DE BREVIARIO CONCIONATORIO,

Strenæ, Conciones Occurrentes & Funebres,

Cum

Aliquibus Fragmentis.

AUTHORE

R. P.

ADALBERTO TYLKOWSKY,

Societ. JESU Theol. Presbytero.

Typis Monasterii Olivensis,

Imprimebat JOANNES JACOBUS TEXTOR,

Factor, 1686.

INDEX STRENARUM.

PARS PRIMA.

Strenæ in Communi.

STRENA I.

Spiritualis Circumcisio.

NOn ero contrarius Apostolo intonanti Galatis 5. cap. *Si circumcidamini Christus vobis nihil proderit*. Si dixero. Nisi circumcidamini Christus vobis nihil proderit. Ille enim de Judaica, ego de Christiana; Ille de carnali, ego de spirituali affirmo circumcisione, sit enim sua etiam animæ & spiritui circumcisio, & sicut nihil profuisset nobis Christum natum, passum, mortuum fuisse, nisi & nos cum illo renascamur, patiamur, & moriamur, sepeliamur, & resurgamus; mortui peccato in vitæ novitate ambulantes; ita nihil nobis contulerit ejus circumcisio quam nostri causâ hodie suscepit, nisi & nos fuerimus circumcisi, nisi ut passionem, ita & circumcisionem in nobis circumferamus, non carnalem verò sed spiritualem, quæ est in veteris hominis expoliatione, malarum concupiscentiarum resectione, mentisque totius renovatione, quod usque adeò necessarium est, ut nisi quisque ita fuerit circumcisus, ad plenam & perfectam, quæ erit in altera vita ab omni carnis corruptione & mortalitate, pervenire non possit; ita enim Ezech. 44. *Omnis alienigena incircumcisus corde non ingredietur in sanctuarium meum*. Sed proh dolor, nec enim frustra lamentatur Jer. 9. *Omnis*

domus Israël incircumcisi sunt corde. Et cap. 6. *Ecce incircumcisæ aures eorum, & audire non possunt.* Multi, quorum D. Stephani Act. 7. servit increpatio. *Durâ cervice, & incircumcisis cordibus, & auribus, vos semper Spiritui S. resistitis.* Sanè eò jam Christianam rem videmus rediisse ut si mores affectusque spectes, vix à Paganis & Gentilibus distingvi valeant, imò Ethnicorum multi castiùs, magis sobriè, justè vivant. Dabo itaque vobis pro Strena artificium Spiritûs circumcidendi, sed priùs de illius necessitate. Dixi Gentiles castiùs, justiùs, & magis sobriè vivere ne videar asperè locutus, uno saltem exemplo id ipsum illustro. Refert Plutarchus Themistoclem Atheniensibus pro Concione dixisse, se consilium reperisse quòd summopere ad dignitatem utilitatemque Atheniensium pertineret, sed id esse ejusmodi ut in publicum proferri non expediret, Populus ergo censuit ut uni Aristidi rem indicaret, si id probaret ille, probaturos omnes. Aperuit Themistocles Aristidi, se de incendenda Hostium navali statione cogitare: sic enim fore ut Athenienses totius Græciæ dominio potirentur. Aristides ad populum prodiens dixit. Re, quam machinatur Themistocles, neque compendiosiorem esse, neque iniquiorem. Hoc est, consilio Themistoclis neq; utilius quidquam, nec eodem iniquius. Audito iniquitatis nomine Populus, vetuit ne super ea re verbum faceret Themistocles. Quis hunc amorem justitiæ inter Christianos facilè reperiat? quis ita horret nomen injustitiæ, quotus adeò reperitur amans innocentiæ, ut oblatam sibi insignem utilitatem cum injustitia, rejiciat? Virtus post nummos, Christiani, agitur de prædiolo acquirendo, nulli fraudi parcitur, agitur de lucro misero nullum vitatur perjurium. Quot crimina quotidie Mercatores, quot Opifices, Judices, Causarum Advocati committunt? quot, usuris, rapinis, cruore pauperum sua lucra augent? Ad summam utilitatem

Atheniensium pertinebat quod Themistocles intendebat, Atheniensium, quibus non fides Christi, non lex Divina, non supplicia æterna fuerant nota, quia verò cum injustitia conjunctum fuit, ne quidem sunt passi verbum de illo fieri. Ideóq; justissima est contra nos Dei ira, & nisi hæc vitia in nobis exscindere curaverimus gravissimum imminet judicium. Nemo se fallat, ut quia Christianus, quia baptisatus, quia Sacramenta frequentat, si est injustus & Gentilibus deterior, salvandum se putet. Exemplo sit nobis populus Israëliticus. Fuit ille magnâ DEI clementiâ de toto mundo selectus, ut esset singulariter illius & peculium Domini censeretur. *Omnes mare rubrum transierunt, omnes in nube baptisati sunt, omnes eandem escam spiritualem manducaverunt, & potum spiritualem biberunt.* Omnes circumcisionis Sacramentum susceperunt, nihil eis hæc omnia profuerunt ut dicit Apost. 1. Cor. 10. sed prostrata sunt in deserto corpora eorum, perierunt ab Exterminatore, exclusi sunt à terra promissionis. *Hæc autem in figura nostri contigerunt.* Hæc scripta ad nostram corruptionem. Nemo igitur Ecclesiæ Sacramentorum societatem, & participationem sibi profuturam existimet, nisi vitæ novitati, & morum correctioni det operam. Nemo quia natus, circumcisus, & passus est Christus sperare salutem debet, nisi ei similis esse studuerit, nisi intus renascatur, & circumcidatur, & Christo commoriatur. Alioqui idem illi eventurum quod Israëlitis circumcisis ut in sæculi deserto pereat, nec ad illam secundam & beatam circumcisionem perveniat, sed ut ait Propheta Ezech. 28. *Morte incircumcisorum moriatur.* Omnes vitis illius, quæ Christus est, palmites; omnes membra corporis esse volumus, sed quomodo id fieri potest? cùm palmites qui in vite sunt, Pater cœlestis Agricola purget, Joann. 15. ut fructum ampliorem afferant. Nos autem & foliis & pampinis abundamus, purgantis

& reſecantis DEI Patris manum moleſtisſimè ferimus, imò aversamur, nec eam ſuſtinemus. Purgare nos illa vult ab amore divitiarum, & bonorum præſentium inordinato & perverſo affectu, eò bella tendunt, vaſtitates agrorum, direptiones, militares executiones. Præſcindere à nobis noxias carnis voluptates laborat, quando pauperiem & morbos immittit, à nimio noſtri nos amore conatur revocare, per varias humiliationes, & dejectiones, & ecce nihil aliud quàm DEO obmurmuramus, & per impatientiam reluctamur, adeò fructum plurimum non afferimus, ut pro uvis tantùm labruſcas proferamus Iſai. 5. An non ergò impendet nobis, quod apud Joann. Chriſtus cap. 5, ait. *Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum Pater meus, &c.* Id ſanè reſtat, & timere debemus, ne quando à noxiis & ſuperfluis ſarmentis purgari & præſcindi nolumus, nec fructum adferre ſtudemus, toti ſimul abſcindamur, nõ in futuro tantùm, ſed hìc quoq; ab ipſa vitis Chriſti ſocietate & incidere permittamur in hæreſes, imò Atheiſmos. Dum enim puram, circumciſam, & bonam habere conſcientiam negligimus, & eam à nobis repellimus, fit, hoc præſertim ſæculo, ut fidei naufragium patiamur. 1. Tim 1. Certè ut parcat hìc nobis longanimitas DEI, manet nos ſanè atrocisſima & horrenda in futuro ſæculo reſectio & circumciſio, vel potiùs amputatio, quando à bonorum omnium cœtu, à bonis omnibus, atque à DEO ipſo bonorum omnium authore & fonte, per divinam ſententiam penitùs abſcindemur. O quo igne ibi ardebunt reciſi palmites iſti! ô quantum & quàm grave non ex fœno tantùm & ſtipula, ſed ex vaſta lignorum & ſarmentorum ſtrue orietur incendium! ô quanta tunc uret flamma, cui tanta nunc corruptionis noſtræ, quam nunc circumcidere & ſanare nolumus nutrimenta præparamus! ô quàm torquebunt, & in quanta tormenta vertentur noxiæ iſtæ & luxuriantes cupiditates! quas hìc, nihil

nihil eis denegantes fovemus, & in immensum augemus. Sic ostensâ circumcisionis hujus necessitate, audite ejus artificium, & in quo ipsa consistat.

Circumcidamus affectus nostros & corda nostra, & Divini timoris gladio malarum cogitationum, & cupiditatum omnium intemperantiam abscindamus. Non ambulemus post concupiscentias nostras, nec in viis cordium nostrorum nec in intuitu oculorum nostrorum. Eccl. 18. Non faciamus quæcunq; placent, non cogitemus quæcunque volumus, non loquamur quidquid in os venit, sed ut artificium clarius fiat, in quædam præcepta est distingvendum. Circa tria ergo potissimùm hæc ars versatur, circa membra nostra seu corpus, affectus, & bona externa.

Quod attinet membra corporis nostri, & sensus exteriores. Adeò natura humana peccati morbo infecta est, ut vix quidquam in ea sit quod spirituali circumcisione non egeat, quâ noxia subtrahantur, & salutaria relinquantur. Docet hoc D. Bern. serm. 1. de Circumcis. ita loquens. *Et nos Fratres circumcidi necesse est, non literâ, sed spiritu & veritate, circumcidi non uno membro, sed toto corpore simul. Licet enim magis in ea parte in qua mandata est Judæis circumcisio, regnet additamentum Leviathan, quod à malo est, & amputari debet. Universam tamen occupat carnem, à planta pedis usq; ad verticem capitis non est sanitas in nobis, non est aliqua pars quæ non sit hoc veneno tabida. Propterea sicut parvulus in fide, & dilectione populus congruum sibi mandatum exiguæ circumcisionis accepit, sic ubi crevit in virum perfectiorē toto jubetur corpore baptisari, quæ totius est hominis integra circumcisio. Hinc est quòd Salvator noster & circumcidi octavo die, & post annum trigesimum dignatus est crucifigi, ubi in pœnam corpus omne distensum est, cujus similitudini mortis complantamur & nos &c.* Sic ille.

Circumcidendi ergò primùm sunt *Oculi*, quorum

circumcisionem Propheta sic à DEO petebat Pſ. 118. *Averte oculos meos ne videant vanitatem.* Sed hìc iterùm videamus Ethnicos, ne fortè nos superaverint. Curt. in Alex. Refertur Alexander Magnus dixiſſe. *Dolores oculorum ſunt Perſicæ puellæ, ſed ego eas tanquam ſtatuas inanimes prætereo*: nimirum ab iis avertendo oculos. Scribitur de Scipione Affricano, quòd captam in Hiſpania nobilem, & pulcherrimam puellam conſpicere vix voluerit, ſed viro cui deſponſata fuerat, intactam reddiderit. Oculos incircumciſos habent illi, quos D. Petrus. 2. Petr. 2. dicit, habere *oculos plenos adulterii & inceſſabilis delicti.* Cujuſmodi & fornicaria illa habebat, de qua Sapiens Prov. 7. *De feneſtris ædium ſuarum proſpiciens, videt parvulos, conſiderat vecordem Juvenem, &c.* Sed modò plorandum cum Jeremia cap. 9. *Aſcendit mors per feneſtras*, id eſt, oculos, qui quaſi feneſtræ ſunt domûs. *Et ingreſſa eſt domos noſtras.* Quid ex eo? idem quod ex furis ingreſſu. Thren. 5. *Oculus meus deprædatus eſt animam meam.*

Circumcidendæ etiam *Aures* ne otioſis verbis, ne detractionibus, ne impudicis, ne adulatoriis, ne pravis conſiliis, aditum præbeant. Ad quod Salomon inducit, cùm ait Eccl. 28. *Sepi aures tuas ſpinis, & noli audire lingvam nequam.* Ad detractiones quaſi ſurdus efficiaris, ſic audies extra culpam, ac ſi non audires quando aliter nec prohibere loquentem, nec evitare vales. Si non pudet in hoc Sanctos imitari, ſaltem pudeat non imitari Gentilem Ulyſſem, qui malo alligatus, audivit Sirenum cantus quidem, ſed his contemptis ſyrtes prætervectus evaſit qui etiam ſociis contra vocum proſpexit illecebras, dum aures eorum cerâ impactâ præcepit obturari.

Circumcidendus quoque *guſtus* ut victu ſimplici contentus exquiſitos ſapores, cupedias, atque varia genera deliciarum, tanquam carnalium hominum inventa, ſuperbiæ & elationis fomenta, libidinum irritamenta, deteſtetur. Hæc enim præci-

præcipit Apoſtolus. Rom. 13. quando monet, *ne carnis curam faciamus in deſideriis.* Coloſſ. 3. Vt *ſapiamus quæ surſum ſunt, non quæ ſuper terram.* 4. Reg. 4. Non guſtemus mortem quæ eſt in olla hujus carnis. Job. 6. Non guſtemus quod guſtatum affert mortem. Non ſapiamus quæ ſunt carnis ſed quæ Spiritûs Dei. Cogitemus, voluiſſe Chriſtum bibere amarum paſſionis calicem vino myrrhato cum felle mixto atque aceto potatum. Recordemur abſynthii ejus & fellis, noſtrumq́ue cibum ac potum amaritudine paſſionis ejus temperemus: Sobrii ſimus, & saporem in ſpirituali edulio collocemus. Sermo Dei, oratio, fraterna admonitio, Sacramentorum uſus noſtri delectent cordis palatum.

Circumcidendæ ſunt *manus* ne aliena rapiant, ne pauperibus eripiant, ne ſervos & mercenarios operis ſui præmio ſpolient. Potiùs ad pauperes ſunt extendendæ, uti Mulier illa fortis, quam adeò commendat Sapiens in proverbiis cap. ult. facere ſolita eſt. *Manum ſuam aperuit inopi, & palmas ſuas extendit ad pauperem.* Imitemur Patrem noſtrum cœleſtem, *qui aperit manum ſuam & implet omne animal benedictione* Pſ. 144.

Præter hæc circumcidenda eſt *lingva*, quæ Jacob. 3. *maculat totum corpus noſtrum, & inflammat rotam nativitatis noſtræ inflammata à gehenna.* Rota nativitatis noſtræ eſt corpus iſtud cum quo nati ſumus, quod ab ortu ad mortis usq́ue occaſum rotæ inſtar per continuam inconſtantiæ & varietatum volubilitatem verſatur, & hæc rota ignibus infernalibus accenſa non ceſſat mille modis maledicta congerere, mentiri, calumniari, lites movere, cædes ſtruere, & quaſi incendio ſuo quæcunque attigerit, involvere: eo modo, quo, ſi rotam pice perlitam & incenſam circumagas, quæ ædes, horrea, ſylvas, & oppida integra flam̃is voracibus abſumat. Contra hanc de cælo petendum cum Propheta auxilium Pſ. 140. *Pone Domine cuſtodiam ori meo, & oſtium circumſtantiæ labiis meis.*

Eſt

Est & alia interior *affectuum* nostrorum & desideriorum circumcisio: latet enim in corde nostro concupiscendi appetitus, qui carnalium affectuum & cupidinum est origo, à quibus omnia scelera prodeunt, ut ambitio, libido, avaritia, ira, invidia, contentiones, inimicitiæ &c. Hæ namque pestes ex corde nostro oriuntur dicente Domino Matth. 15. De *corde exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, stupra, falsa testimonia*&c. Cùm ergo hæc omnia mala ex corde nostro veluti ex teterrimo fonte scaturiant, necesse est, ut ad letalis hujus arboris radicem securis apponatur, ut radice utrunque abscissâ, malorum quoque germina extirpentur. Hoc enim est quod Moyses olim populo præcepit Deut. 10. *Circumcidite præputium cordis vestri & cervicem vestram ne induretis amplius.* Quod quidem Divinæ legis præceptum Apostolus explicuit & implevit 2. Cor. 4. cùm se occulta dedecoris abdicare testatus est. Hoc autem facit quisquis omnia peccati germina ex corde pullulantia gladio Divini timoris abscindit. Hanc cordis circumcisionem postulabat Propheta Regius, Ps. 50. *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innova in visceribus meis.* Quod ubi obtinuerat, exclamavit præ gaudio & dixit Ps. 83. *Cor meum & caro mea exultaverunt in Deum vivum.*

Tertiò etiam *bona externa* circumcidenda sunt, ut intra suam se quisque mensuram contineat, & ad ea quæ vires suas & facultatem superant, extendere se non audeat. Ita se Rex ille Sanctus continebat Ps. 130. *Domine non est exaltatum cor meum neq; elati sunt oculi mei neq; ambulavi in magnis, neq; in mirabilibus super me.* Sic etiam Apost. se continebat 1. Tim. 6. *Habentes alimenta & quibus tegamur, his contenti simus.* Hæ namque naturales sunt divitiæ, hic usus vitæ, hæc virtus, hæc natura postulat, quibus olim contenti homines fuerant, cùm juxta præscriptum naturæ viverent. Cætera verò quæ postea in mundum

invecta

invecta sunt, partim hominum intemperantia, partim terrena prudentia excogitavit. Natura enim præcipuè quærit quæ Sanctus ille Patriarcha optabat Gen. 28. *Si Dominus dederit mihi panem ad vescendum, & vestimentum quo operiar.* Et Salomon Prov. 3. *Divitias & paupertatem ne dederis mihi, sed tantùm victui meo tribue necessaria.* Quodsi hâc regulâ usum vitæ metiamur, bone Deus, quanta in domibus opulentorum inveniemus quæ oportebit resecare! quot genera indumentorum quibus corpora non teguntur sed gravantur, quot peristromatum & aulæorum formæ quibus muri & lapides vestiuntur dum Christi pauperes frigore consumuntur! quot ciborum, cupediarum, deliciarum, atque odoramentorum species! quàm multis esurientibus reficiendis, quot nudis vestiendis illa sufficerent, quæ tu cum summa pauperum injuria inaniter & turpiter profundis! Notum est illud S. Ambrosii. *Pasce fame morientem, si non pavisti, occidisti.* Contra tales ita fulminat S. Basil. hom. 6. in ditescentes avaros. *Esurientis est panis quem tu retines, nudi est vestis quam in arca custodis, discalceati calceus qui apud te marcescit, egentis argentum quod tu infossum terræ possides. Quare, tot injurius es hominibus quot poteras opem conferre.* Quocirca hanc moralem circumcisionem benè servant, qui voluntariam Paupertatem amplectuntur, & relictis omnibus, nudi nudum Christum sequuntur. *Optimè*, ait Bern. serm. 1. de Circumcis. *Circumcidit nos, & superflua resecat universa, voluntaria paupertas, pœnitentiæ labor, regularis observatio disciplinæ.* Hanc amplexus est Christus D. qui dicit Ps. 39. *Ego sum mendicus & pauper, & in laboribus à juventute mea.* Et Luc. 9. *Vulpes foveas habent, & volucres cœli nidos ubi ponant pullos suos: Filius autem Hominis non habet ubi caput reclinet.* Hanc elegit Apostolorum Princeps Act. 3. *Aurum & argentum non est mihi.* Hanc Doctor Gentium 1. Cor. 4. *Usq; in hanc horam & esurimus & sitimus & nudi sumus.* Hoc

præſcriptum à Domino diſcipulis Luc. 9. Ut non posſiderent aurum, neq́ue argentum, neq́ue duas tunicas &c. Nec verò Sancti tantùm hanc rerum temporalium abdicationem & circumciſionem ſunt amplexi, ſed etiam Gentiles multi. Nota eſt Diogenis egeſtas ejusq́ue dolium. Nota eſt Cratetis quem D. Hieron. ſcribendo ad Paulinum, refert magnum auri pondus abjeciſſe, cùm ad Philoſophandum pergeret Athenas, eò quòd non putaret, ſe ſimul divitias & virtutem poſſe poſſidere & Ariſtides vir ſummus Athenis in tanta paupertate vixit, ut in attrita lacernula incederet, frigusq́ue & famem domi ſæpè pateretur. Narrat D. Chryſoſt. lib. 2. contra Vituper. vitæ Monaſtic. lib. 4. de Thebano Epaminonda, quòd in concionem vocatus venire non potuerit, quia veſtem laverat, nec aliam habuit quâ indueretur. Scribit etiam Valer. Max. Publicolam poſteaquam in ipſa urbe Roma ter Conſul fuiſſet creatus, in tanta poſtmodum egeſtate mortuum, ut ſumptu publico debuerit mandari ſepulturæ. Hi confundent in die Judicii Chriſtianos, qui divitiis & bonis temporalibus inhiant, qui congregant & theſauriſant, qui ſuperfluis abundant, qui nihil minùs quàm hanc moralem circumciſionem cogitant. Studeamus huic circumciſioni, amputemus omnia ſuperflua & noxia. Corrigamus affectus noſtros. Caſtigemus cupiditates noſtras, frænemus deſideria carnis: Ita futurum eſt ut ad illam circumciſionem perveniamus, ubi non ſolùm omnis cupiditatum noſtrarum intemperantia, ſed etiam omnis laborum & dolorum, lacrymarum, & ærumnarum moleſtia, non ferreo aut lapideo cultro, ſed pleniſſimæ felicitatis gladio reſecanda eſt; cùm vocem illam jucunditatis pleniſſimam audire à Domino merebimur. *Euge ſerve bone & fidelis, quia in pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam, intra in gaudium Domini tui.* Matth. 25.

STRE-

STRENA II.
De Nomine JESU.

NOmen novum & à sæculo non auditum in strenam vobis offero. Est enim Jesus idem quod Salvator, ut ex ratione ab Angelo allegata manifestum est. Cùm etenim S. Joseph Virginem S. deserere cogitaret apparuit illi Angelus Matth. 1. cum his dictis. *Joseph fili David noli timere accipere Mariam conjugem tuam: &c. Pariet filium & vocabis nomen ejus Jesum, ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum.* Hanc salutem, hanc gratiam, hanc libertatem, hunc denique Salvatorem hactenùs non agnovit mundus. Fuerunt quidem & alii Salvatores, ut Joseph, Gedeon, Jephte, Samson, David. Sed qui temporalem tantùm procurârunt salutem non verò æternam. Quinque libros Moyses de lege Domini scriptos reliquit, sed in illis vix aliud, quàm vineas, oliveta, domos, rura, pecora, sospitatem, pollicitus est, juxta illud Isai. 1. *Si volueritis & audieritis me, bona terræ comedetis.* Quia enim carnalis ille populus spiritualium bonorum dignitatem aut ignorabat, aut parvipendebat, aut certè negligebat, terrenorum verò bonorum magis amore capiebatur, ideò hæc ipsa pro illa temporis ratione maximè lex divina promittebat. Qualis ergo erat salus quam lex tẽpore illo suis cultoribus promittebat, tales erant & Salvatores, quos aliquando Deus ad salutem illorum destinabat, nempe temporales, qui non veram, solidam, æternamq́ue salutem; sed fragilem, caducam, & cum ipso corpore perituram præstabant. JEsus autem ideò Salvator dict9 est, quia spiritualem & æternam salutem nobis contulit, & non tantùm nos à malis liberavit, sed etiam ab omnium malorum causa, nempe peccato. Illi alienum fundendo sangvinem, suis pacem & salutem pepererunt, hic

verò novus Salvator fundendo proprium. Illi certis quibusdam Civitatibus & Provinciis, hic autem toti planè mundo hanc libertatem & salutem attulit. O novum nomen, novam salutem, novam Divinæ pietatis gratiam! Quia igitur hoc est *nomen novum* juxta Scripturam Isai. 61. *quod os Domini nominavit*, etiam nos hoc nomen Strenæ loco vobis offerimus. De quo nomine multa quidem dici possent, tantùm quædam sub triplici capite proponemus. Quorum primum erit de dignitate, excellentia, & reverentia hujus nominis. Alterum de virtute & efficacia. Tertium de dulcedine & suavitate.

Quod primum attinet, dignitas nominis, ab Authore peti desumiq; solet, quòd hoc nomen inditum sit non temerè aut casu aliquo, non humano sensu aut suffragio delatum, non privatâ authoritate ambitiosè usurpatum, sed divinitùs & à Deo ipso impositum, nec qualitercunq; & usitatâ providentiâ, sed per specialem revelationem & Angelico interveniente ministerio. Nec MARIÆ Virgini tantùm, priusquàm in utero conciperetur, sed etiam Josepho. Neque verò hoc nomen illo tantùm tempore, quo sic ab Angelo est appellatum, nobis insinuatum est, sed & indè à primi hominis lapsu prædictum ac promissum Gen. 3. Prædixit enim DEUS se *inimicitias* positurum *inter serpentem & mulierem*, inter semen illius & hujus, caputque serpentis conterendum. Promisit etiam in hoc benedicto semine Gen. 18. omnes gentes benedicendas, sed nec fidelibus & Israëlitis tantùm, verùm etiam ipsis Gentilibus per Sybillas, hoc nomen Salvatoris revelatum fuit. Extat enim apud Euseb. in Orat. Constantini Imperatoris carmen Sybillæ Erithrææ cap. 18. Cujus initiales literæ in unum collectæ hæc in se verba comprehendunt. *JESUS Christus DEI Filius Servator.* Quod Sybillæ carmen ne quis ab aliquo religionis nostræ homine conscriptum, & alieno editum nomine suspicetur, Constantinus citatæ Orationis cap. 9. etiam Ciceronem id vidisse, legisse, & carminis elegantiâ delectatum in

Roma-

Romanum vertisse sermonem suisq; scriptis attexuisse testatur. Hujus quoque nominis dignitas ex eo patet, quòd cùm varia in Scripturis nomina Deus & Dei Filius sortiatur, vocatur enim Dei Filius, Verbum Patris, Emmanuel, Adonai &c. nullum tamen sit ad cujus pronunciationem genua flectamus, vel profundæ humiliationis edamus signa, nisi ad hujus nominis prolationem juxta illa D. Pauli verba Philipp. 2. *In nomine Jesu omne genu flectatur, cœlestium* &c. cujus hæc ratio dari potest. Quia tale honoris signum non solùm in reverentiæ, sed etiam in grati animi officium Christo Deo propter redemptionis & salvationis nostræ beneficium exhibeamus. In aliis siquidem nominibus sola Christi gloria, non etiam salus nostra designatur. At nomen JEsus, Salvatorem sonat, quo nomine & ipsius gloria, & salus nostra continetur. *Non est enim aliud sub cælo nomen datum hominibus in quo oporteat nos salvos fieri.* Act. 4. Cùm igitur hoc solo nomine constet nostra salus, etiam ad hujus solius nominis honorem assurgimus, & genua flectimus, Divini Numinis Majestatem reverentes, & pro salute nobis per hoc sacrum nomen impensa gratias agentes. Hoc enim nomē gloriosos alioqui titulos Angelorum superat, dicuntur namq; Dominationes, Throni, Potestates, Virtutes, Cherubim, Seraphim, nullus tamen eorum Salvatoris titulum accipere meruit. *Non est Salvator*, inquit Oseæ 13, *præter me.* Hoc nomen unicum & singulare nomen super omne nomen, sive quod in terris, sive quod in cœlis, sive quod in præsenti, sive quod in futuro nominabitur, uni DEI Filio proprium. *Tantò quippe major Angelis effectus est* Hebr. 1. *quantò differentius præ illis nomen hæreditavit.* Quis non ergò hìc cum Propheta exclamet. Psalmo 8. *Domine DEUS noster quàm admirabile est nomen tuum in universa terra!* Imò & in Cœlis, & apud inferos, gloriâ ejus plena sunt omnia. Et terra quidem tam mirabili quotidie tot peccatorum conversione ac liberatione, Cœlum tantâ Electorum & Salvatorum

gloriâ : Inferi , tot olim Patrum inde ereptorum beneficio. Tartara deniq; ipſa , tot debellatorum dæmonum plena victoriis, An non ergo dignum eſt ut in nomine JESU omne genu flectatur, cœleſtium, terreſtrium &c. ut omnes illius Majeſtatem honorent, venerentur, adorent, utq́ue omnis creatura ſubjiciatur, ſerviat, & obediat. Deniq; *omnis lingva*, nolit, velit, dæmonum etiam ac reproborum, *confiteatur* & clamet, quia *Chriſtus JESUS eſt in gloria Dei Patris.* An non meritò Dominus per Iſaiam cap.45. *Mihi curvabitur omne genu, & omnis lingva jurabit.* An non meritò Micheas cap. 6. *Curvabo genu DEO excelso.* An non meritò Propheta Regius Pſ. 61. *Nonne DEO erit ſubjecta anima mea ab ipso enim ſalutare meum.* Quaſi diceret. Ipſe eſt JESUS Salvator meus. Pulchrè D. Ambroſius in Pſ. 18. *Quanta fecit DEus audeo dicere , & non flexi ei genu, ſed flexi ei poſtquam ſe humiliavit.* Quaſi diceret. Feciſti me, & feciſti mundum propter me. Dominum orbis me conſtituiſti, & non genu flectens adoravi te, at poſtquam te vidi pro me humiliatum, plagatum, crucifixum, id eſt, poſtquam te oſtendiſti verè JEſum & Salvatorem meũ, ſtare non potui ſed tanto amoris pondere victus, in terra proſtrat9, adoravi te. Nõ deſunt qui erga Dominos & Benefactores gratitudinẽ teſtantur apertione capitis cùm eorum nomen audiunt. Si hæc reverentia Principib9 tantilli beneficii intuitu exhibetur, quid nos tantæ ſalutis authori & libertatis noſtræ vindici exhibere decet? Quid enim per JEſum nacti ſumus? quam dignitatem adepti? *Feciſti nos* inquit Joannes Apoc.5. *DEO noſtro regnum & Sacerdotes, & regnabimus ſuper terram,* imò ſuper cœlum. Per te enim Domine regnum, per te Sacerdotium, per te DEI amicitiam & pacem, per te Spiritum S. per te dignitatem adoptionis hæreditatisq́ue filiorum DEI, per te veniam peccatorum, per te Angelorum contubernium, per te deniq; immortalem gloriam, & conſeſſum ad de-

xteram

xteram DEI Patris, adepti ſumus. Veniant ergo omnes Gentes quascunque feciſti , pſallant & adorent coram te Domine & glorificent nomen tuum. *Juvenes etiam & virgines, ſenes cum junioribus laudent Nomen Domini quia exaltatum eſt nomen ejus ſolius.* Pſ. 148.

Jam ſecundo loco dicendum eſt de hujus nominis virtute, potentia, efficacia. Potentiam verò & efficaciam hujus nominis declarat Sapientia Prov. 18 cùm dicit. *Turris fortisſima nomen Domini,* & Jer. 10. *Magnus es tu, & magnum nomen tuum in fortitudine. Quis non timebit te o Rex Gentium?* Vis potentiam videre, virtutem, efficaciam iſtius nominis? Mala omnia depellit, aufert, diſſipat, bona omnia confert & conciliat, invictos, inſuperabiles, inexpugnabiles reddit. Primùm itaq́; ægros ſanat, leproſos mundat, viſum cæcis reſtituit, claudis greſſum præbet, paraliticos confirmat, mortuos ſuſcitat: *In nomine JESU Nazareni,* inquit Petrus Act. 3. *ſurge & ambula.* Et Act. 4. *Notum ſit vobis omnibus quia in nomine JESU iſte adſtat coram vobis ſanus.* Et Dominus Marc. ult. *In nomine meo dæmonia ejicient* &c. In hujus nominis virtute proſtravit inermis David armatum Philiſtæum, cùm ait 1. Reg. 17. *Tu venis ad me cum gladio & haſta & clypeo, ego autem venio ad te in nomine Domini exercituum.* Ita Joann. 18. & cohortes militum cum proditore Juda ad Chriſtum capiendum venientes, nominis hujus virtus atque potentia retrorſum egit. Hoc Reges nomen ſalvat. *DEus,* inquit Pſalmiſta 53. *in nomine tuo ſalvum me fac.* Hoc nomen Gentibus eſt timori Pſ. 101. *Timebunt Gentes nomen tuum.* Hoc nomen auxilium præbet afflictis Pſ. 123. *Adjutorium noſtrum in nomine Domini.* Hoc nomen dæmonibus eſt terribile Pſal. 101. *Sanctum, & terribile nomen ejus.* Hoc nomine omnia à Patre obtinentur. Joann. 15. *Si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis.* Hoc rurſum nomine juſtificamur & ſanctificamur.

Abluti

Abluti inquit Apoſt. 1. Cor. 6. *eſtis, ſanctificati eſtis* &c. *in nomine Domini noſtri JESU Chriſti.* Hoc nomine ſalvamur Heb. 4 *Non eſt aliud datum nomen ſub cœlo in quo nos oporteat ſalvos fieri.* Et Joël. 2. *Omnis qui invocaverit nomen Domini, ſalvus erit.* Et Jer. 14. *Tu autem in nobis es Domine, & nomen ſanctum tuum eſt ſuper nos, ne derelinquas nos Domine DEus noſter.* Iterum, Hoc nomine, peccatorum omnium, quamvis gravium & enormium, fit remiſſio Pſ. 24. *Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo.* Deniq́ue hoc nomine ſuperamus adverſarios noſtros. Pſ. 19. *Hi in curribus & equis, nos autem in nomine Domini invocabimus*, &c. Poſtremò hoc nomine Philoſophi & Sapientes hujus mundi ſunt victi, de quo præclarum extat exemplum apud Sozomenum lib. 1. c. 17. de duobus Philoſophis, qui duorum Senum ſimplicitate cum illis differentium ad fidem ſunt converſi, quorum quidem Senum unus Philoſopho præcipiebat in nomine D. JESU Chriſti ut audiret: alter verò in eodem nomine præcipiebat Philoſopho ne loqueretur. Tantaq; vis horum verborum in Senib9 fuit, ut utrumq́ue vicerint, qui tamen priùs nec per Concilium quidem Nicææ exactum, cui interfuerant converti poterant. Quia verò Sathanas hujus nominis virtutem & potentiam non ignoravit, ſed ſuo magno malo jam diu expertus eſt, ideò ad illud ipſum opprimendum & extingvendum totum concitavit orbem, Judæos, Gentiles, plebem, Monarchas, Philoſophos, Hæreticos, eosq́ue omni armorum genere, furore, crudelitate, ingenio, arte, fraudibus munivit. *Ego*, inquit unus Act. 20. *inter omnes æſtimaveram adversùs nomen D. JESU Nazareni debere multa contraria agere, quod & feci.* &c. Verùm extingvere, & opprimere hujus nominis gloriam, & virtutem, nullo modo potuerunt. Hic triumphalis ille titulus quem Phariſæi abolere nequiverunt: quod enim ſcripſerat Pilatus Joan 19. ſcriptum remanſit. *JESUS Naz. Rex Jud.* Imò quantò magis Tyranni oppri-

opprimere hoc nomen conati, tantò illustrius reddiderunt. Quisquis ergo acerbissimas Sanctorum passiones & cruciatus cogitas, exquisitissima miraris supplicia, qualia quantaque in sævitiem ingeniosa impietas & crudelitas excogitare potuit & infligere, in his tam fortiter toleratis & superatis contemptis, vim hujus nominis & insuperabilem potentiam contemplare. O verè gloriosum & triumphale D. N. JESU CHRISTI nomen! ô verè potens, atque invictum! Verè *turris fortissima nomen Domini* Jer. 10. *Verè Domine magnus & tu es, & magnum nomen tuum in fortitudine.* Confugiamus igitur in omnibus necessitatibus nostris, periculis, tentationibus, ad hoc sanctum & invictum nomen, velut ad fortissimam turrim & insuperabile præsidium. Frequenter hoc nomen invocemus, dicamusque cum Ps. 59. *DEus in nomine tuo salvum me fac.* Et Ps. 30. *Fortitudo mea & refugium meum es tu. Propter nomen tuum deduxisti me.* &c. *Exaudiat nos Dominus in die tribulationis, protegat nos nomen DEI Jacob* Ps. 10. Quisquis enim teste Isai. cap. 5. ambulavit in tenebris, & non est ei lumen &c. *Speret in nomine Domini, & innitatur super DEum suum.* Sanè testatur D. Chrysost. Hom. 9. in epist. ad Coloss. Super neminem unquam infirmum nomen JESU piè & sanctè invocari, quin sanitatem, si ei expediat, consequatur. Sed fit malitiâ & infidelitate nostrâ, ut evanuerit jam quodammodo hujus nominis virtus & potentia, & tam rarò apud nos sese exerat. Nam quomodo sine fide invocatum & prolatum non prosit, docet Lucas in Act. 19. ubi adjuratus in hoc nomine Sathanas dixit, *JESUM novi, & Paulum scio, vos autem qui estis?*

Jam tertiò dicendum de dulcedine & suavitate nominis JESU. Rectè enim Bern. serm. 15. in Cant. *Nullum in sacris paginis reperies nomen,* scilicet Divinum, *quod non aut Majestatis potentiam, aut pietatis gratiam sonet.* Et quidem nomina olim in ve-

teri lege DEO attributa, plena ſunt Majeſtatis, terroris, ac formidinis, ut cùm dicitur, DEUS, Magnus, Potens, Excelſus, Fortis, Zelotes, Adonai, DEus Sabaoth, DEus Deorum Dominus, DEus ultionum, Viſitans iniquitates, DEus ſcrutans corda & renes, Terribilis ſuper omnes Deos, Ignis conſumens, Auferens ſpiritum Principum. At nomen iſtud benedictum JESUS, nomen eſt pietatis, benignitatis, indulgentiæ, miſericordiæ, charitatis, gratiæ, dulcedinis, ſuavitatis. Significans nimirum reconciliatum nobis DEUM Patrem, placabilem, indulgentem, benignum: qui priùs ob peccata noſtra iratus, terrorem & mortem ingeminabat. Fuit aliquando tempus cùm diceret Jer. 18. *Ecce ego fingo contra vos malum, & cogito contra vos cogitationem.* At nunc. *Scio* inquit *cogitationes quas ego cogito ſuper vos cogitationes pacis, & non afflictionis.* Jer. 9. Quoties in veteri lege minabatur. *Semel deſcendam inter vos & delebo vos de ſuperficie terræ.* At nunc Matth. 20. deſcendit ad nos DEI Filius *non ut pereat mundus ſed ut ſalvetur, & animam ſuam det pro multis.* Olim propè erat, ultionum Dominus, *longè à peccatoribus ſalus.* At per Filium DEI Hominem JESUM factum, facta eſt peccatoribus ſalus. Id quod olim prævidens David Pſal. 34. ajebat. *Dic animæ meæ ſalus tua ego ſum,* quaſi diceret. Satis diu hactenus dixiſti, Ego Dominus omnipotens, terribilis, fortis, &c. Abſcondantur hæc nomina poteſtatis, majeſtatis, terroris, & exhibeatur illud nomen gratiæ, miſericordiæ, & benignitatis. Veniat JESUS, veniat DEUS Salutis, veniat Salutare Dei & Salus mundi.

Hujus nominis dulcedinem guſtaverat Propheta, Pſ. 134. *Laudate Dominum quoniam bonus, quoniam ſuave nomen ejus.* Et alius qui ſic dicit, Iſai. 26. *Nomen tuum & memoriale tuum in deſiderio animæ meæ.* Et rurſum alius. Abac. 3. *Ego autem gaudebo in Domino, & exultabo in Deo JEſu meo.* Et Eccli. 24. *Spiritus meus ſuper mel*

per mel dulcis. Hæc est illa dulcedo quam montes stillaturos prædixit Joël cap. 1. Hîc *mel de petra, oleumq́ de saxo durissimo* sugitur. Deut. 32. Hæc illa dulcedo de forti egressa, mel inquam de ore leonis à Samsone interfecti, Judic. 14. Hoc illud dulce oleum de quo Cant. 1. *Oleum effusum nomen tuum.* Et rectè oleum juxta S. Bern. Serm. 15. in Cant. *Oleum enim tria habet, lucet, pascit, & dulciter ungit. Ita hoc nomen lucet prædicatum, pascit recogitatum, lenit & ungit invocatum. Nec tantùm oleum, sed oleum effusum usquequaq́ nempe de cælo in Judæam, de Judæa in omnem terram excurrit; effusum sanè quod non solùm cælos terrasq́ perfudit, sed aspersit & inferos. Quàm hoc oleum carum, & quàm vile? vile, sed salubre. Si vile non esset, non mihi effunderetur: si salubre non esset, non me lucraretur. Et quid mirum si sponsi effusum sit nomen, cùm ipse quoq́ effusus sit. Nam semetipsum exinanivit* Philip. 2. *ideoq́ ait* Psal. 21. *Sicut aqua effusus sum.*

Lacteam & mellifluam hujus olei dulcedinem expertus est Apostolus, in cujus ore oleum hoc natabat. Hinc ita frequenter in epistolis suis hoc dulce nomen scriptum reliquit; juxta quorundam enim supputationem, ducenties & eò ampliùs illud nominavit. Sanè apud Corinthios agens non se aliud scire judicabat, quàm JEsum Christum & hunc crucifixum. D. quoque Joan. Evang. adeò frequenter hoc dulce JEsu nomen in ore habuit, ut illud non minus quàm ducēties quinquagesies scriptis suis inseruerit. Quàm avidè hanc etiam dulcedinem imbiberat S. Eustochia, in cujus mamillis multis post annis ab ejus martyrio, inventum fuisse scribit Alanus Copus. lib. 3. Dialog. cap. 29. Quàm hæc dulcedo affecerat palatum D. Bernardi loc. cit: cùm ait. *Aridus est omnis animæ cibus, si non oleo isto infunditur, insipidus est, si non hoc sale conditur. Si scribas, non sapit mihi, nisi legero ibi JEsum. Si disputes, aut conferas, non sapit mihi nisi ibi sonuerit JEsus. JEsus mel in ore, melos in aure, jubilum in corde.*

Divus quoque Augustinus lacteum hoc nomen cum ipso lacte, instillante piâ matre, sic combiberat, ut nullus quoque illi saperet liber, quantumcunque elegans, in quo hoc nomen non legeretur. Ut ipsemet de se testatur & confitetur in libro 3. suarum Confessionum cap. 4. Tanta porrò est hujus nominis dulcedo, ut instar generosi & suavis vini mentes hominum potenter inebriet. Docent hoc Apostolorum & Martyrum exempla, de quibus legitur Act. 5. *Ibant Apostoli gaudentes, à conspectu Concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine JEsu contumeliam pati.* Et Paulus. *Non solùm alligari, sed mori* Act. 21. inquit, *paratus sum propter nomen Domini nostri JEsu,* unde frequenter gloriatur, quòd sit vinctus JESU Christi, & ad Gal. 6. *Ego stigmata Domini nostri JEsu Christi in corpore meo porto.* Hinc iterum Rom. 8. clamat. *Quis nos separabit à charitate Christi, tribulatio, angustia,* &c. *Certus sum quia neq; mors, neq; vita,* &c. Quid etiam aliud Stephano dulcem fecit illum imbrem saxeum? Quid Laurentio flammas refrigeravit? Quid aliud Vincentio ignes in rosas convertit, quàm dulcissimum nomen D. N. JESU Christi?

Denique quid cæteros Martyres ad tam dira currere impulit supplicia & cruciatus, quorum vel sola recordatio horrorem armis incutere queat, nisi hoc mellifluum nomen? O indicibilem nominis hujus dulcedinem, ejusque dulcedinis energiam! O invictam Divinæ suavitatis potentiam omnibus mundi hujus gaudiis & voluptatibus, imò & tormentis & cruciatibus cunctis superiorem! Sed quàm abdita, quàm latens, quàm occulta est? Exclamabat olim David Ps. 30. *Quàm magna dulcedinis tua multitudo Domine,* sed *quam abscondisti,* inquit, *timentibus te!* & rectè inquit hanc Deum abscondisse. Verè siquidem abscondita est à mundi hujus sensu, & oculis, valdeque secreta. Est enim manna illud absconditum omne habens in se delectamentum. Hic thesaurus est in agro Domini occultatus. Matth.

tus. Matth. 13. Hoc mysterium & Sacramentum à sæculis absconditum. Coloss. 2. Hæc margarita illa pretiosa inventa non obvia. Verè DEus absconditus tu es. O Beatos, ter & ampliùs quibus revelatur, à quibus invenitur, qui illum assequuntur: infelices verò qui nesciunt, qui contemnunt, qui negligunt: sed quisnam inquies, modus, hunc thesaurum inveniendi, aut quænam ejus quærendi ratio? Audi Christum D. Matth. 11. *Confiteor tibi Pater Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus, & revelâsti ea parvulis.* Quibus verbis significat solos pauperes spiritu & parvulos in oculis suis hujus mysterii capaces esse. Humiles ergo simus & parvuli, ne pudeat nos parvuli & humilis JEsu, ne erubescamus eum inglorium, pauperem, infirmum, esurientem, sitientem, lassatum, lacrymantem, omnibus deniq; injuriis expositum. Neq́ue offendat nos crux ejus, Judæis quidem scandalum, Gentibus autem stultitia. Sed, quod res est, unam hanc sapientiam, unam gloriam, unam virtutem reputemus. In uno JEsu crucifixo omnem beatitudinem, omnes honores, opes, voluptates, & oblectationes quæramus. Hoc primò est faciendum.

Secundò. Frequenter recogitando, & in mentem revocando beneficia, hoc nomine præstita nobis. Quemadmodum enim aromata nisi ore sumpta & soluta vel comminuta, vim suam non exerunt; & quemadmodum quarundam herbarum vix sentitur odor, nisi digitis manibusq́ue confricentur, ita nominis hujus dulcedo ac suavitas non excipitur nisi piè & jugiter mediteris, rumines, & in mentem revoces ejus beneficia.

Tertiò. Abducendus est animus à terrenarum voluptatum amore, nam deliciis nominis hujus frui nemo potest, qui non his libenter caruerit, iisq́ue valedixerit. Ablactatos nos oportet à mundi lacte, ab ejusq́ue uberibus avulsos, neq; enim hoc cæleste nobis manna dabitur nisi defecerit farina Ægyptiorum.

Quartò, tribulationes omnes, atque adversitates patienter ferendas propter huj9 nominis amorem; nusquam enim magis se insinuat aperitque JEsu nostri nominis dulcedo quàm in tribulationibus. *Cum ipso*, inquit Ps.9 *sum in tribulatione*, & Ps. 93. *Secundùm multitudinem dolorum consolationes tuæ lætificaverunt animam meam.* Sic legitur de Apostolis Act.5. *Ibant gaudentes* &c. De SS. etiam Marco & Marcelliano scribitur, quòd cùm Tyrannus ad eos in tormentis positos exclamaret *Resipiscite miseri, resipiscite & vos ipsos ab his cruciatibus eripite*, animosè responderunt: *Nunquam* tam *jucundè epulati sumus, quàm hæc libentes JEsu Christi causâ perferimus, in cujus amore fixi nunc esse cupimus.* In Breviar. Rom. 18. Jun.

Postremò, si frequenter hoc nomen invocemus, & ab iniquitate discedamus; *Discedit* enim *ab iniquitate*, inquit Apost. 2. Tim. 2. *qui invocat nomen Domini*, ne per nos nomen Domini blasphemetur. Quo verò fructu invocetur, audi D. Bern. *Tristatur* inquit, *aliquis nostrûm, veniat in cor JEsus, & indè saliat in os: & ecce ad exortum nominis hujus, nubilum omne diffugit, redit serenum. Labitur quis in crimen, currit insuper ad laqueum mortis desperando, nonne si invocet nomen vitæ confestim respirabit ad vitam? Cui fons fortè siccatus lachrymarum, invocato JEsu, non continuò erupit uberior, fluxit suavior? Cui in periculis palpitanti & trepidanti, invocatum virtutis nomen, non statim fiduciam præstitit, & pepulit metum? Cui quæso in dubiis fluctuanti, & æstuanti, non subitò ad invocationem hujus nominis emicuit certitudo? Cui in adversis diffidenti, jam jamq; deficienti, si nomen adjutoris sonuit, defuit fortitudo? nimirum morbi & langvores animæ isti sunt, illa medicina. Invoca me inquit in die tribulationis* &c. *eripiam te.*

Denique si omnia quæ facimus ad istius nominis gloriam referamus, dicente Apostolo 1. Cor. 15. *Omne quodcunq; facitis in verbo, aut opere, omnia in nomine D. N. JEsu Christi facite, gratias agentes*

agentes Deo & Patri per ipsum. Et. *Sive manducatis, sive bibitis, vel aliud quid facitis, omnia in gloriam DEI facite, qui est benedictus in sæcula.*

STRENA III.

De Nominibus quæ in Baptismo assumimus.

QUandoquidem in præterita Strena multa disseruimus de nomine JESUS & Scriptura etiam faciat mentionem novorum nominum, quæ DEUS dedit, vel dare promisit Apoc. 2. Non alienum fuerit, nec inutile, si etiam aliquid hâc occasione pro Strena dicam, de impositione nominum Christianorum quæ fit in Sacramento Baptismi: in hac enim nominum impositione & ipsis nominibus non exiguum latet mysterium. Estque res consideratione & observatione dignissima, quemadmodum olim & ipse Chrysost. S. observavit hom. 21. scribens in cap. 5. Genes. explicans autem genealogiam Seth, cui natus legitur Enos, qui cœpit invocare nomen Domini. *Vidisti*, inquit, *appellationem diademate clariorem*, purpurâ nobiliorem, quid fuerit illo beatius, *qui invocatione nominis Dei ornatur, idq; pro nomine possidet! Vides & in parvis appellationibus magnas sententiarum divitias esse reconditas. Non solùm enim hic Parentum monstratur pietas, sed & magna erga pueros diligentia. Et quomodo statim & à principio erudiebant pueros qui ipsis nascebantur, admonentes appellationibus, quas illis imponebant ut virtutem exercerent? & non sicut nunc fortuitò & absq; causa nomina fiunt. Dicunt enim, Juxta nomen Avi aut Abavi nominetur puer. At prisci non ita, sed omnem operam adhibebant, ut talia natis imponerent nomina, quæ non solùm illos qui nomina sortiebantur in virtu-*

in virtutes adducerent, sed & alios omnes qui sequentibus sæculis futuri sunt, nullam non Sapientiam docerent. Igitur & nos non vulgaria pueris nomina indamus, neq; Avorum, aut Abavorum, & eorum qui genere clari fuerunt, nomina tribuamus, sed Sanctorum virorum qui virtutibus fulserunt, plurimamq; erga Deum habuerunt fiduciam. Imò neq; horum nominibus fidant Parentes, vel Pueri, quibus talia nomina contingunt. Nihil enim prodest alicui vocabulum, quo virtus non commendatur, sed habenda est salutis expectatio in omni virtutis operatione. Dicemus ergo primùm, quid sibi velit, quòd ut olim in Circumcisione, ita & nunc in Baptismo demum nobis nomina imponuntur. Deinde, cujusmodi nomina infantibus imponenda. Denique quomodo in hac parte peccari contingat.

Quod primum attinet, quòd Anonymi seu sine nomine omnes in hanc lucem edamur, vel, si contendes nos cum nominibus nasci, ea non nisi obscura, ignobilia, & ignominiosa sunt, nimirum Peccatores, Inimici Dei, Filii tenebrarum, Exules paradisi, Mancipia Sathanæ, &c. Vera igitur nomina, splendida, ac gloriosa demum in Baptismatis Sacramento sortimur. Quid ergo hîc nobis significatur? nimirum in nobis primæ nativitatis corruptio & damnatio, quia enim Inimici Dei, Iræ, & proditionis Filii omnes hîc nascimur, nescit & ignorat nos Deus, nec alicujus apud eum nominis sumus. Unde & impii homines etsi in hoc sæculo nominatissimi sint, tamen quia apud Deum nullius sunt dignitatis ac meriti, ideò nescire, ac ignorare eos dicitur. Contrà verò, homines Sancti, etsi in hoc mundo ne de nomine quidem vulgo fuerint cogniti, tamen Deo sunt notissimi, & Angelis, & nomina eorum in cælo scripta sunt. Hinc est quòd in Scriptura S. mendicus ille & pauper Lazarus nominatim honorificè describitur. Dives autem epulo velut obscurus & incognitus Deo, licet hîc celeberrimus & famosissimus Luc. 16. nullum

tamen

tamen non habeat, uti nec alter ille dives Luc. 12. horreorum suorum dilatator. Observat hoc D. Greg. historiam divitis Epulonis hom. 40. ita describendo. *Certè in populo plus solent nomina divitum quàm pauperum sciri, quid est ergo quòd Dominus de paupere & divite verba faciens, nomen pauperis dicit, & nomen divitis non dicit, nisi quia DEus humiles novit & approbat, & superbos ignorat? unde & quibusdam de miraculorum virtute superbientibus, in fine dicturus est. Nescio vos unde sitis, discedite à me omnes operarii iniquitatis. Matth. 7. At contrà, Moysi dicitur Exod. 33. Novi te ex nomine. Ait ergo de divite. Homo quidam. Ait de paupere: egenus Lazarus. Quasi diceret apertè, pauperem humilem scio, superbum divitem nescio. Illum cognitum per approbationem habeo, hunc per judicium reprobationis ignoro.* Quia igitur ut olim circumcisionis beneficium adscribebat populo Dei, & fœderis Abrahæ ac benedicti seminis participes faciebat; ita & nunc per Baptismi gratiam regenerationis Sacramentum prioris generationis corrigit vitium, novaque renascitur creatura, & Christi membra effecti in filios DEI adoptamur; rectè sanè nobis nomen imponitur, tunc enim loco aliquo & dignitate apud DEum esse incipimus, tunc etiam in ejus quasi devenimus notitiam, & in amicitiam recipimur, tunc regius nobis character imprimitur, quo internosci & distingvi à cæteris valeamus, tunc in Sanctorum societatem admittimur tunc in cœlis, & in libro vitæ nomina nostra inscribuntur.

Sed neque mysterio carebat dies octavus nominum depositioni olim destinatus, qui & ipse Baptismo nostro continetur, significans, videlicet fore, ut quotquot vitæ innocentiâ Domino sese consecrarent, & circumcisionis, regenerationisq; beneficium in finem observarent, & nominis sui tuerentur honorem, eos omnes æternæ beatitudinis, quam post vitæ hujus septimanam, octava consequitur, hæreditatem assecuturos, & æternum in cœlis nomen accepturos, quod nullâ unquam

vetustate deleatur. Contrà verò, ingratorum & impiorum hominum etsi secundùm præsentem justitiam scribi ad tempus in libro vitæ nomina contingat, delenda tamen ea atque abolenda, & nisi resipiscant, æternâ oblivione sepelienda, & oblitteranda. Hæc Gentes ignorant, nihil de lapsu Adæ, & primæ generationis corruptione, ac damnatione intelligentes, nihil de futuri sæculi beatitudine, vel miseria cognoscentes. Quare mirum non est, si mox ut nati sunt, nomina infantibus imponant, sed quia in terra scribentur, & ut nullus in hoc mundo ignoret, nesciat tamen DEUS.

Quodnam ergo est nomen, quo à DEO in Baptismo exornamur, quod in albo cœlesti, & libro vitæ inscribitur? sanè non unum, sed varium & multiplex. Abolitis enim obscuris, ignobilibus, & maledictis nominibus, quæ nobis Sathanas imposuerat, alia nobis induuntur generalia nomina, dicimurq; jam sancti, immaculati, filii lucis, domestici, amici, Filii DEI, cives Sanctorum, domus & templum Spiritûs S. hæredes regni, Ephes. 4. 1. Tim. 3. 1. Petr. 3. Denique ab ipso Christi nomine & appellatio nobis Christianorum imponitur, in signum, quòd à tenebris & ignobilitate pristina vindicati, non solùm in jus & dominium Christi, sed in dignitatis ejus societatem admissi sumus, Reges & Sacerdotes effecti. O verè gloriosa nomina, honorificosque titulos, quibus DEus nos etiam hìc in terris exornare dignatur! Si autem tanto nos honore dignatur in hac vita, qualem putamus futuram eam titulorum gloriam, quam in futura expectamus? Quis explicet, quodnam sit novum illud nomen, illud nomen æternum quo in cœlis donandi ac coronandi sumus? Quid nomen illud intelligat meliùs à Filiis & Filiabus de quo Isai. 56. quod nemo novit nisi qui accipit, & de quo Joann. Apoc. 2. *Vincenti dabo &c. in calculo nomen novum scriptum.* Sanè multò gloriosiora erunt illa nomina, quàm quæ

quon-

quondam Romani Ducibus suis imponebant post devictos hostes clarissimosque triumphos, quæ demum tunc sciemus quando accipiemus.

Sed hæc fidelibus omnibus communia sunt nomina, veniamus ad particularia. Laudabile est ergo infantibus imponere nomina aliquorum Sanctorum aut talia quibus officii & virtutis admoneantur ut suprà diximus ex D. Chrysost. Qualia sunt, Pius, Clemens, Gregorius, Agnes, Catharina, &c. Vel talia, quibus in divini alicujus beneficii memoriam reducimur, ut Dorotheus, Theodorus, &c. Huc pertinent SS. Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum nomina, quorum optamus aliquando imitatores vitæ, uti & nominum esse. Habent enim hæc ipsa nomina tacitam quandam precationem, & comendationem, ut Sancti quorum nomina præferuntur, nos in suam recipiant tutelam, & pro nobis in cœlis orent. Quin & excitamur nominis affinitate ac similitudine, ut frequentiùs libentiùsque ejusmodi Sanctos invocemus, quorum nomine gloriamur. Sanè laudat Julianam quandam S. Ambr. lib. exhort. Virgin. quòd postquam B. Laurentii precibus & meritis à DEO impetraverat filium, ejus quoque nomine appellandum curaverit, quam & hortatam ait, ut ad ejus exemplum & castitatis & Cleri propositum susciperet. *Considera*, inquit, *quis te ut nascereris, invenit, filius es magis votorum quàm dolorum meorum. Considera cui te muneri Pater tali nomine designaverit, qui vocavit Laurentium. Ibi vota deposuimus, ubi nomen assumpsimus, vota effectus secutus est. Redde Martyri quod debes Martyri. Ille te nobis impetravit, tu restitue quod de te hujusmodi appellatione promisimus.*

Hoc Parentes spectare convenit in nominis impositione ut non ad sæculi hujus gloriam, laudes bellicas, prophanam sapientiam, Majorum memoriam, nominis sui propagationem, vel similes vanitates respiciant; sed ad pietatem bonæque vi-

tæ informationem, & æternum illud nomen, quod pro meritis quisque suis in cœlo est accepturus. Et fit sanè non rarò, ut DEUS Parentum pietate, tacitoque voto & precibus motus, Filiis largiatur gratiam, ut verè feronimi fiant, & nomini sint respondentes, DEI sic Providentiâ disponente. Neque enim temerè aut absque DEI consilio factum putamus, ut Gregorius Papa I. hanc appellationem nominis primus acceperit, futuri haud dubiè præsagium, Gregorius enim vigilantem significat. Sic & Basilius ut nomine, ita & vitâ & scriptis basilicum & Regium aliquid præsetulit. Similiter Athanasius, re & nomine immortalis. Stephanus primus Martyrii coronâ illustris. Vincentii nomen tam præclaras victorias, Laurentii laureas prædixit. Stanislaus, quod est, fiat gloriæ, factus est suæ gentis gloria, dum ejus allato miraculo Concilium hæresim damnavit &c. Talia igitur fideles imponant suis Filiis nomina quæ pietatem excitent & promoveant, dentque hi operam ut nominis sui ethymon & rationem intelligant, Sanctique cujus nomen gerunt, vitam nôrint, ejusque virtutes imitentur, & hoc esse laborent & quod dicuntur. Si verò profanum aliquod, aut Gentilium nomen, ut subinde fit, in Baptismo acceperint, commutent illud in Sacrum ac Christianum, dum Confirmationis aut Ordinis Sacramentum suscipiunt. Quale refert exemplum Euseb. 8. hist. cap. 21. scribens eos qui ex Gentilibus ad fidem Christianam accedebant, suscepto Baptismo, vetera Paganorum & Idolorum nomina in pia, & Christiana convertisse. Non carent offensâ, qui Ethnicorum potiùs quàm Christiana suis Filiis imponunt nomina, ut Paridis, Hectoris, Achillis, Scipionis, Demosthenis, Ciceronis, Lucretiæ &c. Uti & non leviter peccant, qui Christiana priùs sortiti nomina, ea postea in Ethnica pervertunt, ut quosdam fecisse constat. Nec adeò laudabile est Judaica & veteris testamenti nomina usurpare, cùm pluri-

ma ſuppetant Chriſtiana. Cujus hanc dare licet rationem, quia veteris teſtamenti Patres non tantùm verbis, ſed etiam frequenter nominibus quisq́ue ſuis, Chriſti D. incarnationem & gratiæ ipſius beneficium præfigurârunt ac prænuntiârunt. Unde fit quoq́ue ut Eccleſia non tam ſolenniter eorum quoq́ue recolat memoriam, ſed Sanctorum duntaxat novi teſtamenti, in quorum honorem feſtos dies & ſolemnes inſtituit, qui non naſciturum vel paſſurum, ſed natum jam ac paſſum Chriſtum confeſſi ſunt. Quare cùm jam horum non illorum tenenda ſit fides, rectiùs hujus quàm illius temporis Sanctorum etiam nominibus utimur.

Ex iis quæ de nominibus Chriſtianorum dicta ſunt ſalubria quædam documenta oriuntur. *Primò* non eſſe nobis gloriandum de titulis mundanis, aut ſectandam nominum celebritatem in hoc mundo, more illorum qui turrim Babilonicam ædificare aggrediebantur, dicentium Geneſ. 11. *Celebremus nomen noſtrum antequam dividamur in univerſas terras.* Vel eorum de quibus Pſ. 48. *Vocaverunt nomina ſua in terris.* Sed laborandum ut noſtra nomina ſcribantur in cœlo juxta illud Chriſti Salvatoris. Luc. 10. *Gaudete quia nomina veſtra ſcripta ſunt in cælis.* 2. Non doleamus, neq́ue ideò nobis ipſis diſpliceamus, quòd obſcuri, ignobiles, vel parum famoſi, ac celebres in hoc mundo ſimus, vel habeamur: Sed conſolemur nos Chriſtiano nomine, quo nullum glorioſius eſſe poteſt. Cogitemus vera eſſe illa verè aurea D. Hieron. verba l. 2. ep. 2. *Neſcit religio noſtra perſonas accipere, nec conditiones hominum, ſed animos inſpicit ſingulorum Servum & Nobilem de moribus pronuntiat. Sola apud DEum libertas eſt non ſervire peccatis, ſumma apud Deum nobilitas eſt clarum eſſe virtutibus. Nam & aliàs*, inquit, *fruſtra ſibi aliquis de nobilitate generis applaudit, cùm univerſi paris honoris*

noris & ejusdem pretii apud Deum sint, qui uno Christi Sangvine sunt redempti nec interest quâ quis conditione natus sit, cùm omnes in Christo renascamur æqualiter. 3. Si quis forte infamiâ injustè nomen nostrum aspergat, in odium ac invidiam vocet propter justitiam vel pietatis causam, dicatque nos Christianos hypocritas, scrupulosos &c. vel etiam ob Christum nos affligat, persequatur, doloribus & ærumnis afficiat, non dolendi sed gaudendi nobis materiam præbet. Unde B. Petrus 1. Petr. 4. Nemo *vestrum patiatur ut homicida, aut fur* &c. *si autem ut Christianus &c. gaudeat in isto nomine.* In hoc nomine gloriabatur Martyr quidam apud Euseb. lib. 5. cap. 1. qui à Judice interrogatus quod ei nomen, & unde esset: aliud nihil, licet maximis tormentis excarnificatus, respondit, neque respondere voluit, quàm illud, *Christianus sum.* Simile quid ibid. refert de S. Blandina, quæ in maximis & exquisitissimis tormentis hæc proferebat. *Christiana sum*, & *nihil apud nos admittitur sceleris.* Meminerimus ergò & nos, Christianos nos dici, & respondeamus nomini nostro, Christique imitatores efficiamur. *Conversatio* enim *Magistri, forma est discipuli*, ait D. Leo. *Et frustra dicimur Christiani si non fuerimus imitatores Christi.* Et D. Ignatius M. Dignum est non solùm nos vocari Christianos, sed etiam esse. Non enim dicere, sed esse facit beatum. Rursum D. Leo. *Agnosce Christiane dignitatem tuam, & jam divinæ consors factus naturæ, noli iterum in veterem vilitatem degeneri conversatione redire.* Hanc dignitatem explicat D. Petrus, dum ait 2. Petr. 1. Omnia nobis videtur dedisse &c, Et Paulus Coloss. 3. D*Eus dignos nos fecit.* Hanc etiam dignitatem agnoscebat S. Agatha, Breviar Rom. Feb. 5. Cùm enim Quintianus Tyrannus ei objiceret servilem vitam Christianorum, dicens. *Nonne te pudet Nobili genere natam, humilem & servilem Christianorum vitam agere?* Sapienter respondit.

dit. *Multò præstantior est Christiana humilitas Regum opibus & superbiâ.*

Danda est igitur nobis strenuè opera, ut postquam hæc tam honorifica & gloriosa sortiti sumus nomina, retineamus & tueamur nominum nostrorum gloriam, honorem & splendorem, nec ea malefactis inhonoremus atq́ue deturpemus. Aut si quid tale humanâ fragilitate nobis evenerit, maculam illam & dedecus mox abluere curemus, alioquin futurum ut nomina nostra deleantur de libro viventium. Si autem ea sanctis moribus & virtutibus honorare & exornare studuerimus, futurum est, ut gloriosa sint & celebria, & ut suavissimæ fragrantiæ odorem, non in terram hanc tantùm, sed in cœlum quoq́ue ipsum, spargant atq́ue diffundant, utq́ue immortalitate donata scribantur in albo Electorum, ac libro vitæ, unde nunquam deleantur. Imò, ut aliud longè honoratius nomen, magnificentius, & gloriosius in futuro sæculo consequamur, verè Regium, Cœleste, & Divinum. Christianorum enim dignitas non tam in terra, quàm in cœlo posita est, teste D. Aug. l. quæst. utriusq́ue testamenti, cujus dignitatem, majestatem, splendorem, ac pulchritudinem nulla lingva eloqui, mens nulla concipere possit. Idq́ue gratiâ & misericordiâ D. N. JEsu Christi, qui propterea JEsus in terris hodie appellari dignatus est, ut Anonymi cùm essemus, nomen nobis aliquod in cœlis, & inter electos suos, adeoq́ue æternum & immortale comparare ac promereri posset juxta illud. *Nomina eorum vivent in generatione, & generationem.* Cui sit cum Patre & Spiritu Sancto honor & gloria in sæcula sæculorum.

STRE-

STRENA IV.

De Renovatione & novo Cantico.

HOrtatur nos Apostolus non in uno loco ut exuamus veterem hominem, & induamus novum Ephes. 4. Deponite vos, &c. Et *induite novum hominem qui est secundùm DEum.* Quibus verbis singulos nostrûm monet, ut depositâ veteri pannosâ ac sordidâ peccatorum veste, quam à primo nostro Parente accepimus, induamus novum justitiæ vestimentum, quod secundus noster Adam confecit, & de cœlo nobis detulit. Ad eundem ferè modum & alibi scribit. Col. 3. *Expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis, & induentes novum &c.* Et iterum Rom. 12. *Nolite conformari huic sæculo.* &c. Et rursum Rom. 6. *Scientes quia vetus homo simul crucifixus est,* &c. Quam Apostoli doctrinam de novo & vetere homine ut meliùs intelligamus, sciendum est; Adamum antequam peccâsset, fuisse novum hominem seu novam creaturam, nosq; etiam futuros fuisse novos, si in eo non peccavissemus. Quod novum est, plerumq; purum est, firmum, ac forte. Meritò proinde novus tum Adam erat, quia purus à sordibus peccati, fortis ad resistendum peccatis, firmus ad perseverandum in accepta justitia, si voluisset. At verò peccando, vetus effectus est; quia quod vetus est, impurum est, infirmum, ac debile. Factus est impurus, quia vitio corruptus, factus est infirmus ad resistendum deinceps peccatis & tentationibus. Hâc enim animadversione à DEO percussus fuit, ut qui cùm posset noluerat; jam velit & non possit. De quo vide Aug. lib. 11. de Genes. ad lit. cap. 4. & seqq. & in Ps. 77. Denique effectus est debilis ad operandum, ad perseverandum diu in accepta justitia, nisi speciali Dei gratia adjuvaretur. Vetus ergo homo non est aliud, quàm vetustas & corruptio vitiorum, quam per Adæ peccatum

catum contraximus: Cujuſmodi eſt concupiſcere, deſideria carnis perficere, voluptatibus indulgere, pravis inclinationibus obtemperare, carniſque motibus conſentire. Hæc eſt Adami tunica quam exuere monet Apoſtolus. Non verò ſufficit ut hanc ſolam exuamus, ſed monet inſuper ut induamus novum ſecundi hominis indumentum, ſeu novum hominem cum virtutibus ſuis. De quo Roman. 13. *Induimini D. N. JESUM Chriſtum.* Chriſtum verò induimus, cùm ejus ſanctitatem, innocentiam, puritatem, & vitæ caſtimoniam pro viribus imitamur, cùm virtutum exercitiis ſtrenuè operam navamus, & à peccatorum ſordibus nos quàm maximè alienos reddere laboramus. Hanc veſtem vobis pro Strena dabo.

Prior qui nobis ſuadet ut hanc veſtem induamus, induit ipſe Paulus, cùm ita confidenter Gal. 2. *Vivo ego jam non ego, vivit verò in me Chriſtus.* Hoc veſtimentum ſi impoſuerimus nunquam ſordeſcemus niſi illud depoſuerimus. Chryſoſt. ſerm. 13. in cap. 4. Epheſ. in moralib. exhortat. *Nunquam adeò turpe eſt homini nudo eſſe corpore, atq; virtute. Quodſi nudum aliquem, dic quæſo, per forum incedere videres, non doleres? cùm ergo tu, præter hoc indumentum juſtitiæ nudus diſcurras, quid quæſo dicemus? non vides mendicos illos quos lotagas vocare debemus, quo pacto circumeant, & quomodo illorum miſereamur? Veruntamen nihil veniæ merentur neque enim illis ignoſcimus, ſiquidem taxillis ludendo veſtimenta perdunt & amittunt. Quomodo ergo DEus ignoſcet nobis hoc novum indumentum perdentibus? Diabolus enim ſi quando nudum virtute repererit quempiam, mox faciem ei polluit & offuſcat, vulnerans etiam, & ad mala magna cogens. Nudi ſimus pecuniis, ne nudi reddamur deſtituamurq; juſtitiâ. Pecuniarum indumentum juſtitiæ veſtem lædit ac perdit. Eſt enim ſpinarum amictus, tales verò ſunt ſpinæ, & quantò plures nobis circumdederimus, tantò erimus nitidiores. Et laſcinia quoq; juſtitiæ veſtem nobis adimit, ignis enim eſt. Ignis verò hujus indumenti conſumptivus eſt. Divitiæ tinea ſunt quemadmodum tinea cuncta permolit, ita & divitiæ.*

Ista itaq; abiiciamus omnia ut justi reddamur, novumq; induamus hominem. Sed ista fusiùs sunt exponenda. Ut ergò accedamus ad novam vestem, seu renovationem, sciẽdum est ex D. Aug. l. 14. de Trin. c. 17. renovationem hanc non momento uno fieri, sicut momẽto uno fit illa in Baptismo renovatio, remissione scilicet omnium peccatorum, ubi nec unum quantulumcunq; remanet quin remittatur; sed quemadmodum aliud est carere febribus, aliud ex infirmitate quæ febribus illata est revalescere, Itẽ, aliud est infixum telum de corpore demere, aliud vulnus quod eo factum est secundâ curatione sanare. Ita prima curatio est causam removere langvoris, quod per omnium fit indulgentiam peccatorum: secunda, ipsum curare langvorem, quod fit paulatim proficiendo in renovatione nostræ imaginis, quæ demonstrantur in Ps. 102. ubi legitur. *Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis,* quod fit baptismo. Deinde sequitur. *Qui sanat omnes langvores tuos,* quod fit quotidianis accessibus cùm hæc imago renovatur. De qua re Apost. 2. Cor. 4. apertissimè locutus est. *Et si exterior homo noster corrumpitur, sed interior renovatur de die in diem, renovatur autem in agnitionem Dei,* hoc est, in justitia & sanctitate veritatis, qui sic de die in diem proficiendo renovatur, transfert amorem à temporalibus ad æterna, à visibilibus ad invisibilia, à carnalibus ad spiritualia. Atque ab istis cupiditatem frænare atque minuere; illisq́ue se charitate alligare diligenter insistit. Huic doctrinæ D. Augustini D. etiam Bern. Serm. de Cœna Domini consonat. *Dixi vobis sæpiùs, nec mente excidere debet, quemadmodum in casu primi hominis omnes cecidimus. Cecidimus autem super acervum lapidum, & in luto, unde non solùm inquinati sed & vulnerati, & graviter quassati sumus. Lavari quidem possumus citò, ad sanandum verò opus est curatione multâ. Lavamur igitur in Baptismo, quo deletur chyrographum damnationis nostræ, & gratia hæc nobis confertur, ne jam nobis cõcupiscentia*

centia noceat, si tamen à consensu abstineamus, atq; ita tanquam sanies inveterati ulceris removetur, dum tollitur damnatio, & responsum mortis quod priùs inde manabat.

Sed quis poteris tam efferos motus frangere? quis pruritum ulceris hujus ferre queat? confidite quia & in hoc gratia subvenit, & ut securi sitis, Sacramenti Dominici corporis & sangvinis Christi investituram habetis. Duo enim illud Sacramentum operatur in nobis, ut videlicet & sensum minuat in minimis & in gravioribus peccatis tollat omninò assensum, si quis vestrûm non tam citò modò, non tam acerbos iracundiæ sentit motus, invidiæ, luxuriæ, aut cæterarum hujusmodi, gratias agat corpori & sangvini Domini, quoniam virtus Sacramenti operatur in eo, gaudeat quòd pessimum ulcus accedat ad sanitatem. Sic Bernardus insinuat hanc de qua loquimur renovationem paulatim perfici per Sacramentorum usum & frequentationem, potissimùm SS. Eucharistiæ. Hujusmodi porrò innovationem docent nos creaturæ irrationales, Serpens & Aquila, Phœnix, quas nobis Scriptura proponit.

Serpens cùm se gravatum experitur senio, veterem pellem ut exuat facit quinque, eadem nos imitari convenit. 1. Diebus aliquot abstinet ab alimento. 2. Quandam herbam amaram comedit. 3. Se immergit aquæ & se abluit. 4. Foramen petræ violenter intrat, veteresque deponit exuvias. 5. Calori se exponit ut novam pellem fortificet ac induret. Hæc nos etiam facere oportet, qui vetere homine sumus prægravati, & spiritu mentis cupimus renovari. Primò domandum est corpus abstinentiâ & jejunio & castigationibus. Ita fecit Judith de qua cap. 8. *Erat Judith cilicium habens ad carnem & jejunans.* Et 1. Cor. 9. Paulus de se dicit. *Castigo corpus meum & in servitutem redigo.* 2. Comedenda nobis amara herba, hoc est, eliciatur contritio peccatorum, ut verè possimus dicere Isai. 38. *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ.* 3. Lavanda la-

crymis anima, ut fecit ille qui dixit Pſ. 6. *Lavabo lectum meum, lacrymis rigabo ſtratum meum.* 4. Foramina petræ, id eſt, vulnera Chriſti, qui Petra dicitur in Scriptura, per devotam meditationem conemur intrare, & ibi antiquam peccatorum pellem deponere ac relinquere. 5. Exponamus nos Soli Juſtitiæ, ut novus homo confirmetur, & nova pellis induretur, ac bonis operibus aſſueſcat. Ad hæc omnia Chriſtus D. nos exhortari intendit, cùm ſerpentinam prudentiam nos vult imitari Matth. 10. *Eſtote prudentes ſicut ſerpentes.*

Jam verò quoad Aquilam, dicit Pſ. 102. *Renovabitur ut aquilæ inventus mea.* De qua renovatione Authores diverſa tradunt. Quidam dicunt, Aquilam poſtquam ſenuerit, pennis gravari, & oculis fieri obtuſis, ut nec altè volare, nec ſolis radios directè intueri poſſit. Sentiens ergo ſe deficere in iſtis, in quibus maximè ſolita eſt prævalere: fontem quærit, in quem ſe ter immergit, & ſic veteribus plumis exuitur, & novis poſtea ſuccreſcentibus induitur, priſtinoq́ue vigori reſtituitur, & quodammodo juventutem recuperat, reparat etiam oculorum aciem. Scribunt alii. Aquilam quolibet decennio donec ad centum pertingat annos, ignem petere elementarem, & ab illo ambuſtis pennis ſeſe in mare dejicere, indeq́; novas illi plumas ſuccreſcere, ac ita redire in juventutem. Ad eundem modum cùm nosipſos peccatorum pondere prægravatos ſenſerimus, ut cæleſtia petere nequeamus, mentisq́; aciem peccatorum caligine obſcuratam in Solis Juſtitiæ ſplendorem derigere non valemus, in fonte lacrymarum nos expurgemus & renovemus. Quem fontem deſiderabat Jeremias cùm diceret cap. 9. *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum?* Per hunc fontem mentis puritas & novitas acquiritur. Sicut enim poſt longam pluviam ſequitur magna aëris claritas, ſic poſt multos lacrymarum imbres magna oritur mentis ſerenitas. Alii tamen

eum S. Aug. in Ps. 102. dicunt. Aquilam cùm ad senectam devenerit, rostrum acquirere aduncatum superiori labio super excrescente inferiori, ita ut hic uncus quo incurvatur rostrum superius supra inferius non patiatur eam cibum sumere, atque ita necessariò viribus deficere, quod ubi sentit, naturali quâdam industriâ, ad petram advolans, & attemperans rostrum attritione, aufert impedimentum cibi sumendi. Impedimento sublato cibum sumit, viribus reparatur, ac modo quodam rejuvenescit. Hunc rejuvenescentis aquilæ modum imitari studeamus. Est autem hoc aduncum rostrum, ratio, seu voluntas ad pravam sensualitatem inclinata, fomiti pravo, qui infernè habitat, condescendens, & peccato illi quod in carne habitat, consentiens. Ab hoc enim aduncato rostro impeditur homo ne cibum animæ sumat ad salutem & veram vitam necessarium, de quo cibo per Salvatorem dicitur. Joan. 4. *Meus cibus est ut faciam voluntatem ejus qui misit me.* Et iterum Joan. 6. *Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam.* Et rursum. Matth. 4. *Non in solo pane vivit homo* &c. Hunc panem sumere non potest qui rostrum habet aduncatum & incurvatum, atque ita continuo defectu in seipso contabescat, & tendat ad interitum necesse est. Quemadmodum conqueritur Pœnitens ille qui dicit. Ps. 108. *Percussus sum ut fœnum, & aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum.* Hic igitur ne pereat & morti æternæ succumbat, accedat ad Petram, Petram inquam mysticam, Christum D. ad eum aduncatum hoc rostrum atterat & allidat. Ps. 146. *Beatus qui allidit parvulos suos ad Petram.* Id est. Qui omnes pravos concupiscentiæ suæ motus, & pravas inclinationes, contemplatione Passionis Christi frangit & atterit, rostrum sic cõtritum ipse pro Sacrificio acceptabit Ps. 50. *Sacrificium Deo Spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despiciet.* Ubi autem hoc peccator effecerit, tum panem quem comedere oblitus fuerat, resumet: tum iterum

gratia Dei & verbo ejus paſcetur, tunc exultabunt oſſa humiliata, reparabitur virtus ſpiritûs, creabitur cor novum, ſpiritus rectus innovabitur in viſceribus, & redibit lætitia ſalutaris DEI.

Quod nunc ad Phœnicis renovationem attinet. Scribit S. Ambr. lib. 5. Hexam. cap. 23. Phœnicem, ubi quingentis annis vixit, & vitæ ſuæ finem adeſſe præſentit, conſtruere ſibi nidum quaſi thecam de thure & myrrha cæterisque odoriferis lignis, in quam intrans ſe comburit, de cinere oriri vermem qui paulatim adoleſcens, alarum remigia acquirit, tandemq; novi Phœnicis ſpeciem & naturam induit. *Fac & tu,* ait idem Doctor, *tibi thecam, expolians veterem hominem cum actibus ſuis, novumq; indue. Theca tua fides eſt, imple eam bonis virtutum odoribus, agnoſce diem mortis tuæ. Intravit Paulus thecam ſuam dicens 2. Tim. 4. Bonum certamen certavi, curſum conſummavi, fidem ſervavi: implevitq; thecam thure Fidei, odore Martyrii.* Phœnix ergo ut renovetur, thecam ingrediens ſeipſum comburit: ſic tu dicas cum S. Job 29. *In nidulo meo moriar,* cordisq; tui thecam ingreſſus conſumas & exuras vetuſtas peccatorum tuorum cõſuetudines & inveteratas cõcupiſcentias carnis tuæ, contemplatione ignis infernalis & horribilis gehennæ, ut ille fecit qui dixit. Pſ. 76. *Annos æternos in mente habui, meditatus ſum nocte in corde meo, exercitabam & ſcopebam ſpiritũ meum. Cogita,* ut monet Baſil. in Pſ. 33. *Profundum barathrum, inextricabiles tenebras, ignem carentem ſplendore, urendi quidem vim habentem, ſed lumine privatum, deinde vermium genus venenum emittens ac carnem vorans, poſtremò opprobriũ illud & confuſionem ſempiternam. Hæc time, & hoc timore animam tuam à peccatorum tuorum concupiſcentia, tanquam fræno quodam reprime.* Jam verò cinis in quem Phœnix convertitur, & vermis qui inde naſcitur, repræſentant conſiderationem mortis, quæ eſt efficaciſſima ad novam vitam inchoandam,

andam novumque hominem efficiendum. S. ergo Jobum 17. imitare qui dicit. *Putredini dixi, Pater meus es: mater mea & soror mea vermibus.* Dic cum Abrahamo Gen. 18. *Loquar ad D. DEum meum, cùm sim pulvis & cinis.* Memento quotidie quia cinis es, & in cinerem reverteris. Dic cum Propheta Ps. 21. *Ego vermis & non homo.* Hæc dicendo, & seriò cogitando pennarum remigia acquires, quibus ad cœlum evolare poteris, cujusmodi sibi postulat qui dicit. Ps. 54. *Quis dabit mihi pennas ut aquilæ*, &c.

Hoc de renovatione trium dictorum animalium ad instructionem nostram. Renovamini ergo in novo hoc anno, & omnia corporis membra quæ primò fuerunt vitiorum instrumenta, convertite in virtutum instrumenta juxta Apostolicam admonitionem Rom. 6. *Sicut exhibuistis membra vestra*, &c. Et iterum ibid. *Non exhibeatis membra vestra arma*, &c. Sic ergo vivite hoc anno, ut de vobis liceat dicere 1 Cor. 6. *Hæc fuistis aliquando*, id est variis obnoxii vitiis *sed abluti estis.* &c. Sint mores in melius mutati ut quilibet de se dicere valeat, quod Juvenis quidam, de quo S. Ambr. lib. 2. de pœnit. cap. 2. *Ego non sum ego.* Id est, non sum ampliùs fornicator ut fui, luxuriosus, ebriosus, &c. ut fui. Adolescentem, inquit S. Doctor, quendam ferunt propter amores meretricios peregrè profectum, & abolito amore regressum, postea veteri occurrisse dilectæ, quæ ubi non interpellata, putabat se non cognitam, & rursus occurrens Juveni dixit. *Ego sum*, respondit ille, *sed ego ille non sum.* Rogemus DEum, ut nobis det cor novum, & spiritum novum Ezech. 11. ut auferat cor lapideum, & det carneum. ibid. 35. cujusmodi post multas preces tandem obtinuit D. Aug. ut de se pulchrè scribit, & confitetur 8. Confess. 11. & 12. Similiter S. Cypr. lib. 2. epist. 2. & Apostolus qui ex lupo factus est Agnus, ex persecutore acerrimus Ecclesiæ defensor, ex raptore Doctor gloriosus &c.

Hanc de qua agimus renovationem etiam novus hic Puer Bethleemiticus nos docet, qui & ipse admirandam novitatem in seipso exhibuit, & omnia fecit nova. Factus est enim nobis novus Adam, qui simul sit & Deus & homo. Factus est novus Adam non de terra terrestris, sed de cælo cælestis. Novo modo conceptus absque virili semine. Novo modo de Virgine natus Matris integritatem non violans. Unde Jeremias 31. *Novum creavit Dominus super terram, fœmina circumdabit virum.* Idem novum assumpsit nomen Isai. 62. *quod os Domini nominavit.* Idem novo modo per novam stellam innotescere mundo voluit. Novi testamenti Author, novi consilii Angelus, novus legislator, novam ferens doctrinam, novam gratiam: Sacramentorum quoque innovator, novarum beatitudinum promulgator, novorum miraculorum patrator, novæ vitæ in humilitate, paupertate, castitate &c. inchoator, novum novi anni Sacrificium. Deniq; totus novus per resurrectionem. Et hæc quidem in præsenti vita, in futura quoque faciens omnia nova, novos cœlos, novam terram, novam Jerusalem, nomen daturus novum in calculo candido, innovaturus quoque ut Aquilæ juventutem nostram, totam postremò immutaturus ac innovaturus naturam. Cùm ergo omnia novus hic Rex faciat nova, cùmq; omnia innovet in hac vita, & in futura: quomodo nos in vetustate nostra remanebimus? quomodo non etiam omnia innovabimus? *Recedant* igitur recedant *vetera, nova sint omnia, corda, voces, & opera.* Voces, inquam, nam & novum canticum cantare jubet Propheta Regius omisso veteri Ps. 32. *Cantate Domino canticum novum, bene psallite ei in vociferatione.* Et Ps. 143. *Deus canticum novum cantabo tibi, in psalterio decachordo psallam tibi.* Forsitan quæres, quodnam sit canticum illud vetus quod amodò cantare non oporteat? rursus, quod sit novum canticum, quod sit deinceps cantandum? Canticum vetus est, tota veteris & carnalis hominis con-

nis converſatio, cum omnibus deſideriis, affectibus, dictis, & actibus ſuis. Hoc vetus canticum canunt, qui nihil niſi terrena & carnalia ſapiunt, & quorum cogitationes & ſtudia in his verſantur. De his ſolliciti, ſecum loquuntur & cum aliis, nec de rebus cœleſtibus vel mentionem faciunt, in illis ſolis conſectandis occupantur. Quorum denique in his otium & negotium.

E contrario verò novum canticum eſt, ſpiritualis juſtificatio & novi hominis vita: pura, ſanctaq́ue deſideria, ſermones & colloquia, quæ ad pietatem & ſalutem æternam pertinent, quæ proximos ædificant. Opera deniq́; miſericordiæ, juſtitiæ, caſtitatis, ſobrietatis, cæteraq́ue omnium virtutum officia. Hoc eſt quod D. Aug. breviter dicit in Pſ. 149. *Vetus homo, vetus canticum: novus homo, novum canticum. Vetus Teſtamentum, vetus canticum. Novum Teſtamentum, novum canticum. In veteri Teſtamento promisſiones ſunt temporales & terrenæ, quisquis terrena diligit, vetus canticum cantat. Qui vult cantare canticum novum, diligat æterna.* Et rurſum in Pſal. 95. *Vetus cantat cupiditas carnis, novum cantat charitas Dei. Quidquid cantaveris de cupiditate, vetus cantas. Et ſi non ſonant in ore verba cantici novi, non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris.* D. Proſper Auguſtinum ſecutus ſentent. 82. *Canticum novum eſt carmen fidei, quæ per charitatem operatur. Iterum novum canticum eſt gratia novi teſtamenti. Hanc gratiam qui acceperunt & ſecundùm eam vivunt, Deo non ſæculo & carni ſervientes, hi novum cantare dicuntur, ideò verò novum quod non à vetere Parente Adam edocemur, ſed à novo homine Chriſto, non per veterem generationem, ſed per novam regenerationem & lavacrum, non per carnem & ſangvinem, ſed per aquam & Spiritum Sanctum.*

Vetus canticum noſtrũ fuit quod ab Adamo & Eva didicimus, quo culpam agnoſcere nolumus Gen. 3. ſed in alios rejicimus. Recedat hoc vetus canticum, & cantemus novum, dicamusq́ue cum Davide 2. Reg. 24. *Ego ſum qui peccavi, qui iniquè egi.*

Confitebor adversum me injustitiam meam Domino. Ps. 31. *Peccatum meum contra me est semper.* Et cum Daniele cap. 3. *Peccavimus, injustè egimus, iniquitatem fecimus.* Et cum Publicano Luc. 18. *DEus propitius esto mihi peccatori.* Prov. 28. *Confiteamur peccata nostra & relinquamus ea, ut misericordiam consequamur.* 1. Joan. 1. *Fidelis est enim DEus ut nobis remittat &c.* In operibus bonis vetus est canticum, quo nobis tribuimus, & in iis gloriamur tanquam non accepissemus. Recedant hæc vetera cantica, & audiantur nova, ut *qui gloriatur* 2. Cor. 10. *in Domino glorietur.* Et Ps. 118. *Non nobis Domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Et Isai. 26. *Tibi Domine gloria, nobis autem confusio faciei.* Et, *Non ego, sed gratia DEI mecum. Omnia opera bona operatus es in nobis Domine.* In adversis & tribulationibus vetus est canticum, DEO obmurmurare, & cum Judæis occinere, Ezech. 18. *Patres nostri comederunt uvam acerbam, & dentes filiorum obstupuerunt.* Cesset hoc vetus canticum, & dicamus novum. *Omnia quæ fecisti nobis Domine in recto judicio fecisti. Justus es Domine, & rectum judicium tuum. Omnia bene fecit.* Job. 1. *Dominus dedit, Dominus abstulit* &c. Et 1. Reg. 3. *Dominus est, quod bonum est in oculis suis faciat.* In rebus prosperis vetus canticum est. Luc. 12. *Anima mea habes multa bona, &c. comede, epulare.* Vetus cãticum est Sap. 2. *Nullum pratum sit, quod non pertranseat luxuria nostra.* Sileant hæc cantica, audiantur nova. Ps. 15. *Dominus pars hæreditatis meæ.* Ps. 72. *Domine quid mihi est in cœlo, & quid volui super terram?* Philip. 3. *Omnia arbitratus sum ut stercora, ut Christum lucrifacerem.* In sumenda vindicta canticum vetus est. Vicem pro vice. Cesset hoc vetus canticum, canamus novum. *Ignosce illis quia nesciunt quid faciunt.* Luc. 23. & Act. 7. *Ne statuas illis hoc peccatum.* De morte vetus canticum. *Siccine separas amara mors?* Et Eccl. 41. *O mors quàm amara est memoria tua!* Non audiatur hoc ultrà, sed novum. Philip. 1. *Cupio dissolvi & esse cum*

se cum Christo. Et, *Mihi vivere Christus, & mori lucrum.* Et Luc. 2. *Nunc dimittis Domine servum tuum in pace.* Et Ps. 4. *In pace in idipsum dormiam & requiescam.* Et Matth. 26. *Si non potest hic calix transire à me, nisi bibam illum, fiat voluntas tua.* Canticum vetus est. *Bibamus, edamus, cras enim moriemur.* Suspendantur hæc organa, & audiantur nova. 1. Petr. 5. *Fratres sobrii estote.* &c. Luc. 1. *Videte ne graventur corda vestra in crapula & ebrietate.* Et Rom. 14. *Non est regnum DEI esca & potus.* *Cantate Domino canticum novum, cantate omnis terra.* Nec sufficit ut lingvâ & ore canamus, sed curandum, ut animus & cor à lingva non dissideant. Nec aliud verbis, aliud vitâ, operibusq́ue canatur, sed canticum cum cythara conjungatur. Psal. 32. *In Psalterio decem chordarum psallite ei.* Decachordum Psalterium juxta D. Aug. in Ps. 9. significat decem præcepta legis. *Non est speciosa laus in ore peccatoris. Laudat verbo, blasphemat vitâ. Laudat cantico in verbis, sed non cytharâ in opere. Si verba sola dicis quasi canticum solum habes, cytharam non habes. Non valdè aures meæ inclinantur ad vocem cantoris, sed quæso morem operantis,* inquit idem in Ps. 149. Benè canit, *qui glorificat, & portat DEum in corpore suo.* 1. Cor. 6. Benè canit qui voluntatem Patris cœlestis facit. Benè canit qui in omnibus gloriam DEI quærit, sive manducet, sive bibat, sive aliud quidquam agat 1. Cor. 10. Benè canit, qui in omni tempore Dominum benedicit, & in cujus ore laus semper ejus. Ps. 78.

Implemini ergò SpirituS. loquentes *vobismetipsis in psalmis, & hymnis & canticis, spiritu cantãtes, & psallentes in cordibus vestris Domino.* Ephes. 5. Et Col. 1. *Gratias agentes Deo & Patri qui dignos nos fecit in participatione sortis Sanctorum, in lumine, qui eruit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum dilecti Filii sui.* Si sic cantaverimus in hac vita, futurum est ut in æterna vita canamus canticum novum Beatorum, de quo D. Joann. Apocal. 5. *Quatuor animalia & viginti seniores ceciderunt coram Agno, ha-*

bentes singuli phialas, & cytharas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes Sanctorum. Et cantabant canticum novum dicentes, Dignus es Domine &c. Et rursum ibid. *Dignus est Agnus.* &c. Et iterum. *Sedenti in throno & Agno, benedictio, & honor, & gloria, & potestas in sæcula sæculorum.* Denique cap. 4. *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* &c. Et. *Dignus es Domine DEus noster accipere gloriam, & honorem & virtutem, quia tu creâsti omnia, & propter voluntatem tuam erant, & creata sunt.* Beati, ergo, qui habitant in domo tua Domine in sæcula sæculorum laudabunt te. Isai. 38. *Novas semper harmonias vox meloda concrepet, in jubilum prolata mulcent omnes organa. Digna, per quem sunt victores, Regi dant præconia.* Ut canit S. Aug. in lib. de gloria paradisi.

STRENA V.

De Tempore, & tempestiva Pœnitentia.

SI quis nostrûm ritè perpendat, justamque ad trutinam librет, non tantùm SS. Patrum, verùm etiam Ethnicorum vitam, is facilè advertet, quàm plerique Christianorum hujus ævi sint ipsis dissimiles, tum multis aliis in rebus, tum vel maximè in habenda temporis ratione, eòque fructuosè & salubriter expendendo. Solebant enim hìc non tantùm SS. illi Patres ac Catholici Doctores, Cyprianus, Basil. Chrysost. Ambr. Hieron. aliique innumeri sanctissimi Viri, sed etiam Ethnici plurimi exactissimam habere temporis rationem, cùm scirent nihil eo pretiosius inveniri, nec aurum ullum, nedum argentum illi conferendum. Hinc illud dictum Lycurgi. *Rectè eruditi temporis rationem habent.* Hinc & illud Democriti. *Pretiosissimum impendium tempus.* Hinc Theophrasti. *Sumptus pretiosissimus tempus.* Hinc denique temporis æstimationem & usum Lucilio commendans epist. 1. *Vindica te tibi & tempus quod adhuc vel auferebatur, vel surripiebatur, aut excidebat, collige & serva. Persvade tibi sic esse, ut scribo. Quædam tempora eripiuntur nobis,*

nobis, quædam subducuntur, quædam effluunt. Turpissima tamen est jactura quæ per negligentiam venit. Et si volueris attendere, magna vitæ pars elabitur malè agentibus, maxima nihil agentibus, tota aliud agentibus. Quem mihi dabis qui aliquod pretium tempori ponat, qui diem æstimet? Sanè Plinius omne illud tempus periisse arbitrabatur quod studiis non impendisset. Titus Vespasiani Filius qui in ultionem Dominici Sangvinis, ut ait Hieron. in 5. ad Galat. subversis Jerosolymis, Romam victor ingressus tantæ dicitur fuisse bonitatis ut cùm quâdam nocte serò in cœna fuisset recordatus, quòd nihil boni illa die fecisset, dixerit amicis. *Hodie diem perdidi.* Dixit hoc ille sine lege, sine Evangelio, sine doctrina Christiana.

Verùm si nos quotquot christi nomine gloriamur, servaremus recollectionem nostram, ac diligenter revolveremus quemadmodum transegerimus elapsa pridem tempora, possemus, atq; adeò deberemus similem in modum exclamare. Amici perdidimus diem. Quid verò dum? imò hebdomodam, quid hebdomadam? imò mensem, quid mensem? imò annum. Vix quidquam à nobis boni præstitum elapso hoc anno, nulla vitæ emendatio secuta est. Quales fuimus primo anni præcedentis die, tales & hesterno eramus, qui fuit ultimus. Priore anni die eramus superbi, vinolenti, luxuriosi, ebriosi, injusti, invidi, avari, &c. tales & novissimus anni dies nos invenit. Heu perdidimus diem & annos, perdidimus tempus, tempus inquam tam pretiosum. Hanc tamen jacturam vix secum aliquis nostrûm perpendit, multò minùs deplorat. Verùm, hanc cæcitatem plangit in multis S. Bern. serm. ad Soror. *Nihil pretiosius tempore, sed heu nihil hodie vilius invenitur* &c. *O donec transeat tempus, quo divinam propitiare debueras pietatem, properare ad Angelicam societatem, suspirare ad amissam hæreditatem, excitare remissam voluntatem, flere commissam iniquitatem.* Dicere solent istius modi temporis decoctores, ut quid anxiè curemus horulas, non nos ipsis,

ipsis, sed ipsæ nobis factæ sunt? quasi verò ideò tempus in horas distinctum sit, non ut exacta ejus habeatur ratio, sed ut pro libitu bonæ horæ consumantur. Quid autem fiat in secretis angulis cubiculi, dum sic tempus deperditur, dum sic luditur, audi disertè ita de se, & contra se scribentem eundem Bern. serm. 3. de Nativ. Dom. *Ludebam ego foris in platea, & in secreto regalis cubiculi super me ferebatur judicium mortis, &c.* Addamus si placet huic D. Chrysost. hom. 57. in 9. Joann. *Propterea ingemisco, quia quòd sit damnum, quod malum non intelligitur. Dedit tibi DEus horam, ut eam coleres, tu eam incassum & inutiliter consumis. Quæris quod sit damnum? si vel parum argenti amiseris, id omninò damnum æstimas: si totos dies in diaboli operibus consumpseris, nihil amisisse opinaris. Opus est in Sacrificiis & precibus vitam omnem impendere: tu ad clamores, perturbationes, obscœna verba, contentiones, intempestivas voluptates, in tuum cōvertis detrimentum. Et cùm hæc commiseris, quod damnum acceperis, interrogas? neq; intelligis omnia potiùs amittenda, quàm tempus. Aurum amittis, poterit recuperari, amissum tempus difficulter. Brevè nobis in præsenti præstatur vita, qua nisi utamur in necessariis, quid illuc migrantes faciemus? Dic quæso, si cui Filiorum præciperes ut aliquam artem disceret, ille autem vel domi, vel alibi frustra tempus contereret, possetne apud Magistrum excusari? nonne diceret, convenimus, tempus statuisti. Si tibi non curæ est ut apud me incumbat arti filius, quomdo eum erudiemus? Hæc & vobis dicenda. Nam exiget à vobis DEus rationem. Vobis, inquiet, tempus dedi, ut pietatem & rectè vivendi artem erudiremini, vos incassum & inutiliter hoc tempus consumpsistis.* Proinde mirandum non est, tempus in tremendo judicio advocandum in nostri damnationem, testante Jeremia Thr. 1. *Vocavit adversum me tempus.* Et ratio est illa, quam Psalmista explicat Ps. 118. *Tempus faciendi Domine dissipaverunt legem tuam*, id est, Tempus ad faciendum, ad laborandum

dum in vinea Domini, atque ad operandam salutem, vobis da-tum est: id tamen non solùm non præstiterunt impii, sed eo etiam in superbiam abusi dissipaverunt legem tuam juxta illud alterius Scripturæ Job 24. *Dedit ei DEus locum pœnitentiæ, & ipse abutetur eo in superbiam.*

Aliquando ergo DEus sumet sibi tempus ut contra temporis proditores judicet. Ps. 74. *Cùm accepero tempus ego justitias judicabo.* Quomodo enim non judicabuntur injustitiæ, & temporis proditio, cùm & ipsæ justitiæ judicandæ sint? tum profectò nobis denegabit temporis horam, qui sangvinem suum nobis non negavit. Jurat enim Angelus Apoc. 10. per viventem in sæcula sæculorum *quia jam non erit tempus.* Dum ergo habemus tempus Gal. 6. operemur bonum. Et Ephes. 5. Redimamus tempus, quoniam dies mali sunt, & serò nimis deplorabimus messem transiisse, finitam æstatem, & nos salvatos non esse. Jer. 8. Cogitemus & illud Apostoli 1. Cor. 7. *Hoc itaq; dico Fratres tempus breve est.* &c. Et alibi 2. Cor. 6. *Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis.* Audiamus & illud Ezech. 7. *Venit tempus, appropinquavit dies, qui emit non lætetur.* Vivamus tanquam citò morituri, quia incerti an crastinum visuri. *Quis scit an adjicient hodiernæ crastina vitæ tempora Dii Superi?* Illuxit quidem nobis primus dies anni hujus; sed quàm multos putatis præcedentis anni initio qui sibi tam longam vitæ usuram promittebant ut & hunc diem viderent, qui tamen jam diu à vermibus corrosi in sepulchris jacent, quorum *vita præcisa est velut à texente* Isai. 38. quosque succidit DEus dum adhuc ferè ordirentur. Quàm multos etiam existimatis nunc primo hujus anni die superstites, qui mira hoc eodem anno agere ac tractare proponunt, qui tamen sequentis anni non videbunt lucem? Nos ergo qui Christi D. beneficio hucusque reservati sumus aliis interim ex hac vita subitò ereptis dicamus

cum

cum Propheta Thren. 3. *Misericordiæ Domini quia non sumus* præterito anno *consumpti*. Et cum Ps. 93. *Nisi quia Dominus adjuvit me paulò minus in inferno habitâsset anima mea*. Grati simus Bethleemitico nostro Regi, qui vitæ nostræ tam longas concessit inducias. Oremus eundem, ut merito ac virtute suæ dolorosæ circumcisionis, ac pretiosi sangvinis hodiernâ die effusi, nobis gratiam largiatur, quâ adjuti præsentem annum transigamus cum omni pietate, justitia, ac sobrietate, ut in ipso fine anni sanctiores coram ipso inveniamur quàm in principio. Tum utiliter tempus nobis divinitùs concessum, salubriterque expendentes, tunc sapienter tempus redimamus. Unde etiam confidenter cum Apostolo Tit. 3. expectare poterimus *beatam spem, & adventum gloriæ magni Dei, & Salvatoris nostri JEsu Christi &c.* Demus etiam hoc anno operam, ut, quemadmodum in rebus pretiosis facimus, magnâ circumspectione, parsimoniâ, frugalitate, temporis thesauro utamur, eumq; sic dispensemus, ut in res cæteras, puta, cibum, potum, somnum, aliasque humanas necessitates, quàm parcissimè impendamus, maximam verò e us partem Deo & animæ nostræ saluti demus. Quin verò suffuremur aliquid non modò de jocis, lusibus, fabulis &c. sed de somno etiam matutino, ut vel hoc ipsum tempus Deo laudando, gratiisque agendis consecremus ad exemplum Davidis Regis, qui regni negotiis interdum occupatus lucis exortum antevertere solebat, ut de seipso testatur Ps. 118. dicens. *Præveni in maturitate & clamavi* &c. Et ibid. *Prævenerunt oculi mei ad te diluculò.* &c. Magna proinde cæcitas eorum qui hanc rem pretiosam negligunt, miserè perdunt, dissipant, atque profligant, otio, fabulis, lusibus, vanitatibus, & voluptatibus intenti & immersi. His justo Dei judicio contingit, ut quia dum tempus habent, eo ad salutem uti nolunt, postea dum volunt, tempus eis denegetur. *Veniet dies*, inquit Christus Salvator, Luc 17.

Quando

Quando desiderabitis videre unum diem Filii hominis, & non videbitis. Sic quidam narrante D. Gregorio 4. Dial. 38. clamavit in hora mortis. *Inducias usq. ad mane!* nec tamen ipsi concessæ fuêre. His enim simile quid accidit, quod Viatoribus qui dum in via interdum hærent, potant, ludunt, nec iter inceptum absolvere properant, nocte & tenebris ingruentibus, urbe excluduntur. Excutiamus ergo omnem socordiam, vigilemus, laboremus, tempestivè pœnitentiam agamus. Magnum in mora periculum, breve tempus est. *Securis ad radicem posita.* Matth. 3. *Omnis arbor quæ non facit fructum bonum,* & quidem pœnitentiæ dignum, *exscindetur & in ignem mittetur.* Luc. 15. *Nisi pœnitentiam habueritis omnes peribitis,* clamat Salvator. Dum ergo adhuc maturum est, dum tempus favet, dum cœlorum regnum pœnitentibus patet, pœniteamus: ne post, elapsâ impetrandi occasione, clauso cœlorum ostio, serò frustraq́ue pœnitentiam agamus, & ad ea deveniamus inferorum loca, ubi nunquam nec fletus, nec dentium stridor est defuturus, & quantumvis clamantes nemo sit qui exaudiat. *Quia enim vocavi,* inquit DEI Sapientia Prov. 1. *& renuistis, despexistis omne consilium meum,* &c. Quare ne nobis idem eveniat, *quæramus Dominum dum inveniri potest.* Isai. 55. *Invocemus eum dum prope est.* Ambulemus, *dum lucem habemus,* Joann. 12 ne tenebræ nos comprehendant. Non tardemus converti ad Dominum, nec differamus de die in diem. Eccl. 5. *Subitò enim veniet ira ejus, & in tempore vindictæ disperdet nos.* Eccl. 12. *Meminerimus Creatoris nostri in diebus juventutis nostræ, antequam veniat tempus afflictionis nostræ, & appropinquent anni de quibus dicamus. Non placent nobis, antequam tenebrescant, Sol, Stellæ, & Luna, & revertantur nubes post pluviam*: quando non clarè ob senium aspiciemus Solem & Lunam, & post egestam unam catharri nubem, alia veniet. *Quando commovebuntur custodes domûs,* cùm manus trement: *& nutabunt*

tabunt viri fortissimi, genua quæ totum corpus sustinent. *Et otiosæ erunt molentes*, dentes non molent cibum collapso ad illum appetitu, *imminuto numero*, *& tenebrescent videntes per foramina*, oculi, *& claudent ostia in platea*, cæteri sensus deficient, *in humilitate vocis molentis*, *& consurgent ad vocem volucris* gallinacei ob inopiam somni, *& obsurdescent omnes filiæ carminis*, aures, quia obturabuntur arteriæ, per quas sonus permeat. *Excelsa quoq; timebunt & formidabunt in via*, timendo ascensum montium & saxa. *Florebit amygdalus*, canescet caput. *Impinguabitur locusta, & dissipabitur capparis*, pro quo alii legunt, Incurvabitur seu onerabitur dorsum, & dissipabitur concupiscentia; *quoniam ibit homo in domum æternitatis suæ*, in sepulchrum. *Et circuibunt in platea plangentes*, de morbo unus alteri significando, *antequam rumpatur funiculus argenteus*, candida pellicula cerebri, *& recurrat vita aurea*, flavescat cutis. *Antequam conteratur hydria supra fontem*, *& confringatur rota super cisternam*, oculi crepent, ubi fons lacrymarum. Antequam ergò hæc incommoda senectutis, & mala vicinæ mortis veniant, *memento Creatoris tui in diebus juventutis tuæ*. Hâc igitur longâ verborum serie, seriò nos monet Ecclesiastes, ut tempestivè nos convertamus ad DEUM, pœnitentiamq́ue agamus in juventute, & nullo modo in ultimos differamus dies. Ob quas etiam causas, stultum, periculosum, & præposterum est pœnitentiam differre in finem annorum vel in senium. Primò quia tempus illud nobis incertum est, neq́ue infallibiliter promissum. Qui enim verè pœnitentibus promisit veniam, peccantibus non promisit vitam. Mors senibus est in porta, juvenibus in insidiis: illis à fronte, his à tergo. Illi debent citò mori, isti possunt. Quid ergo putas te diu victurum, qui nullum diem habes securum? hâc inani spe vitæ innumeræ periê-

periêrunt animæ. Sic inter multos periit dives ille Evangelicus. Luc. 12. Cujus ager cùm uberrimos produxisset fructus, sic intra se cogitavit, & dixit. *Quid faciam, quia non habeo horrea quò congregem fructus meos? hoc faciam, destruam horrea mea, & majora faciam, & illuc congregabo omnia quæ nata sunt mihi, & dicam animæ meæ. Anima mea habes multa bona*, &c. Interim dum infelix ita secum cogitat, audita est vox subitò illi dicens. *Stulte hâc nocte repetent animam tuam à te, & hæc quæ congregâsti cujus erunt?* Avicula sedens in arbore quocunque libet se evolare posse credit, sed priusquàm evolaverit, eam inopinatus ictus sagittæ dejicit. Sic & tu longa vitæ promittis tempora, & mirabilia facere disponis, & nescis an in vesperam sis victurus, & non subita morte, ut plurimis contigit, sis abripiendus. Quænam ergò potest esse major insania, quàm hominem propriâ suâ authoritate velle disponere de tempore futuro, non aliter atque si ipse esset Rex temporum, atque momentis, quæ Pater in sua potestate posuit, præesset. Et si Filius DEI, Apoc. 1. & 3. solus habeat claves vitæ & mortis, ut claudat & aperiat, cui & quando illi placet, quomodo audet vilis homuncio, imò vermiculus hanc sibi potestatem usurpare?

Secundò, quia pœnitentia sera rarò vera. Audi D. Aug. hom. 41. inter L. *Si quis positus in ultima necessitate suæ ægritudinis voluerit accipere pœnitentiam, & accipit, & mox reconciliatus hinc abit, fateor vobis, non illi negamus quod petit, sed non præsumimus quòd benè hinc exit. Si securus hinc exierit, ego nescio, pœnitentiam dare possumus, securitatem dare non possumus. Nunquid dico, damnabitur? sed nec dico, liberabitur. Vis ergo à dubio liberari? vis quod incertum est evadere? age pœnitentiam dum sanus es. Si sic agis, dico tibi, quòd securus es, quia pœnitentiam egisti eo tempore quo peccare potuisti. Si*

enim vis agere pœnitentiam, quando jam peccare non potes, peccata te dimiſerunt, non tu illa. Ideò rurſum idem ſalubriter monet de vera & falſa pœnitentia cap. 17. *Nullus*, inquit, *exiſtimet, quia peccare non poteſt. Arbitrii enim libertatem quærat, ut dolere poſſit peccata commiſſa, non neceſſitatem; qui priùs itaq; à peccatis relinquitur, quàm ipſa relinquat, ea non tam liberè, quàm ex neceſſitate condemnat. Quem ergo ſeriò pœnitet, oportet non ſolùm demereri Judicem, ſed diligere quia ſine charitate nemo ſalvus eſſe poteſt.* Ideòque qui prorogat pœnitentiam usque in horam mortis videtur is non ex voluntate, neque ex charitate, ſed ex neceſſitate pœnitentiam agere. Talis videtur fuiſſe pœnitentia Semei 1. Reg. 16. quam fecit ob delictum in Davidem Regem comiſſum, cùm à facie Abſalonis fugeret, qui Semei cùm jam videret ad Davidem victoriam inclinâſſe, conſiderans punitionem ſibi veriſimiliter inſtare, deſcēdit cum viris de Benjamin, proſtratusq; coram Rege veniam delicti rogavit. Quod cùm Abiſai vidiſſet, dixit. *Nunquid pro his verbis nō occidetur Semei qui maledixit Chriſto Domini?* Sanctus verò Rex non ignorans quàm exigui meriti hæc fuerit pœnitentia, tunc quidē factum diſſimulavit, tamen inultum noluit: Sed jam morti proximus non vindictæ cupiditate, ſed juſtitiæ zelo, præcepit Filio ſuo ne pateretur illum innoxium, qui, & poſtmodum eundem Semei occidi juſſit. Ejuſcemodi videtur multorum Chriſtianorum pœnitentia, qui cùm totâ vitâ DEum offendendo in peccatis perſeveraverunt, cùm appropinquaverit hora reddendæ rationis, ubi mortem adeſſe, ſepulchrum apertum, & præſentem Judicem viderint, intellexerintq; non inveniri fortitudinem, non potentiam contra illam infinitam potentiam, & quod in illo momento determinabitur, eſt ſemper duraturum, convertuntur ad Judicem orationibus, & proteſtationibus utinam veris & ſinceris! Sed experientia docet, tales ubi periculum mortis evaſerunt, confeſtim omnium promiſſo-

missorum oblivisci, & tanquam sues ad volutabrum reverti, quod argumento est, eos non ex amore DEI, sed ex timore quodam servili fecisse ea quæ fecerunt, more eorum qui in periculis maris constituti nihil non sanctum promittunt, qui tamen portum assecuti protinùs obliviscuntur promissionis factæ, & votorum suorum nullam rationem habent. Quia igitur sera illa pœnitentia rarò vera & sincera est, magis ex timore mortis, quàm ex DEI amore proficiscens, nequaquam tam diu differenda.

Sed etsi ut plurimùm talis pœnitentia vera esset, nihilominus periculosissimum est eam in illud tempus prorogare. Quomodo enim scis eo tempore te acturum pœnitentiam? cùm enim sit speciale DEI donum, quod non omnibus datur, imò quod multis justo DEI judicio denegatur, quomodo audes hoc donum tibi promittere in ultimo vitæ, qui præteritos omnes annos in vitiis consumpsisti? An nescis Greg. *hâc animadversione percuti peccatorem, qui vivens oblitus est DEI, ut & moriens obliviscatur sui?* An nescis cor hominis peccatoris tum minùs ad DEum posse elevari & in exercitiis veræ pœnitentiæ posse occupari, quando tot obstant perturbationes ex vehementia dolorum, ex amisſione rerum temporalium, ex jactura amicorum, ex apprehensione imminentis mortis & futuri mox judicii? An nescis te etiam tum vehementiùs à diabolo impugnandum? quomodo igitur tam repentè diaboli laqueis te explicare poteris infirmitate depressus, quibus te sanus extricare non potuisti? quomodo tam citò ab eo deficies, & Christo militare incipies, quando de prælio est exeundum? quomodo arbor quæ semper arida fuit, tunc virere & florere poterit cùm jam ad radicem securis posita est ut excindatur, & in ignem mittatur? Dices fortassè & obtendes quosdam in vineam Domini novissimâ horâ venisse Matth. 20. & mercedem acce-

pisse cum aliis qui primo manè venerant: imò latronem invenisse misericordiam jam jam moriturum. Audi, hæc scito esse privilegia paucorum quibus tu fidere non debes, cùm nescias an eadem gratia tibi sit præstanda. Arripit quis iter Romam versùs, invenit fortè marsupium plenum auro, quo iter ad finem perficere possit, quia hoc semel fortassè & valdè casu contigit, tu iter illud peracturus pecuniam tecum non deferes confidens te similem thesaurum reperturum? nimis manifesta hæc foret stultitia, rarissimè enim talis casus accidit. Quod verò attinet vocatos ultimò, illi faciebant, quod in se, stabant parati, prospiciebant ut quis vocaret. Ita novissimâ horâ hominem à Deo vocari, & ab eo trahi, raro contingit. Nimis igitur stultus es si spe istâ differas pœnitentiam. Quare si sapis, compara tibi nunc provisionem itineris tui, longa enim tibi restat in cœlum via. Præpara tempestivè oleum in vasis tuis, ne serò veniens cum fatuis Virginibus Matth. 26. excludaris à regno cœlorum. Audiamus igitur Conclusionis loco D. Ambr. salubriter ita admonentem lib. 20. de Pœnit. cap. 1. *Agenda est pœnitentia maturè, ne fortè Evangelicus ille Pater-Familias qui arborem ficum plantaverat in vinea sua, veniat, & fructum in ea quærens, si non inveniat, dicat cultori vineæ suæ Luc. 13. Succide illam ut quid etiam terram occupat. Et nisi cultor vineæ interveniat dicens, Domine dimitte illam & hoc anno &c. Stercoremus ergo & nos agrum hunc quem possidemus, & imitemur laboriosos agricolas, quos non pudet fimo pingui satiare terram, & immundo cinere agrum aspergere, ut fructus uberiores colligant. Quemadmodum stercoremus docet Apost. Philip. 2. Omnia existimo ut stercora ut Christum lucrifaciam, qui per infamiam & bonam famam meruit Christo placere. 2. Cor. 6. Legerat quòd Abraham Gen. 18. dum se stercus & cinerem fatetur summâ humilitate, invenit apud DEum gratiam. Legerat quòd Job 42. in sterquilinio suo sedens, omnia quæ* ami-

amiserat recuperavit. Legerat prophetantem David Psal. 112. Quòd DEus de terra suscitet inopem, & de stercore erigat pauperem. Et nos ergo non erubescamus fateri Domino peccata nostra, pudor est ut unusquisq; sua crimina prodat, sed ille pudor agrum suum curat, spinas tollit perpetuas, sentes amputat, fructus exhibet quos jam mortuos esse credebat. Sequere illum qui benè arando agrum suum fructus quæsivit æternos. Maledicimur, inquit, & benedicimus: persecutionem patimur & sustinemus, blasphemamur & obsecramus, tanquam purgamenta hujus mundi facti sumus. Si & tu sic araveris, seminabis spiritualia. Ara ut peccatum auferas, fructum acquiras.

STRENA VI.
De Mortis Memoria.

DAbo vobis in Strenam hâc die Reliquias Sanctorum. Joannes Damascenus, pius & antiquus Scriptor atq; Ecclesiæ Doctor describens vitam Josaphat & Barlaam, eorumq; gesta ac peregrinationem, refert hos Sanctissimos viros secum ferre solitos ossa quædam, seu reliquias SS. Martyrum, eaq; in magno habuisse pretio. Cùmq; aliquando rogarentur à quodam Principe viro, quam ob causam hæc mortuorum ossa quotidie circumferrent, responderunt, sese hanc observare consuetudinem ob varias considerationes. 1. In memoriam talium Martyrum vitâ defunctorum. 2. Ut per aspectum sacrarum reliquiarum subinde excitari possent ad eos imitandum. 3. Ut per contactum eorundem ossium, quæ sanctificata fuerunt per Spiritum S. etiam ipsi sanctificari possent. 4. & postremò. Ut videntes hæc ossa semper reminiscerentur futuræ mortis.

Nimirum usq; adeò existimabant salutarem illi viri mortis esse recordationem, ut ob hoc potissimùm mortuorũ ossa secum deferrent. Sed quid mirandum quòd illi hoc sibi persuasum habuerint,

buerint, cùm & hoc ipsum Plato Philosophus Ethnicus licet sibi persuasum habuisse videatur. Docet enim ille in Phædone, *Summam Philosophiam esse mortis meditationem.* Eò, quòd hujus rei meditatio magnum objiciat peccatis obstaculum ac remoram. Quod equidem disertissimè Scriptura testatur Eccl. 7. *In omnibus operibus tuis memorare novissima, & in æternum non peccabis.* Quasi diceret, hoc fræno sic compesces & constringes omnes passiones & appetitus carnales, ut non facilè in ullum peccatum mortale præcipiteris. Hinc quidam antiqui Reges ac nominatim Philippus Macedonum, constituebant certum aliquem cui demandabant hoc ministerium, ut quotidie matutino tempore accurreret ad ostium cubiculi sui, diceretq; hæc verba. *Domine mi Rex memineris te moriturum, seu memento esse hominem.* Ipsâ etiam die, quâ Imperatores solent coronari, quatuor aut quinque artifices cum lapidibus diversi generis ad coronatum ingrediuntur, & ipsummet interrogant. Ex quo ô Imperator, horum lapidum tuum monumentum fabricemus? Philosophi etiam qui Brachmani dicebantur, solebant apertum quoddam sepulchrum ante fores ædium suarum construere, ut intrantes & exeuntes semper mortis reminiscerentur, & à peccatis tantò magis sibi caverent. Sed jam ad vos Christianos, quid putatis causæ esse, quòd olim DEus volens instruere Jeremiam Prophetam cap. 18. mandaverit illi, ut iret in domum figuli, ibiq; verba DEI audiret? an non potuisset illi Dominus loqui loco alio? equidem poterat, sed voluit eum in domo figuli audire verba sua, ubi in luto & terra operabatur, ut eò meliùs humanæ conditionis, ejusque fragilitatis ac mortalitatis memoriam teneret, sciretque homini jam pridem dictum. *Memento quia terra es, & in terram reverteris.* Quemadmodum ergo D. DEus Prophetam misit in domum figuli ut ibi disceret ac audiret verba divina, ita ego vos mitto omnes ad domum

sepul-

ſepulchri tanquam ſcholam famoſiſſimam, ut ibi cœleſtem quandam Philoſophiam hauriatis. Ibi enim diſcetis, quàm ſit brevis, fragilis, caduca, fallax, & inanis humana vita. Ibi diſcetis vitam noſtram eſſe *ventum* Job. 7. Ibi diſcetis vitam noſtram eſſe *fœnum* Pſ. 102. Ibi diſcetis vitam noſtram eſſe momentum Iſai 10. Ibi diſcetis vitam noſtram eſſe *vaporem* Jacob 4. Ibi diſcetis vitam noſtram eſſe *umbram* Pſ. 108. Ibi diſcetis vitam noſtram eſſe *ſuccisum florem* Pſ. 101. imò flore ſucciſo deteriorem & infeliciorem. Flos namq́ue licet ſucciſus, ſiccus, marcidus, adhuc benè olet, homo autem falce mortis ſectus, mox corrumpitur, putreſcit, ac graviſſimè fœtet. Deniq́ue ibi diſcetis vitam veſtram eſſe *vanitatem* Pſ. 38. *Verùm tamen univerſa vanitas omnis homo vivens.* Et Eccl. 1. *Vanitas vanitatum & omnia vanitas.* An non mera vanitas eſt quòd in hoc mundo ampliſſima & pretioſiſſima quæramus palatia, cùm tamen in ſepulchro contentos nos oportebit eſſe anguſtiſſimo & viliſſimo novem vel decem pedum domicilio? ut meritò Alexandrum irriſerint, qui de eo poſt mortem dixerunt Plut. in Alex. *Heri Alexandro totius terræ ſpatium non ſufficiebat, hodie Alexandro ſufficere debet ſepulchrum vel quatuor ulnarum. Heri Alexander terram oppresſit, hodie Alexander terrâ opprimitur.* An non ſumma vanitas, quòd hìc in mundo corruptibili hoc noſtrum corpus tam pretioſis & exquiſitis adornemus veſtibus, quòd in ſepulchro operietur ſerpentibus ac bufonibus? An non ſumma vanitas, quod hoc moriturum corpus tam delicatis fovere delectat alimentis, quod futurum eſt alimentum inſectorum? An non ſumma vanitas, hoc mortale corpus hìc tam ſplendida ac opima ambire convivia ac epulas, quod tam horrendi convivæ epulaturi vermes dico, ſerpentes, bufones, mures. Ibi diſcetis hoc noſtrum corpus quod aliquando ſervi ac famuli ſtipaverunt ac defenderunt contra

adversariorum incursus, jam à nullo ampliùs defendi contra morsus venenatorum animalium. Verè universa vanitas omnis homo vivens. Rursum in hac schola discetis non esse feliciorem Regum, Principum, ac Imperatorum sortem quàm rusticorum, & mancipiorum. *Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas Regumq́; turres.* Contemplare nunc obsecro cineres alicujus pauperis, & contemptibilis homuncionis, eosq́; confer cum cineribus ac ossibus ditissimi ac potentissimi Regis vel Imperatoris, & vide num eos discernere poteris. Imò ad hoc convoca omnes Philosophos, Doctores, Sapientes, Medicos, &c. ut tibi dicant, quænam sit horum discretio, & vide utrum id præstare poterunt? Sanè in 4. Reg. 9. legimus quòd cùm pulcherrima illa, florentissima, ac potentissima quondam Regina Jezabel de fenestris præcipitata, atq; à canibus maximâ sui parte dilaniata, transeuntes dixerunt, & cum stupore magno exclamaverunt. *Hæccine est illa Jezabel?* illa inquam Jezabel, nobilis, famosa, venusta, potens ac gloriosa? Illa, iterum dico, Jezabel, quam omnes suspiciebant, venerabantur, adorabant? Illa Jezabel, cujus imperio ac nutu, parebant universi? Eheu quàm jacet contemptibilis, ignobilis, ignominiosa? quænam hæc tam stupenda metamorphosis? Ad eundem modum si nunc quisquam nostrum sepulchrum aliquod aperiret, in quo fortè jacet famosa & formosa quædã fœmina, sive puella cujus amore tantoperè inescatus eras, cujus aspectum tantoperè ambiebas: videns hoc ipsum corpus scaturire fœdissimis vermibus, ac omninò corrosum & dilaniatum improbis eorum morsibus, annon stupefactus exclamares. Hoccine illud corpus cujus elegantiam, ac compositam venustatem toties admiratus fui? ubi nunc rubicunda facies stibio depicta? ubi nunc coruscantes oculi? ubi nunc disertissima & melliflua lingva, ubi ornatæ comæ & capillitia? ubi pretiosæ vestes? ubi famulorum ac famularum turba? ubi musici ac tibicines? ubi ludi, ubi voluptuosa convivia? Eheu nihil

hil horum hic intueor: *Transierunt illa omnia tanquam umbra, & tanquam nuncius præcurrens*, & *tanquam navis quæ transit fluctuantem aquam*, cujus cùm præterierit, non est invenire vestigium.

Hanc dico tam salutarem doctrinam possetis haurire in schola illa sepulchri si frequenter illam adiretis, ac dociles & attentos discipulos ibidem vos præberetis. Sed proh dolor, pauci hanc scholam adeunt, aut si adeunt, parum in ea proficiunt. Equidem crediderim esse fanaticum aliquem cacodæmonem qui ab hac nos tam utili schola arceat, qui hujus rei de qua agimus, meditationem, contemplationem, & Philosophiam, nobis avertat, vel excutiat. Quî foret enim alioqui possibile ut hujus rei tam citò eventuræ, tam alta nos oblivio caperet?

Omnes viam mortis ingredi necesse est, testatur hæc natura, docet experientia, clamat Scriptura, *statutum est omnibus hominibus semel mori.* Non licet hic nobis uti vocabulo, *fortè*, sicut faciebat Eva cùm diceret, *ne fortè moriamur*. Sed vocabulo, *certò*, & *infallibiliter*. In omnibus sermonibus vocabulum *forsitan* locum habet, hìc verò minimè, &c. Sit ergò cuilibet quilibet annus suspectus, sit & quilibet mensis, quælibet dies, quælibet hora, &c. Et cogitemus singula horum dum currunt, nobis esse postrema juxta illud Eccl. 38. *Mihi heri, tibi hodie.* Si sic fecerimus, futurum est ut maturante morte non timeamus, sed cum fiducia dicamus. *Mori non timeo in Christo.*

PARS SECUNDA.

Strenæ Particulares.

STRENA I.

De his quæ fuerunt circa Nativitatem Christi.

SEptem sunt in Ecclesia Status seu conditiones hominum, 1. Magistratus Ecclesiasticus. 2. Magistratus civilis. 3. Status

virginalis.4 Status vidualis. 5. Status conjugalis. 6. Adolescentes, Pueri. 7. Famuli, singulis istis afferemus Strenas ex Natalitiis Christi.

Incipiamus à Statu *Ecclesiastico* seu Sacerdotali. Huic in Strenam dono *Stellam* illam admirabilem, quæ Orientales Magos fulgore suo, & conspicuâ claritate præcessit, & in domum Bethleemiticam, ubi Christus adhuc infans erat, adduxit. Et quidem convenienter hæc illis offertur stella, quia sicut illa stella fulgidâ quâdam claritate illos antecedebat donec venirent in locum ubi erat Puer, ita Ecclesiasticorum & Sacerdotũ est, lucidis bonorum operum exemplis antecedere laicos & sæculares dicente Christo D. Matth. 5. *Vos estis lux mundi.* Et, *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona;* juxta id quod & Magi dicebant. *Vidimus stellam ejus.* Hi enim potissimùm sunt qui in medio nationis pravæ atque perversæ lucere debent sicut luminaria in mundo. Hi sunt, qui videre & cavere debent, ne lumen quod in iis est, tenebræ fiant. Ne cùm aliorum debeant esse duces, ipsi etiam in tenebris ambulent. Et sic tam ipsi, quàm alii, quorum duces sunt, turpiter corruant. *Si enim cæcus,* Matth. 15. *cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt.* Hæc stella oriens fuit. Imitentur Sacerdotes eum de quo scriptum est Zach. 6. *Ecce vir, Oriens nomen ejus.* Ps 111. *Exortum est in tenebris lumen rectis.* Et. *Visitavit nos Oriens ex alto.* Sint Ecclesiastici fideles aliorum duces, ducant statum sæcularem per hujus mundi tenebras ad cognitionem veræ lucis, quæ est Christus D. qui de seipso dicit Joann. 8. *Ego sum lux mundi.* De quo & Joannes Joann. 3. *Lux venit in mundum, & dilexerunt magis tenebras quàm lucem.* Ducant errabundos per viam veritatis & mandatorum DEI. Ducant populos in Jerusalem, quæ est domus pacis; in Bethleem, quæ est domus panis. Id est, monstrent sæcularibus viam, quæ tendit ad coele-

cœlestem patriam, ubi est sempiterna pax, Isai. 32. Ubi sedetur in *pulchritudine pacis & requie opulenta*: ubi Angelorum panis comeditur, de quo scriptum est Luc, 14. *Beatus qui manducabit panem in regno DEI.* Hoc totum Sacerdotes exactè fecerint, si aliis præluxerint verbo doctrinæ, & exemplo vitæ juxta salutarem Apostoli monitionem, sic adhortantis suum discipulum. Tit. 2. *In omnibus præbe temetipsum exemplum bonorum operum in doctrina & integritate.* Et licet hæc stella ad modicum tempus lumen suum Magorum obtutibus subtraxerit, dum scilicet cum Herode in Jerusalem agerent, tamen egressis ab Herode mox iterum apparuit, neq; eos deseruit, donec ad optatum pervenirent locum. Ad eundem modum si contingat Ecclesiasticos dum tractant cum Herode amisso lumine bonorum operum tenebris peccatorum obcœcari, dum sæcularibus implicantur negotiis, dum in aulis Principũ versantur. *De humano namq; pulvere necesse est etiam Religiosorum corda sordescere,* ait D. Leo. Si, inquam, id eveniat, ut ad tempus aliquod lumen exemplaris vitæ abscondant, conentur mox iterum illud omnibus conspicuum reddere, tantóque vivant sanctiùs, quantò majora de se pravitatis exempla dederunt. Meminisse namque debent aureorum illorum verborum D. Greg. hom. 17. *Nullum, puto Fratres charissimi, ab aliis majus præjudicium quàm à Sacerdotibus DEus tolerat, quando eos quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se pravitatis exempla cernit. Quando ipsi peccamus, qui peccata compescere debuimus. Nulla animarum lucra quærimus, ad nostra quotidie studia vacamus, terrena concupiscimus, humanam gloriam intenta mente captamus. Et quia eo ipso quo cæteris prælati sumus, ad agenda qualibet majorem licentiam habemus, susceptæ benedictionis ministerium vertimus ad ambitionis argumentum DEI, causas relinquimus, ad terrena negotia vacamus: locum sanctitatis accipimus, & terrenis actibus implicamur.* Videant igitur Sacerdo-

tes, ne de istorum sint numero. Porrò quia inter Ecclesiasticos præcipui sunt Episcopi, Prælati, & Pastores, qui ex eo quòd benè præsunt. 1. Tim. 5. *Duplici honore sunt digni*, ideò etiam peculiarem illis Strenam offeram, quamvis & præcedens illis potissimùm conveniat. Do itaque & his loco Strenæ *Pastores* illos, qui in nocte Nativitatis vigilabant Luc. 2. & excubabant super gregem suum contra incursus luporum aliarumvè ferarum. Est enim Pastorum & Prælatorum vigilare, pro subditorum salute, eosque defendere contra rabidos luporum, id est hæreticorum morsus Act. 20. *Attendite* ait Apostolus *vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus S. posuit regere Ecclesiam DEI, quam acquisivit sangvine suo. Ego scio quoniam post discessionem meam venient lupi rapaces.* &c. Hinc vocantur in divinis literis speculatores, quia scilicet undique prospicere debent, attendereque diligenter, ne grex animarum ab hoste invadatur. Gregor. *Quisquis enim populi speculator ponitur, debet in alto stare per vitam, ut prodesse possit per providentiam seu vigilantiam.* Utinam igitur Prælati & Pastores imitarentur vigilantiam ac sollicitudinem Patriarchæ Jacob in custodiendis ovibus Laban, cui sic locutus Gen. 31. *Viginti annis fui tecum, oves tuæ & capræ steriles non fuerunt, arietes gregis tui non comedi, nec captum à bestia ostendi tibi, ego damnum omne reddebam, die noctuq; æstu urgebar ac gelu, fugiebatq; somnus ab oculis meis.* Si enim tantam diligentiam adhibuit Jacob pro custodiendis sibi ovibus concreditis irrationalibus, quantam adhibere oportet Prælatos & Pastores in custodiendis ovibus rationalibus, animabus, inquam, Christi sangvine redemptis. Sanè eorum somnus nimis periculosus est, nimisque perniciosus, quandoquidem illis dormientibus navicula Petri, id est, Ecclesia multùm periclitetur, iis dormientibus veniat inimicus homo Matth. 13. & superseminet zizania in medio tritici. Quid causæ putatis cur Christus D. voluerit

luerit naviculam illam Matth. 8. in quam ascenderat, operiri fluctibus, & propemodum submergi se dormiente, nisi quòd in se, suoque exemplo docere nos voluerit, quantum Ecclesiæ DEI immineat periculum, quanto exposita sit discrimini dormientibus in ea naucleris seu Pastoribus & Rectoribus negligentiæ & corporis somno oppressis? Quid rursum causæ existimabimus, quòd idem Christus dormientibus in horto tribus discipulis suis, Petro, Jacobo & Joanne, quorum omnium erant oculi gravati, potissimùm tamen se ad Petrum converterit, eumque præ cæteris increpuerit? Marcus enim cap. 14. dicit Christum invenisse eos dormientes, & dixisse Petro *Simon dormis*, non *potuisti unâ horâ vigilare.* Nisi quia, ut sapienter Doctores notant, Petrus à Christo constitutus est supremus in Ecclesia Pastor, cujus proinde præ reliquis erat vigilare, & gregi sibi commisso attendere? Quid denique causæ censebimus, quòd Dominus Jeremiæ Prophetæ cap. 1. quem populo suo præfecerat, statim ostenderit virgam vigilantem, seu ut alii legunt, amygdalinam; nisi quia hâc visione voluit ostendere Præfectorum & Pastorum Ecclesiæ esse vigilare, & excubare, ovesque Dominicas custodire, juxta illud Isai. 62. *Super muros tuos Jerusalem constitui custodes, tota die ac nocte non tacebunt.* Nec refert quòd loco *virgam vigilantem*, alii legunt, *amygdalinam* etenim & amygdalina virga hâc virtute prædita à quibusdam dicitur, ut si dormientis capiti, vel cervicali supponatur, evigilare tempestiviùs faciat. Audi quomodo Sapiens Prov. 6. Præfectos & Pastores ad vigilandum hortetur. *Fili si spoponderis pro amico tuo* &c. Fac igitur ne *dormitent palpebræ tuæ.* In quæ verba pulchrè more suo S. Greg. part. 3. pastoral. *Quisquis ad vivendum aliis in exemplum proponitur*, ut sunt propositi Pastores & Ecclesiarum Præfecti, *non solùm ipse ut vigilet, sed etiam ut amicum suscitet admonetur. Somnum enim*

enim oculis dare, est intentione cessante subditorum curam omninò negligere: palpebræ verò dormitant, cùm cogitationes nostræ, ea quæ in subditis arguenda cognoscunt, pigredine opprimente dissimulant. Plenè autem dormire, est commissorum acta nec scire nec corrigere. Non autem dormire, sed dormitare, est, quæ reprehendenda sunt quidem cognoscere, sed tamen propter mentis tædium ea increpationibus non emendant. Admonendi sunt itaq; qui præsunt, ut per circumspectionem oculos pervigiles intùs, & in circuitu habeant. Nec verò mysterio carere videtur, quòd veteres nostri Prædecessores, gallum gallinaceum in editiore sacrarum ædium loco constitui voluerunt. Hoc enim signo Pastorum circa Ecclesiam vigilantiam repræsentare voluerunt. Quoties igitur illi templorum limina adeunt, tantisper subsistant, oculos sursum erigant, considerentque avem illam fastigio impositam, Pastores omnes ad vigilantiam excitare, ac quodammodo commonefacere, ut omnem torporem, negligentiam, ac oscitantiam excutiant, meminerint, *turpe esse Duci totam somno traducere noctem, cui populi commissi & tanta negotia curæ,* ut quondam apud Homerum, Agamemnon Græcorum Dux graviter reprehensus legitur.

Sequuntur Præfecti, ac Judices *sæculares*, quibus in Strenam dono *tres Magos* offerentes munera. Discant illi horum exemplo non accipere, sed potiùs offerre munera, ac bene meritis dare præmia; sicut enim justitia postulat, ut malos ac perniciosos afficiant pœnâ, ita eadem exigit, ut bonos ac de Repub. bene meritos afficiant honore, præmio, ac munere. Quare non immeritò olim Judices solebant pingi cæci, ac sine manibus, ut significaretur, non debere, nec posse eos habere manus ad accipienda munera, sed ne quidem oculos ad ea conspicienda: munera namque amicitiam conciliant & Judicem emunt. Exuit verò personam Judicis, quisquis amici, vel ser-

viem·

vi empti induit. Æquitas sinistram & dextram amoris necat. Talis enim debet esse juris Minister & Judex, ut nullius authoritate Personæ titubet aut vacillet, apud eum libra justitiæ quod adeò verum est, ut Exod. 23. Dominus noluerit Judicem misereri pauperis, scilicet, in derogationem justitiæ, aut detrimentum partis adversæ. Sanè qui apud Gentes Sapientum nomine gloriabantur, Philosophiam suis fictis historiis tegendo, Posteritati tradiderunt. Ovid. Metam. 2. Regem quendam vellus aureum habuisse, quod Draconi cuidam multorum oculorum servandum præbuit, ne ab aliquo surriperetur; at Jason pulveribus à Medea assumptis draconem sopivit & obcæcavit, atque ita vellus illud aureum summi valoris ac pretii surripuit. Per hunc draconem multorum oculorum figurari potest Senatus ac congregatio doctorum virorum, quibus Rex vellus aureum, scilicet regni justitiam administrandam, & conservandam committit. Sed quemadmodum non profuit illi Regi, vellus illud pervigili draconi servandum commisisse, cùm omnes illius oculi pulveribus erant obcæcati, ita neque Regi vel Principi justitiam custodiendam & exercendam Senatoribus justitiæ custodibus tradere, si eorum oculi muneribus sopiantur. Pulveres enim Jasonis magno incantamenti artificio confecti, quid aliud fuerunt quàm largitiones, & munera, quibus litem intendentes Judicem veluti phyltris dementant, & incantationibus ligant. Sic munera Judicum oculos excæcant, sicque surripitur justitia, & veritas auro venditur. Hanc ob causam distinctè prohibet DEus in Exodo, ne Judices accipiant munera quæ excæcant etiam prudentes. De ejusmodi corruptis & obcæcatis Judicibus conqueritur DEus Isai. 1. *Principes tui infideles, socii furum* &c. Et cap. 5. *Væ qui justificatis impium pro muneribus, & justitiam justi aufertis ab eo.* O quàm longè alius erat Judex Samuel 1. Reg. 12. qui ultimis suæ

vitæ diebus convocato omni populo confidenter & intrepidè sic dixit. *Loquimini de me coram Domino & Christo ejus, utrum bovem cujuscunq; tulerim, aut asinum,* &c. Et *dixerunt. Non.* Cujusmodi etiam erat D. Paulus sic disertè professus Act. 20. se nullius aurum aut argentum concupivisse, memor verbi Domini, quoniam ipse dixit. *Beatius est magis dare quàm accipere.* Talis & Moyses qui de se testatur num. 6. *Tu scis,* quòd *nec asellum quidem acceperim ab eis* &c. Hanc igitur ob causam Præfectis & Judicibus sæcularibus, tres Magos offerentes, non accipientes munera Strenæ loco obtuli. Est nihilominùs & alia causa. Nam hi Magi nihil veriti authoritatem & potestatem Herodis liberè & intrepidè interrogant de vero Messia, & nato Rege Judæorum Jerosolymam ingressi. *Ubi est qui natus est Rex Judæorum?* Ita Judex non debet respicere personam & vultum Potentis, aut Principis, quò minùs de veritate sententiam ferat. Debet sese malignis intrepidè opponere pro servanda & tuenda justitia ac publico bono. Eccl. 7. monet Scriptura. *Noli quærere fieri Judex nisi valeas virtute irrumpere iniquos.* Rursum. Sicut Magi non leviter asserunt Regem Judæorum, sed nativitatem ejus confirmant testimonio & indicio stellæ Orientalis, *vidimus,* inquiunt, *Stellam ejus in Oriente;* ita Judex non leviter sententiam ferat, sed videre diligenter debet, an sententia quam fert sit fundata in jure, & possit probari legum testimoniis &c. Nam aliàs frequenter non justum sed iniquum judicium judicaret. Deniq́ue hi magi licet essent viri famosi, potentes, & magni, tamen humiliter sese prostraverunt coram nato Puero, *procidentes* enim *adoraverunt eum.* Ita Judex & Præfectus sæcularis colere debet humilitatem monente Scriptura Eccl. 4. *Quantò magnus es, humilia te infra omnes* &c. Deniq́ue Magi per aliam viam regressi sunt in regionem suam: Ita Judex relictâ viâ iniquitatis & injustitiæ, de qua scriptum est Ps. 110. *Viam iniquitatis remove à me,* capessere debet viam æquitatis & justitiæ, de qua

de qua Prov. 4. *Viam sapientiæ monstrabo tibi, ducam te per semitas æquitatis, quas cùm ingressus fueris &c. non habebis offendiculum.* Quam viam si ingrediantur pervenient in *regionem suam* Patriam nimirum cœlestem, quia testatur Propheta Ps. 14 Eum in tabernaculo Domini habitaturum, & in monte sancto ejus requieturum qui *ingreditur sine macula, & operatur justitiam.*

Tertio loco se offerunt *Virgines*, quibꝯ pro Strena dono *cultrũ* quo circumcisus Christus D. cùm enim Virgines se immaculatas corpore & spiritu servare debeant, & nihilominùs pro fragilitate humanæ carnis sæpenumero in illis exurgant mali appetitus, carnales cupiditates, nociva desideria, illicitiq́; motus & passiones; debẽt hæc resecare, & rescindere. Debent circũcindere carnales voluptates. Debent Coloss. 6. mortificare *membra* sua quæ sunt *super terram*, ut *non regnet peccatum in mortali* eorum *corpore*, debent castigare corpꝯ suum, & in servitutem redigere, 1. Cor. 9. ut non reprobentur à Domino cupiditatibus victæ, pravisq́; inclinationibus, & oblectationibus succumbentes. Quemadmodũ autem carnalis circumcisio fiebat cultro non ferreo, sed lapideo sive acuta petra, ita & virgines in hac spirituali circumcisione utentur operâ & subsidio petræ, quæ verò est Petra nisi Christꝯ D? de quo Paul. 1. Cor. 10. *Petra autem erat Christus.* Per hoc ergo significatur, Virgines in illa sua circumcisione, implorare debere opem & auxiliũ Christi, ut ab eo accipiant virtutem & fortitudinẽ, continentiam ac castitatem: sine ipso enim hæc dona non habẽtur. Hinc Sap. 8. *Ut scivi quoniam aliter continens esse non potui nisi Deus det* &c. Rursum in circũcisione dolorosa effundebatur sangvis quasi in quodam martyrio, ita etiam virginitas Martyrio comparatur, ut enim virginitas servetur illibata, innumeræ difficultates vincendæ sunt, ob quod meritò ebori comparatur, quod cùm natura album sit, nimiâ vetustate rubeum efficitur, ac Martyrio seu effusioni sangvinis assimilatur. Hinc D. Ambr. l. 1 de Virginit. *Non ideò laudabilis virginitas quia in Martyribus*

reperitur, sed quia ipsa Martyres facit. Quod ergò Sephora circumcidens filium suum dixit Moysi Exod. 4. *Sponsus sangvinum tu mihi es*, hæc quælibet Virgo diu castitatem servans Christo D. jure dicere potest. Quamvis autem virgines multa circumcidere debeant, potissimùm tamen cor & oculos. Cor circumcidẽdum est ab im̃undis & noxiis cogitationibus. Hinc Domin⁹ apud Jerem. 4. *Lava à malitia cor tuum Jerusalem ut salva fias* &c. Et Ps. 4. *Quæ dicitis in cordibus vestris, in cubilibus vestris compungimini.* Meminerint Virgines scriptum esse, Matth. 5. *Beati mundo corde quoniam ipsi DEum videbunt.* Et Ps. 23. *Quis ascendet in montem Dei* &c. *Innocens manibus & mundo corde.* Deniq; Prov. 22. *Qui diligit cordis munditiam efficietur amicus Regis.* Oculi verò circumcidendi ab illecebrosis & curiosis rebus hujus mundi, neque cum Dina curiosè volente videre personas alienigenas turpiter ruere contingat. Gen. 34. De qua sic D. Bern. tract. de grad. humilit. *O Dina, quid necesse est ut videas mulieres alienigenas, qua necessitate, qua utilitate? an sola curiositate? etsi tu otiosè vides, sed non otiosè videris, tu curiosè spectas sed non curiosè spectaris. Quis crederet illam tuam otiosam curiositatem, vel curiosam otiositatem fore post non otiosam, sed tibi, tuis, hostibusq; tum perniciosam?* Et D. Hieron. ad Eustochium. *Dina egressa corrumpitur. Nolo te sponsum quærere per plateas, nolo te circumire angulos civitatis, foris vagentur virgines stultæ, tu intrinsecùs esto cum sponso. Semper te cubiculi tui secreta custodiant, semper tecum sponsus ludat intrinsecùs* &c. Si hoc virgines rectè observarẽt non tot cum Dina perirent, *nunc autem piget dicere*, ait idem Hieron. *quot quotidie virgines ruant, quantas de suo gremio perdat mater Ecclesia, super quæ sydera inimicus superbus ponat thronum suum?*

Quarto loco statuendæ sunt *Viduæ*, quibus in Strenam offero *Annam Prophetissam Viduam*, de qua legitur Luc. 2. quòd ferit in diebus multis, & *vixerit cum marito suo annis septem à vir-*

ginitate sua, & hæc vidua usq; ad annos 84. *quæ non discedebat de templo, in jejuniis, obsecrationibus serviens nocte ac die.* Præclara sanè encomia hujus mulieris viduæ, multæque in ea paucis his verbis denotantur virtutes, quas optarem omnes alias viduas æmulari. Legimus in Deut. cap. 23. Moysen benedixisse Aser, ac inter cæteras benedictiones ejus dici. *Sicut dies juventutis tuæ ita & senectutis tuæ.* Impletur verò hæc benedictio in hac vidua, quæ à juventute usque ad senectam indefessè servivit Domino. En verò viduam de qua Ps. 131 *Viduam ejus benedicens benedicam.* De hac vidua dicitur quòd vixerit cum marito suo, non seorsim facto divortio, nec cum aliis viris, sed cum marito suo. Laudandæ viduæ quæ vixerunt cum maritis suis, non cum alienis. Rursum dicitur, vixisse septem annis cum marito suo à virginitate sua, quo innuitur fuisse virgo cùm nuberet, & incognita viro. Utinam omnes cùm nubunt à virginitate sua nuberent. Sed proh dolor! multæ cum matrimonio junguntur jam non sunt virgines. Commendatur etiam hæc vidua ex eo, quòd plurimis annis in viduitate sua permanserit. Ita & illæ viduæ laudandæ, quæ continenter vivunt, nec ad secundum matrimonium facilè redeunt. Parum enim commendandæ, quæ mox post obitum prioris mariti ad alias nuptias convolant, multò minùs quæ pluribus maritis, successivè nubunt. Narrat D. Hieron. ad Gerontiam de Monogamia rem quasi incredibilem, ut ipse fatetur, sed multorum testimoniis approbatam. *Ante annos,* inquit, *plurimos cùm in chartis Ecclesiasticis juvarem Damasum Romanæ urbis Episcopum, & Orientis atq; Occidentis Synodicis consultationibus responderem, vidi duo inter se paria vilissimorum è plebe hominum conparata. Unum qui viginti sepelisset uxores, alteram quæ vigesimum secundum habuisset maritum, extremo sibi, ut isti putabant, matrimonio copulatos. Summa omnium expectatio virorum pariter ac mulierum, post tantas rudes,*

quis quem efferret prior. Vicit maritus, & totius urbis populo confluente coronatus, & palmam tenens adoreamq; per singulos sibi acclamantes uxoris multinubæ feretrum præcedebat. Imitari præstat hanc viduam, quàm multinubas illas ac in deliciis viventes viduas. Audi quomodo commendetur fortissima illa castissimaq; vidua Judith cap. 13. *Joachim summus Pontifex de Jerusalem venit in Bethuliam cum universis presbyteris suis, ut videret Judith, quæ cùm exiisset ad illum benedixerunt eam omnes unâ voce dicentes. Tu gloria Jerusalem, tu lætitia gentis nostræ &c. Ideò benedicta eris in æternum.* Denique laudatur hæc vidua ex eo quòd non discederet de templo nocte & die serviens DEO. Tales veræ viduæ sunt juxta illud D. Pauli 1. Tim. 5. *Quæ verè vidua est speret in DEum, & instet orationibus & obsecrationibus nocte & die.* Discant ergò omnes viduæ hanc insignem viduam imitari.

Sequuntur quinto loco *Conjugati*, quibus do in xenium insignes illos duos *Conjuges*: *Zachariam & Elisabetham*, Parentes Præcursoris Domini, quorum etiam laus in Scriptura habetur, Luc. 1. *Erant justi ambo ante DEum incedentes in omnibus mandatis & justificationibus Domini sine querela.* Notanter dicitur, ambos fuisse justos, non alterutrum eorum tantùm. Sunt enim multi Conjuges, quorum unus bonus est, alter malus, unus Catholicus altera hæretica aut è diverso. Unus pacificus, altera turbulenta, aut vice versa. Unus ædificat, altera destruit, aut è contrà. Fortunata verò illa sunt conjugia, quando ambo sunt boni, ambo justi, ambo Catholici, ambo pacifici, ambo ædificativi. Beata illa domus in qua uterque conjux ejusdem voluntatis, & unum & idem pari voluntatis consensu exequuntur, ubi enim alter eorum claudicat, & à recto ordine deviat, accidit ut in boum jugo si alter retrocedat & fugiat progrediente altero. *Ambo justi erant.* Gen. 13. Abraham & Sara sancto matrimonii jugo copulati. Ambo orationibus & devotioni intenti. Tob. 7.

Tobias & Sara. Ambo Jerosolymam descendunt pietatis ergo Luc. 2. *Secundùm consuetudinem diei festi*, Joseph. & Maria. Erant etiam ambo justi ante DEum Zacharias & Elisabeth, non tantùm coram hominibus ut Pharisæi, quorum justitia reprobatur dicente Christo Luc. 16. *Nisi abundaverit justitia vestra plùs quàm Scribarum & Pharisæorum, non intrabitis in regnum cælorum.* Et alibi Luc 16. Pharisæis dicit. *Vos estis qui justificatis vos coram hominibus.* Illud etiam. *Ante Dominum*, significat eos habuisse virtutem undiquaque absolutam & perfectam: cùm enim literæ Divinæ aliquid magnum & excellens significare volunt, usitata phrasi dicunt, *Ante Dominum*, vel, *coram Domino*. Ut Gen. 10. *Robustus venator coram Domino.* Id est. Excellens venator, Et Gen. 13. *Erant Sodomitæ peccatores coram Domino*, id est, maximi, & gravissimi. Ejusmodi perfectam & excellentem virtutem studeant Conjuges imitari. Tertiò commendantur, quòd *erant incedentes in omnibus mandatis & justificationibus Domini. Qui enim universam legem servaverit*, Jacob. 2. *offenderit autem in uno factus est omnium reus.* Quid namq; profuerit si omnes alicujus civitatis portæ clausæ fuerint ad arcendos hostes, si vel una pateat, ac reseretur, per quam hostis intret? Quid proderit navem undiq; stipari relictâ unâ duntaxat rimâ, per quam aqua subintret? Oportet igitur omnia mandata custodire ac dicere cum Psalmista. Ps. 118. *Ad omnia mandata tua dirigebar, omnem viam iniquam odio habui.* O beatos conjuges qui sic universam DEI legem observant, quique B. Virginem audiunt sic monentem Joannis 2. *Quæcunque dixerit vobis facite.* Quartò, dicuntur vixisse *sine querela*, utpote omnibus grati, chari, & amabiles, sic de Moyse legitur Ecclesiastici 45. *Dilectus DEO & hominibus Moyses cujus memoria in benedictione est.* Et de Judith cap. 8. *Erat in omnibus famosissima,*

quoniam

Quoniam timebat DEum valdè, nec erat quide ea loqueretur verbum malum. Et Paulus Rom. 12. Providebat bona non solùm coram DEO, sed etiam coram hominibus. Et rursum 2. Cor. 6. *Nemini dantes ullam offensionem.* Deniq́ue Philip. 2. *Omnia facite sine murmuratione, ut sitis sine querela simplices Filii DEI in medio nationis pravæ atq́; perversæ.* Discant ergo Conjuges horum exemplo, sic cum omnibus agere & conversari, ut omnibus grati sint ac dilecti, utq́ue nullus de illis loquatur verbum malum.

Sextum locum obtinent *Famuli & Famulæ*, quibus in Strenam do *unum ex novis nominibus novi Regis* Bethleemitici, videlicet Isai. 8. nomen *Accelera.* Vocatus hoc nomine fuit eò quòd mira celeritate promptissimâq́ue obedientiâ opus redemptionis nostræ perfecerit Ps. 18. *Exultavit ut gygas ad currendam viam suam*, scilicet humanæ salutis. Et Cant. 2. *Ecce iste venit saliens in montibus, transiliens colles. Veniendo* quippe ut ait Divus Greg. hom. 29. *ad redemptionem nostram, quosdam ut ita dicam saltus dedit. Vultis Fratres charissimi ipsos ejus saltus cognoscere? de cœlo venit in uterum, de utero venit in præsepe, de præsepi venit in crucem, de cruce venit in sepulchrum, de sepulchro rediit in cœlum.* Festinabat Christus ad sangvinem suum pro humano genere fundendum, sicut cervus desiderat ad fontes aquarum. Hinc ipse dicit Luc. 12. *Baptismo habeo baptisari, & quomodo coarctor usq́; dum perficiatur?* Tam vehemens fuit ejus desiderium patiendi, ut dilatio & mora fuerit ingens pœna, unde in ultima cœna Judæ proditori dicebat Joann. 13. *Quod facis fac citò.* Hanc ergò promptitudinem obediendi Paternæ voluntati, hanc festinam sedulitatem imitentur famuli & famulæ in exequendis mandatis suorum Dominorum. Tales erant servi illius Centurionis Matth. 8. De quibus in Evangelio ita loquitur. *Nam & ego sum homo sub potestate constitutus, habens sub me milites,*

milites, & dico huic vade & vadit, & servo, fac hoc & facit. Talis & ille servus Evangelicus cui Paterfamilias mandaverat ut exiret citò, Luc. 14. in plateas & vicos civitatis, & pauperes ac debiles, & cæcos & claudos introduceret in domum convivii, qui mox jussa perficiens respondit. *Domine jam factum est ut imperâsti.* Talis & Abrahæ servus erat quem in Mesopotamiam miserat Gen. 24. ad quærendam Isaaco uxorem, qui in hospitio existens comedere noluit donec loqueretur sermones suos quos in mandatis habebat. Exequantur servi promptâ obedientiâ voluntatem Dominorum, meminerintque scriptum esse Luc. 12. *Servus qui cognovit voluntatem Domini sui, & non se paravit, & non fecit secundùm voluntatem ejus, vapulabit multis.* Meminerint servum pigrum & inutilem Matth. 22. ligatis manibus & pedibus projici in tenebras exteriores. Sint Dominis suis in omni timore subditi, non tantùm bonis & modestis, sed etiam dyscolis ut Apost. Petrus monet 1. Petr. 2. Sint *oculi Servorum* semper *in manibus Dominorum suorum* Ps. 122. Et *oculi ancillæ in manibus Dominæ suæ*, ut Psalmista ait. Cui exhibent se servos ad obediendum servi sint ei, & expectent à Domino Rom. 6. omnis obedientiæ mercedem in cœlesti regno, ubi non jam servi dicentur, sed amici Christi, juxta illud Joan. 14. *Jam non dicam vos servos, quia servus nescit, quid faciat Dominus ejus, sed amicos, quia omnia quæcunque audivi à Patre nota feci vobis.*

Ultimò se offerunt *Pueri & Puellæ*, quibus pro Strena largior *dulcedinem nominis JESU.* Pueri enim dulcedine gaudent & delectantur. De dulcedine autem nominis JESU, vide quæ diximus 1. Parte Strena 1.

STRENA II.

In qua distribuitur Stabulum Bethleemiticum.

DAbimus nunc Strenas ex ſacro Bethleemitico ſtabulo, eodem ordine quem in præterita largitione tenuimus. Inprimis igitur *Sacerdotali ſtatui* loco Strenæ dono & offero *Præſepe*, tanquam altare in quo Chriſtus D. tanquam vera hoſtia DEO Patri immolanda jacuit, & tanquam verus cibus Fidelium, non tantum Judæorum, ſed & Gentilium. Idem jacuit coram utroque animali, ſcilicet bove & aſino, ut præſignaret ſe ab utroque populo fido manducandum. Unde pulchrè V. Beda lib. 1. in 2. Lucæ. *Qui panis eſt Angelorum in præſepio reclinatur, ut nos quaſi ſancta animalia carnis ſuæ frumento reficiat.* Accedant Sacerdotes frequenter hoc præſepe Dominicum altare, ut immolent in eo quotidie hanc im̃aculatam hoſtiam ut S. Andreas facere ſolitus fuit, qui ſic ad Ægeam Proconſulem in Brev. Rom. *Ego omnipotenti DEO, qui vivus & verus eſt, immolo quotidie non taurorum carnes, nec hircorum ſanguinem, ſed immaculatum Agnum in altari, cujus carnem poſtquam omnis credentium manducaverit populus, Agnus qui ſacrificatus eſt, integer permanet.* Hanc offerre hoſtiam propriè munus eſt Sacerdotum. Hebr. 5. *Omnis* namq́ue *Pontifex ex hominibus aſſumptus pro hominibus conſtituitur in iis quæ ſunt ad DEum, ut offerat dona & ſacrificia pro peccatis. Talibus profectò hoſtiis promeretur DEUS.* Tali oblatione nihil DEO Patri gratius. Quid enim gratius Deo Patri offerri queat, quàm unigenitus Filius atq́ue dilectus, Matth. 17. *in quo ſibi benè complacuit?* Hoc donum toties ei offertur quotidie, in altari quoties conſecratur. Ipſe enim Filiꝰ eſt Hoſtia, altare, offerẽs & oblatio. Nõ ſubtrahant

proinde

proinde Sacerdotes Deo tam gratum munus, tam acceptabile donum, tam efficacem hostiam. Sanè si V. Bedæ de Eucharist. credimus. *Sacerdos non legitimè impeditus, celebrare omittens, quantum in eo est, privat SS. Trinitatem laude & gloriâ, Angelos lætitiâ, peccatores veniâ, justos subsidio, & gratiâ, in purgatorio existentes refrigerio, Ecclesiam præstantissimo beneficio, seipsum medicinâ ac remedio.* Faciant quoque Sacerdotes ad altare quod Christus in præsepio. Fudit enim ibi lacrymas more cæterorum infantium. *Vagit Infans inter arcta conditus præsepia,* canit Ecclesia. Et quare obsecro flevit? Flevit non tantùm ut cæteri infantes, qui miseriam & angustias hujus vitæ suo fletu nescientes denunciant; sed cùm rationis usum plenissimum Christus habuerit, ac ut Luc. 2. Sapientiâ plenus fuerit, flevit ex compassione, deflevit nostras miserias, nostra peccata, nostram captivitatem, nostrum exilium. Sic & Sacerdotes oportet non tantùm sua in altari deflere peccata, sed etiam aliorum, totius scilicet populi, ex Christiana charitate, ac vera compassione. Joël 2. *Inter vestibulum & altare plorabunt Sacerdotes ministri Domini, & dicent, Parce Domine, parce populo tuo, & ne des hæreditatem tuam in opprobrium, ut dominentur eis nationes.* Et Jerem 9. *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontes lachrymarum & plorabo die ac nocte interfectos filiæ populi mei,* &c. Et rursum Joël I. *Accingite vos & plangite Sacerdotes, ululate ministri altaris.* Sanè D. Ambrosius lacrymas Sacerdotum arma vocat. *Lacrymæ* inquit, *meæ arma sunt. Talia enim sunt munimenta Sacerdoti, aliter nec possum, nec debeo resistere.* Orat. contr. Auxentium. Imò non solùm ille solitus est flere dum sacrificaret, verùm etiam dum peccatorum confessionem exciperet. Testatur enim de ipso Paulinus in ejus vita. *B. Ambrosius ita solitus est flere, dum in confessione peccata alicujus audiret, ut etiam peccatorem confitentem in lacrymas deduceret: alienos*

ut suos deflebat, &c. Ad instar D. Pauli quem Chrysost. hom. 2. de laud. Pauli testatur magis deflevisse aliena peccata, quàm aliquem propria. Imitentur ergo Sacerdotes hos Dei ministros, imitentur & summum Sacerdotem Christum D. qui non tantùm in altari præsepii, sed etiam in altari S. Crucis lacrymatus est. Hebr. 5. Nam *in diebus carnis suæ preces supplicationesq́, ad illum qui possit illum salvum facere à morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, exauditus est pro sua reverentia.* Rursum, in præsepio fuit Christus pannis involutus: in altari involvitur linteis & albis pannis accidentibus & speciebus Sacramentalibus. Est enim Christi corpus involutum ut quondam gladius Goliath Philistæi quem David occiderat. 1. Reg. 26. *Venit David ad Abimelech, dicitq́ ad eum, si habes hic gladium aut hastam ad manum? Cui Sacerdos: Ecce hic gladius Goliath Philistæi quem percussisti in valle therebinthi est involutus in pallio post Ephod. Si illum vis tollere, tolle: Neque enim hìc est alius absque eo. Et ait David, non est alter illi similis, da mihi eum.* Hic gladius corporis Christi in altari figura est. Venit Christus decertare cum dæmone ut David cum Philistæo. Sed quo gladio illum jugulavit? certè gladio ipsius proprio, carne scilicet nostrâ, quâ universum pænè mundum prostraverat. Assumpsit Christus carnem nostram, & in ea vicissim ipsum superavit, & caput ipsius abscidit ut David Goliath; sicut ergo in istius egregii facinoris memoriam gladius ille servatus est in sanctuario, involutus pallio post ephod, quod erat ex lino albo: Ita in memoriam facinoris præclari ipsius Christi caro hæc servatur perpetuò in Ecclesia, & in altari involuta accidentibus albis, ac candidis linteis. Utantur Sacerdotes hoc gladio ad gerendum bellum cum dæmone, carne, & mundo. Non est enim alter huic similis ad vincendam omnem tentationem, & ad hostes animarum prosternendos, & victoriam obtinendam.

Magis

Magiſtratui *Civili* pro Strena dono *ligamenta* quibus bos & aſinus alligati fuerunt. Debet enim civilis poteſtas habere funes ſuos ac vincula, quibus populum nectant & conſtringant, ut ad præſepe maneant, id eſt, ut in Dei domo, ſeu Eccleſia perſeverent, ut templa frequentent, ut miſſam, conciones, aliaque divina officia audiant, ut in mutua pace, ac concordia vivant, ut non diſſolutè ac ſcandalosè vivant, quemadmodum enim animalia, ſi non alligentur funibus ac vinculis diſſolutè diſcurrunt, ac limites ſuos tranſiliunt, ita populus ſi non coërceatur & conſtringatur legibus veluti funibus, tranſilit limites ſibi à Deo præſcriptos, committuntur homicidia, patrantur adulteria. Adulteri namque tranſiliunt ut Eccl. 23. ait. *Omnis homo qui transgreditur lectum ſuum, contemnit animam ſuam, & dicit, quis me videt?* Statuant ergò Præfecti leges pœnales ne ejuſmodi peccata fiant, aut non impunè fiant. Puniant ſcandalosè viventes in exemplum aliorum, coërceant Reip. perturbatores, injiciant funes & vincula quibus bos & aſinus, id eſt, indiſciplinati benè alligentur, & contineantur juxta illud Pſ. 31. *In chamo & fræno maxillas eorum conſtringe, qui non approximant ad te.* Et Pſ. 118. *Funes peccatorum circumplexi ſunt me.* Et Prov. 8. *Funibus peccatorum conſtringitur impius.* Quando enim trahi nolunt *in funiculis Adam* Oſeæ 11. nec in *vinculis charitatis*, neceſſe eſt ut durioribus & arctioribus vinculis adſtringantur. Ita & Chriſtus D. Joan 2. uſus eſt flagello de funiculis, quo ejecit de templo ementes & vendentes, id eſt, prophanatores templi. Sic & Magiſtratus Eccleſiaſticus habet ſua vincula, quibus rebelles & refractarios irretitos tenet, qualia ſunt vincula excommunicationum, &c. licet hæc vincula perrumpere conentur dicentes illud Pſ. 2. *Dirumpamus vincula eorum, & projiciamus à nobis jugum ipsorum.* Habet ergo ſua vincula Magiſtratus civilis qui per Moyſen notatur; habet & Aaron, id eſt, Eccleſiaſticus. Pſ. 98.

Moyses, & Aaron in Sacerdotibus ejus. Quia verò Moysis mentionem facio, rogo & hortor Judices, ut quemadmodum Christus in sua transfiguratione habuit secum Moysen & Eliam, ita quoque ipsi in sua exaltatione hos duos secum adhibeant, Moysen, id est, misericordiam, & Eliam, id est, justitiã. De Moyse habemus, fuisse eum virum mitissimum & misericordem. De Elia, fuisse eum valdè zelosum pro lege DEI. Unde ipsemet dixit 3. Reg. 19 *Zelo Zelatus sum pro D. DEO exercituum, quia dereliquerunt pactum Domini, filii Israël.* Servent ergo judices misericordiam & veritatem seu justitiam. *Misericordia* enim *& veritas* Ps. 84. *obviaverunt sibi, justitia & pax osculatæ sunt.* Sic, inquam, servent & exerceant justitiam, ut tamen non deglubant nec eviscerent, nec opprimant pauperes. Hinc Eccl. 4. *In judicando esto pupillis misericors.* Sint igitur dicta vincula & funes Magistratui Civili pro Strena, iisque loco & suo tempore utantur. Sed caveant ne ipsi sint de eorum numero de quibus Isai. 5. *Væ qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis, & quasi vinculum plaustri peccatum.*

Virginibus loco Strenæ offero B. *Mariam Virginem.* Hanc ipsis dono tanquam speculum clarissimum quod contemplentur, & illustrissimum exemplum quod imitentur. Imitabuntur autem in ea potissimùm singularem ejus modestiam, seu verecundiam, humilitatem & castitatem. Ad modestiam pertinet, ut sint verbis parcæ, ac sobriæ, in verbis non profluæ, non garrulæ, non leves. *Discant Virgines* ait Ambr. lib. 2. in 1. Luc. *non circumcursare per alienas ædes, non demorari in plateis, non aliquos in publico miscere sermones. Maria enim in domo sera, in publico festina,* &c. Ut patet cùm iret salutatum Elisabeth. *Exurgens* enim Maria *abiit in montana cum festinatione, & salutavit Elisabeth.* Ubi & eximium humilitatis præbuit exemplum. Unde V. Beda lib. 1. in Luc. *Disce Virgo humilitatem Mariæ, &*

riæ, ut & corpore casta & pectore posſis eſſe devota. Viſitat junior ſeniorem, ſalutat Virgo uxorem. Decet enim ut quò caſtior Virgo, eò ſit humilior, & ſenioribus deferens habitum charitatis, præconio commendetur humilitatis. Maria ad Eliſabeth, Dominus venit ad Joannem, hæc ut Spiritu S. repleatur, illius ut baptiſma conſecretur. Majorumq; humiliatio, minorum eſt utiq; exaltatio. Et conformiter Ambr. lib. 2. in 1. Luc. *Noverit Virgo deferre ſenioribus, ſitq; Magiſtra humilitatis, in qua eſt profeſſio caſtitatis. Cuſtos Virginitatis* ait Auguſt. lib. de bono Virginit. *eſt charitas, locus autem hujus cuſtodis eſt humilitas.* Ibi quippe habitat qui dixit, ſuper humilem faciam requieſcere ſpiritum meum. Cogitent itaque Virgines, humilitatem inprimis eſſe neceſſariam, fruſtraque ſe aliis virtutibus ornatas, ſi hæc ſola deſit. *Qui enim ſine humilitate virtutes congregat, quaſi qui in ventum pulverem portat.* Ut ait D. Greg. Moral 19. c 17. Et idem dicit. *Omne quod agitur perire, ſi non ſollicitè in humilitate cuſtodiatur.* Adeò neceſſaria eſt humilitas, ut non alia ſit via ad ſapientiam, & veritatis cognitionem perveniendi quàm humilitatis. Sic enim D. Auguſt. ad Dioſcorum. *Non aliam tibi ad capeſſendam & obtinendam veritatē viam munias, quàm quæ munita eſt ab illo, qui greſſuum noſtrorum tanquam DEus, videt infirmitatem, ea autem prima eſt humilitas, ſecunda humilitas, tertia humilitas. Et quoties interrogares, hoc dicerem, non quòd alia non ſint præcepta quæ dicantur. Sed niſi humilitas, omnia quæ facimus benè, & præceſſerit & comitetur, & conſecuta fuerit, & propoſita quam intueamur, & appoſita cui adhæreamus, & impoſita quâ reprimamur, jam nobis de aliquo facto bono gaudentibus, totum extorquet de manu ſuperbia.* Hanc ergo tam neceſſariam Virgines amplectantur virtutem, & à Virginum Regina humilitatis Magiſtra exemplum capiant. Cujus humilitas vel in eo lucet, quòd ancillam Domini ſe vocet quæ Dei Mater eligitur, nec repentino exaltata eſt promiſſo. Caſtitatem

tem ejus vel in eo inprimis imitentur, quòd virorum semper fugerit consortium, vitaverit colloquium, imò ad Angelicum sit turbata sermonem, de quo sic Ambr. loc. cit. *Discite virginem moribus, discite verecundia, discite virginem oraculo, discite mysterio. Trepidare virginum est, & ad omnes viri ingressus pavere, omnes viri affatus vereri. Sola erat in penetralibus, quam nemo virorum viderit, solus Angelus repererit.* Breviter, vis videre fasciculum omnium ejus ferè virtutum, audi rursus eundem Ambros. lib. 2. de Virginit. *Sit vobis tanquam in imagine descripta virginitas vitaq; B. Mariæ, de qua velut speculo refulget species castitatis, & forma virtutis. Hinc sumatis, licet, exemplum vivendi* &c. Vide in Brev. Decembr. 8. Noctur. 2. lect. 1.

Viduis pro Strena offero *tria munera Magorum*, aurum, thus, & myrrham. Et auro quidem sæpè opus habent utpote multis debitis gravatæ, ut quæ multis subinde ad jus citationibus impetuntur, & sumptuosis litibus sua debent recuperare, vel conservare. Pauperculis proinde viduis optimè conveniret aurum. Sperarem illis non futurum in perditionem ut Simoni Mago Act. 8. Qui pecuniâ volebat comparare dona Spiritûs Sancti. Et consultissimè, piissimèque facerent ditiores si clancularie in ædes paupercularum viduarum aliquam massam auri injicerent, ut S. Nicolaus fecisse legitur in domo cujusdam Civis egeni, qui ob angustiam rei domesticæ tres filias suas nubiles prostituere, earumque pudicitiam traducere cogitabat. Hoc verè esset visitare pupillos Jacob 1. & viduas in tribulatione eorum. Hoc esset honorare viduas, quæ verè viduæ sunt, id est, quæ suorum auxilio destitutæ, quæ manibus suis laborare non possunt, quas paupertas debilitat, ætasque conficit, quibus DEus spes est, & omne opus oratio ut Hieron. loquitur epist. ad Gerantiam. Inveniuntur hodie proh dolor innumeræ, quæ in paupertate conferendæ sunt cum vidua illa Evangelica & pau-

percula

percula, quæ in gazophylacium misit æra duo minuta, quæque ex eo quod sibi deerat, omnem victum suum quem habuit misit. Secundò obtulerunt Magi thus per quod significatur oratio juxta illud Ps. 140. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Hæc Strena apprimè convenit viduæ, debet enim illa diligenter insistere orationi dicente Apost. 2. Tim. 5. *Quæ verè vidua est instet orationibus & obsecrationibus die ac nocte.* D. Hieron. ad Salvinam scribens de servanda viduitate *Habes tui ordinis viduas quas sequaris. Judith de veteri testamento, & Annam Phanuelis filiam de novo testamento, quæ diebus ac noctibus versabantur in templo & orationibus, atq; jejuniis thesaurum pudicitiæ conservabant. Unde & altera in typo Ecclesiæ diabolum capite truncavit, altera Salvatorem mundi prima suscepit Sacramentorum conscia futurorum; semper ergo in manibus tuis sit divina lectio, & tam crebræ orationes, ut omnes cogitationum sagittæ, quibus adolescentia percuti solet, hujusmodi clypeo repellantur.* Tertiò, offerebant Magi myrrham quæ viduis etiam necessaria est. Per Myrrham enim quâ corpora mortuorum conservari solent à putrefactione, significatur mortificatio. Et sanè opus habent vidui & viduæ corporis sui mortificatione, cùm enim aliquando expertæ fuerint carnis voluptatem, difficulter se continent, quin saltem præteritarum voluptatum memoriâ ac morosâ recordatione animas suas fœdent ac commaculent. *Difficile est, quin potiùs impossibile*, ait D. Hieron. *perturbationum initiis carere quempiam, quas significantiùs Græci propatias vocant, nos antepassiones possumus dicere, eò quòd incentiva vitiorum omnium titillent animos, & quasi in meditullio nostrûm sit abjicere cogitata, vel recipere.* Sedulò ergò & studiosè debet mortificare membra sua quæ sunt super terram, strenuèque pugnare ac luctari contra carnis illecebras. Corpus proinde castigent, cilicio doment, aliaque pœnitentiæ opera subeant.

Talia fecit Venerabilis illa Paula vidua de qua sic Hieron. in epitaph. ejusdem. *Mollia etiam in gravissima febre lectuli strata non habuit, sed super durissimam humum stratis ciliciolis quiescebat, si tamen illa quies dicenda est, quæ jugibus orationibus penè dies noctesq; jungebat illud implens de Psalterio Ps. 6. Per singulas noctes lavabo lacrymis stratum meum, in quo fontes crederes lacrymarum. Ita levia peccata plangebat, ut illam gravissimorum criminum ream esse crederes. Cùmq; à nobis crebriùs admoneretur, ut oculis parceret & eos reservaret Evangelicæ lectioni, aiebat: Turpanda est facies quam contra Dei præceptum, purpurissâ & cerussâ, & stybio sæpè depinxi. Affligendum est corpus quod multis vacabat deliciis. Longus risus perpeti compensandus est fletu, mollia linteamina & serica pretiosissima asperitate cilicii commutanda: quæ viro, & sæculo placui, nunc Christo placere desidero.* Hanc myrrham viduæ quæ in deliciis vixerunt adhibeant. Nam *cùm luxuriatæ fuerint in Christo* 1. Tim. 5. *nubere volunt.*

Conjugatis pro Strena do *Josephum & Mariam* sanctissimos & castissimos Conjuges, quosque omnes matrimonio junctos imitari velim in pacifica cohabitatione, in mutua concordia, in vinculo charitatis & amoris, in fideli obsequio alterius ad alterum. Multa sunt modò connubia ubi intestinis dissidiis domus scinduntur, ubi frequentes rixæ, contentiones, pugnæ. Ubi maritus insurgit contra uxorem, uxor involat in maritum, Diceres esse domum Socraticam, nisi quòd Socrates multos patientiâ suâ vincat in ferendis uxorum suarum injuriis & improperiis. Narrat siquidem D. Hieron. lib. adv. Jovinian. Socratem duas habuisse uxores Xantippen & Myron neptem Aristidis, quæ cùm crebrò inter se jurgarentur, & ille eas irridere fuisset solitus, quòd propter se fœdissimum hominem, simis naribus, & recalvâ fronte, pilosis humeris, & repandis cruribus, disceptarent: novissimè in eum vertisse impetum & malè mul-

lè mulctatum fugientemque prosecutas. Quodam autem tempore cùm infinita convitia ex superiori loco ingerenti Xantippæ restitisset, aquâ perfusus immundâ, nihil ampliùs respondit, quàm capite deterso: Sciebam, inquit, futurum esse, ut ista tonitrua imber sequeretur. Dolendum profectò inter ipsos etiam Christianos & Catholicos tam infausta ac infortunata quàm plurima reperiri conjugia, ubi amor conjugalis & affectus exulant, ubi expulsa charitas, ubi mutuum odium, livor, invidia & zelotypia omnia perturbant: ubi vir est quasi leo in domo sua, evertens domesticos suos & opprimens subjectos sibi, ut Eccl. ait 2. Audiant hi D. Paulum sic salubriter monentem Eph. 5. *Viri diligite uxores vestras sicut & Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ &c.* Ita & viri debent diligere uxores suas ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit seipsum diligit. D Chrysost. hom. 15. ex variis, exponens præceptum illud dilectionis. *Diliges DEum tuum ex toto corde tuo*, pulchrè docet & tradit dilectionem conjugalem. *Ecce si vir habeat uxorem, quomodo cognoscitur uxoris plena dilectio? Uxor neminem debet sapientiorem putare quàm virum suum, & si alter sit sapientior tamen alterum sapientiorem esse, illa intelligere non debet. Uxor neminem fortiorem putare debet quàm virum suum, & si alter fortior, tamen illa intelligere non debet alterum fortiorem. Uxor neminem formosiorem putare debet quàm virum, & si alter formosior sit, tamen coram oculis ejus alter formosior apparere nõ debet. Perfectũ enim odium, & perfectus amor verum judicium non cognoscit. Ut puta, si perfectè oderis aliquem, qualiacunq; fuerint, omnia tibi displicent, sive quæ loquitur, sive quæ agit, & si sint bona tamen tibi videntur mala. Sic & si perfectè aliquem amas, quæcunq; sunt apud eum, tibi placent, sive quæ loquitur, sive quæ agit, & si sint mala, tamen tibi bona videntur. Ergò si uxor videns aliquem dixerit, quàm sapiens*

vir, utinam vir meus talis esset, jam amor ejus minus habet aliquid de perfecto amore. Et pro quanta parte aliquid laudaverit ampliùs in altero viro quàm in suo, tantò dilectio minor est ad virum suum, &c. Sit ergo talis inter Conjuges amor & affectus.

Servis, & *Ancillis*, & *Adolescentibus* do *Christum D.* diversimodè consideratum, his ut Puerum, illis ut *perfectioris ætatis.* Non sint servi & ancillæ dejecto animo ob conditionem servilem, nec tædeat eos laborum & vilium operum, quæ subinde præstare debent, cogitent illud Christi Matth. 20. *Non est servus major Domino suo. Filius enim hominis non venit ministrari sed ministrare.* Nec est dedignatus lavare pedes discipulorum suorum more servorum præcinctus, ne quidem proditoris Judæ unà cum aliis recumbentis. Rursum Luc. 12. *Beati servi illi, quos cùm venerit Dominus invenerit vigilantes* &c. Et iterum Luc. 22. *Quis major est qui recumbit, an qui ministrat*: &c. Hinc aliquoties in Scriptura Sacra Christus omnium Dominus servi nomine vocatur. Ut apud Isai 42. Ubi Pater cœlestis sic loquitur de Filio suo. *Ecce servus meus, suscipiam eum, complacuit sibi in illo anima mea, dedi spiritum meum super eum, judicium Gentibus proferet*, Et Isai. 49. *Parum est ut sis mihi servus ad suscitandas tribus Jacob, & feces Israël convertendas*, &c. Et Zach. 3. *Ecce ego adduco servum meum Orientem.* Denique conqueritur Dominus apud Isai. 34. & expostulat graviter adversùs Judæorum ingratitudinem. *Servire me fecisti in peccatis tuis, præbuisti mihi laborem in iniquitatibus tuis.* Uti & apud Ps. 87. *Ego autem in laboribus à juventute mea.* Hâc igitur consideratione solabuntur servi & ancillæ laborum suorum tædia.

Pueris verò & Adolescentibus proposui eundem *Christum infantem*, ut ejus vitam & mores à pueritia imitari discant. Discant frequentare templa, ut Puer JEsus ascendit cum Parentibus suis Jerosolymam secundùm consuetudinem diei festi, cùmq;

cùmque à Parentibus fuiſſet perditus, ab iisdem inventus eſt, nō in tabernis, non in plateis, non in ſuſpectis locis, ſed in templo, in medio Doctorum. Diſcant obedire Parentibus ſuis, ut Puer JEſus obediens erat & ſubditus Mariæ Matri ſuæ & Joſepho, cùm tamen eſſet verus DEus. Unde non ſine magna admiratione ſic loquitur S. Bern. hom. I. ſuper Miſſus. *Quis? quibus? DEus hominibus, DEus, inquam, cui Angeli ſubditi ſunt, cui Principatus & Poteſtates obediunt, ſubditus erat Mariæ, nec tantùm Mariæ, ſed etiam Joseph propter Mariam. Mirare ergo utrum libet & elige quid ampliùs mireris, ſive Filii benignisſimam dignationem, ſive matris excellentisſimam dignitatem, utrinq; ſtupor, utrinq; miraculum. Et quòd DEus fœminæ obtemperet, humilitas absq; exemplo; & quòd DEO fœmina principetur, ſublimitas ſine ſocio. Diſce nunc ô homo obedire, diſce terra ſubdi, diſce pulvis obtemperare. Erubesce ſuperbe cinis. DEus ſe humiliat, & tu te exaltas. DEus ſe hominibus ſubdit, & tu dominari geſtiens hominibus, tuo te præponis authori? utinam mihi tale aliquid aliquando cogitanti Deus reſpondere dignetur, quod & ſuo, increpando, reſpondit Apoſtolo. Matth. 16. Vade, inquit, poſt me Sathana, quia non ſapis quæ ſunt Dei. Quoties me hominibus praeſſe deſidero, toties Deum meum præire contendo, & tunc verè non ſapio ea quæ ſunt Dei. De ipſo namq; dictum eſt. Et erat ſubditus illis.* Denique de Puero JEſu dicitur in Evang. Luc. 2. *Puer autem crescebat & confortabatur, & gratia Dei erat in illo.* Et iterum. *Jeſus proficiebat ſapientiâ & ætate, & gratiâ apud Deum & homines.* Conentur omnes pueri & adoleſcentes progresſum facere in pietate, ſapientia, & gratia, timore Dei &c. A primis juſtitiæ rudimentis ſemper oportet progredi ad perfectiora, quemadmodum enim corpus habet actus ſuos, quousq; ad perfectum ſtaturæ modum, perfectasque vires deveniat, ita & pietas incrementa habet, donec perfectionem attingat, & plenitudinem Chriſti. Grandis fit Chriſtus in nobis & adoleſcit

cùm perfectionem acquirimus, cùm jam relicto carnalis sensûs lacte solidum cibum appetimus, cùm relictis & neglectis terrenis ad cœlestia aspiramus. Crescite ergo cum Puero JESU, crescite cum Samuele de quo Scriptura 1. Reg. 2. *Puer Samuel proficiebat atq; crescebat, & placebat tam Deo, quàm hominibus.* Proficite cum Davide, de quo 2. Reg. 3. *David erat proficiens & seipso robustior.* Ne igitur semper pueri simus, sed quotidie in melius proficiamus. *Semper,* inquit, August. serm. 15. de verbis Ap. *tibi displiceat quod es, ut possis pervenire ad id quod nondum es, ubi tibi placuisti, ibi rem amisisti. Si autem dixeris, sufficit, etiam periisti. Semper ambula, semper profice, semper adde, noli in via remanere, remanet qui non proficit.* Et D. Leo serm. 2. in Quadrag. *Ibi incidunt homines in deficiendi periculum, ubi proficiendi deponunt appetitum.* Dicite ergò cum Paulo 1. Cor. 13. *Cùm essem parvulus loquebar ut parvulus, cùm verò factus sum vir, evacuavi quæ sunt parvuli.* Rogate DEum ut assiduè crescatis in gratia, & cognitione Domini nostri & Salvatoris JEsu Christi, ut D. Petrus monet 2. Petr. 3. Rogate cum D. Paulo Ephes. 3. *Ut det vobis secundùm divitias gloriæ suæ virtutem corroborari per spiritum ejus in interiori homine.* Ite Ps. 83. *De virtute in virtutem,* ut postea videatis DEum Deorum in Sion, ut occurratis ei *in virum perfectum* Ephes. 4. *in mensuram ætatis plenitudinis Christi.*

STRENA III.

De Septem Donis Spiritûs S. in figura Columbæ.

DIstributurus Strenæ loco dona septem Spiritûs S. quæ requieverunt super hunc Regem novum ut Isai. 11. testatur. *Egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet,*

det, & requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientiæ & intellectûs: spiritus consilii & fortitudinis: spiritus scientiæ & pietatis; & replebit eum spiritus timoris Domini. Cúmq; Columba typus sit Spiritûs S. habeatq; etiam septem proprietates seu conditiones, eas quoque breviter applicabo dictis Spiritûs S. donis. Proprietates columbæ sunt istæ. 1. Quòd lympidis gaudeat aquis. 2. Quòd vivos horreat lumbricos, mortuos edat. 3. Quòd dum serpentes metuit evolat in altas rupes. 4. Quòd compare suo amisso turtur seu columbus sylvester nihil agat nisi gemat. 5. Quòd felle careat. 6. Quòd è pluribus granis meliora & candidiora eligat. 7. Quòd Domino valdè fructificet.

Sacerdotibus igitur opto pro convenienti Strena donum intellectûs, horum est enim intelligere, interpretari, docere Scripturas, quod donum illi Sacerdotes nondum acceperant, de quibus dicitur in Evangelio *nondum sciebant Scripturam* Joan. 20. *quia oportebat Christum resurgere à mortuis.* Et alibi Matth. 15. *Et vos adhuc sine intellectu estis.* Hi tamen hoc dono præditi esse debent. Nam dicit Eccl. 8. *Ne despicias narrationem Presbyterorum sapientum &c. ab ipsis enim disces sapientiam & doctrinam intellectûs.* Hoc donum habebat Timotheus ad quem sic 2. Tim. 12. *Intellige quod dico, dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum.* Sacerdotum ergò est, amare scientiam scripturarum, ut carnis vitia non ament, ut Hieron. loquitur. Amare libros ne ament liberos. Eorum enim est plùs scire & intelligere præ cæteris, ut alios doceant, & informent Malach. 2. *Labia sacerdotis custodient scientiam & legem ex ore ejus requirent.* Et rectè. Sanè opus est intellectu in sacrarum literarum lectione, sunt enim illæ multis locis difficillimæ intellectu, licet hæretici aliud de illis dicant. Nunquid enim dicit D. Petrus 2. Petr. 3 In epistolis Pauli esse quædam *difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles depravant, sicut & scripturas cæteras ad ipsorum perditionem.* An non in Acti-

bus

bus Apost. Act. 8. Eunuchus cùm legeret Isaiam Prophetam interrogatus à Philippo. *Putasne intelligis quæ legis?* respondit. *Quomodo possum si non aliquis ostenderit mihi?* Audi quid censeat D. Aug. epist. 3. *Tanta Christianarum profunditas literarum ut in iis quotidie proficerem, etsi eas solas ab ineunte pueritia usq; ad decrepitam senectutem maximo otio, summo studio, meliore ingenio, addiscere conarer.* Et alibi 12. Confess. 14. *Mira profunditas eloquiorum tuorum Domine, mira profunditas, Deus meus. Horror est intendere in eam: horror honoris & tremor amoris.* Hinc D. Chrysost. in I. Joann. *Primùm nobis curandum est, & omni studio invigilandum, ut sacrarum Scripturarum profundum inspicere possimus, quarum sensus nunquam deprehendemus oscitantes, &c.* Et D. Hieron. ad Paulin. *Quanti hodie putant se nosse literas, & tenent signatum librum, nec aperire possunt, nisi ille reseraverit, qui habet clavim David. Qui aperit & nemo claudit, qui claudit & nemo aperit. Ego, ut de me loquar, nec sanctior sum Eunucho Act. 8. nec studiosior, qui de Æthyopia, id est, de extremis mundi finibus venit ad templum, reliquit aulam regiam, & tantus amator legis divinæq; scientiæ fuit, ut etiam in vehiculo legeret literas sacras, & tamen cùm librum teneret, & verba Domini cogitatione conciperet, lingvâ volveret, labiis personaret, ignorabat tamen quem in libro nesciens venerabatur. Venit Philippus, ostendit JEsum, qui clausus in litera latebat.* Et post pauca. *Hæc à me breviter perstricta sunt, ut intelligeres te in Scripturis sacris sine prævio & monstrante semitam non posse ingredi.* Et paulò post graviter conqueritur *passim omnes sibi vendicare artem scripturarum, eamq; docere antequam didicerint, cùm tamen cæteræ artes absq; Doctore & prævio monstrante non discantur.* Quæ cùm ita sint, an non meritò Sacerdotes clamare & orare debent cum Regio Propheta, Ps. 118. *Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam. Da mihi intellectum & discam mandata tua.* Et rursum. *Revela oculos meos & considerabo mirabilia tua.* Ut ergo Sacerdo-

tes verum intellectum S. Scripturæ assequantur, debet *voluntas* eorum Ps. 1. *esse in lege Domini*, & in eadem meditari die ac nocte. Debent eandem frequenter ruminari ac masticare. Debent cum Propheta Ezech. 3. volumen illud comedere. Debent orationibus instare quibus petant illuminari dicentes iterum cum Ps. 118. *Faciem tuam illumina super servum tuum, & doce me justificationes tuas.* Meminisse quoque debent saluberrimæ istius monitionis D. August. sic scribentis in Joann. tr. 2. *Omnia quæ leguntur in Scripturis sanctis ad instructionem & salutem nostram oportet audire, maximè tamen memoriæ commendanda sunt, quæ adversùs hæreticos valent plurimùm.* Discent hæc omnia, & practicabunt exemplo columbæ, quæ ut dixi, limpidis gaudet aquis, ut in iis clariùs speculari possit vulturum & milvorum supervolitantium umbram & imaginem, ac tempestiviùs sibi prospiciat loca tutiora petendo. Ita, inquam, Sacerdotes affici debent, & gaudere aquis Scripturarum, tanquam fluentis quibusdam ac sinceris fontibus, & in illis frequenter speculari ut sibi prospiciant contra milvos ac vultures, id est, contra hæreticorum insidias, fraudes, corruptelas, argutias, &c.

Sæcularibus Dominis fero in Strenam donum *Sapientiæ*, hoc enim ipsis admodum necessarium est, ut populum prudenter regant, & salutares leges ferant, ut benè meritos præmiis ac honoribus afficiant, ut malefactores ac Reipub. perturbatores plectant, ut justitiam rectè administrent. Si namque prudentia & sapientia iis defuerit, facilè incident in illam damnationem. Isai. 8. *Væ qui dicitis malum bonum, & bonum malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras, ponentes amarum in dulce, & dulce in amarum.* Nihil tunc judicant rectâ ratione, sed omnia corrupti judicii opinione metiuntur: ex quo efficitur, ut mentis cæcitate impediti nomina rerum mutent, virtuti vitii nomen imponentes, vitium verò virtutem appellantes, id est, vel bonos

improbantes, malos verò laudantes, juxta illud Prov. 7. *Qui justificat impium & qui condemnat justum, abominabilis est uterq; apud DEum.* Cùm viri justi sit, optimos laudibus extollere, & benevolentiâ prosequi: homines verò impios non solùm non laudare, sed etiam odio habere, non quatenus homines sunt, sed quatenus iniqui, ut non DEI opus detestetur, sed hominis malitiam; non quod fecit DEus, sed quod fecit homo. Hoc enim odium non contrariatur amori proximi, imò cum charitate maximè cohæret. Rex enim David in eo Psalmo, in quo pollicetur se Regis optimi officio functurum, ita inquit. Ps. 100. *Facientes pravaricationes odivi.* Et in alio Psalmo 88. *Nonne, qui te oderunt oderam, & inimici facti sunt mihi?* Et in alio Psalmo 14. Ubi viri justi qualitates describit, ita ait. *Ad nihilum deductus est in conspectu ejus malignus, timentes autem DEum glorificat.* At depravati homines corrupto judicio & cæco impetu agitati omnia pervertunt, viros doctrinâ & pietate excultos vituperant & maledictis lacerant, amentes autem & scelerum maculis respersos ac notatos laudibus extollunt: optimos pœnâ afficiunt, & sceleratos immunes dimittunt. Ita fecerunt illi corruptissimi & iniquissimi Judices Matth. 27. qui Barabbam seditiosum homicidam ac latronem dimiserunt, Christum verò sanctissimum & innocentissimum ad mortem vocaverunt. An non ergò Judicibus & Præfectis sapientia est necessaria, ut rectè, justè, ac discretè omnia decernant, exequanturque? An non hanc magis, quàm aurum, argentum, & vitrum, divitias, vel honores optare sibi ac comparare debent? Quod non ignorans Salomon cùm Præfectus esset ac Judex super populo Israëlitico constitutus, non perituras divitias, nec fugitivos honores sibi postulavit, non vitæ longitudinem, non inimicorum suorum stragem ac mortem, sed tantùm sapientiam quâ dignè populo suo præesse posset, salubriter imperare, ac regere. Audiamus verba Scri-

pturæ 3. Reg. 3. *Dominus DEus meus* &c. Hæc verò ejus sapientia paulò post eluxit ac se manifestavit 3. Reg. 3. in judicio duarum Meretricum secum altercantium super oppresso mortuoque filiolo. Hanc prudentiam & sapientiam si omnes Judices possiderent, & Provinciarum rectores ac gubernatores, non evviscerarent nec degluberent miseros ac pauperiores, sed humanè, benignè, ac misericorditer eos tractarent. Hanc discant exemplo etiam columbæ, quæ cùm vermes aut lumbricos in escam quærit, non vivos devorat, sed mortuos quos invenit.

Virginibus pro Xenio defero alterum donum Spiritûs S. nimirum *fortitudinem*. Hæc enim illis valdè est necessaria, cùm enim quotidie pugnare debeant contra carnem, vitia, 1. Petr. 2. *ac desideria quæ militant contra animam*, cùm etiam non rarò tam graviter oppugnentur, ut difficulter resistere posse videantur tentationibus, sitq; non parvum succumbendi periculum, quid iis magis necessarium quàm Spiritûs S. fortitudo quâ difficultates omnes superare queant, & in periculoso hoc, duroque certamine victores evadere? Si D. Augustino credimus de honestate mulier. cap. 3. *Inter omnia Christiana certamina sola dura sunt prælia castitatis, ubi quotidiana est pugna, rara victoria.* Testantur hoc quàm plurimarum virginum lapsus ac ruinæ. Est enim *pudicitia virginalis res tenera ac fragilis, quæ ut Hieron. ait quasi flos pulcherrimus citò ad levem marcescit auram, leviq; flatu corrumpitur, maximè ubi ætas consentit ad vitium.* Et in ep. ad Salvinam. *Quamdiu hoc fragili corpore detinemur, quamdiu habemus thesaurum istum in vasis fictilibus, & concupiscit spiritus adversùs carnem, & caro adversùs spiritum, nulla est certa victoria,* &c. Tantò igitur bellum hoc difficilius, quantò hostis contra quem dimicamus, magis internus. Matth. 10. *Inimici hominis domestici ejus. Facilè aliis caremus vitiis,* ait Hieron. ad Eustoch. *Hic hostis nobis inclusus est, quocunq; pergimus nobiscum portamus*

inimicum. *Unde magnarum hic vigor mentium est, grandis virtutis & sollicitæ diligentiæ, superare quod nati sumus in carne, præter carnem vivere, nobiscum pugnare quotidie, & inclusum hostem centũ Argi oculis observare.* Hinc etiam victoria hujus belli maximè est gloriosa. Nam ut D. Cypr. ait de bono pudicitiæ. *Nulla major est victoria quàm quæ de cupiditatibus refertur. Qui hostem vicit fortior fuit, sed altero, qui libidinem repressit, seipso fortior fuit: qui inimicum prostravit, externum hostem percussit, qui cupiditatem repressit, hostem domesticum superavit. Malum omne faciliùs vincitur quàm voluptas. Quia illud quidquid est, horridum est, hæc blanda est, nihil tam difficilè opprimitur, quàm quod per illud armatur.* Quandoquidem ergò hoc virginale bellum laboriosum & periculosum, induant hanc armaturam Spiritûs S. scilicet fortitudinem, audiant & faciant quod Spiritus S. monet. *Estote fortes in bello.* &c. Hebr. 1. Rogent cum Samsone Judic. 16. & invocent Dominum. *Domine DEus memento mei & redde mihi fortitudinem pristinam.* Dicant cum Davide Ps. 58. *Fortitudinem meam ad te custodiam.* Non enim existimare debent se, ex se satis fortes ad vincendum, & de hoste triumphandum, sed humiliter confiteri ac clamare debent, Ps. 42. *Tu es DEus fortitudo mea.* Deniq; victoriam non tam sibi, quàm ei à quo fortitudinem acceperunt adscribere debent. Ita fecisse legitur invicta illa virgo B. Sara de qua Tympius in loc. comm. verb. *Humilitas.* Cùm enim hæc virgo in carnalis lasciviæ bello per annos tredecim victrix semper evaderet, acriusq; tandem à dæmone impugnaretur, ut vix posset resistere aut sustinere, invocato Sponsi sui Christi auxilio, tum quoque triumphavit. Diabolus verò eidem cedendo victoriam, victoriæ palmam subtili stratagemate tentabat eripere, dum ei apparens, latusque stimulo inanis gloriæ petens, dicebat. *Vicisti me Sara, vicisti.* Sed ipsa, quâ oportebat arte, proditoriam ipsius eludens sicam, ac prudens, ut David Saulis ha-

lis hastam declinans 1.Reg. 19. ei quod oportebat respondit. *Non ego te vici sed Dominus meus JEsus.* Ut verò se fortiter in hoc quotidiano bello gerant, nec tædio diuturni certaminis affecti stationem suam deserant, statuant sibi ob oculos præmia futuræ vitæ, & singularia privilegia quæ post victoriam obtinebunt. *Egredere paulisper* inquit D. Hieron. ad Eustoch. *de carcere, & præsentis laboris, finge tibi mercedem, quam nec oculus vidit, nec auris audivit,* &c. Cogitent se laureolâ virginitatis coronandas ubi legitimè certaverint, secuturas in cœlo, Apoc. 14. Agnum quocunque iverit, & cantaturas canticum novum quod nemo alius cantare poterit. Ut autem omnia quæ dicta sunt faciliùs exequantur, imitentur etiam columbam, cujus eam esse diximus conditionem, ut si serpentem, milvum, aut nocivum aliquod animal conspexerit, mox in altum evolat. Ita virgines cùm diabolus, caro aut mundus ad malum sollicitat, insidiasque struit castitati, protinus oratione, & meditatione in cœlestia conscendant, & in firmissima gratiæ divinæ rupe, ac foraminibus petræ, scilicet, vulneribus Christi delitescant, dicentes cum Propheta Ps. 13. *In DEO speravi, non timebo quid mihi faciat caro.* Et Ps. 42. *Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?* &c. Et Rom. 7. *Quis me liberabit de corpore mortis hujus?*

Viduis in Strenam aliud offero donum Spiritûs S. nimirum *consilii* intrinsecè & extrinsecè. Cùm enim maritalis deest authoritas, cujus umbra uxoris est tutamen, ut D. Hieron epist. ad Salvinam loquitur. Unde maritis destitutæ plerumq; vexantur & opprimuntur, varias injurias pati coguntur, quia defensore carent: multis difficultatibus involvuntur, quibus se extricare non valent, adeò ut in omnibus illis angustiis, litibus, salubri egeant consilio, quo juvari possint & in paupertate levari. In tali afflictione constituta erat illa vidua, de qua legitur 4. Reg. 4. Mulier quædam de uxoribus Prophetarum clamabat ad Elisæum di-

um dicens. *Servus tuus vir meus mortuus est, & ecce creditor venit ut tollat duos filios meos ad serviendum sibi. Cui Elisæus. Quid vis ut faciam tibi? Dic mihi quid habes in domo tua? & illa respondit, non habeo quidquam ancilla tua in domo mea, nisi parum olei quo ungar*, &c. Vides, quomodo suo consilio S. Propheta hanc pauperculam viduam juverit. Simile quid legitur in Act. Apost. cap. 6. Ubi Scriptura sic dicit. *Crescente numero factum est murmur Græcorum adversùs Hebræos, &c.* Hic iterum vides viduas bono consilio Apostolorum adjutas & promotas. Tu quoque similiter fac. Si non vales pauperculis & afflictis viduis opem ferre, dando pecuniam, eleemosynam &c. assiste eis consilio, consolando eas, & verbis apud ditiores commenda, & dic cum B. Virgine Joann. 2. *Vinum non habent.* Imò, *panis in domo non est, neque vestimentum*, ut Isai. 3. quidam queruntur. Quod si non feceris, talentum non rectè expendisti. Dicit namque D. Greg. hom. 9. eos qui familiaritatis locum apud divites meruerunt, si nihil pro indigentibus loquantur, pro talenti retentione damnari. Sanè Christus D. luculentè nobis exemplo suo ostendit, quomodo afflictis viduis compati debeamus, cùm blandis & consolatoriis verbis viduam Civitatis Naim funus deplorantem Filii sui Joann. 7. sic alloqueretur. *Noli flere*, viduarum namq; lacrymas, & gemitus præterire ac negligere non solet. Ecc. 35. *Non despiciet preces pupilli, nec viduam, si effundat loquelam gemitûs. Nonne lacrymæ viduæ ad maxillam descendunt, & exclamatio ejus super deducentem eas? à maxilla enim ascendunt usque ad cœlum, & Dominus exauditor delectabitur in illis.* Et Psalmista Ps. 145. *Dominus custodit advenas, pupillum & viduam suscipiet.* Inter omnia Judæorum peccata, ob quæ DEus olim contra eos graviter & minanter expostulabat, non infimum erat, quòd pupillos & viduas negligerent. Audi Dominum Jer. 5. *Causam viduæ non judicârunt, causam pupilli non direxerunt, & judicium pauperum*

non judicaverunt nunquid super his non visitabo, dicit Dominus? aut super gentem hujuscemodi non ulciscetur anima mea? Rursum apud Isai. 1. *Pupillo non judicant, & causa viduæ non ingreditur ad illos, propter hoc ait D. DEUS exercituum. Heu consolabor de hostibus meis & vindicabor de inimicis meis.* Et ibidem sic adhortatur eos. *Quærite judicium, subvenite oppresso, defendite viduam, & venite, & arguite me dicit Dominus &c.* Magna erat crudelitas istius Judicis DEUM non timentis, & hominem non reverentis, ad quem vidua quædam civitatis veniebat, dicens Luc. 18. *Vindica me de adversario meo.* Qui tamen per multum tempus nolebat, nisi tandem ob nimiam ejus importunitatem & molestiam, non ex compassionis affectu. Tales proh dolor, hodie plurimi sunt qui aures obturant ad viduarum clamores & lacrymas, & querulis vocibus earum, nec molliuntur, nec flectuntur. Quia verò lachrymarum & gemituum viduarum mentionem fecimus, meminerint columbæ seu turturis, quæ amisso compare sæpe gemit, & gemebundam vocem edit. Unde illud Cantic. 2. *Vox turturis audita est in terra nostra.* Diximus enim suprà, inter alias columbæ conditiones etiam esse, quòd viduata & orbata socio, quasi indesinenter gemat, producant & illæ in mortuos maritos lacrymas Eccl. 38. Et *quasi dura passæ incipiant plorare.* Ne tamen contristentur *sicut cæteri qui spem non habent.* 1. Thess. 4. Non enim mortui sunt mariti, sed dormiunt in terræ pulvere, excitandi aliquando, & resuscitandi in novissimo die.

Conjugatis offero pro Strena donum pietatis, *Pietas ad omnia utilis est.* Dicitur 1. Timoth. Est enim Conjugatis necessaria pax, concordia mutua inter ipsos, & erga proles pietas & charitas. Pietatem in conjugio requirit Apost. 1. Tim. 2. *Mulieres in habitu ornato cum verecundia & sobrietate ornantes se, non intortis crinibus aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa, sed quod decet mulieres, pietatem promittentes per bona opera.* Loquitur au-

tur autem Apost. de Conjugatis, nam paulò post subjungit. *Docere mulierem non permitto, neq; dominari in virum &c.* Et ideò quemadmodum idem Apost. mysterium Incarnationis, quod est spirituale quoddam connubium inter Christum & humanam naturam, vocat, magnum pietatis Sacramentum. 1. Tim. 3, Ita & matrimonium potest vocari magnum pietatis Sacramentum. De quo idem Ephes. 5. *Sacramentum hoc magnum est. Ego autem dico in Christo & Ecclesia.* Sint ergo Conjuges pii in DEum, & in sæculari sua religiosam ducant vitam, ut exemplaria sint virtutum & bonorum operum. Sint de numero eorum de quibus D. Greg. *Sunt multi sæculares homines, qui etiam imitandum aliquid habent de actione virtutis.* Sint tales, qui primò quærant *regnum DEI & justitiam ejus,* Matth. 6. ut *cætera illis adjiciantur.* Audiant frequenter divinum officium, sæpè confiteantur, communicent, aliaque pietatis officia & exercitia diligenter exerceant. Hæc pietas fundamentum est pacis & concordiæ domesticæ, quæ multa secum bona trahunt. *Quando enim concordia & pax, & vinculum dilectionis cum muliere & viro fuerit,* inquit D. Chrysost. hom. 38. in 16. Gen. *omnia simul affluunt bona, & nullis insidiis expositi sunt, magno & inexpugnabili quodam muro circumdati suâ juxta DEI præceptum concordiâ. Hoc, ferro eos fortiores reddet, hoc omnibus divitiis & abundantiâ magis locupletabit. Hoc supernam gloriam eis conferet, hoc & DEI benevolentiam ubertim eis conciliabit. Proinde oro, sic omnia agamus & faciamus, ut tranquillitas & pax sit cohabitantibus. Tunc enim & filii qui nascuntur, virtutem sequentur, quos imitabuntur & servi, & undequaq; domus virtute florebit, eritq; multiplex rerum prosperitas. Quando enim Divina præferimus juxta illud. Primum quærite regnum Dei &c. Matth. 6. facilè alia omnia nobis prosperè succedent, & nihil difficile putabimus, suppeditante nobis omnia largiter Divinâ gratiâ.* Porrò qualis debeat esse hæc concordia, amor, & affe-

ctus

ctus conjugalis in pietate fundatus, vel ipse annulus pronubii declarat. Inprimis enim annulus pronubus est unus, quo significatur amorem conjugalem debere esse inter unum & unam, juxta illud. Matth. 19. *Masculum & fœminam creavit eos.* 2. Annulus ille est ut plurimùm aureus aut saltem deauratus, quo innuitur amorem conjugalem excedere debere quemlibet alium inter homines amorem, juxta illud. *Propter hæc dimittet homo Patrem & Matrem & adhærebit uxori suæ.* Multò magis alios. 3. Annulus est figuræ circularis, quo indicatur stabilitas & perpetuitas amoris conjugalis Prov. 17. *Omni tempore diligit qui amicus est.* Insuper annulus pronubus inseritur digito proximè minimo sinistræ manûs. Ratio est, quia vena quædam à corde pergere dicitur ad digitum istum, quo significatur amorem conjugalem esse debere cordialem, juxta illud 1. Joann. 3. *Filioli non diligamus verbo, sed opere & veritate.* Deniq; annulus ille deponi non potest à semetipso, sed ab altera manu, quo declaratur conjugium dissolvi non posse, nisi per mortem alterius conjugum. *Quòd* enim *DEus conjunxit* Matth. 19. *homo non separet.* At verò quod deplorandum est, jam invenire est quàm plurimos conjuges divortio separatos: jam invenire est plurimos maritos non magis concordes quàm canes & feles. Jam invenire est plurimos Maritos Uxores suas cædentes, verberantes, vulnerantes &c. Cùm tamen nullum sit vel esse debeat tam magnum peccatum quod ad verberandum uxorem instigare debeat maritum juxta doctrinam S. Chrysost. hom. 26. in 1. Cor. 10. *Et vos Viros illud admoneo, quòd nullum sit tam magnum peccatum quod ad verberandum uxorem vos compellat, & quid uxorem dico? ne servam quidem verberare & manus in eam injicere viro libero esset tolerandum. Quod si servam verberare viro maximæ ignominiæ est, multò magis contra Liberam dextram extendere, & hoc ab Gentium legum latoribus cognoscere possumus, qui, quæ vapulaverit, non ampliùs eam cum marito habitare cogunt, utpote qui indignus*

ſit, ut cum eo ampliùs conſuetudinem habeat. Etenim ſumma injuria eſt, vitæ ſociam, & in rebus neceſſariis ſibi antea conjunctam, tanquam mancipium ignominiâ afficere. Ideò ejusmodi virum, ſiquidem vir potiùs appellandus quàm fera, & parricidæ, & matricidæ ſimilem eſſe dixeris, nam ſi Patrem & Matrem uxoris gratiâ relinquere præcipimur, ut non injuriam eis faciamus: ſed divinam legem impleamus, quonam pacto non ultimæ dementiæ eſt, eam contumeliâ afficere, propter quam Parentes dimittendos DEus præcepit? &c. Colant igitur omnes Conjuges pietatem amoris & concordiæ fundamentum. Hoc etiam diſcent exemplo columbæ, cujus eam diximus eſſe conditionem & naturam ut felle & amaritudine careat, præſertim fœmella, ita & Conjuges felle amaritudinis, rancoris, maleuolentiæ, iracundiæ, careant, & pacem, amorem, pietatem, & affectum Conjugalem conſervent. Sequuntur ſexto loco *ſervi & ancillæ*, & ſeptimo *pueri ſeu adoleſcentes*, illis loco Strenæ fero donum *ſcientiæ;* his autem Timoris Domini! *Servis* convenit ſcientia, debent enim ſcire ac cognoſcere voluntatẽ Domini ſui, nec tantùm ſcire & cognoſcere, ſed etiam facere & adimplere. *Servus* enim *ſciens voluntatem Domini ſui & nõ faciens, vapulabit multis.* Vide Luc. c. 12. Sic accidit infideli illi & pigro ſervo in Evangelio, ubi ſic legitur Matth. 25. Accedẽs ſervus qui unum talentum acceperat, ait: Domine ſcio *quia homo durus es, metis ubi non ſeminâſti, & colligis ubi non ſparſiſti &c. Ecce habes quod tuum eſt. Reſpondens autem Dominus, dixit illi. Serve nequam &c. Tollite ergo ab eo talentum &c. Et inutilem ſervum projicite in tenebras exteriores.* Nec obſtat quod Chriſtus dicat Joann. 15. *Servum neſcire quid faciat Dominus ejus.* Quia eo tantùm ſignificare voluit: Servum ut plurimùm neſcire ſecreta conſilia Domini ſui, ſed tantùm ſcire, quid ſibi Dominus faciendum imperet. Unde hinc potiùs confirmatur quod diximus, quàm contrarium aſſeratur. Conentur ſervi tales eſſe, quales ad ſe adduci

duci præcepit Nabuchodonoſor Rex, Dan. 1. Nempe *in quibus nulla eſſet macula, eruditos omni ſapientiâ, cautos ſcientiâ, & doctos disciplinâ* &c. Aut ſaltem, diſcant ſcire, quid faciendum, quid omittendum ſit, quid bonum, quid malum, quid eligendum, quid repudiandum, quid ſanum vel integrum, quid illicitum, quid Catholicum, quid Hæreticum, ut ſciant *reprobare malum, & eligere bonum*. Iſai. 7. Hoc facient exemplo columbæ, cujus ea eſt conditio, ut dum pabula vel plura grana illi objiciuntur, ſeu objecta reperit, candidiora & puriora ſeligit, nigricantibus poſtpoſitis & relictis. Sic inquam faciant ſervi cùm incidunt in varios Heros, quorum hi Catholici iſti Hæretici ſunt, dum hìc catholicam audiunt doctrinam, illic obtruſa dogmata Hæretica: dum apud quosdam incorruptè vivitur, apud alios diſſoluta liberiorq́; vita permittitur; adhæreant puritati & veritati Romanæ Catholicæ & Apoſtolicæ doctrinæ, contemptis, neglectis & repudiatis hæreticorum falſis doctrinis, & perverſis ſuggeſtionibus: æmulentur virtutes conculcatis vitioſis moribus, adhæreant bonæ ſocietati noxiam relinquendo.

Pueris autem & Adoleſcentibus eſt neceſſarius. *Timor Domini* Eccl. 1. *Initium ſapientiæ timor Domini.* Et Prov. 15. *Per timorem Domini declinat omnis à malo*, Et Eccl. 23. *Nihil melius eſt quàm timor Dei.* Et Eccl. 2. *Fili accedens ad ſervitutem DEI, ſta in timore.* Hic inquam timor DEI à pueritia docendus eſt, & inculcandus à Parentibus, ut feciſſe legitur Tobias ſenior Tob. 1. Filium enim ſuum ab infantia docuit timere DEum, & abſtinere ab omni peccato. Sic &, Dan. 13. Suſannæ caſtiſſimæ matronæ Parentes cùm eſſent juſti, erudierunt filiam ſuam ſecundùm legem Moyſi. Non dubium, quin in timore DEI. Sic & Regius Propheta Pſ. 33. *Venite Filii, audite me, timorem Domini docebo vos.* Sic & Gen. 18. Abraham præcepit Filiis ſuis & domui ſuæ poſt te, ut cuſtodiant viam Domini &c. Utinam ea eſſet omni-

bus Parentibus cura, providere Filiis suis DEum, ejusq́ue timorem. At nunc nimis verum, quod hom. 35. in Matth. 20. deplorat Chrysostom. *Alii filiis suis militiam provident, alii honores; nemo filius suis providet DEUM, Perditionem eorum magno pretio comparant, salutem autem illorum nec dono accipere volunt. Nam si videant filios suos pauperes, tristantur, quòd corporum non animorum sint Parentes, corpus natorum amant, animam autem contemnunt. Desiderant illos valere in sæculo isto, & non curant quòd passuri sint in alio.* Frequenter igitur culpâ Parentum est, quòd non sit timor DEI ante oculos filiorum. *Qui viret in foliis venit à radicibus humor, & Patrum in natos abeunt cum semine mores.* Discant ergò Pueri & Adolescentes à pueritia timere DEum. Non timeant eos *qui occidunt corpus.* Matth. 10 *Animam autem non possunt occidere: sed potiùs timeant eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam.* Hunc timorem discent etiam columbæ exemplo, quæ multùm timet accipitrem, juxta illud Ovid. *Terretur minimo pennæ stridore columba Ungvibus accipiter saucia facta tuis.*

STRENA IV.

De Floribus & Plantis.

QUoniam Flos campi nascitur Christus hyeme, dabo in Strenam flores & plantas, sed quæ etiam hyeme prodire possunt. *Sacerdotib9* igitur & Ecclesiasticis do *virgam Aaron* germinantem, de qua num. 17. *Quem ex his* DEus *elegerit, germinabit virga ejus.* Inprimis oportet Sacerdotes eligi à Domino sicut electus est Aaron. *Nemo enim sibi sumit honorem,* Hebr. 5. *Sed qui vocatur à DEO tanquam Aaron.* Est enim Sacerdotium res divina, non humana. Consules aliiq́ue Reipubl. Rectores constituuntur atq́ue creantur à Rege, Sacerdotes autem & Episcopi à Spi-

ritu S.

ritu S. juxta illud Act. 20. *Attendite vobis & universo gregi, in quo vos posuit Spiritus S. regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sangvine suo.* Cogitent hoc seriò omnes Sacerdotes, ut tantò rectiùs tantòque honoratiùs tam divino munere fungantur. Cogitent & Sæculares ut tantò magis venerentur Sacerdotium. Dicit itaque Scriptura, solam virgam Aaron germinâsse & turgentibus gemmis flores protulisse, qui foliis dilatatis in amygdalas maturuerunt. Ita Sacerdotum est frondere & florere virtutibus, etiamsi cæteri essent omnes arida ligna. Christus D. nominat eos viride lignum Luc. 23 *Si hæc in viridi, quid fiet in arido?* Sit Sacerdos lignum viride & non dicat Isai. 55. *Ecce ego lignum aridum.* Germinans illa virga significat etiam Sacerdotalem gratiam nunquam marcescere, sed semper in Ecclesia Dei permanere. *Juravit* enim *Dominus, & non pœnitebit eum, tu es Sacerdos in æternum.* Ps. 99. Et *pro Patribus tuis nati sunt tibi filii* Ps. 44. Secundò non solùm fronduit virga Aaronis, sed etiam fructus protulit, & quidem nuces amygdalinas, hi fructus habent corticem durum & aspera tegmina, sed dulce intùs continet edulium, quo significatur qualis debet esse Sacerdotum vita, exteriùs nimirum, aspera, dura pœnitentialis, intus autem suavitate ac dulcedine consolationum Spiritûs S. delibuta. Talis erat vita Apostoli Pauli 1. Cor. 9. qui *castigabat corpus suum & in servitutem redigebat*, qui multus erat *in jejuniis, laboribus, vigiliis:* intus verò plenus consolationibus, unde & *gloriabatur in tribulationibus.* 2. Cor. 10. & Gal. 6. Affectus erat dulcissimo & suavissimo amore. *Optabam anathema esse pro fratribus meis* Rom. 9. *Filioli mei quos iterum parturio.* Gal. 4. Tertiò, hæc virga productione florum & frondium & fructûs, delevit lites, & compescuit querimonias filiorum Israël contra Moysen & Aaronem, & seditionem moventium ob functionem Sacerdotii. Magnum est hodie ac multum murmur populi adversùs Sacerdotes. Hæretici conju-

conjurant in caput nostrum, negant nos esse Sacerdotes DEI, sed ministros, detrahunt passim Sacerdotio nostro, & Sacerdotalem gradum pessundare nituntur. Gregor. Quare hoc? Quia nimirum advertunt nos esse ligna arida, vident nos locum sanctitatis accipere, & terrenis actibus implicari: observant vitam nostram vocationi nostræ nullatenùs respondere. Eia Sacerdotes DEI dirimite hanc litem, tollite has querimonias productione & ostensione fructuum. Sitis deinceps non virgæ aridæ sed florentes & fructificantes instar virgæ Aaronis. Quartò, hæc virga servabatur in tabernaculo testimonii in signum rebellium filiorum Israël. Sint etiam Sacerdotes frequentes in tabernaculo Domini, id est, domo DEI, quæ est Ecclesia, & ejus amore illecti & inescati clament cum Propheta Ps. 83. *O quàm dilecta tabernacula tua Domine, concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.* Et Ps. 68. *Zelus domus tuæ comedit me.* Et Ps. 41. *Transibo in locum tabernaculi admirabilis.* Sanè Sacerdotes qui Ecclesiam frequentant, & devotè DEO ministrant, multùm promovent pietatem populi. Nihil enim est, inquit Conc. Trident. Sess. 22. cap. 1. Quod alios magis ad pietatem & DEI cultum instruat, quàm eorum vita & exemplum qui se divino ministerio dedicârunt.

Præfectis *Sæcularibus* do in Xenium *palmam.* Palma enim inprimis venusta est, densis in vertice & speciosis foliis: Præfecti & sæculares Judices venustentur variis gratiis, & dotibus virtutum ac eruditionis. Ps. 2. *Erudimini qui judicatis terram.* Qui ad gubernacula Reip. sedent, multâ sapientiâ ac scientiâ sint instructi oportet. Unde Sapiens ita eos alloquitur sap. 6. *Melior est sapientia quàm vires, & vir prudens, quàm fortis. Audite ergò Reges & intelligite,* &c. Oportet Præfectos & Judices præditos qualitatibus & conditionibus, quas Jethro requirebat Exod. 18. Ut *sint Viri sapientes, DEUM timentes, & qui oderint avaritiam.*

Secundò, palma, est fortis, & valida, nec facilè succumbens oneri. Ita Judices sint fortes cùm gravissima habeant ferenda onera, quibus facilè succumberent, si animi fortitudo deesset. Sanè magna erat Moysi fortitudo. Exod. 18. cui populus à manè usq; ad vesperam assistebat, ut ab eo judicaretur. Tertiò, ut dicit Plin. lib. 13. cap. 4. Ex succo palmarum confici vinum, sed relinquendum utpote capiti noxium. Sic Prov. 31. *Noli ô Samuel, noli, Regibus dare vinum, quia nullum secretum est; ubi regnat ebrietas, ne fortè bibant, & obliviscantur judiciorum, & mutent causam filiorum pauperis.* Quartò, palma non marcescit, sed semper folia retinet, Ps. 91. *Justus ut palma florebit.* Tu Judex semper justus sis, semper viriditatem serva, nec marcescat æquitas. *Ne* Isai. 59. *corruat in plateis veritas.* Ne cedas timori vel invidiæ ut Pilatus iniquus Judex. Quintò, Palma insigne est victoriæ. Hinc de electis ante thronum Apoc. 7. In conspectu Agni stantibus dicitur. *Et palmæ in manibus eorum.* Aug. *Palmas habent in manibus, quia præmia in operibus.* Item, Christo mortis & inferni victori occurrunt turbæ cum ramis palmarum Matth. 21. Sed & Crux Christi in qua triumphum egit, palmæ comparatur Cant. 7. *Ascendam in palmam, & apprehendam fructus ejus.* Septuaginta quoque discipuli qui exciterunt victores diaboli, cum exultatione ad Christum redeuntes gloriabundi Luc. 10. quòd dæmonia sibi essent subjecta, Luc. 15. Septuaginta palmis designari possunt, quarum fit mentio in Exodo. 3. Esdræ 3. Pugnate ô Judices pro justitia, ut super omnia vincat veritas, vincite affectus & passiones, quæ rectum judicium pervertunt: vincite cupiditates, avaritiam, ambitionem. Conemini etiam, vincere causas eorum qui iniquè opprimuntur & vexantur à ditioribus. Eruite eos qui ducuntur ad mortem, & qui trahuntur ad interitum, liberare non cessate. Si dixeritis, vires non suppetunt, qui inspector est cordis, ipse intelligit, & servatorem

torem animæ tuæ nihil fallit. Prov. 24. Reddetq́ue homini juxta opera sua.

Virginibus do *Lilium*. In lilio varia considerari possunt. Primò, candidum est & purum. Sint Virgines candidi & immaculati instar liliorum, Sancti corpore & spiritu Eccl. 9. Et servent vestimenta sua omni tempore candida. Sponsus Christi ejusmodi liliis delectatur, ipse namq́ue *pascitur inter lilia* Cant. 2. Imò & ipse lilium appellatur. *Ego* inquit, *flos campi, & lilium convallium*. Secundò, lilium crescit inter spinas. Hinc Sponsus Cant. 2. *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias*. Virginitas non gaudet deliciis & illecebris, sed potiùs ciliciis & asperitate pœnitentiæ. Et quamvis lilium ex spinis oriatur, nihil tamen commune habet cum illis in duritie, læsione, nigredine, &c. Sic virginitas in carne est, tamen nihil habet commercii cum carnis desideriis & operibus. Virgines in carne sunt, & non secundùm carnem ambulant. Tertiò lilium est speciosum & odoriferum, sint Virgines *Christi bonus odor* 2. Cor. 2. *in omni loco* per bonæ famæ diffusionem, sint pulchri & speciosi per inculpatam vitam. Quartò, lilium non serpit per terram, sed sursum se erigit procul à terra. Coloss. 3. Virgines *sapiant, quærantq́ quæ sursum sunt non quæ super terram. Cogitent quæ Domini sunt*. 1. Cor. 7. *quomodo placeant DEO*. Sed licet lilium in altum exurgat, est tamen repandum ac folia reclinat, seu ut Plin. loquitur, *resupinis per ambitum labris*. Sit virgo humilis, & oculis versus terram demissis. Quintò, lilium est roriferum, nec tamen humectatur rore. Virgines humorem libidinosum aliquando sentiunt, qui tamen nihil nocet dum non consentiunt. Sextò, lilio gaudent apes. Sic Angelici Spiritus qui cœlestes sunt quædam apes delectantur virginitate. In lilio hæc rursum considerari possunt. Radix, flos, hastile, & grana. Per radicem fides, per hastile spes, per florem innocentia, per grana aurea charitas designari

signari potest. Exerceant se diligenter & proficiant virgines in his virtutibus. Septimò, ex lilio ungventum oleumque conficitur teste Plin. lib. 21. cap. 5. Estque medicinale. De vera virgine dici potest Cant. 1. *Oleum effusum nomen tuum.* Octavò. Lilia facilè crescunt, hinc Salvator in Evang. Matth. 6. *Considerate lilia agri quomodo crescunt* &c. Dominicus ager plenus est liliis virginum Cypr. lib. 4. epist. 8. *Floret Ecclesia tot virginibus coronata.*

Viduis do *juniperum.* Legimus Eliam Prophetam fugientem 1. Reg. 19. persecutionem Jesabel, venisse, in desertum, & defatigatum ex itineris molestia quievisse, & sedisse subter unam juniperum, ubi etiam prostratus in umbra ejus obdormivit tanto affectus vitæ tædio, ut petierit animæ suæ, ut moreretur, sed mox ab Angelo DEI excitatur, & confortatur. Viduæ tam graves aliquando patiuntur persecutiones ut dicant cum Job 10. *Tædet animam meam vitæ meæ.* Nusquam inveniunt quietem, nusquam consolationem, auxilium nusquam. Quid faciant in hac amaritudine animæ, quâ eas valdè, ut olim viduam Noëmi Ruth 1. replevit Omnipotens. Eant in desertum pœnitentiæ cum B. Elia, ac prosternant se subter juniperum, id est, sub arbore Crucis Dominicæ, contemplentur devotâ animi recordatione Christi amarissimam passionem & mortem, considerent Christi stigmata & vulnera, meditentur Crucis Christi mysteria. Hæc enim pia meditatio somnus quidam est spiritualis, juxta illud Cor. 1. *Adjuro vos filiæ Jerusalem per capreas cervosque caprorum, ne suscitetis, neque evigilare faciatis dilectam quoadusque ipsa velit.* Sic ergo sub ista junipero obdormiant. Sanè invenient ibi in doloribus suis præsens remedium, sentient ibi magnum juvamen, percipient copiosam & mirificam consolationem. Dicant cum Ps. 93. *Secundùm multitudinem dolorum meorum, consolationes tuæ lætificaverunt animam meam.* Faciant juxta salutarem D. Bern. serm. 43. in Cant. admonitionem. *Fasciculus myrrhæ est*

passio Salvatoris, hunc fasciculum vobis colligite, hunc medullis cordis inserite, hoc munite aditum pectoris, ut & vobis intra ubera commoretur. Habete illum semper, non retrò in humeris sed antè præ oculis, ne portantes & non odorantes, & onus premat, & odor non erigat. Juniperus quoq; montes amat, ait Plin. l. 16. cap. 18. Viduæ in omni tribulatione & angustia, confugiant ad montes illos de quibus David Ps. 120. *Levavi oculos meos in montes unde veniet auxilium mihi.* Et Ps. 124. *Qui confidit in* Domino *sicut mons Sion non commovebitur in æternum.* Iterum juniperus teste eodem Plin. lib. 16. cap. 40. Cariem vetustatemque non sentit. Non sentiant viduæ cariem & vetustatem vitiorum. Exuant *veterem hominem* Ephes. 4. *cum actibus suis. Expurgent vetus fermentum* Coloss. 3. Et *sint nova conspersio. Non ambulent secundùm carnem* 1. Cor. 5. *Nec obtemperent carnalibus desideriis, quæ militant adversùs animam.* Meminerint dicti Apostolici Gal. 6. *Quæ seminaverit homo, hæc & metet. Quoniam qui seminat in carne, de carne metet & corruptionem.* Denique folia Juniperi sunt spinosa, seu ut Plin. loquitur lib. 16. cap. 74. *Junipero spina pro folio est.* Viduæ configuntur spinis tribulationum in tantum, ut verè dicere possint cum Propheta Psal. 117. *Circumdederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis.* Et quod olim Gedeon factorum se dixit Judic. 8. Viris Socoth. *Conteram carnes vestras cum spinis tribulisq; deserti.* Hoc viduis non raro infligitur, sed meminerint spineæ Coronæ D. N. JESU CHRISTI & non sentient aculeos harum spinarum. Nihil enim est tam grave, acerbum, ac molestum, quod non leve fiat gratum ac jucundum, si passio Domini nostri in memoriam revocetur.

Conjugatis do *Oleam.* Olea est symbolum pacis & concordiæ. Christo Domino Jerosolymam intranti tanquam pacifico Regi obviaverunt cum ramis palmarum & olivarum Joan. 12, Offic. Rom. die Palmarum. Jam proh dolor non raro inter

inter virum & mulierem miseranda est pugna ac discordia. Jam unus adversus alterum rupto omni pacis fœdere insurgit. Qvod est ita deforme, acsi unius corporis membra inter se pugnarent. Si os & dentes lacerarent manus, si manus effoderet oculos vel præscinderet pedes, vel si omnia alia membra bellum gererent contra stomachum. Sunt enim vir & uxor unum corpus, una caro, juxta illud Adami de Eva loquentis Gen. 2. *Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea.* Et illud Eph. 8. *Erunt duo in carne una.* Et illud. *Nemo carnem suam unquam odio habuit, sed fovet & nutrit illam.* Repugnat ergò naturali inclinationi Conjugum discordia & pugna. Sanè docet Plin. lib. 18. cap. 3. Olivas non percutiendas, nec perticis decutiendos fructus, qvod fit aliis qvibusdam arboribus. *Olivantibus*, inquit, *Lex antiquissima fuit, Oleam ne stringito, nevè verberato.* Sint ergò concordes Conjuges, nec sese percutiant. Fructus oleæ est oleum, qvod charitatem designat. Sicut enim oleum inter omnes liquores eminet, ita charitas inter omnes virtutes juxta illud Apostoli 1. Cor. 3. *Major autem horum est charitas.* Et illud 1. Cor. 12. *Excellentiorem viam vobis demonstro.* Ut ergò servent Conjuges pacem habeant oleum charitatis. *Omni timore*, inquit Sapiens Eccl. 9. *sint vestimenta tua candida, & oleum de capite tuo non deficiat.* Deficit oleum de capite juxta D. Greg. interpretationem, *cùm charitas discedit à mente.* Præterea oleum lucet, pascit, & lenit. Parentum est prælucere filiis virtutum exemplis, nihil agere, nihil dicere perperam qvod imitentur juxta illud Poëtæ. *Nil dictu fœdum visuq; hæc limina tangat, intra quæ puer est.* Parentum etiam est pascere & educare filios. Parentum est lenitate quâdam uti, ut non sint nimis austeri, hinc Ap. Ephes. 6. *Nolite ad iracundiam provocare filios vestros.* Non tamen etiam nimiùm indulgeant. Nam. *Magna Patrum segnes facit indulgentia Natos.* Rursum Oliva est symbolum misericordiæ. Hæc etiam ne-

cessaria est Conjugatis. Nam oportet virum multa condonare uxori, similiterque uxorem viro, cùm in multis hinc inde delinquant. Cùmque mulier sit vasculum infirmum & fragile: 1. Petr. 3. misericordiâ erga eam uti freqventer maritum oportet. Sic ergò vivant Conjuges, ut eorum singuli verè dicere possint cum Ps. 57. *Ego sicut oliva fructifera in Domo DEI.* Et Eccl. 24. *Quasi oliva speciosa in campis,* &c. Sic poterunt qvoque consequi illam benedictionem de qua Ps. 127. *Filii tui sicut novellæ olivarum in circuitu mensæ tuæ.* &c.

Adolescentibus & Pueris do Rosam svaveolentem. Rosa flos est admodum gratus oculis & speciosus, qui tamen decerptus mox flaccescit. Ita Juventus est instar speciosæ rosæ, quæ tamen vel unâ febriculâ marcescit. *Homo* inquit Job 14. *Quasi flos egreditur, & conteritur, & fugit velut umbra.* Sanè Juventus est admodum fugax. Nam ut D. Hieron. in Job. 40. *Qui dudùm infans, subitò puer; qui puer, repentè juvenis: & usq; ad senectam per spatia mutatur incerta, & antè se senem intelligit, quàm juvenem se non esse miretur.* Patet hoc in speciosa illa comtèq; ornata Jezabel 4. Reg. 9. Quam Jehu præcipitari mandaverat, cujusq; carnes canes comederant, prætereuntes enim dicebant, *Haccine est illa Jesabel?* Rosa etiam mirè rubet: commendat ingenuus rubor adolescentes, pudor ac verecundia. Talis rosa fuit Christus: *Dilectus meus,* inquit Sponsa Cantic. 5. *candidus & rubicundus.* Rubicundus, quia in passione proprio perfusus sangvine. Tales etiam rosæ fuerunt, Laurentius, Vincentius, &c. Aliiqve Martyres adolescentes. Sanè D. Chrysost. hom. ult. in epist. ad Rom. B. Petrum & Paulum rosas appellat, ita scribens in laudem Romanæ Urbis. *Civitas* inquit, *ista quemadmodum corpus magnum & validum duos habet oculos illustres. Sanctorum videlicet illorum corpora. Non ita cælum splendescit, quando sol ex sese radios suos dimittit, quemadmodum Romanorum Urbs*

Urbs duas illas lampades ubiq; terrarum effundens. Hinc rapietur Paulus, hinc Petrus; considerate & horrete, quale spectaculum visura sit Roma. Paulum videlicet repente ex theca illa cum Petro resurgentem, in occursum Domini sursum ferri. Qualem Rosam Christo mittet Roma? Ita & S. Mater Ecclesia innocentes Martyres rosas appellat, in Hymno ad Laudes. *Salvete flores Martyrum, quos lucis ipso in limine Christi insecutor sustulit ceu turbo nascentes rosas.* Item rosa est flos admodum odoratus. Diffundite & vos ô adolescentes odorem virtutis & bonæ famæ, ut verè vobis liceat dicere. 2. Cor. 2. *Christi bonus odor sumus.* Malæ enim famæ est inquit Eccl. 3. Qui derelinquit Patriam. Rosa non est, nec boni odoris adolescens Veneris mysta, qui im̃ersus est cœno libidinis & voluptatis, qui ut jumentum computruit in stercore suo, ut est apud Joël. 2. Rosa non est adolescens qui peregrini muris olet pelliculas, quem pudicitiæ venenum appellat D. Hieron. ad Demetriadem. Ut sitis Rosæ veræ, sit vobis cordi illa Apostolica lectio & admonitio, Philip. 4. De *cætero Fratres, quæcunq; sunt vera, quæcunq; pudica, quæcunq; justa, quæcunq; sancta, quæcunq; amabilia, quæcunq; bonæ famæ, si qua virtus, si qua laus disciplinæ, hæc cogitate.* &c. Denique scribit Plin. lib. 21. capite 4. De Rosa. Indicium esse boni odoris scabritiem corticis, & omnem rosam locis siccis quàm humidioribus esse odoratiorem. Multi adolescentes essent odoriferæ rosæ, si esset scabrities corporis asperâ, non mollis & effœminata. Si aliquando loco mollis indusii uterentur cilicio aspero. Si etiam non amarent humida & pingvia, id est, pingves & opiperas mensas, vina, delicias, &c. Nam hæc omnia inflammant corpus ad libidinem. Appetant ergò potiùs jejuniorum laborem, asperitatem vestium, victûs continentiam, ut Demetriadem fecisse scribit S Hieron.

Servis & ancillis do *vitem.* Servi estote palmites illius vitis quæ Christus est de seipso dicens Joann. 15. *Ego sum vitis, &*

vos palmites. Sitis, in quam, palmites vitis veræ, non illius alienæ, cui dicitur Jerem. 2. *Quomodo conversa es mihi in pravum vinea aliena?* Num quo pacto est vinea vera. Isai. 5. *Quæ expectata est ut faceret uvas, fecit autem labruscas?* Palmites & ramusculi vitis sunt in omnem partem flexiles & ductiles; sic ita servorum voluntas flexilis ad nutum Dominorum, prompta ad obediendum. Non faciant voluntatem propriam, neque qvod sibi bonum videtur, sed voluntatem suorum Dominorum dum non sit contraria Divinæ. Vineæ odorem spargunt juxta illud Cantic. 2. *Vineæ florentes dederunt odorem suum.* Per odorem intelligitur bona fama. Estote boni nominis & bonæ famæ. Estote veraces, fideles, sobrii, moribus compositi, pudici, prompti, agiles, & quod omnium caput est, pii & devoti. Sic enim conciliabitis vobis bonum nomen coram hominibus, & diligemini ab heris vestris, juxta illud Scripturæ, Eccl. 33. *Si est tibi servus fidelis sit tibi tanquam anima tua.* Rursum, odor vitis dicitur fugare & occidere serpentes. Si odorem istius boni nominis & vitæ diffundatis, fugabitis antiqvum serpentem diabolum, & extingvetis ignita ejus jacula. Vitis etiam ligari debet, & à ramis inutilibus liberari, admittite & vos vincula mandatorum, inhibitionum, legum, statutorum, & ordinationum: nec dicatis cum refractariis Ps. 2. *Disrumpamus vincula eorum, & projiciamus à nobis jugum ipsorum.* Audite consilium Sapientis Prov. 6. *Conserva fili mi præcepta Patris tui, & ne dimittas legem matris tuæ. Liga ea in corde jugiter, & circumda gutturi tuo. Cùm ambulaveris gradiantur tecum, cùm dormieris custodiant te, & evigilans loquere cum eis, quia mandatum lucerna est, & lex lux, & via vitæ correptio disciplinæ.* Admittite & putationem, id est monitiones, correptiones, & justas disciplinas Dominorum vestrorum, & dicite cum Propheta. *Corripiet me justus in misericordia, & increpabit me; oleum autem peccatoris non impingvet caput meum.* Amputate

putate etiam superflua, ne sitis nimium vani, curiosi, mundani, & nolite conformari huic sæculo, ut Apost. monet Rom. 12. Deniq́ue amputate vitia qvælibet antequam nimiùm succrescant, dum parvus est hostis interficite, ut monet Hieronymus.

STRENA V.
De Gemmis.

DIstribuemus in Strenam gemmas, seu lapides pretiosos cum suis custodiis sive thecis, in quibus serventur. Sed ut hujusmodi Strenas accipiatis mundos vos oportet esse & lotos, Matth. 7. *Nolite sanctum dare canibus, neq; mittatis margaritas vestras ante porcos, ne fortè conculcent eas pedibus suis.* Porci semel loti redeunt ad volutabrum, juxta illud 2. Petr. 3. *Canis reversus ad suum vomitum, & sus ad volutabrum luti.* Vos estis loti in hisce diebus Natalitiis lavacro pœnitentiæ, nolite, monet S. Leo, iterum in veterem vilitatem degeneri conversatione redire, nolite, Thren. 4. antiquas sordes & stercora rursus amplexari. Itaq́ue cùm credam vos lotos & mundos, spargam vobis margaritas. Habebitis Strenam opulentam.

Primò igitur *Sacerdotibus* & Ecclesiasticis lapidem *Chrysolitum*: Hîc lapis teste Plinio lib. 37. c. 9. aureo colore translucet, & videtur ardentes scintillas emittere. Per aurum divina intelligitur sapientia, per ardentes verò scintillas, bona opera, quibus coram hominibus lucere oportet, designantur. O DEI Sacerdotes! qvi incruenta qvotidie libatis sacrificia, qvorum lingva semper rubet in sangvine Agni, qui manibus vestris in dies cõtrectatis Virginis Filium, qvi super familiam DEI constituti estis, sapientia & scientia vobis necessaria est. Scriptum est enim, Aggæi 2. *Interroga Sacerdotes, legem, &c. Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore ejus.* Malach. 2.

Quia

Quia Angelus Domini exercituum est. Requirebat olim DEUS à Sacerdotibus veteris testamenti scientiam, quâ discernere possent Levit 10. inter sacrum & profanum, multò majori ratione hæc scientia requiritur in vobis, qui judicare debetis inter lepram & non lepram, id est, discernere inter peccata & non peccata, inter mortalia & venialia, &c. Admonebat proinde D. Paulus suum Timotheum 1. Tim. 4. Ut *attenderet lectioni, exhortationi, & doctrinæ.* Oportet enim Episcopum ac Sacerdotem, *amplecti eum qui secundum doctrinam est, sermonem fidelem: ut potens sit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere.* Tit. 1. Væ Sacerdotibus qui scientiam hanc repellunt, nam iis sic minatur DEUS per Prophetam Oseam 4. *Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi.* O miseram Rempubl. cui Sacerdos indoctus & idiota præficitur. Si enim Plato Rempubl. putavit esse beatam ubi Philosophi regnarent, vel Reges Philosopharentur, è contrà, miseram & infortunatam cui tales desunt. Isaiæ 56. Quomodo non infelix ea, *ubi speculatores ejus cæci, nescientes universi, canes muti, non valentes latrare. Ubi non est gubernator,* Prov. 21. Scilicet prudens, *populꝰ corruet.* Quem ergò constituit Dominus super familiam suam, fidelem oportet esse servum ac prudentem, ut det illis in tempore tritici mensuram, tum demùm familiæ Domini benè erit. *Sapientiâ* enim Prov. 24. *ædificabitur domus, & prudentiâ roborabitur.* Secundò, necesse est ut ardentes emittant scintillas bonorum operum & exemplorum, illis enim potissimùm dicitur, Matth. 5. *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona &c.* Eorum potissimùm est, *providere bona,* Rom. 12. *non tantùm coram DEO, sed etiam coram omnibus hominibus.* Illorum præcipuè est, vivere sine *reprehensione & in medio nationis pravæ* Philip. 2. *atq; perversæ lucere* tanquam luminaria in mundo. Non absque ratione est quòd olim veteres Sacerdotem deliniare

lineare volentes depingerent & effigiarent venerabilem senem una manu tenentem solem, aliâ horologium. Per solem namque significare volebant, vitam Sacerdotis debere esse luminosam, claram, & illustrem, contra quam nemo meritò loqui posset, juxta illud Pythagoræ. Adversus solem ne loquaris id est, ne sugilla eum cujus vita est ut sol. Cùm ergò Sacerdotes in Evangelio dicantur Matth. 5. *Lux mundi*, quàm oportet eorum vitam conspicuam esse & illustrem? Quòd verò alterâ manu horologium teneret, per hoc innuere intendebant, à vita & regimine Sacerdotum dependere vitam & regimen totius populi, sicut ab horologio dependet directio civitatis & negotiorum in civitate tractatio. Est enim hora mensura quædam, & regula rerum agendarum. Hinc commune adagium. *Ut populus sic Sacerdos.* Et. Sicut *Regis ad exemplum totus componitur orbis*; ita & ad Sacerdotis, qui Rex quidam spiritualis est. Hinc pulchrè D.Chrysost.hom. 10. in Matth. *Sacerdotum bona conversatio populi est conditura.* Et lib. 3. De Sacerd. *Sacerdotalis animi pulchritudinem undiq; splendescere oportet, ut oblectare pariter & illuminare possit eorum animos, qui suos in illum oculos conjiciunt.* &c. Et D.Greg. Pastor. part. 1. c. 2. *Cùm Pastor per abrupta graditur, fit ut grex ad præcipitium sequatur.* Videant ergò Sacerdotes, ut nemini dent ullam offensionem 2. Cor. 6. Ut *non vituperetur ministerium illorum.* Curent exemplum esse fidelium. 1. Tim. 4. in *verbo & conversatione* & *præbeant seipsos* Tit. 2. *Exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate, in gravitate.* Deniq; videant Matth. 6. *Ne lumen quod in ipsis est tenebræ sint*, Et in tenebras tandem exteriores Matth. 25. cum reprobis omnibus projiciantur. Custodia seu theca hujus gemmæ sit studium sacrarum literarum. Vobis enim ô Sacerdotes potissimùm dicitur Joan. 5. *Scrutamini scripturas, quia illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me.* Sacerdoti potissimùm dicitur Isaiæ 1. *Non recedat volu-*

men legis hujus ab ore tuo, sed meditaberis in eo die ac nocte. Sacerdoti dicitur Ezech. 3. *Comede volumen istud, & fiet in ore tuo mel dulce.* Ament ergò Sacerdotes scientiam literarum, & non amabunt vitia carnis, ait Hieron.

Præfectis *Sæcularibus* & Judicibus do *Adamantem.* Hic lapis est admodum durus nec facilè potest frangi. Per hoc significatur justitia, quæ ita dura sit oportet, ut dicat DEUS Exod. 23. *Pauperis non misereberis in judicio.* Id est ut Hieron. in Ps. 32. *Non propter pauperem, nec propter divitem, non propter proximum & longinquum, non propter cognitum & incognitum, declines à recto judicio, sed priùs judica rectum judicium.* &c. Ps. 47. *Si verè utiq; justitiam loquimini, rectè judicate Filii hominum.* Quo edocet teste eodem D. Hieron. in hunc Ps. Ut *quisquis mortalium judicio fuerit usus publico, si verum loquitur, & verum judicet, nec ponat in blanditiis sermonum muscipulam deceptionis, per quam occultè interimat innocentem. Judæi justa loquebantur ad Christum, quia dicebant Magister scimus, Matth. 22. quia verax es, & viam Dei in veritate doces Non judicabant tamen justa, quia petierunt Barabbam filium mortis & interfecerunt Christum filium vitæ.* Imitentur Judices petram justitiæ Christum de quo scriptum est Ps. 115. *Justus es Domine, & rectum judicium tuum.* Et Isaiæ 11. *Erit justitia cingulum lumborum ejus.* Et Ps. 21. *Judicabit pauperes populi, & salvos faciet filios pauperum, & humiliabit calumniatorem, & liberabit pauperem à potente, & pauperem cui non erat adjutor.* Sanè qui calumniatoribus favent, Christum non imitantur: qui amore, aut odio, aut quâvis animi passione judicant, veri Judicis sectatores non sunt. Judicare enim oportet ex ratione & præscripto legum, quibus ipse imprimis Judex debet obedire ac sese subjicere. Solon unus è septem Græciæ Sapientibus, interrogatus, quomodo civitas in optimo statu degeret? respondit, Si *Cives Magistratui, & Magistratus legibus obediant.* Nec multùm

dissimi-

dissimiliter Seneca epist. 37. *Si vis omnia subjicere tibi, subjice te rationi, multos reges, si te ratio regat.* Rursum Adamas venena irrita facit, ut ait Plin. Nullum majus venenum justitiam necans, quàm acceptio munerum 1. Reg. 8. *Filii Samuel declinaverunt post avaritiam, acceperunt munera, & perverterunt judicium.* Hinc in Exodo 16. præcipiebat DEus Judicibus. *Judicent populum justo judicio, nec in alteram partem declinent. Non accipiant personas, nec munera, quia munera excœcant oculos Sapientum.* Et Eccl. 20. *Xenia & dona excœcant oculos Judicum.* Et Ps. 28. *In quorum manibus iniquitates sunt, dextera eorum repleta est muneribus.* In quæ verba D. Hieron. *Abstinendum docet à muneribus, culpans eos qui munera accipiunt, qui iniquitatem agentes quæstum hujus impietatis lucrum aliquod arbitrati sunt, sicut ipse Judas proditor fecit.* Pro custodia hujus gemmæ, do Contemptum munerum. *Qui* enim Isaiæ 33. *excutit manus suas ab omni munere, iste in excelsis habitat.*

Virginibus do *Carbunculum*, qui à similitudine cum ignito carbone sic appellatur, nec tamen sentit ignem, test. Plin. lib. 37. cap. 7. Ita carnali homini videntur aduri, ut ipse uritur Virgines. Sed si ante emissum votum urerentur, matrimonium inirent, cùm Apost. 1. Cor. 7. dicat. *Meliùs est nubere quàm uri.* Vel si aliquando flammâ aliquâ corripiantur, ut est naturæ nostræ, non tamen comburuntur, ut Exod. 3. comparari possint rubo Moysis, qui ardebat quidem, sed nequaquam comburebatur. Carbunculus lapis est purus, quo imprimis significatur puritas corporis & spiritûs. *Mulier innupta*, inquit, virginitatis laudator S. Paulus 1. Cor. 7. *Cogitat quæ Domini sunt, quomodo placeat DEO, ut sit sancta corpore & spiritu.* Rectè dicit, *corpore & spiritu.* Nam ut ait D. Hieron. lib. 1. contra Jovinian. *Nonnullæ sunt virgines carne, non tamen spiritu, quarum corpus integrum, anima corrupta. Sed illa virginitas hostia Christi est, cujus*

nec mentem cogitatio, nec carnem libido maculavit. Perit enim & mente virginitas, ut idem Doctor ait. Carbunculus est parva gemma, & commendat Virginibus humilitatem. *Pulchra* enim *permixtio humilitatis & virginitatis*, ait Bern. hom. 1. super Missus. *Nec mediocriter placet DEO illa anima, in qua & humilitas commendat virginitatem, & virginitas exornat humilitatem. Laudabilis virtus virginitas, sed magis necessaria humilitas. Illa consulitur, ista præcipitur, ad illam invitaris, ad istam cogeris. De illa dicitur Matth.* 10. *Qui potest capere capiat, de ista dicitur Matth.* 18. *Nisi efficiatur quis ut parvulus iste non intrabit in regnum cœlorum. Potes sine virginitate salvari, sine humilitate non potes. Potest placere humilitas quæ virginitatem deplorat amissam, sine humilitate, audeo dicere, nec virginitas Mariæ placuisset. Super quem inquit Isai. ult. requiescet spiritus meus, nisi super humilem & quietum? Super humilem dixit, non super virginem. Si igitur Maria humilis non esset, super eam Spiritus S. non requievisset. Ideò respexit humilitatem Ancillæ suæ DEus Luc.* 1. *potiùs, quàm virginitatem, ut placeret virginitas, procul dubio fecit humilitas. Quid dicis Virgo superbe, Maria Virginem se oblita gloriatur de humilitate, & tu negligendo humilitatem blandiris tibi de Virginitate? expedit tibi virginem non esse, quàm de virginitate insolescere. Non omnium quidem est virginitas, multò tamen pauciorum est cum virginitate humilitas.* Sint ergò virgines etiam humilitate commendabiles. Porrò ut hanc gemmam exactè servent do pro ejusdem custodia sobrietatem. Sobrietas enim est custos pudicitiæ, sè contrà verò, venter æstuans mero facilè despumat in libidinem ut testatur S. Hieron.

Viduis do *Achatem.* De hoc lapide scribit Plin. lib. 37. c. 10. quòd myrrham redoleat, & contra scorpiones validus sit. Viduæ myrrham sæpè redolent, quia mœrore, lacrymis, & singultibus mortificantur. Sentiunt etiam crebros ictus scorpionum & mul-

& multis afficiuntur molestiis, opprimuntur ab amicis & consangvineis, ab ipsis etiam liberis paulatim exuuntur bonis & fortunis. O quàm varii morsus scorpionum, quàm amarulenti ictus & aculei. sed adhibete ô viduæ contra hos ictus & morsus, gemmam illam Achatem, per quam intelligo, spem in DEUM. 1. Timoth. 5. *Quæ verè vidua est, speret in Domino*, ipse enim est defensor, Patronus, & susceptor viduarum Ps. 185. *pupillum & viduam suscipiet.* Et Ps. 67. *Turbabuntur à facie ejus, Patris orphanorum, & Judicis viduarum.* Hic lapis etiam sangvinei coloris est, & significare potest Christum sangvine rubicundum. *Dilectus meus candidus & rubicundus.* Cant. 5. inquit sponsa. Ornent se viduæ, & depingant se Christi sangvine, dicantque cum S. Agnete in Brev. Rom. *Sangvis ejus ornavit genas meas.* Dicant cum Sephora Exod. 4. *Sponsus Sangvinum tu mihi es.* Cogitent sæpè non se auro vel argento, *nec corruptibilibus hujus mundi rebus* 1. Petr. 1. *esse redemptas, sed pretioso Christi sangvine quasi Agni immaculati.* Soletur eas hic Christi sangvis, quando sangvinem uvæ meracissimum hujus mundi bibere coguntur. Achates denique refocillat, refrigerat, Plin. loc. cit. & sitim sedat. Christus D. sitibundos refocillat, imò abundè potat. Joan. 7. *Si quis sitit veniat ad me, & bibat.* Ipse enim est Cant. 4 *Puteus aquarum viventium.* O viduæ estote sitibundæ ad hunc fontem vivum, & dicite cum Propheta Ps. 41. *Sitivit anima mea ad te fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Domini?* Ut hanc gemmam conservetis do vobis custodiam, perseverantem orationem. *Instent orationibus die ac nocte.* 1. Tim. 4. ad exemplũ Annæ Prophetissæ viduæ Luc. 2. Mirè quoq; orationem coluit castissima vidua Judith c. 8. 12. 13. Quid enim ei imprimis virilem animum dedit, quo celebre illud facinus aggressa est, ut Holoferni caput resecaret, nisi oratio ? cùm civitas ejus obsideretur ab exercitu Assyriorum, oravit ipsa instantissimè

 ad Do-

ad Dominum unà cum Sacerdotibus & populo, à senioribus usq; ad pueros: cùmq; exiret in campum nihil aliud civibus suis præcepit quàm ut orarent. Sed & cùm in medio pessimorum hostium versaretur, nocte & ante lucem egrediebatur foras ad orandum & deprecandum Dominum. Quin etiam ipso momento quo pugionem evaginavit ad tyranni caput abscindendum, brachium muliebre oratione roboravit, quo abscisso in urbem suam indemnis reversa cum totius civitatis plausu omniumque exultatione.

Conjugatis do *Beryllum*. Dicit Plin. lib. 37. cap. 5. Beryllos esse probatissimos qui viriditatem puri maris imitantur. *Mare quando tranquillum est colorem habet Berylli.* Designat ergò hic lapis pacem, tranquillitatem, concordiam, & amorem. Amor conjugalis multùm commendandus cujusmodi fuit inter Abraham & Saram, inter Isaac & Rebeccam, inter Jacob & Rachelem, Tobiam & Saram, Zachariam & Elisabetham. Debet autem amor conjugalis esse honestus & moderatus, in excessu namque Conjuges peccare contingit. *Nihil fœdius* inquit D. Hieron. lib. 1. contra Jovinian. *quàm uxorem amare quasi adulteram.* Et. *Adulter est in suam uxorem amator ardentior.* *Refert Seneca.* Ait ibid. idem Hieron. *Cognovisse se quendam ornatum hominem, qui exiturus in publicum fasciâ uxoris pectus colligabat, & ne puncto quidem horæ præsentiâ ejus carere poterat, potionemq; nullam nisi alterius tactam labris, vir & uxor hauriebant, alia non minùs inepta facientes, in qua improvida vis ardentis affectûs erumpebat. Origo quidem amoris honesta erat, sed magnitudo deformis. Nihil autem interest quàm ex honesta causa quis insaniat. In aliena uxore omnis amor turpis est, in sua nimius. Vir sapiens judicio debet amare Conjugem non affectu.* Amor ergò Conjugalis debet esse purus ut viriditatem puri maris, Berylli instar imitetur. Ut verò in quibusdam Conjugiis peccatur amoris excessu, ita in pluribus

bus aliis amoris defectu. Multi hodie Conjuges inter quos quotidianæ lites, rixæ, contentiones, pugnæ, &c. Multæ hodie uxores domi desidentes pavent ad adventum ebriosi & furiosi mariti, non secùs quàm si lupum expectarent, ursum, aut leonem, omnia in domo subvertentem. *Tunc ululatus & gemitus per angiportus tolluntur*, ait D. Chrysost. hom. 27. in cap. 10. Corinth. 1. *Et ad tam turpis viri à vicinis & prætereuntibus concurritur tanquam ad feram quandam omnia devastantem, cui sanè meliùs esset ut terra dehisceret, quàm ampliùs in foro despiceretur.* Apud tales nulla est tranquillitas, sed quotidiana tempestas. Porrò ut hæc gemma benè servetur do Conjugatis pro custodia longanimitatem seu patientiam, quâ alter alterius defectus & infirmitates æquo animo ferat. Narrat S. Chrysost. loc. cit. Philosophum quendam malam duxisse uxorem, ut quotidie in ea toleranda erudiretur, & mansuetudini assuesceret. *Multùm doleo*, inquit idem Doctor, *quòd Gentiles nobis sint sapientiores, nobis, inquam, qui Angelos imitari jubemur, vel potiùs ipsum DEUM per mansuetudinem.* Lubet hìc in gratiam istius virtutis attexere exemplum non multùm dissimile ex Cassiano, quod refert ex illo Joan. David in Veridico Christiano cap. 58. Nobilis matrona Alexandriæ Athanasium Episcopum adiens, sibi unam ex viduis dari petiit, quæ Ecclesiæ impensis alebatur, cui ipsa benefacere posset. Cæterùm cùm petenti optima concessa esset, queri deinde cœpit, non ex animi sui sententia sibi datam. Eâ igitur restitutâ deterrimam omnium accepit, dumq́ue illi benignè humaniterq́ue deserviret, nihil ab ea nisi contumelias & maledicta referebat. Verbera quoq́ue interdum excipiens, ne quid ad exercendam animi tolerantiam deesset. Inde læta gratias egit Athanasio, quòd eam tandem sibi delegisset contubernalem, cui pro malo bonum, pro injuria beneficium reddere assuesceret. Nam se ab illa priore, quoniam mitis & mansueti in-

ti ingenii fuerat, officiis, fuisse superatam. Videt hanc matrõnam intolerantia, mansuetudine, longanimitate ac patientia magnum sibi proposuisse lucrum, ac pietatis mercedem. Sic quoque discant mariti asperiores ferre uxores, & ècontrà, uxores molestiores maritos, ut amplam apud DEUm mercedem consequantur per hanc tolerantiam & mansuetudinem.

Adolescentibus ac pueris do *Smaragdum.* Hic lapis viridis quoque est coloris & jucundissimi aspectûs, eoque designari potest Timor DEI, optimè juvenibus conveniens. Timor namq; DEI facit juvenes virere ac florescere in omni virtute. Nec quidquam est jucundius quàm videre adolescentes non ætate sed virtute canos. Talis adolescens fuit Samuel, talis Jacob, talis Joseph, talis David. Meritò igitur Propheta Ps. 33. *Venite Filii audite me, timorem Domini docebo vos.* Et Eccli. 2. *Fili accedens ad servitutem DEI sta in justitia & timore.* Et cap. 1. *Initium sapientiæ timor Domini.* Et Prov. 23. *In timore Domini esto quotidie, & habebis spem in novissimo.* Et Eccli. 1. *Timenti Dominum benè erit, & in diebus consummationis illius benedicetur.* Multi hodie, proh dolor! Adolescentes timorem Domini abjecerunt, ut in iis locum habeat quod Propheta dicit Ps. 13. *Non est timor DEI antè oculos eorum. Quanta hodie in Adolescentibus malitia,* ait Chrysost. *Quanta lascivia, quanta luxuria, quanta curiositas, quanta mollities?* Ideòque monet idem Doctor Parentes, ut quam oportet diligentiam adhibeant in educandis Filiis in timore DEI, & revocandis à lascivia, temulentia, vinolentia, aliisque vitiis ac depravatis moribus. Hom. de fide Annæ, *si,* inquit *liberos acceperimus multâ curâ educemus, eosq; cùm ab omni vitio, tum præcipuè à lascivia, quod hoc difficile sit bellum, nec alia res molestior sit huic ætati, quàm hic morbus, revocemus. Undiq; igitur circumvallemus eos consiliis, adhortationibus, terroribus, minis. Si hanc devicerint concupiscentiam, nec ab aliis facilè expugnabuntur,*

buntur, sed & pecuniis erunt superiores, & temulentiam, vinolentiamq; superabunt, & improbos convictus omni studio discutient, & amabiliores erunt Parentibus, & omnibus hominibus magis reverendi. Quis enim non revereatur juvenem castè sobrièq; viventem? quis non amplectatur, exosculeturq; eum qui cupiditatibus frenum imposuit? Quis non, vel è numero prædivitum multa cum gratia volet illi locare Filiam suam, etiamsi omnium fuerit pauperrimus? sicut è diverso luxuriosè viventem, etiamsi fuerit omnium opulentissimus, nemo tam miser est, nemo tam abjectæ fortunæ, ut eum velit sibi Generum adsciscere. Ut igitur Filii nascantur & hominibus reverendi, & DEO amabiles, exornemus illorum animos, cumq; pudicitia ad conjugium perducamus. Rursum smaragdus dicitur curare morbum caducum, sic timor DEI præservabit adolescentes ne cadant in peccatum Eccli. 1. *Timor Domini expellit peccatum.* Præservabit ergò timor DEI à variis morbis, à peste superbiæ, à febri ardentissima luxuriæ, à phtysi invidiæ, ab hydrope avaritiæ, &c. Nam hæ virtutes etiam smaragdo adscribuntur. Ideòque Eccli. 25. *Beatus homo cui datum est habere timorem DEI. Si* autem Eccli. 27. *non in timore Domini tenueris te instanter, citò subvertetur domus tua.* Sit ergò timor DEI vobiscum, per quem, Prov. 15. *declinetis ab omni malo.* Ut verò hanc gemmam non amittatis, do vobis pro custodia, præsentiam DEI. Si enim DEUM præsentem & omnia videntem judicantemque creditis, idque sæpè animo revolvitis, credo vos raró, aut nunquam peccaturos.

Servis & Ancillis loco Strenæ do *Aurichalcum,* quod gemmis colore tinctum solet subjici. Servorum & Ancillarum est subjici Dominis & Heris suis. 1. Petr. 2. *Servi estote subditi in omni tempore Dominis, non tantùm bonis & modestis, sed etiam discolis.* Servis etiam dici potest illud ejusdem Petri. ibid. *Subjecti estote omni humanæ creaturæ propter DEum.* &c. *Sicut servi DEI.*

Nec ideò vos contristari oportet quòd subjecti sitis: nam & Christus Dei Filius subditus erat hominibus. Subjectus etiam est quodammodo Patri. Dicit enim Apost. 1. Cor. 15. *Omnia subjecit sub pedibus ejus. Cùm autem dicat, omnia subjecta sunt ei, sine dubio præter eum qui subjecit ei omnia, tunc & ipse Filius juxta quod homo est*, subjectus erit ei qui subjecit sibi ut sit DEUS omnia in omnibus. Nec verò tantùm subjectos esse servos oportet in omni timore, sed etiam in fidelitate. Non diminuant bona Dominorum suorum, non furentur, non alienent, non disponant de iis pro suo libitu, sed ex beneplacito Dominorum. Non agant fraudulenter in distributione eleemosynarum quæ ipsis committuntur, sed fideliter exequantur Dominorum piam voluntatem. Narrat D. Greg. in Dialog. l. 2. cap. 18. Quendam famulum Exhilaratum nomine, à Domino suo missum, ut D. Benedicto duo vascula plena vino deferret; qui unum quidem detulit, alterum verò pergens in itinere abscondit. Vir autem Domini quem facta astutia latere non poterat, unum cum gratiarum actione suscepit, & descendentem Exhilaratum monuit dicens. Vide Fili, ne de illo flascone quem abscondisti bibas, sed inclina illum cautè, & invenies quod intùs habet. Qui confusus valdè à DEI homine exivit. Reversus autem volens probare quòd audiverat, cùm flasconem inclinâsset, de eo protinus serpens egressus est. Tunc prædictus Exhilaratus per hoc quod in vino reperit, expavit malum quod fecit. O utinam omnes servi eam servarent Dominis suis fidelitatem, quam Joseph Hero suo Putiphari Eunucho Pharaonis cui venditus erat in terra Ægypti! Ejus enim fidelitatem herus advertens tradidit ei omnia gubernanda quæ in domo erant, unde sollicitanti se postmodum Dominæ suæ ad peccatum, Gen. 30. fideliter & timoratè respondit. *Ecce Dominus meus omnibus mihi traditis ignorat quid habeat in domo sua, nec quidquam est quod in mea non sit potesta-*

potestate, vel non tradiderit mihi præter te, quæ uxor ejus es. Quomodo ergo possum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum? Studeant servi hujus Josephi esse similes in innocentia, simplicitate, & fidelitate. Ut verò hanc lamellam æneam servetis do custodiam, spem retributionis Ut enim diligentiùs & fideliùs Dominis vestris serviatis, cogitate, DEum aliquando operam vestram remuneraturum, laborem vestrum non futurum inanem coram DEO. Cogitate vos aliquando à servitute liberandos Rom. 8. *in libertatem gloriæ filiorum DEI. Nam exspectatio creaturæ revelationem filiorum Dei expectat. Vanitati enim creatura subjecta est, non volens, sed propter eum qui subjecit eam in spe.* Sperate ergo vos, qui nunc servi estis hominum, futuros aliquando Filios DEI in æterna beatitudine, & audituros vocem illam Matth. 25. *Euge serve bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.* Tunc scietis quoniam unusquisq́; quod fecerit bonum hoc recipiet à Domino, sive servus, sive liber, ut Apost. promittit ad Ephesios scribens.

STRENA VI.

De Avibus,

DIstribuemus nunc Strenas ab Avibus petitas, quæ in Scriptura ponuntur. Inter quas eminet regalis aquila, Hāc igitur offero in Strenam *Sacerdotibus* & Præpositis Ecclesiarū ob diversas considerationes. Primò namq́ue inter omnes aves maximè sublimis est aquila. Quis verò status sublimior Sacerdotali? In sublimi quidem dignitate constituti sunt Principes, Reges, & Imperatores. Sed tamen hi libenter & humiliter se Sacerdotibus subjiciunt, ac coram genibus eorum sese prosternunt Ecclesiastici 4. *Presbytero humilia animam tuam.* Et cap. 7. *Honora Deum ex tota anima tua & honorifica Sacerdotes. Habent quidem*

terrestres Principes vinculi potestatem ait D.Chrysost. lib. 3. de Sacerd. *Verùm corporum solùm. Vinculum autem Sacerdotum ipsam animam contingit, atq; ad cœlos pervadit, usq; adeò, ut quæcunq; inferne Sacerdotes confecerint, illa eadem DEus rata habeat. Quidnam hoc aliud dicas, esse, nisi omnem rerum cœlestium potestatem illis à Deo concessam, quorumcunq; enim, ait, peccata retinueritis, retenta sunt? quænam, obsecro, potestas hâc unâ major esse queat? Pater omnifariam suam potestatem Filio suo dedit. Ceterùm video ipsam eandem omnifariam potestatem à Filio illis traditam.* Rursum. *Iis datum est, ut potestatem habeant, quam DEus optimus neq; Angelis, neq; Archangelis datam esse voluit. Neq; enim ad illos dictum est. Quæcunq; alligaveritis in terra, erunt alligata & in cœlo.* Videte ergò quàm sublimes sint Sacerdotes authoritate & potestate.

2. Aquila altissimè volat. Ideòque Scriptura ad superbum se elevantem ita loquitur. Abdiæ. *Si exaltatus fueris ut Aquila, & si inter sidera posueris nidum tuum, inde detraham te, dicit Dominus.* Sacerdotum est altiùs cæteris cœlestia conscendere, ut dicere queant cum Apost. Philip. 3. *Nostra conversatio in cœlis est.* Illi potissimùm, quæ sursum sunt, sapere & quærere debent. Coloss. 3. non quæ super terram. Illis præcipuè dicendum & clamandum cum Ps. 72. *Quid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram?* &c. O quàm sublimis fuit Aquila Apost. Paulus 2. Cor. 12. qui in tertium usque evolavit cœlum! Quàm *altivolans* Aquila D. Joan. Evang. qui, ut Div. August. in Joan. ait, *non solùm cacumina montium ut Geometræ, non solùm altitudinem syderum ut Astrologi, sed etiam super omnes cœlos conscendit. Nisi enim conscendisset, quomodo ad verbum per quod facta sunt omnia, pervenisset? In principio inquit, erat Verbum, & Verbum erat apud Deum* &c. Rursus idem tract. 36. in Joan. *In quatuor Evangeliis, vel potiùs quatuor libris unius Evangelii S. Joannes Apost. non immeritò secundùm intelligentiam spiritualem Aquilæ comparatur, altiùs enim multò sublimiùsq; cæteris tribus*

Evan-

Evangelistis erexit prædicationem suam. Nam cæteri tres Evangelistæ tanquam cum homine Domino in terra ambulant, & de Divinitate ejus pauca dixerunt: istum autem quasi piguerit in terra ambulare, sicut ipse sermonis sui exordio intonuit, erexit se non solùm super terram & super omnem ambitum aëris & cæli, sed super etiam omnem exercitum Angelorum, omnemq; constitutionem invisibilium Potestatum, & pervenit ad eum per quem facta sunt omnia, dicendo, In principio erat verbum &c. 3. Aquila in volatu suo est celerrima. Unde Scriptura volens significare magnam celeritatem Thren. 4. *Velociores fuerunt persecutores nostri Aquilis cæli.* Ita Sacerdotes non tardos, socordes, desidiosos, ac negligentes esse oportet Jer. 38. *Maledictus homo qui facit opus Domini fraudulenter.* Alii legunt *negligenter*; sed in officio divino alacres, excitatos, strenuos. *Moneo vos*, inquit D. Bern. serm. 47. in Cant. *Dilectissimi purè semper ac strenuè divinis interesse laudibus, strenuè quidem, ut sicut reverenter, ita alacriter Domino assistatis. Non pigri, non somnolenti, non oscitantes, non parcentes vocibus, non præcidentes verba dimidia, non transilientes integra, non fractis & remissis vocibus muliebre quiddam balba de nare sonantes: sed virili ut dignum est sonitu & affectu voces spiritûs S. depromentes.* Hæc ille de horis Canonicis in choro. Prov. 22. *Vidisti virum velocem in opere suo. Coram Regibus stabit nec erit ante ignobiles.* Et Eccl. 32. *In omnibus tuis esto velox.* 4. Aquila valdè oculorum acie præcellit, & solares fixè intuetur radios. Habeant & Sacerdotes claros oculos juxta illud. Cant. 1. *Oculi tui columbarum.* Per oculos significari intentionem clarum, quia priùs illuc oculos intendimus quò procedimus. Matth. 6. *Si oculus tuus simplex fuerit, totum tuum corpus lucidum erit.* Habeant rectam in omnibus intentionem, nihil quærant in operibus suis nisi Dei honorem & gloriam, & animarum salutem. Attendant, Matth. 6. ne justitiam suam faciant coram

hominibus ut videantur ab eis. Non evangelisent nec ministrent turpis lucri causâ. Intueantur etiam solares radios, id est, contemplentur splendorem divinæ bonitatis, misericordiæ, ac similium operum. Hinc non malè quadraret Sacerdotibus nomen *Videns*, cujusmodi nomine, olim Prophetæ vocabantur. Dicit enim Scriptura hunc in modum 1. Reg. 9. *Olim in Israël sic loquebantur unusquisq; vadens consulere DEum, Eamus ad Videntem, qui enim Propheta dicitur hodie, vocabatur olim Videns.* Unde Saul & puer ejus interrogantes de Samuele dixerunt. *Num hic est Videns?* Debent namque plura videre quàm alii, id est, majorem divinarum rerum habere notitiam, ne objiciatur eis illud quod Christus Nicodemo. Joan. 3. *Ergo & tu Magister in Israël, & hæc ignoras?* Et Matth. 15. *Si cæcus cæco ducatum præbet, nonne ambo in foveam cadunt?* Habeant ergò perspicaces oculos instar aquilæ. 5. Aquila ut nucem frangat in sublime evolat, & inde nucem in saxum aliquod demittit, & sic eam frangit. Ita Sacerdotes ut frangant dura subditorum & populorum corda, priùs ipsi vitæ suæ exemplo in altum conscendere debent, cum enim majore cum virtute & energia frangent duritiem cordium humanorum. Sic Christus qui Aquila vocatur Ps. 17. volavit super pennas ventorum, fregit duritiam cordis discipulorum suorum. Ascendens in altum, & post resurrectionem suam discipulis apparens, Marc. 16. Exprobrans eis incredulitatem eorum, & duritiam cordis, quia his qui viderant eum resurrexisse à mortuis non crediderant. Isai. 40. *Ascendo in montem excelsum, tu qui evangelizas Sion.* Quorsum ascendere oportet? vitæ sanctitate eminere, ut sagittas divinorum verborum impingant fortiùs in corda inimicorum Regis obdurata. Ps. 44. *Sagittæ tuæ acutæ, populi sub te cadent in corda inimicorum Regis.* Denique docent aquilæ volare pullos suos dicente Scripturâ Deut. 32. *Sicut aquila provocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans expandit alas*

suas.

suas. Ita Sacerdotum est docere inferiores & sæculares quomodo volare debeant in cœlum, & dare eis pennas ad volandum Ps. 44. sicut columbæ ut requiescant. Debent se aliquando etiam infirmitatibus hominum accommodare, & omnibus omnia fieri, ut omnes Christo lucrifaciant. Ita fecit altivolans Aquila D. Paulus, qui in tertium evolaverat cœlum, ille enim sic de seipso testatur. 1. Cor. 9. *Cùm liber essem ex omnibus, omnium me servum feci ut plures lucrifacerem, & factus sum Judæis tanquam Judæus ut Judæos lucrarer: iis qui sub lege sunt, quasi sub lege essem, cùm ipse sub lege non essem, ut eos qui sub lege erant lucrifacerem. Iis qui sine lege erant tanquam sine lege essem, cùm sine lege DEI non essem, sed in lege essem Christi ut lucrifacerem eos qui sine lege erant. Factus sum infirmus infirmis ut infirmos lucrifacerem &c. Hæc autem omnia fecit non simulantis astu, sed compatientis affectu* ut D. Aug. epist. 29. ait, & lib. contra mendacium cap. 12. *Neq; enim,* ut pulchrè ait Div. Gregor. *egregius prædicator, ut quasi Judæus fieret ad perfidiam erupit, neq; ut quasi sub lege esset, ad carnale Sacrificium rediit, neq; ut omnibus omnia fieret simplicitatem mentis convertit in varietatem erroris. Sed condescendendo appropinquabat infidelibus non cadendo, ut videlicet singulos in se suscipiens, & se in singulos transfigurans, compatiendo colligeret. Si ita ipse, ut illi, esset quod impendi sibi ab aliis voluisset* &c. Imitentur hæc Sacerdotes, præsertim Pastores.

Præfectis *Sæcularibus* ex Avibus offero *Gruem.* Hujus avis mentio etiam fit in Scriptura, nam Jerem. 8. Ubi nos legimus. *Hirundo & ciconia custodiêrunt tempus adventûs sui.* Quidam legunt. *Hirundo & grues.* Conditiones istius avis optimè

ptimè conveniunt Rectoribus & gubernatoribus civitatum. De his conditionibus accuratè scribit S. Ambr. l. 5. Hexam. c. 15. *Grues injussæ & voluntario usu in nocte sollicitam exercent custodiam, dispositos vigiles cernas cæteris sui generis consortibus quiescentibus. Aliæ circumeunt & explorant ne qua ex parte insidiæ tendantur, atq; omnem deferunt impigro sui vigore tutelam. Post ubi vigiliarum tempus fuerit expletum, perfuncta munere in somnum se componit præmisso clangore ut excitet dormientem cui vicem muneris traditura est. At illa volens suscipit sortem, nec invita & pigrior somno renuntiat, sed impigrè suis se excutit stratis, vicem exequitur, & quam accepit gratiam pari curâ atq; officio repræsentat. Hunc etiam volantes ordinem servant & hâc moderatione omnem laborem alleviant, ut per vices fungantur ductûs sui munere: præcedit enim una cæteris, præstituto sibi tempore, & quasi ante signa præcurrit, deinde convertitur, & sequenti sortem ducendi agminis cedit.* Non dissimilia de Gruibus scribit Plin. lib. 10. cap. 23. *Quando proficiscuntur, consentiunt, volant ad prospiciendum altè, ducem quem sequantur eligunt, in extremo agmine per vices qui acclament dispositos habent, & qui gregem voce contineant. Excubias habent nocturnis temporibus lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno & decidens, indiligentiam coarguat, cæteræ dormiunt capite subter alam condito alternis pedibus subsistentes, dux erecto prævidet collo ac prædicit.* Discant ab his avibus moderatores ac rectores invigilare publicæ saluti, sic curare singulos tanquam omnes, & sic omnes tanquam singulos. Faciant ut monet Sapiens Proverbiorum 6. *Discurre, festina, suscita amicum tuum.*

tuum &c. De Alexandro Magno narrat Laërt. lib. 5. in Arist. solitum eum ut plurimùm exertis brachiis dormire, & alterâ manu prendere amplectiq́ue globum argenteum supra vas aheneum, ut laxatus somno & in vas cavum illud incidens sonitum cieret, atq́ue dormientem excitaret. An non ille accuratè Grues imitabatur? Excutiant somnum Duces qui capi & trucidari nolunt ab hoste: multos enim somnus perdidit, neciq́ue dedit. Holofernes Assyriorum Princeps Judith 13. in lecto suo dormiens ac stertens, capite truncatus est per mulierem. Jahel dormientem occidit Sisaram. *Tulit* inquit Scriptura Judic. 4. *Jahel uxor Aber clavum tabernaculi, assumens pariter & malleum, & ingressa absconditè & cum silentio posuit supra tempus capitis ejus &c. Isboseth* 2. Reg. 4. *super stratum suum dormientem in meridie Rechab & Baana frater ejus percutientes interfecerunt.* David hastam & scyphum dormienti in castris Sauli abstulit 1. Reg. 26. quem nullo negotio trucidâsset, si libuisset. Samson obdormiens in sinu Dalilæ à Philistiim apprehensus est oculisq́ue orbatus Judic. 16. Infelix exitus paucorum exemplum est omnium. Discent etiam à Gruibus Præfecti, alter alterius onera portare, neq́, enim omnia soli onera portare sufficiunt. Constituant ergò fideles Vicarios & Coadjutores, qui suppetias ferant manusq́; auxiliatrices. Sequantur salubre consilium quod Jethro Moysi dedit in constituendis judiciorum Magistratibus Exod. 18. *Audi,* inquit ille Moysi *verba mea, atq́, consilia* &c. Notat etiam Plutarch. lib. de solert. animal: fol. 967. aliter volare grues aëre tranquillo & sereno: aliter densiore & asperiore. Aëre enim tranquillo procedunt in modum lineæ, aëre verò asperiori in modum trianguli, ut cuspide illius sinûs ac dispositionis commodiùs aërem obsistentem findant. Imitemini & vos istam solertiam ô Præfecti Reipub. & discite hinc, quomodo gubernanda sit Respub. Aliter enim regenda in tranquillitate pacis,

aliter cùm ſpirant venti & ingruunt tempeſtates bellorum ac tumultuum &c. Conſtituite tunc benè agmen veſtrum ne vi ventorum rumpatur & ſcindatur ordo & politia. Porrò Judices omnes & Præfectos hîc moneo verbis laudatiſſimi Joſaphat 2. Paralip. 19. *Videte quid faciatis; non enim hominis ſed DEI exercetis judicium, & quodcunq; judicaveritis in vos redundabit. Sit timor Domini vobiscum, & cum diligentia cuncta facite.* Et iterum cap. 6. Vos hortor cum Sapiente. *Audite Reges & intelligite, diſcite Judices finium terræ* &c. Deniq́ue cum Pſalmiſta Pſ. 2. *Et nunc Reges intelligite, erudimini qui judicatis terram, ſervite Domino cum timore, & apprehendite diſciplinam &c.*

Sequuntur *Virgines* quibus in Strenam do *Luſciniam* ſeu Philomelam, licet in Scriptura non reperiatur. Sed quia in hac avicula multa ſunt conſideranda, quæ virginibus apprimè conveniunt. Luſcinia imprimis propter teneritudinem ægrè ac difficulter poteſt educari. Sic Virginem ſeu Virginitatem diu illæſam ſervare difficile eſt. Diximus ſupra ex D. Hieron. pudicitiæ formam rem eſſe teneram & quaſi florem pulcherrimum ad levem auram marceſcere, leniq́ue flatu corrumpi. Nimirum ut pupilla oculi facilè læditur niſi cum ſumma providentia cuſtodiatur: ita Virginitas facilè detrimentum patitur, niſi omni cuſtodiâ atq́ue cautelâ ſervetur, ut meritò Sapiens monuerit Eccli. 7. *Filiæ tibi ſunt, ſerva corpus illarum, & non oſtendas faciem tuam hilarem ad illas, trade filiam, & grande opus feceris, &c.* Cui conformis D. Paulus 1. Cor. 7. *Si quis turpem ſe videri exiſtimat ſuper Virgine ſua, quòd ſit ſuper adulta, &c.* Unde non adeò commendandi Parentes qui filios aut filias ad Matrimonium aſpirantes, neq́ue de ingreſſu alicujus Religionis approbatæ feriò deliberantes & cogitantes, diutiùs quàm par eſt detinent, antequam nuptui tradant, cùm ſit meliùs nubere quàm uri. Ideòq́ue ſi non ſe continent, nubant ait idem Apoſtol. 2. Luſcinia licet amicabilis

bilis sit & grata avicula, tamen decore ac colore plumarum seu pennarum, se non ita reddit commendabilem. Sed illud ex quo potissimùm commendatur, internum est. Ita Virginis pulchritudo potissima ab intùs. Non se putet Sponso suo amicabilem & gratam fieri externo cultu & apparatûs splendore. 1. Tim. 2. *Mulieres in habitu ornatæ cum verecundia & sobrietate ornãtes se, non intortis crinibus vel auro, vel margaritis, aut veste pretiosa &c. Dum enim ornari cultiùs & evagari liberiùs Virgines volunt,* ait D. Cyprian. de Habitu Virg. *esse Virgines desinunt, furtivo dedecore corruptæ, viduæ antequam nuptæ, non mariti sed Christi adulteræ, quàm fuerant præmiis ingentibus Virgines destinatæ, tam magna supplicia pro amissa virginitate sensuræ.* Et paulò post. *Estote tales quales vos Deꝰ artifex fecit, maneat in vobis facies incorrupta, cervix pura, forma sincera. Non inferantur auribus vulnera, nec brachia includat aut colla de armillis & monilibus catena pretiosa. Crines nullo colore fucati, oculi conspiciendo DEO digni.* Et rursum. *Sericum & purpuram induti, Christum induere non possunt, auro & margaritis & monilibus ornati ornamenta cordis ac pectoris amiserunt.* 3. Philomela dulcissimè ac suavissimè cantillat, sic de Virgine Christiq; Sponsa dicitur Cant. 2. *Sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis & facies decora.* Talem autem addit in dulcissimo suo Cantico Virginum Princeps Luc. 1. *Magnificat anima mea Dominum.* &c. Audi quomodo ad dulcedinem divinarum laudum & Ecclesiasticorum canticorum hortetur *D. Aug. de bono Virginit.* Laudate dulciùs quem cogitatis uberiùs, sperate feliciùs cui servitis instantiùs, amate intensiùs cui placetis ardentiùs. Lychnis accensis & lucernis ardentibus expectate Dominum quando veniat à nuptiis. Vos adferetis ad nuptias Agni Canticum novum quod cantabitis cytharis vestris, non utique tale, quale cantat universa terra, cui dicitur. Cantate Domino canticum novum, cantate Domino universa terra.

„ sed tale quale nemo nisi vos, poterit dicere. Sic enim vos vidit
„ in Apoc. quidam præ cæteris dilectus Agno, qui discumbere su-
„ pra pectus ejus solitus erat, & bibebat, & eructabat mirabilia,
„ super cœleste DEI verbum. In quo alludit ad illa verba *Apo-*
„ *calipsis.* Cantabant quasi canticum novum ante sedem, & ante
„ quatuor animalia & Seniores. Et nemo poterat dicere canti-
„ cum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, qui empti
„ sunt de terra. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinqui-
„ nati, Virgines enim sunt, hi sequuntur Agnum quocunq; iê-
rit. 4. Nec tantùm à dulcedine ac suavitate vocis philomela commendatur, sed etiam à fortitudine & pertinaci quadam instantia. *Lusciniis*, inquit Plin. lib. 10. cap. 29. *diebus ac noctibus continuis quindecem garrulus sine intermissu cantus densante se frondium germine non in novissimum digna miratu ave.* Primùm *tanta vox tanto in corpusculo, tam pertinax spiritus, &c.* Et vobis ô Virgines ut sitis spirituales quædam lusciniæ necessarius est fortis & pertinax spiritus; quia dæmon variis modis diversisque artibus ac fraudibus vestram arcem oppugnat. Fortiter igitur & viriliter resistendum clamando ad DEum, fortiùsque inclamando divinis ejus auribus, ad implorandam ejus opem his aut similibus verbis. *DEus in adjutorium meum intende* &c. Et. Ps. 117. *Exurge Domine adjuva nos, & libera nos propter nomen tuum.* Et. *Dominus mihi adjutor & ego despiciam inimicos meos.* Et Matth. 8. *Domine salva nos perimus.* Et Ps. 53. *Exurge Domine quare obdormis? exurge & ne repellas in finem.* Et Ps. 55. *In Domino speravi, non timebo quid faciat mihi caro.* &c. Denique lusciniæ minores seu juniores imitantur versus ac cantus majorum æmulâ quâdam attentione, præbentque se audiendo dociles. *Certant inter se* inquit idem Plin. *palamq; animosa contentio est. Meditantur aliæ juniores, versusq; quos imitentur accipiunt. Audit discipula intentione magnâ & reddit, vocibusq; reticens intelligitur emendatæ corre-*

ctio,

ctio, & in docente quadam reprehensio. Ita & Virgines studeant imitari virtutes perfectiorum, & præbeant se in omnibus piis instructionibus & spiritualibus exercitiis dociles & attentas. Admittant etiam libenter correptionem Seniorum. Cogitent sibi multa deesse ad perfectionem, & studiosè ac sollicitè observent aliorum virtutes ac perfectiones, quas suæ proponant imitationi. Ita refertur apud *D. Bern.* de quodam Monacho, eoque Laico, qui ad ejus pedes se projiciens cum magna confusione seipsum accusabat. Væ mihi, quia Fratrem unum hâc „ nocte consideravi, in quo triginta virtutes numeravi, quarum „ nec unam quidem in me invenio. Idipsum fecit & *B. Bern.* „ serm. 5. in Cant. Alium intueor singularis abstinentiæ, alium „ verò patientiæ admirandæ, alium autem summæ humilitatis „ & mansuetudinis, alium multæ misericordiæ & pietatis, istum „ in contemplatione frequenter excedere, hunc pulsare cœlos „ orationum instantiâ, alios in aliis præeminere virtutibus. Hos, „ inquam, considero omnes ferventes, omnes devotos, omnes „ cœlestibus donis & gratiis affluentes, tanquam spirituales re- „ vera montes, qui à Domino visitantur. Ego autem qui horum „ in me invenio nihil, quid me aliud putem quàm unum de mon- „ tibus Gelböe, quem præterit in ira & indignatione sua ille cœ- „ terorum benignissimus visitator? Filioli hæc cogitatio conti- „ net oculorum extollentiam, conciliat gratiam, Sponsi saltibus „ præparat. Nec minùs luculenter *Gregor.* 24. Moral. 6. Qui „ plenissimè intelligere appetit qualis est, tales debet conspicere „ qualis non est, ut ex bonorum forma metiatur quantò ipse de- „ sertus bonis deformis est. Ex iis quippe quibus plenissimè bo- „ na adsunt, perpendit rectè, quæ sibi minùs sunt, atq; in illo- „ rum pulchritudine conspicit fœditatem suam, quam in semet- „ ipso & perpeti potest & sentire non potest. Justorum ergò de- „ bemus vitam conspicere, ut subtiliter deprehendamus no- „

„ ſtram, illorum videlicet ſpecies quaſi quædam forma nobis i-
„ mitanda proponitur, quia noſtra lectio eſt vita bonorum.
Ultimò, Luſciniæ ſatis fæcundæ ſunt. Dicit enim Plin. loc. cit. eas parere cùm plurimùm ſena ova. Ita Virgines licet ſteriles ſint prolium, fæcundæ tamen ſint virtutum, gratiarum & privilegiorum DEI. Hinc Iſai. 56. *Non dicat Eunuchus* qui ſe caſtravit propter regnum DEI, nec virgo, *ego lignum aridum, quia hæc dicit Dominus Eunuchis, qui cuſtodierunt ſabbata mea, & elegerunt quæ ego volui, & ſervaverunt fœdus meum, dabo eis in domo mea, & in muris meis locum*, &c.

Viduis pro Strena offero *Turturem*. Convenit hæc avis Viduis ob certas quasdam conſiderationes. 1. Turtur eſt coloris ferè cinerei, ſic oportet habitum Viduarum eſſe lugubrem, ab habitu Conjugatorum quæ cupiunt placere viris, & Juvencularum quæ ambiunt maritos, valdè diverſum. Sic Judith cap. 10. *Induebatur veſtimentis viduitatis ſuæ*, quibus exuebat ſe cùm ad Holofernem deſcenderet. Sic & Thamar Gen. 38. cùm concepiſſet ex Juda depoſuit habitum ſuum, & induit ſe veſtimentis viduitatis ſuæ. Commendat Salvinam viduam D. Hieron. quòd litam purpuriſſo & ceruſsâ faciem ſuper feretrum mariti diluerit, quòd pullam tunicam nigrosq́; calceolos candidæ veſtis & aurati abaci depoſitione ſumpſerit, ſicque in jejunio perſeveraverit. Habitus ergò nimis ornatus, & ſæcularis, qui levitatem atq́; laſciviam indicat, minimè decet viduas quæ verè viduæ ſunt. Sed etiam fugiat vidua conſortium earum, quæ in hac levitate ambulant. Hinc idem Hieron. ad Furiam viduam ſcribit ita. *Juvenum fuge conſortia, comatulos, comptos, atq́; laſcivos domûs tuæ tecta non videant. Nec Procurator calamiſtratus, nec formoſus collactaneus, nec rubicundus & candidus aſſecla lateri tuo adhæreat.* 2. Turtur non iterat ſocialem conjunctionem, ſemel viduata & orbata compare, ut pulchrè ac diſertè teſtatur D. Ambroſ.

brof. lib. 5. Hexam. cap. 19. *Turtur ubi jugalis proprii fuerit amissione orbata, pertæsos thalamos & nomen habet conjugii, eò quòd primus amor fecerit eam dilecti morte deceptam. Itaq; iterare conjunctionem recusat, nec pudoris jura, aut complaciti viri resolvit fœdera, illi soli suam charitatem reservat. Illi custodit nomen uxoris* Discite mulieres quanta sit viduitatis gratia, quæ etiam in avibus prædicatur. Quis has leges turturi dedit? Si hominem quæro, non invenio: homo enim nullus est ausus, quando nec Paulus est ausus leges tenendæ viduitatis præscribere. Nam ipse ait 1. Tim. 5. *Volo ergo juniores nubere, filios parere, Matresfamilias esse, nullam occasionem dare adversario.* Et alibi 1. Cor. 7. *Bonum est illis si sic permanserint, quòd si se non continent, nubant. Meliùs est enim nubere, quàm uri. Optat Paulus in mulieribus, quòd in turturibus perseverat. Et juniores hortatur ut nubant, quia mulieres nostræ turturum pudicitiam vix implere possunt. Ergo turturibus DEus hunc infudit affectum, hanc virtutem continentiæ dedit, qui solus potest præscribere quod omnes sequantur. Turtur non uritur flore juventutis, non tentatur occasionis illecebrâ. Turtur primam fidem irritam nescit facere, quia novit castimoniam servare primâ connubii sorte promissam.* Hæc S. Hieron. Optat D. Paulus 1. Cor. 7. ut mulieres hanc turturum cõditionem imitentur. *Beatior* inquit, *erit, si sic permanserit secundùm meum consilium.* At jam, invenire est viduas, quæ vix sepulto primo marito alterum ambiunt. Quæ si juxta *D. Hieronymi* „ *monitionem* ad Furiam, cogitarent quotidie se morituras, nun- „ quam ad secundas nuptias aspirarent. Interim obtendunt ple- „ ræq; honestam matrimonii secundi causam. Solent enim, ait „ idem D. Hieron. adolescentulæ viduæ, quarum nonnullæ abie- „ runt retrò post Sathanam cùm luxuriatæ fuerint in Christo, nu- „ bentes dicere. Patrimoniolum meum quotidie perit, majo- „ rum meorum hæreditas dissipatur, servus meus contumeliosè „ locutus est, imperium ancilla neglexit. Quis procedet „

ad pu;

„ ad publicum ? quis respondebit pro agrorum tributis ? „ parvulos meos quis erudiet ? & vernulas quis educa- „ bit? Et hanc proh nefas causam opponunt matrimonii, quæ „ vel sola debuit nuptias impedire. Superducit mater filiis non „ nutricium sed hostem : non Parentem sed Tyrannum, inflam- „ mata libidine obliviscitur uteri sui, & inter parvulos suas mi- „ serias nescientes, lugens dudum, nova nupta componitur. „ Quid obtendis matrimonium ? quid superbiam servulorum ? „ confitere turpitudinem. Nulla idcircò maritum ducit ut cum „ marito non dormiat. 3. Turtur est avis gemebunda, sic viduarum est gemere ob varias calamitates in quas se incidisse cognoscunt. Dicant ergò sæpè cum Propheta Ps. 26. *Laboravi in gemitu meo* &c. Ps. 37. *Rugiebam à gemitu cordis mei*, &c Ps. 101. Ps. 37. *Gemitus meus non est à te absconditus*. 4. Turtur non quærit arbores frondosas nec opacas, sed siccas & foliis orbatas: ita viduæ non quærant oblectationes mundanas, nec carnales delicias, Nam 1. Tim. 6. *Vidua quæ in deliciis est, vivens mortua est*. Hoc est, in evidenti est periculo mortis. Sic enim dicimus de aliquo, *perit*, cùm in gravem se mortis conjecit occasionem. Sed Isaiæ 38. *Recogitent annos suos in amaritudine animæ suæ*. Ament loca solitaria, incumbant pœnitentiæ operibus, jejunent corpusque suum castigent, & secundæ quasi virginitatis agant vitam. Denique Turtur avis est pudicissima semper habitans in sublimibus, ut ait D. Hieron. lib. 1. contra Jovinian. imitentur viduæ hanc pudicitiam. Vult enim Apost. 1. Tim. 3. *Mulieres esse sobrias & pudicas*. Habitent etiam in sublimioribus. Ps. 90. *Altissimum Dominus posuit refugium suum*. Ædificent in profundissimis christi vulneribus, ut possint, Eph. 3. *Comprehendere cum omnibus Sanctis quæ sit latitudo, & longitudo, sublimitas, & profundum*, &c.

Conjugatis in Strenam offero *Columbam*. Conditiones enim columbæ Conjugatis rectè conveniunt. Inprimis colum-

bæ ser-

bæ servant conjugalem quandam pudicitiam, nec thorum violant. Conjugati servate fidem hinc inde promissam, sitq; vobis nefas & horrendum crimen violare thorum alterius. Heb. 13. Mementote *honorabile esse Connubium in omnibus & thorum immaculatum*, fornicatores & adulteros judicare DEum. Mementote verborum D. Job 31. *Si deceptum est cor meum super muliere, & si ad ostium amici mei insidiatus sum, scortum alterius sit uxor mea, & super illam incurventur alii hoc enim nefas est & iniquitas maxima: ignis est usq; ad perditionem devorans, & omnia eradicans genimina.* Audite etiam Sapientem Prov. 6. *Qui adulter est, propter cordis inopiam perdet animam suam. Turpitudinem & ignominiam congregat sibi, & opprobrium illius non delebitur.* Et Eccli. 23 *Omnis homo quasi transgreditur lectum suum contemnens in animam suam, & dicens, quis me videt? tenebræ circumdant me, &c. Sic & mulier omnis relinquens virum suum & statuens hæreditatem ex alieno matrimonio* &c. 2. In columbis commendatur simplicitas dicente Christo Matth. 10. *Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.* Laudandi Conjuges simplices & recti, à quibus abest zelotypia. Ab ejusmodi simplicitate commendatur D. Job. c. 1. *Erat ille simplex* &c. Magnum in conjugio malum zelotypia. *Dolor cordis & luctus mulier zelotypa* inquit Eccli. 25. *In muliere Zelotypa flagellum linguæ omnibus communicans. Grave malum Zelotypia* inquit D. Chrysost. hom. 56. in cap. 38. Genes. *Et desinit in insipientiam ut evenit Racheli dicenti marito, da mihi liberos, alioquin moriar, æmulando Liam sororem suam quæ pepererat. Inconsiderata enim fuit hæc muliebris petitio animæq; ab æmulatione impugnatæ.* Et serm. 10. in 4. Eph. *Zelotypia sursum ac deorsum versat ac turbat omnia, & non solùm terrarum orbem, sed etiam Ecclesiam innumeris malis opplevit.* Caveant sibi Conjuges ab hoc malo & servent simplicitatem columbinam, sintque *oculi eorum oculi columbarum.* 3. Columba fuit nuncia pacis. Emisit enim ex arca Noë colum-

bam cessante diluvio Gen. 8. quæ reversa sub vesperam portavit ramū olivæ virentibus foliis in ore suo. Unde Noë intellexit quòd cessâssent aquæ super terram. O Conjuges estote & vos pacifici, aut si ingruente aliquâ tempestate pax domestica turbata fuerit vel expulsa, illico inferte ramum pacis. *In tribus enim beneplacitum est spiritui meo* ait Eccli. 35. *quæ sunt probata coram DEO & hominibus, concordia fratrum & amor proximorum, & vir & mulier benè sibi consentientes.* In signum pacis servant columbæ communem domum, servent & Conjuges coñunem domum, non habitent separatim vel divisim, non cogitent divortia. *Iis* 1. Cor. 7. *qui matrimonio juncti sunt, præcipio, non ego, sed Dominus, uxorem à viro non discedere quòd si discesserit, manere innuptam, aut viro suo reconciliari & similiter, vir uxorem non dimittat. Præcepit Dominus*, ait D. Hieron. lib. 3. ep. 10. *Uxorem non debere dimitti exceptâ causâ fornicationis, & si dimissa fuerit, manere innuptam. Quidquid viris jubetur, redundat in fœminas. Neq; enim adultera uxor dimittenda est, & vir mœchus retinendus. Quod non licet fœminis, æquè non licet viris, & eadem servitus pari conditione censetur. Aliæ sunt leges Cæsarum, aliæ JESU Christi. Aliud Papinianus, aliud Paulus noster præcepit. Apud illos viris impudicitiæ fræna laxantur, & solo stupro atq; adulterio condemnato, passim per lupanaria & ancillulas libido permittitur, quasi culpam dignitas faciat non voluntas.*

4. Columba masculus parturienti fœminæ solatia ac ministeria affectuosè præstat. Et vos mariti subsidio & solatio uxoribꝰ gravidis & infirmis, aut quâvis necessitate laborantibus estote. *Viri* 1. Pet. 3. *similiter cohabitantes secundùm scientiam quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorem tanquam & cohæredibus vitæ æternæ, ut non impediantur orationes vestræ. Considera mulierem* ait. D. Chrysost. hom. 27. in 10. ad Cor. 1. *Debile vas* esse. Tu autem vir propterea *Princeps factus es, & capitis loco datus, ut subditæ feras imbecillitatem. Velis igitur tuum illustrare principatum, quòd facies,*

cies, si subditæ non insultaveris. Si enim illam quæ suum post te locum obtinet contumeliâ afficis, non parùm tui principatûs derogas honori. Et paulò post. *Quotiescunq́; aliquid molesti domi contigerit, si quid uxor peccaverit consolare & noli mœrorem augere. Quodsi invicem onera ferenda sunt, multò magis uxoris: & si pauper sit noli exprobrare, & si stulta noli ei insultare, sed esto modestior, etenim tuum membrum est, & caro una facti estis.* Refert ibidem exemplum de quodam Philosopho, qui cùm malam haberet uxorem, pravam, temulentam, & interrogaretur quâ gratiâ ejus mores tolerarer, respondit, ut gymnasium & palæstram Philosophiæ domi habeam. Ero enim inquit tum cæteris mansuetior, cùm in ea tolerandа domi erudiar.

Jam ad fructum matrimonii quæ est proles. *Pueris* ergò & Adolescentibus do *Ciconiam*, de hac dicit Scriptura, quòd custodiat tempus adventûs sui. Utinam & vos *Adolescentes* custodiretis, & cognosceretis tempus adventûs vestri, quare nimirum in hunc mundum veneritis, non ad otiandum, ludendum, bibendum, comessandum, luxuriandum, pejerandum, mentiendum, &c. Sed ad, DEO, Parentibus serviendum, & obsequendum. Quod quidem erga Parentes obsequium vos ciconiæ docent, quæ Parentibus jam senio confectis & quodammodo implumibus subsidium afferunt, ac tegumentum præbent eos cooperiendo propriis alis. Hinc avis ista apud Romanos *pia* dicebatur, seu pietatis symbolum. Discant exemplo ejus Filii Parentum necessitati subvenire, eosq́; si pauperie gravantur sustentare, hoc enim est verè Parentes suos honorare ut Christus testatur Matth. 15. *DEus dixit. Honora Patrem & Matrem, vos autem Scribæ & Pharisæi dicitis, quicunq́; dixerit, Patri vel Matri munus quodcunq́; est ex me tibi proderit, & non honorificabit Patrem vel Matrem suam,* &c. Ciconia est avis elingvis aut nonnisi particulam lingvæ habens, non sint ergo adolescentes multùm loquaces & garruli, sed discant lin-

lingvam compescere. *Proximus ille DEO qui scit ratione tacere.* Hinc Eccli. 32. *Adolescens loquere in tua causa vix, &c.* Et Prov. 18. *Qui priùs respondet quàm audiat stultum se esse demonstrat.* Et Eccli. 11. *Priusquàm audias ne respondeas verbum, & in medio Seniorum ne adjicias loqui.* Imitentur exemplum Christi duodennis, quem, Luc. 2. dicitur, sedisse in medio Doctorum audientem illos & interrogantem. Priùs, inquam, audientem, quàm interrogantem. Hæc de Conjugatis & Filiis.

Servorum & ancillarum oblivisci non oportet, quia Dominus formam servi accipere dignatus est: his igitur pro Strena largior *Gallum*, cujus conditiones illis applico. Gallus, inprimis, est avis domestica, manens in territorio Domini sui, neque per alienas ædes multùm discurrit. Sic decet servos & ancillas se continere domi, nec passim discurrere vel egredi, nisi quando mittuntur. Decet eos custodire domum, ibique paratos esse, ut pulsantibus aperiant, ut Christus D. dicit in quadam parabola Luc. 12. *Sint lumbi vestri præcincti, &c.* Gallus multùm vigilat, dormientesque tempestivè excitat. Luc. 12. *Beati servi illi quos cùm venerit Dominus &c.* Gallus attollens caput videtur uno oculo cœlum, altero terram aspicere, sic faciant servi quæ jubentur dum non repugnent æquitati vel honori Dei. Quia Act. 5. *potiùs obediendum Deo quàm hominibus,* alterum oculum ad voluntatem Dei attollant, altero verò Domini terrestris voluntatem aspiciant. Duobus enim illos Dominis oportet servire, sed non sibi contrariis, non sic placere debent homini ut displiceant DEO. Alioqui Gal. 1. *Si adhuc hominibus placerem* potiùs quàm DEO, *Christi servus non essem.* Gallus terram scalpendo escam eruit ac sollicitè cibum quærit non otiosè obambulat, sic & vos in sudore vultûs vestri vescamini pane vestro. 2. Thess. 3. *Qui non vult operari non manducet.* Gallus si reconditam eruerit escam eam sibi non reservat, aut saltem non soli, ita si famulorum labor

bor cedat in Dominorum utilitatem. Deniq́ue gallus leoni ferarum generosissimo & fortissimo terrori est. Prov. 30. Sic vitam vestram componite & instruite servi, ut terrori sitis diabolo, *qui tanquam leo rugiens quærit quem devoret.* 1. Petr. 5. Hoc autem fiet si frequenter & devotè Sacramento Dominici Corporis vos munieritis, tum enim *tanquam leones ignem spirantes ab hac mensa recedetis facti diabolo terribiles,* ut ait Chrysost. hom. 61. ad populum.

Pueris in Strenam do *Vermiculum* sed alatum instar avis, *Apem.* Est valdè diligens & assidua temporis sui exactam rationem habet, colligit namq́ue in æstate formicarum more ea quibus vivat hyeme. Discant ejus exemplo Pueri præsertim scholares diligenter ac fructuosè tempus suum expendere ac collocare. Sint assidui in studiis aliisq́ue honestis ac salutaribus exercitiis. *Nulla dies abeat quin linea ducta supersit.* Cogitent illud Catonis. *Non jacet in molli veneranda scientia lecto: ipsa sed assiduo parta labore venit:* Rursum illud Horatii; *Qui studet optatam cursu contingere metam, multa tulit, fecitq́ Puer, sudavit & alsit.* Meminerint DEum omnia laboribus vendere. Diligenter seminent in juventute ut aliquando metant in senectute. Nam ut Sapiens dixit Eccli. 25. *Quæ in juventute tua non congregâsti quomodo in senectute invenies?* Apis delectatur floribus, iisq́ue frequenter circumvolitando præsens est, gaudetq́ue florum odore. Ita gaudeant Pueri & scholares floribus virtutum, & libenter & frequenter conversentur cum eis, qui Christi sunt bonus odor 2. Cor. 2. seu qui virtutum odorem ex se diffundunt. Agant & tractent cum ingenuis, & piis suæ sortis juvenibus, non cum perversis ac depravatis; ne eorum vitiosos mores induant, cum bonis enim boni erunt, & cum perversis pervertentur. Prov. 22. *Adolescens juxta viam suam & cùm senuerit non recedet ab ea.* Apes sequuntur Ducem suum eiq́ue in omnibus obtemperant, ita

Pueri & scholares Præceptores suos qui eis sunt duces vitæ ac morum, libenter sequantur, illisque in omnibus prompto animo obediant aliquid præcipientibus. Apis est animal sobrium ac castum. Sobrietas ac castitas insigne sunt ornamentum juventutis. Hinc Apost. Tit. 2. *Juvenes hortare ut sobrii sint.* Sobrietas acuit ingenium, & gignit subtilem sensum; & è contrà, pingvis venter non gignit tenuem & subtilem sensum. Ut ergò juvenes felicem in studiis faciant progressum, sobrii sint. Castitas quoque eos maximè decet, nam ut Horat. *Qui studet optatam cursu contingere metam. Abstineat Venere & Baccho.* Denique Apes gaudent alveari suo libentissimèque illud ingrediuntur. Ita pueri & studiosi frequenter intrent Ecclesiam deprecaturi DEUM pro felici studiorum successu, & invocaturi gratiam Spiritûs S. Nam non minùs aliquando orando quàm studendo & laborando in eruditione proficitur, ut D. Thomæ, Bernardo, Bonaventuræ contigisse legimus.

STRENA VII.

De Animalibus Quadrupedibus.

DAturus nunc sum omnibus & singulis statibus pro Strena Christum D. sub diversis animalibus consideratum & figuratum in Scriptura.

Sacerdotibus ergo do Christum tanquam *Cervum.* Comparatur enim Cant. 2. *hinnulo cervorum. Similis esto dilecte mi capreæ, hinnuloq; cervorum.* Diversa in Cervis considerantur, quæ Christo ejusque Sacerdotibus conveniunt. 1. Christus mirabiliter salit. Saliit è sinu Patris in sinum Virginis, è sinu Virginis in terram, è terra in crucem, è cruce in sepulchrum, & infernum. Hinc Cant. *Ecce iste venit saliens in montibus, transiliens colles.* Transilient etiam Sacerdotes foveas peccatorum, lapides offensionum.

sionum, impedimenta virtutum, non sint infixi *in limo profundi* Ps. 65. nec in fæcibus vitiorum, studeant se extricare sordibus & inquinamentis hujus sæculi. Dicant cum Propheta Ps. 7. *In Deo meo transgrediar murum.* 2. Cervus facilè cicurari potest, reddi mitis, placidus est & simplex. Talis fuit mysticus cervus Christus D. Matth. 11. *Discite à me quia mitis sum & humilis corde.* Talem etiam oportet esse Sacerdotem & Episcopum testante Paulo Tit. 1. *Oportet Episcopum esse hospitalem, benignum, &c.* Sed licet cervus sit animal innocens, bellum tamen gerit cum serpentibus teste Plin. lib. 8. cap. 32. *Est iis cum serpente pugna, investigant cavernas, nariumq́; spiritu extrahunt renitentes.* Ita Christus pugnam inivit cum serpente infernali, adeòq́ue diabolis invisus fuit, ut ejus præsentiam ferre non potuerint. Clamabant enim Marc. 1. Luc. 4. *Quid nobis & tibi JEsu Nazarene, venisti ante tempus, perdere nos?* Extraxit eos quoq́ue ex cavernis corporum & animarum ejiciendo, scilicet ex corporibus obsessorum. Sic & Sacerdotum est pugnare cum antiquo serpente ut accipiant regnum æternum. Sint capitales inimici spirituum infernalium. Extrahant eos cum facultate Superiorum ab energumenis & catechumenis spiritu oris sui, dum exorcisant & baptisant. *In nomine meo* inquit Christus Marc. ult. *dæmonia ejicient, serpentes tollent.* 3. Cervus velox est in cursu & saltu, unde Isaiæ 35. *Tunc saltet sicut cervus claudus.* Christus etiam velox fuit in cursu & saltu suo, quia Ps. 18. *Exultavit ut gygas ad currendum viam suam.* Estote & vos DEI Sacerdotes veloces in cursu vestro, & *sic currite ut comprehendatis* 1. Cor. 9. Dicite cum Propheta Ps. 17. *Perfice gressus meos tanquam cervorum,* nimirùm ad transilienda spinosa hujus sæculi. Dicite rursùm cum eodem Ps. 118. *Viam mandatorum tuorum cucurri cùm dilatâsti cor meum.* De Petro & Joanne scriptum est, Joan. 20. *Currebant autem duo simul ad monumentum & ille alius discipulus quem amabat JEsus præcucurrit citiùs Petro.* Sic & vos in spirituali stadio certatim currite,

rite, ut dicere liceat cum Apostolo 2. Tim. 4. *Bonum certamen certavi, cursum consummavi*, &c. 4. Cervus juxta fontes libenter versatur Ps. 41. *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum*. Ita & mysticus Cervus noster juxta fontem invenitur, ibique sedet & requiescit. Dicit enim Scriptura Joan. 4. *JEsus ergò fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem*. Imò & ipse fons est Jerem. 2. *Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ*. Estote & vos Sacerdotes mystici cervi, quærite fontem gratiæ, fontem Scripturarum. Anhelate ad DEum fontem vivum & dicite cum Propheta Ps. 41. *Sitivit anima mea ad te DEum fontem vivum, quando veniam* &c. 5. Cervus tuetur se cornibus. Cornua sunt verba DEI. His etiam se tuebatur mysticus Cervus Christus, cùm tentaretur & oppugnaretur à Diabolo. Matth. 4. *Scriptum est, non tentabis D. DEum tuum. Scriptum est* &c. Et vos Sacerdotes cornibus utriusque testamenti defendite vos & populum Christianum contra impugnatores fidei. Abacuc 3. Sint hæc *cornua in manibus* vestris. Dicite cum Propheta Regio Ps. 43. *In te inimicos nostros ventilabimus cornu*. 6. Cervi libenter in montibus versantur. Hinc Ps. 103. *Montes excelsi cervis*. Christus etiam montibus gaudebat. Matth. 14. *Ascendit in montem orare solus*. Matth. 17. *Assumpsit Jacobum Petrum & Joannem, & duxit eos in montem excelsum*, &c. Et Luc. 22. *Ibat secundùm consvetudinem in montem*. Et vos Sacerdotes amate montes, & dicite cum Propheta Ps. 120. *Levavi oculos meos in montes unde veniet auxilium mihi*. Coloss. 3. *Quæ sursum sunt sapite*, sic Philip. 3. *Conversatio vestra in cœlis*. Deniqúe de cervis scribit Plin. Quòd aquam tranantes se invicem mirè juvent. *Maria tranant gregatim nantes, porrecto ordine & capita imponentes præcedentium clunibus, vicibusque ad terga redeuntes*. Ita Christus onera nostra, id est, peccata, quæ, Ps. 37. *Sicut onus grave gravata erant* super nos, portavit in corpore suo, & in humeris suis. Isai. 53. *Verè languores nostros ipse tulit, & dolores*

nostros

dolores noſtros ipſe portavit, Et vos Sacerdotes *alter alterius onera portate, ut adimpleatis legem* Chriſti, Vos, Gal. 5. *infirmos in fide ſuſcipite, & ſi praoccupatus fuerit quis in delicto, vos qui ſpirituales eſtis, ejuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis* &c. Veſtrum eſt in vinea Domini laborare & portare pondus diei & æſtûs.

Rectoribus Reipubl. do Chriſtum *Leonem.* Chriſtus enim frequenter Leoni comparatur, Gen. 49. *Catulus Leonis Juda requieſcens, accubuiſti ut Leo &c.* Apoc. 5. *Vicit Leo de Tribu Juda.* Oſeæ 11. *Quaſi Leo rugiet.* Inprimis Leo à fortitudine commendatur, Prov. 30. *Leo fortisſimus beſtiarum ad nullius pavebit occurſum.* Chriſto inter varia nomina tribuitur hoc nomen *Fortis* Iſaiæ 9. Luc. 11. *Cùm fortis armatus cuſtodit atrium ſuum.* Et vos Judices *virtute veſtrâ irrumpite iniquitates,* nec cedatis fracti metu, nec Eccli. 7. *Honoretis in judicio vultum Potentis,* ne ſitis Act. 5. perſonarum acceptatores, quia *non eſt perſonarum acceptio apud DEum.* Ne ſitis de numero eorum de quibus Micheæ 3. *Principes ejus in muneribꝰ judicabant.* 2. Leo dicitur dormire apertis oculis, & myſticus noſter Leo quodam̃odo apertis oculis dormivit, ut dicere potuerit, Cant. 5. *Ego dormio, & cor meum vigilat.* Habeatis ſemper oculos conjectos in populum cui præeſtis licet aliis rebus intenti, nam & in vobis locum habere putandum eſt illud Hebr. 13. *Ipſi pervigilant pro vobis, quaſi rationem reddituri pro animabus veſtris.* Veſtrum etiam eſt de nocte aliis dormientibus, luſtrare vicos & plateas, ut videatis quid agatur, nullæ ſint inſidiæ, non turbetur publica quies &c. & impedire quævis mala. 3. Excurrit leo ad prædam. Sic de myſtico noſtro Leone dicitur Gen. 49. *Ad prædam aſcendiſti Fili mi.* Prædam enim abſtulit ex inferno ſeu lymbo, unde *captivam duxit captivitatem.* Epheſ. 4. Et vos ô Judices & Præfecti aſcendite ad prædam, id eſt, impedite peccata, ne propter illa populus ad infernum deſcendat; liberate & eripite injuſtè oppreſſos, id eſt, viduas, pupillos, &c.

Fecit hoc Daniel cap. 3. qui Susannam injustè damnatam liberavit. 4. Leo dicitur clemens esse in supplices juxta illud Poëtæ. *Parcere subjectis scit nobilis ira Leonis. In sibi prostratos se negat esse ferum.* Ita Christus pepercit supplicibus, ut patet in servo debente decem millia talenta. Matth. 18. Nam procidenti *donavit omne debitum.* Estote igitur & vos Rectores clementes in supplices, ad procidentes. Sit rigor justitiæ temperatus clementiâ & lenitate. Utimini vino, & oleo curandis hominum vulneribus Luc. 10. Sit Elias vobis à dextris, Moyses à sinistris.

Virginibus do Christum ut *Unicornem* cui ille comparatur. Unicornis inprimis dicitur venerari puellas Virgines, & per ea mansuefieri, & sinu earum capi. Christus est mysticus Unicornis, est enim amator castarum virginum, & suavis fragrantia Virginalis puritatis illexit hunc unicornem in Virginis Mariæ sinum & uterum. Estote & vos Virgines Unicornis, & virginalem castitatē, sic amate ut non tantùm corpore, sed spiritu castæ sitis. 2. Unicornis est solitudinis amator teste D. Basil. serm. 2. in Ps. 28. Ita mysticus Unicornis noster Christus in solitudine seu deserto libenter versatus est, ibique jejunans 40. diebus & 40. noctibus Matth. 4. Ament & Virgines solitudinem, dicantq; cum D. Hieron. l. 2. ep. 15. *Mihi oppidum carcer, & solitudo paradisus est.* Dicant cum Ps. 45. *Ecce elongavi fugiens & mansi in solitudine.* Similes fiant *pellicano solitudinis* & fiant sicut *nycticoraces in domicilio*, & sicut passeres solitarii in tecto. Ps. 101. Maneant cum B. Virgine in conclavi, & orent in abscondito. 3. Unicornis est animal insuperabile, teste D. Basil. serm. 2. in Ps. 28. & vix aliter quàm per Virginem capitur. Christus etiam invictus est, & non potuit capi nisi à Virgine. Virgines quoq; decet fortitudo, ut illibatam servent castitatem & puritatem. *Grandis enim virtutis est & sollicitæ diligentiæ superare quod natæ sunt,* ait D. Hieron. ad Furiam. 4. Unicornis dicitur ex indignatione & tristitia mori si vinctus detineatur,

neatur, Chriſti anima triſtis fuit ad mortem dum à Judæis in horto caperetur, ibiq́ue Patrem oraret, ut ſi *poſsibile eſſet tranſiret calix paſsionis* & mortis Matth. 26. Multæ quoq́; caſtæ Virgines, ut Thecla, Agnes, Lucia, Agatha, &c. mori maluerunt quàm ab hominum amore capi, & inter eas quædam dixit. *Si me invitam juſſeris violari, caſtitas mihi duplicabitur ad coronam.* S. Lucia in Brev. Rom. 5. Unicornis cùm ambulat, præcedit omnia animalia, nec patitur quodquam præcedere. Chriſtus Dominus in omnibus nos præcedit virtutibus, de eo quoq́ue dixit Angelus mulieribus Matth. 16. *Dicite Diſcipulis ejus & Petro, præcedet vos in Galilæam.* Virgines quoq́ue ſic vitæ ſanctitate emineant, ut turpe exiſtiment ſe à quopiam virtute ſuperari, conentur piâ quâdam æmulatione omnes præcedere vitæ ſanctimoniâ, ſemper eſuriant & ſitiant juſtitiam, eant de virtute in virtutem, *quæ retrò ſunt obliviſcentes.* &c. Philip. 3. 6. Unicornis juxta nomenclaturam unicum habet cornu, & Chriſtus D. licet duas habuerit naturas, humanam & divinam, una tamen eſt perſona, & unam cum Patre communem habet Divinitatem juxta illud Joan. 10. *Ego & Pater unum ſumus.* Unicornes ſint Virgines quaſi *uni viro* deſpondit Apoſtolus *virginem caſtam exhibere* Chriſto. 2. Cor. 11. Clament ſæpè cum Pſal. 21. *Erue à framea DEus animam meam, & de manu canis unicam meam.* Unum petant à Domino & hunc ſæpè requirant *ut inhabitent in domo Domini omnibus diebus vitæ ſuæ* Pſ. 26. 7. Unicornis priusquàm bibat, cornu intingit in aquas, & ejusdem contactu dicitur fugare venena, præbetq́ue ſalubrem virtutem contra omne venenum. Et myſticus noſter Unicornis Chriſtus, intinxit cornu in aquas Jordanis Matth 9. quando baptiſari voluit à Joanne, & tribuit aquis virtutem purgandi, ſanandi, regenerandi, & pepulit omne venenum, & contagium peccati originalis aquâ baptiſmali Caſta quoq́; virgo pellit omne venenũ peccati mortiferi virtute cornu, ſcil. virtute crucis, ubi *abſcondita eſt fortitu-*

do ejus. Abacuc 3. Virtute hujus cornu S. Joannes qui semper Virgo mansit legitur venenum extinxisse quod illi fuit propinatum.

Viduis do Christum ut *Arietem.* Christus per Arietem ab Abraham immolatum significatur, & ad pabula ducit. Ita mysticus Aries Christus D. ducit nos, vocat, & invitat ad pabulum pretiosi corporis sui Matth. 26. *Accipite & manducate* &c. Et Prov. 9. *Sapientia ædificavit sibi domum* &c. Sic & vestrum est Vidui & Viduæ præcedere juniores ad pabulum carpendum spirituale, ad conciones aliaq; officia divina, ut in bonis operibus testimonium habeatis, sicut D. Paulus in Viduis requirit 1. Tim. 5. Ducat ergò juniores, ad Ecclesiam, ad preces, ad usum Sacramentorum &c. &c. 2. Iterùm Arietes præcedunt oves ad caules, ad stabulum, ad quietem & somnum. Christus præcessit nos ad veram requiem. *Vado parare vobis locum* Joan. 4. &c. *Vado ad eum qui me misit* Joan. 15. Et *expedit vobis ut ego vadam.* Sic & Viduarum est ducere Juniores ad stabulum Ecclesiæ, ad domum DEI, & invitare illos ad locum illum ubi aliquando *requiescent à laboribus suis* Apoc. 14. 3. Aries Abrahami cornibus hærebat inter vepres Gen. 22. Spinis Christus coronatus mortuus est. Matth. 27. & vos Viduæ sic inter spinas & tribulos molestiarum & tribulationum hæretis, ut aliquando mortem potiùs exoptetis quàm vitam, tot difficultatib9 & incommodis agitamini, tot puncturis laceramini, ut à morte aliquando non procul absitis. Sed imitari debetis Christum Arietem mysticum, qui inter spinas non murmuravit, non spineam coronam excussit, nec de Cruce descendit, sed patienter omnia toleravit donec spiritum exhalaret. Ita & vos contra omnes hujus mundi adversitates patientiâ ac tolerantiâ coronemini. 4. Aries ille Abrahami oblatus est in holocaustũ. Christus D. oblat9 est in ara Crucis salutaris. Viduæ, *obsecro vos per misericordiam DEI ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem.* Roman. 12. Mactate omnes carnales affectus,

fectus,

fectus, & *mortificate membra vestra quæ sunt super terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiscentiam malam* Colosſ. 3.

Conjugatis do Christum ut *Leænam*; Sicut enim Rectoribus civitatis dedi Leonem, ita Conjugatis qui sunt Rectores familiarum dare licet. Comparatur Christus non tantùm Leoni sed & Leænæ à S. Jacob Patriarcha. *Requiescens accubuisti ut Leo, & quasi Leæna, quis suscitabit eum?* Leænam inprimis scribit Plin. lib. 8. cap. 15. dolis carere & suspicione, convenit hoc Christo, in cujus *ore non est inventus dolus*. 1. Petr. 2. Hoc est Conjugatis curandum ut vivant sine dolo ac fraude. *Nolite fraudare invicem*, ait Apost. 1. Cor. 7. *Nisi fortè ex consensu ad tempus ut vacetis orationi.* Vivant etiam sine suspicione ac zelotypia. Ubi enim vir suspectam habet uxorem, & uxor virum, ibi non requiescit vera pax, sed domus plena est jurgiis. 2. Scribit idem Plin. loc. cit. Leones & Leænas non intueri limis oculis, & simili modo aspici nolle. Christus D. ne quidem pauperes limis aspicit oculis nec dedignatur eos. Ps. 10. *Oculi ejus in pauperes respiciunt, & palpebræ ejus interrogant filios hominum.* Non intueantur etiam se invicem limis oculis sed rectis, placidis, benignis. 3. Dormientis Leænæ oculi suffulgent teste Plinio. De Christo D. dicit Joannes Apoc. 16. *Oculi ejus sicut flamma ignis.* O Conjuges, dormite apertis, quod ajunt, oculis, quia magnus thesaurus vobis commissus est, salus nimirum vestrorum liberorum. Erit enim anima vestra pro animabus eorum. Observate diligenter mores eorum, an de nocte non currant ad loca inhonesta, frequenter cauponas intrent, lusibus & potibus vacent, &c. Si quæ hæc deprehendatis vitia, corrigite, & deinceps illos *educate in disciplina & correptione Domini*, ut Apost. salubriter monet Ephes. 6. 4. Leæna pro catulis dimicat, ait idē Plin. & hoc cùm facit, oculorum aciem fertur defigere in terram. Et Christus Leænæ instar pro nobis tanquam catulis suis dimicavit demissis etiam

oculis, quando *inclinato capite in Cruce tradidit spiritum* Joan. 19. Et vobis ô Parentes & Conjuges dimicandum est pro liberis vestris, magnus Venator jam emissus est, qui vestros molitur auferre & eripere catulos. Defendite eos, liberate eos ex faucibus ejus antequam exportentur in barathrum infernale. Testatur D. Greg. 4. Dial. 18. Filium quinquennem jurantem & blasphemantem, nec à Patre correctum, è sinu ejus à venatore diabolo abreptum. Deniq; refert Origenes serm. 17. in Gen. 49. Catulum Leænæ editum in lucem triduo dormire, & tum parentis rugitu suscitari. Hoc pulchrè convenit Christo, qui triduo in sepulchro dormivit, sed eum Pater suscitavit à mortuis. *Ego dormivi & soporatus sum & exurrexi quoniam Dominus suscepit me.* Ps. 3. Parentes tempus est ut rugiatis, ut dicatis cum Ps. *Rugiebam à gemitu cordis mei*, ut hoc modo excitentur catuli vestri; nam dormiunt somnum vitiorum, & obliviscuntur DEI Creatoris sui. Dicite ergo cum Apost. Ephes. 5. *Surge qui dormis, exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.* O Christe suscita eos, qui suscitâsti filium Civitatis Naim. *Adolescens* inquiens, *tibi dico surge* Luc. 7.

Juvenibus & Pueris do Christum Agnellum. Christus enim significatur per Agnum Paschalem, de quo sic scriptum Exod. 12. *Erit agnus sine macula, masculus anniculus.* Tales agnellos & vos opto esse sine macula, absque nota infamiæ, absque peccato turpi, siquidem macula peccatum est. Macula inobedientia, petulantia, ebrietas, turpiloquium, scurrilitas, &c. Fuit agnus ille masculus, quo significatur fortitudo: nihil fœmineum, nihil molle, nihil fluxum Christus admisit. Tales sint adolescentes, nihil in moribus habeant dissolutum. Imitentur juniorem Tobiam de quo sic testatur Scriptura Tob. 1. *Cùm esset junior in omni tribu Nephtali nihil tamen puerile gessit in opere, cùmq; omnes irent ad vitulos aureos quos Jeroboam fecerat Rex Israël, hic solus fugiebat consortium omnium, & pergebat in Jerusalem ad templum Domini, & ibi adorabat ad D. DEum Israël.* Imitentur & Saram ita de se loquentem Tob. 3. *Nunquam cum ludentibus miscui me, neq; cum his qui in levitate ambulabant, participem me præbui.* 2. Agnelli matrem agnoscunt etiam

in numeroso grege. Agnovit & Christus matrem, eique in omnibus obtemperavit, ac tantum illi detulit, ut in ejus honorem tempus faciendi miracula præveneri cùm aquam converteret in vinum. Agnovit Matrem in cruce cùm diceret. *Mulier ecce Filius tuus.* Joan. 19. O Juvenes & Filii agnoscite Parentes vestros, audite quàm salubriter Tobias monuerit filium suum Tob. 4. *Honorem habebis matri tuæ omnibus diebus vitæ ejus.* Nolite contristare Parentes vestros, sed eos probitate vitæ potiùs exhilarate; *Filius* enim *sapiens lætificat Patrem*, *filius verò stultus moestitia est Matri suæ.* Prov. 10. *Stultus homo despicit Matrem suam.* Et iterum Prov. 30. *Oculum qui subsannat Patrem, & qui despicit partum Matris suæ, effodiant eum corvi de torrentibus, & comedant eum filii aquilæ.* 3. Agnelli maternis uberibus contenti sunt etsi perparum habeant succi, præteritis aliarum ovium uberibus lacte distentis, unde è stabulis exiliunt singuli quærentes matrem suam, & ubera illius sugentes. Quo docemur non despiciendos esse Parentes, licet tenuis sint conditionis, licet ignobiles, licet humiles. Non puduit Christum Matris suæ licet pauperculæ, & Fabro desponsatæ. Dicit Christus Salvator Luc. 9. *Qui me erubuerit*, &c. Et Matth. 10. *Omnis qui confitebitur me coram hominibus* &c. Ad eundem modum erubescet Christus illos, qui hìc erubescunt Parentes pauperculos, & negabit eos, qui hìc Parentes suos negant. Agnoscant ergò filii Parentes, & rursum Parentes filios. Oves enim agnoscunt & discernunt proprium fœtum ab alieno inditâ quâdam naturæ vi, licet plurimi sint agni ejusdem coloris, vocis, ætatis, magnitudinis. Exhibeant Parentes liberis suis Paternum & Maternum affectum, & vicissim ab eis debito modo amentur & honorentur, ne tradant Matres filios alienis alendos, sed ipsæ sint Matres & nutrices, ut maternum cum lacte Filii imbibant affectum. Deniq; agnus est animal utile. Quidquid enim ab agno & ove provenit, deservit humanis usibus. Mysticus Agnus Christus fuit nobis per omnia utilis, in vita, in morte, post mortem: in verbis, in operibus, in exemplis: & omnis ejus actio nostra est instructio. Sint & juvenes, non ut telluris inutile pondus, non ut arbores infructiferæ, quæ frustra terram occupant. Sed *ut lignum quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum dabit in tempore suo.* Psl. 1. Sint repleti *fructu justitiæ per JEsum Christum in laudem & gloriam Dei.* Philip. 1. Si Juvenes & Filii has conditiones habebunt, stabunt cum agnis & ovibus

à dextris

à dextris Judicis, & audient illam optatam vocem Matth. 25. *Venite benedicti Patris mei.*

Servis & Ancillis do Christum *Capreolum.* Christus enim in Scriptura comparatur Capreæ cant. 2. *Similis est dilectus meus capreæ,* &c. Caprea inprimis est acuti visûs. Mystica Caprea Christus habet oculos sole lucidiores, qui *in omni loco contemplantur bonos, & malos* Prov. 15. *Nihil inscrutabile relinquit oculus ejus.* D. Bern. inquit serm. 55. in Cant. *Tu qui adventum desideras Salvatoris time scrutinium Judicis, time oculos capreæ, time illum, qui per Sophoniam cap. 1. dicit. Et erit in die illa, & ego scrutabor Jerusalem in lucernis. Acuto visu est, scrutabitur renes & corda.* Estote servi acuti visûs. Sint oculi vestri in manibus Dominorum vestrorum Ps. 122. Attendite & videte quid præcipiatur, quid inhibeatur. *Videte ut obediatis Dominis carnalibus cum timore & tremore cordis vestri.* Eph. 6. 2. Capreoli veloces sunt, Christus velox est in operibus misericordiæ. Servos oportet esse & veloces agiles ad explenda jussa Dominorum. *In cunctis operibus tuis esto velox.* Eccli. 32. Si aliquò mittantur, non diu hæreant in via, non perdant tempus, non tractent alia; sed expeditè absolvãt opera injuncta, tunc diligenter ab heris & in pretio habebuntur, juxta illud Eccli. 33. *Si est tibi servus fidelis, sit tibi* &c. Tertiò Capreoli fugientes convertunt sæpè oculos ad insequentes. Christus D. etsi videatur à nobis aliquando fugere, tamen in *manibus suis descripsit nos, & muri nostri coram oculis nostris semper* Isai. 49. *Respicit enim super iniqua agentes.* Et vos servi qui aliquando à Dominis vestris fugitis (*Si enim læseris servum injustè, in fugam convertetur.* Eccl. 33. *Et hodie increverunt servi qui fugiunt Dominos suos* dicebat Nabal pueris David 1. Reg. 25.) Resipiscite & redite ad Dominos vestros. Sic fecit Onesimus qui fugerat à Domino suo Philemone ad quem D. Paulus epistolam scripsit, & hunc servum remittit pro eo obsecrans. Sic & Filius prodigus, servus inutilis, rediit ad domum Paternam, in qua sciebat mercenarios abundare panibus, cùm ipse fame periret in regione longinqua Luc. 25. *Malus* namque *mos est servorum* ait D. Chrysost. hom. 38. in 16. Genes. *Quia non permittitur eis more suo uti, & impediuntur eorum conatus, statim, Dominorum ruptis froenis, fugam capessere &c.*

CONCIO-
NES OCCUR-
RENTES
ET
FUNEBRES
Cum aliquibus Fragmentis.

INDEX
CONCIONUM
OCCURRENTIUM.

Index Concionum Funebrium.

IN BAPTISMO.

SI haberemus ejusmodi verba quibus prolatis lapides in aurum verteremus, quantum gauderemus: habemus verò talia quibus non solùm amicos DEI, sed etiam Filios, qui jure filiorum cœlum & DEI benedictiones petere possunt, facere valemus. Dignos amicitiâ DEI facit baptismus, quia peccata quæ huic obsunt amicitiæ tollit. Ezech. 36. *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris,* Et quidem non solùm aufert originale peccatum, sed etiam omnia alia si quæ habet qui baptisatur. Aug, lib. de Bapt. parvulorum. *Generante carne tantummodo trahitur peccatum originale, regenerante spiritu non solum Originalium, sed etiam voluntariorum fit remissio peccatorum* Insuper ut non solum homo careat maculâ, sed etiam ut coram DEO pulchrê ornatus compareat, facit Baptismus. Quia per baptismum consequimur gratiam sanctificantẽ & virtutes, ut docet S. Th. 3. p. q. 69. Et non tantum efficimur amici, sed etiã membra Christi, unde sicut ex capite in membra omne bonum redũdat, sic in nos ex Christo. Hæc docet S. Th. l. c. a. 5. & 7. Incorporatio, scilicet Christo, illuminatio ab eodem, sicut oculi qui sunt in capite illuminant membra, & fæcundatio, ut bonis operibus abundemus, apertio cælestis januæ, sunt effectus baptismi. Sed non tantum efficimur amici sed etiam Filii. Jac. 1. *voluntariè genuit nos verbo veritatis.* Scilicet verbo illo *Ego te baptiso &c.* Quod est verbum Christi, qui est veritas.

 hanc

hanc filiationem id ſequitur quod dicitur 1. Joan. 3. *Nunc Filii DEI ſumus & nondum apparuit quid erimus, quia cum apparuerit ſimiles ei erimus, quoniam videbimus eum ſicuti eſt.* Quid faciet hæc filiatio non videmus modò, ſed videbimus poſt mortem, quando non baptiſati rejicientur à cœlo, baptiſati admittentur: quando ſicut Fratres cum Chriſto conſidebimus. Joan. 3. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non poteſt introire in regnum DEI.*

Naſcitur per Baptiſmum Filius DEI, ſed adhuc eget tutoribus, datur in tutorem ille ſanctus cujus nomen baptiſato imponitur. Unde Amor 6. *Væ qui imponunt nomen ſuis Filiis Filiorum Gentium.* Datur nomen ſancti ut habeat exemplum continuum quomodo tueri debet ſuam filiationem exemplo ſancti apud DEUM, ne illam vitâ malâ amittat, ut ſemper baptiſatus, id eſt, lotus inveniatur, nunquam inquinatus ut pudeat illum non eſſe talem qualis nominatur. Dictum eſt alicui Militi puſillamini, qui ſe Alexandrum vocabat. Aut nomen muta, aut gere te ut Alexander Epiph. hær. 78. *Ex ipſis nominibus etiam virtutum ſigna elucent &c.*

CONCIO.

In electione alicujus ad Dignitatem, vel ejus acquiſitione.

CUm in cœlo Chriſtus ad ſuam Dignitatem à Patre proveheretur, factus eſt triumphus. Apoc. 19. *Audivi quaſi vocem turbarum multarum in cælo dicentium, alleluja, laus & gloria & virtus DEO noſtro, & iterum dixerunt alleluja, & ceciderunt ſeniores viginti quatuor, & quatuor animalia, & adoraverunt DEUM ſedentem ſuper thronum, amen, alleluja.* Correſpondet & terra. *Et audivi vocem quaſi turbæ magnæ, & ſicut vocem tonitruorum magnorum, dicentium alleluja.* Quæ cauſa? *Quoniam regnavit D. DEUS noſter omnipotens.* Pannonius & Anſel-

mus

mus explicant quia collocatus ad dextnram Patris in corpore. Cum electus esset Edelpus in Regem Anglorum ut scribit Blondus. lib. 5. & dum in terra, per tres horas caneretur, cecinit tamdiu & cælum. Stellæ choros egerunt, quod idem accidit in Honorio Imp. ut scribit Claudian. Quod Christo accinuerit terra, causa est, quia & terræ est Rex, sed quod cælum Edelpho, vel quia in locum optimi Patris Egberti succedebat: vel quia id ipse Edelphus merebatur. Nam Angliam fecit tributariam Leoni Pontifici ut ex qualibet domo nummulus argenteus ad Sedem Apostolicam perveniret. Electus est nuper N. poterat qui publicabat uti verbis Hyram. 3. Reg. 5. *Benedictus D. DEUS, qui dedit David. filium sapientissimum super populum hunc plurimum.* Nihil deest in Electo quare Tobiæ 13. verbis uti possumus. *Jerusalem civitas Domini confitere Domino in bonis tuis, & benedic DEO seculorum qui readificavit in te tabernaculũ suum nationes ex longinquo ad te venient, & munera deferentes adorabũt in te Dominum, & terram tuam in sanctificationem habebunt. Nomen enim tuum magnum honorabunt in te* Quare omnes DEO canimus hodie, alleluja, & gratias reddimus, quia providit templis Patronum &c. deberet & cœlum concinere, nam succedit in locum viri probi, succedit bonus ipse, & sum certus quod in hac electione consentit cœlum terræ. Et hæc prima erit pars sermonis. Deinde quod cælum signis aliquibus approbet electiones, sicut & modernam. Demum Symphoniam Musicæ cælestis & terrestris producam *Vivat.* Cœlum cum terra ad electiones concurrit. Apoc. 1. c. terra canit alleluja, cælum verò, Amen alleluja. Quia terra eligit, cœlum confirmat. Addit Amen, Fiat. Daniel 4. Nabuchodonosori proponit DEI potentiam. *Scias quod Deminetur Excelsus in regno hominum, & cuicunque voluerit det illud*, Syrus legit. *Cuicumque voluerit adjicet sortem.* Patet in Rudolpho secundo Imp. qui hoc symbolum assumpsit. Sex erant calculi

in mensa, septimus in aëre pendebat. Inscr. *Consentientibus*. Sex calculi. Censuit non potuisse Electorum sex vota, nisi de cælo septimum accessisset. Unde Ethnici aliqui dicebant, ut Calimachus, *Ex Jove sunt Reges*. Alii vocabant ex DEO genitos, alii à DEO nutritos ut Homerus, alii non sinebant contingere thronum, nisi DEUS hoc illis indicavisset. Ita Romulus. Alii pro oraculo habebant ut Plin in Paneg. *Principem dat DEUS qui erga genus humanum vice suâ fungitur.* Suos vicarios quisque sibi statuit ipse. Magistratus non solum sunt vicarii, sed etiam participes potestatis DEI, radii solis.

Numidæ ut est in Epitom. var. antiq. Regem appellabant in sua lingvâ Kauriach hoc est, rivum (idem est de quovis Magistratu) Quia habebant fontem dictum Juppiter, cui tempore interregni sacrificabant, orando ut illis Regem indicaret, & cujus faciem ibi Sacerdos vidit, eum appellavit Regem, eam dabant illi quotidie ad lavandum aquam, adjecto, Domine Kauriach, id est, *memineris te rivum.* Hæc superstitio, sed veritas est, à DEO fluere Magistratus ut rivos á fonte. Vidit Apoc. 19. Equitem in veste cruentata multas coronas in capite ferentem, quis est hic? *Verbum DEI.* Quid amplius? *Habebat in femore suo scriptum, Rex Regum, & Dominus dominantium.* Cur cùm unum caput, multæ coronæ? cur nomen Regis gerit in femore! unam pro se coronam habet, alias pro aliis. Ille enim est quem in medio Regum vidit 4. Esdras 2. *Juvenis statura altus, singulis eorum capitibus imponebat coronas, & exaltatur magis.* Titulum in femore portat, quia ex illo omnes Reges veluti generati procedunt. Quare bene scribunt. *DEI gratiâ* agnoscitis vos rivos, radios. Magistratus in Polonia est Rex Regum, plurium caput caronarum capax, quia à pluribus eligitur qui sunt coronæ capaces, non sex hic calculi. Gratias agit Anna pro Samuele 1. Reg. 2. & post

multa

multa dicit. *Domini enim sunt cardines terræ, & posuit super eos orbem.* Hugo Card. Dicit hoc Anna, quia non fortunæ agnoscit orbem, sed DEI. & variis nationibus variè providet de Magistratu. Hunc orbem solus DEUS agitat, ita solus dedit Regem David. 1. Reg. 16. ut ibi legitur in longum. Pastorem fecit Regem Jer. 18. *Descendi in domum figuli, & ecce ipse faciebat opus super rotam, & dissipatum est vas quod ipse faciebat è luto manibus suis, conversusque fecit vas alterum, sicut placuerat in oculis suis ut faceret.* Ambiunt multi, Deus unum eligit. Aliquando hunc orbem, hanc rotam DEUS dat in manus hominum, ut per successionem accipiant regna, dignitates, & ipse solùm generalem retinet concursum. & hæc rota potest dici, *Rota nativitatis.* Ita succedebant post Salomonem cui DEUS hanc rotam dedit, ejus successores. Ps. 88. *Ponam in sæculum sæculi semen ejus & thronum ejus si ut dies cœli.* Computavit ut in sphæra solis diem post diem, ita Regem post Regem, Matth. *David ex ea quæ fuit Uriæ, genuit Salomonem &c.* Inter diem & diem media est nox, ita inter Reges mors. Dies alii festi, alii feriæ, Reges alii sancti, alii improbi. Una dies longior quàm alia, unus Rex diutius vivit. Una serena dies &c. DEI gratia, cum fit successio, ex gratia illius fœcundi Parentes, quòd in ventre Matris non mortui. Quod primi, quod ad hanc ætatem pervenerint, quod primogeniti. Alb.M. vidit Venetiis lapidem in templo S. Marci in quo caput hominis coronatum Cui debet hoc caput coronam? non artifici quia à natura, soli DEO. Dat denique DEUS hanc rotam hominibus & cum illis speciali concursu volvit, liberè eligentibus, & potest dici, *Rota in medio rotæ*, siquidem ejus consilia ingrediuntur humana saluâ libertate. Ita electus Saul per sortes ut Rabini narrant, quanquam duodecem tribus se stitissent, cecidit sors super Beniamin, deinde super familiam Metri, tandem peruenit ad

nit ad Saul. Ita fiunt & Reges in Polonia, & multi Magistratus, in quo solia cum Papali & Cæsarea electione consonant. Hic non potentia, non fortuna, sed virtus; non datur in hæreditatem quod per illam non acquisitum, quia sæpè sunt degeneres. Ex Davide natus incæstuosus Amon, rebellis Absalon. Ex Salomone sapiente stultus Roboam, qui stultè decem tribus amisit. Ex Josaphato victore hostium prodiit Joram cæsor Fratrum. Ex Josia zeloso Sedecias Idololatra. His movetur Polonia, nec merita Patrum exemplo Antigoni, de quo Kokerus, in filiis coronat, sed propriam virtutem. Liberum & modo fuit orbem vertere aliò, tamen ad hunc vertit; meminerunt virtutis Majorum, Habuit alios, sed vidit hujus merita.

Et licet Electores hanc rotam agitaverint, tamen primas habuit DEUS, qui ab æterno præordinat quos in tempore eligunt, deinde non factâ vi libertati eligentium ita vota conformat, ut ille eligatur. Electus Saul per sortes, tamen bis illum priùs nominavit DEUS Samueli. Ex primis pridie. 1. Reg. 9. *Hâc ipsa horâ quæ nunc est, cras mittam virum ad te de terra Beniamin, & unges illum Ducem super populum meum Israel* Deinde. *Erit vir quem dixeram tibi, iste dominabitur populo meo* Plura sunt exempla, scribit Krantzius hist. Vand. lib. 1. Quando virgo Libussa in Boemia regnabat, urserunt ut virum acciperet, tandem eqvum suum optimè ornatum liberè dimisit, adjecto ut Senatus eum sequeretur, & si incidisset in hominem in ferrea mensa vescentem, ibique stitisset, illum equo impositum illi ipsi adducerent. Tandem pervenit ad Prybislaum rusticum supra vomerem prandentem, hic stitit. Imponitur homo equo, hunc Libussa accipit in maritum, & Boemi in Regem, fuit summa pax in ejus regno. Vomer asservatus Pragæ in templo S. Venceslai, & ante novum Regem deinceps præferebatur, Ita DEUS è longinquo prospicit Et te N. ab æterno

terno DEUS ad hanc dignitatem ordinavit, in tempore manifestavit ex equo tuo id ominabamur, qui per varias acies vagatus, ex ferro est. Ipse DEUS nos instruxit cum omnium corda in te inclinavit. Es DEI gratiâ, tu agnoscis, nos agnoscimus, quia in nostrum bonum es electus, & hodie DEO agimus gratias, & precamur ut te servet.

Aliquando DEUS signis externis nuntiat quem velit esse electum. Terra & cœlum sunt libera, liberas habent voces, nec semper consentiunt nec semper terra ad cœlum recurrit, sed ad affinitates &c. Isai 3. *Apprehendet vir Fratrem suum, & domesticum Patris sui, & dicet. Vestimentum tibi est, Princeps esto noster.* Aliquando cœlum electioni terrenæ contradicit ita Oseas. 8. jubetur contradicere. *In gutture tuo sit tuba quasi aquila, super domum Domini &c. ipsi regnaverunt & non ex me, principes extiterunt & non cognovi.* Aliquando Rex non habet testimonium DEI quia illum permittit solùm propter peccata populi, ut Jeroboam, cui dicit per Ahiam 3. Reg. 21. *Ecce ego scindam Regnum Salomonis & dabo tibi decem tribus* id est, permittam. Quare DEUS dat signa externa illi quem ipse & terra elegit. Aliquando per animalia bruta, sic Martianum ut Baron tom. 5. futurum Genserico ostendit, cum supra incarceratum sæpiùs aquila volitaret. Aliquando à se electum à præsenti periculo liberat, ita non solùm ab Atalia Joas, sed etiam Theodosius à Valente protectus. Valens scire volens quis successurus, hic superstitione usus scripsit in mensa totum Græcum alphabetum, cuique literæ apposuit aliquot grana hordei; immisit gallum, ut si alicujus literæ non tetigisset grana, illum expectaret successorem. Circa literam Th. non attigit. Valens occidit omnes Theobulos, Theodatos, Theodoros &c. DEUS servavit Theodosium. Aliquando defectum terræ circa electionem exhibet, ita in corona-

ronatione Clodovæi, quem uncturus erat S. Remigius, defecit oleum, columba attulit in rostro ampullam chrysmátis. Et in te Electo sunt admiranda.

Commune electionis Divinæ signum dedit Agesilans Rex Lacedæmonum, apud Brusan. lib. 7. *Illos Reges Divinò munere dari, qui dicunt optima, agunt honestissima.* Tua verba sunt nota &c. Sed non desunt alia, ut fas sit cum Davide Ps. 117. *A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris.* Et sunt eadem quæ ostendit DEUS in electione Saulis. Cum DEI nomine Samuel indicastis Sauli quod esset Rex dixit 1. Reg. 10. tale signum. *Cùm abjeris hodie à me, invenies duos viros juxta sepulchrum Rachel, in finibus Beniamin, dicentque tibi, inventæ suut asinæ ad quas jeras perquirendas.* Alterum signum. *Cumque abjeris inde, & ultrò transieris, & veneris ad quercum Thabor, invenient te tres viri ascendentes ad DEUM, in Bethel, unus portans tres hædos, & alius tres tortas panis, & alius portans lagenam vini, cumque te salutaverint dabunt tibi duos panes, & accipies de manu eorum* Tertium signum. *Posthæc venies ad collem DEI, ubi est statio Philistinorum, & cum ingressus fueris ibi urbem, obvium habebis gregem Prophetarum &c. & ante eos psalterium & tympanum, & tibiam, & cytharam, ipsosque prophetantes, & insiliet in te spiritus Domini, & prophetabis cum eis, & mutaberis in virum alium.* Hæc signa in electo ostendo & dico. 1. Reg. 10. *Certè videtis quem elegit Dominus, quoniam non sit illi similis in omni populo.*

Primum signum. *Cùm abjeris* &c. Num modo Saul cogitare debet de asinis? digna Principe cogitet. Isai 32. *liberabis populum DEI de manibus inimicorum ejus qui in circuitu ejus sunt.* Inveniat arma, equos &c. Sed DEUS dabit signum, quia futura esset quies in domo Saul repertis asinis, omnes turbabantur, 1. Reg. 9. *Transierunt per terram Salisa & non invene-*

invenerunt, trasierunt & per terram Salim & non erant, & per terram Jemini & non repererunt dictum illi prope sepulchrum, *Inventæ sunt asinæ*, ad sepulchrum Prædecessoris dicam Electo, electio pacifica. Pſ. 96. *Manus Domini excelsa & non nostra fecit hac omnia.* Templum erat unum; locus electionis, de illo quod Jacob. Gen. 32. *Castra DEI sunt hæc, & appellavit nomen loci illius Manahaim.* Hoc est *castra*, non erat ibi tumultus, Templum voco Salomonis 3. Reg. 6. *Malleus & securis & omne ferramentum non sunt andita in domo cum ædificaretur domus Domini*, quia ex lapidibus ad hoc paratis. Sed in hac electione mirum, vocabo tamen castra. Cant. 6 *Quid videbis in Sunamitide nisi choros castrorum?* Non pugna sed chori. Templum pacis quod Vespasianus restauravit, ut in eo thesauros Jerosolymis advectos conservaret, ut scribit Fulgos. servavit sub seris, sed hic sine his. Appellabo adhuc turrim David. Cant. 4. *mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium*, omnes arma appenderant. Non est N. in mundo electus. Mundus teste S. Chrysost. orat. de S. Philogomo. *Ubi calumniæ, ubi invidiæ, ubi perturbationes, ubi iræ, ubi cupiditates, ubi innumerabiles insidiæ, ubi quotidianæ sollicitudines, ubi perpetua, sibique succedentia mala sunt, innumeros ex omni parte dolores afferentia.* Causa horum. *Meum ac tuum frigidum illud verbum, & quidquid est malorum in vitam nostram invehens, innumeraque gignens bella.* Contrarium fuit in loco Electionis. *Inventæ sunt asinæ.* Non fuit Meum ac Tuum, quisque suo contẽtus. Sunt aliqui tales ut Apoc. 6. *Cùm aperuisset agnus sigillum secundum, exivit equus rufus, & qui sedebat super illum, datum est illi, ut sumeret pacem de terra & ut invicem se interficiant, datus est illi gladius magnus*, potuisset hic eques multa mala facere. Sed factum ut Mich. 4. *Concident gladios suos in vomeres, & hastas suas in ligones, non sumet gent adversus gentem gladium, sede-*

bit vir subtus vineam suam & non erit qui exterreat. S. Lagviricius, ut est in epist. var. hist. Episc. Hieropolitanus cum esset in Thracia venit ad Morisenos, conquesti coram illo quòd assiduas turbas haberent, dixit illis. *Socialis pax est Morisenii, soror ejus est æquitas, mater sedulitas, filia securitas. Si germanitatem hanc pacis tenueritis, pacem intus incolam habebitis.* Hæc apud illos deerant. Curarunt Pacem depingi cum hac affinitate, sed reipsâ debet esse, sicut fuit in electione Sauli, & in moderna. Soror æquitas, non perierunt asinæ Sauli quia æqui erant illis homines. Aug. in Ps. 84. *Duæ amicæ sunt justitia & pax, ipsæ se osculantur, si amicam pacis non amaveris, non te amabit ipsa pax, nec veniet ad te.* Illum equitem de quo modò diximus qui omnes turbabat, sequebatur alter. Apoc 6. *Cùm aperuisset Agnus sigillum tertium, & ecce eqvus niger, & qui sedebat super illum, habebat stateram in manu sua, & audivi tanquam vocem in medio quatuor animalium dicentium, Bilibris tritici denario uno, & tres bilibres hordei denario uno, & vinum & oleum ne læseris* Justitia clamat, *ne læseris.* Vos fuistis in cavendis damnis. Traiani, in decretis Areopagitæ, in executione Seleuci. apud vos Isai. 31. *Erat opus justitiæ pax & cultus justitiæ silentium* excusatio falsa siluit, Jer. 15. *Qui ad gladium ad gladium qui ad mortem ad mortem, qui ad captivitatem ad captivitatem.* Præ oculis versabatur Deut 6. *Munera excæcant oculos sapientum, & pervertunt causas justorum.* Pacis *Mater sedulitas.* Saul diligenter quæsivit asinas, sedulitas præcavet damna. Demosth. in 25. proæ. *Nihil est cautis hominibus & circumspectis adeò formidabile, quin diligentia præcaveri possit, nec ullum malum est quin incautis evenire queat.* Si paulatim aquila pennas amittat, fit ut Dan. 7. *Sublatæ sunt aliæ aquilæ, & stetit super pedes quasi homo,* non volavit. Achab loricâ tectus, quia partem non tectam reliquit, periit. 3. Reg. 19. *Quidam tetendit in incertum sagittam dirigens, & casu percussit Regem Israel inter pulmonem*

monem

monem & stomachum. Munitus Goliath. 1. Reg. 18. sed patuit frons. Judic. 10. Paucos capillos amisit Samson robustus, factus ludibrium. Prov. 19. *In stillicidiis humiliabitur contignatio.* Dan. 4. lapillus statuam Nabuchodonosor evertit. Parva res micæ. Joan 6. *Colligite fragmenta ne pereant* propter aliquot minuta vetus Calendarium multùm aberravit, & si mundus staret 24. millibus annorum Pascha in sept. celebraretur. Ad parva attendendum, ne frons nuda, miles egeat, in Patriam sagitta jaci possit, ne gutta lachrymarum incidat, ne micæ pereant, quærat Saul et si non ipse amisit, Eccl. 29. *Minimum pro magno placeat tibi & improperium non audies.* Pacis *filia securitas* repertæ asinæ. *Dixerunt duo viri in finibus Beniamin, inventa sunt asinæ.* Prædia sunt ut asini etsi preciosa, nam & Isachar Gen. 49. *Asinus fortis*, Isai 21. Cyrus *ascensor asini*, id est Persidis; Asina quam conscendit Christus Gentes & Judæam notabat. Alex. ab Alex 1. lib. 3. cap. 8. Quadrigæ asinorum trecentis millibus æstimate. Apud Indos ex asinis bellabatur, Ammonius duobus suis discipulis Origeni & Porphyrio adjunxit asinum. Val. Pier. Asinus laboriosus. Eccl. 33. *supposuit humeros ad portandum* Gen. 49. *Asinus factus est tributis serviens*, rustici fit vera Democritis fabula. Si te scorpio momordit, dic asino ad aurem hoc ipsum, in illum transibit dolor, transit in rusticos cum Domini mordentur. Fecit hanc securitatem Electus.

Concurrentes ad eandem Dignitatem vota dederunt in Electum, hoc est alterum miraculum, hoc signum Sauli dederat Samuel. invenies cum panibus, vino. Omnes erant Fideles, quia ad eandem in Bethel Ecclesiam ibant, politici quia Saulem salutant, liberales ferunt, hædos, panes, vinum, quid hoc ad electionem Sauli? Forte in hoc voluit experiri DEUS an Saul non futurus esset rapax? 19. *Austerus sum tollens quod non posui, & metens, quod non seminavi.* an non ut Tyberius cum singulis

 mensi-

mensibus acciperes tributa menses 14. statuit in anno; & hoc per Licinium libertum, qui ideò dictus *Spongia*. Poterat rapere Saul jam regni certus. Nam 1. Reg. 8. dixit de illo Samuel, *Hoc erit ius Regis, agros vestros & vineas, & oliveta optima tollet à vobis, & dabit servis suis.* Præterea Sauli 1. Reg. 9. *Panis defecit in sitarciis nostris, & sportulam non habemus*, tamen solum quod datum est accepit. Ita Reges legē circumscripti. Ezech. 45. *De terra erit possessio Regi in Israel, & non de populabuntur ultra Principes populum meum. Hæc dicit Dominus, sufficiat vobis Principes Israel, iniquitatem & rapinas intermittite, separate confinia vestra in populo meo.* Ita de Electo nemo conquestus: Minerva ædificavit sibi domum, Manus dedit illi vitium, quia ex uno loco non posset transferri in alium, si vicinus potentior juxta esset. Ita Svaris nobilii confossus inter cadavera jacuit, vidit eum Ladislaus Locticus Rex, compassus, at ille, plus me affligit vicinus malus. Liberavit eum à vicino Rex, & quia bona Regia erant ex altera parte qualibet hebdomadâ curavit interrogari, an etiam nunc haberet vicinum malum? sic tu es justus Electe. Tres viri Sauli occurrunt cum rebus tribus veluti futuri regni symbolis, DEUS bellantem Persam cum Græco Dan. 7. ostendit per Arietem pugnantem cum hædo. *Aries quem vidisti Rex Medorum est atque Persarum, porro hircus caprarum Rex Græcorum est.* Justin. Cranaus Græcus quærebat jussu oraculi sedem in Macedonia cum Aemathiam accessisset propter nebulam & tempestatem nescivit quò se verteret, gregem caprarum secutus intravit Edessam, occupavit, in sceptro deinde gessit caprum: ita hædus symbolum regni. Sed etiam panis. Guieciardin refert. DicebatChristiernus. *Vectigal regnorum est nervus, panis remus.* Joseph Antiq. Jud. Propositionis panes tegebat corona, in mappa erant aut picta Regum capita, Quarè Christiernus factus

ctus Rex Danorum, habuit pro ſymbolo, naviculam in qua erat remus cum pane. Cùm daret panem Chriſtus Joan. 6. *Tunc cognovit quia venturi eſſent ut raperent, & facerent eum Regem.* Iſai 3. excuſat ſe à Regno, *Non ſum Medicus & in domo mea non eſt panis.* Curt. Cum Alexander invaſurus eſſet Tyrum, parabant Tyrii arma. Quæ dum quidam faber cuderet, ſangvis è ferro ubertim proſiliit. Eodem tempore in Caſtris Alexandri panem quidam ſcidit, & ex eo ſangvis fluxit, territa utraque pars ſed Alexander ex hoc auguratus ſuis victoriam, Tyriis exitium. Conſumentur ut panis qui in ſangvinem vertitur. Vinum etiam regnum ſignificat Jud. 9. *Locuta ſunt ligna ad vitem, veni & impera nobis.* Viſa eſt vitis ex Aſtiage prodire & totam inumbrare Aſiam. Xenophon. Prodiit nepos Cyrus qui totam occupavit. Guicciard. Pro ſtemmate habuit Hernandus Dux Mantuæ vitem circa platanum creſcentem, Inſcript. *Surgitur anniſu*, non ſurgit Rex ſine populi ſubſidio. Prov. 28. *In mutitudine populi dignitas Regis, & in paucitate plebis ignominia Principis.* Sed amplexatur vitis ſuum fulcrum. Prov. 20. *Clementiâ Regis roboratur thronus.* Per hæc omnia innuitur Sauli ejus regnum Chryſol. ſic alloquitur Chriſtum die Epiph. *Aſpice terna iſta, quæ tibi trium ab oriente virorum ſervitus exhibet munerum ſimulachra: plura tibi apparent numero ſed unum quod præfigurant regnum: plura ſigno, unum voto.* veniunt ad vos Competitores, qui jam ſunt unum, unio voluntatum facit unum. 1. Reg. 11. *Egreſſa ſunt trecenta ac triginta millia virorum, quaſi vir unus.* Sed ſint tres, cum ſint plures ferunt ſigna Magiſtratûs, & apprecationes. Magnum miraculum hic conſenſus. Poſt mortem Philippi Mariæ Ducis ſui elegerunt Mediolanenſes duodecem viros. Concurrit ad Ducatum Fridericus IV. Imp. miſſis Legatis: concurrit & Alphonſus Rex Aragonum, & Carolus Dux Aurelianenſis

anensis, & Franciscus Sfortia Vicecomes, nihil effectum. Legati audiuntur, & Ducatus discerpitur. Veneti accipiunt Placentiam, Cremam, Laupam, Ludovicus Dux Sabaudie Valentiam & Florentiam. Astia Carolo Aurelianensi adhæsit, Papia internis discordiis corruit. Parma confæderavit se cum aliis civitatibus, scimus quid in Electionibus & apud nos fiat, Ambr. *Indomabilis est regnandi cupiditas, ad imperii jus cui id natura negavit, fortunæ pedibus ambitio procurrit.* Hic consensus. Instant qui ipsi hac dignitate sunt digni, Fratres reperti qui in utero secum rixati de primatu. Gen. 25. Patriarcha. *Ecce in ipsis materni uteri augustiis, non discordes tantum Fratres legimus sed bellantes estne igitur novum quod faciunt armati, quod solent necdum nati?* Fuerunt isti Esau & Jacob reperti Fratres qui se propter regnum occiderunt. *Vetus urbs Romæ sed vetustior urbis infamia est, fraterno sangvine maduisse.* Romulus occidit Remum, Getam Caracolla, & permisit Fratrem esse Divum dum non esset vivus. Reperti Gemelli, Etheocles & Polmices qui alternis regnabant annis, se denique mutuò confecerunt, & dum urerentur, flamma divisa fuit, de quo Statius. Reperti in Aquitania Fratres qui alternis mensibus dominabantur, & ne errarent, retinebant ad hoc Astreum lyricinem, cui oculi cum luna mutabantur. Causin scribit, in novilunio nihil videbat & tum alter succedebat. Reperti qui regnum inter se discerpserunt. Ita tres Filii Targirrai Regis Tartarorum, de quo Herodot. sed ne uni torum daret DEUS demisit è cœlo aratrum, securim, jugum, craterem. Hæc dum major levat, omnia aurea erant, igne ex illis erumpente absumitur. Idem accidit medio, accepit securè Minimus & totum regnum possedit. Hic concordia. Eccl. 23. *In tribus placitum est spiritui meo, quæ probata sunt coram DEO & hominibus.* Inter hæc præcedit, *concordia Fratrum.* Canendum cum Ps. 132. *Ecce quam*

bonum

bonum & quàm jucundum, habitare Fratres in unum? Pudeat Adoniam qui tentat Fratrem Salomonem supplantare. 4. Reg. 11. & te pudeat Abimelech qui Jud. 9. Septuaginta Fratres occidisti ut solus regnares. Crescite concordes ut Siluri sagittæ. Hoc idem pro Electo vicini petebant. Illi tres qui occurrerant Sauli circa quærcum montis Thabor id fecerunt. In eo facta postea Christi transfiguratio forte innuebant Sauli, futurum illum ex Pastore Regem. Vocabo locum electionis hanc quercum, & hîc volebas aliquem transfigurari, apparuit ibi Petrus, Jacobus & Joannes, hic multi, & clamant. *Bonum nobis hic esse*, sub regimine nimirum Electi. ibi apparuerunt alterius ævi Moyses & Elias, hic ex aliis Districtibus. *Loquebantur de excessu* de morte præteriti, eligendo novo. Vox DEI in cordibus sonat eligentium. *Hic est Filius meus dilectus in quo mihi bene complacui, ipsum audite.*

Tertium miraculum, velox omnium concordia in Electum N. Cuneum Prophetarum pro signo dedit Samuel Sauli, quid ad hoc rem? cur non Aulicos? Quia prius opus sapientiâ. Cicero *Parum sunt arma foris nisi sit consilium domi.* De Aulicis Alanus de planctu naturæ. *Isti sunt fabri laudis, figuli falsitatis; hi sunt qui magniloquâ commendationis tubâ in Divinum aures cytharisant, qui modicæ adulationis favos foras eructant, qui ut emungant munera caput adulationis oleo inungunt, Principum auribus pulvinaria laudum subjiciunt ab eorũ palliis aut fictitium pulverem excutiunt aut vestem fictitiè deplumant implumem.* Sed, *Qui adulationi auscultant, amphoris similes sunt quæ auribus circumaguntur.* Sed cur non occurrerunt Sauli milites? quia ut Stobæus. *Milites plus valent ad veritatem eliciendam quàm dicendam.* Cur non Oeconomi, hi sæpe in rationibus falsi. Luc. 16. Reo de centum, dicunt, *scribe quinquaginta.* Prophetæ verum dicunt. Opus fortitudine. Dicet Mich. 3. *Verum tamen ego repletus*

pletus sum fortitudine spiritûs. Opus bono judicio. Eccl. 37. *Anima viri sancti enuntiat vera, quâm septem circumspectores sedentes in excelso. Et sic in his omnibus deprecare Altissimum, ut dirigat in veritate viam tuam.* Sæpiùs dicebat Ludovicus XI. Rex Galliæ *Omnibus in regno abundo excepta veritate.* Omnia membra vestiunt rosis, solum & spinis. Bene quòd Saul incurrit in Prophetas, & quidem multos, nam unus posset tacere. Isai 6. *Væ mihi quia tacui.* Elisæus risu excepit, 4. Reg. 8. Misit Benadad Rex Syriæ Asaelem ad illum *si sanari potero de infirmitate mea hac?* respondit. *Vade dic ei sanaberis* & ubi ille abiit. *Porrò ostendit mihi Dominus quia morte morietur.* Sed cuneus ibit ut cuneus, unde tot Prophetæ? DEUS ordinavit, nam aliàs 1. Reg. 3. *In diebus illis non erat Propheta in Israel, & erat pretiosus sermo Domini.* Olim solus Moyses Propheta. Unde Num 11. scandalisati cum Prophetarent Eldad & Medad novi, & Aaron dixit Moysi. *Domine mi Moyses prohibe eos.* Sed ille? *quid æmularis? quis tribuat ut omnis populus prophetet? & det eis Dominus spiritum suum?* Sed apud nos in electionibus multi Prophetæ. Prophetare tria significat 1. Tractare res Divinas. Joël 2. *Prophetabunt Filii vestri & Filiæ vestræ, senes vestri somnia somniabunt, & Juvenes vestri visiones videbunt.* Tales sunt multi ut in regno Achab, dum non sint Sedeciæ, sed à DEO constituti Micheæ. Jer. 23. *Non mittebam Prophetas, & ipsi currebant, non loquebar illis, at ipsi prophetabant*, tales qui immunitatem Ecclesiæ impugnant. Jer. 22. *Visionem cordis sui loquuntur, & non de ore Domini*, Ista est *statio Philistinorum.* Supra arcam Domini jurisdictionem sibi usurpant contra tales Ezech. 13. *Decipiebant populum meum dicentes pax pax, & non erat pax.* Talis pax similis illi quam 1. Reg. 11. fecit Nahas cum Galaaditis. Illi petunt. *Habeto nos fœderatos.* At Nahas. *In hoc feriam vobiscum fœdus, ut eruam omnium vestrûm oculos dextros.* Talis qui fidem eripit,

eripit, qui zelum. Cur Ezech. 13. Pax non erat pax? *Dic ad eos, quia liniunt parietem absque temperatura.* Sine calce non coeunt lapides; fit quod 1. Cor. 11. *Audio scissuras esse inter vos.* Ruet totum. Cur Jeroboam regnum non duravit? quia Ahias in partes concisum dedit illi pallium tradendo decem tribus. Si consuerit, erit cento, talis non decet Sponsam Christi. *Tunica inconsutilis est*, religio. 2. Prophetare idem est quod futura prædicere: Ita Eliseus prædixit Josaphato victoriam de Moabitis, ipsi Joas de Syria. Isajas sanitatem Ezechiæ, Jeremias libertatem Jerosolymæ, tales pauci, sed ut Procop. in Genes. *Vulgare & planum prophetiæ genus est prænuntiare ex bona semente bonam frugem, ex secundo ventorum flatu prosperam navigationem, ex apta cheli & apta manu cantum suavem.* Taliter multi de hoc electo prophetârunt ex ejus Majoribus, ex propriis ejus meritis. Dicebat Trasyllus. *Boni omnes Prophetæ, optimi Chyromantæ*, ex operibus, tum ex utilitate publica & cuiusque privata. Unde hic spiritus? accusatus Romæ Cajus Furius maleficii, quia semper bonam messem habuit. Ille ad curiam attulit occam & aratrum, ista sunt mea maleficia. Ita quivis coram Electo reddet suæ prophetiæ rationem, mea intererat te esse Electum. 3 Prophetare, est idem, quod Dominum nominare, de Joanne Bapt. *Et tu Puer Propheta Altissimi vocaberis*, quia Joan 1. ostendit. *Ecce Agnus DEI ecce qui tollit peccata mundi.* Magna res hæc. Salvian. de Providentia lib. 4. *Quanta ista Joannis dignatio est, illum emulgatoria palam significâsse voce, quem Pater cælestis æternali fudit mente, temporali circumfudit carne.* Tales Prophetæ apud nos sunt omnes Electores, nominant quem DEUS ab æterno elegit. In Ecclesia 1. Cor. 12. *Nunquid omnes Prophetæ, nunquid omnes lingvis loqvuntur, nunquid omnes interpretantur?* Apud Indos occidentales eligunt Regem sex viri, apud Sinenses tres, Apud vos *cuneus*

Prophetarum qui frangit factiones. Aliis Rex datur, idem de aliis, moriendo. David 3. Reg. 1. Salomonem nominat. *Ipse sedebit super solium meum, & ipse regnabit pro me, illique præcipiam ut sit Dux super Israel, & super Judam.* Debuit populus acceptare. *Et respondet Banajas filius Joiadæ Regi, dicens Amen. Sic loquatur D. DEUS Domini mei Regis.* In Polonia liberè, possumus Electo dicere Prov. 31. *Quid dilecte mi? quid dilecte uteri mei? quid dilecte votorum meorum?* Alii pro Magistratibus sic orant. Ps. 65. *Posuisti tribulationes in dorso nostro, imposuisti homines super capita nostra.* Nos pro nostris 4. Esdræ 7. *Dedisti nobis virum consiliarum, quem præsentavimus tibi à principio.* Sumus ut Aves Indicæ dictæ pupulæ, quæ earum volatum ex suo genere seqvuntur, cujus ipsæ cristas erexerunt. Sed Electus potest sibi usurpare Lotarii Imp. *A vobis, præ vobis, pro vobis.* Quærebat ab Eligentibus Patria Cant. 5. *Qualis est dilectus tuus ex dilecto ò pulcherrima mulierum? qualis est dilectus tuus ex dilecto quia adjurasti?* Alter textus, *quia suspendisti me?* Quem viduata Dignitas vult habere sponsam? Ruth. 3. *Extende pallium tuum super me quia propinquus es mihi.*

Duo Sauli à Samuele reducti acciderunt. 1. Vix inter Prophetas comparuit, factus est Propheta, quorsum id? Quilibet Magistratus debet esse Propheta. Campanus in vita Plusii, dicebat hic. *Ego cùm divinos oderim, illum tamen divinum velim, cui intersit pericula populis impendentia præsentire, prævertere, præcavere.* Quia Jer. 1. *Ego constitui te hodie super gentes, & super regna, ut evellas & destruas, & disperdas, & dissipes, & ædifices, & plantes.* Doceat populum legem DEI ut Joiadas sacerdos cum gladio. *Ego autem constitutus sum Rex ab & super Sion montem sanctum ejus, prædicans præceptum ejus, & testimonia ejus* Sed cur subito factus Saul Propheta? Ita hunc elegerunt, num ita circa alium concordes? Similes sumus Aquilæ illi 4. Esdræ. 12. Habemus alas multas, & de ventre vox exit, propter con-

vivia.

vivia. Possit pingi apud nos quod in Capitolio & Vaticani hortis, teste Pierio, Roma pingebat. Policletes funes facit, & asellus dissipat. Prudentes faciunt, sed modo istæ alæ. Ezech. 1. *Ubi erat impetus spiritus gradiebantur nec revertebantur cum ambularent.* Aug. in Joan. tr. 9. *Si uno flatu impletæ duæ tibiæ consonant, quomodo poterunt impletæ plures lingvæ uno DEI Spiritu dissonare?* & hic Spiritus S. descendit. Electus N. concorditer, & quod Ezech. 17. *Hæc dicit Dominus, aut ego assumam lignum Joseph quod est in manu Ephraim, & tribus Israel quæ sunt ei adjunctæ, & dabo eas pariter cum ligno Juda, & faciam eos in lignum unum & erunt unum in manu ejus.* Alterum Sauli accidit quòd Musica illi occurrit, triumphant quia illis Saul accessit, major lætitia apud nos. Plus ex Electo nobis accessit. Deerat naucleru s, caput, sol. Acquisimus famam. Prov. 29. *Vir justus erigit terram.* Arcem munitam. Sap. 6. *Rex Sapiens stabilimentum populi est.* In dubiis oraculum. Prov. 16. *Divinatio in labiis Regis, in judicio non errabit os ejus.* Vitam, Eccles. 10. *In hilaritate vultus Regis vita.* Omnem benedictionem. *Beata terra cujus Rex nobilis est.* Securitatem, Prov. 20. *Rex qui sedet in solio judicii dissipat omne malum intuitu suo.* læti omnes, Musica. Fiat Electo quod Samuel prædixit Sauli. *Quando venerint signa hæc omnia tibi, fac quæcunque invenerit manus tua quia Dominus tecum est.*

Jam Electo accinit cœlum & terra. Mos erat Græcorum ut scribit Sigon. lib. 11. ut Electus mitteret ad eligentes imaginem suam, illi acclamabant. *Vivat.* Sed imagine non eget Electus? Maximus. *Melior est pictura morum quàm colorum, venustiores sunt oris lineæ quas nullæ depravant moris tineæ.* Depinxit se coloribus Majorum suorum. Meritò cùm ad electionem concurrerit cælum cum terra, utrumque plaudat. *Vivat.* Quamvis abundet utriusque Musica, tamen nihil aliud reperit,

rit, quàm *vivat.* Frostardus & Leoniferus sedecim regna numerat, quæ hac voce utuntur, *vivat.* Sed & 1. Reg. 10. *Certè videtis quem elegit Dominus quoniam non sit illi similes in omni populo, clamavit omnis populus & ait, Vivat Rex.* Ita & Salomoni acclamatum 3. Reg. 1. *Sumpsit Sadoc Saeerdos cornu olei de tabernaculo, & unxit Salomonem, & cecinerunt buccinis, & dixit omnis populus, Vivat Rex Salomon.* Joas similiter 4. Reg. 11. *Produxit Jojada filium Regis, & posuit super eum diadema, & testimonium, feceruntque eum Regem & unxerunt, & plaudentes manibus dixerunt, Vivat Rex.* Sed Rex non solâ vitâ eget, cur plura non apprecatur?

Prima causa est licet omnia precentur Electo tamen cum solo vivat prodeunt, quia alia ipse potest acquirere si vitam habeat pro lætitia &c. vita à sola DEO petitur. Narratur Jacobo quòd Filius ejus in Ægypto dominetur, afferuntur frumenta, at ille. *Sufficit mihi si adhuc filius meus Joseph vivit.* Nunquid Jacob aliis non eguit, & ipse Joseph? alia ipse acquiret. Evardus secundus Rex Anglorum habuit pro symbolo Apem coronatam, Inscript. *Vitalis cælitùs aura,* circumvolabant minores apes omnes laborantes. Inscript. *Agmina dant reliqvum.* Ita in Farrag. symbol. Vita de cælo, ita & Charondas Imp. apud Sabell: dicebat *Vivere cura DEI est, nobis sint cætera curæ.* Macedones cum ad Perseum ultimum suum Regem afferent statuam auream, ut Politian. in Miscell. Idem dicebant *Dent superi vitam nos fortunam*: Petimus à DEO vitam quia illam dare non possumus. Quare Bactriani in anniversario natalis sui Regis, ut scribit Epictetus var. hist. funebres urebant cupressos, cedros & myrthos immortales soli exponebant, acclamando. *Pluant vitales Regibus ignes:* Ut tibi Electo id acclamemus, multa exiguut. Scribit Strabo quod Amon in Ægypto prope templum Serapidis erexerit ita artificio

ficiosam statuam, ut receptis solis Orientis radiis dulciter caneret, solem salutando. Tales statuæ sumus, tibi Orienti occinimus *Vivat*. Nisi malim Patriam appellare, de qua Plin. lib. 36. c. 15. Cameram Olympiæ dictam heptaphonon quæ septies Echo reddebat. Vivat ubique resonat. Ps. 60. *Dies super dies Regis adjicias, & annos ejus in generationem, & generationem.*

Altera causa cur acclamatur *Vivat*, quia vita Principis totam animat Patriam, Quare Virg. ait tres animas habuisse Herilum Regem Prænestinum, quia tribus Provinciis præerat. Moyses moriturus ita orat. Num. 27. *Provideat D. DEUS spiritum omnis carnis, hominem qui super multitudinem hanc, & possit exire & intrare ante eos.* Josue successorem appellat spiritum, & quidem omnis corporis, utique unum corpus habet, omnis caro est toties Israel qui spiritu Josve victurus erat. Cùm Elisæus mittit unnm ex filiis Prophetarum in Ramoth. Galaad cum oleo ut Jephte ungat in Regem. 4 Reg. 9. ita monet. *Cùm veneris illuc videbis Jehu filium Josaphat filii Namsi, introduces eum in interius cubiculum, tenensque lenticulam olei fundes super caput ejus, & dices. Hæc dicit Dominus. Unxit te Regem super Israel; aperiesque ostium, & fugies, & non ibi subsistes.* Cur clam? cur fugit? potiùs aliquid à Jehu petendum erat. Sed cur post se non clausit portam? Titus Bostrensis. *Quem Propheta clauso ostio unxit, spiritu pro se replevit: sed fugiens ostium aperuit, ut spiritus Regis foras in regnum prorumperet, tacitus admonuit.* Auditò quod Jehu Rex, Principes ex suis palliis faciunt ei tribual: Quia deinceps spiritus Jehu illos calefacturus erat, quare illud *Regnavit Jehu.* Angelomus exponit. *Anima Regni Jehu.* Cor est primum vivens, hoc est Rex; deinde membra omnia non unum alit, & si unum, morbi sequvuntur. Dan. 10. *Dissolutæ sunt compages meæ, & nihil in me virium remansit &c. Sed & halitus meus intercluditur.* Venit paralysis.

Sed & phtysis venit, Ps. 21. *Aruit tanquam testa virtus mea.* Succedit spasmus Job. 7. *Cutis mea aruit, & contracta est*, Chyragra 1. Cor. 7. *Nemo militat suis stipendiis unquam.* Succedit cacochymia, murmur ventris Matth. 20. *Nos portavimus pondus diei & æstus. Nonne hi novissimi venerunt?* cur iste? &c. cur ille, cur vellus Gedeonis? His occinit S. Paulus Rom. 14. *Is qui manducat non manducantem non spernat* &c. Vide ibi sed rara hæc virtus, potius anima provideat, & faciet Electus. Sed quomodo una anima tot populis sufficiet? Cum electus esset Alphonsus Rex Castellæ, acclamabant, *Vivat Rex*; ille addebat, *vivat Grex. vivat lex.* Tum vivit Grex quando vivit lex. Archidamas dedit causam cur apud Lacedæmonios viveret lex per 700. annos, dixit quia non in libris sed in cordibus servaretur. Sigis. Augustus Rex Poloniæ pro symbolo habuit calvariam incumbentem legibus, intra quam ardebat lampas. Inscript. *Lex vult vivas*: Sed hîc nihil vivit. Sed ut vivat, nesciat Judex cujus illa sit Calvaria, Affinis &c? Deut 11. *Quod justum est judicate, sive Civis ille sit, sive peregrinus, nulla erit distantia Personarum, ita parvum audietis ut magnum, non accipietis cujusquam personam, quia DEI judicium est.* Lampas bene causam illustres. Charondas dicebat. *Volo Judices urinatores non piscatores.* Turbat aquam piscator ut pisces capiat, urinator oleum ex ore dimittit ut illustret. Exod. 23. *Non facies conturbationem in judicio si fuerit causa inter aliquos & interpellavit judices quem justum esse perspexerint. illi justitiæ palmam dabunt.* Sed lex liber cur clausa? Apoc. 9. *Locuta sunt tonitrua, & ego scripturus eram, & dixit Angelus, noli scribere, sed signa tantum.* Solent esse tonitrua cùm leges scribuntur, minæ &c. Electus animabit leges. Plin. scribit. Cum Tiberius in thronum intraret, partes viarum se in contraria transtulerunt, faciet Electus. Isai 40. *Erunt prava in directa. Et aspera in vias planas*, siquidem ut Ammian. lib. 30. *Cum rectè procedunt judicia delubra sunt æquita-*

æquitatis; cùm depravatè, foveæ fallates & cacæ, in quas si captus inciderit quispiam, nonnisi per multa exiliet lustra usque ad ipsas medullas exsuctus. Vivat Grex. vivet dum Rex illum nutriét. Alphonsus Rex Castellæ de quo supra, tale symbolum assumpsit. Pelicanus coronatos tres inæquales staturâ pullos suo sangvine nutrit. Deserit corvus pullos, perdix dat alteri excludendos. Sed non Pelicanus, talis Electus. Non dicet cum ficu Judic. 9. *Quomodo deseram dulcedinem meam?* nec cum vite. *Quomodo deseram vinum meum* nec cum olea. *quomodo deseram pingvedinem meam?* Sangvinem dedit. Gens in qua Electus es trahitur clementiâ & liberalitate. Plin. dicit lapidem esse in Thracia qui magna vi moveri non potest, agitatur levi impulsu. Sunt multi aridi, *Viventnè ossa ista?* Dic. *Ego intromittam in vos spiritum & vivetis, & dabo super vos nervos, & succrescere faciam super vos carnem.* Tum fiet, *ingressus est in eos spiritus, & revixerunt, steteruntque super pedes suos exercitus grandis nimis valde?* Sed aliquando accidit ut Gen. 28. Nascebantur ex Thamar gemelli, unus emisit manum, & hanc ligârunt funiculo rubro. retraxit ille manum, & alter prius natus. Unus habet spem, alter accipit. Accidit ut apud Assuerum Esther: 5. Aman cum Rege bibit &c. Mardochæus vitam. Regis tutatus gladio, tamen hic post portam, ille ad mensam. Tandem Rex insomnis legit acta Mardochæi, petit an remuneratus? Si ita fieret. Conscriberentur, legerentur. Accidit ut in Babilone Dan. 14. Rex putabat quòd Bel data comederet: alii absumebant. Daniel monet *Ecce pavimentum, aspice cujus vestigia sunt.* Rex. *Video vestigia virorum & mulierum, & infantium. Vivat.*

Accinit & cœlum *Vivat.* Job. 28. *Concentum cœli quis dormire faciet?* Pythagoras putabat cœlos suo motu edere melos. Plato cuique cœlo attribuit sirenem, fabulæ. Canunt

in cœlis Angeli, hoc est, quatuor animalia. Aquila, leo, bos, homo & 24. seniores. Apoc. 65. *Dignus est Agnus qui occisus est accipere virtutem & Divinitatem* &c. Superiores habent cum DEO connexionem, Angeli terræ præsunt, quare etiam terrestribus bonis viris gratulantur ex amore, & orant ut vivant non solùm terræ sed & cœlo. Vivunt verò cœlo per internam perfectionem, per externam erga Ecclesiam pietatem, proximis. Triplices cœli Cantores hanc triplicem precantur vitam.

Primi sunt Angeli Apoc. 5. *Audivi vocem Angelorum multorum in circuitu throni* &c. Sunt enim *Administratorii spiritus in adjutorium missi his qui hæreditatem capiunt salutis* Maximè illis attendunt à quibus alii dependent, illustrando intellectum, voluntatem incitando, affectum ad virtutem excitando, Hi primi canunt Electo *Vivat*, precantur Amorem DEI, humilitatem, temperantiam &c. pietatem. Epaminondæ Duci Thebanorum, ut est apud Plut. reliquit Pater clypeum, quem ita amavit, ut è bello vix vivus redux solum quæsivit, *Num scutum Patris superesset?* audito, quòd sit. *Bene est, quo tutus vixi, tutus morior.* Hunc Clypeum Electe appella. Difficilè inter magna negotia esse valdè devotum. S. Maxim. *Animum quem per varias cogitationes, multiplices sermones, omnigenas actiones, curas, negotiositas dispergit, una sancta intentio, unum in omnibus placendi DEO studium, inde dem colligit.* Cum benedicit Moyses filiis Jacob, Deut. 38. ita primogenito Ruben. *Vivat Ruben & non moriatur, & sit parvus in numero* Quid hoc? cur parvus? in oeconomia, famulis &c. parvus. Optat ut in parvum se colligat, sicut lineæ circuli in centrum, in DEUM. Comparatur cor Magistratuum fluminibus. Prov. 21. *Sicut divisiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini.* Dividunt se flumina, tamen in unum mare influunt, ita Magistratus dum se

ſe per multa diſſipant, redeant ad unum DEUM. Jovinianus Imp. habuit pro ſymbolo Crucifixum. Inſcr. *Scopus vitæ meæ eſt Chriſtus.* Felix talis, eſt ut Jonathas 2. Reg. 1. *Sagitta Jonathæ nunquam rediit retrorſum.* id eſt, intentio. Sap 6. *Audite Reges & intelligite, diſcite Judices finium terræ, præbete omnes vos qui continetis multitudines, & placetis vobis in verbis nationum, quoniam data eſt a Domino poteſtas vobis & virtus ab Altiſſimo, qui interrogabit opera veſtra & cogitationes ſcrutabitur.* Hoc Vivat tibi Electe precantur Angeli, ut te in uno colligas.

Alii cæli Cantores ſunt quatuor animalia Apoc. 5. *In circuitu ſedis quatuor animalia ſtabant &c.* naturæ diverſæ Homo, leo, aquila, bos, quæ poteſt eſſe conſonantia? Sed quia hoc in cœlo; debet eſſe. Muſica movet affectus. Caſſiod. *Cantus Dorius prudentiæ largitor eſt, & caſtitatis effector. Cantus Phrygius pugnas excitat, votum furoris inflammat. Æolius animi tempeſtates tranquillat. Lydius intellectum obtuſis acuit, & terreno deſiderio gravatis cœleſtium appetentiam inducit. Cantus eſt in anima bonorum eximius operator.* Hæc animalia ſerviunt Eccleſiæ, quia quatuor Evangeliſtas exprimunt. Quatuor ſtatus figurant; aquila contemplativos, bos laborioſos, leo milites, homo pacatos. Quatuor virtutes indicant ad conſervationem Eccleſiæ neceſſarias. Homo humanitatem erga Clerum, leo fortitudinem contra hæreſes, aquila perſpicacitatem contra pſeudopoliticos, bos laborem ad alendos Eccleſiæ ſervos. Hæc animalia ſerviunt Eccleſiæ, itaque & Agno, & Magiſtratibus, qui ſunt participes poteſtatis Agni. Ac tibi Electe; Vive quatuor Evangeliis, Religioni, agnoſcat in te Sacerdos humanitatem, hæreſes ſeveritatem &c. Chryſoſt in Joël cap. 13. *Egrediatur ſons de Domo Domini, ut ſpinas noſtras, vitia atque peccata nullam frugem juſtitiæ habentia commutet in Domini novalia, & ariditatem no-*

ſtram rigat aquis largisſimus, ut pro ſpinis ac vepribus flores multiplices germinemus, & in & loco ubi quondam Iſraël initiatus eſt Beelphegor, lilia caſtitatis, roſæ pudoris, violæ virginitatis exuberent. Vivat, Vivat, Electus.

Tertius chorus cœleſtis conſtat 24. Senioribus. Apoc. 5. *Viginti quatuor Seniores ceciderunt* &c. Hæc Muſica, gravis, ſonora, Regia; ſed inſtrumenta coronæ, cadunt infaciem, tenent cytharas, phialas odoramentorum. Non miror cytharas, ſed cur deponunt coronas? Locus ibi pompæ alii cantores hoc non faciunt. Petitiones à terra acceptas afferunt Agno. *Orationes Sanctorum.* Similes illis quas populus ab Holoferne afflictus Judith. 6. faciebant. *Ceciderunt in facies ſuas adorantes Dominum, & preces effuderunt dicentes. Domine DEUS cæli & terræ reſpice ad noſtram humilitatem, & facies Sanctorum tuorum attende, oſtende quoniam non derelinquis præſumentes de te.* Quare exempla ſunt Principibus ut ab afflictis recipiant ſupplices libellos. Eſtis de terra ut & illi, reponite ad tempus Majeſtatem, recreate veſtris cytharis, hæ ſunt ita grataæ ut dicantur *Orationes Sanctorum.* Eccl. 29. *Conclude eleemoſynam in ſinu pauperis, & hæc pro te exorabit ab omni malo,* Tibi ergo Electe iſti Senes canunt *Vivat*, hoc conſiſtit in miſericordia erga afflictos. Tob. 4. *Quoniam miſericordia à morte liberat, & facit invenire vitam æternam.* Rex Galliæ tactu manus & verbis illis. *Rex te tangit, Chriſtus te ſanat* ſtrumas depellit. Utinam & tua manu tangas non committendo aliis, afflictos ſanes: juvabunt cantare *Vivat.* Clauſula hujus cantici. *Dicebant quatuor animalia Amen.* Et vos alii cum Sacerdotes orant pro Electo Dicatis Amen. Det ipſi DEUS &c. Amen.

In

In Prima Miſſa Sacerdotis.

SI DEUS alicui optionem offerret, ut fieret, vel Angelus, vel Sacerdos: quid illi ſuaderetis? non dubito, quòd plurimi ſuaderentur eligeret naturam Angelicam. Sicut enim meliùs eſt eſſe hominem quàm bovem, ita meliùs eſt eſſe Angelum quàm hominem; Sacerdos verò non deſinit eſſe homo. Quid ego in hac re ſentiam, explicabo.

Angelus non habet alium Patrem quàm DEUM, quia quæ ſunt immortalia non generantur, generatio enim eſt inſtituta ad reparandum quod mortuum eſt, ideò in cœlo & inferno, & poſt diem judicii quando jam cùm corporibus erunt animæ, *Non nubent neque nubentur*, neque majus deſiderium erit prolis quàm in lapide. Sacerdos etiam à ſolo DEO eſt. Orta fuit contentio num. 17. quis deberet fieri Sacerdos. Conſtitutum eſt. Deponantur virgæ ab arboribus reciſæ, cujus floruerit, ille ſit Sacerdos. Cur reciſæ? quia virga arida reciſa non floret niſi id DEUS ipſe in illa faciat, procul eſt ab arbore, à terra, humore: ita Sacerdos. Deut. 12. *Non habebunt ſuam hæreditatem.* 2. Tim. 2. *Nemo militans DEO implicat ſe negotiis ſæcularibus.* Dan. 3. *Benedicite Sacerdotes Domini Domino.* Non ſine myſterio dicuntur *Domini*, quia non nepotum, non affinium, non negotiorum ſæculi. Heb. 7. *Melchiſedech* Sacerdos *ſine Patre, ſine Matre, ſine genealogia.* Quomodo id? Solus Adam ſine Patre &c. certè non creatus à DEO Melchiſedech; imò Ambr. Anſelm. & Epiph. hæreſ. 51. Patrem ejus dicunt fuiſſe Heraclem, Matrem Aſteriam. Habuit ille Patrem ut homo, ſed non ut Sacerdos. Recordamini quòd Chriſtus Matri ſuæ dixerit in Cana Galilæa & Cruce, non vocavit Matrem ſed Mulierem, abſit dicere, quòd filialis obſervantia defuerit. Sed quid? Iren lib. 3. c. 18. Quia *in*

Cana & Cruce gerebat personam Sacerdotis non appellat matrem sed vulgari voce utitur *Mulier.* Jam tuus Pater & Mater ò Sacerdos est DEUS; illius es. *Dominus pars hæreditatis tuæ*, jam cum Abraham, *egressus es de terra & cognatione tua.* Jam es factus Angelus, & ut Angelus vivere debes. Angelus semper in conspectu DEI dignè versatur, & hoc tibi incumbit. Angelus est immortalis, & tuus character Sacerdotalis nunquam morietur, Angelus non infirmatur & tu licet ut homo sis ægritudini subjectus, nunqnam tamen in tuo Sacerdotio morbus appareat, hoc indicatum est Levit. 21. *Omnis qui habuerit maculam, non accedat offerre hostiam.* Ideò ut observat S. Aug. quæst. 82. in Levit. Summus in lege Sacerdos nunquam infirmabatur. Angeli sunt hominum custodes, & Sacerdos Pastor. Angeli preces nostras DEO offerunt & suas addunt, hoc idem præstat Sacerdos. De Sacerdote dicitur Malach. 7. *Angelus Domini exercituum est.* Apoc. 1. Sacerdotes vocantur Angeli Ecclesiarum. Cyrill. Alex in Levit. 6. *In Angelorum ordinem transeat & jam non erit homo.* Prævaleat in illo spiritus & opera spiritûs, ut vocari possit spiritus, etsi habeat corpus; sicut vocatur vinum etsi in illo sit gutta aquæ; quia multò plus est vini. Ideò cum nos in Missa salutat dicendo, *Dominus vobiscum* Spiritum illum appellamus, respondendo, *Et cum Spiritu tuo.* Damian. Quia *totus debet à spiritu denominari.* Jam ergo est Angelo æqualis.

Sed nemo dicet quòd B. Virgo non sit major Angelis, quia cum dixit. *Ecce ancilla* &c. dedit esse Christo, Sacerdos etiam dat cùm dicit. *Hoc est Corpus* &c. Quod nullus Angelus præstare potest. Angelus est servus Christi, Sacerdos est genitor. Quomodo ergo debet S. Virginis humilitatem & castitatem imitari? Est Christus *Mediator DEI & hominum*, Sacerdos hanc personam Christi gerit. Ideo, *qui vos tangit*,

git, me tangit. Loco Christi sedes in tribunali, arbitrio ejus stat Christus. *Quodcunque solveritis super tertam.* Idcircò cùm Christus sit Patris Sapientia, dixit DEUS cuidam Osee. 4. *Quia tu scientiam repulisti, repellam te nè Sacerdotio fungaris mihi.* Sine scientia poterit fungi, sed sibi, non DEO. Super Christum requiescit Siritus S. Isai 6. *Spiritus Domini super me* &c. Et in Sacerdote esse debet. Exod. 19. *Qui accedunt ad Dominum sanctificentur ne percutiat eos.* Christi corpus tam Sanctum est ut dignè in eo DEUS habitet: in Sacerdotis corpus venit homo DEUS, quanta sanctitas rnquiritur! S. Vincent. Conc. de S. Marco. *Qui projiciunt Corpus Christi in latrinam luxuriæ*, Idem de aliis peccatis *majus peccatum est quàm si projicerent S. Sepulchrum Christi in cloacam.* S. Vincent. conc. 1. in festo Corporis Christi. *Non displicebit Mariæ Virgini si dico veritatem, quia Virgo aperiendo cœlum debuit dicere octo verba. Ecce ancilla &c. Et Sacerdos solum dicit quinque verba & quando dicit ultimum verbum scilicet meum*, in verbis, Hoc est Corpus meum, *tunc cœlum aperitur, & Christus est in hostia. Item Virgo Maria semel aperuit cœlum, sed Sacerdos quotidie. Item in utero Virginis descendit parvus, &c. pasſibilis & mortalis, sed in hostia ita descendit magnus ut est in cœlo, ut fuit in cruce, nec pasſibilis, nec mortalis, sed gloriosus & impasſibilis.* Hinc si bonus Sacerdos, *dicunt Angeli, ô benedicte majorem gratiam habes quàm nos. Si malus, luxuriosus, concubinarius, lusor &c. dicunt Angeli Christo, Domine vultis ut occidamus istum proditorem?* Et tamen tam ad verba mali quam boni descendit Christus, sicut fluit aqua tam per aureum quàm ligneum canalem. *Christus autem in fine faciet ut Dominus horti, qui postquam est usus canalibus, canale aureum ponit in thesauro, canale ligni putridi ponit in ignem ad comburendum in inferno* hæc S. Vinc.

Primitias hodie reddis Domino Sacerdos, illæ fuerunt

gratissimæ de omni terræ fructu, reddis de pane & vino. *Obtulit panem & vinum Melchisedech & benedixit Abrahamo*, Tu mitte nobis benedictionem. Mediator & DEI & hominum age nostram causam apud DEum; multorum rei sumus, multis egemus. Simeon Luc. 2. *Accipiens in manus benedixit Domino*, & simul gentibus lumen annunciavit & gloriam plebi Israël, impetra nobis lumen, ora pro gloria. De Josepho Patriarcha scribitur, quòd habuerit scyphum, de quo augurari solebat, hoc est, bona precari: habes in manu calicem, augurare nobis. *Hic est calix novum testamentum* in sangvine Christi, proinde calix gratiæ, calix redemptionis captivorum, calix salutaris Domini, calix JESU. Augurare nobis hæc omnia. hic calix unionis, quia ex multis uvis conficitur unum vinum, sicut unus panis ex multis granis, impetra nobis pacem cum DEO & inter nos ipsos. Hic calix in pignus amoris nobis relictus, precare ut sicut à Christo amamur, ita illum vicissim amemus. Augurare & hæc & plurima alia & dum illum sumendo dices, *Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini invocabo.* Etiam pro nobis hoc nomen Sanctum invoca, ut in nomine illius prosternamus inimicos, ut nomen Domini sit nobis turris fortitudinis, nomen ejus sit in nobis benedictum.

De Eadem Fragmentum.

DEUS cujusvis rei amat offerri sibi primitias. Multò magis gratum erit illi primum Sacrificium. Proinde si ob primitias fructuum benedicebat, ob primam Missam multò magis, maximè cùm Sacerdoti magnus aliundè ad DEUM pateat accessus. Ad hoc enim illum DEUS destinavit, ut nobis benefaciat, & benefacit. Ille enim nos à peccato originali per Baptismum liberat, peccata actualia post Baptismum contracta,

cta, quod non potest facere Angelus, dimittit, ex quo, plus est quàm si nobis DEUS visibilem daret Angelum ut ad eum in nostris necessitatibus recurramus. Pascit verbo DEI & cibo Angelorum. Ipse claves regni cœlorum habet, cui aperit, ille ingreditur. Quodsi honorandi sunt Parentes qui nobis fuerunt causa nascendi. Et Exod. 21. *Qui maledixerit Patri vel Matri, morte moriatur*, quantò magis Sacerdotes? Similes sunt B. Virgini. sicut illa dictis verbis, *Ecce ancilla Domini* fecit Christum incarnari, ita Sacerdos dictis verbis. *Hoc est Corpus meum*, &c. Facit Christum subintare species panis & vini. Hinc dæmon coram S. Remigio genua flectebat, & id se facere fassus propter honorem Sacerdotis, quòd in eo erat. Num. 16. Consumebetur populus igne à DEO misso, *& dixit Moyses ad Aaron tolle thuribulum, & hausto igne de Altari mitte incensum desuper pergens citò ad populum ut roges pro eis.* Ipse Moyses recurrit ad Sacerdotem. Josve 3. Cùm ingressis Jordanem Sacerdotibus stetit aqua. Origen. in Josve 4. non solùm arcam reverita, sed & Sacerdotes. Designavit DEUS pro asylo reis urbes Sacerdotum. Philo lib. 3. de vita Moysis. ut hinc pateret honor Sacerdotum. Præscripsit illis pro ornamento capitum cydarim, genus diadematis tanquam Regibus ut Philo. l. c. *Quia Sacerdos non solùm cunctis hominibus est eminentior, sed & Regibus* Hinc etiam vitia Sacerdotum tantopere DEUS æstimat, ut dixerit Hieron. Epist. ad Sabinianum. *Propter Heli filios locus tabernaculi subversus est, & propter vitia Sacerdotum, DEI tabernaculum destitutum est.* Vicissim ita illorum honorem tuetur, ut Cyp. Epist. 3, lib. 1. in illa Matth. 5. Qui dixerit Fratri suo fatue &c. *Quomodo possunt censuram DEI ultoris evadere, qui talia ingerunt non solùm Fratribus, sed & Sacerdotibus, quibus honor tantus de DEI dignatione conceditur, ut quisquis Sacerdoti ejus non obtemperaret statim necaretur*

retur Deut 17. *Quicunque non exaudiet Sacerdotem morte moriatur.* Unde Samueli dicit 1. Reg. 8. *Non te spreverunt sed me.* Et ratio potest esse ex Ambr. lib. 3. de Virginibus. *Ubi ergo Christus quæritur? in pectore prudentis, id est, Sacerdotis.* Angelus est Sacerdos. Greg. hom. 7. *Utinam non ad judicium nostrum dicamus, quia omnes qui Sacerdotis nomine censentur, Angeli vocantur Malach.* 1. *Labia Sacerdotis* &c. Sed & Angeli ministrant Sacerdoti. Ita scribit de S. Chrysostomo S. Nilus Epist. ad Anastas. Episc. *Joannes Sacerdos Ecclesiæ Constantinop. videbat domum DEI refertam Angelorum cætu & tum inprimis cum Divinum & incruentum Sacrificium offerebatur: Cùm cœpisset Sacerdos Sanctum Sacrificium, plurimæ statim ex beatis illis virtutibus de cœlo descendentes, stolis indutæ splendidissimis, nudis pedibus, intentis oculis pronæ, Altare magno cum silentio & reverentiâ, quoad venerandum illud mysterium expletum fuit, circumsteterunt. Deinde huc illuc per totam Domum diffusæ, Episcopis, & Presbyteris & Diaconibus distributionem corporis & pretiosi sangvinis administrantibus adhæserunt, satagentes & sedulò adjuvantes.*

Ad Curam habentes Animarum.

DEscribit Ezech. 11. malum Pastorem Dominus. *Sume tibi vasa Pastoris stulti, pro pastorali gladium, pro esca venenum.* Et ibidem addit. *O Pastor & idolum derelinquens gregem, gladius super humerum ejus.* Talis pastor erat Cain Gen. 4. *Nunquid ego sum custos Fratris mei?* Custos es qui curam suscepisti *Custos quid de nocte?* dum alii velut in nocte dormiunt in peccatis tu *Clama, ne cesses, quasi tuba ex alta vocem tuam.* si non clamaveris, anima tua erit in periculo si quæpiam anima perierit nullius te authoritas deterreat ne contingat quod

ſcribit S. Greg. Paſtoral. p. 2. c. 4. *Sæpe Rectores* animarum improvidi humanam gratiam amittere formidantes loqui liberè recta pertimeſcunt, & juxta veritatis vocem, nequaquam jam gregis cuſtodiæ Paſtorum ſtudio, ſed mercenariorum vice deſerviunt, quia veniente lupo fugiunt, dum ſe ſub ſilentio abſcondunt. Iſai. 56. Canes muti non valentes latrare.* Sed non fruſtra Act. 2. in primos Paſtores Spiritus S. in ſpecie lingvarum deſcendit. Non fruſtra in lege Exod. 28. *Mala punica in veſtibus jungebant voci concordiam,* Greg. l. c. quid enim prodeſſet lingvâ clamare, & clamorem moribus retractare? Idem planè fieret atque ſi quis diceret alteri veni ad me, interim à ſe lapidibus repelleret, portam clauderet. Interea dum clamat, dum reprehendit, ex corde amet. Greg. Moral. 26. c. 5. *Sancti Doctores dum hoc agunt,* dum arguunt, increpant, *charitatis amore ſæviunt, non inflatione elationis intumeſcunt, mori enim pro ipſis parati ſunt, quos quaſi uſque ad mortem ſævientes affligunt.* Primò dicendum eſt *Pax huic domui.* Filii Zebedæi petebant fulmina mitti in Samariam, non ſunt exauditi. Sed de quibuſdam quæritur Greg. hom. 17. *Cùm regiminis jura ſuſcipiunt, ad lacerandos ſubditos inardeſcunt, terrorem poteſtatis exhibent, & quibus prodeſſe deberent, nocent: & quia Charitatis viſcera non habent, Domini videri appetunt, Patres ſe eſſe minimè recognoſcunt.* &c. Non ita res tractanda quam Chriſtus dignam ſuo ſangvine æſtimavit. Pergit Greg. *de quibus veritas dicit Matth. 7. veniunt ad vos in veſtimentis ovium, intùs autem lupi ſunt rapaces.* Dicebat Propheta. *O Paſtor & idolum.* Vis adorari ut idolum, & gregis curam non habes. Paſtor in una Provincia, grex in alia. Tantùm te agnoſcunt Paſtorem, cùm mercedem Paſtoris recipis. Greg. l, c. *Sed quid nos, quod tamen ſine dolore dicere non poſſimus, quid nos ò Paſtores agimus? qui mercedem conſequimur, & Operarii nequaquam ſumus. Fructus*

quidem S. Ecclesiæ in stipendio quotidiano percipimus, sed tamen pro æterna Ecclesia in prædicatione non laboramus. Pensemus cujus damnationis sit &c. Vide homilias per octavam S. Adalberti E. M. Contractu nos quodam obligavimus, Fideles dant nobis bona, ut pro illorum peccatis satisfaciamus, quidsi nec pro suis aliquis satisfaciat? quidsi qui placare DEUM debebat pro alienis, irritet propriis? Pergit Greg. *Veniet, veniet profectò illa dies, in quo Pastorum Pastor appareat, & uniuscujusque facta in publicum deducat, & qui modò subditorum culpas per Præpositos ulciscitur, tunc Præpositorum mala per semetipsum sæviens damnet.* Onus curæ animarum descripsit Job. 26. *Ecce gygantes sub aquis gemunt.* Juxta Apoc. autem aquæ populi sunt. Sed potest contingere quod populo Israëlitico Exod. 15. ut sicco pede per maris medium transeant. Et Isai 43. *Cùm transieris per aquas tecum ero, & flumina non operient te.* Dum intret ovile Pastor ostiario illius Spiritu S. aperiente & si plures ad DEUM adduxerit Greg. epist. 27. *Aversionis culpa* (quisquis peccat graviter, à DEO avertitur) *nulli imputabitur, qui revertens, lucrum* animarum à se conversarum *reportat.* Bona ipsa & proventus in animarum bonum impendendi non in vitia, ne simile quid dici possit illi Ambrosiano lib. 5. epist. 29. *De Christianorum censu reædificabitur Judæorum Synagoga, ut sit locus in quo Christus negetur. Erit locus perfidiæ de exuviis pietatis factus?* Pretio quod datum est pro redimendis peccatis ementur peccata? Christus vobis animas concredidit. Bern. epist. 4. *Magna res anima quæ Christi sanguine redempta est* videte quâ curâ servanda est. Aug. in Ps. 102. *O anima tanti vales!* Bene Christus animam à se redimi suo cruciatu toto putavit, hanc pastori custodiendam tradit ut illam lucretur, dæmon nova subire supplicia non refugit, nam quoties animam deducit ad damnationem nova illi poena accre-

accreſcit, Salvian. *Qui furor eſt viles à vobis animas haberi, quas etiam ille vobis caras ſe habere dicit* dæmon, *qui viles facere conatur? quas etiam diabolus putat eſſe pretioſas? ac per hoc quicunque animas negligunt, etiam infra iudicium diaboli illas amant.* Sed veniet, qui dicit. *De manu veſtra ſangvinem animarum requiram. In aleis veſtris* in vanitatibus veſtris, *eſt ſangvis animarum.* Templum vobis ſuum concredidit DEUS, curam illius habete. S. Ephrem lib. de Judicio. *Anima habens in ſe Deum, templum DEI eſt, & ſanctum, & puriſſimum. Divina etiam myſteria celebrantur in ea, & Angeli & Archangeli lætantur in ea & frequenter viſitant eam, quia habitante DEO in anima, Angeli feſtinant honorare eam utpote templum DEI effectam.* Quis nollet cooperari ut hâc lætitia impleat Angelos? ut DEUS in templo ſuo ſedeat? & quâ pœnâ dignus eſſet ſi hoc negligeret, cùm ad hoc faciendum ſe obligaverit & quidem accepto pretio? quidſi etiam ſuâ culpâ, pravo exemplo, ex hoc templo DEUM exturbaverit? Qui non pavit eſurientem, non veſtivit nudum &c. Damnatur, licet ad hoc ſolùm ex communi charitate fuit obligatus; quid ille, qui non pavit animam &c. Et ad hoc ſe obligaverit ſpecialiter? Non accipiebat tantos proventus Paulus qui pro animabus, *in mortibus frequenter* &c. qui *optabat eſſe anathema pro Fratribus.* Imò plurima, ab illis paſſus: Chryſoſt hom. 7. de laud Pauli. *Dum Paulus vinctus per vaſtum pelagus ad Cæſarem ducitur ita gaudet tanqnam in maximum ducatur imperium, etenim non parvum ulli præmium, urbis Romæ converſio proponebatur.* S. Ignatius Soc. JESU Fundator dicebat. *Si optio daretur, malle ſe beatitudinis incertum vivere, & interim DEO inſervire & proximorum ſaluti, quàm certum ejuſdem gloriæ ſtatim mori,* & tamen neuter horum juraverat curam animarum. Si damnatum poſſes ex inferno reducere, an negligeres? leves pænæ inferni

respectu peccati ex quo animam potes educere. Si Fratrem tuum posses resuscitare à mortuis, an nolles? Chrysost. tom. 4. hom. 4. *Mortuam animam instaurare, excellentius est, quàm corpus.* Et rationem dat Aug. de verbis Dom. Serm. 44. *Corpus vitæ redditur iterum casuræ, anima nunquam desitura.* Ex hoc concludit Greg. 3 Dialog. c. 17. *Pluris est conversio Pauli Christum persequentis, quàm suscitatio Lazari quatriduani.* Præmium hujus laboris est ingens. Misereris aliorum miserebitur tui DEUS, qui in eadem mensura remetietur in qua mensus fueris. S. Hor ab Angelo hæc audivit, ut est in vitis PP. *Quantoscunque in hac vita positus converteris ad salutem, super tantos principatum accipies in futurum.* Qui negligit animas, reus est sangvinis eorum, ut à contrario patet ex verbis S. Pauli. Act. 20. *Contestor vos hodiernâ die quia mundus sum à sangvine omnium non enim supterfugi quò minùs annunciarem omne consilium DEI vobis.* Greg. Pastor. parte 3. Legitur *Apoc. 22. Qui audit, dicat veni ut nimirum ipse cui se vox interna insinuat, illuc etiam, clamando, alios, quo ipse rapitur, trahat: ne clausas fores etiam vocatus inveniat, si vocanti vacuus appropinquat.* Isai. 6. *Væ mihi quia tacui.* Prov. 11. *Anima quæ benedicit impingvabitur, qui inebriat ipse quoque inebriabitur.* Crescit enim in nobis virtus & devotio dum alios ad illam incitamus. Greg. l. c. in hæc Isai. *Qui exteriùs prædicando benedicit, interioris augmenti pingvedinem recipit, & dum vino eloquii mentes Auditorum deebriare non desinit, potu multiplicati muneris deebriatus excrescit &c. Moyses illos denunciavit à parte DEI existere Exod. 32. qui delinquentium scelera incunctanter ferirent &c. Si ergo ille DEI dicitur qui ad ferienda vitia zelo Divini amoris excitatur, profectò se esse DEI denegat, qui in quantum sufficit, increpare vitam carnalium recusat.*

Ad Sacerdotes.

VIr erat carus DEO Moyſes, & tamen cùm ſæviret plaga ſupra populum Num. 16. dixit ad Aaronem ſacerdotem. *Tolle thuribulum, & hauſto igne de altari mitte incenſum deſuper pergens citò ad populum ut roges pro eo.* Et additur, *quem erubuit Angelus vaſtator,* Ex quo colligitur pejores eſſe tali Angelo, id eſt dæmone, qui non reverentur legatum Principis. Sacerdos eſt Legatus, ut ait Paulus. *Legatione fungimur pro Chriſto,* hoc ut magna eſt dignitas, ita requirit, ne quis Principi pro quo eſt Legatus, faciat contra honorem & hoc ipſum ſeverè vindicat DEUS. Malach 2. *Et nunc ad vos mandatum hoc, ô ſacerdotes; ſi nolueritis audire, & nolueritis ponere ſupra cor, ut detis gloriam nomini meo, ait Dominus exercituum mittam vos in egeſtatem, & maledicam benedictionibus veſtris &c. Vos autem receſſiſtis de via & ſcandaliſatis plurimos in lege; irritum feciſtis pactum meum, dicit Dominus exercituum. Propter quod ego dedi vos contemptibiles & humiles omnibus populis.* Hæc prima pœna eſt, ut contemnantur à populo, ut contra eos inſurgant ſæculares. Quia ſacerdos debet eſſe ſine culpa. In vitis PP. lib. 2. *Abbas Mothues factus per vim Sacerdos, abſtinuit ſacris, dicebat enim. Confido in DEO meo, non habeo grande judicium propter ordinationem hanc, quia oblationem non præſumpſi facere. Nam ordinatio hæc illorum eſt, qui ſine culpa ſunt; ego autem me bene cognoſco,* Altera pœna eſt, DEUS negat beneficia ſua populo propter malos ſacerdotes. Iſai. 6. *Et factum eſt anno quo mortuus eſt, videbam Dominum ſedentem in ſolio excelſo.* Quid conjungitur Prophetia cum morte Oziæ Regis? quia Oziam non ejecerunt ſacerdotes, cùm eſſet leproſus, Chryſoſt. hom. 4. *Vetus erat mos, omnem leproſum e civitate ejicere,*

nunc verò non idem fit; exivit ergo Rex cum lepra, non tamen ejecerunt eum ex civitate, dignitatem ejus Regiam diademaque reveriti, & DEUS irascens interrupit prophetiam &c. venit mors impuri & solvit illam. Peccat interim populus dum agit contra sacerdotes. Cypr. Epist. 9. dicit cuidam, Inquiris in mores meos. *Et post DEUM Judicem qui sacerdotes facit, te velle, non dicam de me, sed de DEI & Christi judicio iudicare. Hoc est in DEUM non credere: hoc est, rebellem adversus Christum, & adversus Evangelium ejus existere, & dum ille dicat, Nonne dico pastores &c. Nam credere quod indigni sunt & incerti qui ordinantur, quid aliud est, quàm credere, quòd non à DEO, nec per DEUM sacerdotes ejus in Ecclesia constituantur?* Sed tamen ut Greg. lib. 5. in Reg. cap. 2. *Sacerdos indignus qui meritò suæ inquinationis abjicitur, cùm ministrare præsumit, ad tantæ gloriæ culmen damnandus ascendit.* Greg. Epist. 24. *Quid Antistes ad Dominum, nisi pro delictis populi intercessor eligitur? quâ itaque fiduciâ ad DEUM pro peccatis alienis intercessor venio, apud quem de propriis securus non sum? Si fortasse quispiam apud potentem virum, qui & sibi iratus esset & mihi incognitus, intercessorem suum me fieri quæreret, protinùs dicerem, ad intercedendum venire nequeo, quia ejus notitiam ex sedula familiaritate non habeo. Si igitur rectè homo apud hominem de quo minimè præsumpsissem fieri intercessor erubescerem, quantæ hoc audaciæ, quòd ad DEUM pro populo intercessoris locum obtineo, cui me familiarem esse per mea merita non agnosco? Cum is qui displicet ad intercedendum mittitur, irati ad deteriora animus provocatur, & valdè pertimesco ne commissa mihi plebi Fidelium, reatûs mei additamento depereat cujus nunc usque delicta Dominus tolerabat.* Et Epist. 3. *Cùm sit scriptum 1. Tim. 3. ut quis priùs probetur & sic ministret, multò magis antea probandus est qui populi intercessor assumitur, ne fiant causa ruinæ sacerdotes mali.* Quid si adhuc deventum fuerit de

quo idem epist. 30. *Rex superbiæ prope est, & quod dici nefas est, Sacerdotum properatus est exitus, quia cervici militant elationis, qui ad hoc positi fuerant qui ducatum præberent humilitatis.* Quid si ad hoc de quo Bern. Serm. 33. in Cant. *Serpit hodie putida tabes per omne corpus Ecclesiæ, & quò latiùs, eò periculosiùs, & desperatiùs quo interiùs. Nam si insurgeret apertus inimicus Hæreticus, foras mitteretur & arescеret; si violentus inimicus, absconderet se forsitan ab eo. Nunc verò quem ejiciet, aut à quo abscondet se? Omnes amici & omnes inimici, omnes necessarii & omnes adversarii, omnes domestici & nulli pacifici, omnes proximi & omnes quæ sua sunt quærunt. Ministri Christi sunt & serviunt Antichristo, honorati incedunt de bonis Domini cùm Domino honorem non deferunt, inde est quem quotidie vides, meretricius nitor, histrionicus habitus, Regius apparatus. Inde aurum in frænis & sellis & calcaribus, Plùs calcaria nitent quàm altaria.* Et rursus idem declamat. *Non extollet de facultatibus Ecclesiæ consanguineos suos aut neptes, ne filias dixerim, nuptui tradat. Res pauperum non pauperibus dare par sacrilegii crimen dignoscitur. Sunt patrimonia pauperum facultates Ecclesiarum: & sacrilegâ illis crudelitare surripitur, quidquid sibi Ministri & Dispensatores, non utique Domini vel possessores, ultra victum accipiunt vel vestitum.* Inde judicium gravissimum Sacerdotibus incumbit. Idem ibid. *Misereamur impio & non discet facere justitiam, in terra Sanctorum iniqua gessit, in Ecclesiasticis possessionibus quæ Sanctorum usibus erant destinatæ, in domo Domini cœleste gessit officium, Angelus Domini exercituum factus est, tanquam Angelus aut eligitur aut reprobatur inventa quippe in Angelis pravitas, & districtiùs judicetur necesse est, & intolerabiliùs quàm humana.* Sacerdos enim quasi sacer dux est. Greg. Pastor. part. 2. cap. 7. *Sacerdotes jure vocati sunt, qui ut sacrum ducatum præbeant, Fidelibus præsunt.* Quomodo ducet, si ipse in foveam cadit? omnium

est

eſt reus quos ſuo decipit ducatu, S. Ephrem Parenæſi 15. *Oportet Majores minoribus formam præbere atque exemplum ad omnem virtutem ut non det occaſionem, quærentibus occaſionem.* Res eſt Sacra Sacerdos, res ſacræ non violantur absque ſacrilegio. Plura poſſunt legi in meo Opuſculo. *Jugum grave.*

Ad Religioſos.

THeodoſius Imp. ut eſt in vitis PP. lib. 2. viſitans Abbatem Paſtorem ait. *Beati eſtis vos Monachi quia ſecuri ac liberi de negotiis ſæculi, tranquillâ & quietâ perfruimini vitâ, ac ſolummodò de ſalute animarum veſtrarum habetis ſollicitudinem, quomodo ad vitam æternam & cœleſtia regna perveniatis. In veritate enim dico tibi, quia certè in regno natus ſum, & nunc in regno dego, & nunquam ſine ſollicitudine cibum capio.* Hic & ſcopum, & felicitatem Religioſi hic magnus imperator deſcripſit. Æſtimabant hanc ſuam felicitatem veteres Monachi, ideoque, non ex invidia, ſed ut acuerent æſtimationem illius in ingreſſuris Monaſterium, ita procedebant ut eſt 3. p. Vitarum PP. *Cùm quis renunciaturus ſæculi negotiis in Monaſterium ſe ſuſcipi rogaverit, non antè admittitur quàm diebus decem, vel eò ampliùs, præ foribus monaſterii excubans, judicium perſeverantiæ ſuæ pariter humilitatis ac patientiæ demonſtraverit. Cùmque omnium Fratrum prætereuntium genibus provolutus, & ab omnibus refutatus, & deſpectus ſit, quaſi qui non causâ Religionis, ſed neceſſitatis obtentu, monaſterium optet intrare, multis injuriis affectus experimentum dederit conſtantiæ &c. Diligentiâ ſummâ perquiritur, ne de facultatibus ſuis inhæſerit ei vel unius nummi contagio.* Hanc æſtimationem ſtatus monaſtici habuit. S. Joan. Eleemoſynarius, ut ſcribitur in vita S. Serapionis, *ut accuſationem qualemcunque ſive mendacem ſive veracem non ſuſciperet*

contra aliquem circum amictum monachali habitu. Habuit verò jus illam reciendi cùm esset Patriarcha, Magna felicitas Religiosi, Bern. Epist. 108. *Vobis datum est nosse mysterium regni, quibus & loquitur, nolite timere pusillius grex quoniam Patri complacuit vobis dare regnum. Qui sunt hi? utique quos præscivit & prædestinavit &c. Magnum secretumque innotuit Consilium. Novit Dominus qui sunt ejus. Sed quod notum erat DEI, manifestum est hominibus, nec alios sanè dignatur tanti participatione mysterii nisi eos ipsos quos præscivit & prædestinavit.* Et hanc certitudinem salutis Religiosorum idem ait se reipsâ expertum Serm. de quatrupl. debito. *In veritate dico vobis quòd in veritate estis in via sancta, quæ perducat ad Sancta Sanctorum. Mentior si non ex manibus hujus peccatoris* (de seipso loquitur) *Monachorum, Novitiorum, & Conversorum animæ ad cælestia gaudia volaverunt tam liberæ quàm liberatæ de carcere nostræ mortalitatis.* Et Serm. ad F. F. de monte DEI. *A cella sæpe in cælum ascenditur & vix moriens aliquis aut nunquam à cella in infernum descendit, quia vix unquam aliquis nisi in cælo prædestinatus in ea usque ad mortem persistit. Filium enim gratiæ, fructum ventris sui cella nutrit, fovet, amplectitur; &c. morticinum mortuarum affectionum, vel hominem mortuum à corde, locus sanctus, vel terra sancta, nequaquam diu patitur.* In judicio Religiosi non judicabuntur sed potiùs alios judicabunt. Greg. 26. Moral. 20. *Non judicantur & regnant, qui etiam præcepta legis perfectione virtutum tanscendunt, quia nequaquam hoc solum quòd Divina lex cunctis præcipit, implere contenti sunt: sed præstantiori desiderio plus exhibere appetunt, quàm præceptis generalibus audire potuerunt. Matth. 29. Qui reliquistis omnia &c. De quibus Propheta ait Isai 3. Dominus ad judicium veniet cum senioribus populi sui. De quibus Salomon Prov. 31. Cùm de S. Ecclesiæ sponso loqueretur. Nobilis in portis vir ejus quando sederit*

cum senatoribus terræ. Hi itaque in extremo judicio non judicantur & regnant.

Jam verò vitam Religiosi consideremus ab oratione incipiendo, nam in vitis PP. lib. 2. dixit S. Epiphan. *Eum qui verus monachus est oportet sine intermissione orare, aut certè psallere in corde suo.* Jam verò de Oratione hoc documentum dat. S. Nilus. cap. 42. *Si tempore Orationis mens tua circumspicit, nondum intellexisti te ut Monachum orare, quin potiùs adhuc ex mundo es, & scenam extrinsecùs ornas.* S. Ephrem lib. 1. de compunct. cordis. *Quid est quod os tuum orat DEUM, & quæ sunt quæ poscis ab eo? fortè sæculi hujus requiem & vitam? Si hæc temporalia & marentia requiris, meliores te sunt fornicator & latro, hi enim deprecantur ut salvi fiant, & te beatificant quòd in hac bona conversatione fallaciter militare conspiciunt.* Sola æterna debent esse materia Orationis religiosi. Jam quod attinet vota quæ faciunt Religiosum, in his prima, est Paupertas. Cùm S. Macarius vidisset apud Theodorum Monachum Codices sacros dixit lib. 5. vit. PP. *Boni sunt quidem actus, sed majus est nihil possidere.* In libro Ex hort. SS. PP. *Agathon dicebat discipulo. Ne aliquid tale tibi acquiras, quod Fratri te petenti dare pigeat, & per hoc inveniaris mandata DEI transgrediens.* S. Macar. in Epist. ut cùm multo navis undarum ictu obruitur, *sic multa possidens Monachus non salvatur.* S. Marcus Abbas consultatione cùm anima sua. *Quidam Divites cùm divitiarum suarum minimè amore tenerentur, DEO placuerunt, ut S. Abraham, Job, & David. Nos verò sine divitiis avaritiæ vitium in materia abjectissima nutrimus. Ex quo sumus divitibus multò infeliciores, qui, cùm ea quæ plerique cupiunt & admirantur videamus despicere, occultâ tamen, quasi DEUM latere possimus, eorum cupidine laboramus. Non cumulamus aurum sed res vilissimas congerimus.* S. Francisci Seraph. sunt verba in schola

Schola Patrum. *Pecunia servis DEI nihil est aliud quàm diabolus. Monachus cupidus miserrimus, quia caret mundo & DEO.* Ibid. SS. Patres hanc sententiam repetebant. *Monachus aliquid in vita possidens proprium, in morte non merebitur DEI proprium, quod est, misereri.* Jam ad Castitatem veniamus. Tertul. de pudicit. *Terrenum templum DEI citiùs spelunca latronum appellari potuit à Domino quàm Mœchorum & fornicatorum.* Greg. in I.Reg.c.7. *Velut Agni partem sacrificio surripit qui puritatem cordis corporis continentiæ non conjungit &c. Hinc etiam fatuæ Virgines in Evangelio notantur, quæ lampades paraverunt & oleum non paraverunt, lampades enim paratas habent qui bonum pudicitiæ servant in corpore: oleum quoq; habent qui nitorem puritatis tenent in circumspectione mentis suæ.* Ultimum votum est Obedientiæ. Ipericius Abbas lib. 4. vit. SS. PP. *Ministerium Monachi est Obedientia, quam quis possidet quidquid poscit exauditur, & cum fiducia Crucifixo adstabit; etenim sic Dominus venit ad Crucem, scilicet factus obediens usque ad mortem.* Saul obedivit Patri ut quæreret asinas, factus est Rex. S. Pachomius juxta Regulam ab Angelo dictatam, *Universos Monachos promptos esse ad obedientiam commonebat, ut hoc compendio facilè perfectionis apprehenderent celsa fastigia, cordaque sua in timore Christi diligenter excolerent.* Alioqui ut ait S. Posthumius in nomine DEI. *Dilectio sine obedientia faciet criminosum, & conscientiâ ægrum.* Idem addit. *Quodsi calor solis exarserit & volueris bibere, & Abbas ad te domandum prohibuerit, si vel mente murmuraveris, deliquisti. Deinde si in via calcaveris spinam, non est educenda donec Abbas præceperit.* Similis doctrina in vita S. Pauli simplicis data à S. Antonio. *Quodsi quis citò ad perfectionem venire vellet, non sibi ipsi fieret Magister, nec propriis voluntatibus obediret etiamsi rectum esse videatur quod velit.* Et in vita S. Eugeniæ. *Pronuntiant nullatenùs posse Monachum prævalere,*

vel iræ, vet tristitiæ, vel spiritui fornicationis, nisi priùs didicerit mortificare per obedientiam proprias voluntates. E contra si quis non obediat, adducit DEUS in memoriam etiam priora peccata. Quando populus repudiavit Samuelem, ait DEUS non te abjecerunt sed me, in quod Greg. lib. 4. in 1. Reg. cap. 8. *Ubi etiam aliquid gravius cernitur, quia cùm abjectum Pastorem conqueritur, abjicientium peccata omnia, & Parentum etiam mala memorantur. Juxta omnia, inquit, opera sua quæ fecerunt à die quâ eduxi eos de terra Ægypti. Summum namque crimen agnoscitur, ad cujus discussionem, in DEI momoria præterita reducuntur.* Et quidem nec specie pietatis contra obedientiam licet agere. In vita S. Ephrem scripsit S. Greg. Nyssen. *Orabat moriturus S. Ephrem ne corpus suum pretiosâ veste ornatum sepelirent &c. Unus igitur eorum qui aderant, sanè quam nobilis, cùm magni pretii vestimentum parasset, quo Divini senis Corpus induum afficeret sepultura, neglecto quod audiverat mandato. Quare protinùs à malo dæmone percussus quòd mandato non obtemperasset, acerbissimas pœnas dabat, seque ante lectulum in quo vir sanctus jacebat, ore ferventes spumas agens dilaniabat.*

Sed si Religiosus agat vitam non religiosam, audite quid dicat B. Isaias Abbas Orat. 38. *Maledictus qui facit opera DEI negligenter. Vides quomodo DEUS eos qui in servitutem se ejus dedicant, & tamen propriæ voluntati deserviunt, non adjuvat. Sed deserat, & tradat in manus inimicorum; ex quo fit ut loco honoris quem ab hominibus aucupantur, in dedecus & ignominiam recidant.* Et S. Ephrem Parænesi 13. *Quomodo ausi sumus nobis remissionem priorum peccatorum à DEO efflagitare, si ipsi non oblivischimur conversationis pristinæ?* Descripsit verum Monachum S. Greg. 1. Dial. initio. *Labentia illi cuncta subter erant, rebus omnibus quæ voluuntur eminebat, quòd nulla nisi cœlestia cogitare consueverat: quòd etiam retentus corpore animus*

ipsa jam carnis claustra contemplatione transibat, quòd mortem quoque quæ cunctis pœna est, videlicet ut expressum vitæ ac laboris sui præmium amabat. Descripsit & malum Monachum S. Anton. de Padva in Dom. 2. Advent. *Quid existis in desertum videre arundinem vento agitatam? Nota quòd arundo radicem habet in luto, in quo gula, & luxuria: vacua interius, pulchra exteriùs &c. In quo mentis instabilitas designatur, infelix & maledictum illud claustrum in quo talis arbor plantatus, & crescit.* Sed notandum quod S. Basil. in Institut. *Contingit aliquando ut qualescunque in nobis culpæ, aut quantula, humanaque tentatio, iis qui extra cernuntur improbè meditantibus, pro maximis censeatur &c. Qui nihil experitur facilem putat omnibus victoriam &c.*

Ad eos qui Sacramentum Ordinis accedunt.

QUI accedunt ad sumendam S. Eucharistiam, monet Apostolus ut se probent. Quid si etiam se probare debeant qui ad conficiendam accedunt, qui Personam Christi gesturi, qui ejus potestate usuri, qui Mediatores inter Christum & populum futuri? &c. Greg. lib. 6. in 1. Reg. c. 3. *Samuel ait, sanctificamini & venite mecum ut immolemus. Si interesse sacrificiis non audent nisi sanctificati, quid de sacrificandis censendum?* Ante videre debent an à DEO vocati veniant, quia, ut docet Paulus. *Nemo sibi sumit honorem* Sacerdotii *sed qui vocatur à DEO sicut Aaron.* Si autem DEUS non vocat, non faciat idoneum Ministrum Evangelii, non dabit auxilia & gratias ut hoc ministerium ad salutem animæ suæ & aliorum obeat. Si enim etiam aliquando vocatis justo suo judicio hæc subtrahit, quomodo non vocatus potest illa sperare? Bern. Epist. 109. *O Judiciorum DEI abyssus multa, o terribilis in consiliis DEUS Super filios hominum! Spiritum donavit quem erat denuò abla-*

ablaturus, ut esset supra modum peccans peccatum, & gratia subintravit ut abundaret delictum, quod tamen non fuit culpa dantis sed addentis prævaricationem, sui nimirum arbitrii erat, qui malè liber liberum habuit contristare spiritum, contemnere gratiam &c. Vocatio non est à DEO quæ non est propter DEUM tales nimirum vocat Mammona, vocat otium &c. Probat seipsum an possit mundum contemnere? Bern. in declamat. *Clericus qui partem habet in terra non habet partem in cælo. Itaque Clericus si quidpiam habuerit præter Dominum, pars ejus non erit Dominus, v. g. si aurum, si possessiones, si variam supellectilem, cum istis pars ejus fieri non dignatur,* &c. Videat an possit castè vivere? Malach. 1. *O Sacerdotes qui despicitis nomen meum! & dixistis, in quo despeximus nomen tuum? Offertis super altare meum panem pollutum. Manibus impuris meum sacrificium tractatis.* Mallet Christus poni in sterquilinio quàm tractari manu incontinentis. Pares an sitis ferendis oneribus ad quæ vos disponitis. Si aliquis se Medicum profiteri velit, aut Causarum Advocatum, & sit artium illarum non satis gnarus, peccat graviter, quanto magis sacerdos cujus ignorantia majora creat pericula? Nemo mittens ad aratrum & retrò aspiciens aptus est regno DEI, quia moram facit in aratione. Quid si ignarus arandi susciperet negotium Aratoris? An possit non quæ sua sunt, sed quæ Christi quærere! Isai. 22. *Hæc dicit Dominus DEUS exercituum. Vade ingredere ad eum qui habitat in tabernaculo, ad Sobnam præpositum templi, & dices ad eum? Quid tu hic, aut quasi quis hîc: quia excidisti tibi hîc sepulchrum in petra tabernacula tibi?* Pro me nihil fecisti. *Ecce Dominus asportari te faciet sicut asportatur gallus gallinaceus, & quasi amictum sublevabit te. Coronans coronabit te tribulatione, quasi pilam mittet te in terram latam & spatiosam, ibi morieris, & ibi erit currus gloriæ tuæ, ignominia domûs Domini tui.*

Et

Et expellam te de statione tua, & de ministerio tuo deponam te. Audite iterum vocem DEI apud Ezech. 34. *Fili hominis propheta de Pastoribus Israël, propheta, & dices Pastoribus. Hæc dicit Dominus DEUS. Væ Pastoribus Israël qui pascebant semetipsos non greges, nonne greges à Pastoribus pascuntur? Lac comedebatis & lanis operiebamini, & quod crassum erat occidebatis, gregem autem meum non pascebatis quod infirmum fuit non consolidâstis, & quod ægrotum non sanâstis, quod confractum est non alligâstis &c. &c. Ecce ego ipse super Pastores, requiram gregem meum de manu eorum &c. &c.* Sciant magnum esse meritum Sacerdotis, magnum & demeritum. Durum enim est sacerdotum judicium, Bern. in declamat. *Cùm cœperint resurgere homines unusquisque in ordine suo, ubi putas generatio ista clericorum locabitur? Si ad milites forte diverterint, exsufflabunt eos qui minimè secum labores aut pericula tolerârint. Sic Agricolæ, sic negotiatores, & singuli quique ordines hominum à suis eos similiter arcebunt finibus, utpotè qui in labore hominum non fuerint. Quid igitur restat, nisi ut quos omnis ordo repellit pariter & accusat, eum sortiantur locum ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.* Hæc de otiosis Clericis, quòd de scandolosis? Cogitet ergo an tale exemplum possit dare ut jure de illo dici possit. *Nolite tangere Christos meos.* Sed Greg. Moral. 33. *An non prædicatores simulationis Antichristi sunt, qui cùm sacros ordines DEI obtinent, fugientem totis desideriis mundum tenent?* Ponemini in candelabro, qui hactenus fuîstis sub modio. *Sic luceat lux vestra* &c. Oportebit populum ambulare in luce vestra, cavete ne lumen vestrum fiant tenebræ. Vos eritis sal, videte ne infatuemini, quia & ab hominibus & à bestiis, si fueritis infatuati, calcabimini. Sal nascitur ex aqua Sacerdos ex muliere, sed si sal attigerit aquam difluit, & in terram cadit; & fic lutum. Isai. 52. *Mundamini qui fertis*

vaſa Domini. De qūo Greg. 2. Paſtor. 2. *Quantùm debeant mundari conſpiciant, qui ad æternitatis templum vaſa viventia in ſinu propriæ ſponſionis portant.* Malach. 1. *Labia Sacerdotis cuſtodient legem.* De hoc Greg. hom. 6. *Nemo dicat, admonere non ſuffieio, exhortari idoneus non ſum: quantum potes exhibe, ne malè ſervatum quod acceperas talentum, in tormentis pendere exigaris.* Talentum eſt quod Sacerdotio adjungitur, & confertur à DEO iis qui ab eo ſunt vocati, Munus docendi populum; ne lamentari poſſit ut ſuis temporibus lamentabatur, Greg. hom. 17. *Ad pœnam noſtram ut video, Epiſcopi Sacerdotes vocamur qui honoris nomen non virtutem tenemus, &c.* Ad pœnam, ut ſcilicet gravius judicemur, ac damnemur. Pergit idem. *Nullum puto ab aliis majus præjudicium quàm à Sacerdotibus toleirat DEUS, quando eorum quos ad aliorum correctionum poſuit, dare de ſe pravitatis exempla cernit, quando ipſi peccamus qui compeſcere peccata debuimus &c. Nos pereunti populo authores mortis exiſtimus, qui eſſe debuimus duces ad vitam.* Scitis qualis cibus Sacerdotum. *Peccata populi comedes*, ut ciconia ſerpentem ut ab iis purget prata. Alter cibus libri, dictum Ezechieli Sacerdoti, *Comede volumen*, idem dictum Joanni in Apoc. Potus, dictum filiis Zebedæi. *Poteſtis bibere calicem quem ego bibiturus ſum?* Perſecutiones propter veritatem, occupetio, oratio. Sed contra quendam Sacerdotem Cypr. Epiſt. 64. *Quam hic precem in conſpectu DEI pro Fratribus faciet, cùm DEUS peccatores non audit? Contrectat pudorem inceſtus, fidem perfidus, religionem profanus, Divina terrenus, Sancta ſacrilegus.* Lectus quis Sacerdotis? Vulnus lateris Chriſti, ex illo prodiit Eccleſia, in illo quieſcat Sacerdos, & in illo dum quæritur inveniatur. Sed fortaſſe quærentibus contingit aliquando quod contigit Nunciis Saul dum quærerent in lecto Davidem, invenerunt pro eo ſtatuam, cum pellibus caprinis & quidem

quidem in latere Christi, sed ut idolum, ut abominatio in loco sancto. Contingit fortè quod Petro & Joanni qui cum quærerent Christum in sepulchro, non invenerunt nisi linteamina: non invenitur nisi vestis, deest res ipsa. Memores sitis quàm frequentissimè sacrificium Domino offerre. B. Laur. Justinian. dicebat de omittentibus celebrationem Missæ. *Qui cùm possit Domino suo frui, & non frueretur, facile se declarat Domini sui curam non habere.* Accedite jam qui vocati estis à DEO, sed accedite, in puritate, sanctitate, nota sit modestia vestra hominibus, videant opera vestra & glorificent Patrem vestrum. Nunquam à vobis recedat timor DEI, non dominetur peccatum in vestro corpore. Sancta tractate sanctè, alioqui dicet vobis DEUS. *Quò mihi multitudinem victimarum vestrarum? plenus sum, holocausta arietum & adipem pinguium, & sangvinem vitulorum, & agnorum, & hircorum nolui, cùm veniretis ante conspectum meum quis quæsivit hæc de manibus vestris, cum ambularetis in atriis meis? Ne offeratis ultrà sacrificium frustrà, incensum abominatio est mihi. Neomeniam & sabbatum, & festivitates alias non feram; iniqui sunt cœtus vestri. Kalendas vestras & solennitates vestras odivit anima mea, facta sunt mihi molesta, laboravi sustinens & cum extenderitis manus vestras, avertam oculos à vobis.*

In Consecratione Abbatissæ.

DUO munia accipit in se Præfecta Monialium, & ut custodiat Virgines, & ut regat Religiosas. Utrumque est sublime. Virgines sunt Christi sponsæ; Religiosæ sunt vasa Christo consecrata. In quocunque horum defecerit grande instar judicium, & tanquam proderet Christi thesauros vapulabit: pro utraque ingens præmium. Si enim seipsum

custodienti Religioso promittitur centuplum, & vita æterna, quid tot alios Conservanti?

Quod virginitatem attinet, crebro illud Hieron ad Eustochium meditetur. *Rectius fuerat homini subiisse conjugium, ambulâsse per plana, quàm ad altiora tendentem in profundum inferni cadere. Ne fiat obsecro Civitas meretrix. Isai 1. Ne post Trinitatis hospitium, dæmones ibi saltent, & Sirenes nidificent & ericii.* Proinde attendat ne in aliquam cadat reprehensio. Bern. epist. 115. *Cur velum in capite mentiebatur reverentiam, & subinde petulans oculus exhibebat impudentiam?* Attendat ne se aliqua nimis comat. Basil. orat. ad nepotes de libris Græcorum legendis. cap. 12. *Occupatum esse in corporis ornatu non minùs turpe dicendum arbitror, quàm aut pellicem esse aut adulteram &c. Neque enim minùs turpe est, cum qui verè hoc cognoverit scire dignus existat nimiam corporis curam habere, quàm ad aliam quamvis passionem effæminatum esse &c.* Moneat ut quo amore castitatis eam voverunt, illam semper augeant. Basil. l. c. *Si flammantem Spiritum, quo nunc recaluit sine dubio cor tuum intra te, & meditationibus tuis exardescentem ignem Divinum jam extingui permiseris, quid restat nisi ut te illi servandum noveris igni qui non possit extingui?* Non sint colloquia cum sæcularibus etiam affinibus. Basil. ad Chilonem. *Si simul cum Christo mortuus, ac à tua generatione ac prosapia secùndum carnem disjunctus, quid rursus cum eisdem involui cupis. Si enim, quæ ob Christum semel dimisisti, hæc rursus ob tuos propinquos ædificas, promissis minimè stabis, inconstantiæ damnaberis.* Amplius Tertul. lib. de velandis virginib. *Vera & tota & pura virginitas nihil magis timet quàm semetipsam, etiam fæminarum* (ipsa fœmina) *oculos pati non vult.* Et Ambr. lib. 3. de virginib. *Deesse virgini sermonem quàm superesse malo.* Cogitent se habere thesaurum in vasis fictilibus.

Jam

Jam ad regimen. Intelligat se non mancipiis sed Christi filiabus præesse; proinde Matrem agat non Despotam, non veluti victor captivis imperet. Quod solent facere, ut ait Adrian. Gallus; qui domi suæ sordium captivi erant, & in Religione velut mundum invenissent, regimen acceperunt. Reges gentium dominantur eorum, vos vero non sic. Voluntariè tibi obedit, qui si mansissetis in sæculo forte coactus serviviſſes. Propter Christum paret, imperet ut Christus, & hoc imperium maximè sit in eo quod Petrus præcipit, *Forma gregis facti, exemplo fac bonos.* Nescis Christi dictum *Oderint dum metuant.* In charitate non in metu perfectio. Sunt qui dum, ait idem, si omnes in cœnobio tristes fecerint, perfectos se perorant fecisse. At ubi illud, Dulcis Domine Spiritus tuus? flagella & rigores augent, & charitatem velut hostes expugnant quæ est vinculum perfectionis. Planè agunt sicut illi de quibus Historicus, qui ubi solitudinem fecerint, pacem appellant. Hactenus ille. E contra Subditæ crebro non illud quod dixit S. Ephrem Parænesi. 35. *Recordare quòd mundo renunciasti & propriæ voluntati, & verbum non sustines?* & Paræn. 38. *Itane Monache professus es te Christo placere velle, ut tribulationes & tentationes, quæ ingeruntur ab Adversariis non fortiter sustineas; neque correctiones & admonitiones à tuo Præfecto susciperes? Cum Apostolus dicat. Quodsi extra disciplinam estis cujus participes facti sunt omnes; ergo adulterini & non filii estis. Cæsus es? gaude, te cæsum verberibus, verum & erratum corrige. Injustè verberatus est. gaude quia merces tua magna.* Ferè in cænobiis impatientiores sunt, ait Gal. ut qui in sæculo plura sustinuissent Videte ne in aliquem cadant querelæ S. Ephrem. cap. Eorum correctio. *Attendite obsecro quid dicam qui vitam hanc Monasticam sustulistis, & contremiscite. Angelicum ferentes habitum cum diabolo militamus. Habitus est Angelicus sed vitâ sæcularis. Num*

inter Angelos viget contentio ac zelus quemadmodum nunc inter Monachos cernimus? &c. Vix tertius est dies ex quo Mundo renunciarunt & cum illis, qui in habitu consenuêre, contendunt, nec volunt redigi in ordinem aut cuiquam obtemperare, sed excusationes excogitant, & ne corpus fatigent alius alium respicit. Subiit obedientiæ jugum & vult imperare, irascitur si admonetur, non faciam respondeo nisi ille veniat &c. Sapè qui domi suæ fuerat operarius & ignorabat quæ illius esset dextra vel sinistra, in monasterio studiosus & interpres, ac doctor incedit, &c. Mundo specie duntaxat renunciavimus re autem ipsâ quæ mundi sunt amplectimur. Excessat mendax excusatio. Habitu Monachi sumus moribus crudeles quidam & inhumani. Habitu humiles, moribus pestilentes. Habitu Religiosi, moribus perniciosi. Habitu dilecti moribus inimici, habiti chari &c. Nolite putare in cinguli & veste longa consistere vitam perfectam aut in eo salutem esse positam, quòd manus habet mundas, quòd eloquens sit, quòd scripturas interpretetur, quòd capite incedat raso, aut comam nutriat. In virtute, in bonis operibus sita est. Hæc autem dico non ut habitui detraham, absit sed ut ostendam habitui debere mores & opera congruere. Habitus enim sine operibus nihil est.

Ad hæc attendat Abbatissa, ut claustrum servetur, ut regulæ impleantur, silentium vigeat &c. Et Materno inducat affectu ut noverint Filiæ ab amore non odio correptionem procedere, itaque uni se Matrem alteri novercam exhibeat, & malit ut de suo errore quælibet sponte pæniteat, quàm ut puniatur. Habent blanda verba vim magnam etsi dulcem, emolliunt cor, ut in eo quod volunt inprimerere possint, dura è contra faciunt obdurari. Omnia perfecit Paulus etsi totus dixerit, Filioli mei, viscera mea, corona mea, &c. neque tradidit Sathanæ inter tot millia nisi unum, idq; propter enorme & notorium scelus adjuncto simul amore ejus salutis,

ſalutis, & ad utilitatem omnium. Chriſtus non coegit ullum pœnis ut ſuus eſſet diſcipulus; Antichriſti id erit, non taceant tamen ſi lupum venientem videant, proſpiciant ne aberret ovis; Meminerint illius quod Greg. 2. Paſtor 6. monet. *Qui cum curare corporalia funditùs negligunt, ſubditorum neceſsitatibus minimè concurrunt, quorum prædicatio plerumque deſpicitur, quia dum delinquentium facta corripiunt, ſed tamen eis neceſſaria præſentis vitæ non tribuunt, nequaquam libenter audiuntur. Egentis etenim mentem ſermo doctrinæ non penetrat, ſi hunc apud ejus animum manus miſericordiæ non commendat, tunc autem ſemen verbi facile germinat, quando hoc in audientis pectore pietas prædicantis rigat.* Claudat hunc ſermonem monitum ſynodi Syſcovianæ Cracovien. cap. 4. ubi &c. Monet Parochos, quod omnibus curam animarum habentibus ſervit. *Ad bonæ gubernationis modum pertinet in rebus agendis dexteritas, ſuavitas, affabilitas, compasſio, non indignatio, non pauperum contemptus, non avaritia. Ut facilè agnoſcant Parochiani Paſtorem ſuum jure officio fungi idque ex mera cahritate, quæ eſt medium efficacisſimum ad lucrandas hominum voluntates.*

In Conſecratione Monialis.

Ecce Sponſus venit exite obviam ei. Matth. 25.

ALiquos DEUS ipſe tranſeundo vocat, ut Apoſtolos, *Sequere me*; ad aliquos miſit Angelum ut ad Centurionem in actis Apoſt. ad aliquos virum aliquem ſanctum ut ad Davidem Nathan Prophetam. Sed ad virgines ex propoſito ipſe venit. Nam pro SS. Virginibus legitur Evangelium vel de theſauro, ad hunc venit homo & emit agrum illum: vel de Margarita, *dedit omnia ſua & comparavit:* vel de decem vir-

ginibus. *Ecce ſponſus venit.* Dicam de hujus Margaritæ ac theſauri pretio ut tantò alacriorem hanc virginem quæ conſecratur faciam ad occurrendum Chriſto.

Poſtquam creaviſſet DEUS primum hominem, dixit. *Non eſt bonum ſolum eſſe, dedit adjutorium ſimile.* Similis Chriſtus primo homini, unde & ſecundus Adam, quod habet adjutorium? Apoc. *Virgines ſeqvuntur Agnum quocunque ierit.* Sed quomodo ſimiles Chriſto, Cant. *Veni columba mea* vocat ad ſe Virginem, Chryſol. ſerm. 143. *Semper Angelis cognata eſt virginitas.* Non per terram ambulat, cum Angelis ſubvelat. Cùm S. Georgia virgo ſepeliretur, grex columbarum ſupra funus comparuit, & eâ ſepultâ in cœlum evolavit, ut ſcribit Greg. Turonen. de gloria Confeſſ. cap. 34 Chriſtus etiam ſub ſpeciebus panis non in alio vaſe olim apud Græcos ſervabatur, ut ſcribit Baron. quàm quod fuit in ſpeciem columbæ conformatum, unde S. Baſil. Chriſtum vocat *columbam Euchariſticam.* Columbæ Chriſti ſunt virgines, ſunt dilectæ, unicæ & propterea ſunt ejus theſaurus & Margaritæ. Theſaurus latet in terra, nulli notus, Virgo ſic in clauſtro latet, Conchæ ſoli rori ora ſua aperiunt, Virgo ſoli orationi ut ſic rorem cæleſtem attrahat. *Os meum aperui & attraxi ſpiritum* Pſ. Quod mare in quo hic unio? quis ager in quo hic theſaurus? quod columbarium? Templum, clauſtrum. Poſtquam Salomon ædificavit templum, extruxit etiam clauſtrum Virginum inter altare & parietem templi, ut eſt apud Nyſſen. de humana Chriſti gener. de his 2. Machab. 5. *Virgines quæ concluſæ erant ob tumultum exortum ad Oniam ſummum. Sacerdotem confugerunt.* Ecce quàm res antiqua virginis DEO ſacræ! Sed non tum primò cæperunt. Exod 38. *Fecit labrum æneum cum vaſe ſuo de ſpeculis mulierum quæ excubabant in oſtio tabernaculi.* Hæ mulieres dicibantur exercitus Domini ut teſta-

testatur Rabbi Abemacara in l. c. Sed quando hic exercitus primò institutus, à nemine scriptum. Quia sunt thesaurus inventus, qui ut sit talis, opus est ut nesciatur à quo sit in agrò depositus. In lege Christi primam Monialem consecravit S. Mathæus Evang. deinde quæ erant ejusmodi vocabantur aliquando *Diaconissæ*, ut est apud S. Clem. l. 2. constit. *Nonnæ*, ut apud S. Hieron. epist. ad Eustoch. *Sanctimoniales* ut est apud Aug. in Ps. 83. His primus publicos reditus constituit Constant. Magn. ut est apud Niceph. l. 8. hist. cap. 26. His regulas apud Græcos conscripsit Basilius magnus. Hic thesaurus Christi sanctus, quare & vestes quibus teguntur benedictæ sunt. Pro his orat Ecclesia. *Sint hæ vestes salutis protectio, cognitio religionis, initium sanctitatis, contra omnia tela inimici robusta defensio.* Hæ Christo desponsantur per annulum; coronantur ut Reginæ, & uxores. Orat Ecclesia, *ut supra vos permaneat Spiritus S.* Vos dicere potestis Cant. 8. *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Vos quia Christi estis non solùm sponsæ, sed etiam ut Ecclesia dicit uxores, estis Affines DEI Patris & Spiritus S. & quia uxor in domo mariti supra omnes plus potest, vos apud Christum præ aliis sanctis, siquidem illi servi sunt, imò supra Angelos, nam & illi sunt administranorii spiritus, potestis. Vobis in cœlo thronus proximus Christo, *Seqvuntur Agnum* canticum canetis, quod nemo alius cantare potest. Hinc S. Hieron. contra Jovin. *In omni genere hominum optimus virgo fuit* ut patet in Christo inter viros, in B. Virgine inter mulieres: inter Apostolos eminet Virgo Paulus: inter Martyres Stephanus: inter Evangelistas Joannes &c. S. Aug Conjugatos comparat stellis, viduas Lunæ, Virgines Soli; hinc similitudo cum Christo.

Margaritæ ex rore concipiuntur, virgines ex illo rore, de quo *Rorate cœli desuper.* Hinc Ecclesia tantam circa illas adhi-

adhibet curam, tantoperè illas vult conservatas, ut nihil magis, hostes illarum, tot maledictionibus obruit ut nullos magis. Audite enim quid dicat hodie. *Authoritate Omnipotentis DEI, & beatorum Petri ac Pauli Apostolorum ejus &c. ut est in Pontificali.* Has in custodiam tradit Abbatissæ. *Vide quomodo istas consecratas DEO serves & repræsentes immaculatas, reditura pro eis rationem ante tribunal sponsi eorum venturi Judicis* Collaboret illa omni suavitate ut dulce hoc Christi conjugium vobis reddat: collaborate vos omni humilitate & obedientiâ ut illi vos regere non sit amarum, exuistis omnem affectum ac terrena, nolite illum resuscitare per amorem vel minimæ rei temporalis. Memineritis vos habere thesaurum in vasis fictilibus, cavete ne hoc vas in terram decidat & frangatur, ventus ipse, scilicet colloquium incautum, fictilia ad terram dejicit, maximè si in fenestra illi exponatur, non impetatur lapillis munusculorum. Custos illius humilitas, sic enim non habebit quò cadat.

De Eadem Consecratione.

VIrginitatis est dignitas, quia Christus voluit nasci ex Virgine. Ambr. lib. de virginit. *Bona est continentia conjugalis, melior continentia vidualis, optima mundities virginalis.* Prima trigesimum, secunda sexagesimum, tertia centesimum affert fructum. In cœlo Angeli sunt virgines. Adam ante peccatum in paradiso fuit virgo. Matrimonio uti cæpit post peccatum & exul. Rursus, est meriti maximi quia, ut Bonav. in 3. dist. 39. *Ubi est major difficultas ibi ratio virtutis est majoris præmii & meriti.* At verò Aug. de Christiano agone, *inter omnia Christianorum certamina, duriora sunt prælia castitatis, ubi continua pugna & rara victoria.* Bern. serm.

Serm. ad Monachos. *Cum mulieribus habitare & de mulieribus non cogitare, majus est quàm mortuos suscitare.* Virginitas soli DEO vocat. Hieron. ad S. Virgines. *O Felix virgo in cujus corde, præter amorem Christi, nullus alius versatur amor.* Hæc est virtus maxima, quia ut docet S. Th. 2. 2. q, 152. a. 6. *Tantò virtus est major quantò per eam aliquis Christo magis conformatur.* Virgines autem seqvuntur Agnum quocunque ierit. Greg. in Pastorali. *Canticum novum cum Agno singulariter cantare, est cum DEO in perpetuum de incorruptione carnis gaudere.* Consecratio, rei prophanæ, efficit sacram, & honore dignatur vestra virginitas, hodie DEO consecratur, ut jam non sit vestra sed DEI, sicut qui dat calicem templo jam non est ejus, & qui illum auferre vellet, jam non furtum, sed sacrilegium committit, imò etsi illum auferat quem ipse dedit, ut docet S. Ephrem adhort 1. Jam dicere potestis *Dilectus meus mihi & ego illi.* Dilectus immortalis, cum quo desponsatio non finietur per mortem, tota mens in hoc dilecto. Unde S. Nilus Abbas de oratione. *Si Orationis tempore mens tua vagatur, te nondum esse Monachum, sed mundi studiosum judicat & ea quæ sunt extrinsecus attendentem.* Et quia in vobis Virginitas non est ut in sæculo sed sacra, & cui votum obedientiæ adnexum, hinc alterum Martyrium & ejus corona. Hieron. in vita Paulæ. *Non solùm effusio sangvinis in confessione reputatur, sed devotæ quoque mentis servitus immaculata qnotidianum Martyrium est. Illa corona de rosis & violis plectitur, ista de liliis.* Quia verò sponsæ Christi estis, ut sponsarum curam habet. Dixit quidam senex in vitis PP. lib. 2. *Sicut nemo potest lædere eum, qui ad latus Imperatoris est, ita neque Sathanas potest nobis nocere si anima nostra adhæserit DEO.* Hodie Religiosæ efficimini. Audite B. Isaiam Abbatem Orat 9. *Si mundo renunciasti, teque DEO per pœnitentiam addixisti, ne sinas te affligi cogitatione*

quasi vererum peccatorum veniam non impetrandam. Iterum ratione Religioni factæ estis Christi Sponsæ, idem Orat. 25. *Qui ea quæ mundi sunt, reliquerunt, digni facti sunt, ut D. JESU Sponsæ sint, & in ejus unitate permaneant. Propter hoc, inquit Apost. Ephes. 5. Relinquet homo Patrem & Matrem, & adhærebit uxori suæ.* Ita ut si Christus possit relinquere Patrem & Matrem, vos non desereret. De salute vestra certus vos facit S. Bern. Serm. ad FF. de monte DEI. *Cella & cæli habitatio cognatæ sunt, quia sicut cælum & cella ad invicem videntur habere aliquam cognationem nominis, ita & pietatis.* &c. *Propter quod secundùm formam propositi verbi laborantes potiùs in cælis quam in cellis &c. Quod geritur in cælis, hoc & in cellis, quodnam est hoc? Vacare & frui DEO, quòd cum secundùm Ordinem & piè celebratur in cellis, audeo dicere, S. Angeli DEI cellas habent pro cælis, & æquè delectantur in cellis atque in cælis &c. A cælo sæpe in cælum ascenditur, & vix moriens aliquis, aut nunquam, è cella in infernum descendit, quia vix unquam aliquis nisi in cælo prædestinatus, in ea usque ad mortem persistit.* Omnium horum est ratio. Quia inprimis omnia peccata quæ in sæculo fecit Religiosus, per ingressum ad Religionem veluti per Baptismum tolluntur. Hæc doctrina est Hieron. Damiani. Bern. Odilo. Cluniacem coll. 2. ubi ait. *Eadem gratia datur in Monastico habitu quæ in albis Baptismi.* Et hanc gratiam dantur maxima media conservandi.

In Benedictione Matrimonii.

FOrtasse non quisque cogitat etiam in cœlo esse Matrimonium, siquidem quid ibi opus illo, ubi nemo moritur. Nam ideò res nascuntur novæ, quia antiquæ intereunt, Ideò flores novi, aviculæ &c. homines, quia Pater moritur.

At in cœlo id non eſt, ideo *neque nubent, neque nubentur.* At verò etiam in cœlo fuit ſemel magna peſtis. Tertia pars Angelorum cum Lucifero mortua, opus ſupplere quod periit, non quidem per matrimonium carnale, *neque enim ibi nubent aut nubentur,* ſed per ſpirituale, quod Chriſtus habet cum Eccleſia, ex quo tamen naſcuntur verè Filii; tale Matrimonium cum ſit præſtantiſſimum, proponam vobis pro exemplo quod novi Conjuges imitemini.

De quatriplici lego Matrimonio in ſcriptura. Primum eſt, Chriſti cum Eccleſia. *Sacramentum eſt magnum, hoc autem dico in Chriſto & Eccleſia,* ait S. Paulus. Secundum etiam Spirituale, ſed jam non totius Eccleſiæ cum Chriſto, ſed uniuscuiusque noſtrum ſingulariter, de quo idem Paulus. *Deſpondi vos uni viro virginem caſtam exhibere Chriſto.* Tertium hominis cum homine, cui Chriſtus interfuit in Cana Galilææ. Sed nullum horum Matrimonium fuit cui ſe non immiſcerent Angeli. Contrahebat Chriſtus Matrimonium cum natura humana, parabat cum Eccleſia. *Miſſus eſt Gabriel Angelus ad virginem* &c. Deinde Angeli alii accinuerunt. *Gloria in exceſis DEO* &c. Contrahit Chriſtus cum Anima. *Gaudent in cœlis Angeli ſuper uno peccatore pœnitentiam agente.* Fiebat tertium Matrimonium in paradiſo, præerat illi Michaël; de illo canit Eccleſia, *Michaël præpoſitus Paradiſi.* Contrahebat junior Tobias cum Sara, cociliavit hoc Matrimonium Raphaël. Contrahebat Aſſuerus cum Eſthere. Ecce Zach. 1. *Reſponderunt Angeli qui ſtabant inter myrteta.* Myrthus ut ſcribit Plin. lib. 5. eſt arbor nuptiis ſacra, & ipſa Eſther alio nomine vocabatur Ediſſa, hoc eſt, myrthus. Sed etiam ipſe Chriſtus ubi eſt ſermo de ſuis nuptiis in Apoc. *Uxor nuptiarum Agni,* ſe vocat Angelum. *Menſura hominis Chriſti, quæ eſt Angeli.* Itaque nihil meliùs conjugibus quàm ſi vivant inter ſe, ut vivunt

vunt nobiſcum Angeli, & eorum monita audiant, & hōc eſt quartum Matrimonium, adhæret enim relicto cœlo animæ noſtræ Angelus ut vir uxori, ſunt duo in carne una, non deſerit uſque ad mortem.

Imprimis Angeli non ſuſpicantur de nobis. Venerunt ſemel tres ad Abrahamum, unum ille adoravit, num alii duo ſuſpicati ſunt per hoc ſe contemptos? Imò cogitârunt id Abrahamum prudenter facere clamabant peccata Sodomorum, jam hic non ſolùm ſuſpicari ſed credere oportebat, at verò Angeli antequam puniant, prius deſcendunt, ut videant an ita ſit. Didicit hanc virtutem ab Angelis, & in conjugio Abraham ſervavit. Accepta fuit illius uxor à Pharaone, nihil mali de illa ſuſpicatus. Poſuerat Michol in lecto Davidis ſui mariti ſtatuam illi ſimilem, quid hîc ſuſpicax diceret? At Michol hoc modo à morte Davidem eripuit. Quàm miſer ſtatus, cùm ſe nec movere loco, nec proſpicere ſine ſuſpicione conjux poteſt, cùm toties illud in detorto ſenſu auditur *Vulneraſti cor meum in uno oculorum tuorum* &c. Quoties aſpicis per feneſtram, toties vulneras.

Angeli nos in tribulatione ſolantur. De Matrimonio dictum. *Verumtamen ejuſmodi tribulationem carnis habebunt*. Eſt ſatis afflictionum. 1. Cor. 13. *Si lingvis hominum loquar & Angelorum*. Quid in tribulatione loqui ſoleant homines, ſcimus. Sed quid Angeli? audite repleta erat tota domus fumo, Iſai 6. At illi clamant, *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus*. Debet ſolari maritus uxorem, ita non ſolum patienter adverſa ferat, ſed etiam ut iis laudet DEUM, ita fecit Manue Judic. 18. Ita Job.

Angelus ad bona opera inducit. Jacebat ſub Junipero Elias, venit Angelus, excitavit, *Surge, comede, ambula*. Excitet vir uxorem ad S. Communionem, ad Orationem Zach. 4.

Angelus

Angelus suscitavit me quasi virum qui suscitatur de somno suo. Suscitet uxor virum in cultu DEI sommolentum. *Per uxorem fidelem sanctificatur vir infidelis,* & econtra, sed quidsi à bono avocet! *vade retro Sathana,* sicut Tobias reprehendit uxorem quando alienam rem accepit. Sed id modo suavi faciat ut Angelus, authoritatem suam servet ad judicia, tribunalia. Prov. 31. *Nobilis in portis vir ejus quando sederit cum senatoribus terræ,* In portis olim fiebant judicia, in iis se ostendat Senatorem, sed domi sit maritus. Angeli nos docent, corrigunt, sed quomodo? Job Angelos vocat *astra matutina,* astra dum oriuntur, non statim sunt in altissima parte cœli, illuminant primò viles vapores terreos, paulatim calorem exerunt, nullum cum altero certat ut priùs mundo compareat. Apoc. 5. vidit *Agnum stantem tanquam occisum habentem oculos septem, qui sunt septem Spiritus DEI.* Angeli sunt oculi, sed simul aspiciunt Agnum occisum. Sit uxoris oculus maritus, sit custos: sed simul ipse respiciat quantum debeat Agno. Ita uxorem reprehendat, qualiter se optat reprehendi ab Agno ad cujus mortem concurrit.

Amorem mutuum servent Conjuges. Ps. 103. *Qui facit Angelos suos spiritus, & ministros ignem urentem.* Ignei sunt Angeli propter amorem, ignis convertit in se lignum, imò & ferrum, amor in se omnia, hinc quæ amamus & pulchra & jucunda putamus, & nobis digna, & nobis æqualia. Cant. *Ecce tu pulcher es dilecte mi & decorus.* Hoc sponsa dicit, nihil illi pulchrum præter Sponsum. Est ipsi columna nubis & ignis dilectus, columna quæ duxit populum DEI, & hæc columna est ab exemplo Angelorum sumpta, quia in illa columna populi fuit Michaël. Sponsa nubes in æstu sponsa, sponsa illuminat per diem. *Equitatui meo in curribus Pharaonis assimilavi te.* Angeli oppresserunt Pharaonem, & sponsa,

nemo ditior, nemo magis militaris quàm meus ſponſus, illa ut Abigail defendit maritum, etſi fuerit Nabal, id eſt, ſtultus. *Equitatui meo aſſimilavi.* Id eſt, Angelis qui involantes in currus Pharaonis eos demerſerunt. Angeli amantes populum D E I.

Si ita fueritis imitati Angelos, erit *Angelus pacis vobiſcum.* Eritis ſicut *duæ Olivæ in domo D E I & Filii veſtri ſicut novellæ olivarum. Eritis ſicut duo candelabra lucentia.* Erit Apoc. 1. *Gratia vobis & pax à ſeptem ſpiritibus qui in conſpectu DEI ſunt.* Quod dum vobis apprecor, verbis illis Tob. 5. utor. *Benè ambuletis, & Dominus ſit in itinere veſtro, & Angelus ejus comitetur vobiſcum.*

De Eadem Benedictione.

QUalis eſt differentia inter ablutionem corporis cùm balneator affundit aquam, & inter ablutionem baptiſmalem: talis inter Matrimonium Ethnicorum & Chriſtianorum. Lotio balnei abluit corpus ſed non tangit animam: lotio baptiſmi abluit animam. Matrimonium Ethnici eſt contractus, qualem facimus quando cùm convenimus, da mihi pannum v. g. ego tibo dabo pecuniam: fac iſtud pro me, ego pro te viciſſim faciam. At inter Chriſtianos ſicut baptiſmus eſt Sacramentum ita Matrimonium. Baptiſmus eſt ſignum viſibile inviſibilis gratiæ, eſt & Matrimonium; ille confert gratiam ex Chriſti meritis, confert & iſtud; gratia verô DEI eſt talis, ut in quo reperitur, DEUS illi det cœlum. Præterea attrahit auxilia quædam dum per Sacramentum accipitur, ut ope illorum homo plurimùm juvetur ad vitanda peccata, virtutum profectum. Propterea debet ad Matrimonium quiſque ſanctè accedere, eo fiet ut numerus ſervorum

rum DEI augeatur: accedant ſanè Ethnici *ſicut mulus & eqvus quibus non eſt intellectus*, quia illorum Matrimorum tam ſanctum eſt atque mulum vel eqvum emere. At non licet ad noſtrum in peccato accedere, & ſi hoc fiat, novum committitur peccatum, & auxilia quæ aliàs conferret non confert. Et quia ipſi ſponſi & conficiunt hoc (non Sacerdos qui ſolùm teſtis eſt & benedicit) & ſuſcipiunt Sacramentum, ex utroque capite obligantur ut ſanctè ad illud accedant.

Quoniam verò quoduis Sacramentum occultat in ſe aliquod DEI myſterium, ſic, in ſpeciebus Euchariſticis latet corpus & ſangvis Chriſti. In Baptiſmo regeneratio in Filios DEI &c. In Matrimonio, Chriſti cum Eccleſia matrimonium. Epheſ. 5. *Sacramentum hoc magnum, ego autem dico in Chriſto & Eccleſia.* Magnum eſt, quia aliorum Sacramentorum materia eſt aqua, vinum, panis, oleum; hujus verò ipſi vivi homines. Magnum, quia alia conficit homo unus, hic duo. Magnum quia alia poſſunt fieri in occulto & ſecretè, iſtud nonniſi publicè & cum aſſiſtentia non cujuſcunque ſed proprii Parochi. In baptiſmo latet regeneratio in Filios DEI, in iſto ipſum matrimonium Chriſti cum Eccleſia, per quod fit regeneratio. Hæ dignitates ſunt Matrimonii, etſi ab aliis Sacramentis quoad aliqua etiam ſuperetur, ſiſtamus interim in hac, quòd Matrimonium Chriſti cum Eccleſia ſignificet, hinc enim ſument conjuges vivendi in conjugio exempla. Ab initio ſtatim mundi hoc Chriſti matrimonium deſcribebatur, apparabatur. Sumpta prima uxor de latere viri prænunciabat naſcituram Eccleſiam de latere transfoſſi Chriſti. Salomon Epithalamium ſcribebat. David cytharam parabat *Audi filia & vide* &c. Parochum in hoc Matrimonio agit S. Paulus. *Deſpondi vos uni viro*, idem ergo Paulus docet. *Chriſtus eſt caput Eccleſiæ, vir mulieris.*

Est caput, non manus, quia manu percutimus: non pedes, quia hæc pars ignobilior, non oculus, quia nihil aliud faceret nisi uxorem observaret. Est caput, habet omnes sensus, caput, sed non in sui unius commodum verùm totius corporis. Maritus videat, audiat, non solùm quod sibi soli utile sed quod etiam uxori, illa verò obediat, nam si corpus vellet imperare capiti quis esset ordo? Talis certè, ac si vellet Ecclesia regere Christum.

Rursus idem Paulus *Viri diligite uxores vestras sicut Christus Ecclesiam.* Nunquid pauci sunt in Ecclesia mali, num ideò malam appellat Christus Ecclesiam? Imò *Maculam non habentem neque rugam, neque aliquid hujusmodi.* Quia non respicit maculas, *Nescio vos*, & illos convertit in sanctos, quæ corona Ecclesiæ? *Veni coronaberis de capite Amana, de vertice Sancto & Hermon, de cubilibus leonum* &c. Sunt montes anathemata, speluncæ fætentes. Sed videte dum hanc coronam imponit sponsæ. *In capite ejus corona duodecem stellarum* dissimulet maritus quædam, & alia corrigat in charitate, & meminerit quòd *charitas operit multitudinem peccatorum.* Apud Judæos concessum fuerat dare libellum repudii, Sanctius apud nos est Matrimonium, Christus regit Ecclesiam sed in omni amore, errare non permittit sed non pedibus proterit. Exprobravitne unquam Ecclesiæ inæqualitatem gneris? Imò *tradidit semetipsum pro ea.* Fuerit uxor mancipium antea, si est uxor jam est amore & honore digna. Mancipium fuit Esther sed postquam nupsit Assvero, jam summus Princeps Aman nihil est præ illa. Conjugium à jugo dicitur, quia apud Romanos in desponsatione jugum imponebatur, jam conjuges in eodem sunt jugo. Dives maritus jam & uxor dives, ita Christus sponsæ. *Multæ Filiæ congregaverunt divitias tu supergressa es universas.* Volat in gloria maritus ut nubat, connubium

bium à nubibus dicitur, jam & uxor volat. Thesaurus uxoris vir, viri uxor, ad hoc annulos sumitis quibus vos obsignetis, annulus datus est filio prodigo & statim ex indigno factus est dignus. Hic Amor non debet habere finem sicut neque annulus habet: Jam uxor est viri corpus, jam dolori si accidet, idem sensus: jam pars una juvat alteram: accipiat vulnus pars una cùm quanta lenitate applicat emplastrum alia? In Christo unum est & Divinitas & Anima. *Et erunt duo in carne una*, duæ animæ, etsi una caro, tamen summa in Christo consensio Divinitatis cum anima, licet utraque suam liberam habeat voluntatem summa tamen est concordia, neque natura dignior improperat viliori, neque vilior in formidine cohabitat.

Superest ut vobis dem Benedictionem, do illam ipsam quam dat Ecclesia &c.

Tempore Nundinarum.

DUM homines suas nundinas exercent, etiam Dæmones, & DEUS suas, sed dæmon adhibet merces quæ patent sensibus nostris, id est voluptates visûs, auditûs &c. DEUS illas quæ intellectu solùm conspici possunt, cælum, gratiam, virtutem. Uterque non aliam requirit pro mercibus suis pecuniam quàm nostram animam.

Dum voluptates sensuum prohibitas à dæmone emimus, animam nostram illi in servitutem tradimus, nec enim illam si emerit, tractare aliter novit quàm mancipium, ut si Barbari capiant filiam Principis, illa vult speculum, jubetur accipere scopas ut verrat stabulum: vult in lecto quiescere, jubetur in nuda humo: vult cibos exquisitos, jubetur scapulas nudare ad plagas &c. Aug. prop. 42. in epist. ad Romanos

in illa verba. Ego carnalis homo venundatus sum sub peccato ita ait. *Quod intelligitur perinde quasi unusquisque peccando animam diabolo vendat, accepto tanquam pretio ipsâ voluptatis dulcedine.* Sic animam suam vendidit Acham pro auro quod tulit de anathemate Jericho. &c. Jam ergo non remanet homo juris sui. Si Barbaro te venderes, solùm corporis tui esses Dominus, dæmon autem animæ, & si putes te esse liberum. Vide annon sit servus cui dæmon suos præsides imponit? An liber est ille cui mulier imperat, à quo si aliquid poscat dandum est illi, si vòcat veniendum, si ejicit abeundum; si minetur extimescendum? Ita jubet libido, fac, facit &c. Isti sunt vicarii quos dæmon emptæ à se imponit animæ. Sed nulla servitus turpior quàm illa in quam se quis sponte vendit cùm esset liber, quidsi insuper pessimo se vendat Domino qualis est dæmon? qui domum vendit cogitur ex illa exire, quid qui seipsum? Exulet inde recta ratio &c. Poterant per leges, ut scribit Hali lib. 2. antiquit. Roman. filios vendere: poterant Atheniensis ut Plutarch. in Solone, his sustulit hanc legem Solon. Constantinus Romanus prohibuit vendere in perpetuam servitutem. Quod tandem in totum abrogatum est. Et nos vendemus nos ipsos? Christus eos qui vendebant columbas in templo ejicit, quid faciet de iis qui vendunt animas? Maximè cùm hæc venditio animæ toties confirmetur quoties peccatur. Avidè huic emptioni dæmon inhiat, quia tanti unam æstimat animam ut pro illa daret omnia regna mundi, ut patet in Christo, cui offerebat si ille peccaret, & nos eam pro una voluptate, & quidem cujus nos pudet, vendimus? Planè agimus ut Judas. *Quid vultis mihi dare ut eum vobis tradam?* Arbitrio emptoris pretium comittimus, DEUS ita animam æstimat, ut dixerit. *Quid prodest homini si universum mundum lucratur & animam*

animam suam perdiderit? Lyra in Matth. 16. *Anima rationalis imagine Trinitatis insignita pretiosior est omnibus terrenis.* Vita nostra est nobis tanti ut Chrysost. in 16. Matth. apud Lyran. dicat. *Etsi decem millia diademata corpori insanabiliter ægroto circumposueris, non curat: sed & si decem millia diademata corpori offeras & circumponas hâc conditione ut lethaliter vulneretur, nullus homo ea curat.* Hæc omninò sunt vera, ita amamus vitam. Anima verò est hujus vitæ principium, cur illam vilissimo pretio in mortem æternam vendimus? Christus pro hac margarita omnia sua dedit. Si tibi dæmon daret pro anima omnia regna mundi, adhuc parvo illam venderes. Job. 2. ait dæmon. *cuncta dabit homo pro anima sua ita ille judicat & facimus hæc pro vita temporali, cur non pro æterna?* Proverb. 26. *Pretium scorti vix est unius panis.* Idem de aliis peccatis, quia delectatio tam brevis atque dum panis per guttur transit & finis utriusque idem. Avaritiæ voluptas tota est in solis oculis, aut in memoria quia cogitat se habere. Honores toti in eo quia te alii vident, uno verbo Isai 52. *Gratis venundati estis* & Ps. 45. *Vendidisti populum absque pretio.*

Vendamus potiùs Christo. *Apud Dominnm copiosa redemptio*: Solus potest dare pretium quòd animæ nostræ æquivaleat & superet. Se ipsum dabit, cujus imago tam pretiosam facit animam, dabit ut per illum vivamus, eâdem felicitate cum illo fruamur. DEUS se dat pro tua anima tibi, quem quia vident Angeli beati sunt, DEUS cujus opes nulla explicare lingva potest. Christus dat se tibi ut serviat tibi. *Transiens ministrabit ipsis.* Dominus mancipio. DEUS qui dæmonem cruciat in æternum & voluntate solâ potest in nihilum redigere, & modò agit ante se in triumpho. Abac. *Egredietur diabolus ante pedes ejus.* Ubi tunc erit precium pro quo te emebat dæmon? *Viri divitiarum dormierunt somnum suum & nihil invenerunt in manibus suis.* Videbis eos qui se dæmoni

vendiderunt factos veluti locustas. Apoc. 9. *De fumo putei exjerunt locustæ Facies aarum quasi facies hominum*, videntur homines sed sunt bestiæ. *Habebant capillos sicut capillos mulierum* Ecce luxuriosi, capilli sunt cogitationes juxta Aug Greg. Hæc de mulieribus. *Dentes eorum dentes leonum*, Ecce rapaces. *Vox aliarum earum sicut vox currum, equorum multorum currentium in bellum*, ecce iracundi. *Habebant caudas similes scorpionum*, ecce adulatores. *Habebant supra se regem, Angelum abyssi cui nomen exterminans.* Ecce emptor illorum. Quo fructu empti? exterminati ut sint extra terminos omnis boni. ò quæ lamentatio illorum? O quoties, *Ergo erravimus*? Nazianz, *Ætas vitæ dies est mercaturæ magnæ.* O miseri venditores? Si tibi DEUS daret pro te aliquod regnum, dares te ipsi forsitan, nunc dat se pro te: ita ut eo vivas. Aug in Ps. 70. conc. 2. *Sicut vita corporis est anima, sic vita animæ DEUS.* Ex eo fit quod quidem minus est, sed tamen magnum, quod Chrysost. hom. 56. in Genes. *Adveniens Christus eam virtutem in hominibus plantavit ut ex hominibus Angelos faceret.*

In die Cœnæ Domini ad Homicidas.

QUO titulo vos compellabo? dicam Filios prodigos, sed ille propriam substantiam, vos alienum sangvinem & vitam prodigastis. Dicam oves Christi errabundas, vos lupi discerpsistis oves Christi, dicam rebelles DEO qui illius imaginem concerpsistis, *ad imaginem quippe DEI factus est homo*, quodsi illi regulæ insistam. *Non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum*, vos nunquam ad vitam revocabitis eos, quos occidistis, quibus vitam abstulistis. Cælum nobis sub imagine scalæ Jacob DEUS proposuit, volentis ascendere ex illa vos deturbabunt quos interemistis, & clamabunt, tu

me

me occidiſti, tu me in ſepulchrum miſiſti, ego te in infernum detrudam, Orabitis, ſed effuſus ſangvis clamabit contra vos de terra, ſicut Abel ſangvis, & clamore ſuo veſtras orationes obruet. Levabitis manus in cœlum, *Sed manus veſtræ plenæ ſunt ſangvinum.* Oculos attoletis, attolit illos ad Crucifixum, cui dixit ille, *non pepercit non parcam.* Nolo tamen ut dicatis cum Caino. Major eſt iniquitas mea quàm ut illam mihi dimittat DEUS Aſcendite ſcalam Jacob. *In quacunque hora ingemuerit peccator* dimittentur ei peccata, reſtituite quæ debitis propter homicidium. In vertice ſcalæ vidit Jacob DEUM. DEO Patri obligatus ille, qui contra omnipotentiam peccavit per fragilitatem; Filio quæ fecit per inſipientiam: ſpiritui S. quæ per malitiam. Obligatus Chriſto qui ejus occidit Fratrem; B. Virgini, Sanctis, quos offendit. Manus veſtras implevíſtis alieno ſangvine per cædem, implete veſtro per flagellationes, oculos veſtros lacrymis implete. Leo eſt Chriſtus Apoc. 5. vindicabit, ſed ſuper obſtinatos qualis fuit Pharao, cùm pœnitentibus aget mitius; quercus ſecuri ſcinditur, flores manu decerpuntur. Propterea Iſai. 1. *Væ genti peccatrici.* Idem væ intonat Jer. 4. Ezech. 13. Oſeæ 7. Micheæ 1. Abacuc 2. & in Sophonia. At verò aliis, 2. Tim. 4. *Obſecra, argve, increpa.* 1. Cor. 10. *Obſecro vos.* Ambr. in Luc. 9. *Alii ſunt terrores Prophetici, aliæ ſuaſiones Apoſtolicæ.* DEUS in igne apparebat. Philo lib. de Decalogo Ignis *malos urit bonos illuminat.* Propterea Iſai. 11. *Egredietur virga de radice Jeſſe, & flos de radice ejus aſcendet* virga non verè penitentibus, flos contritis corde, Aug. ſerm. 69 de tempore. *Qui verberibus indiget, ad eum egreditur in virga, qui autem proficit ad juſtitiam aſcendit ei in florem.* Dicit de peccato dolentibus, *Beati* dicet obſtinatis, *væ vobis.* Audient pœnitentes Pſ. 7. *Qui ſalvos facit rectos corde.* Audient obſtinati *Niſi converſi*

fueritis gladium suum vibrabit, arcum suum tetendit. Expectatis ut vos percutiat virgâ sicut Moyses petram, ut sic tandem fluant aquæ lacrymarum Exod. 17. Percutiet & confringet ossa vestra, percutiet ut Pharaonem & in mari demerget. Non fecit Jerosolyma Prophetis monentibus quod fecit Ninius & periit. Vertetur hæc vobis in serpentem virga, sicut versa est virga Moysis Pharaoni. Occidistis, sangvinem effudistis, sangvis de manu vestra exquiritur. O pœnitentes percutimini virgâ Episcopi Jer. 5. *Percussisti eos & non doluerunt, attrivisti eos & noluerunt accipere disciplinam, induraverunt facies suas supra petram, & noluerunt reverti.* Sicut Baltasar etsi videret scribi, *Mane Thecel, Phares.* Peribunt sicut Balthasar, non restituitis DEO quæ abstulistis ipse sibi de vobis, de vita vestra, de substantia vestra, restituet. *Convertimini ad Dominum DEUM vestrum.*

Cùm ostenta in cœlo apparent, v. g. Cometa.

IAM de cœlo nobis DEUS concionatur, non verbis, sed signis, hic possum dicere. *Qui habet aures audiendi audiat.* Explicabo hac voces.

Non semper damni signa sunt Cometa. Apparuit instar Cometæ, stella cum Christus nasceretur. Tempore Augusti Imp. ut scribit Sueton. fuit insignis Cometa, & accepit ex consilio sapientum illum in omen fortunæ, & secuta est pax universalis. Idem scribit Festus, nam Cometa ex se cur potiùs mala prænuntiet? fiunt alia signa in aëre quæ clariùs prænunciant mala, circa annum 1610. ignes in aëre & columnæ mala belli prædixerunt, venti insoliti, diluvia, afferunt, non solum

ſolùm ſignificant mala, cur non ita ſunt terrori ut Cometa? quia cauſa eorum ſcitur. Cauſa Cometæ in aëre eſt vapor terreus accenſus. Cometæ qui eſt in cœlo alicujus Planetæ, eſt fumus ejuſdem planetæ in nubem coactus, per quem tranſit radius ſolaris. & ſicut in denſiore apparet. (vide meam Meteorologiam) Si ergo eſt inferior Cometa, materia illius priùs fuit in terra, & ſi tunc non nocet, multò minùs ita elevata nocebit. Superioris Cometæ eſt materia eadem quæ Planetæ, itaque nihil diverſum à ſuo Planeta efficiet. Præterea, inferior ardet, omne verò venenum ignis abſumit, ſi verò eſſent fumi magni cùm ardet, iique nocivi, utique eos videremus de die. Si pars materiæ noxiæ in terra manet, certè pars major abivit in altum. Tamen Cometa ut à DEO aſſumitur, poteſt varia ſignificare, nam DEUS nihil fruſtra fecit; Solem & lunam non ſolùm ad ornatum, ſed etiam *in ſigna & in tempora fecit*, ut ſint ejus beneficentiæ ſigna, unde Pſal. *Cœli enarrant gloriam DEI, & opera manuum ejus annuntiat firmamentum* & quidem adeò, ut dixerit. *Non ſunt loquelæ neque ſermones eorum, quorum non audiantur voces eorum.* Et quidem non per voces ſed per ſigna loqvuntur ut ab omnibus intelligantur, & ſi quotidiani Planetæ ſic loqvuntur, quid Cometæ rari? Eclipſis terret, quid novæ ſtellæ? certe aliquid inſoliti, ante pœnam ſolet DEUS præmonere.

Nos advertimus quòd in nobis ſint multa digna pœnâ, quomodo non timebimus? Creatura eſt pro Creatura. *Pugnabit pro eo orbis terrarum contra inſenſatos*, quæ modò ad illius amorem ducit, docet ut Magiſtra, poſtea punit, & hoc cæleſte flagrum eſt vehementius quovis terreſti. A nobis tamen fumi prodierunt ex quibus ignes in aëre, & alia oſtenta conſtant. Quare Jeremias ubi monet bonos à ſignis cœli, ita loquitur. *A ſignis cœli nolite timere quæ metuunt Gentes* mali. *Timorem*

morem faciant ea facientibus suis. In terra faciunt Cometas, ignes, columnas &c. Ex Sodoma aſcendebat materia ignis in cœlum. *Aſcendit ad me clamor Sodomorum. Peccatum eorum aggravatum eſt nimis* non advertunt ſua peccata aſcendere in cœlum. Fortè Cometas deſcribit in Apoc. Cùm oculum Domini pingit emittentem flammas, cum ex ore ejus prodeuntem gladium, unde hæc? Oculi flagrant noſtris peccatis, collegit ex nobis ignem, in nos refundet. Fortè & hic Cometa eſt oculus tuus ardens O Domine: fortè os emittens gladium, nos hæc fecimus, in nos ea vertis, & præmones. *Dedit eis ſignificationem ut fugiant à facie arcûs.* Sed ut verbum DEI non in omni terra facit fructum ita hæ voces reales, alios pœnitet &c. Viſi & aliàs in Polonia, ſed nihil mali attulerunt quia agebatur pœnitentia. Viſus anno 1301. & ſuperata à Polonis Ruſſia. Anno 1314. duo Cometæ viſi, cœpit fides inter infideles ope Crucigerorum. Anno 1362. nihil mali attulit Cometa grandis. Anno 1432. viſus Cometa, & nihil aliud ſecutum præter mortem Ducis Litvaniæ Swidrigieli, qui ſine Cometa mori poterat. Anno 1434. ſecuta mors Jagellonis Cometam, ſed ferè centenarius erat ſenex. Anno 1475. Cometam nihil ſecutum. Fuit Cometa anno 1531. Fuit & Anno 1577. ſed poſt priorem vicimus Moldaviæ Ducem; poſt poſteriorem Moſchos. Unde id? quia ſciendo quòd Cometa non plus poſſit quàm DEUS velit, agebant pœnitentiam quare facilè ibi erat divinare de bono eventu.

At modo granum cadit ſecùs viam, in petram, in ſpinas Cùm exercitum vincimus animat, jurè timemur. Stellas ſcriptura vocat *Militiam cœli, Cuſtodiam*, exercitum DEUS auget, jungit Cometas ſtellis. Nobis videtur bellum intentari, nobis Cometa ſimilis factus ex debili vapore, fumo. Vita noſtra fumus in nobis contingò conſumitur humiditas, deficit &

& Cometa. Cometa est stella falsa, lucet, sed nōn diu. Videtur aliquid cùm sit vapor, quare superbis minatur: sunt in se obscuri nitere volunt per ostentationem, hypocrisim, his Cometa dicit. Videtis me, clarior sum quàm Luna, sum terrori, paulò post nec locum meum in cælo invenietis Apoc. ostentatores specie stellarum de cœlo cadentium pingit. *Et visum est aliud signum in cælo, & ecce draco &c. & in capitibus ejus diademata septem, & cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cæli, & misit eas in terram.* Draco in coronis, stellas detrahit, an ita debiliter affiræ ut non sit opus ungvibus? non erant veræ stellæ, sed veluti Cometæ, vani homines, facilè dejiciuntur. Tales appellat S. Thadæus in Epist. *Fluctus feri maris despumantes suas confusiones* intentio eorum spuma quæ deficit. Sed nitent, videas alium orationes longas texere, alius dat eleemosynas, alius jejunat, doctus, dives, honoratus &c. Quomodo *flutus?* potius stella, est stella, sed falsa. Orat, sed etiam diffamat; largitur, sed est usurarius, jejunat ut videatur, docet non facit, exemplaris est sed ut laudetur. Dives sed ex raptu, honorem digniori præripuit, & eo abutitur, lucet sed ut cometa.

Vilioribus tales comparavit Isaias, misit eum DEUS ad duos Principes, hæret, dicitur ipsi. *Ne timeas à duabus caudis titionum fumigantium.* Non diu lucebunt ut titio fumigans, Fortè Propheta attulit illis titionem, videte. Modò non titio sed Cometa ostenditur, non timent qui cavent ne sint falsæ stellæ, non prodest lucere coram mundo, boni si lucent, non quærunt hoc. *Fulgebunt justi & tanquam stellæ in arundineto discurrent.* Sed ut scintilla, tales se credent. *In arundineo*, recordabuntur se esse arundines fragiles. His non nocebit Cometa, non impugnat humiles sagitta, non dirigetur ad nimis exiguam metam. Cometa quasi stella, Cometa,

unde etiam vocatur crinita ſtella, ex hoc divinaret cum Ezechiele 5. *Sume tibi gladium acutum radentem pilos, & duces eum per caput tuum, & aſſumes tibi ſtateram ponderis, & divides eos, tertiam partem igni combures in medio civitatis &c. & aſſumes tertiam partem & concides in circuitu ejus, tertiam verò aliam diſperges in ventum, & gladium nudabis poſt eos, & ſumes inde parvum numerum, & ligabis eos in ſummitate pallii tui.* Si capilli ſignificabant ignem, carcerem bella; ne tota Cometæ cauda idem ſignificat, niſi reſipiſcamus. Jam id factum in Provinciis hujus Regni. Cauda Cometæ quaſi capilli muliebres, notat degeneres à virtute Majorum maſcula, nitor muliebris intrat. Nolumus audire Concionatores ut convertamus, jam alii Concionatores ducendi uſque Conſtantinopolim captivos nobis prædicant, pellamus aves quæ devorant in corde noſtro ſemen verbi DEI. Vultur hîc eſt corvus Promethei, dirumpamus vincula, pelle ipſe Domine has aves.

Ut horas Index in horologio, ita Cometa oſtendit nobis quid DEO debeamus. Non advertimus ubi primò comparuit Cometa, fortè DEUS abſcondit ut tantò magis timeamus, Dicent Aſtrologi comparuiſſe in tali & tali ſigno, ſed ſæpè hæc divinatio fefellit. Puniet DEUS eos qui malâ vitâ exprimunt tale ſignum cœli, ſunt hæc modò peccata non eſt contractus, non eſt confeſſus abſque peccato. Mittit DEUS Ezechielem ad Judæos ut illis exprobret peccata ut convertat, dat illi modos qui penetrent corda. Imprimis juſſit illum devorare librum, ut quod deinceps prædicaverit, ex intimis prædicet, deinde jubet ut in laterculo depingat Jeroſolymam, & circa eam obſidionem ordinet, deinde per plurimos dies uni incumbat lateri jubet, & per plurimos alteri, & interim non alio veſci pane quàm ſordibus humanis

infecto

infecto Jubet producere bulliens ahenum. Cur ita? quia præmonuit DEUS. Populus hic fallax, dolosus, infidus ut tecum, ita cum DEO agit ostendit se ejus laudatorem, audit conciones in speciem, *Cum scorpionibus habitas* alia versio. *Quoniam spinæ & rebelles tecum sunt.* Nemo spinas conjunget, hæ spina suffieant verbum DEI: cum efflorescit maximum est gelu, uvas acerbas habet etsi botris similes. Hoc malum invaluit, & contra illud DEUS jam non verbis utitur, & dat signum quod nos omni modo puniet. Pasim Judæi, Hæretici Apoc. describit quendam Cometam. *Vidi stellam de cælo cecidisse, in terram.* Videtur Cometa, qui dum deficit quasi cadit & moritur, *habebat clavem putei,* id est, rerum absconditarium sed noxiarum, quia. *Et aperuit puteum abyssi* &c. *Et de fumo putei exierunt locustæ in terram, & data est illis potestas sicut habent scorpiones terræ* ex fumo qui abscuravit fidem prodierunt. Locustæ gregatim volant & incedunt, postea secum pugnant, & consumptæ loco in quo erant, abeunt. Talia illarum sunt comitia. Ita homines & per hoc consumantur pauperes, in scorpio tota vis in cauda, deest caput, non incipiunt à DEO. *Et similitudines locustarum similes equis paratis ad prælium.* Quomodo? similitudo est pseudopoliticis, hominis boni per fortio. *Et super capita eorum tanquam coronæ similes auro.* Quisque jactat libertatem, nullum superiorem volunt, sed hoc aurum est fictum ex stramine, scintilla exurit, alii afflicti ab illis, putant eos esse liberos sed non Pagani qui eos ligant. *Et facies eorum tanquam facies hominum,* species & fucus pulcher. *Et habebant capillos sicut capillos mulierum,* cogitationes muliebres vanitas. *Dentes eorum sicut dentes leonum,* cùm se invicem lacerant, cum pauperem. *Cauda scorpionum,* Cavendum nè Cometa talem caudam habeat, projiciat DEUS hos scorpiones in oleum, ut

ut fiat medicina. Sic remedium contra injustitiam. *Mendaces Filii hominum in stateris suis.* Sed in cœlo vera statera in qua appondimur. Quales simus Christiani, Judices &c. sicut Baltasar. *Numeravit DEUS regnum tuum, appensus es in statera. Et inventus es minus habens, divissum est regnum tuum &c.* Tantum effecit apud DEUM abusus vasorum sacrorum, convivium insolens, an parcet rapienti bona Ecclesiæ, vel iis abutenti? luxui? Appendit justitias. In libra cœlesti, in una lance unus scorpionis, id est in alia alius, & modò ponderant manus, qui plus dedit ille justior. Justitia est ut semen in via, calcatur, est via ad promotiones, favores, regna quæ servant justitiam crescunt, eâ deficiente deficiunt.

Cometa non calefacit, exprobrat nobis frigiditatem in rebus DEI, propterea verbum DEI cadit in petram quæ mactat frigere. *Ab interioribus egredietur tempestas & ab arcturo frigus.* Incipit in corde frigus, nam oritur hæresis, Atheismus, Machiavellismus, inde turbæ, seditiones, quomodo amabit proximum qui non amat DEUM. Possent adhuc dici aliqua ex motu veloci vel tardo. Oremus ut Decus omnia convertat in bonum.

Ad Afflictos.

INtravit Esther ad Assuerum, tetigit illam virgâ, dum virgam cogitas, quid malum putas, salus fuit Estheris, nisi eam tetigisset, periisset Esther. Attigit vos suâ virgâ DEUS, non aliud cogitate nisi salutem Isai. 11. *Egredietur virga de radice Jesse.* Jesse significat incendium, sed amoris Divini; inde ista virga egreditur. Cant. 1. *Labia ejus disstillantia myrrham.* Nimirum DEUS suos dilectos in hoc mundo labiis suis osculatur myrrham stillantibus. Dum affligit nos excolit.

excolit. Joan 15. *Pater meus agricola est, omnem palmitem non ferentem fructum, tollet eum: & omnem qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat.* De quo Greg. lib. 7. Epist. 32. *Palmus infructuosus tollitur, quia peccator funditùs eradicatur, palmes verò fructuosus purgari dicitur, quia per disciplinam reciditur, ut ad uberiorem gratiam perducatur, sic enim spicarum grana tribulis attrita aristis & paleis nudantur, sic olivæ prælo pressæ in olei pingvedinem defluunt, sic botri vinearum tusi calcibus in vinum liquescunt.* Aug. in Ps. 21. *Intelligat homo Medicum esse DEUM, & tribulationem medicamentum esse ad salutem, non pœnam ad damnationem, sub medicamento positus, ureris, secaris, clamas, non audit medicus ad voluntatem, sed audit ad sanitatem.* Solatia sunt istæ afflictiones si bene inspiciantur Greg. 26. Moral. 17. *Nostrum est hic flagella percipere quibus servatur de æternitate gaudere Heb. 12. Flagellat omnem filium quem recipit. Apoc. 3. Ego quos amo, arguo, & castigo.* Deinde nunquam DEUS castigat, quin simul paret solatia, sit exemplo Job. de quo Aug. serm. 224. de tempore. *Pœnâ fugatâ revertitur sanitas, & cicatricibus felicior redditur medicina. Celeriùs curat Dominus quàm vulnerat inimicus, in gaudia gemitus vulnera migravêre, & in fossis vulnerum numerabantur, monumenta victoriæ.* Hæc de solatio temporali, sed majus est, quia injustè afflictus & patienter propter DEUM tolerans, non solùm jus ad cœlum accipit, sed possidere illud in terra incipit. Matth. 8. *Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, ipsorum enim est regnum cœlorum.* Non dicit, *erit*, sed *est*. Non solùm quia paratum est pro illis ab origine mundi, sed quia cœperunt in possessionem ejus intrare, jam portant thesaurum in vasis fictilibus. Orabant leprosi sanitatem &c. annuit, sed cùm Mater pro filiis Zebedæi Matth. 20. petit thronum, respondit, *non est meum dare vobis.* Quare hoc?

Basil. orat. 24. Dominum sic respondentem inducit. *Si leprosus curationem quærit, virtutem exero: si mortuum ex tumulo resurgere necessum est, potestatem expromo. Quodsi thronum quis petat & regiam potestatem quærat, fusum pro pietate sudorem pro testibus reposco.* Quare hic reposcit? quia jam hic datum cœlum. Tertulli. ad MM. *Animus* vester *est in cælo.* Amplius est, quia tribulatio custodit hoc jus cœli, S. Th. in 4 dist. 16. *Tribulationes non solùm peccata purgant, & à peccatis præservant, sed meritum etiam augent.* Quæ duo postrema jus cœli muniunt ac roborant. Hoc ipsum tali similitudine explicat S. Ephrem Orat. de recta vitæ ratione· *Lateres crudi sunt fragiles & invalidi, iidem igne concocti tam validi fiunt, ut igni simul & aquæ resistant.* Propterea dicit scriptura. *Bonum est magis ire ad domum luctûs quàm ad domum convivii.* Rationem hujus dat Bern. in ramis palm. serm. 2. *Licet enim multos frangat adversitas, tamen multò plures extollit prosperitas, sicut scriptum est Ps. 90. Cadent à latere tuo mille, sinistro scilicet, per quod signatur adversitas: & decem millia, id est, multò plures, à dextris tuis, in quibus prosperitas designatur.* Copiosiùs hoc ipsum exponit Greg. Pastor. part. 3. *Qui sanari posse creditur, à multis quæ appetit prohibetur, & pueris nummos subtrahimus, quibus tota simul patrimonia hæredibus reservamus, nisi salvandos in perpetuum cerneret, erudiendos sub disciplinæ regimine Divina dispensatio non frænaret. Plerumque etiam Justis cùm temporalis potentia sustollit, velut in laqueum culpa comprehendit. David DEO amabilis rectior fuit in servitio, quàm cùm pervenit ad regnum. Quis inter hæc sine magni laboris discrimine salvabitur, si ille David in his culpâ interveniente turbatus est, qui ad hæc fuerat DEO eligente præparatus? Salomon &c. nihil in hoc mundo priùsquàm caderet adversitatis habuisse memoratur, sed concessa sapientiâ funditùs cor deseruit, quod nulla vel minima tribulationis disci-*

disciplina custodivit. Basil. Orat. Quòd non est DEUS author malorum. *Divitias eripit ab iis qui malè iis utebantur, instrumentumque illis injustitiæ fuerunt. Morbum inducit iis quibus magis expediebat habere membra malè impedita*, &c. Hoc signum est quòd piè vivamus, si patimur innocentes. 1. Tim. 3. *Omnes qui piè volunt vivere in Christo, persecutionem patientur.* Neque circa alios quid boni agimus. Greg. lib. 7. Epist. 27. *Qua in re ego fidenter dico, quia minùs piè vivis, si minùs persecutionem pertuleris. Idem in verbo* 1. *Thessal.* 2. *Ipsi scitis Fratres introitum nostrum, quia non inanis fuit, sed antè passi, & contumeliis affecti. Ecce prædicator sanctus ingressum suum vacuum fuisse perhibuit, si contumelias non pertulisset: & tu dicere bona vis, & mala perpeti recusas? Studium bonæ operationis plus ipsa adversitas augeat, sic semina messium gelu cooperta uberiùs germinant: sic ignis flatu premitur ut crescat, redeat quod Ps.* 180. *Exaudivi te in abscondito tempestatis, probavi te ad aquam contradictionis. Si inter contradicentes quæ DEI sunt egeris, tunc verus operator probaris.* Dum patimini, hoc solùm curate ut laudem DEO reddatis. Aug. 1. Civit. 8. *In eadem afflictione mali DEUM detestantur, atque blasphemant: Boni autem precantur & laudant, tanti interest non qualia sed qualis quisque patiatur; nam pari modo exagitatum exhalat horribiliter cœnum, & suaviter fragrat ungventum.* Febris est peccatum, febris tua avaritia tua est, febris libido, DEUS percutit venam ut sanet, tollit sangvinem divitiarum per hostem &c. Hoc solum superest sanandi te remedium. Aspis mordet, adhibetur ignis. Tertull. adu. Prognos. cap. 5. *Medicus urit & secat ut sanet, licebit & DEO ad perennem vitam per ignes & gladios & acerba quæque curare. Tormentis tormenta discutit, quod sævitiam putas gratia est.* Oremus etiam pro nostris persecutoribus, sicut est apud Tertull. in Apologetico c. 30. *In cœlum suspicentes*

Christi-

Christiani manibus expansis, quia innocentes: capite nudo, quia non erubescimus: sine monitore, quia de pectore oramus: precamur semper pro imperatoribus, vitam illis prolixam, imperium securum, domum tutam, exercitus fortes, Senatum fidelem, populum probum, orbem quietum. Quæcunque hominis & Cæsaris vota sunt. Sic itaque nos ad DEUM expansos ungulæ fodiant, cruces suspendant, ignes lambant, gladii detruncent, bestiæ vorent, paratus est ad omne supplicium ipse habitus orantis Christiani. Hoc agite boni Præsules, extorquete omnia DEO supplicantem pro Imperatore. Hic erit crimen, ubi veritas & DEI devotio est.

Ad Moniales.

MAgnam consolationem Matribus quæ habent Filias in monasterio, S. Hieron. lib. 1. adu. Jovinian. eruit ex verbis Apostoli. *Mulier salvabitur per filiorum generationem,* ex quo sic. *Nam si salvatur mulier in filiorum generatione, & liberorum numerus Matrum est salus, cur addit, si permanserint Filii in fide & caritate & sanctificatione cum castitate,* vulgata legit, *in sobrietate,* Sed Hieron. ex Græco contendit, legi debere in castitate. *Tunc ergo salvabitur mulier, si eos filios genuerit qui virgines permansuri sunt si quod ipsa perdidit, aquirat in liberis, & damnum radicis & cariem flore compensat pomi.* Hoc maximè locum habet in Monialibus. His est fides maxima, dum relinqvunt omnes opes, quia Christus dixit. *Beati pauperes spiritu* &c. Quia ut Bern. serm. 3. de Nativ. Christi. *Væ vobis divites qui habetis consolationem vestram, ut non mereamini habere cœlestem.* Volucres cœli habent hîc nidos, vulpes foveas, sed nihil in cœlo: Filius hominis è contrà non habet ubi caput reclinet, nec domum propriam habet, totum verò habet in cœlis. Hieron. in Luc. 16. ex occasione Divitis Epulonis.

lonis. *Difficile imò impossibile est, ut & præsentibus & futuris quis fruatur bonis, ut & ventrem hic & ibi mentem impleat, ut & de deliciis ad delicias transeat, & in utroque seculo gloriosus appareat,* Unde S. Epictetus Præsbyter ut est in ejus vita. *Aurum hoc, fili quod videtur, non est verum, sed est quædam vanitas phantasiæ, per quam in hoc mundo illuduntur animæ justorum.* Hanc illusionem evadunt pauperes Christi qui nihil habent, & ea quibus utuntur, non illorum sunt, atque adeò illa æstimant, conservant, tractant ut res Christi ab illo sibi ad usum mutuò datas unde Basil. in instit. Monach. cap. 55. *Qui contemnit res monasterii velut sacrilegus judicandus est: & qui perdit per negligentiam ipse simile crimen incurrit, propterea quòd omnia quæ ad usus servorum DEI deputata sunt, sine dubio consecrata sunt.* B. Jordanus de Saxonia Ord. Eremit. S. Augnst. fusè ostendit, quòd proprietates DEUS malâ & insperatâ morte puniat. Et hujus rei plura adducit exempla, incipiendo à Juda qui proprium habuit, quia fur erat deinde Act. 5. de Anania & Sapphira. In vitis PP. p. 2. § 20. Apud quendam mortuum reperti sunt centum solidi, S. Macarius &c. Isidorus & cæteri seniores statuerunt, ut cum illo in sepulchrum injicerentur, acclamando. *Pecunia tua tecum sit in perditionem.* Ibid. § 64. S. Antonius cùm sciret de quodam Monacho quòd sibi aliquid reliquisset, jussit eum circumligari carnibus, & in eum canes immitti, & dixit. *Quicunque renuntiant sæculo & volunt habere pecunias sic à dæmonibus lacerantur.* Hac cæremoniâ jactandi in sepulchrum pecuniam cum mortuo, & acclamandi. *Pecunia tua tecum sit* &c. Usus S. Augustinus cum Januario Monacho serm. 53. ad Fratres, & Greg. 4. Dialog. c. 55. sepeliebantur autem in sterquilinio & hoc ipsum fieri debere statuit Jus Canonicum in Decretali de statu monachorum cap. *Cùm ad monasterium.* Ubi etiam prohibetur ne pro

talibus offeratur Missæ sacrificium. Plura de hac materia in promptuario Exemplorum Discipuli, & apud Gviliel. Peraldum Episc. Lugdun. in summa Virtutum & vitiorum tom. 2. cap. 19. Et Gerson. speciali tractatu.

De Caritate quod maximam habeant ad DEUM Moniales constat ex eo, quia quod carissimum, & auro pretiosus habuerunt, scilicet suam libertatem, illi donârunt per Obedientiam. Est charitas mutua, quia per paupertatem ablatum est *Meum ac Tuum* ex quo omnes lites oriuntur, est charitas superiorum erga inferiores, quia Maternâ pietate prospiciunt Inferioribus, memores illius *Esurivi & non dedistis mihi* &c. Si enim damnatur qui non dat pauperi qui aliquando est hostis Christi, quomodo non cum amore dabit sponsæ Christi, pauperi voluntario propter Christum? quomodo non juvabit Inferiorem ut centuplum à Christo se credat recipere si non quoad rem interim, saltem quoad modum? Quomodo non concurret, ut experiatur melius esse habere Matrem spiritualem quàm carnalem? quomodo non callaborabit ut dulce jugum sit Christi? Quomodo non in hoc erit tota ut exprimat quàm maximè Patrem cœlestem, cùm eundem in illa studeat agnoscere Inferior? Gravis est ex se Obedientia sed suavitate imperantis mitigabitur. Charitas in providendo efficiet ne in proprietatem labatur. Bern. serm. 23. in Cant. *Audiant Prælati qui sibi commissis semper volunt esse formidini, utilitati rarò. Erudimini qui judicatis terram. Discite subditorum Matres vos esse non Dominos studete magis amari quàm metui* Filii Matrisant, si Mater dura, etiam illi durescunt. Rex erat Jerosolymis Herodes, turbatus est, & cum eo turbata est Civitas. Bern. in Epiph. serm. 3. *Misera sanè Civitas in qua regnat Herodes, quoniam Herodianæ sine dubio particeps erit malitiæ.* Idem serm. 76. in Cantic. *Boni sollicitique Pastores non cessant*

cessant

cessant bonis lætisque exemplis impingvare pecus, & suis magis quàm alienis. Nam si alienis & non suis ignominia est illis, & pecus non ita proficit. Si enim ego qui inter vos videor Pastoris gerere curam, apposuero vobis Moysi mansuetudinem &c. Ex altera parte considerent Inferiores quòd idem Bern. Epist. 42. *Certus sum ego Monachus & Monachorumque qualiscunque Abbas, si mei quandoque Pontificis à propriis cervicibus excutere jugum tentarem, quòd Sathanæ tyrannidi meipsum mox subjicio.* Veri Obedientis exemplum statuebat S. Franciscus Seraph. cadaver quod se permittit modo quo voles tractari. Ægydius ejus socius in Schola Patrum dixit. *Cùm boves sunt sub jugo, in horrea important frumentum, cùm eo soluti, soluti sunt nihil faciunt utilitatis, ita Monachi.* Ibid. *Testis mendax peribit.* Prov. 21. *Testis mendax est qui promisit obedientiam & non servat.* Greg. Moral. 35. cap. 10. *Obedientia sola est quæ fidei meritum possidet, sine qua quisque infidelis convincitur esse, etsi fidelis esse videatur.* Joan. 6. *Eum qui venit ad me non ejiciam foras, quia de cœlo descendi, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. Quid enim? si suam faceret, eos qui ad se veniunt, repulisset?*

De sanctificatione Monialium pauca loqui necesse, cùm ipsæ consecrentur qualiter nulli Religiosi. Magna est omnium Religiosorum præstantia quam explicat Bern. serm. 2. de altitudine & lassitudine cordis dum suos Monachos alloquitur. *Magnum prophetandi genus cui vos deditos esse conspicio, magnum prophetiæ studium cui vos video mancipatos, quod illud? nempe juxta Apostolum non considerare quæ videntur, sed quæ non videntur; sine dubio prophetare est:* &c. *Sed & professionem Apostolicam audiamus. Ecce nos reliquimus omnia, si gloriari licet, habemus gloriam, sed si sapimus, habere curabimus apud* DEUM &c. *Veritatem dicam, esse hic aliquos qui plusquàm retia & naves reliquêre,* &c. *quia vidisti Thoma credidisti, beati qui non viderunt*

runt & crediderunt &c. Ubi ergo Angelica in hoc corpore conversatio, in corde prophetica expectatio, quantus cumulus gratiarum! &c. Nunquid non tres cæli ſunt quos aſcendimus. Sedſupra hæc plurimùm habent Moniales, ut patet ex ritu earum conſecrationis. Eſt ſponſa quævis Chriſti: ſi ſponſa, commune habet cum Chriſto regnum, ideò ut advertit Philip. Abbas in Cantico tam à ſponſa quàm à ſponſo dici, *vinea noſtra, domus noſtra* &c. Si ſponſa, ſicut vir & uxor duo ſunt in carne una, ita qui adhæret DEO unus eſt ſpiritus cum eo. Apud Bollandum in vita S. Veronicæ Mediolanen. Chriſtus Dominus Moniales appellavit *Chriſtas*. Propterea in illis nullam patitur maculam, rugam. Religio eſt alter Baptiſmus. Job. 25. juxta Græcam. *Neque enim quis exiſtimet quòd ſit dilatio pyratis.* Iſti in mari prædantur, Religioſi ſcandaloſi in Religione. *Non eſt illis dilatio* pœnæ, ſubjectum cum Anania & Sapphira, imò cùm DEUS vult alios punire, à domo ſua incipit. Ezech. 9. Mittit Angelos ad puniendum. *Non parcat oculus veſter, nec miſereamini &c. Incipite a Sanctuario meo* Matth. 3. *Baptiſabit vos Spiritu S. & igne.* S. Paſchaſ. lib. 2. in Matth. *Quaſi non in præſenti Spiritu S. abluit.* Cùm Religionem ingredimur deinceps ſi qua peccati macula *ſubrepſerit, per ignem conflagrationis ad purum exuret.* Obſervat enim in Aſcet. Nierembergius, Religioſos tepidè viventes, afflictionibus & morbis à DEO exuri, ut dum nihil dignum agunt pro ſuo ſtatu, ſaltem patiantur. Imò graviùs eſt quod dicit Oddo Cluniacem collat. 1. *Illos gehenna devorat qui ſub habitu Religioſo negligenter vivunt.*

In loco Apoſtoli adducto initio legit Hieron. *Caſtitate*, alii *ſobrietate*. Bene iſta cohærent, Caſtitas ſine ſobrietate, inquam, ſine mortificatione carnis. In vita S. Eugeniæ ſcriptum. *Si quando contigerat aliquam ſororem tentari à diabolo* *per*

per somnum, mox Abbatissæ pandebat, illa verò cum lachrymis postulabat ut diabolus ab ea recederet. Jubebatque ut lapides portaret, & statim sub sago cinerem super cilicium spargeret, & ita dormiret usque ad decimum diem. S. Ammonius quando desiderium carnis surgebat, & incitabat ad libidinem membra ejus, nunquam pepercit carni suæ, sed ferrum ignitum apponebat membris suis, ut semper vulneratus esset, & ita desiderium passionis compescebat magnitudo doloris. Ut est in lib. 2. Vit. PP. Imò S. Ephrem adhortat 1. ad eos qui in Religionis rudimentis se exercent. *Vis virginitatis in ciborum consistit abstinentia. Monachus autem crapulæ deditus contaminabit carnem suam.* Cassian. coll. 12. cap. 15. *Quisquis extractus à cunctis confabulationibus otiosis, & mortificatus ab omni ira & sollicitudine, curaque mundana; duobus tantùm paximaciis fuerit quotidianâ refectione contentus, & aquæ satietate subtractâ quietem somni trium, sive ut alii statuerunt quatuor horarum spatio terminant, nec tamen laborum aut continentiæ hujus merito, sed miseratione Domine Castitatem se crediderit adepturum non amplius quàm sex mensibus perfectionem illius non impossibilem sibi cognoscet.* Neque censeri debet nimiùm gravis hic esse labor cum magna sit virtus castitas, & in ea supremum locum teneat Virginitas, Hieron. epist. ad Virginem Eustochium. *Quodsi volueris respondere, te nobili stirpe generatam semper in deliciis, semper in plumis, non non posse à vino & esculentioribus cibis abstinere, nec his legibus vivere, districtiùs respondebo. Vive ergo lege tuâ quæ DEI non potes.* Grandis est virtus Virginitas, sed ut idem ibid. Loco Angelorum quos habuit in cœlis, constituit sibi Christus in terris virgines. *Statim ut Filius DEI ingressus est terram novam sibi familiam* Virginum *constituit, ut qui ab Angelis adorabatur, in cœlis, haberet Angelos & in terris.* S. Cypr. de habitu Virg. *Christum continentia sequitur, & regno DEI Virginitas destinatur,*

 Ambr.

Ambr. lib. 1. de Virginib. *Virgo DEI donum est, munus parentum, Sacerdotium castitatis. Virgo Matris hostia est, cujus quotidiano sacrificio vis Divina placatur.* Ibid. lib. 2. *Unaquæque in cælo exultabit virgo dicens Ps. 49. Introibo ad altare DEI, immolo DEO sacrificium laudis, & reddo Altissimo vota mea, neque enim vobis dubitaverim patere altaria, quarum mentes altaria DEI. Confidenter dixerim, in quibus pro redemptione corporis Christus immolatur. Nam si corpus Virginis templum est, animus quid est? qui tanquam membrorum cineribus excitatis Sacerdotis æterni recopertus manu vaporem Divini ignis exhalat. Beatæ Virgines quæ tam immortali spiratis gratiâ, ut horti floribus, ut templa religione, ut altaria Sacerdote.* In hoc altari sacrificia suscipit vestra DEUS à vobis pro vestris Parentibus &c.

Ad Milites.

UT victoriam miles obtineat, advertat causas propter quas vinci solet. Ambr. serm. 85. *Civitati nonnisi propter civium peccata infertur excidium, desine peccare, & civitas non peribit. Quid fugis Patriam? si vis salvus esse tua potiùs peccata subterfuge: si tu peccare deseris, victus est inimicus,* &c. *Injustus planè & impius est Filius, qui periclitantem deserit Matrem. Mater enim quodammodo dulcis est Patria quæ te genuit, quæ ut fugere possis divitem te fecit.* Huic incipiendum qui ad bellum procedit peccata extirpanda, hæc militem vinci faciunt, deinde amor erga Patriam assumendus, hæc duo faciunt de victoria certum. Unde audacter Ambr. serm. 86. *Non potest timere Barbarum qui timuerit Salvatorem, nec potest metuere hostis impetum qui præcepta servaverit,* &c. *Arma sunt nostra in quibus nos Salvator instruxit, oratio, misericordia, atque jejunium. Jejunium enim meliùs quàm murus tuetur. Misericordia facilius liberat*

liberat quam rapina, oratio longiùs vulnerat quàm sagitta, &c. *Scire debet quòd Adversarii magis meritis, quàm virtute* bellicâ *vincuntur.* Peccata sunt duplicia quæ victoriam evertunt, alia militum, clamant ad cœlum peccata, ut regna evertat, ut Milites disperdat. Gen. 18. *Clamor Sodomorum multiplicatus est nimis.* De quo Salvian. lib. de Gubernat. *Pulchre clamorem in se dixit habere peccata, Grandis absque dubio peccantium clamor est. quia terra ascendit ad cœlum, quare autem peccata hominum quasi damnare testatur? Scilicet quia aures suas cædi dicit clamoribus peccatorum ne differatur pœna peccantium. Et verè clamor & quasi grandis clamor quando pietas DEI peccatorum clamoribus vincitur, ut peccantes punire cogatur.* Clamabitis ad DEUM, *Adjuva nos*, clamabunt è contra peccata, *Disperde illos*, &c. Sed hoc ipsum ex ore DEI præstat audire, quomodo scilicet propter peccata pereant regna. Micheæ 3. *Principes ejus* Jerusalem *in muneribus judicabant, & Sacerdotes ejus in mercede docebant, & Prophetæ ejus in pecunia divinabant, & super Dominum requiescebant dicentes, nunquid non Dominus in medio nostrum? non venient super nos mala. Propter hoc, causâ vestri, Sion quasi ager arabitur,* in eam desolationem veniet mox fortissima Sion Jerosolymis. *Et Jerusalem quasi acervus lapidum erit, & mons templi in excelsa sylvarum.* Jam quod attinet peccata militum.

Avaritia & luxuria præcipuè militem invadunt. S. Ambr. serm. 7. *Propter prædam militare peccatum est.* Quid propter oppressiones civium? Quomodo alacriter contra hostem procedet quem ingens sarcina restitutionis gravat? Ad avaritiam ducit luxus. Peccabat avaritiâ Judas, & navicula in qua erant discipuli Christi mergebatur. De quo Ambr. serm. 11. *Videamus quæ causa quòd una eademque navicula, hic in tranquillitate doctrinam populis tribuit, ibi in tempestate discipulis*

metum

metum mortis inducit. *Hæc autem causa periculi, erat ibi proditor Judas, quamvis Petri fides fundaret naviculam, hujus tamen perfidia conturbabat, unius igitur delicto cunctorum merita quatiuntur.* Fur erat & sacrilegus Judas, si in exercitu Judas, etsi optimè instar navis compactus fuerit exercitus, etsi fidem Petri secum habuerit, fluctuabit tanquam navicula in tempestate. Expertus est hoc aliàs victoriosus miles Ducis Josve, qui propter sacrilegium Achan non potuit contra hostem subsistere. Utatur miles ut decet suo stipendio, & non habebit opus aliena invadere. Sed dum unâ nocte anni pretium profunditur, opus est de rapinis supplere. Bern. ad milites templi cap. 2. *Quis ergo ô Milites hic tam non ferendus? &c. Operitis equos sericis,* &c. *Depingitis hastas, clypeos, & sellas, fræna, calcaria, auro & argento, gemmisque circumornatis,* &c. *Militaria hæe sunt insignia, an muliebria potiùs ornamenta? Nunquid fortè hostilis mucro reverebitur aurum, gemmis parcet, serica penetrare non poterit?* Quid convivia, canes venatici? in hæc sangvis Pauperum exprimitur. Amos 4. *Audite hic qui conteritis pauperem & deficere facitis egenos terræ dicentes. Quando transibit mensis & venundabimus merces?* &c. *Juravit Dominus in superbiam Jacob. Si oblitus fuero usque in finem omnia opera eorum, & cap. 9. Avaritia in capite omnium, & novissimum eorum in gladio interficiam non erit fuga eis, Fugient, & non salvabitur ex eis qui fugerit.* Bellatis ut liberum serveris populum, & duriùs tractatis quàm si in servitutem redigeretis, ut subinde esse præoptet sub hoste quàm sub defensore. Amos 2. Hæc dicit Dominus. *Super tribus sceleribus Israël, & super quatuor non convertam eum, pro eo quòd vendiderint pro calceamentis, qui conterunt super pulverem terræ capita Pauperum, & viam humilium declinant, & Filius ac Pater ejus ierunt ad puellam ut violarent nomen sanctuum meum, & super vestimentis pignoratis accubu-*

accubuerunt. Quod Castitatem attinet. Tertull. dixit lib. de Monogamia. *Quamdiu causabimur carnem? quia dixit Dominus, caro infirma, sed præmisit, & spiritus promptus ut vincat spiritus carnem, ut cedat quod infirmum est fortiori. Nam & qui potest capere capiat, dixit: idest qui non potest, discedat. Discessit & ille Dives qui non ceperat substantiæ dividendæ egenis præceptum, & dimissus est sententiæ Domini.* Quare concludo verbis Bern. l. c. *Tria sunt necessaria prælianti, ut scilicet strenuus industriusque miles, & circumspectus sit ad se servandum, & expeditus ad discurrendum, & promptus ad feriendum.* Boni milites ut idem ibid. *Imminente bello, intùs fide non auro se muniunt, quatenus armati & non ornati hostibus metum incutiant, & non provocent avaritiam* &c. Equos habere cupiunt fortes & veloces, non *tamen coloratos aut phaleratos, pugnam quippe non pompam, victoriam non gloriam cogitant, & student esse magis formidini quàm admirationi.*

In Funere alicujus Nobilis.

CAlamitates humanæ eodem nobiscum procedunt modo atque Samson cum Philistæis, exurunt agros, amicos tollunt ut ille maxillâ asini, diruunt ædificia ut ille portas civitatis Gasæ, tandem ipsas columnas Reipub. invadunt. *Apprehendit ambas columnas quibus nitebatur tota domus unam dexterâ & alteram lævâ tenens: concussis fortiter columnis cecidit domus super omnes Principes, & cæteram multitudinem quæ ibi erat.* Hoc planè hodie nobis accidit, cùm N. cecidit columna cui Principes & populus innitebatur. Non tamen hæc omninò columna cecidit, sed magis stabilita est.

Habet DEUS in hoc mundo columnas majores & minores ut solet fieri in magno palatio. Columna est civis in sua

domo; major, nobilis &c. Aliæ ſunt intra domum, aliæ aëri expoſitæ. Columna fuit N. in domo magna, &c. Fuit ſtatim firmatus in fide vera. Fuit columna propter virtutes in juventute. Eccl. 33. quærit. *Quare dies diem ſuperat, & iterum lux lucem, & annus annum?* Non quærit de die ſolari, nam ad hoc facilè reſpondebit Mathematicus, quare ſit dies una longior, ſed quare unus homo ſit clarior altero, una columna ſuperet aliam? ut dies alii profeſti, alii ſolennes, ita homines; inter ipſa feſta eſt diſtinctio. Reſpondet ſibi ſcriptura cap. citato. *A Domini ſcientia ſunt facto ſole.* Ut dies omnes à ſole, ita homines à DEO, tamen quoſdam ipſe ſibi ſeparat. *In multitudine diſciplinæ ſeparavit, & immutavit vias eorum, ex ipſis ſanctificavit & ad ſe applicavit.* Fuit N. columna, in virtute, doctrina. *immutat vias eorum,* dat his quos eligit DEUS dona. Benedictio DEI immutat, *dixit & facta ſunt.* Providet talibus prudentes & probos Inſtructores, ita factum cum N. Sed hactenus hæc columna veluti ſub velo fuit cum ab Artifice DEO perficeretur, patefecit & oſtendit in dignitatibus. Ibi in ſingulis exercuit pietatem, juſtitiam, liberalitatem, in adverſis fortitudinem. Poſtea hæc columna firmata eſt per connubium ex quo multæ ſecutæ ſunt affinitates & proles. Jam vobis valedicit, & inprimis tibi N. *Memineritis filii operum Patris veſtri,* quod dixit Matathias ad ſuos. His verbis vobis Filii Pater quibus Rex Hiſpaniæ Philippo tertio ſuo filio. *Magnam tibi Fili gratiam fecerit DEUS, ſi te ad illud gloriæ faſtigium evexerit, quo me præeuntem habuiſti, ſed ex animo te obteſtor, cùm id aſſecutus fueris, hujus etiam lecti in quo me vides memineris, hîc ut cernis, ſubſiſtit omnis gloria.*

In Funere alicujus Adoleſcentis Nobilis.

CUM inſpicio vineam N. video latitudinem à Majoribus, dico

dico Cant. 8. *Mille pacifici, & ducenti hi qui custodiunt fructus vineæ.* Sed unus botrus deest, N. Mortuus pulchrè inceperat. Si flevit Jerem. Thren. 2. cùm per Nabusardan in Babilonem translatus Israëlis botrus, *Vide Domine & considera quem vindemiaveris.* Et ego id ipsum dicere possum, cœpit hic botrus bene. Lex fuit Athenis ne vindemiarent ante æquinoctium autumnale, hic in vere ætatis decerptus. Servabat tibi hunc botrum Parens. 4. Esdre. 9. *Servetur mihi acinus meus & plantatio mea, quia cum multo labore perfeci*, debes Pater dolere & cum David dicere 2. Reg. 1. *Doleo super te Frater mi Jonatha decore nimis & amabilis.* Et vos affines dicitis. 2. Reg. 1. *Sicut Mater amat unicum Filium suum, ita ego te diligebam.* Juvant hunc dolorem vicini, juvant omnes. Ecli. 33. *Et ego novissimus evigilavi, & quasi qui colligit acinos post vindemiatores in benedictione DEI & ipse speravi.* Quis hunc botrum colligit? Angelì. Apoc. 14. *Exivit Angelus de altari &c. Et clamavit voce magna ad eum qui habebat falcem accutam. Mitte falcem tuam acutam, & vindemia botros vineæ terræ, quia maturæ sunt uvæ ejus; & misit.* Unus Angelus ostendit botros, alter secat, horum laborem producam.

Venit ad tuam Pater defuncti domum Angelus, clamat ad alterum, *Mitte falcem tuam, &c. quia maturæ sunt uvæ ejus.* Sed quomodò maturæ? est Adolescens, negant omnes maturum. Sed non eodem tempore ubique botri maturescunt. Ovetan. lib. 4. cap. 2. scribit in America in Civitate S. Dominici maturescere in Decembri. Xacumjæ in Æthyopia scribit Franc. Alvarez cap. 2. maturari alios in Jan. alios in Febr. Idem est de hominibus, communiter dicimus maturum senem juxta Ps. 89. *Dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta anni, si autem in potentatibus octoginta anni, ampliùs eorum labor & dolor.* Sed extraordinariè, Sap. 4. *Senectus venerabilis est, non*

diuturna, neque annorum numero computata, cani autem sunt sensus hominis, & ætas senectutis vita immaculata. Et ut Ambr. lib. 3. Epist. 21. *Ætas quæ albescit non canis sed meritis, veneranda animæ canities, in canis cogitationibus & operibus effulgens.* Nihil est quod in compendium redigi non possit, homo est parvus mundus. Ezech. 4. Jerosolyma delineatur in laterculo & integras naves Myrmecides ita contraxit ut alâ muscæ tegerentur. Sic virtus plures annos in paucis claudit. Sap. 4. *Consummatus in brevi explevit tempora multa.* De Macario Alexandr. scribit Palladius in ejus vita cap. 17. quòd vocaretur *παιδαρογέρων eò quòd in puerili ætate senex haberetur, citiùsque multò quàm ætas ferret in virtutibus profecisset.* De S. Benedicto Dial. 1. scribit S. Greg. *Ab ipso pueritiæ tempore senile cor gerebat, ac ætatem moribus transibat.* Hoc idem factum in Defuncto N. Tarde maturescit homo, quia sol interim debet sæpiùs signa Zodiaci transire, & in iis morari. Sed potest quis currere citiùs. Elisæus dum mittit Giezi ad Sunamitidem 4. Reg. 4. *Accinge lumbos tuos & tolle baculum tuum, si occurrerit tibi quispiam non salutes eum, & si te salutaverit non respondeas ei.* Non morare in signis Zodiaci, amphora, libra &c. ut Soli quem nemo incitat. Stitit aliquando Josve. c. 10. Retroëgit Isajas 2. Paralip. 9. *Reversus est sol decem lineis per gradus quos descenderat.* Omnes volunt solem, ætatem ulteriùs progredi, Ut quis in summam annos reducat, faciat minorem Zodiacum, talem in clypeo curavit describi Alphonsus Dux Calabriæ filio Evardo. Erat Cervus, cum inscript. *DEUM time*, timet tonitrua. Ciconia Inscript. *Parentes reverere.* Hæc suos senes portat. Testudo, *Domum pro cura*, non egreditur domo. Delphinus, *Officiis vaca*, præmonet saltu de tempestate. Supra hæc omnia Inscript. *Celer virtutis cursus.* Sunt etiam cœli in terra, Job. 39. *Nunquid nosti ordinem cœli, & pones rationem ejus*

ejus in terra. Stemmata sunt stellæ hujus cœli; est ortus in eo & occasus, sunt eclipses. Sed hoc cœlo crescunt flores virtutum. Scribit Ambr. Perez. In Africa in civitate Tagodastem si plures surculi vitis simul in terra infigantur, in unum concrescere, & quodcunque signum fuerit singulis inditum, prodire in uvis. Jungunt se per Matrimonia ut surculus, prodeant in filiis stemmata, sub hoc cœlo. Quinque stemmata quæ Poloni adhibent, sint signa totidem Zodiaci, per hæc brevior erit annus in terris, per hunc ivit Defunctus, & ideò citò maturuit.

Zodiacus Nobilium duo habet extrema, à Patre, à Matre. Aliqui incipiunt à Matre, Prov. 3. *Digiti ejus apprehenderunt fusum*, ita fecit Sardanapalus, item ille, de quo Hieron. Epist. ad Heliodorum. *Quid facis in paterna domo delicate miles, ubi vallum? ubi fossa? ubi acta sub pellibus hyems? ecce tuba sonat, hostis expectat, & tu de cubili ad arcem, de umbra prodis ad solem, corpus assuetum tunicæ non fert onus loricæ, caput assuetum linteo galeam recusat, mollem otio manum capulus exasperat.* Puer Achilles etsi à Matre inter sorores muliebri veste occultatus, ad proposita ab Ulisse arma prosiliit. Hostis proponit arma, prosiliunt ingenui. Incipiant hinc nobiles, ita 2. Reg. 1. David. *Præcepit ut docerent filios Juda arcum.* Quia tempore Saul militia non æstimabatur, occiderat David Goliathum, Saul interrogat. *De qua stirpe descendit hic adolescens?* Quid hîc de stirpe? da præmia Saul quæ promisisti. Defunctus N. juxta Patrem incepit, habuit in memoria Majorum gesta N N. N. utebatur illis ut Themistocles triumphis Milciadis, &c. fuit in castris &c. *Maturæ sunt uvæ ejus.* Transit Defunctus ad aliud signum Zodiaci, ad aliud stemma, ad signum sapientiæ, studuit in Scholis variis & hic botrus iste maturus. Prov. 8. dicit Sapientia. *Melior est fructus meus auro & lapide*

pretioso, & genimina mea argento electo. Nam doctrina munit Patriam. 2. Paralip. 17. Rex Josaphat *misit de Principibus suis ut docerent in civitatibus Juda, & cum eis Levitas & Sacerdotes, docebantque populum in Juda, & cum eis Levitas & Sacerdotes, & circuibant omnes urbes ut erudirent populum.* Quid inde secutum? *Crevit Josaphat & magnificatus est usque in sublime, & ædificavit domos turrium.* Turres erant viri à Josaphat edocti & Defunctus N. fuisset turris, expressisset suos Majores, qui defendebant Patriam per Sapientiam, id est, NNN. Eccl. 28. Sapientia se vocat vitem. *Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris, flores mei fructus honoris & honestatis.* Sed quis fructus? odor, sic defunctus eorum Principibus olebat, applaudebant illi peroranti. Cant. 2. *Vineæ florentes dederunt odorem suum.* Cùm à scholis rediit domum Defunctus, recepit *fructus honoris & honestatis*, dignitates. Bern. ad Theobal. *Multos videas Juvenum super senes intendere moribus, Antiquorum tempora meritis prævenire, & quod ætati deest virtutibus compensare.* Flores in Defuncto erant qui fructus magnos promittebant. Quid de eo dicam quando Judex in Tribunali constitutus? Vinum apud cœlum fuit signum judicii, Prov. 9. *Miscuit vinum & posuit mensam suam.* Et apud sæculum, judicaturis dabatur poculum vini apud Allobroges ut scribit Sabellius, vocabatur *crater judicii*, an quia in fundo veritas? an propter eloquentiam? an propter audaciam? sed nihil horum servit judicio. Idea est judicii vinum, est acre & dulce, talis sit Judex. Prov. 3. *Misericordia & veritas te non deserant, circumda eas gutturi tuo, & describe eas in tabulis cordis tui.* Nam vinum 3. Esdr. 3. *Convertit hominis mentem in securitatem & jucunditatem.* Prov. 2. *Securitas & gaudium est justo facere judicium. Non meminit Regem nec Magistratum.* Deut. 1. DEUS ad Judices loquitur. *Quod justum est judicate sive civis ille sit, sive pere-*

ve peregrinus, nulla erit distantia personarum, ita parvum audietis ut magnum, nec accipietis cujusquam personam, quia DEI judicium est. Sed modò factum ut Isai 1. *Vinum tuum mixtum est aquâ, Principes tui infideles & diligunt munera, sequuntur retributiones, non judicant pupillo, & causa viduarum non ingreditur ad illos.* Non ita olim jam factum est quod Joan. 2. *Omnis homo primùm ponit vinum bonum, & cùm inebriati fuerint tunc id quod deterius est.* Sed etiam nunc non desunt Judices recti, talis fuit N. Dan. 13. *Dederat ei DEUS honorem senectutis,* quare *Maturæ sunt uvæ ejus.* Scribit Surius, quod S. Martinus plantaverit vitem, de qua Assidius Presbyter decerpsit uvam & in aquam misit, tota aqua facta est vinum. Ita N. inter Judices. Addit Greg. Turon. de gloria Confess. quòd cùm ex dicto Assidii quidam incurvati oris bibisset, statim fuerit rectum factum, utinam modò essent tales uvæ. Tribunal dicitur brachium Regis, vocetur & Rex, sed non Crivoustus, hoc est, oris intorti. Dicunt. *Juro DEUM quòd non curaverim ut in Judicem eligerer,* tamen maximè curavit. *Juro quòd nullam meam vel Amicorum causam in Tribunali habeam,* & est contrarium. *Juro D. DEUM quòd judicia nisi morbo gravi oppressus non deseram.* Et tamen propter fugiendam invidiam abest. Quis daret uvam S. Martini? Fuit N. defunctus in Legatione, & de illo dici potest. Prov. 25. *Sicut frigus nivis in die messis, ita legatus fidelis ei, qui miserit eum, animam ejus requiescere facit.* Tempore messis solùm nix cecidit Romæ, cujus memoria est die B. V. ad Nives, de potu loquitur per nives servatas refrigerato. Non sit Legatus ad Comitia ignis, non pertinaciter tueatur injusta, sit frigidior. Talis fuit N, ideò *Maturæ sunt uvæ ejus.* Est avicula Imeronios, hoc est, unius diei, quia manè nascitur vespere moritur, sed interim variorum avium nidos circumvolat, omnium voces exprimit adscribunt ipsi. *Non diu*

diu sed satis. Talis fuit N. peragravit nationes, lingvis locutus, potest dicere cum Alexandro. *Vixi satis, quia non numero annos sed triumphos, metior me non ætate sed perennitate.* Uno verbo. *Non diu sed satis.*

Aliud signum hujus Zodiaci, id est stemma, notat cœlestia, sub quo etiam N. maturuit, sub hoc signo. Isai 18. *Ante messem totus effloruit, & immatura perfectio germinavit.* De Adolescente probo Bern. in Festo SS. Petri & Pauli. Cùm *Adolescens esset, senem induit, relinquens quod erat, assumens quod non erat, non enim respexit ad se, sed ad eum qui est supra se.* Talis fuit N quare *maturæ sunt uvæ ejus.* Quatuor partes Sanctitatis assignat S. Paulus Ephes. 5. *Ut possitis comprehendere quæ sit latitudo, longitudo,* &c. In quo respicit partes crucis. Altitudinem Sanctitatis in aula ostendit Andr. Grimanus Dux Venetorum tali symbolo, ut refert Salomon à Carlano Affixit vitem columnæ, Inscript. *Festina lentè.* Clamat genus Catholicum, *festina*, educatio, Dominus, Sed aula ait *lentè*, satis unum sacrum audire, &c. *Latitudo est* Isaac, hic Gen. 28. *Fodit Isaac puteum, & vocavit nomen ejus latitudo dicens, nunc dilatavit me Dominus, & fecit crescere super terram.* Quomodo latus puteus? talis sanctitas aulica, similis vulpium foveis nidis volucrum Matth. 8. Et hanc latitudinem difficultates obtinuit Isaac, Obruerant Patris ejus puteos Palæstini, ipse in Gerara effudit puteum, & statim incolæ de illo contenderunt sibi usurpantes vocavit illum *Calumnia*, alterum effodit, *pro eo quoque puteo rixati sunt, & appellavit eum inimicitias.* Tertium appellavit latitudo. Ita in aulis, maximè cum alicui confertur Dignitas, sed si superat. *Dilatavit me Dominus & fecit crescere super terram.* Jam illum adorant. Ibid. *Vidimus tecum esse Dominum.* Sed Isaac potiùs debuisset appellare profunditatem, quia profunde fodit, non obtinebitis Aulici dignitates,

nisi

nisi profundè vos demiseritis vestra. Vestra *Profunditas* est ut Jonæ, orat in ventre ceti. *Ego autem in voce laudis immolabo tibi, quæcunque vovi reddam pro salute mea Domino.* Dum beneficium quærunt, profundè sunt devoti, vota. Quare Jonas orabat? *Quando veniet immutatio mea? post tenebras spero lucem* spes lucis facit orare. Ita & qui uniones quærunt se demergunt. Ita quidam caput inclinabat donec claves Petri inveniret. Longitudo devotionis passim ab Aulis abest. *Aula breves tunicas, & breve carmen amat*, Brevem Missam &c. Oratio esset brevis nisi colloquiis intertexerent. Si tamen habent longitudinem, erit illa 1. Paralip. 20. *Aliud bellum accidit in Geth. in quo fuit homo longissimus.* Qualiter? *Senos habens digitos, id est, simul viginti quatuor.* Quid hoc? in aulis augentur digiti ut rapiant.

Aliæ mensuræ Sanctorum, quas secutus N. *Altitudo* est fides, per quam usque supra cœlos pertingunt. Abacuc 3. *Altitudo manus suas levavit*, adjunxit opera fidei, devotionem. *Latitudo* SS. est Charitas Ps. 118. *Viam mandatorum tuorum cucurri cùm dilatasti cor meum.* Legem DEI N. servabat, in nullo partem fecit dæmoni ut alii. Ephes. 6. *Nolite locum dare diabolo.* Ille est indivisibilis, anima nostra indivisibilis, si vel punctum habet in ea, totum habet. Confitebatur crebrò N. habuit erga proximum charitatem, quæ ut Aug. Catech. Rud. *Alios curat ædificare, alios contremiscit offendere: ad alios se inclinat, ad alios elevat: aliis blanda, aliis severa: nulli inimica, omnibus Mater.* Ita N. erga domesticos, pauperes. Greg. in Pastor. *Cùm charitas misericorditer descendit ad infima, valenter insurgit ad summa.* Jam verò *Profunditas* SS. est humilitas. Isai. 35. *Mittit radicem deorsum, & mittit fructum sursum.* Fuit humilis N. maximè internè, de quo Hieron. Epist. 90. *Plus est animum deposuisse quàm corporis cultum, difficiliùs arrogantiâ quàm*

auro caremus. Externè etiam humilis fuit N. Chryſoſt. in Pa-
lycr. 3. *Quisquis gradus propriæ celſitudinis amat, humilitatis cultum in obſequio teneat, nam qui ab humilitatis operibus recedit, à dignitatis faſtigio tumoris pondere cedit.* Sanctorum *Longitudo* eſt perſeverantia. Hos ſolos annos computemus quos DEO dedimus. Barlaam habuit annos 70. interrogatus à Joſaphat de annis, dixit 45. quia tot annis DEO ſervivit. Similius relictâ aulâ Adriani, quia ſolùm annis ſeptem DEO ſervivit, adſcribi tumulo ſuo curavit. *Hic jacet Similius ſeptennis vetulus.* De Saule 1. Reg. 10. *Puer fuit unius anni Saul cùm regnare cæpiſſet, & regnavit duobus annis in Iſrael.* Utique annis 20. ſed ſolùm duobus juxta DEUM. N. omnes annos DEO impendit, quare *maturæ ſunt uvæ ejus.* Sed virtutes dictæ ſervari non poſſunt ſine mortificatione. Gal. 5. *Carnem ſuam crucifixerunt cum vitiis & concupiſcentiis.* Mundum, carnem. Joan. 17. *Pater non rogo pro mundo.* Hos latrones N. Crucifixit. Mortificavit ſe. Alex ab Alex lib. 6. c. 18. ſcribit ad Danubium naſci vitem quæ aſperſa cinere fit aurea: Mortificatio fecit nos aureos, ut patet ex 2. Cor. 4. *Immenſum gloriæ pondus operatur in nobis.* Mundum ut patibulatum ſpernebat, pompas, &c. Lud. Barthema. hiſt. Novi orbis ait in littore maris Indici prope Taprobenam, fuiſſe idolum marmoreum, Maris Præſes, dictum Cechorab, quem qui tranſibat, plagiis afficiebat & in faciem ſpuebat, adjecto. *Perdidiſti, pereas,* quia eo loci multa fiebant naufragia. Ita in mundo, perit caſtitas, ſobrietas, devotio. Agamus ut cum Cechorab. Sed N. non periit.

Aliud ſignum Zodiaci eſt aliud ſtemma. Timorem DEI notat, ſuperflua debent recidi â vite. Stobæus, Eſt in juvenibus, *mentis præcocitas, renum ardor, voluntatis impetus, intentus ad voluptatem animus.* Excindebat N. fuit ut Tobias *nihil puerile geſſit,* Examinabat N. conſcientiam, meminerat quod

quod eſt Eccl. 11. *Lætare Juvenis in adoleſcentia tua, & in bono ſit cor tuum, in diebus juventutis tuæ, & ambula in viis cordis tui, & in intuitu oculorum tuorum, & ſcito quòd pro omnibus his adducet te DEUS in judicium*, pro *adducet te*, &c. Chaldeus legit, *appendit ſuper te aciem.* Cùm lætamini Juvenes pendet ſupra vos acies, ſcilicet gladii, eſtis ut Damocles in convivio apud Dyoniſium Tyrannum ſupra quem fuit appenſus enſis in filo ſubtili. Conſiderate DEUM Judicem ſpectantem. Ita fecit N. 1. Cor. 11. *Si nos judicaremus utique non judicaremur.* Sequeretur ex hoc timore illud. 1. Cor. 7. *Et qui gaudent tanquam non gaudentes &c. & qui utuntur hoc mundo tanquam non utantur, præterit enim figura mundi hujus.* Oleaſter pro verbis *Adducet te*, &c. Legit. *Pro his ſcribit contra te DEUS judicium.* Sicut apud Baltaſarem Babilone Dan. 5. *In eadem hora apparuerunt digiti quaſi manûs ſcribentis contra candelabrum in ſuperficie parietis aulæ Regiæ.* Subito hæc hora venit, Balthaſar tunc potabat Job. 21. *Tenent tympanum & cytharam &c. & in momento ad inferna deſcendunt.* Pejus aliquando apud vos fit quàm apud Baltaſarem. ibi. Dan. 5. *Unuſquisque eorum ſecundùm ſuam ætatem bibebat.* Hic ultra ætatem. Bibebant de vaſis ſacris ſed in quibus erant imagines ſacræ, apud vos fædæ. ibi. *Laudabant DEOS aureos, argenteos*, juxta fidem ſuum. Apud vos maledictiones, imprecationes, ſpurca ut ſulfur inferni. *Contra candelabrum*, hæc ſcriptura non obſcurabitur. Manus hæc ſcribit non Babilonicè etſi Babilone, ſed lingvâ ignotâ. *Manæ Tecel Fares.* Numeravit, appendit, diviſit, hoc eſt numeravit dies, appendit merita, diviſit à regno. Quis ſcit quid contra vos ſcribatur? ignotâ lingvâ. Simus ipſi nobis Danieles, legamus in noſtra conſcientia. Ita fuit N. eradicemus mala. Ambr. lib. de offi. *Adoleſcentum eſt timorem DEI habere, Parentibus deferre, honorem habere ſenioribus, caſtitatem tueri, humilitatem*

tatem non aspernari, diligere clementiam, quæ ornamenta sunt juvenilis ætatis. Ita fecit N. Quare *maturæ sunt uvæ ejus.*

Aliud signum in Zodiaco, id est, stemma per quod notatur *Castitas.* Vidit Apoc. 14. *Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati, virgines enim sunt, hi sequuntur Agnum quocunque ierit.* Ibi crescit *vinum* quod Zach. 9. *germinat virgines.* Talis fuit N. Hugo de claustro animæ. *In illa ætate quando crines flavescunt, cara nitescit eburnea, oculorum gemmis facies rosea decoratur, valetudo corpori vires subministrat: quando viget ratio, vigent corporis sensus, visus acutior, auditus promptior, intellectus rectior, & vultus jucundior, offerunt hostiam viventem, DEO placentem & immaculatam, agnum non aure, non oculo, non pede, non linguâ carentem. Audiat hoc senum sera conversio, quibus ex defectu senectutis aures obturantur, oculi turbantur, ipsi in se per se deficiunt: hi non offerunt agnum immaculatum, sed porcum cruentatum sicut enim porcus in siliquis, sic senex jacuit in vitiis.* Non induffit N. conviviis, aures continuit, &c. *Maturæ sunt uvæ ejus.* Quæsivit ex oraculo Philippus Macedo, quid illi cavendum esset ut diu viveret, dictum illi. *Cave quadrigas*, prohibuit illas in regno, montem hoc nomine dictum disjecit, periit à Pausanio qui gladio insculpserat quadrigas. Habet suas quadrigas Venus, quatuor cygnos. Bern. in Cant. *Luxuriæ currus quadrigâ vitiorum volvitur, ingluvia ventris, inhonestate sodalium mollitie vestium, otii soporisque resolutione.* Cygni hi habent plumas albas, politicâ vestiuntur, quomodo cum sociis non bibam, ludam? &c. Cutis nigra, hæ quadrigæ sunt in poculis, vestibus &c. Eccl. 7. *Nè impiè agas multùm, ne moriaris in tempore non tuo.* Utamini sexigis, Cassiod. super Matth. *Sex sunt quæ incorruptam servant castitatem, evitatio opportunitatis.* Adhibite his sexigis aurigam verecundiem. Bern. super Cant. serm. 86. *Verecundia est integritatis custos, virga disciplinæ, expugnatrix malorum, propugna-*

pugnatrix puritatis, famæ tutrix, vitæ decus, & insigne totius honesti, Quare N. citò senex sap. 4. *Ætas senectutis vita immaculata*. Propter hanc de S. Agnete dicit S. Ambr. lib. de Virg. *Computabatur in annis infantia, sed erat senectus mentis immensa*. Vestis te N. illo habitu quem Garzias Navarræ Rex, uti Caussin. in symb. dederat suis militibus. In pallio erat cor, è quo lilia prodibant, supra quæ B. Virgo, in collo erat monile factum è liliis.

Jam unus Angelus absolvit laborem monstrando hunc botrum N. maturum, succedit alter cum falce. Vindemiatur tuus Filius ô Pater, deest Domui Botrus, sed ut Chrysol. *Non est hæc sors calamitatis sed felicitatis non probrum supplicii sed honor triumphi.* Colligit botrum, ut in cœlum deferat sap. 4. *O quàm pulchra est casta generatio cum claritate, &c. Cum se eduxerit, in perpetuum coronata triumphat, incoinquinatorum cor hominum præmium vincens.* Sunt certamina. Aug. serm. 57. in Evang. *Inter omnia Christianorum certamina, duriora sunt castitatis prælia, ubi continua, rarior victoria, nempe rarò est concordia formæ atque pudicitiæ.* N. toties vicit, meritò ut in cœlum triumphans. Habitus Angeli vindemiantis triumphalis. Nam ut Ansbert. & Haymo docent, hic est iste Angelus de quo superiùs. Apoc. 14. *Vidi sedentem super nubem candidam, habentem in capite suo coronam auream, & in manu sua falcem acutam.* Quare cum corona non sceptrum, sed falx, & econtra, cœlesti modo vestitus, ad hæc negotium utiliter, ita Cherub, alas habuit & cruci erat affixus cùm S. Francisco sacra stigmata communicaret, quia ad hoc serviebat talis habitus. Hic Angelus in corona, quia botrum erat coronaturus, & fortè ad deferendum illum in cœlum sociavit sibi Angelum qui monstravit illius maturitatem. Ita Num. 13. botrum Caleb. & Josve ferebant è terra promissionis, ita in terram familiæ

N. missi duo isti Angeli ut eam explorarent, in signum fertilitatis hunc botrum extulerunt. Locus è quo in Palæstina decerptus est botrus, dicebatur Nechel Eschol, hoc est, rivus botri, sic dici debet & hic locus è quo decerptus hic botrus, rivus, fluxerunt Patri lachrymæ, & meritò. Cyrus ut scribit Greg. Richter, habuit vitem auream, botri smaragdini. Talis hæc familia, deest botrus. Fuerunt botri quales vidit in somnis Pincerna Pharaonis, & de illis dabat Regi vinum. Ne sollicíteris Pater, verbis te compello quibus Martiam Romanam Philosophus lugentem de obitu Filii. *Filium tibi Dii immortales non diu daturi, statim talem dederunt, qualis diu effici potest: quidquid ad summum pervenit ad exitum properat. Eripit se ex oculis aufertque perfecta virtus, nec ultimum tempus expectant, quæ in primo maturuerunt.* S. Macario obtulit quidam botrum, hic discipulo, ille alteri, & sic deinceps, tandem ad Macarium redit, qui illum DEO obtulit. Dederat tibi ô Pater, DEUS botrum, tu illum Academiis &c. rediit ad te, offers illum DEO. Mortuus N. intrepidè. Henrico Duci Bavariæ apparens S. Wolfgangus scripsit in pariete *Post sex*, ille putabat se moriturum post horas sex, deinde dies, &c. interea post sex annos factus Cæsar. Et illi datum Elogium. *Seipsum singulis senariis superabat, & post mortem identidem vivebat.* Et N. expectando mortem, acquisivit cœlum. Dispositio Defuncti qualis? Jam valedicit tibi ô Rex, ô Patria &c. Clausit vitam, claudo sermonem.

In Funere alicujus in dignitate Sæculari.

MOS antiquus est Polonorum, ut in funere Regum franguntur Regis sigilla, in funere alicujus ex sua familia ultimi stemmata rumpantur. Quid hoc? an quia ut ad sepul-

pulchrum perveniamus non est opus armis, an quia in morte jam nova stemmata incipiunt, scilicet calvariæ pictæ &c. Certiùs est, ut fragilitas nostra indicetur, mortuus cadit ut arbor Dan. 4. Succidite arborem, & præcidite frondes ejus. Solus Christus in virga ferrea regit, cæteri sunt ut vasa figuli. Aug, lib. 12. de Civit. *Regis cælestis virga ferrea est, Regum terrestrium virgæ fragiles sunt, propter quod addit, confringes eos.* 4. Reg. 18. Rex quidam appellatur baculus arundineus & confractus Quare Hebræi cum memoriam celebrarent viri fortissimi Banajæ, appellabant diem illum ut scribit Rabbi Membre. *Planctum super fracturam virgæ seu fulcri.* Facimus hodie planctum super fracturam N. fulcri Patriæ. Planctus ab ipso DEO in tali casu imperatus est Ezech. 30. *Hæc dicit D. DEUS, ululate, cùm ceciderint vulnerati in Ægypto, & destructa fundamenta ejus, & corruent fulcientes Ægyptum.* Plangamus, Plangit familia, uxor, Filii &c. Ezech. 19. *Marcuerunt & arefactæ sunt virgæ roboris ejus: non fuit in ea virga fortis.* Arbor fuit N. &c. *Planctus est, & erit in planctum.* Sed an in solo sistent luctu posteri Defuncti N? Jer. 48. *Consolamini eum omnes qui estis in circuitu ejus, & universi qui scitis nomen ejus, dicite, quomodo confracta est virga fortis?* Fracta sub onere Patriæ. Bene mundum descripsit Pelusiota lib. 2. Epist. *Mundus est perpetua ruinarum ruina*, quod explicabitur ex verbis Chrysost. hom. 30. ad 1. Cor. *Caduca est hominum natura, pulchritudo properat ad deformitatem, robur ad imbecillitatem, honor ad contemptum, sanitas ruit ad morbum, gloria ad vilitatem, divitiæ ad paupertatem.* Sed & Euseb. lib. 11. de præpar. Evang. c. 7. *Natura nostra inter ortum & mortem consistens instabilis est, corrumpitur enim infans in puerum, puer in juvenem, juvenis in virum, vir in senem. Et qui heri fuit, in eum qui est hodie, quique est, in crastinum; manet autem nullus idem.* Hoc idem est in

toto

toto mundo. Assyriorum Monarchiæ, successerunt Medi; istis Persæ, Græci Persis, Græcis Romani. Idem fit in Regnis, Carthaginem occupârunt Asiatici, Babilonem Europei Macedones, Saraceni Italiam, Affri Hispaniam, in Græciam intravit Gallogræcia, in Galliam Franconia. Rursus in Galliam, Italiam, Hispaniam, Vandali, Gothi, Sarmatæ, in Sarmatiam Slavones. Idem in civitatibus, Bizantium convertitur in Constantinopolim, Memphis in Cairum, Carthago in Tunetum, Carrodunum in Cracoviam, aliæ in desertos campos, quid bella, naufragia? Fulciunt ruinas mundi magni viri, dignitatibus utuntur ut fulcris. Fulcivit N. Alii solùm fulciunt genere, alii ore, alii re. Parum est solo genere. Nazianz. *Clarâ sum stirpe, ait, quid ergo? verminoso nimirum & putrido Patris & Avi sceptro niteris, & ruinâ potiùs quam fulcro fulciris, solis alios sepulchris vincis, & rescriptis novis, queîs scriptus non educatus es.* Sed hoc fulcrum debile. Job 9. *Innitetur super Domum suam & non stabit, fulciet eam & non consurget.* Jactat genus, de illo dici potest. Prov. 14. *In ore stulti virga superbiæ.* In manu nihil; sunt ut Rebecca, ut mulier. Gen. 24. *Cujus filia es? sum filia Bathuelis filii Nachor, quem peperit ei Melcha.* At vir debet esse ut David. 1. Reg. 17. *De qua progenie es ô Adolescens? dixitque David, filius Isai Bethleemitæ ego sum.* Et tamen ex nobiliore fuit domo quam Rebecca, sed notus erat cæde Goliathi. De Rebecca dici potest, quod Hieron. in epitaphio Fabiolæ, genus memoravit, *ut quod in flore non poterat, in virgis & radicibus demonstraret.* At Pelusiota lib. 1. Epist. de Davide. *Vide mihi pastorem puerum, bacillo unico & familiam suam, & Judæam sustentantem.* Ita N. defunctus, non deerat illi genus, erat velut arbor plena hostium spoliis. Possum illi quod Ezech. 19. dicere. *Mater tua quasi vinea in sanguine tuo plantata, frondes ejus creverunt, & factæ sunt ei virgæ solidæ in sceptris dominan-*

minantium, & exaltata est statura ejus inter frondes & vidit altitudinem suam in medio palmitum suorum. Sunt ibi Majores &c. Sed facta sua N. adjecit. *Mater tua quasi vitis, & quasi flos factus es virga solida. Num flos fulcit?* de columnis templi Salomonici, 3. Reg. 7. *Capitella columnarum quasi opere lilii fabricata erant.* Et Ecclesia Cant. 5. petit. *Fulcite me floribus, Greg. per flores, tyrones & incipientes designantur,* flos est Juvenis cùm bene instituitur. *Ego flos campi*, jam campo & publico assuescunt, gronadillus excrescit in columellam, sed inter spinas non delicias. Ita N. crevit primò in Scholis, in devotione, studio, deinde in aulis, crevit ut Aaron cujus virga floruit Num. 17. in tabernaculo.

Fulcivit ora, Isai 18. eloquentiam vocat *Virgam oris*, de Apostolis Ps. 18. *In omnem terram exivit sonus*, &c. Symmachus legit, *& fines orbis terræ stant supra verba eorum.* Fulcivit verba. In comitiolis N. &, in judiciis, Isai. 11. *Judicabit in justitia pauperes, & arguet in æquitate pro mansuetis terræ, & percutiet terram virga oris sui.* Pauperes. Quia Divites potiùs per amicas comparitiones quàm per strepitum juris conveniunt inter se, præterea magis à Judice fulciendi pauperes, quia faciliùs cadunt causâ quàm Divites. *Percutiet terram virgâ oris sui.* Quid hoc? Apoc. 1. *De ore ejus procedebat gladius*, quia verbum DEI tam est efficax atque gladius. Ps. 148. *Dixit & facta sunt.* Talis debet esse qui Patriæ servit, sed quare terram percutit? omnes respectus terrestres contemnit. Exod. 17. dictum Moysi. *Percuties petram, & ex ea exibit aqua, ut bibat populus*, scilicet ille qui tamdiu sitiit justitiam, Ps. 84. *Veritas de terra orta est.* In quæ verba Theodoret. *Ut sæpè fons in terra, ita veritas in causis latet, percute semel & stillabit, percute iterum & fluet, percute tertiò & exundabit*, gratis omnes bibent, Talis eloquentiæ fuit N. componebat discordes, pauperi succurre-

currebat, cum vicinis concors, offensas remittebat, redimebat captivos, causas difficiles ut saxa, Ps. 104. *Dirupit petram & fluxerunt aquæ, abierunt in sicco flumina*, nempe veritatis, in sicco, apud pauperes Ps. 81. Covocatis terræ Dominis dixit. *Ego dixi Dii estis*, Ibid. DEUS, *stetit in Synagoga Deorum* &c. Judices Deos vocat, locum judiciorum Synagogam, sive Ecclesiam. *Dii*, ut ita agant, ac ipse DEUS ageret, & aspicit an ita agant, *in medio autem DEOS dijudicat*. Sed ad hæc quid aliqui Judices? Ps. 81. *Nescierunt neque intellexerunt*, sed quid inde sequitur. *Movebantur omnia fundamenta terræ*. Omnia territoria, Sigebert. in Chronico. Cùm inique fuisset judicatus Gregorius Antiochensis, terra contremuit; Cùm Chrysost. à Theophilo damnatus, Thracia, Propontis, Constantinopolis, contremuit· Quia cecidit fulcrum, Prov. 10. *Justitia firmatur solium*, Confracta est sella sub Valente Imp. cùm vellet scribere decretum contra S. Basilium. Rustici terras fundant & earum opes, cùm illi ruunt, etiam istæ, 1. Reg. 2. *Domini sunt cardines terræ, & posuit super eos orbem*, in hæc Rupert. *Afflictos terræ Hebræi intelligunt, super quos Dominum, orbem posuisse dicunt, quia eorum meritis terram stare autumant.* Isti pauperes sunt nihilum, sed Job. 26. *Appendit terram supra nihilum.* Consilia etiam sunt fulcra Prov. 11. *Ubi non est gubernator populus corruet.* Vatablus & Pagnimus legunt. *Ubi non sunt consilia, populus corruet.*

Proderat & reipsâ N. Fulcrum est panis seu bona terrestria. Ezech. 14. *Fili hominis, terra cùm peccaverit mihi, extendam manum meam super eam, & conteram virgam panis ejus, & imittam in eam famem.* & cap. 4. *Fili hominis ecce ego conteram baculum panis in Jerusalem, ut comedant panem in pondere & sollicitudine.* Isai 3. *Robur panis.* Psal. 104. *Firmamentum panis*, non parcebat pani N. in bello, Fulcivit Ecclesiam. 3. Reg. 10. *Fecit*

Rex

Rex de lignis thyinis fulcra domûs Domini, & domûs Regiæ, & cytharas lyrasque cantoribus? Quare de iisdem? respondet Pelusieta lib. 1. epist. quia non est melior consonantia, quàm quando simul fulciuntur aulæ Regiæ & templum. Panethion Græcus in Bibliis Photii, dum illa explicat Ps. 67. *Regna terræ cantate DEO,* dicit. *Regna terræ sapienter DEO cantant, in quibus privata communibus, terrena cælestibus consonant,* dum Ecclesia fovetur. Synesius de Regno. *Pietas primùm substernitur, fulcrum, & crepido, cui firmiter insistat simulachrum Regni.* Ethnicus dixit Plut. contra Collat. *Mihi videtur citiùs sine solo Resp. quàm sine Religione, aut constitui, aut constituta servari.* Ethnicus Val. Max. l. 1. c. 58. *Non dubitaverunt sacris imperia servire, ita se rerum humanarum futura regimen existimantia, si Divinæ potentiæ, bene atque constanter essent famulata.* Defuncto N. sonuit hic conventus, servivit Regi, servivit Ecclesiæ, meruit de se dici, quod de Oniæ filio Eccl. 50. dictum. *Simon Oniæ filius in diebus suis suffulsit domum, & in vita sua corroboravit templum.* Erexit N. pro antiquis templis nova, construxit Nosocomia, fuit filius Oniæ zelosi, pauperes studiosos juvit. Providentiam vidit Jerem. 1. *Video virgam vigilantem* fulcrum vigilans, non lupulus huic virgæ adhærebat, gaudebat si dignæ personæ ejus pane vescerentur.

Sed omnia in mundo fragilia, decebat super omnes virgam Moysis durare, sed consumpta, vix particulæ supersunt Romæ in Laterano, & Suessione in Gallia, sed manent coram DEO. *DEUS vocat ea quæ non sunt tanquam ea quæ sunt,* nec mirum, Isai. 55. *Sicut exaltantur cœli à terra, sic cogitationes meæ à cogitationibus vestris, & viæ meæ à viis vestris,* dixit Dominus, cùm homo destruit, rem quasi vult in nihilum reducere, DEUS destruit ut aliquid novi faciat, Isai 19. *Percutiet Dominus Ægyptum & sanabit eam,* Thren. 2. *Cogitavit Domi-*

nus dissipare murum filiæ Jerusalem, tetendit funiculum ut novam scilicet ædificet. Ps. 146. *Qui sanat contritos corde, & alligat contritiones eorum.* Mittit Zachariam c. 11. cum minis, & ille. *Assumpsi mihi duas virgas, unam vocavi decorem, & alteram vocavi funiculum*, decoris virga dissipabitur, sed manebit funiculus. Deflemus fractam virgam, fracta omnia, fortitudo &c. intentiones bonæ, N. sed hæc omnia apud DEUM integra. Oseæ 14. *Sanabo contritiones eorum, diligam eos spontaneè, ero quasi ros, Israël germinabit sicut lilium, & erumpet radix ejus ut Libani, & erit quasi oliva gloria ejus.* Hoc ungventum sanabit has fracturas. Est in cælo Apoc. 28. *In medio plateæ ejus lignum vitæ, & folia ligni ad sanitatem Gentium.* Metiebatur civitatem illam Angelus arundine aurea, ut scilicet cuique daret locum juxta ejus merita, est arundo quoad nostra merita, quoad merita Christi aurea. Debemus fulcire non solùm Patriam, Ecclesiam, sed & nos ipsos. Cant. 8. *Quæ est ista quæ ascendit innixa super dilectum suum?* Super ejus merita cooperando per pœnitentiam &c. In Christo spes nostra. Cant. 5. *Crura ejus columnæ marmoreæ.* Non fregerunt hæc crura milites, cùm Joan 19. latronum frangerent. Ratio est 1. Petr. 5. Quia, *DEUS gratiæ in Christo JESU nos perficit, confirmat, solidatque.* Sed debet esse Christus à nobis dilectus ut ei innitamur, opus amore & operibus. Rom. 13. *Plenitudo enim legis dilectio est.* Joan. 14. *Qui habet mandata mea & servat ea, ille est, qui diligit me.* Nostræ actiones sunt arundo, sed meritis Christi immersæ fiunt arundo aurea. In hoc fulcro fundavit se spes defuncti N. Innixus non super opes, dignitates, sed *super dilectum suum.* Confessus, &c.

In Fu-

In Funere cujuſdam Nobilis.

CUM Abſalon non fideret tantùm ſuis filiis, ut ei poſt mortem erigerent monumentum, ipſe illud erexit, dicendo. *Non habeo filium, ſed hoc erit monumentum nominis mei, & vocavit illud nomine ſuo. Manus Abſalon.* Melior multò Abſalone N. defunctus meliores nactus filios, ab illis accepit monumentum in hoc templo, qui illud variè exornarunt, ut neque ego deſim, aliquid apponam.

Addo huic monumento inprimis ſtatuam virtutis Religionis, hæc virtus eſt Chriſtiani, huic defunctus à pueritia ſtuduit &c. Eccleſiæ benefecit &c. Addo ſecundò ſtatuam fortitudinis, fortis fuit pro Eccleſia. Hugo Capetus Rex Gallorum, dum interrogaret Veremundum Leodienſem Epiſcopum, in quo poſſit DEI Eccleſiæ ſervire, reſpondit, *ſic præſis ut proſis*, quærit Rex ulteriùs Epiſcopum quomodo id faciendum? reſpondit Epiſcopus. *Et palmo & pugno.* Hoc eſt, liberalitate & defenſione Eccleſiæ. DEUS benedixit Capeto, quia per annos ſexcentos ejus nepotes in Gallia regnârunt. Hermus Bilius Princeps Corſicæ dicebat, *Eccleſiæ ſum Hermus largiendo*, ut fluvius Hermus aurifer. *Et Bilius* à bile, *propugnando.* Pro antiqua Eccleſia ordinavit DEUS, primitias à quolibet homine, aurum, & argentum, & cuprum, hiacynthum & ſcarlacam, &c. Marmor, onychen ad exornandum Rationale, & ita profecit largitas populi, ut artifices tabernaculi, Oliab & Bezeel dixerint, non debere plura afferri & hoc ipſum proclamatum eſt per Præconem. Tempore Salomonis voluit DEUS templum ſibi erigi in monte Sion, David illi paravit dotem in auro & argento, & Principes contribuerunt, &c. Quia non domus parabatur homini, ſed DEO.

Quæ dos Ecclesiam novam decet quam sibi Christus despon-savit? In omnibus bonis mundi contra dotem illi inscripsit. Eam reddebant Constantinus, Alexius, Commenus, & alii Imperatores, similia fecit N. defunctus, videbis ejus beneficia ad ortum & occasum, &c. Si quis contradiceret, è parietibus responderent lapides de hac re mihi dicenti. *Bene dixisti venerabilis Beda.* Sed hoc tempore opus est ut inveniatur Booz qui jubeat Ruth colligere spicas post metentium terga, cùm non habeant unde servi DEI vivant. *Jungere meis, ubi messuerint sequere.* Talis Booz fuit defunctus N. *Ut Ruth absque rubore colligat, & colligentem nemo impediat.* Erigo defuncto statuam Defensoris Ecclesiæ, invadunt bona illius Catholici & Hæretici. Discurrunt ut Siciliæ Tyrannus Æsculapius, Da pallium aureum Apollo, hyeme non calefacit, æstate onerat. Da arcum aureum Diana nunquam ex illo es jaculata, &c. Da pomum aureum Mercuri, si illud momorderis dentes lædes, date sacerdotes bona nec uxorem nec prolem habetis. Nabuchodonosorem converterunt in bestiam bona Ecclesiæ. Antiochum in pastum vermibus eadem dedêre. Eadem carbunculis impleverunt in capite Leonem quartum Constantinop Imp. dum raperet quæ Heraclius Ecclesiæ S. Sophiæ dedit. *Memoria Josiæ in compositione odoris facta opus pigmentarii, in omni ore quasi mel indulcorabitur memoria ejus, & ut musica in convivio vini.* Redolet memoria Defuncti, dulcis memoria, sonant illius opera ut musica. *Ut quid te misimus peregrinari lumen oculorum nostrorum, solatium vitæ nostræ, omnia simul in te uno habentes, non debuimus dimittere à nobis.* Discessisti à nobis, sed ita DEO placitum, hoc nobis sit solatio, quia *in cœlo ædificavit ascensionem suam.* Valedixit & valedicit omnibus in terra. Amiserunt devoti exemplar, fortes Heroëm. Ubi est illa facies, illud robur? &c. Dalila, mors, omnibus Samsonem

nem spoliavit. Sol eclipsavit, Ambr. in funere Gratiani. *Quomodo ceciderunt Potentes, quomodo rapidiora fuerunt vitæ curricula quàm ipsius Rhodani fluenta? O quam angusto fine vitam clausisti &c.*

In Funere alicujus Notarii.

CUM alii in Dignitate moriuntur, supra feretrum ponuntur eorum insignia, ut Marsalci, Ducis, Concellarii. Æneas Miseno tubicini tubam imposuit Æneid. 6. Jonathæ 1. Mach. 3. *Super columnas arma in memoriam æternitatis.* In Notario neque penna neque liber ponitur. Sed est exemplum Tim. 4. Paulus proximus morti. *Ego enim jam delibor & tempus resolutionis meæ instat, &c. Affer tecum libros maximè autem membranas.* Cum libris ad cœlum vadit, ita pennam & librum secum defert Notarius, & ita Ambr. Serm. 114. in Ps. 110, *Si dormias, exurgent tamen pennæ tuæ*, sequentur te. Descripsit se jam in cœlo. Isai 44. *Et hic scribet manu suâ Domino* Septuaginta pro Domino legunt, *DEI sum* hoc Defunctus scripsit, sed quæramus priùs quid hæc penna in terris fecit?

Homo est avi similis, quæ jam in hoc, jam in illo loco considet, tandem ad nidum redit, ita homo ad terram. Ita Eccles. 1. *Ego Salomon fui Rex in Jerusalem*, cur, *fui?* utique adhuc vivebat? Hugo Victor. *Fui jam non sum, quia etsi sum, idipsum jam nihil esse agnosco quòd sum.* Greg. in 3. Reg. c. 2. *Multùm quidem sæculi bona durant, si cum amatore usque ad extremum vitæ pervenient, quæ finem transire non possunt* Quia tandem. *Exibit Spiritus ejus & revertetur in terram suam.* Hoc accidit Adamo Gen. 3. *Emisit eum Dominus de paradiso voluptatis, ut operaretur terram de qua sumptus est.* Hoc ipsum est. *Avolabunt quasi aves ex Ægypto, & quasi columba de terra Assyriorum.*

rum, & collocabo eos in domibus suis. Volavit ad locum Ur, inde ad Haran ex Haran in Mambre, ex Mambre in Geraram, ex Gerara ad Bersabeam, ex Bersabea in Palæstinam, ex Palæstina in Hebron Chanaan, ex Hebron in Palæstinam, ex Palæstina in Bersabee, ex Bersabee in Mesopotoniam, ex Mesopotania in Sichem, ex Sichem in Bethel, ex Bethel ad Chanaan, ex Chanaa in Ægyptum, ex Ægypto in desertum, tandem ad terram promissionis. Sed nec ibi perpetuò fuit. Peruenit in Babilonem, in Persiam, in Græciam, Romam. Hoc symbolum vitæ nostræ, cui adscribamus. Eccles. 1. *Generatio præterit, generatio advenit*, de quo Hieron. *Alius morientibus nascuntur alii & quos videras non vides, & quos non videras incipis videre.* Pennæ in hac ave sunt variæ ut status hominum. Sed quid? Job. 37. *Ventus transiens fugabit ea.* Dissipabit, ut tempus abit, ita & homo. Greg. 33. Moral. 3. *Nullâ intùs firmitate solidantur, meri quippe calami intus sunt per fatuitatem vacui, sed foris per speciem & ostentationem pulchri*, homo ut penna, abripit pennam tempus ut aqua. Homo tamen conatur volare ut Icarus. Ezech. 18. *Et facta est aquila altera grandis, magnis alis multisque plumis*, succedunt proles. Describitur hic Pharao qui in succursum venit Sedeciæ. Ita Hieron. Cecidit ut avis Judea; hoc idem accidit aliis. Nam & regna sunt ut aves. Describitur regnum. Dan. 7. *Prima bestia quasi leæna, & habebat alas aquilæ.* De hac Jer. 50. *Gloriosa in regnis & inclyta*, quid deinde? Dan. 7. *Aspiciebam donec evulsæ sunt alæ ejus.* Reges Aves. Pyrrhus cùm illum sui dicerent Aquilam, ut est apud Plut. *Aquila sum, vos meæ alæ estis.* Hæ pennæ attollunt. Penna est & Defunctus N & gloriosa citiùs regna sine gladio quàm sine penna stare possunt, 1. Reg. 12. *Non est inventus ensis & lancea in manibus totius populi, qui erant cum Saule & Jonatha*, tamen in hostibus. *Versus erat gladius uniuscujusque*

ad

ad proximum suum, & cædes magna nimis. Gladio valebant Philistæi, gladio perierunt Sauli. Gladius damno fuit. *Arripuit itaque Saul gladium, & irruit super eum,* sed cùm utebatur pennâ vincebat. *Recensuit Saul populum qui inventi erant cum eo quasi sexcentos viros.* Gladio periit Julius. Gladii usus sæpe, interdicebatur. Scribit Rodulphus Farerius lib. 3. rerum quotid. c. 29. de Pompejo. *Quos præmisisset ipse gladiis eorum annuli signum impressit ne quem in via læderent.* Quia ut Cyrill. de Adorat. *Insitum est militari hominum generi, ut libentissimè sibi plus quàm æquitas patitur, vendicet.* Suada de sago & toga lib. 4. Simul Alexander magnus gladium & pennam portabat Sidon. *Ducum antiquorum dextera solebat non minùs stylum tractare, quàm gladium.* Quare ex Justinian. Novella 85. *Per præsentem sancimus legem in nulla provincia aut civitate nostræ Reip. habere licentiam privatos, aut alium quempiam, arma facere aut vendere, aut quolibet mercari modo: sed solos eos qui inter fabricenses referuntur hæc instruere, & deferre ad sacrum nostrum armamentarium.* At verò Patriæ Malach. 4. *Sanitas in pennis ejus.* Possunt Defuncti N. Posteri dicere de penna ejus, quod suo alato Leoni tenenti librum adscribunt Veneti. *Evangelista meus.* DEI Majestas in pennis demonstratur. Ezech. *Similitudo super capita animalium firmamenti quasi aspectus crystalli horribilis, & extenti super capita eorum desuper, sub firmamento autem pennæ eorum erectæ, alterius ad alterum.* Firmamentum est cœlum, & sustentatur à pennis quæ sunt sub illo. De Arca ita præcipitur. *Cherubim unus sit in latere uno, & alter in altero, utrumque latus propitiatorii tegant, expandentes alas.* Synagogam penna regit, Ecclesiam penna, Apoc. 6. *Et quatuor animalia singula eorum habebant pennas senas.* Aug. per hæc animalia intelligit Evangelistas. Defunctus calamo suo sustentabat jura, &c. Quare Græci libros vocarunt, vitam mortuorum.

tuorum. Qua propter Synagoga soli Notario templi thesauros concredebat & summo Pontifici 4. Reg. 18. *Ascendit Scriba Regis & Pontifex, effundebantque & numerabant pecuniam quæ inveniebatur in domo Domini.* Fuit præclarus Scriba Defunctus. Xenocrates discipulus Platonis ita salutavit Areopagitas, *Avete homines, jam non homines, sed lapides.* Et projecit inter illos Lapidem sardachaten dicendo, *Areopagitæ hic juri præfecti estis, hominem exuistis, lapidem induistis.* Hic lapis dare dicitur audaciam, nebulas & ventos disjicere, somnum & pigritiam pellere; talis fuit Defunctus. In sepulchro Firmilini Judicis, ut scribit Marulus, crevit ejus statua saxea, inscript. *Stetit ut rupes.* Hoc Defuncto competit. 1. Paralip. 3. Cùm Levitæ ferrent arcam, non sentiebant pondus, quia DEUS attemperabat. *Cumque adjuvisset DEUS Levitas qui portabant arcam Domini,* juvabat N. ad pacem. Gen. 49. *Vidit requiem quòd esset bona, & supponit humerum ad portandum,* dictum de Isachar. Sed difficultates oriebantur. 4. Esdræ 11. *Vidi & de pennis ejus nascebantur contrariæ pennæ.* Componebat N. omnia. 1. Cor. 15. *Abundantiùs omnibus laboravi, non ego, sed gratia DEI mecum.* Hoc fuit de penna Defuncti quod de Aquila. Esdræ. l. c. *Surrexit aquila super ungves suos & misit vocem, pennis suis dicens, nolite simul omnes vigilare, dormite unusquisque in loco suo.* Clamabat, abbreviate processum juris at N. sibi putabat dictum 2. Tim. 4. *Tu vero vigila, in omnibus labora.* Alii dormiunt, sed non N. Plutarchus scribit de Deut Timotheo, quòd pingeretur cum retibus, in quæ provinciæ & civitates incidebant. Sic ad Defunctum omnes currebant. Caroli Magni filius dicitur Arnulphus, id est, auxilium aquilæ. Ita N. Joan. 8. digito in terra scribebat. Sic & legem scripsit Exod. 4. Quia non reperiebat hominem per quem scriberet. Repertus N. scribebat pro Ecclesia, quia *ædificavit domum*

mum suam super petram, Matth. 7. Dormivit ut Jacob supra lapidem, Hieron. in Ps. 35. *Sub capite ipsius lapis erat Christus.* Fecit ut Daniel pro Susanna, pro fide, scripsit contra Hæreticos sicut contra Baltasarem. Quare DEUS Eccl. 10. *Super faciem Scribæ impones honorem suum.*

Sed venit tempus ut etiam pennæ Defuncti indiceretur somnus. *Quiesce à laboribus tuis.* Paruit, sed alii seria in crastinum. 4 Reg. 4. *Habebat pacem ex omni parte in circuitu.* De quo Hugo Victor. lib. 3. de Claustro c. 9. *In circuitu pacem habet qui non turbatur memoria præteritorum debitorum, nec inquietatur desiderio futurorum, non frangitur adversis, non elevator prosperis.* Talis N. confessus, testamentum fecit, filiis benedixit. Ezech. 1. apud Cherubim. *Manus hominis sub pennis eorum.* Volant, sed manus sub pennis, evellit. Ita N. gaudebat de illo Patria &c. volabat. O utinam ad cœlum aspiremus? Bern. serm. 1. de Sept. *Commoveatur intra me spiritus meus, suspirans nimirum ad patriam illam, in quo nec numerus est, nec mensura, nec pondus.* Præcepit DEUS ut Levita avium oblatarum, pennas servaret. *Et plumas projiciat prope altare ad orientalem plagam.* Ibi posita penna Defuncti, ad orientem gratiæ. Cùm altare consecratur quatuor in eo cruces ponuntur, quæ notant quatruplicem amorem, DEI, sui, proximi, inimicorum. Fuit in Defuncto hic amor, quare possumus de illo. Sap. 3. *Justorum animæ in manu DEI sunt, non tanget illos tormentum mortis.* Ambr. lib. 10. in Lucem de arundine quam posuerant mi ites in manu Christi, *Arundo quoque secundùm Matthæum comprehenditur m nu ejus, ut humana fragilitas jam non sicut arundo moveatur à vento, sed operibus Christi corroborata fundetur.* Arundine olim utebantur, & modo aliquæ Gentes utuntur loco pennæ. Debilis est, sed in manu DEI fortis. Habuit N. fidem, & DEUS dixit Oseæ., 2. *Sponsabo te mihi in fide.* Fuit castus,

Judic. 9. *Dixeruntque omnia ligna ad rhamnum veni & impera super nos.* S. Method. lib 1. de Castit. per rhamnum intelligit castitatem, illi dicunt Angeli, impera super nos. Habuit amorem pauperum. Chrysol. *In regno cœlorum coram omnibus Angelis, in conventu resurgentium quòd Abel passus sit, quòd servavit mundum Noë, quòd Abraham fidem suscepit, quòd Moyses legem tulit, quòd Petrus super onus Ecclesiæ ascendit, DEUS tacebit: & clamabit quòd comedit pauper.* Honoravit N. Parentes, domum bene rexit. Si DEUS illi palmæ de qua in die palmarum ramos pro Christo cædebant, hoc dedit, ut cùm omnes aliæ arbores fuissent à Romanis vastatæ, illa manserit integra, ut scribit Cyrill. Catech. 10. Quid non dedit huic Defuncto? Aperite illi cœli portas, pacatè venit cum calamo. Recipe hanc aviculam sub alas tuas Christe, qui ut gallina congregas pullos tuos.

In Funere Mulieris Nobilis.

Minatus cuidam DEUS Isai. 22. *Mittet te Dominus quasi pilam in terram latam & spatiosam, ibi morieris.* Perit in gramine. Matth 7. *Lata porta & spatiosa via est quæ ducit ad perditionem* Perit. 1. Cor. 15. *Omnes resurgemus sed non omnes immutabimur.* Imò Prov. 10. *Nomen impiorum putrescet.* Sed bonorum mors. Jactant pilam in camera. Eccl. 12. *Revertatur pulvis in terram suam unde erat, & Spiritus redeat ad DEUM qui dedit illum.* Alliditur pila terræ. *In pulverem reverteris.* Sed Ps. 76. *Nunquid in æternum projiciet DEUS?* Non peribit 1. Cor. 15. *Seminatur in corruptione, surget in incorruptione: seminatur in ignobilitate, surget in gloria, seminatur in infirmitate, surget in virtute: seminatur corpus animale, surget Spirituale.* Corpus cadet, sed Prov. 10. *Memoria justi in laudibus.* Anima ibit ad cœlum. Apoc. 14. *Ut requiescat à laboribus suis.* Talis ludus fuit

cum

cum Defuncto, ivit pila ad maturam ætatem, &c. *Rediet Spiritus ad DEUM.* Deest vobis Pater Filii, amisistis pauperes &c. Sed aliquando mortui è tum ulo loquentur. Achatius sepultus, petitus an viveret? respondit. *Verus obediens non moritur.* Irene Filia S. Spiridionis mortua rogata, ubi depositum reliquisset, ostendit locum Patri: & hic Defunctus reipsâ loquitur. Job. 29. *Gloria mea semper innovabitur.* Pila hæc volitabit, ego gloriam ejus in hac ponam. *Vocabitur Virago.*

In multa mala impulit invidia dæmonis hominem, ac præcipuè in mortem, & cum abit ex oculis, abit ex memoria. id ut præcaveant, quærunt famam, hinc arces &c. ædificent, & meritò, quia Ecci. 24. *Curam habe de bono nomine, hoc enim tibi magis permanebit quàm mille thesauri pretiosi & magni* quia gloria à vitiis frænat, divitiæ impellunt, recedunt divitiæ, fama manet, sed ut thesauros compares, labore opus, idem est de fama, augeri non potest nisi per virtutem, hæc verò in arduo est. Sed debet sciri via ad famam. Aberravit Nero, de quo Sueton c. 55. *Erat illi æternitatis, perpetuæque famæ cupido, sed inconsulta.* Erravit & Hieron. Olgiatus, qui occiso Duce Mediolanensi Galeacio cùm ad mortem duceretur, ita se solabatur. *Mors acerba, fama perpetua, stabit vetus memoria facti.* Erravit Erostratus qui propter famam exussit templum Dianæ Ephesi. Sed fama per virtutem quæri debet. Præterea errant qui famam non in factis sed lingvis ponunt, nemo potest augere sibi staturam, hoc neque faciet lingva. Eccl. 12. *Homo Sanctus in sapientia permanet ut sol, nam stultus ut Luna mutatur.* Supra quæ Bern. in Nativ. B. Joan. Bapt. *Mutuatum Lumen nunquam in eodem statu permanet, sed crescit, deficit, extenuatur, annihilatur, & penitùs non comparet. Sic qui conscientias suas in alienis lingvis posuerunt, modò parvi, modò magni sunt, secundùm quod adulantium lingvis vel vituperare placuerit vel laudare.*

 dare.

dare. Sed agunt lingvæ ut aquila cum testudine, elevat in altum, ut dejiciat in saxum. Quare monet Eccl. 11. *In fine hominis denudatio operum ejus*, quia ut S. Maximus hom. 59. *Illo potissimùm tempore merita sanctitatis extollas, quando nec laudantem adulatio, nec laudatum tenet elatio.* Quare securè possum loqui de Defuncta N.

Sed quomodo laudabo cùm dicat Eccl. 7. *Virum de mille unum reperi, mulierem ex omnibus non inveni.* Sed etsi rari viri boni, tamen sunt, unde Eccl. 44. *Laudemus viros gloriosos*, unde? *Dominantes in potestatibus, imperantes in populo, in peritia requirentes modos musicos, narrantes carmina scripturarum.* Mulieres unde laudandæ? Virgo domi lateat. Conjugata de viro sumit laudem. *Nobilis in portis vir ejus*, ubi judicia celebrabantur, *quando sederit cum senatoribus terræ.* A viro dicitur Palatina &c. à se quid? *Stragulatam vestem fecit sibi, byssus & purpura indumentum ejus.* Tota in ornatu, si pauperior, vacat rei familiari. *De nocte surrexit deditque cibaria ancillis suis.* Plebeja, *quæsivit lanam & linum, & digiti ejus apprehenderunt fusum* Sed hoc est de Judaicis mulieribus. Ambr. in Ps. 118. *Judaicæ mulieres si ingloriæ, & nostræ gloriosæ.* Laudat illos Ecclesia. Venerat Venetias Legatus Solimani, habitus honorificè, tamen urgebat ut rediret, quare? quia Venetiis dormire se dicebat non posse, quia sunt in debili fundamento. Mulier quid debile. Mulier ut Isid. quasi, mollis aër, vocatur sexus fragilis. 1. Petr. 3. *Quasi infirmiori vasculo muliebri impertientes honorem* Tamen in hoc debili, sunt preciosa ædificia. Talis fuit Defuncta N. quare *Virago.* Cùm jussus fuisset quidam in parva gemma sculpere XI. millia Virginum, sculpsit Arcem, & ex illa unam exeuntem virginem, & per aliam portam intrantem aliam, reliquas dixit esse in Arce. Arx est mulier. Gen. 2. *Ædificavit D. DEUS costam in mulierem.* Ornatum hoc castrum, à genere, in-

in Defuncta, ab Affinitatibus. In prima porta, primus ex familia, in altera ultimus, vel filii, intra arcem alii, Applaudit natali magnorum cælum. Bzovius ad annum 1264 cùm nasceretur S. Thomas Aquinas, Ambros. Senen. Jacobus Meiranus, omnes Ord. Prædic. tres Lunæ aparuerunt in cœlo. Cùm S. Aldegundis, Sol alter lucidissimus supra domum paternam stetit. Cùm Romæ Lucius Servilius in lucem prodit instar apum volitabant stellæ supra domum quæ in varia palatia cum magna luce descenderunt, augures explicuerunt, quòd Servilius cum multis initurus esset affinitates. Quare proles notantur per Solem, Lunam, stellas. Sed & Gen. 22. *Multiplicabo semen tuum sicut stellas cæli.* Hoc impletum in Defuncta &c. Sed quare addidit Abrahæ. Ibid. *Et sicut arenam quæ est in litore maris?* Respondet Philo lib 1. de Abraham. *Propter sustinentiam,* quia arena illa sustinet mare. Sustinuit proles Abrahæ Pharaonem, Sennacheribum, Moabitas, Antiochum. Passa similes impetus hostium Patria, & ecce Judic. 5. *Stellæ manentes in ordine, & cursu suo adversus Sisaram pugnaverunt.* descendunt in terram, fiunt arena, sistunt impetum maris. Tales Majores & Filii Defunctæ. Maxime in bello N. ibi de Patre ejus potest dici quod de Lud. Montonorentio Duce Gallorum qui ab Hispanis defendit partem Galliæ dictam Provincia. *In omnibus expeditionibus fuisti victoriosus, & in Viennensi gloriosus: in aliis vocatus es imperator, in hac Pater & Servatos.* Ita & aliis maribus imperabant. Job 38. *Usque huc venies, & non procedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tuos.* Quare meritò potest dici de Defuncta, quod de Debora S. Ambr. lib. de vidiu. *Domo propriâ filium produxit Ducem exercitûs, ut possitis agnoscere quòd vidua valeat instruere Bellatorem.* Itaque *Virago.*

Nescio cur S Greg. Mulierem comparat scalæ, fortè tamen ideo, quia cum Jobo dæmon omnia abstulisset, uxorem reliquit,

reliquit, ut per illam tentaret, quo considerato Greg. 3. Moral. 5. *In alto* Job. *mentem fixerat, & idcirco hunc hostiles insidiæ irrumpere non valebant. Quæritur ab adversario in hanc munitissimam artem quibus gradibus ascendatur*, quare ait sibi. *Vicina est viro mulier atque subjecta.* Effeci per Evam, per Madianitides, & modò contra Jobum succedet. *Cor igitur mulieris tenuit, & quasi scalam quâ ad cor viri ascendere potuisset invenit.* Ita Greg. mulierem appellavit scalam dæmonis. Sed Rupert in Genes. vocat scalam cœli. Jacob peragrinus Gen. 28. dormiens vidit scalam. *Vidit in somnis scalam stantem super terram, & cacumen illius tangens cælos, Angelosque DEI ascendentes & descendentes per eam.* Quare Repert. sic ad Jacobum. *Quid somnus Jacob? video scalam, & scala quid significat? Jam tibi Rachel præparatur.* Ergo scala cæli mulier sed quare? quia per eam Angeli descendebant & ascendebant. Et Defunctam voco scalam. Guicciardinus in hist. Jud. Blancam uxorem Eustachii comitis Bononiensis, ita laudat. *Homines genuit, Angelos fecit.* Defuncta hoc egit educando sic bonus David 1. Reg. 29. dicitur Angelus. *Bonus es tu in oculis meis sicut Angelus DEI.* Parentes qui in hoc errant vocat S. Bern. *Non Parentes sed peremptores* Pinxerat quidam Picam in nido plumas componentem, inscrip. *Ut mollius cubent.* Pinxit & Aquilam virgulta ponentem. Inscrip. *Altiùs ita labunt.* Alii parentes sunt ut Picæ, ornant filios &c. Quid erit filius? pica. Aquila durè educat, sed pullus erit aquila. Ita Defuncta educavit ut Patriæ &c. evolarent. Deut 32. *Sicut Aquila provocans ad volandum pullos suos.* Scribit Ferre. de gest. Gall. Quædam Mater præ amore nolebat Filium domo dimittere, urgebat ille jam maturior, emitte, dicendo. *De Filio Mater non facias idolum.* Faciunt idola Matres blandientes, unde Filiis accidit quod idolis Ps. 113. *Simulachra Gentium, argentum & aurum &c.* Vestit

illum

illum, Sic idolum vadit ad Comitiola. *Os habent & non loquentur.* Vadit ad judicia. *Aures habent & non audient.* Vadit ad castra. *Pedes habent & non ambulabunt.* Defuncta ad labores applicabat Filios. S. Felicitatem ita laudat S. Greg. hom. 3. in Evang. *Nunquid ergo hanc fœminam Martyrem dixerim? quæ septem pignoribus ad regnum præmissis, toties ante se mortua, ad pœnam prima venit, sed pervenit octava.* At Defuncta N. nostra Felicitas dolorem in corde habuit, cùm sciendo incerta belli 2. Reg. 11. *Varius est eventus belli.* Ad castra mitteret Filios. Cùm abit ad bellum Filius, Mater *ad pœnam prima*, abit alter &c. Quare, *vocabitur Virago.*

Greg. Nyssen. in Cant. *A prosperitate non flecti grande miraculum.* Extollit, ideo cum alis pingit Fortunam Alciatus, opus insistere solido. *Ponant in DEO spem suam*, non in affinitate, &c. Depinxit in imagine navis Ezechiel 27. Tyrum, postea familias magnas. *Finitimi tui qui te ædificaverunt, impleverunt decorem tuum. Abjectibus de sanis extruxerunt te cum omnibus tabulatis maris, cedrum de libano tulerunt, ut facerent tibi malum, quercus de Basan dolaverunt in ramos tuos: & transtra tua fecerunt tibi ex ebore indico, & prætoriola de insulis Italiæ. Byssus varia de Ægypto texta est tibi in velum, ut poneretur in malis.* Qui verò spectabant ad Nauticam, vel regimen, mercaturam, numerat ex plurimis nationibus, vide ibi. Ita & familiam extruunt affinitates, Promotiones, Dignitates, vestes, successiones &c. Vadit navis, omnes laudant. An diu? Tyria navis citò periit. Quare? num peritas nautas non habuit? victum? &c. Invenietis omnia. Sola doceat anchora, in se speravit, non in DEO. Quare ibid. *O Tyre tu dixisti, perfecti decoris ego sum, nunc contrita es à mari, in profundis aquarum opus tuum, & omnis multitudo tua, quæ erat in medio tui.* Ita his accidit qui non sequuntur Davidem Ps. 61. *Sperate in eo omnis congregatio*

populi, Audivit Defuncta, & secuta est, sæpè repetebat Ps. 55. *Ab altitudine diei timebo, ego verò in te sperabo.* Progressa sum in altum ut Sol meridianus, sed scio dicebat etiam alias domos, Job. 4. *Flante DEO periisse.* Quare DEUS meus anchora. *Ego verò in te sperabo.* Habuit si quæ Mater successus, non se extulit, totum DEO tribuit, imo offendebatur his qui se extollunt. *Alienati sunt* Ps. 57. *Peccatores à vulua, erraverunt ab utero, locuti sunt falsa.* De genere se jactant, fortitudine. *Locuti sunt falsa.* Quare falsa? Quia *erraverunt ab utero*, non meminerunt quales nati. Isai. 15. *Attendite ad petram unde excisi estis, & ad cavernam laci de qua præcisi estis.* De petra, nolint esse adamantes, 1. Cor. 14. *Omnia honestè & secundùm ordinem fiant in vobis.* Egit semper modestè defuncta, ideò *Virago.* Ps. 121. cui DEUS multa dederat. *Propter Domum D. DEI nostri quæsivi bona tibi.* Taliter dantur Ecclesiasticis, fit hoc in Ecclesia quod in mari. Eccl. 1. *Omnia flumina intrant in mare, & revertuntur ut iterum fluant:* Ita & reditus Ecclesiastici redeant in Ecclesiam. Sed, & sæculares non ideò habent bona ut emant sibi infernum. Ezech. 1. *Sume gladium radentem pilos.* Rasit caput & barbam, & pilos in tres partes divisit, unam combussit in medio civitatis, alteram concidit, tertiam in ventos disjecit. Aug. tr. 50. in Joan. *Capillis terge, si habes superflua, da pauperibus, & Domini pedes tersisti, capilli enim superflua corporis videntur; habes quod agas de superfluis tuis, tibi superflua sunt, sed pedibus Domini necessaria.* Sed homines ita de divitiis disponunt. Hug. Card. *Divitiarum prima pars in ignem, secunda in ventum, tertia mittitur ad gladium.* Quomodo? *Divitias suas alii expendunt in igne libidinis, alii in vento superbiæ & laudis humanæ favore, alii gladio cædunt pilos, qui divitiis suis lites nutriunt,* Hi omnes infernum sibi emunt. At Christus jussit Luc. 12. *Facite vobis sacculos qui non veterascunt.* Chrysol. serm. 22. *Hoc monito Christus voluit te di-*

te ditare non perire, perpetuari non vacuari sacculos imperavit, jussit te transferre non perdere. Duæ sunt in homine partes: & sibi similes, & contrariæ. Lien ad se trahit nutrimentum cum suo damno, nam oppletur, obstruitur, ventriculus attrahit, sed aliis membris distribuit Prov. II. *Alii dividunt propria & ditiores fiunt, alii rapiunt non sua, & semper in egestate sunt.* Ad priores spectat defuncta, dabat templis &c. Verè *Virago.*

Ostendit defuncta animum virilem in virtutibus. 3. Reg. 4. dicitur de Salomone. *Dedit illi DEUS sapientiam, prudentiam multam nimis, & latitudinem cordis.* Latum cor, in quo multa possunt reponi, nulli est augustum. Hanc latitudinem ostendit DEUS in corde S. Claræ, cùm enim mortuæ abluerent corpus, adverterunt supra cor ultra modum pectus elevatum; cor aperitur, utpote magnæ magnitudinis, inveniuntur in eo instrumenta passionis Dominicæ formata ex carne, & in fundo cordis tres globuli quorum unus tantum ponderabat quantùm duo, & utcunque mutarentur. Figura hæc SS. Trinitatis. O cor amplum! Et defuncta cor amplum habuit, intravit in illud v. g. S. Dominicus, S. Franciscus &c. omnes in eo, S. Ambros. 4. Hexam. 6. quærit cur Sol & Luna vocata sunt luminaria magna? respondet. *Exemplum magnitudinis eorum evidens, quòd omnibus hominibus orbis Lunæ idem videtur; nam etsi interdum augeatur lumen ejus atque minuatur, tamen eâdem nocte qualis mihi apparet, talis & omnibus. Sol similis, & Indis & Britannis, eodem momento videtur cùm oritur, nec cùm vergit in occasum minor apparet Orientalibus quàm Occidentalibus: Sol à nullo distat, nulli præsentior, nulli absentior est.* Signum magnitudinis, quia æqualis omnibus. Magnum cor in defuncta, quia æquale omnibus &c. Itaque *Virago* in omnes liberalis.

Mulieres aspera fugiunt, mortificationem. Facit sculptor statuam, non eget illa reparatione: facit Hortulanus ex

herbis, eget quia herbæ excreſcunt. Sancti in cœlo ſunt ut ſtatuæ de marmore, non mutantur, nos ut ex herbis Eccl. 7. *Hoc inveni quòd fecerit Dominus hominem rectum, & ipſe ſe infinitis miſcuerit quæſtionibus.* Multæ herbæ excreverunt, opus forfice. *Mortificate membra veſtra, Mortificationem JESU in corpore veſtro circumferentes.* Faciebat hoc defuncta *Virago.*

Philippus III. Rex Hiſpan. Margaritæ Auſtriacæ Sponſæ ſuæ, miſerat ex adamante Sol cum inſcript. *Hæc quoque ornabit.* Eccl. 26. *Sicut Sol oriens mundo in altisſimis DEI, ſic ſpecies mulieris bonæ in ornamento domûs ejus.* Mulier ſimilis Soli; talis defuncta. Illuſtravit Eccleſiam &c. Luxit ut Sol. Eccl. 1. *Oritur Sol & occidit, & ad locum ſuum revertitur, ibique renaſcens, gyrat per meridiem, flectitur ad Aquilonem.* Cucurrit defuncta ad occaſum. Joſue 10. *Sol contra Gabaon ne movearis.* Vixit defuncta quamdiu opus erat. Surius 19. Maij. S. Dunſtanus habuit cum Angelis familiaritatem, venerunt ad illum die Aſcenſionis Domini. *Dunſtane veni in cœlum.* Sanctus reſpondit. Cras ibo, hodie volo concionari, fecit propter charitatem. Ita defuncta diu vivere deſiderabat propter prolem; hâc educatâ dixit. *Curſum conſummavi.* Deut. 33. Precatus Moyſes tribui Aſer. *Sicut dies juventutis tuæ: ita & ſenectus tua.* Vixit in Juventute defuncta ſanctè, mortua ſanctè. Virago in vita, virago in morte. *Viam univerſæ carnis ingreſſa.* Ut pila in altum evolavit. Eccl. 49. *In omni ore ejus memoria quaſi mel indulcorabitur.* Et merito, quia quod Caſſiod. lib. 2. varia. 5. ſcripſit de Amalaſunta, hoc defunctæ competit. *Si prudentem quæris? hæc fuit, ſi fortem? nulli cesſit, conſilio optima, Religione nitens, prole beata, ubique clara.* Liviæ Lucretiæ Romæ ſcripſit hoc quidam Epitaphium. *Caſta vixit, lanam fecit, Domum ſervavit* Hoc ſervit defunctæ, lanam fecit per bona opera. Appone illi: *Requieſcat in pace.*

In fu-

In Funere ejuſdem.

VIdetis hoc corpus defunctæ, non eripuit à morte nobilitas, non ſtemmata hæc &c. Solum dicere poſſumus *Mortua eſt Rachel.* Dilecta marito ſuo, Gen. 29. &c. Quid Jacob mortuæ Racheli Gen. 35. *Erexit Jacob titulum ſuper ſepulchrum Rachel, titulum monumenti uſque in præſentem diem.* Machinæ ſepulchrales ſunt tituli, ſed non durant, talem erigamus qui perennet.

Tres titulos præcipuè defuncta N. habuit, ſed duo tranſierunt, tertius manet & manebit. Jacobi titulus quam erexit fuit lapis grandis, & illi inſcripſit verbum Hebraicum, ut teſtatur Reuchl. in lib. 3. de ſymbolis Judæorum, *Bethmalon*, hoc eſt, *Domus hoſpitii.* Hanc domum in tres partes diviſit, prima erat Chatſer, hoc eſt, *atrium.* Altera, Liſchchau, hoc eſt, *triclinium.* Tertia, Beth ſchenah, id eſt, *dormitorium.* Prima pars Atrium, eſt in vitam ingreſſus, hoc apud plebejos vacuum imaginibus, ſed utcunque aliquis naſcatur, tamen in atrio, & quiſque ſi deſint ſtemmata, poteſt illud exornare virtutibus, tamen ſi deſit nobilitas, erit qui dicat. 1. Reg. 25. *Quis eſt David & quis eſt filius Iſai? hodie increverunt ſervi qui fugerunt dominos ſuos.* Jacob ergo inſcripſit atrium, ut judicaret genus Rachelis, & hoc erat. Rachelem genuit Laban, Labanum Bathuel, Bathuelem Ochoſad., Ochoſadum Aldat, &c. Mater Rachelis erat Zelepha, Zelephæ Helda nurus Rebeccæ, Heldam Aludita &c. Simili modo pono genus defunctæ, his atrium orno. Sed his non contenta N. addidit Majorum virtutibus ſuas, de illa poteſt dici, quod ſcripſit Ambr. de S. Agnete. *Vidi corpore juvenculam ſed ſenectute mentis immenſam.* Egit juxta præſcriptum S. Aug. *Sit ſermo virginis*

prudens, modestus, & rarus: non tam eloquentiâ pretiosus, quàm pudore speciosus; mirentur omnes eâ tacente verecundiam, eâ loquente prudentiam. Nec mirum quòd talis fuerit, quia bonam Matrem habuit, edocta ab illa se domi continere, Ambr. de Virgin. *Virgo non debet esse vulgaris, non in foro, non in plateis, non esse voce querula, gressu lubrica, auditu facilis, aspectu vilis.* Didicit prudentiam. Ambr. in Luc. *Trepidare Virginum est, ad omnes viri ingressus pavere, omnes viri affatus vereri.* Didicit devotionem. 1. Cor. 7. *Mulier innupta & virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta mente & corpore.* Didicit contentiones fugere. Ambr. de Virgin. *Claude virginitatem modestiâ loquendi, & abstinentiâ litigandi.*

Altera pars, *triclinium.* Hoc ingreditur Virgo cùm nubit, sed turpe si mulier ipsa irrumpat in hoc triclinium, Isai. 14. *Apprehendent septem mulieres virum unum in illa die dicentes: panem nostrum comedemus, vestimentis nostris operiemur, tantummodò invocatur nomen tuum super nos.* Expectet in atrio sicut Esther apud Assuerum. *Stetit in atrio domûs Regiæ, cùmque vidisset Rex eam stantem, placuit oculis ejus, & extendit ad eam virgam auream quam tenebat manu, tunc accedens osculata est summitatem virgæ.* Dedit illi ut uxori virgam auream non quernam, ut attineret summitatem: non imum, ne despectui haberetur. Priùs sponsus loquatur cum Parentibus sponsæ. Cant. 8. *Quid faciemus sorori nostræ in die quando alloquenda est si murus est, ædificemus super eum propugnacula; si ostium, compingamus illud tabulis cedrinis.* Adhibet ad acquirendam velut arcem artes militares, non ipsa se offert. Judic. 5 *Nova bella elegit Dominus.* In quod Theophilact. *Antiqua bella sunt furoris; nova bella sunt amoris: ubi amor depugnat, unum cor de altero triumphat.* In hoc bello capitur uxor, tum primò Rachel ad triclinium ducitur. Introducta fuit N. defuncta in domum, & secum suum genus

ac

ac virtutes intulit, Gen. 24. *Introduxit in tabernaculum Saræ Matris suæ.* In illo triclinio tituli, Jacob sua gesta delineavit. Quomodo cum Angelo luctatus ? quomodo illi dictum, Gen. 32. *Non vocaberis ultrà Jacob sed Israël.* Sed quare Jacobe non depingis tuæ uxoris gesta ? Quia uxor non sua, sed mariti considerat gesta. Videte Mariti quæ uxoribus proponatis; fama Mariti in uxorem defluit. Si ille Nobilis, & illa, &c. In triclinio res agitur, ad suum locum vir invitat. *Accede & tange sceptrum.* Ruth. 2. *Extende pallium tuum super me, quia propinquus es mihi.* Extende titulos &c. Non depingam tua Marite N. gesta, nota sunt, tam in pace quàm in bello, ecce omnia collecta sunt in tumulum. De illa ipsa quære quod S. Franciscus Borgias Dux Gandiæ de Imperatrice Isabella. *Hæccine illa Isabella?* Viderat illam post magnam formam, maximè in tumba deformem. Dicam: Tunè es talis? Illa in Dignitatibus &c. O mors hæc mutasti! Eccl. 10. *Cùm morietur homo, hæreditabit tantùm vermes, bestias, & serpentes.* Titulus hic fuit mundanus, non duravit. Sed cur Jacobe uxorem tuam appellas toties ovem, id est Rachelem? Fuit ovis aurea N. Ovis uxoris symbolum, ita Nathan describit uxorem Uriæ Bethsabeam 2. Reg. 12. Parvula erat, licèt genere magna & virtutibus, memor moniti S. Chrysost. in Polycrat. lib. 3. *Quisquis gradus propriæ celsitudinis amat, humilitatis cultum in moribus diligentissimè teneat; nam qui ab humilitatis operibus recedit, à dignitatis fastigio tumore cadit.* Hæc Ovicula erat à DEO Prov. 14. *Domus & divitiæ à Parentibus dantur, à Domino autem uxor prudens.* Illi serviunt verba ulteriora Nathan. *Creverat in domo ejus.* Non in domo quidem Mariti, sed ut Hieron. ad Paulin. *Creverat non annis sed palmis, non numerositate dierum sed operum, non ætate sed integritate, statura ejus est assimilata palmæ.* Non succubuit oneribus familiæ, floruit in matrimonio, & fru-

ctus dedit ut quondam Sara filia Raguelis Tob. 10. *Osculati sunt eam, & dimiserunt eam: monentes eam honorare soceros, diligere maritum, regere familiam, gubernare domum, & seipsam irreprehensibilem exhibere.* Hæc omnia illa implevit. Testatur Maritus, Affines. Ovicula de quo Nathan. *De pane ejus comedens* &c. Hæc est concordia Conjugum. *In tribus placitum est spiritui meo, quæ sunt probata coram DEO & hominibus: Concordia Fratrum, Amor proximorum, vir & mulier benè consentientes.* Dicit Nathan, quòd illius ovis de eodem pane comederit, quia uxor debet iisdem esse contenta quibus vir, ita debent vivere, ut Cassiod. in epist. *Jacob & Rachel quasi jugales. Rachel quod è domo habebat, augebat. Jacob in baculo uno exierat, in duabus turmis redibat.* Quare? quia iisdem contenti erant, erat amor. *Rachel erat sicut filia.* Rapta est à te ista ovis ô Marite.

Tertia pars, Monumentum, est *dormitorium.* Transiit titulus atrii Ps. 48. *Homo cum interierit non sumet omnia, neque descendet cum eo gloria ejus.* Jam stemmata vestra lucere desinunt, quia sub terram abeunt, & simul vos sub eandem deducunt. Alium titulum Defuncta N. assumet, qui manebit. Ex sepulchro S. Bulgariæ Ducissæ Cremonensis, ut scribit Historia tripartita, prodiit arbor cedrina cum surculis triplicibus. Alius erat balsami, & hic notabat ejus pietatem: alius olivarum, & hic misericordiam in pauperes: alius cupressi, & hic felicem mortem. Hæ tres virtutes in Defuncta reperiuntur. Fuit devota, confitebatur &c. Legebat, aderat concionibus &c. Confraternitates, jejunia. Hæc fuit virga balsami, inciditur balsamus ut gratior fluat liquor, illa se flagellis incidebat, hic surculus erat cedro insitus, quia 1. Cor. 15. *Charitas nunquam excidit.* Eleemosynæ notæ, hæ sunt ramus olivarum, & cedro insitus, quia Eccl. 17. *Eleemosyna gratiam hominis quasi pupilla conservabit, & postea resurget, & retribuet retributionem unicui-*

unicuique in caput ipsius. Quare Defunctæ scribitur in cœlo titulus. Jer. 11. *Olivam uberem, pulchram, fructiferam, speciosam, vocavit Dominus nomen ejus.* Erat ramus cupressi, sanctè N. mortua, usa SS. Sacramentis. Maritum deprecata, valedixit. Hæc planta est cupressi, sed cedro insita. Illi cœlum adscribit. Eccl. 24. *Sicut cupressus in monte Sion*, & hic repeto illud Jacobi. *Hic est titulus monumenti Rachel usque in præsentem diem.* Talem titulum quæratis, qui non in verbis sed rebus consistit, & vobiscum manebit. Aliis titulis nites ô Defuncta, sed hic illustrior quem dedit vita bona, ex hoc noscêris in regione æterna. Grave nobis est tecum dividi, lugent Fratres &c. Solatur bona vita, quia tamen 1. Cor. 3. *Quis novit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit?* Fiunt pro Defuncta preces &c. Gratias vobis hæc facientibus, & per nos illa Christum precatur, Da requiem &c.

In Funere Mulieris Nobilis.

CUM educturus esset populum Moyses ex Ægypto, præscripsit illi DEUS Exod. 3. *Cùm egrediemini non exibitis vacui, sed postulabit mulier à vicina sua, & ab hospita sua vasa argentea & aurea, ac vestes, ponetisque eas super filios ac filias vestras, & spoliabitis Ægyptum.* Moyses insuper, Exod 13. *Tulit Moyses ossa Joseph secum* reliquias. Et in via, ut scribit Josephus, Antiq. lib. 5. Jam arca præcedebat populum, jam ossa Joseph, aliquando aut illa, aut hæc sequabantur, habemus ossa Defunctæ, &c. Ego solabor his verbis Gen. 35. *Mortua est Rachel &c.*

Mortua est Rachel, Mortis memoria & ingrata, & frequens, & ubique scripta in homine: *Memento homo quia pulvis, &c.* In aqua, 2. Reg. 14. *Omnes morimur, & sicut aquæ dilabimur.* In vento. Job. 7. *Ventus est vita mea.* In avibus, Eccles. 1.

Omnes prætereunt tanquam aves; In ſole, *oritur ſol & occidit.* In menſa, mortes avium, ferarum quibus veſcimur, & ea velut in ſepulchro deponimus. In camera, ſonat horologium omnia mortem commemorant. E contrà dæmon ſecuritatem ingerit Job. 40. *Sub umbra dormit in ſecreto calami, in locis humentibus, protegunt umbræ umbram ejus.* Sed quomodo umbræ umbram? Rom. 5. *Per unum hominem peccatum introivit in mundum, & per peccatum mors.* Umbra peccatum, anima ſine peccato. Thren. 4. *Candidiores Nazaræi ejus nive, rubicundiores ebore antiquo, Saphiro pulchriores.* Sed in peccatum lapſa. Ibid. *Denigrata eſt ſuper carbones facies eorum.* Amiſit illud lumen. Pſ. 4. *Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui.* Mors etiam umbra, in morte tenebreſcit ratio, oculi, memoria, nigra veſtis. Seneca. *Mors cuncta denigrat*, has umbras fecit dæmon. *Umbram ejus protegunt umbræ*, ſpes vitæ. Moritur Juvenis, dicunt Senes, mortuus propter ebrietatem, &c. Moritur ſenex, dicunt Juvenes, jam pridem erat cadaver. Moritur æger, &c. Sanus, dicunt, diutiùs debiles vivunt, Pauper &c. dives. Hoc riſit Seneca. Epiſt. 102. *Navigationes longas, & pererratis littoribus alienis ſeros in patriam reditus proponimus, cùm interim ad latus mors eſt, quæ quoniam non cogitatur niſi aliena, nobis ſubinde ingeruntur mortalitatis exempla non diutiùs, quàm dum miramur, hæſura.* Tamen DEUS. Luc. 12. *Quâ horâ non putatis Filius hominis veniet.* Terret, ut corrigat. Cùm puniret Ægyptum miſit & locuſtas. Cùm orat Moyſes pro illis. Exod. 10. *Fecit flare ventum ab occidente vehementiſſimum, & arreptam locuſtam projecit in mare rubrum ut ne una remaneret.* Peccatum ſimile locuſtæ, omnia abſumit locuſta, naſcitur ex calore, Jacob. 1. *Concupiſcentia parit peccatum*; veniat ventus ab occidente, à morte. Mors valet etiam in regna. Philo lib. Quòd DEUS ſit immutabilis. *Ante Macedonum imperium inclyta fuit*

Perſa-

Persarum felicitas. Sed una dies tam ingenti regno finem attulit. Fuit Ægyptiorum perampla & magnifica potentia, sed nubis in modum felicitas ejus præteriit. Quid Æthyopes? Quid Cartago? quid Africa? quid Pontici Reges? quid Europa, Asiaque? & ut compendio dicam totus orbis habitabilis, nonne more navis sus deque jactatæ fluctibus marinis, nunc adversis ventis, nunc secundis utitur. Nihil igitur est rebus in humanis præter umbram, auramque plenissimam sine mora prætervolantem. Mors etiam imperiis & Regnis formidabilis est. Hanc mortis potentiam descripsit Joël 1. *Residuum Erucæ comedit bruchus, residuum bruchi comedit rubigo* Quatuor Monarchias per has quatuor vermes intelligit S. Hieron. Cùm DEUS punit miscet misericordiam. Abel mortuus Gen. 3. *Posuit mihi Dominus semen aliud pro Abel quem occidit Cain.* Submersus mundus, manserunt octo vivi. Sodoma periit, mansit Loth. Cum subditi contribuunt, liberi sunt Domini, cum illi esuriunt, isti non sument, cum fulminat non timet justus. Sed mors, plaga Joëlis, nulli parcit, Joël hominem velut arborem cogitavit, Eruca vorat folia, locusta corticem, bruchus fructus, rubigo reliquum; ita mors, hoc modo *Mortua Rachel,* Defuncta N.

Mundus est instar malæ Apothecæ, omnes pixides inscriptæ; multæ vacuæ, multæ quid pro quo habent. Habemus titulos sine rebus. Cain significat possessionem: Abel vanitatem, contrarium in re, oportet nomini respondere. Alexandro Imp. dabant titulum Antonini pii. At ille, ut Lamprid. refert, *Ne Patres conscripti ad hanc necessitatem nominis me vocetis, ut ego cogar nomini huic satisfacere. Hæc nomina insignia onerosa sunt.* Rachel significat ovem, Rachelem voco Defunctam N. Plin. lib. 12. c. 14. scribit quod oves hyeme & in autummo incubent sinistro lateri, alias dextro. Hoc ipsum præcepit DEUS Ezechieli 4. *Tu dormies super latus tuum sinistrum,*

& cùm hæc compleveris, dormies super latus tuum dextrum. Sed homines modo volunt jacere in dextro, sed talibus. *Ite maledicti.* Epulo in dextro jacuit Luc. 16. Lazarus in sinistro, venit mors mutavit. *Recepisti bona in vita tua*, volumus in exilio patriam, in luto gemmam. H nc Job. 17. *Noctem verterunt in diem.* Non sic anima bona. Cant. 3. *Tenui eum nec dimittam.* Commemorat super hoc Bern. serm. 16. in Cant. duellum Jacobi cum Angelo. *Ista non vult eum dimittere, & fortè magis quàm Patriarcha non vult, quia nec pro benedictione quidem. Siquidem ille benedictione acceptâ dimisit eum, hæc autem non sic. Nolo inquit benedictionem tuam sed te:* Bene Theodoret. in Genes. *In Israële terrena in pretio, cœlum in mysterio.* Terrena in pretio apud Jacobum, Cœlestia apud animam sanctam. Contenti multi benedictione terrenâ. Ps. 143. *Promptuaria eorum plena, oves eorum fœtosæ, non est ruina maceriæ. Filiæ eorum compositæ*, De his dicunt. *Beatum populum dixerunt cujus hæc sunt*, sed errant. *Beatus populus cujus D. DEUS ejus.* Anima sancta, non benedictionem, sed Christum vult. Sap. 14. *Creaturæ DEI in tentationem animæ factæ sunt, & in muscipulam pedibus insipientium*, ut pro mure. Desiderant Filium, nascitur pessimus, uxorem, divitias. Agrippina de Herode *Occidat dum imperet.* Quid illa Gen. 30. *Da mihi liberos alioquin moriar.* Habuit, & tum, *Si sic mihi futurum erat quid necesse erat concipere?* Adonias petit in uxorem Sunamitidem 3. Reg. 2. ecce de illo Frater. *Hodie occidetur Adonias.* Compatitur his in dextro cubantibus. Luc. 16. *Væ vobis qui nunc habetis consolationem vestram.* Quare non potiùs ægris &c. Compatitur ut Job. 30. *Flebam super eo qui afflictus fuerat.* Quia ut Damiani lib. 3. Epist. 4. *Consolatio nutrix peccati.* Quia ut Chrysost. hom. 14. ad pop. *Consolationes mundanæ quamvis sint variæ, gravatos usu suo trahunt in tartarum.* Nec recipiunt cœlestia Lau. Justinianus de agone Christ.

Christ. *Nihil tam contrarium cœlo quàm consolari in hoc mundo.* Ideò Christus felicibus compassus. Sur. 20. Martii S. Wolfranus Episc. Frisiæ, adduxerat ad fidem filium, Pater Radborus jam eandem erat suscepturus, nocte præcedente Baptismum, comparet dæmon, ostendit palatium aureum, monet ne mutet fidem, promittit hæc ipsa se illi in sylva ostensurum. Nuntiat hæc Sancto Radborus, admonet fraudis Sanctus nihilominus ad videndum palatium in sylvis mittit Sanctus, Diaconum, & Dux suum, vident omnia, aurea, & thronum de quo vox. *Hæc domus est & ista sedes, quam Radbero DEUS suus, post hanc mortalitatem daturum se spopondit.* At Diaconus si hoc est opus Dei stet in æternum, si dæmonis, pereat statim, & periit, cùm redeunt ut id Radboro dicant, inveniunt mortuum. Multi sunt Radbori, palatia dæmon aurea promittit, non curant cœlum. *Noctem verterunt in diem, in labore hominum non sunt.* Dextro incubant, vellent simul cœlum, sed Hieron. *Delicatus es ô Frater, si & hic vis gaudere cum sæculo, & postea regnare cum Christo.* At nostra Defuncta quamvis in domo magna, & Matrimonio, servavit quod virginibus dictum 1. Cor. 7. *Mulier innupta & virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore & Spiritu.* Ita laudavit Agnetem Imp. Damiani. *Non impedivit vinculum Matrimonii animi ejus volatum, non emollivit lectus mollis cor cruci affixum, in matrimonio tanquam virgo, in palatio tanquam in calvario, vixit in sæculo absque sæculo, Patriam æternam mente voluens, cogitatione tangens.* Sinistro incubuit memor illius. *Qui utuntur hoc mundo tanquam non utantur.* Dedit DEUS genus, maritum &c. Sed illa. *Nolo benedictionem tuam, sed te.* Non cecidit in muscipulam ut Radborus. Quidam petiit à S. Augustino, ut est in Alphab. Christ. ut ostenderet illi statum in quo salvandus esset, apparuit Sanctus & dixit. *Transite vana, transite vana.* Quòd deberet mundum

contemnere. Ita illi. Defuncta, in conviviis, *transite vana* vestitu, honoribus, &c. Servavit bene ovium conditionem anhelans ad cœlum. *Satiabor cùm apparuerit gloria tua.*

Eccl. 18. *Intuere omnia opera Altissimi, duo & duo, unum contra unum.* Leo cum leone, *duo & duo* ovis cum lupo, *unum contra unum.* Aug. lupo assimilat peccatum. *Dicitur vulgò perdi vocem à visu lupi, idem facit peccatum, aspexit te lupus, jam non dices confidenter, Pater noster,* &c. Et lupus infascinat. Opus timore, timidâ conscientiâ ut ovis. Homo debitor est DEI divitis, *qui dives est in misericordia* accepit ab hoc homo multa. Jacob. 1. *Omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est descendens à Patre luminum.* Expectat debitum usque, *cùm accepero tempus justitias judicabo*, suo tempore. Creditor pauper, conscientia urget statim, hinc pavor. Deut. 28. *Dabit tibi Dominus cor pavidum, & deficientes oculos, & animam consumptam mœrore, & erit vita tua quasi pendens ante te. Timebis die ac nocte, & non credes vitæ tuæ. Manè dices, quis mihi det vesperum? & vespere, quis mihi det manè? propter cordis tui formidinem qua terreberis, & propter ea quæ tuis videbis oculis.* Hæc tortura malæ conscientiæ maximè, *vita tua pendens ante te.* Ut si non ligatis oculis stet coram carnifice. Omnia tormenta Tyrannorum superat conscientia. Seneca. *Prima & maxima pœna peccantium est peccâsse.* Ante judicia torquentur, omnia superat; simul est instigator, Judex, executor. Aug. *Jussisti Domine, & ita est, ut omnis inordinatus animus sit sibi pœna.* Sequitur. Aug. in Psl. 45. *Inter omnes tribulationes animæ humanæ nulla major est quàm conscientia delictorum si enim ibi vulnus non fuerit, ubicunque alibi passus fuerit tribulationes, illuc confugiet, & ibi DEUM inveniet. Quod si non fuerit ibi requies propter abundantiam iniquitatis, quoniam & ibi DEUS non est, quid facturus est homo? quò confugiet? Fugiet ab agro in civitatem, à publico in*

domum,

domum, à domo in cubiculum, à cubiculo jam quò fugiet? non habet nisi interiùs cor suum. Quodsi ibi tumultus est, si fumus iniquitatis, si sceleris fama, illò confugere non potest, à seipso pellitur. Si autem à seipso? quò fugiturus est? quocunque enim fugerit, se trahit post se & quocunque traxerit se, cruciat se, hujusmodi autem cruciatus tantò sunt acerbiores, quantò interiores. Sed neque Lipsius malè. *Conscientia ante peccatum frænum, post peccatum flagrum.* Conditiones bonæ conscientiæ sunt 1. Quia non timet, nec lingvas, nec casus, nec persecutiones, fulmina, maleficia. Sueton. de Caligula Imp. *Ad minima tonitrua & fulmina connivere caput obvolvere; ad majora verò proripere se ex strato, sub lectumque condere solebat*, pessimus erat. Ita Pharao rogat Moysen. Ille Exod. 9. *Cùm egressus fuero de urbe, extendam palmas meas ad Dominum, & cessabunt tonitrua.* Pharao se abscondit, Moyses pergit. Ferdinandus 1. Dux Florentiæ, pingebat canes allatrantes Lunam. Inscript. *Virtus ubique tuta.* Aug. illa repetebat. *Senti tu quidquid velis de Augustino, sola me in oculis DEI conscientia non accuset.* De hoc 2. Cor. 1. *Gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ.* S. Tiburtio allata martyrii instrumenta, at ille. *Omnes pœnæ vobis sunt viles ubi secura comes est conscientia.* 2. Conditio bonæ conscientiæ non pulsat. Bern. lib. de interiori domo cap. 23. *Ager benedictionis, hortus deliciarum, templum Salomonis*, loquitur de bona conscientia. An, quia templum ornatum? etiam conscientia. An, quia ibi sacrificia, etiam hic. *Grande sacrificium bona conscientia.* An, ob præsentiam DEI? etiam hic. *Conscientiæ castæ inhabitator DEUS.* Sed præcipuè, quia de templo illo 3. Reg. 6. *Cùm ædificaretur de lapidibus dolatis atque perfectis, malleus, & securis, & omne ferramentum, non sunt audita in Domo Domini.* Non est malleus, ibi habitat DEUS. *In pace factus est locus ejus, & habitatio ejus in Sion.* 3. Habet bona conscientia semper ad cœ-

lum

lum accessum. Chrysost. hom. 12. ad Rom. *Nihil sic animas sustentare, erigere, ac veluti volatiles reddere consuevit, ut conscientia bona.* S. Macarius hominem comparat avi, sed malus habet alas accisas, bonus integras. Habet suum festum bona conscientia, veniunt ad festa & divites ornati, & pauperes. Chrysost. l. c. *Etiamsi universum orbem choreas agitare videat, hac ipsa de causa magis angitur ac dolet*, pauper. *Dives verò delicatus mutatoriis vestibus abundans, in summa prosperitate vivens, etiam extra festiva tempora festum agere sibi videtur. Ita & spiritualibus usu venit. Qui enim vivit in justitia & operibus bonis, vel absque festo, festum agit. Qui verò in peccato & malitia vitam degit, multorum malorum sibimet conscius, etiam cùm maximè festum est, festo caret quàm maximè.* Defuncta habuit puram, sed timidam conscientiam, aliqui timent sed mali. Eccl. 21. *Quasi à facie colubri fuge peccatum* quare, non ut colubrum? In peccato, est culpa & pœna, culpa caput, pœnæ cauda, magis caput timendum. Illi solam timent caudam. Sed, inquies, Ambr. *Trepidare infirmitatis est & timoris, atque formidinis.* Ideò de conscientia timida non potest laudari Defuncta. Sed cum eodem in Ps. 118. serm. 21. Resp. *Est etiam timor Sanctorum. Timete Dominum omnes Sancti ejus, & Beatus vir qui timet Dominum; qua ratione beatus? quia in mandatis ejus cupit nimis.* Talis timor fuit Defunctæ. Abraham cùm sæpè mutaret locum, tamen hospitalitatis non oblitus, semel sub arbore, Gen. 18. *In ostio tabernaculi sui in ipso fervore diei.* Cur sedit in sole? Chrysost. *Tantopere curabat hospitalitatem, ut nollet horum venationem cuiquam familiarium committere, sed 318. vernaculos habens, homo senex & decrepitæ ætatis apud januam sedebat*, quomodo? *In ipso fervore diei.* 2. Reg. 4. simili tempore Isboseth filius Regis dormit. *Dormiebat super stratum suum in meridie.* Ad portam *Ostiaria domûs purgans triticum dormivit.* Cur non excu-

excubiæ? cur non domus clausa? occisus à latronibus. Abraham ipse excubavit. Ex hoc Nilus in Asceticis. *Quomodo enim Rex fœminam haberet ostiariam, qui satellitum multitudine cum omni apparatu munitus esse deberet? idcircò magnus ille Abraham non permittit uxori ut ostium servet, neque enim ignorat quàm facilè sensus decipiatur.* Non reliquit Defuncta in porta conscientiæ ancillam, id est, sensus, Abraham, ratio custodivit; inde *Nihil torvum in oculis, nihil in verbis procax, nihil in actu inverecundum, non gestus fractior, non incessus solutior, non vox petulantior. Ipsa species corporis simulachrum fuit mentis, figura probitatis.*

Ovis fœcunda. Natura facit quod potest, & cum aliquo casu non potest aliud, facit monstrum. Helian. lib. 1. Hist. In insula Cai, ovis peperit leonem apud divitem Nicoppum, augures explicuerunt, de magna felicitate, hæc eadem natura dedit homini appetitum vitæ, quare saltem curat ut in prole vivat. Chrysost. hom. 18. in Genes. *Postquam subintravit mortalitas, summa consolatio erat filiorum successio. Idcircò misericors DEUS puniendi severitatem diminuens, & morte personam auferens, successionem filiorum largitus est, & quasi imaginem resurrectionis, per hoc subindicans & dispensans, ut pro cadentibus alii resurgant.* Quanquam alii dubitant, an sit bonum habere prolem? Boëtius. *Est infortunio felix qui caret liberis.* Maximè si nasci debeat, Caim, Cham, Ruben, Absalon, Nero, Caligula. Salomon collectis opibus & consideratis successoribus Eccl. 2. nauseam de illis concepit, nescio an hæredem sum habiturus sapientem? sed etiam educatio laboriosa, Tertull. *Amara est liberorum voluptas.* Ideò Cosmus Medices Dux Hetruriæ cùm illi natus esset Filius, curavit parvam oleam depingi. Inscript. *Curabo.* Olea filium notat. Ps. 143. *Filii sicut novellæ plantationes in juventute sua.* Inscriptio Patrem monet. Volo

ut ſit pacificus ut olea, *Curabo.* Incorruptus, ſine ſcandalo, ſit virtuoſus, *curabo.* Sed pauci boni Parentes. Chryſoſt. lib. 3. contra vitup. vitæ Monaſticæ. *Perquam iniquum & indignum eſt, ſi filium tuum ad Regiam & Regem introducas ut ipſum familiariſſimum Regi cariſſimumque conſtituat, omnia & facis ex pateris, cuncta moliris nihil penitùs dum id quæris omittens, aut ſubterfugitas; non ſumptus, non pericula non incommoda. Cœleſtis verò militiæ, cœleſtiumque munerum optione poſtpoſitâ, non doleas ſi extremum ſortiatur locum, ſitque omnium noviſſimus.* Sagittarius dum collimat, aſſumit altius; Parentes juvant ad cœlum præ aliis, quare malus Parens felicior ſine liberis, quia non eſt particeps eorum damnationis. Sed in ſcriptura fæcunda erat felicitas. Maledicit Jer. 22. *Scribe virum iſtum ſterilem, virum qui in diebus ſuis non proſperabitur, nec enim erit de ſemine ejus vir qui ſedeat ſuper ſolium David, & poteſtatem habeat ultrà in Juda.* Romæ in Amphiatro petiit ſenex à Juvene ut ipſi loco cederet, reſpondit, non cedam, quia non genuiſti juniorem qui mihi etiam poſſit cedere. Aug. filios vocat memorialia & imagines Patrum. Quia Eccl. 30. *Mortuus eſt Pater ejus, & quaſi non eſt mortuus, ſimilem enim ſibi reliquit poſt ſe.* Sint proles lapides ex quibus conſurgit Familia. Exod. 3. *DEUS ædificavit Domos* Id eſt, familias. Ruth. 4. *Quæ ædificaverunt Domos Iſraël.* Deut. 25. *Qui non ædificat Domos Fratris ſui.* Quare gaudendum de Filiis. Sed ſi Mater ſtultè urgeat Gen. 30. *Da mihi liberos alioquin moriar?* Reſpondeat. *Nunquid pro DEO ego ſum qui privavit te fructu ventris tui.* Rabini narrant, quod cùm alios claves DEUS Adamo dederit, ſibi quinque rationis. Fabulentur illi, ego claves quinque reperio. 1. Pluviæ Deut 28. *Aperuit Dominus theſaurum ſuum optimum ut tribuat pluviam in tempore ſuo.* 2. Pſ. 34. *Producit ventos de theſauris ſuis.* 3. Pſ. 44. *Aperis tu manum tuam & imples omne animal*

mal benedictione. 4 Ezech. 32. *Ecce ego aperiam tumulos vestros, & educam vos de sepulchris.* 5. Prolium 1. Reg. 1. *Pro puero isto rogavi, & dedit mihi Dominus petitionem meam.* Fœcunda fuit Defuncta. Chrysol. serm. 22. *Grave est & satis triste, & virginitatis carere præmio, & filiorum solatia non habere: sustinere onera matrimonii, & ad fructum Matrimonii non venire.* Domus hæc est Domus Nicippi. Multis servire potest quod unus Lacon cùm ipsi in imaginibus ostenderet bella suorum Atheniensis, ecce quomodo fortes sumus; at ille, *Fortes sed in tabula.* Ostendunt imagines Majorum, at ipsi fortes in tabula, ostendunt armamentaria, Chronica, in tabula, sed hujus filii non sic. Arist. hist. c. 12. *Aquas narrant esse multis in locis, quas cum oves biberint nigros generant agnos, ut in terra Assyritide, Chalcidici, Thraciæ facit amnis, quem præ nimia frigiditate Psychion vocant, Et in Alexandria duo sunt fluvii, quorum alter candorem, alter nigritiem pecoribus facit. Scamander etiam amnis flavos reddere oves creditur.* Defuncta, erat avis, transiit ad Mariti domum N. velut fluvium, nascentur agni candidi Innocentiâ modestiâ, devotione, flavæ affectus ad bellica.

Mortua est Rachel & sepulta in via quæ ducit Ephratam. Ephrata idem est, quod *ubertas*, sepulta in Ephrata, in via salutis, quia de cœlo Ps. 35. *Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ.* Ephrata idem quod *frugifera.* Surgent fruges. Judas cùm vendidit Christum, retulit argenteos, verterunt illos *in sepulturam peregrinorum.* Quare? S Maximus *ut quibus nulla est in mundo possessio, in Christo sit sepultura.* Spero quòd Defuncta sepulta in via salutis quæ ducit ad ubertatem, sepulta in Christo, quia spernabat mundum, egit ut 1. Cor. 2. *Qui utuntur hoc mundo tanquam non utantur.* Fuit peregrina, Mortua Sara Abrahæ, quærit locum pro sepulchro, invenit duplicem speluncam. *Duplex sepulchrum debetur, naturæ, & meritis.* Ubi

S 2 ista

ista reponas. *Non habemus hic civitatem manentem.* Oportet in Christo sepeliri. Philosophus quidam hoc tumulo insculpsit. *Nudus in hunc mundum veni, misere vixi, dubius moriar, quò venturus sum nescio.* Ista Ethnicus, sed nostra Rachel *quæ sepulta est in via qua ducit Ephratam.*

Erexit Racheli *Jacob titulum.* Ab antiquo ponebantur Epitaphia: Machabæis erexerunt filii pyramides & in illis appenderunt arma, & insculpserunt naves. In Alexandri Magni tumulo erat ex cupro statua Asiæ ligatæ itemque Africæ, inscript. *Victoria Alexandri.* In sepulchro Josephi in Ægypto, lapidei frumenti manipuli. Hieron. ad Pammachium ep. 26. *Cæteri mariti super tumulos uxorum spargunt rosas, violas, floresque purpureos, & dolorem pectoris his officiis consolantur. Pammachius noster ossa veneranda eleemosynæ balsamo rigat.* Erexit Maritus Epitaphium. Marite iterum tibi uxor valedicit, gratias agit &c. Et nos unanimiter. *Requiescat in pace.*

In Funere Mulieris Nobilis.

O Diem luctuosam quâ mortua est N. Mater pauperum &c. Job. 3. *Dies ille vertatur in tenebras, & non requirat eum DEUS desuper, & non illustretur lumine.* Per dies septem Amici cùm visitarent Jobum præ dolore non loquebantur. Alias dolor loqui solet, sed quid loquar? dolores de hac morte numerabo.

Luget inprimis familia. Sunt aviculæ dictæ soroactes in terra Saracenorum, quæ Dominica Passionis lugubres sine cantu pendent ab arboribus, alis in crucem expansis, & dum Eclipsim Luna patitur, corda in illis obrigescunt, oculi caligant. Imago hæ aves sunt familiæ. Jer. 1. *Nunquid avis discolor hæreditas mea mihi, nunquid avis tincta per totum?* Discolor

ſcolor hæc familia ob varietatem dignitatum, ſtatuum, &c. Eſt Eclipſis, quia inter familiam ut ſolem, & defunctam ut lunam, terra ſepulchralis interponitur. Quod in corde eſt hoc produnt oculi. Eccl. 13. *Cor hominis immutat faciem illius.* Agar in deſerto ne ſpectaret mortem filii Gen. 22. Sedit contra eum, debuiſſet retrò, ſed quia illum habebat in corde, oculis ad illum ferebatur; ita video mæſtam familiam quæ intuetur feretrum Thren. 4. *Mæſtum eſt in dolore cor noſtrum, & oculi noſtri contenebrati ſunt.* Hæc N. omnes exhilarabat, humanitate, morum ſuavitate, at modo canere poteſt Familia. Thren. 5. *Defecit gaudium cordis noſtri verſus eſt in luctum chorus noſter.* Ecce cor tabeſcens Aviculæ. Videamus eclipſum. Magna fuit ex conjunctione illius familiæ cum familia mariti, magnus ſplendor utrinque dignitatum. Eccl. 26. *Mulier prudens lucerna ſplendens in candelabro ſancto.* Et ecce modo, *Oculi noſtri obtenebrati ſunt.* Quare meritò plorat familia, quia Eccl. 22. *Super mortuum plora quia defecit lux ejus.*

Luget Maritus, cor amiſit. Eccl. 26. *Gratia ſuper gratiam mulier caſta & pudorata*, hoc ipſum Oleaſter ita legit. *Reſpiratio viri mulier caſta & pudorata.* A corde principium reſpirii hominis, à viro mulieris, cuſtodit illam ut cor, quod nullum vulnus ſuſtinet. Cor amoris ſedes, uxor Marito amori eſt, animum ſociat & unit. Et ecce modò cum Agag dicit, *Siccine ſeparas amara mors?* Convenit te marite alloqui verbis Sopatris. *Perdidiſti animæ ſolatium, vitæ ſubſidium, annorum lactamentum, laboris adjumentum, utriuſque participium.* Vellem tuum luctum moderari, ſed illa lex moderatur. *Statutum eſt hominibus ſemel mori.* Quiſque aliquem defunctum luget. 2. Reg. 14. *Omnes morimur, & ſicut aquæ in terram dilabimur.* Sed animus etiam tuus magnus te ſoletur, ſoletur DEUS qui corda hominum in ſua manu habet.

Lugent proles. Thren. 3. *Contenebrati sunt oculi nostri.* Oculi sunt filii, ita Mater Tobiæ misso peregrè filio. *Ut quid te misimus peregrinari fili mi lumen oculorum nostrorum.* Nihil oculo carius, nihil filio. Si familia est cœlum, filii sunt stellæ, seu oculi cœlestes, qui aspectu omnes lætificant, motu morum exhilarant. *Contenebrati sunt oculi nostri. Mater nostra abiit, & quando revertetur? Pupilli facti sumus absque Matre.* Gen. 35. Cùm Rachel peperisset filium, appellavit illum Bennoni, id est, *filium dexteræ.* Vos Filii pupilli quomodo vocabo? cùm intueor sublimes natales, ætatem floridam, voco Beniaminos. Sed cùm pupillos, voco Benoni. Cum Patrem vestram specto, dico Beniaminos, cùm Matrem mortuam, Benoni. Video affinitates, &c. Sed utut vocari vultis, doloris est ingentis res ipsa. Si liceret scrutari DEI judicia, dicerem, Deut. 22. *Si ambulans per viam, in arbore vel in terra nidum avis inveneris, & Matrem pullis vel ovis desuper incubantem, non tenebis eam, sed abire patieris, ut bene sit tibi, & longo tempore vivas.* Ita præcepisti circa pullos DEUS, & modò Matrem à filiis pepulisti. *Contenebrati sunt oculi nostri.* Tibi præcipuè condoleo Filia. *Unica matris suæ, & electa Genitricis suæ.* Thren. 2. *Cui comparabo te, vel cui assimilabo te filia Jerusalem? cui exæquabo te, & consolabor te virgo filia Sion? Magna est enim velut mare contritio tua, quis medebitur tibi?* Non possum te comparare filiæ Raguelis, quam Mater Domo legitimè expedivit. Tob. 10. *Apprehenderunt Parentes filiam suam, & osculati sunt eam, & dimiserunt eam, &c. Monentes eam honorare soceros, diligere maritum, regere familiam, gubernare domum, & seipsam irreprehensibilem exhibere.* Tibi Marite illa filiam commendat DEUS. 4. Esdræ 8. *Amplectore natos istos usque dum venio, & præstem illis misericordiam quoniam exuberant fontes mei, & gratia mea non deficiet.* Hoc sit tibi Filia solatiō, habes Patrem qui Matris vices gerere potest.

Lugent

Lugent Amici, & istos appello oculos. Zach. 3. *Qui sunt oculi isti?* respondetur. *Hi sunt oculi qui discurrunt per universam terram.* Nobiles discurrunt per officia, castra, Dignitates Ecclesiæ, &c. Omnium capaces, & hic dico. *Contenebrati sunt oculi nostri.* Dafuncta fuit vobis instar lucis, jam sunt tenebræ. Vidit Ezehhiel cap. 1. currum. *Totum corpus rotarum erat oculis plenum in circuitu ipsorum*, &c. Per currum Euthymius intelligit regna mundi, illa ut currum DEUS regit. Dan. 4. *Dominatur Excelsus in regno hominum.* Nobiles partim sunt homines trahentes illum currum. *Et Joseph natus est homo Princeps fratrum, firmamentum gentis, stabilimentum populi.* Sunt alii Aquilæ. Job. 19. *Oculi Aquilæ de longè prospiciunt.* Sunt & Leones. Prov. 31. *Leo fortissimus bestiarum, ad nullius pavebit occursum.* Sunt & boves, propter laborem pro Patria. Nobilitas est rota, unde dicitur, Rota equestris hi sunt oculi, notat rota concordiam. *Aspectus rotarum & opus earum, quasi sit rota in medio rotæ.* Optima est concordia quando rota est in medio rotæ, in corde alterius, idem sentiunt. Philip. 2. *Idem sapiatis eandem charitatem habentes, unanimes, idipsum sentientes, nihil per contentionem*, &c. *Non quæ sua sunt singuli considerantes sed quæ aliorum.* Rotæ illæ non solùm cum animalibus sed etiam secum concordabant. *Cùm ambularent animalia, pariter & rotæ juxta illa ambulabant, & cùm elevarentur animalia de terra, elevabantur simul & rotæ.* Consonant cum Senatu Nobiles. Cyrillus apud Lyranum. *Non lyra suaviter sonat, nisi chorda inferior superiori concinat.* In rotis erat vita. *Quocunque ibat spiritus, illuc eunte spiritu & rotæ pariter elevabantur sequentes eum.* Obediant Nobiles Regi. Bern. serm. de Natura amoris. *Rotæ in quibus est Spiritus vitæ, semper inclinant in voluntatem DEI perficiendam, nec revertuntur ad faciendam suam si jubentur præesse, præsunt in sollicitudine: si subesse, subsunt in humilitate*

militate: si coësse, in charitate: si Prælati sunt, sicut Patres ad Filios: si subjecti, sicut Filii ad Patres: si convenientes, servos se faciunt omnium. Hi oculi sunt obtenebrati, sciunt qualem amiserunt. Castores si in genere suo principalem amiserunt, præcipui aliquot horis vigilias agunt, alii in luto se volutant. Apes post mortem suæ Matris, mel non conficiunt, favos corrumpunt, de qua re Chrysost. hom. 11. in Matth. Imitentur bestias Amici, imitentur subditi, & fecerunt.

Causa hujus communis doloris quæ? satis causæ, quia mortua N. dum rem lugubrem Moyses narrat Gen. 36. Et Jacob. 48. solùm dicunt. *Mortua est Rachel.* In quæ verba Titus Bostrensis. *Hoc ad dolorem satis, quippe omnem tam populi quàm Filii jacturam unicâ mortis voce, omnem dolendi materiam unicâ Rachelis mentione consignârunt.* Satis & nobis, quia mortua N. Hic commemora marito qualem amiserit, &c. Qualis fuit, genere, pietate. Hæc conservat familias. Quamdiu Saul DEO carus tamdiu Rex, at verò 1. Reg. 15. *Projecisti sermonem DEI, & projecit te Dominus, ne sis Rex super Israël.* Educabat sanctè puellas Nobiles, egit in hoc ut scripsit Theodoricus de utilitate Monach. *Ulmus, etsi vinum non profert, vitem producentem vinum sustentat: ita par est, ut quæ virginitatem non profitetur, in aliis provehat, veneretur, inviolatam tueatur.* Istæ modò lugent. Pauperes. De eleemosyna scripsit Chrysost. serm 9. in Evang *Ut quid respicis cœlum si nihil ibi habes repositum? quod pro anima dedisti hoc tuum est: quod reliquisti, perdidisti.* Cùm esset in civitate Jope mortua Tabitha liberalis in pauperes, Act. 9. rogârunt S. Petrum ut illam suscitaret, si modò esset Petrus, oraremus. Hæc omnia ô mors rapuisti. Audi DEUS gemitus, & solare.

In Funere Viduæ.

DAvid Pſ. 81. tria hominibus attribuit, dignitatem. *Ego dixi: Dii eſtis.* deſideria, *Filii excelſi omnes.* Hieron. legit. *Filii affectantes omnes*, tandem. *Sicut homines moriemini*, &c. hæc tria in funere præſenti explicabo.

Dii eſtis. Homo nobile eſt opus etſi ex terra. Nazianz. vocat illum, *Inter nuntium cæleſtem.* Aug. *Civem cœli.* Baſil. *compendium Divinitatis.* Chryſol. *Fibulam cœli & terræ.* Fabrica mirabilis, omnia in proportione, (vide meam Arithmeticam, & ſeptimam partem Phyſicæ) In homine continetur Animus ſeu Spiritus ut cœlum, qui idem eſt cum anima, ſed Spiritus dicitur quantùm ſe ad cœleſtia levat. Anima, ut aër, media inter cœlum & terram, & hæc vivificat, corpus ut terra. 1. Theſſal. 5. *Ipſe autem DEUS pacis ſanctificet vos per omnia, ut integer Spiritus veſter & Anima, ſine querela in adventum D. N. J. C. ſervetur.* Quare homo vocatur parvus mundus. Eſt ſicut horologium ex diverſis rotis. Greg. hom. 29. in Evang. *Omnis creaturæ aliquid habet homo: habet namque commune eſſe cum lapidibus: vivere cum arboribus: ſentire cum animalibus: intelligere cum Angelis.* Agnoſcunt prætereà Creaturæ dignitatem in homine, & illum veluti ſubditi de medio ſui præcipuum mittunt ad Principem ſalutandum. Pſ. 148. *Laudate Dominum*, &c. *Sol & Luna*, &c. *dracones* &c. in fine. *Juvenes & virgines, ſenes cum junioribus laudent nomen Domini.* Quaſi reliqua non ſatis eſſent ad hoc idonea, faciat homo. Sed ſi ita nobilis, cur ultimò factus homo? Reſpondet Chryſoſt. hom. de opificio Hominis. Cùm Princeps eſt venturus, Præcedit culina, &c. Ut omnia parata inveniat, ita de homine, eſt Princeps. Gen. *Dominamini piſcibus maris.*

Ulteriùs Trismegist. *Magnum miraculum est homo, animal honorandum & adorandum. Hoc enim in naturam transit DEI, quasi ipse sit DEUS.* Lipsius epist. 26. ad Pelgan. *Tanta istius animantis, pulchritudo, dignitas, vis, vigor, ut si DEUS non esset, ipse DEUS esset.* Quare, *Dii estis.* Joan. 1. quomodo id fiat. *Dedit eis potestatem filios DEI fieri.* De quo Aug. tr. 2. in Joan. *Magna benevolentia, magna misericordia, unicus natus est & noluit manere unus. Multi homines cùm filios non habuerint, peractâ ætate adoptant sibi, & voluntate faciunt, quod naturâ non potuerunt. Si autem aliquis habeat filium unicum gaudet de illo, quia solus omnia possessurus est, & non habebit qui cum eo dividat hæreditatem, ne pauperior remaneat, non sic DEUS.* Quia DEUS *dedit illis potestatem filios DEI fieri.* Ne verò ex sua sublimi dignitate inflectur, clamat Berm. serm. 3. in vigil. Nat. D. *Adverte homo quia limus es, & non sis superbus quia DEO conjunctus es, & non sis ingratus.*

Videamus quomodo homines sint *affectantes.* Homo sic in alto constitutus voluit altiùs ascendere. *Filii excelsi omnes* Affectantes omnes, hæc affectatio in cœlis inter Angelos incepit, Adamum decepit, infecit omnes. Nabuchodonosor erexit statuam altam cubitos 60. Quæritur 1. Cur Rex cùm esset vivus statuam sui exexit? 2. Cur fusam & solidam? 3. Cur non minorem? Ambitio. Oseæ 5. *Facti sunt Principes Juda velut assumentes terminum.* Id est transferentes, sicut vicinus avarus transfert, Plebejus vult esse Nobilis, &c. Et sacrificiis veteribus expulsa aquila, Quare? S. Th. 1. 2. q. 102. *Figuralis ratio horum est, quia per omnia ejusmodi animalia prohibita, designantur aliqua peccata, in quorum figura illa animalia prohibebantur* & ulterius art. 6. *In aquila quæ altè volat superbia prohibetur.* Hinc Oseæ 9. *Ephraim quasi avis evolavit.* Quæ pennæ? *Gloria eorum ab utero, à partu, à conceptu.* Ita si ii hominum sunt affectantes.

Sicut

Sicut homines moriemini. Carolus V. postquam arcem ædificavit supra Neapolim, vocavit Proceres quod esset illorum stemma, quærendo. Dixerunt equum; ille ostendit arcem, ecce hîc est frænum. Ps. 31. *Nolite fieri sicut equus & mulus quibus non est intellectus.* Sed non obedierunt, Job. 31 *Vir vanus in superbiam erigitur, & tanquam pullum onagri se liberum putat*, ecce frænum. *Moriemini.* Iumentum moritur, nihil superest. Homo moritur, Job. 19. *In carne mea videbo DEUM meum.* Moriuntur animalia. Homini dicitur. *In qua hora non putatis filius hominis veniet.* Et hoc fiet citò. Job. 9. *Velociùs dies mei transierunt, quàm à texente tela succiditur.* Similis vita telæ *velociùs* quàm textor. Mors in se terribilis. Scribit Dion. Carthus. de Lazaro quòd resuscitatus nunquam riserit, quia ut scribit Joan. de Voragines intellexit se iterum moriturum, hoc frænum est. 2. Cor. 4. ubi egit de moribus Gentilium. *Ergo mors operatur in vobis, vita in nobis.* Nos timore mortis nos mortificamus, vos spe vitæ omnia mala agitis. Qui opes appetit, &c. Vita operatur. Tertull. de Anima; ita de morte. *Speculum ejus somnus.* Somnus cibos sequitur, crassus crassos, &c. Ita qualis vita, talis mors. Sicut speculum corrigit vultum ita mors mores. Quare Eccl. 10. *Si Spiritus potestatem habentis super te ascenderit, locum tuum ne dimiseris, quia curatio maxima cessare faciet peccata.* Frænum est memoria mortis.

Sicut unus de Principibus cadetis. Princeps fuit de quo, *Princeps hujus mundi ejicietur foras.* Abrahamo Ethei Gen. 22. *Princeps DEI apud nos es.* Alius Princeps mundi, alius DEI. De Defuncto factum. *Sicut unus de Principibus cadetis.* Cui servit Isid. de summo bono. *Vita piorum norma aliorum, qui dum laudantur alii informantur.* Natus N. in familia, &c. Sed hoc minus. Bern. epist. 72. *Mirum opus naturæ, unde grossescit materia inde sarcina levigatur & quantùm crescit in massa tantùm decre-*

scit in pondere. Ab ave susceptum quæ quò majores habet alas eò levius volat, ita & homo virtutibus ornatus. Maxima tamen gloria si quis statui suo satisfaciat. Defunctus fuit in statu triplici. Adolescentiæ cælibis, conjugii, &c. Plut. Proœm. in Agi. scribit fabulam, voluit ducere cauda serpentem, pessimè, ergo caput ducat Ephes. 5. *Caput mulieris vir.* Ira & in homine anima est vir, corpus uxor. Aug. tr. 2. in Joan. *Ubi caro imperat & Spiritus servit, perversa domus est. Quid pejus domo ubi fæmina habet imperium supra virum? recta autem domus ubi vir imperat, fæmina obtemperat.* Quare etiam Gen. 3. dictum Evæ. *Sub potestate viri eris & ipse dominabitur tui.* Jam ad statum vidualem.

Possunt vidui & viduæ dicere. Ps. 115. *Dirupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiam laudis* jam liberiùs DEO servire possunt. Damiani 1. epist. 12. *Plurimæ mulierum affectant dissolutionem vinculi Matrimonii, pleræque suscipiunt ejusdem dissolutionem cum submissione mentis, non sine mærore cordis, & à fructibus earum cognoscetis eas, quædam enim illarum sacrificant mundo, quædam cœlo, aliæ immolant DEO, aliæ diabolo.* Videndum in quid faciunt impensas. Divites sunt ut apes, ex subditis mel exsugunt, sed veniet mors cum fumo, apes fugient, mel tolletur. Ps. 101. *Defecerunt sicut fumus dies mei.* Es. 48. *relinquent alienis divitias suas.* DEO dabat mel Defunctus per eleemosynas, &c. Baron. an 567. Hermoaldus homo dives cùm esset graviter infirmus misit eleemosynam ad cœnobium S. Laudomari Abbatis, erant 40. coronati Gallici: quemlibet olfacit Abbas, & 39. remittit, quia alii cum injuriâ subditorum acquisiti, si modò ita examinarentur nummi. Faciliùs mergitur quis in aqua fluvii dulci quàm in mari amaro, pereunt in dulci Judæ. *Abeuntes post carnem alteram.* Et viduæ 1. Tim. 5. *Cùm luxuriatæ fuerint in Christo, volunt nubere. Quæ in deliciis*

cies est vivens, mortua est. Non sic defunctus, voluit esse in aqua dulci, sed apud Abdiam non poteris esse sine cruce. *Si inter sydera posueris nidum tuum, inde detraham te.* Basil. hom. in Mar. Jul. *Quò fugies ô homo à tribulatione? cœlum te dejiciet, terra rejiciet, mare evomet, infernus non proteget, fugitivus DEI cum sis quis te abscondet? quis recipiet?* Crux sequetur, etiam bonos, sed aliter quàm malos. Aug. 21. Civit. 4. *De ipso igne mira quis explicet? quo quæque adusta nigrescunt cum ipse sit lucidus, & penè omnia quæ ambit & lambit, colore pulcherrimo decolorat, neque id quasi regulariter definitum est, nam è contrario lapides igne candente percocti, & ipsi fiunt candidi.* Uritur lignum fit carbo niger maledictionum, &c. Thren. 4. *Denigrata est facies eorum supra carbones*: At boni fiunt candidi, ita Defunctus fuit patiens. Matres solent imprimere in utero fætui signa, vel ob motum, vel ob gaudium, vel ob grande desiderium. Impressit Eva maximè mulieribus. Rupert in Genes. lib. 3 c. 2. *Mulier corpore & oculis vaga, dum incontinenter deambulat, fortè prospectans qualis extra paradisum mundus haberetur, occasio porrecta diabola unde tentaret.* Quia fuit vaga, hoc in filias transmisit, ita in ludo Scachiorum ubique discurrit Regina, non talis fuit N.

Misit ad N. DEUS Legatum morbum, venerant Legati Siciliæ ad Carolum Magnum, invenerunt in horto laborantem, mirati, respondit illis. *Satis est, non invenistis otiosum.* Ita defunctum reperit morbus. Furatus quidam horologium Ferdinando I. Imp. detinuit illum donec sonaret, sic prodidit & ita. Ps. 9. *In operibus manuum suarum comprehensus est peccator.* Ita Adam sub arbore, Caim repertus in homicidio, Sodomitæ in scelere, Absalom in rebellione, Aman in fraude, omnes puniti. Hieron. ad Demetr. *Malorum operum pessima merces.* Mortem Th. Morus excubiis nocturnis in civitate,

comparavit, qualem inveniunt talem Judici sistunt, sed mors placari non potest. In bonis operibus invenit Defunctum, vobis relinquit. *Vive memor leti.* Epictetus in Enchiridio. *Mors & exilium, & omnia quæ in malis habentur, ob oculos tibi versentur quotidie, omnium verò maximè mors, sic nihil unquam humile cogitabis, nec impensè cupies quidquam.* Hoc memora, illa omnes coæquabit, & ex levi sæpè causa. Plin. lib. 7. c. 7. *Tu qui viribus corporis fidis, tu qui fortunæ munera amplexaris, tu cujus semper in victoria mens est, tu qui te DEUM credis aliquo successu tumens, tanto perire potuisti, atque etiam hodie perire potes, quantulo serpentis ictus dente, aut etiam ut Anacreon Poëta, acino uvæ passæ: ut Fabius senator poto in lactis haustu uno pilo strangulatus.* Greg. Nazianz. orat. 16. Ad imaginem DEI facti sumus, sed. *Hæc nostra temperatio est, ut cùm imaginis dignitas nobis animos extulerit, pulvis eosdem deprimat contrahatque.* Juvenis es, potes cito mori, cor citiùs formatur quàm oculi, tamen oculi citiùs moriuntur. Hanc hæreditatem relinquit nobis defunctus, claudo verbis Ps. 24. *Anima ejus in bonis demorabitur, & semen ejus hæreditabit terram.*

In Funere cujuslibet.

ET sicut Abraham egreditur N. de domo sua, de cognatione vadit trans mare, valedicit vobis. Non redibis defuncte ad domum tuam, jam Filii in veste lugubri, non tali olim apparatu solebas progredi, pro curru feretrum. Eccl. 50. de Simone Sacerdote dicitur. *Circa illum corona Fratrum quasi plantatio cedri in monte Libano, sic circa illum steterunt quasi rami palmarum, oblatio autem Domini in manibus eorum.* Ita circa vivum ibatur, at modò cupressi, faces, sola oblatio superest, omnes vovent Eccl. 17. *Vade in partes sæculi sancti cum viventibus*

tibus & dantibus confessionem DEO, ne demoreris in errore impiorum. Precabor & ego bene abeunti & equos quibus abit considerabo.

Jovinianus Cæsar jussit currum pingi cum tribus equis. Uni adscripsit. *Est non est.* Alteri *Domi non est.* Tertio *nihil est.* Primus notat vitam nostram, est sanitas quasi non esset, opes, &c. Mors ubique insidiatur. Venit ad Baltasarem Dan. 5. conjuvantem. Est, ad imaginem DEI, cras esca vermium. Bern. *Post hominem vermis, post vermem fator & horor, sic in non hominem vertitur omnis homo.* Putabat Darius se reperturum thesauros in sepulchro, quia illi semiramis inscripserat. *Quicunque Rex pecuniâ indiguerit, aperto sepulchro quantum opus est capiat.* Aperuit, ossa reperit, & scripturam. *Nisi vir malus esses & pecuniarum inexplebilis appetitor non sanè loculos mortuorum commovisses.* Poterat dicere, est thesaurus, sed vidit, quia non est. Quid de homine post mortem, *non est. Homo putredo, & filius hominis vermis.* Tamen vivimus acsi semper futuri essemus, nutrimus nos, ac si non esca vermium, &c. Similes sumus aviculæ dictæ Ephemeron, unâ die vivit, & volitat huc illuc procurando victum ac si diu victura esset: Job. 10. *Homo natus de muliere brevi vivens tempore.* Hodie Rex. Veteres pingebant hominem nudum, velatis oculis, ligatâ dextra, tempus paulatim discerpit velum, ita Richard. Brixian. in symb. Nudus, quia *nudus sum egressus de utero Matris meæ.* Job. 1. Nudus intellectûs usu; clausi oculi, non videmus finem vitæ, est tamen *est.* Quia est tempus nunc miserendi, pœnitentiæ sed brevi videbis. *Non est.* Tempus erit vindictæ, tempus ultionis, manus ligata ad bona opera, sed tempus destruet velum, videbis, *non est.* Est modò Illustrissimus, &c. Scribit mors *non est*, quia es *Imbecillitatis exemplum, temporis spolium, fortunæ lusus, inconstantiæ imago, invidiæ & calamitatis trutina,*

nam ut. Quidam hominem definivit. Considerate eos qui paulò ante erant potentes, &c. Quid sunt? pulvis &c. Videte ossa, an dignoscetis quis Rex, servus &c. Salomon &c. Ubi modernus N? ibi ubi Majores ejus, isti & illi, in cinere, hæc respiciens Bern. *Quid prosunt divitiæ, quid delitiæ, quid honores? Divitiæ non liberant hominem à morte, delitiæ non liberant à verme, honores non liberant à fætore, nam qui modò sedebat dives & gloriosus modò jacet pauper in tumulo.* Videmus id in hoc Defuncto, fuit, &c. At modò. 1. Esd. 14. *Projectus quasi stirps inutilis, pollutus & obvolutus.* à Matre divisus, à Patre, &c. *Est non est.*

Alteri equo inscripserat, *Domi non est.* Prima domus est mundus, ejus parietes elementa, tectum est cœlum. Magna domus, tamen ex nihilo facta. Alia est domus quam incolimus, talibus olim non utebantur. In Fasciculo temporum scribitur, quòd Matusalem cùm jam exegisset annos 500. & egit sub arbore, audivit vocem. *Adhuc tibi alii ferè 500. vitæ supersunt anni, bene poteris construere domum ubi degas.* Respondit. *Si non amplius sim victurus Domine, non mihi opus est domo, sub arborum ramis vel in speluncis terræ degam.* Tertia domus est corpus nostrum. 2. Cor. 5. *Scimus quoniam si terrestris domus nostra hujus habitationes dissolvatur, domum non manu factam habemus in cœlis.* Domus hæc variis constat, de anima quidam dubitabant in qua parte habitaret, alii in capite, alii in corde, alii in sangvine. Sed veritas est, totam esse in toto, & totam in qualibet parte corporis. Si quæremus animam defuncti in domo mundi, erit, est immortalis, sed in domibus, in corpore, *Domi non est.* In partes sæculi sancti abiit, corpus in terra. Ægyptii sepulchris adscribebant. *Si fueritis sicut hi, eritis sicut illi.* Aug. de cura pro mortuis cap. 4. Considerando quòd sepulchra dicantur monumenta, quasi monentia

mentem,

mentem, ita ait. *Ibi monet mentem nostram, ut pro defunctis oremus, sicut enim ipsa pauperis visio etsi pauper taceat, eleemosynam à vobis & suffragia poscit.* Videmus *Domi non est*, effertur cum fletu, deinde bona diripiuntur, nemo defunctis succurrit, Bene quidam pinxit manum extentam, Inscr: *da & accipe.* Accipis successionem da pauperibus, Pocillatori Pharaonis post explicationem somnii dixit Joseph. *Memento mei cum tibi bene erit, fac mecum misericordiam ut suggeras Pharaoni, ut educat me de isto carcere.* Hoc ad vos dicit defunctus, & clamat ut Job. 16. *Miseremini mei saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me.* Jam defunctus *Domi non est.* Valedixit, bona vobis reliquit, ut Patriæ serviatis, &c. Sed etiam animæ prositis, sitis sicut Aaron Num. 16. & ex ejus domo sacerdotes. *Stans inter mortuos & viventes, pro populo deprecatus est, & plaga cessavit.*

Tertius equus, cui inscriptum *nihil est*, potest significare peccatum. Aug. *Peccatum nihil est, & nihil fiunt homineis cùm peccant.* Quia in omni peccato includitur privatio, quia homo privatus cœlo, gratiâ, & sicut dives divitiis exuitur, de tali dicimus in nihilum abiit, amittit peccator. *Ad nihilum redactus sum & nescivi.* Hoc ipsum servit defunctis. Alphonsus Aragonum Rex ut hoc nihilum exprimeret, tres cifras pingebat, Inscript. *Nihil fuimus, nihil sumus, nihil erimus*, concordat cum Sap. 4. *Nos ex nihilo nati sumus, & post hoc erimus quasi non fuerimus.* Carolus Magnus in suo Epitaphio scripsit. *Fui, non sum, terra sum.* Quærite ex defuncto quid sit? nihil, fui antea, &c.

Sit quartus Equus ex Apoc. Rufus, hic designat bellatores in Domo mortui 1. Mach. 3. *De quorum prælüs narrabant omnes gentes.* Affinitati juncti cum N N. valebat & ipse tam armis quam consilio & vos posteri. *Ambulabitis per omnes vias Patris vestri.*

Sit quintus Zach. equus varius maculosus, notat inconstantiam fortunæ. Hodie quis honoratur, cras ridetur. Belisarius Persas vicit, Reges duos cepit, Romam muris cinxit, deinde à Justiniano Cæsare bonis & oculis exutus mendicabat. Fortuna dicitur á ferendo, quod offerat malum post bonum, vel est Fortuna quasi vertuna quia omnia vertit; quare defunctus omnia contemnebat mundi, & muniebat se per humilitatem. Ambr. de Pænit. c. 14. *Transi sæcularia, & cecidisse aspicies altitudines impiorum.* Jactant se, & cadunt.

Sextùs equus ex Apoc. pallidus. Mors Sancta. Frat. devotus N. totâ vitâ sed & in morte, jejunabat, quia ut Ambr. lib. de Elia. *Jejunium est mors culpæ, excidium pœnæ, remedium salutis, radix gratiæ, fundamentum castitatis. Hoc gradu citiùs ad DEUM pervenis.* At alii luxui, potationi vacant. Ambr. de Elia c. 1. *Bibamus pro salute exercituum, pro Comitum virtute, & hæc vota ad DEUM pervenire judicant à stultitia hominum, qui ebrietatem sacrificium putant.* Et tamdiu clamant *Vivat* donec ut mortui procumbant, & supra aliquos loco *vivat* dum feruntur ad sepulchrum, canitur *Salve Regina.* Devotionem defuncti N. sequebatur misericordia in pauperes, ideo cor nobis est in parte sinistra ut ad affectus sinistrâ fortunâ inclinemus. Ita N. potest dicere cum Aug. *Da quia dedi, fac quia feci dimitte quia dimisi.* Fac misericordiam DEUS, dimitte peccata. Sequebatur concordia quæ res unit. Turris Babel propter discordiam non est absoluta. Hortabatur Cornelia filios Gracchos. *Etiam vos atque etiam obtestor ut fraterno inter vos animo vivatis, memores, semper filios meos esse, & quo die vestram audirem discordiam, illum diem extremum vitæ meæ futurum.* Hoc ad filios defunctus loquitur. Silurus Scytha habuit 80. filios, totidem ligavit sagittas in fascem, nemo potuit frangere omnes, sed singulas facilè, ita si uniti sint fratres. Secuta in defuncto contritio.

Hos

Hos equos considero in curru funebri defuncti. *Ferculum sibi fecit Salomon de lignis Libani.* Columnas argenteas, culcitram auream, gradus purpureos, simili defunctus devehitur. Jam illi precemur. *Vade in partes sæculi sancti.* Ultimum reddunt obsequium Filii, famuli, subditi, abi eò, ubi neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultrà.

In Funere cujuslibet Fragmentum.

NEmo in tam brevi tempore gesta defuncti potest explicare. Deduceret quis à Patre, insignis, à Matre, sed ut Puteanus. *Quorsum orationis splendor in lugubri horrore? quorsum verborum officiosa circa sepeliendos mortuos sollicitudo? Otiosa cura ea mortuis ingerere, quæ nec illi sentiunt & nec eorum exemplo docemur illa contemnere.* Sed tamen Eccl. 22. *Plora super mortuum quia defecit lux ejus,* Plora non perora, hoc faciam, quia Seneca de Consol. *Impietas in funeribus verba fundere, ubi etiam renitentibus lachrymæ excidunt, taceat ergo lingva ubi loquitur pupilla, & animum perfusa levat.*

De morte justi Pl 115. *Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus.* Si mors, quæ est privatio, potiùs pretiosum corpus. De anima. 2. Cor. 4. *Habemus thesaurum in vasis fictilibus* itaque pretiosior, sed tamen, Ps. 33. *Custodit Dominus ossa Sanctorum suorum.* Quare Joseph adjuravit Fratres. *Asportate ossa mea vobiscum de loco isto,* hunc thesaurum hodie spectamus. Alterum quod hic deponitur est Spes 2. Thess. 2. *Gloriamur in spe gloriæ filiorum DEI.* Spes terrena Sap. 3 *Vacua est spes illorum.* Cælestis Rom. 5. *Non confundit,* ut humana. Theodosius Imp. sepulchro suo curavit inscribi. *Sanitas.* Spem suam ostendens. Job. 19. Illis se solatus. *Scio quòd Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum, reposita hæc*

est spes in sinu meo. Ita decessit N. in spe, erat in spe, in vita, in suis laboribus. Eccl. 31. *Beatus vir qui post aurum non abiit.* Mortuus sub onere publico vitam finivit, Cassiod. *Hoc ipsum grande doloris solatium, venantium sub onere Reip. fractum cecidisse.* Non magnus sonitus cùm rami cadunt, sed magnus cum integræ arbores. Quomodocunque cecidit N. tamen cecidit ut arbor. Thren. 1. *Abstulit magnificos meos de medio mei.* Quæsitus Agesilaus cur muris urbes non cingeret? dixit. *Non saxis & lignis, non manibus & vallis muniri civitatem, sed civium fortitudine,* Cecidit talis murus. Quærit Ps. 14. *Quis habitabit in tabernaculo tuo?* respondet. *Qui operatur justitiam & non egit dolum in lingva sua, & opprobrium non accepit adversus proximum suum.* Hoc in defuncto fuit. Justus fuit cum subditis, vicinis. Mortuus bene dispositus. Verbis ad vos Audit. utor S Hieron. epist. 5. *Audistis laudes ejus, cujus semper virtute lætati estis, non doleatis quòd talem amiseritis, sed gaudete quòd talem habueritis.* Deponite corpus ejus, Job. 29. *In nidulo meo moriar.* Ps. 131. *Hæc requies mea, hic habitibo quoniam elegi eam;* faciamus. *Revertatur pulvis in terram suam.* Ferd. de S. Jacobo in Funere Philippi 2. Hisp. scribit statuam æneam repertam cum Inscr. *Quando ad Calendas Aprilis sol feriet meum caput, aureum caput habebo.* Variæ interpretationes, illa optima, ubi umbrâ die illo ex capite in terra desiet, ibi thesaurus. Doctrina nobis, hoc caput monstrat thesauros, umbra est vita nostra. Sap 5. *Quid profuit nobis superbia, & divitiarum jactantia? transierunt ista omnia velut umbra.* Vobis ostendit divitias in sepulchro si vos ad illas aptetis. Luc. 12. *Facite vobis thesaurum non deficientem in cælis,* fecit hoc defunctis, in morbo. *Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum. concupiscit & deficit anima mea in atria Domini, Beati qui habitant in domo tua.* Clavim ad cœlum ostendit Rupert. *Principes*

cipes mundi plerumque ad regnum deducit eleemosyna, eosque manu suâ Regi cœlesti repræsentat. Hâc viâ ad cœlum, aliàs faciliùs camelum intrare per foramen acûs quam divitem in regnum cœlorum, alia media ægrè divitibus succedunt. Oratio qualis? &c. Chrysost. *Sola eleemosyna est cui portæ cœlorum aperiuntur, & illâ intrante nullus janitorum audet dicere, quæ es tu? aut unde venis?* Hâc usus defunctus facile per portas cœli transiit, jam illum Christus salutat. *Euge serve bone*, &c. Interea quia est severa DEI justitia, oremus pro defuncto.

In Funere cujuslibet Fragmentum.

MUlta de familia, multa de ipsius defuncti gestis possem dicere. Solùm dicam, de pueritia, Adolescentia, & virili ætate defuncti, quòd in omni fuerit perfectus.

Natus, &c. Educatus ut Filii Constantini de quibus Baronius. *Constantinus magnus in tribus Filiis Constantino, Constantio, Constante, semina pietatis sparsit, tùm suis divinis præceptionibus, tum Magistrorum diligentiâ, quos omnibus virtutibus eis insignes præfecerat, quemadmodum & in aliis disciplinis eos adsciverat qui essent in suo genere consummati.* Quare dici de illo potest, quod de S. Eleazaro. *A puero optimæ conversationis erat, & secundum sanctæ conditæ à DEO legis constituta educatus*, tum in scholis, tum extra Patriam. Jam quid egit Adolescens. Quid vir, ornavit domum dignitate Matrimonii, Amore in proximos, observantiâ in Principem, pietate in Patriam, Religione in DEUM, & S. Ecclesiam, in his agebat, ut de illo possit illud Nazianz Orat. 20. dici. *Majores suos generoso impetu assequebatur, nec à summis illorum virtutis agitationibus longo intervallo distabat.*

De Eodem Funere Fragmentum.

CUm eſſet mortuus Lazarus Martha accepit ſolatium; *Qui credit in me non morietur in æternum.* Hæc verba vobis mœſti ſuperſtites explicabo.

Omnes affirmant neceſſe eſſe mori. Theologus Hebr. 9. *Statutum eſt hominibus ſemel mori.* Pſ. 88. *Quis eſt homo qui vivet, & non videbit mortem?* & Pſ. 38. *Veruntamen in imagine pertranſit homo.* Job 14. *Homo fugit velut umbra, ſicut mercenarii dies ejus.* Expectat ſolutionem. Ex Philoſophis Triſmegiſtus. *Homo eſt DEUS ſed mortalis.* Plato, *Homo eſt luſus locuſque Deorum.* Logici, Homo eſt *Enthymema brevis.* Phyſici, Homo eſt ens variabile, mobile. Matheſis, Homo eſt ſphæra mobilis. Poëtæ fingunt tres Parcas. Habet in ſe homo mortis ſecretariam, Materiam primam, Natura nos clamat mortales. Matth. 6. *Conſiderate lilia agri.* Iſai 6. *Omnis caro fœnum.* Ambr. *Roſam ſpecta ſæpiùs ut humanæ fragilitatis ſpeculum.* Roſis ut Baſil. hexam. 5. ſpinæ poſt peccatum Adæ acceſſerunt.

Sed mors eſt triplex. 1. Secundùm carnem. Pſ. 102. *Homo ſicut fœnum dies ejus tanquam flos agri.* 2. Peccati, Geneſeos 2. *In quacunque horâ comedetis, morte moriemini.* 3. Æterna, Luc. 16. *Mortuus eſt dives & ſepultus eſt in inferno.* In Morte triplex terror 1. Ipſius mortis 1. Reg. 15. Siccine ſeparas *amara mors?* 2. Judicii Job 9. *Verebar omnia opera mea Domine, ſciens quia non parceres delinquenti.* 3. Damnationis Pſ. 6. *In inferno quis confitebitur tibi?* Noverat ſe mortalem N. in eo fuerunt ſicut in flore. Color generis, Odor meritorum, Proportio vitæ bonæ. Merita ſunt odor. 1. Cor. *Chriſti bonus odor ſumus in omni loco,* demeritus Regem defunctus, Patriam. Proportio Juveni, cùm ſtudet. In Conjugio Proportio, Amoris, Honoris, Veri-

tatis,

tatis. Considerabat proportionem, cum DEO, multa bona fecit, proportionem cum sacerdotibus, eos honorando. Reddamus jam illum Christo.

In Funere cujuslibet Fragmentum.

SAnctus Th. Villan. Conc. de S. Ildef. *Insidiosus latro mors est qui nec prævideri potest nec fugari; qui si dormientem invenerit jugulat, si vigilantem dissimulat, salve inquit ô amice, salve, sum legatus summi Regis, te ad nuptias vocat.* Quare Christus vult nos similes esse hominibus expectantibus Dominum suum. Quid non auferet homini iste latro nisi vigilaverit? Ipse etiam Dominus, ut Bern. Dom. 1. post Epiph. serm. 1. *Veniet expectantibus tanquam revertens à nuptiis inebriatus vino charitatis & immemor iniquitatum nostrarum. Veniet non expectantibus revertens à nuptiis tanquam potens crapulatus à vino verè ebrius & immemor miserationum suarum, tunc enim quantum ad illos, obliviscetur misereri DEUS, veniet in ira & indignatione tanquam furibundus.* Infelix verò est qui dum sanus est, dormit in peccatis: & primò in morte constituit evigilare. De talibus S. Th. de Villan. conc. de S. Ildef. Ps. 15. illa verba intelligit. *Multiplicatæ sunt infirmitates eorum & postea acceleraverunt, non congregabo conventicula eorum de sangvinibus, nec memor ero nominum eorum per labia mea.* Ita hæc verba S. Th. explicat l. 2. *Hoc est, neque eos à suis sangvinibus peccatorum mundabo, nec ero amplius memor eorum.* Quod licet omnes metuere debent, præcipuè tamen illi qui sunt in dignitatibus, quorum cura aliis incumbit qui alios vel bono exemplo in bonum trahunt, vel malo præcipitant in infernum. De Sacerdotibus dixit S. Vincent. Conc. de S. Jo. Bapt. *Unus Presbiter damnat unum populum propter scandalum & detractiones.* S.

Franc

Franc. Xav. epist. 14. ad Joannem XIII. Regem Lusit. *Vehementer etiam atque etiam obsecro te Domine, ne pigreris jam nunc præparare, in illud ultimum periculum decretorii momenti, quidquid expediri modò ac præverti potest. Morbus enim supremus ac mortis ingruentis vicinia, ita mentem languentis, in angorum dolorumque qui plurimi acerbissimique tunc sæviunt, præsenti sensu miseram defigit, ut illi nequaquam vaces aliis curis aut cogitationibus attendere.* & epist. 12. ad eundem. *Videbis te per mortem spoliatum regnis & possessionibus ejectum cunctis, in alia longè diversa concludi terribilia & tenebrosa regna, in quæ durissimum & acerbissimum erit relegari ex illis aliis avulsum, præsertim si, quod DEUS avertat, extra paradisum & spem ejus esses remandandus.* Quid verò scriptura de personis illustribus dicit. *Judicium durissimum his qui præsunt, & Potentes potenter tormenta patientur.* Huc reduci potest quòd dixit S. Basil. in Ps. 7. *Dominus aliter Judæum aliter Scytham judicat* Sed hoc ipsum clarissimè Luc. 12. *Cui multum datum est multum requiretur ab eo.* Sed terribiliùs est quod Bern. de Conversione ad Clericos cap. 3. *Qui bona receperit in hac vita, cruciabitur in futura.*

In Funere cujuslibet Fragmentum.

SAnctus Cypr. de Mortalitate. *Non est exitus iste sed ad æterna transgressus, hospites & peregrini hic vivimus, complectamur diem qua assignabit singulis domicilia sua.* Chrysost. Orat. de fide Resurrectionis. *Pulchrum filium tuum cadavere deformem lachrymaris, nec cogitas nihil sole jucundius esse, qui quotidie occidit.* Redibit sol iste pulchrior, vincet tenebras quibus sepelitur. Tertull. de resurrect. c. 11. *Surget rescindens sepulturam suam, tenebras, hæres sibi ipsi existens.* Lyranus in illa Eccl. 7. *Memorare novissima tua*, sic ait. *Mors sicut nauta sedet in ultima*

tima parte navis ut diriget eam. Sicut qui ad clavum sedet, emi non vult mori homines, vult ut nunquam ex arbore poma colligantur, messes ex agro, & lumina non defluant in mare, hyems in anno locum non habeat, vestis non veterascat, &c. Hâc lege nascimur ut moriamur, maturus fructus legi debet, & alii maturescunt citiùs aliis. Bern. in Ps. Qui habitat. *Quid verò agimus ex quo primo incipimus vivere, nisi morti appropinquare, & incipere mori?* Sed ut Ambr. de instit. Virg. 3. *Laudatio hominis, non in exordio sed in fine est. Nemo enim nisi legitimè certaverit coronabitur. Ideoque sapiens dicit Eccl.* 11. *Ante mortem non laudaveris hominem quemquam, quia in fine hominis nudantur opera ejus.* Tum pomum ex bonitate laudatur, &c. Qui sibi bene conscius, mortem non timet. Cypr. de mortalit. *Ejus est mortem timere qui ad Christum nolit ire; ejus est ad Christum nolle ire qui se non credit cum Christo incipere regnare,* &c. *Quid ergo petimus & rogamus, Adveniat regnum tuum si captivitas terrena delectat?* In scena sumus, demus locum aliis, in ponte sumus, cedamus ut alii transire possint. Clemens Alexandr. lib. 3. Stromatum, ait Christum interrogatum à Maria Salome, quamdiu vigebit mors? respondisse. *Quousque vos mulieres parietis.* Mutuò datam accepimus vitam, nemo dolere debet, si debitor mutuum reddat. Quid dixit Ethnicus Anaxagoras auditâ morte filii? *Noveram me genuisse mortalem.* Quid Pericles auditâ duorum filiorum morte? ad suggestum Oratorium processit, & suam Orationem incitando ad bellum Athenienses dixit. Quid Rex Antigonus in casu simili? *Serius ô fili tam gloriosam mortem obiisti.* Et nos Christiani qui spem vitæ alterius habemus!

In Funere cujuslibet.

Hieron. epist. *Quidquid dixero quia ille non audit,* qui

mortuus est, *mutum videtur. Quotiescunque nitor in verba prorumpere, & super tumulum ejus, epitaphii hujus flores spargere, toties implentur oculi lachrymis & renovato dolore totus sum in funere. Gratias ago tibi Christe Salvator, quòd tam potentem adversarium mortem dum occideris occidisti. Ubi nunc decora illa facies, ubi totius corporis dignitas, quâ veluti pulchro indumento pulchritudo animæ vestiebatur?* Sed fletum nostrum solari possumus ex eo, quia de mortuo bene speramus, quem si etiam sciremus cœlo frui, lachrymis omninò abstinendum esset. Ambrosius, Oratione de obitu Valentiniani Imperatoris, ex 2. Reg. 12. *David moriturum filium flebat, mortuum non dolebat: flebat ne sibi eriperetur, sed flere desivit ereptum, quem scivit esse cum Christo; sed ut scias verum esse quod assero, incæstum Ammon filium flevit occisum, parricidam Absalon doluit interemptum.* Sed etiam bonis moderato dolore parentandum est. Idem Orat. de obitu Fratris. *Homini non referre gratiam simile homicidii judicatum est: quantum crimen est non referre DEO.* Placuit ipsi defunctum ad securiosa transferre, &c. Et ipsâ consideratâ morte non habemus cur lugeamus. Idem orat. de fide resurrect. *Lugendum nobis non esse Fratrum nostrorum obitum doceamus. Quid enim absurdius, quàm ut id quod scias omnibus esse præscriptum quasi speciale deplores? hoc est animum suprà conditionem extollere, communis naturæ consortium recusare, mente carnis inflari & carnis ipsius mensuram nescire. Quid absurdius quàm nescire quid sis, affectare quod non sis?* &c. *An Dominis jus est transferre mancipia quò decreverint, DEO non est? Cur eripis sententiam judicaturo? nec Sanctis istud permissum est, nec à Sanctis impunè unquam usurpatum.* Videri potest Bern. in obitu Humberti. Ambr. tomo 2. Hieron. in Epitaph. Blæsillæ Nazianz. de Basilio, &c.

In Fu-

In Funere cujuslibet Fragmentum.

SI mortuos noſtros nunquam nos ſperaremus viſuros, meritò affligeremur in eorum morte. Sed dicendum cum Tertull. cap. 9. de Patientia. *Cur doleas ſi periiſſe non credis?* Præmittimus illos in quandam civitatem, in quam paulò poſt ſumus ſecuturi; hîc eſt hoſpitium, ibi viæ terminus, ad viam hanc ſemel faciendam ita obligamur ut ad cibum ſumendum. Adam refugit ſub ficum, hæc arbor ſymbolum veteribus mortis fuit. Quod verò citiùs hoc iter aliquis ingrediatur, fit ſæpe ut calamitatibus hujus vitæ eripiatur 4. Reg. 22. Joſiam DEUS mori fecit ne ſervitutem Iſraëlis videret. Auguſtinum ne Hipponam captam à Vandalis, &c. Etiam gratulari poſſemus quòd ante mala ſit ablatus maximè ſi dum viveret, id perfecit ad quod eſt natus, tum enim ad præmia recipienda ſui laboris abiit, ideò quibuſdam morientibus cœlum ipſum gratulatum eſt. Scribit Baron. an 752. Quòd dum Alphonſus Galæciæ Rex cognomento Catholicus, mortuus eſſet, aër ſonuit his vocibus. *Ecce quomodo tolletur juſtus à facie iniquitatis, & erit in pace memoria ejus.* De aliis dici poteſt Cant. 2. *Flores apparuerunt in terra noſtra, tempus putationis advenit.* Jam fecit in terra pro venerat, flores apparuerunt, odore bonæ famæ omnia complevit, amputetur ut ſucculus ut in cœlo plantetur. Agnovit hoc ille Hiſpanus Alphonſus Carthejæ Dux obſeſſus à Mauris, qui capto ejus filiolo minabantur ſe illum occiſuros niſi Carthejam dederat; at ille de muris gladium projecit, ut haberent quo illum occiderent, & occiderunt, tum ille menſam inſtrui mandavit, & aſſedit, *Patriæ genueram Filium, Patriæ reddidi,* ad hoc genui *ut pro Patria moreretur fecit; non doleo de illius morte.* Hinc fortè originem ſumpſerunt ornamenta ſepul-

chrorum, in quibus describitur quid quisque fecerit, ut non frustra vixisse videatur. quanquam vanitas, & excessus in hac re, meritò à S. Chrysost. in Ps 48. reprehenditur. *Quò fueris splendidius indutus, tantò lautiorem mensam vermi præparabis, & sepulchrorum effossoribus ampliorem cupiditatem, & in miserum corpus majores insidias. Gloria tua utique ad mortem, imo ne ad mortem quidem; qui enim heri in curru, hodie in catena: qui heri observabatur ab adulatoribus, nunc stipatur à lictoribus: qui unguenta olebat, nunc est respersus sangvine: qui in molli lecto accumbebat, in duro solo jacet. Hoc David inquit, non timeas cum homo dives factus fuerit, velut, cùm multiplicata fuerit gloria domûs ejus. Rectè gloria Domus, ambulacra, fontes, aurum, argentum, equi vestes, non hominis. Hominis enim est gloria virtus.* Quare non reprehendit, cum virtutis insignia apponuntur sepulchris, hæc enim superstites ad similia invitant; isti appositus est liber, isti arma, mihi quid? Vide Basil. Orat. de gratiis DEO agendis. Dignum est ut etiam in mundo detur virtuti testimonium post vitam. Ambr. epist. 38. *Quid est mundus nisi quidam agon plenus certaminum? Hujus agonis instaurator utique Omnipotens est DEUS; qui igitur agonem suscepit in hoc sæculo, nonne omnia præparat quæ agoni sunt necessaria, & tunc athletas vocat, paratis præmiorum insulis certaturos ad coronam, ne moram patiatur qui vicerit, sed præmio donatus recedat.* Hinc Psalm. 114. Bene sibi ominatur. *Placebo Domino in regione vivorum.* Regio mortuorum est mundus. Ps. 38. *Ecce mensurabiles posuisti dies meos.* Amb. cum LXX. legit. in hunc Ps. *Veteres dies* sicut vestis vetus continuò consumuntur, sint dies aliquorum pingves, sint macri, ut boves quos vidit per somnium Pharao, & per quos Josephus intellexit annos, utrique tamen egrediuntur de flumine, utrique pascuntur in ipsa ripa; de his Ambr. 2. Off. 16. *Aquarum nempe impetu anni fluunt,* &c.

F I N I S.

FRAGMENTA
DE SANCTIS.
In Conceptione B. M. Virg.

IVdas genuit Pharez. Mirum est quòd Ps. dicat 44. *Audi Filia & vide, &c. Obliviscere populum tuum, & domum Patris tui.* Imò recordare nostri S. Virgo. Leo Imper. vult hoc intelligi de Adam ut ejus obliviscatur S. Virgo, quia in eo non contraxit maculam. Domum ad hoc Pharez ingredi non est parvum. Cùm Ruth matrimonium cum Booz contraheret ita illi Bethleemitæ sunt apprecati Ruth. 4. *Faciat DEUS hanc mulierem, quæ ingreditur domum tuam, sicut Rachel & Liam quæ ædificaverunt Israel, fiatque domus tua sicut domus Pharez, quem Thamar peperit Judæ.* Judas tres filios habuit Selam, Zaram, & Pharez, quare non apprecati, fiat domus tua ut Sela & Zaram, cùm isti fuerint majores natu? Quia non de illis sed de Pharez processit David ideò in hoc Evangelio nonus à Pharez ponitur David de quo processit Christus. Sed hoc ipsum quare? 1. Paralip. 4. ubi familiæ duodecem filiorum Jacob describuntur, familia Judæ sic. *Filii Judæ, Pharez, Esron, &c. Et Sobal.* Tacentur verò Zaram & Sobal. vel quia, ut dicit Hieron. in peccato mortui, vel quia non processit ex iis David, ac proinde, neque Christus. Mater Pharez fuit Thamar, dum concepit gemellos Gen. 34. unus in hora nascendi protulit manum,

&eam obſtetrix ligavit coccino, ſperans quòd iſte eſſet prior naſciturus, ſed alter natus prior, & illa dixit. *Quare diviſa eſt propter te maceria?* Quare vocavit eum Pharez, *diviſionem*; poſtea natus eſt Zara. Ex Pharez proceſſit Virgo S. non ligata coccino peccati. Zara bis natus quia primò protulit manum, poſtea poſt fratrem prodiit natus, ita nos, in Adam nobis manus ligata eſt,& poſtea cum eadem ligata prodimus. In Adam oſtendimus manum quam ille ad pomum extendit, & acclamant omnes. Hæc eſt manus quæ contra DEUM ſe extendit, hæc eſt ligata, quia qui facit peccatum ſervus eſt diaboli, ligata filo coccineo, belli ſigno, ligata manus, *quia non quod volo facio bonum.* Ex hoc filo nectantur funes peccatorum & ita miſer Samſon ligatur. At S. Virgo naſcitur ut Pharez ſine hoc vinculo. Naſcitur S. Virgo ſicut lilium inter ſpinas, ſegregata ab omnibus. Apoc. ſtellas 12. habet in capite, cum tamen ibidem Filius ejus eas habeat in manu, caput hujus mulieris conceptio, pedes Lunam calcantes mors ejuſdem, corpus amictum ſole, ne dubites de ejus pura conceptione, duodecem ſtellæ illam coronant, totus Zodiacus, totus annus, nunquam fuit ſine ſtella. Hinc Dyonyſ. Alexandrinus Epiſt. contra Paulum Samoſatenum. *DEUS Matrem incorruptam, à pedibus uſque ad caput benedictam ſervavit.* Epiph. de B. V. *dicam illam Crucem & cælum*, quomodo hæc duo cohærent? quia partus & integritas in S. Virgine ſunt ſimul. Cœlum totum eſt lucidum crux tota Sancta, ita B. Virgo tota lucida & ſancta. In illa novus legislator Chriſtus ut Moyſes advectus nobis velut in fiſcella nullam admittente guttam aquæ. Noluit DEUS legem ſuam dare in tabulis fractis Exod. 34. dicit Moyſi. *Præcide tibi duas tabulas lapideas inſtar priorum, & ſcribam ſuper eos verba, quæ habuerunt tabulæ priores quas fregiſti.* Quomodo legislatorem Chriſtum ſcripſiſſet in tabula confracta? In præſenti

Evan-

Evangelio repetitur quadragesies, *genuit* hoc non est casu factum. Bern. *Si enim nec unus de passeribus sine Patre cœlesti cadit, putem ego de ore S. Evangelistæ superfluum diffluere verbum, præsertim in sacra historia verbi? non puto, plena quippe sunt omnia supernis mysteriis.* Quod hîc mysterium? Commemoremus illud Ps. *Quadraginta annis proximus fui generationi huic.* Quadragesies ponitur *genuit* ab Abraham ad Christum. Occurrat & illud Ps. 109. *In splendoribus Sanctorum ex utero ante Luciferum genui te.* Christus ergo genitus in splendoribus Sanctorum quando genitus ex utero Matris, itaque mater habuit hos splendores. Angeli, Adam, Eva habuerunt hunc splendorem quod sine macula à DEO facti, itaque & B. Virgo habuit, dedit hunc splendorem Matri, quem nulli dedit alteri ut pareret Virgo, itaque multò magis dedit illum, quem etiam concessit. *In splendoribus Sanctorum.* Lorinus docet hunc locum à Patribus intelligi etiam de humana Christi generatione, quia ubi nos legimus. *In die virtutis tuæ.* Chald. legit. *In die quo prælium comiseris.* Quod soli humanæ generationi servit. Hinc cùm in Litaniis in Bavaria caneretur, *Mater admirabilis* P. Rhem. advertebat ex imagine B. Virginis semper admirabilem prodire splendorem, ut scripsit P. Gans. Quia Virgo & genita & genuit in splendoribus.

In Nativitate D. N. JESU Christi.

QUatuor res difficiles hominibus fuerunt circa DEUM 1. DEUM invenire Ps. 41. *Fuerunt mihi lachrymæ panes die ac nocte dum dicitur mihi ubi est DEUS tuus?* Et quasi jam desperavisset de illo reperiendo in terra, dixit Ps. 35. *Domine in cœlo misericordia tua.* Ecce modò *Vagit Infans inter arcta conditus præsepia,* &c. 2. Metuebat homo DEI manum, Job. lamen-

tatur in suis malis. *Manus Domini tetigit me.* Et tandem orat. cap. 13. *Manum tuam longè fac à me.* Ecce modò. *Invenietis Infantem pannis involutum.* Jam se ab homine permittit ligari ut Samson à Dalila Jud. 16. sed quare permittit? *Placuit oculis meis.* 3. Vocem DEI metuebat homo. Gen. 3. vocat DEUS Adamum, *Adam ubi es?* At ille *Audivi vocem tuam & abscondi me.* Et vocem hanc pro morte reputavit populus. Exod. 20. *Non loquatur nobis Dominus ne fortè moriamur.* Jam non metue homo non loquitur verbum asperum, dicet potiùs sicut Joseph. Gen. 46. *Nolite timere, ego sum Joseph Frater vester.* Dabit veniam. 4. Terribilis erat homini Majestas DEI. *Ignis in circuitu ejus, Gladius de ore ejus procedebat.* At verò modò Isai. 11. *Delectarur Infans ab ubere* Isai. 7. *Butyrum & mel comedet.* Quæ Majestas? positus in præsepio inter animalia. Quid jam nobis dicit? *Pax in terra hominibus.* Quid à nobis, quod tributum accipit? *Verè languores nostros ipse tulit.* Obsignat hanc benevolentiam erga nos tot miraculis. Hodie in specu Bethleem fons novus erumpit. Sol apparet spicis coronatus, hinc paratus hominibus cibus & potus. In regione Transtyberina Romæ fons olei tota die fluit. Deceptoris hominum Apollinis Pythii oraculum obmutuit his ultimò dictis. *Me Puer Hebræus Divos DEUS ipse gubernans Cedere sede jubet, tristemque redire sub orcum.* Iris signum pacis cœlo sereno comparet, & intra eam Puella cum Infante; hanc Iridem Sybilla Tyberina ostendit Augusto Imp. & ne illi deinceps Divini honores darentur prohibuit, ut scripsit Orosius lib. 6. c. 18. Vineæ Engaddi balsamum stillârunt.

De Eadem Nativitate.

DUm mecum meditor quid sim hodie dicturus, obtulit se oculis mentis meæ quidam puerulus formosissimus, sed pasto-

paſtorali habitu, cum bacillo, ſtans in medio campi ſollicitus: quæro qnid ſit rei? ait ſe miſſum à Patre ad quærendam oviculam quæ domo illius profugit, neque ſe rediturum niſi eâ repertâ, ſed, repono, mi Puelle non eſt tanti ovis ut tuum periculum, invadent te feræ, &c. Præſertim ſi Pater tuus habet alias oves. Ait ille, & Pater adhuc habet 99. Oves, & hanc unam perditam niſi reperero, non redibo, invadant me ſanè omnes feræ, non curo, ita illam ovem amat meus Pater, ut propter illam me quodvis juſſerit periculum ſubire. Sed ſi, inquam ovis tibi rurſus fugerit; rurſus ait ille quæram, &c. Caſtigabis ne illam quæro, ubi repereris? imò ait, illam oſculabor & in humeros meos imponam. Quid verò de illa ſtatuet Pater, ubi eam retuleris? Pater meus, ait tantùm illam conſpexerit, occurret, curabit convivium inſtrui, &c. Ecce habetis Puerum in cunis qui de cœlo venit ad quærendam ovem, &c.

De Eadem Nativitate.

REgnabit in domo Jacob. Bern. ſerm. 3. ſuper Miſſus. *Quis ex nobis eſt qui juxta interpretationem nominis Jacob, ſupplantet diabolum de corde ſuo, lucretur cum vitiis, &c. Sed regnet in eo JESUS.* Hoc prævidebat regnum ipſe Jacob cùm diceret Gen. 49. *Salutare tuum expectabo Domine* Greg. in Ezech. hom. 4. *Quod ſalutare dicimus Latinè, hoc verbo Hebraico JESUS dicitur.* Pſ. 84. *Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam & ſalutare tuum da nobis.* Sed licet etiam à domo Jacob defecerimus, adhuc nobis Salvator naſcitur. Bern. in Cantic. ſerm. 35. *Agnoſce ô bos poſſeſſorem tuum, & tu ô aſine præſepe Domini tui, cognoſce pecus quem non cognoviſti homo adora in ſtabulo quem non cognoviſti in paradiſo, &c. Comede fænum quem panem, & panem Angelorum non cognoviſti.* Et tibi qui per tuos mores factus es ju-

mentum naſcitur Chriſtus. Zach. 13. *In die illa erit fons patens domûs David habitantibus Jeruſalem, in oblitionem peccatoris & menſtruatæ.* De quo Greg. lib. 2. in Ezech. hom. 20. *Fons quippe occultus Unigenitus Patris inviſibilis DEUS fons verò patens eſt idem DEUS incarnatus qui fons rectè dicitur domûs David, quia ex David genere noſter ad nos Dominus proceſſit, &c. Cur igitur pigri ſumus? Cur torpentes & frigidi remanemus, qui in hoc fonte pietatis tantos jam ſe laviſſe cognoſcimus?* Factus fænum pro jumentis dum factus eſt caro. Iſai. 40. *Omnis caro fænum.* Ipſe erit Jacob pro nobis, luctabitur cum noſtris Adverſariis Iſai. 15. *Clamabunt ad Dominum à facie tribulantis, & mittet eis ſalvatorem & propugnatorem qui liberet eos.* Et non tantum luctatus cum noſtro Adverſario ſed illum cepit. Greg. Moral. 33. c. 9. *Behemoth in hamo Incarnationis captus, quia dum in illo appetit eſcam corporis tranſfixus eſt jaculo Divinitatis. Nam cum dicitur Matth. 1. Abraham genuit Iſaac, &c. Quædam quaſi linea, torquetur, in cujus extremo Incarnatus Dominus, id eſt, hamus iſte ligaretur, quem in aquis humani generis dependentem aperto ore iſte cetus appeteret.*

In Feſto SS. Innocentium.

OMni modo laborabat dæmon ut redemptionem mundi impediret. Et primò per Pharaonem agreſſus perdere gentem de qua naſciturus erat Salvator, & effecit ut Pharao juberet ſubmergi omnes Judæorum Maſculos Exod. 1. ſed non perfecit, quia Moyſes eduxit populum. Deinde incitavit Aman Eſther 7. ut eandem gentem perderet, ſed obſtitit Eſther. Deinde conatur ſaltem illam domum perdere in qua erat naſciturus, & uſus ad hoc 4. Reg. 11. Attaliâ impiâ, ſervatus eſt tamen Joas qui domum illam ſuſcitavit. Verſus iterum contra totam gentem 1. Machab. 2. ſed Sap. 32. *Non eſt ſapientia, non*

eſt

est prudentia, non est consilium contra Dominum. Demum ad Herodem se vertit, ubi advertit ex tempore jam expleto venturi Messiæ & miraculis, & illo usus. Apoc. 12. *Vidi draconem stantem ante mulierem, quæ erat paritura, ut cum peperisset, filium ejus devoraret.* Erupit ergo Herodes ut bestia ex cavea, quæ obvios quosque discerpit, clamor undique tollitur Jer. 31. *Vox in Rama audita est, ploratus & ululatus multus.* Alii cæsos deplorant, alii cavent vivis, sed Christo omnia vertuntur in testimonium quod ipsẽ sit Messias. Cum David arcam deduxit 2. Reg. *Immolavit hostias & pacifica coram Domino.* Arca novi testamenti in mundum venit, procumbit *grex immolatorum tener.* Cùm populus in Ægypto salvaretur ab occisore Angelo, ungebantur postes saugvine. Num. 19. hic ingressus sangvine perfunditur, quia venit salus. Qui voluit occidere, dat Christo *fructus præcoces*, quos *dẽsideravit* Michẽæ 7. Quem voluit perire fecit decantari Ps. 8. *Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem.* Risit olim Herodem Isai. 16. *Ini consilium, pone quasi noctem umbram tuam in meridie.* Occultando intentionem tuam coram Magis. Tu Ægypte, *absconde fugientes, & vagos ne perdas, habitabunt apud te profugi mei. Moab esto latibulum eorum à facie vastatoris conculcatus est miser, defecit qui conculcabat terram.* Defecit, quia ad illustrandum Christum servierunt Herodis concilia. Leo serm. 1. de Epiph. *Ut Dum Herodes atroci intentus facinori ignotum sibi indiscretâ infantium cæde persequitur, annunciatum cælitus dominatoris ortum, insignior ubique fama loqueretur.*

In Circumcisione Domini.

NOmina quæ à DEO imponuntur, omninò cum rebus conveniunt, sic Abraham Pater gentium, Joannes gratia, quia lex gratiæ ab illo cæpit. Noë, consolatio, mundum consolatus

ſolatus dum ex illo renovatur, Samuel impetrans, &c. Nomen JESU Chriſto à DEO impoſitum, quomodo ejus ſignificatum in illo reluceat videamus. Cùm DEUS vellet Abrahamo benedicere, ex ſuo nomine illi addidit literam He ut qui antè vocabatur Abrã vocaretur Abraham, Gen. 17. de quo Hieron. *Per quod oſtendit non ſolùm ſe bona imperiturum ei, ſed etiam ſeipſum.* Multo magis cùm totum det Chriſto nomen, *Quod eſt ſupra omne nomen, ut in nomine JESU omne genu flectatur.* Hoc eſt nomen Divinum, proinde dedit illi totum quod ipſe habet. Hoc verò nomen ad nos refertur, JESUS enim idem eſt quod *Salvator*, ſalvare vero nos reſpicit, igitur omnia quæ à Patre accepit in noſtram ſalutem impendit, ſapientiam in doctrina, omnipotentiam in miraculis. Pſ. 22. *Deduxit me in ſemitas juſtitiæ, propter nomen ſuum.* Eutym. ita legit. *Propter hoc quòd nomine DEI vocor tot in me DEUS beneficia congeſſit.* Quòd Chriſtiani vocemur quod ad JESUM ſpectemur. Sed ut nos ſalvet, opus agere quæ nomen hoc innuit. Hoc nomen à nobis exigit obedientiam erga DEI mandata, propter obedientiam enim Chriſto datum. Philip. 2. *Factus obediens, &c. Propter quod dedit illi nomen.* Iſaias. hoc nomen explicat, *accelera feſtina.* In primò inſtanti ſuæ conceptionis ſtatim ſe Patri obtulit ad faciendam obedientiam. Heb. 10. *Corpus aptaſti mihi*, &c. Cyril. Alex. legit, *perforaſti.* Bern. cap. 3. de vite. *Foderunt Judæi quod jam diu fuit perforatum.* Voluntate, ſcilicet, patiendi. Jam audi eundem ſerm. de diſcipulis Euntibus in Emaus. *Fortè aliquibus in morte apparet Chriſtus cum vexillo obedientiæ, & ineffabiliter exhilarat animam obedientis in illa tribulatione. Ne timeas fili obedientiæ, ne timeas intueri manus propter obedientiam cruci affixas, conſidera pedes expoſitos fixuris clavorum, & latus lanceâ perforatum, attende quod propter obedientiam mortuus ſum. Etſi propter fragilitatem conditionis humanæ obedientia tua ſit minus aliquid perfectum*
habens

habens, volo ut plenitudo meæ obedientiæ, sit tuo minus sufficientis supplementum. E contra inobedientes excipiet ut quosdam idololatras. Hieron. in quæst. Hebr. in. 2. Reg. *Jonathas in excelsis occisus est in Hebr. non habetur, est enim sensus. O Saul Jonathan in Excelsis tuis,* in idololatria, *id est in peccato inobedientiæ occisus, subauditur, est,* &c. *Inobedientia namque tua pro idolis, id est excelsis, reputata est.* Requirit à nobis hoc nomen castitatem; datum enim est in circumcisione. Et ideò fortè nomen suum DEUS aperuit Moysi ex rubo mortificatiocis. Ideò nomen hoc cruci affixum, nt nostram carnem crucifigamus cum vitiis. S. Nilus in Asceticis Orat. 2. *Qui ventrem cibis explet, & se castè victurum profitetur, similis est illi qui dicit, in stipula se flammæ impetum fræno cohibiturum.* Quid de turpibus cantilenis, de choreis? S. Ephrem lib. de vera pœnitentia. *Ubi diaboli cantica, illic dæmonum requies, porrò ubi choreæ chorique perstrepunt, ibi virorum ac mulierem offuscatio, ac diaboli celebritas est.* Requirit à nobis hoc nomen contemptum mundi, nudo enim & pauperi Christo impositum Greg. hom. 4. *Si quando repertinus ignis habitaculum absumit, quisquis ejus possessor extiterit rapit quod valuerit, & fugit, lucrum deputat si quid secum ex ignibus tollat. Ecce tribulationum flama mundum concremat, & cuncta quæ in eo speciosa videntur finis jam proximus velut ignis devastat.* Requirit hoc nomen mansuetudinem Cant. 1. *Oleum effusum nomen tuum* Greg. in 1. Reg. 16. *Talis Rex ungitur, qui peccata per misericordiam dimittat non per austeritatem puniat.* Opus est corrigere errantem, sed ut Fratrem. *Si in te peccaverit Frater,* &c. Bernardin. *Frater est nomen amoris & charitatis.* Ne tu fias pejor illum coërcendo, quam fuit ille peccando. Conchæ si supra illas sonet, abortiuntur nec pariunt unionem, ostende te bene sentire de Fratre ut & ille possit bene de te sentire, juva illum dum in te laborat ille cogitare Christum ut id cogitare facilè possit, & ita faciliùs tibi ut Christo

obtemperabit. Etiam pessimis mendicis in quibus ægre cogitamus Christum, difficiliùs largimur eleemosynam. Levit 13. *Quicunque fuerit maculatus leprâ habebit os veste contectum.* Quia loqui eum ad correctionem non decet, quia ipse illâ eget. Gen. 4. Maledixit terræ, sed non aquæ, quia si aqua habuisset maculam, non fuisset apta ad eluendas in Baptismo maculas, ut ait Alcuin. Non mittit cum hamo, qui lacerat, Apostolos ad piscandum Christus, sed cum reti vivos conservat pisces. Non vis ut bestia tractari si erraveris, nec fratrem tuum sic tracta. Fugiunt Medicum qui nescit curare nisi per visiones & ferrum, execrabilis verò est, si propter læsum digitum, totum amputet brachium. Vide quomodo Christus receperit peccatores, Magdalenam, latronem, Samaritanam, Prodigum, &c. 4. Reg. 4. Cùm vadit Giezi cum baculo non excitat à mortuis puerum, sed cum Elisæus se ad ejus parvitatem contrahit, tum exurgit puer.

Caveamus verò omnes qui Christiani dicimur, ne illud cadat in nos Basil. Saleuci orat. 19. *Quid gestas cognomen, quod personæ probro sit? factis appellationem impugnas, & calumniâ nomen tuum afficis?* Ne id eveniat sequere doctrinam Ambros. serm. 47. *Recte consortium meretur nominis, qui consortium meretur operis.* Oremus cum Procopio, qui in illud Isai. 64. *Ab initio nomen tuum super nos.* Ita scribit. *Nostri igitur miserere, quos nomen tuum exornat, hæreditas enim tua nuncupamur, id ergo nomini tuo largire, ut apud Gentes non blasphemetur.*

In Eadem Circumcisione.

Congruè hoc festum die 1. Jan. celebratur. Januarius dicitur à janua, quia est janua anni, ungitur hæc Janua sangvine ne Angelus interfectos noceat, ut Exod. 12. Alii volunt dici Januarium à DEO Jano, hic erat Noë, pingebatur cum facie

facie ante & retrò, quia videt mundum ante & post diluvium, Janus inde dictus, quia plantavit vineam primus post diluvium, quòd Chaldaicè dicitur Jain, hinc quasi Jainus, & corruptâ voce Janus. Et hoc Christo congruit, habet quasi duas frontes, quia est α & ω duas naturas habet, vidit mundum ante & post peccatum. Ramum olivæ attulit ad Noë columba, ipse vineam plantavit. Processerat homo ut ille qui de Jerusalem in Jericho, oportebat illi infundere vinum & oleum. Paravit ex his DEUS Pater medicinam pro nobis in Christo tanquam pixide Apothecaria, & illi datur in scriptis *JESUS* & ne putemus pixidem vacuam, hodie ex illa per circumcisionem guttæ aliquot effunduntur. Christus Eccl. 43. *Vas admirabile, opus Excelsi* Continet vinum, *Ego sum vitis.* Continet *Oleum offusum nomen tuum.* Propterea cùm Christus natus vineæ Engaddi floruerunt, & fons olei Romæ erupit.

In Eadem Circumcisione.

COpiosam nobis redemptionem promittebat Ps. *Apud Dominum copiosa redemptio.* Eam fonti patenti comparabat Zachar. 13. *Erit fons patens Domui David & habitantibus Jerusalem, in ablutionem peccatoris.* Eandem instar maris extendit Micheas 7. *Revertere & miserabitur nostris, deponet inquitates nostras, & projiciet in profundum maris omnia peccata nostra.* Sed hodie videmus impleri quod Isai 43. *Iste asperget gentes multas.* Aperitur cultro thesaurus, & modicus sangvis fluit, circumciditur Infans. *Asperges gentes* itaque dabit guttas sed quomodo guttæ, fons aut mare? Sed hæc gutta sufficit orbi toto, sed neque hic redemptionem absolvit. Effundet totum in cruce ubi nostra redemptio consummabitur; per crucem enim nos redimere constituit. Interim modò rigat his guttis. Habuit plantas nobilis 99. multæ ex illis aruerunt, quia rigare no-

luit, hanc ultimam centissimam aspergit, nos, non Angelos lapsos. Joannes Eremita, emortuam arborem triginta annis rigavit, & tandem fructum tulit, nos fortè pluribus annis rigat Christus, quis fructus?

In Eadem Circumcisione.

VOcatum est nomen ejus JESUS Bern. in Circumcis. serm. 2. *Sed quid dicimus, quòd egregius ille Propheta, hunc ipsum Puerum multis nominibus appellandum fore prædicens, hoc unum nomen* JESU, *tacuisse videtur.* Isai. 9. *Puer natus est nobis, Filius datus est nobis,* &c. *Vocabitur nomen ejus, Admirabilis, Consiliarius, DEUS fortis, Pater futuri sæculi, Princeps pacis,* &c. Ubi est nomen JESU? *Fortè illud in his omnibus invenies, sed expressum quodammodo & effusum.* Est hoc nomen in istis, & ista in illo, sed quomodo? Est nomen JESU inprimis admirale, dùm hoc nomen accipit, fundit sangvinem, & nobis fundit hæreditatem Bern. in Cant. Serm. 15. *Dicite Fratribus vestris date nobis de oleo vestro, si nolunt, rogate Dominum olei ut mittat vobis* &c. *Oleum effusum nomen tuum.* Nomen etiam hæreditatem significat, idem ibid. *Particeps nominis sum, sum & hæreditatis. Christianus sum Frater Christi sum, si sum quod dico heres sum, Frater autem Christi.* Christus idem est quod unctus, & nos in Baptismo ungimur oleo. Si Christianus, agendum mihi juxta legem Christi, quod si ita est, audi Tertull. de idololatria: *Quid dicis, egebo? sed felices egenos. Victum non habebo? sed nolite inquit cogitare de victu, & vestitu, exemplum habemus lilia. Substantiâ mihi opus erat? atqui omnia vendenda sunt & egentibus dividenda,* &c. Audi ulteriùs eundẽm lib. ad scapulam. *Amicos diligere omnium est, inimicos solorum Christianorum,* &c. *Nos, quos* vos Ethnici, *sacrilegos existimatis nec in furto unquam deprehendistis, nedum in sacrilegio, &c.*

Nos

Nos non aliunde noscibiles nisi de emendatione vitiorum pristinorum, &c. Depositum non negamus, Matrimonium nullius adulteramus, pupillos pie tractamus, indigentibus refrigeramus, nulli malum pro malo reddimus. Taliter vivere homo non potest sine fortitudine, hanc *DEUS fortis* in illo operatur. Opus hic fieri petram, ideò manet Isai. 15. *Attendite ad petram unde excisi estis, & cavernam laci unde praecisi estis.* LXX. legunt. *Inspicite in solidam petram quam excidistis & in foveam laci quam fodistis.* Hoc est Christum, de cujus nomine gloriamur, ne de nobis lamentetur Thren. 4. *Quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus.* Jam quomodo JESUS *Pater futuri saeculi?* Nunquid & in hoc saeculo non est Pater? est, sed ita ut nos pro futuro saeculo generet. Ibi erimus omnes sacerdotes, ut est in Apoc. hic ad istud Sacerdotium gignimur à Christo. Tertull. lib de Monogamia. Nos *is sumus sacerdos & magnus Patris de suo vestiens, quia qui in Christo unguntur Christum induunt, sacerdotes DEO Patri facit secundùm Joannem.* Proinde agendum nobis sanctè ac si continuò sacrificium offerremus, nam sacrificium est quoddam oratio nostra, jejunia, mortificatio est, alioqui dicit nobis Salvian. lib. 4. de Gubernat. *Prov. 11. Circulus aureus in naribus suis mulier pulchra & fatua. Cor nobis Christianum vocabulum quasi aureum decus est, quo si indignè utimur, fit, ut sues cum ornamento esse videamur. Denique qui vult scire pleniùs, vocabula nihil esse sine rebus, respiciat quomodo innumerabiles populi cessantibus meritis nomina perdiderunt, &c. Judaei, Israël, & populus DEI Isai. 1. & Oseae. 1. Vos non estis populus meus.* Christianus verus est similis illis animalibus quae describit Ezech. 1. Habebant illa animalia alas ad volatum, id est fidem, & alae fuerunt ignitae charitate, sub alis erant manus promptae ad opera. Sed unde charitas noscitur? Greg. in Ps. 6. Poenitent. *Qui veraciter diligit, laesus non laedit, contumeliis vicem non reddit, detrahentibus sibi non detrahit, qui eum ode-*

runt non odit. Ecce ignis in quo sacrificium nostrum in terra debemus offerre. Nomen JESU idem est quod *Consiliarius*, quia consulit & ostendit viam cœli Greg. 25. Moral. 11. *Via Incarnatæ Sapientiæ est omnis actio quam temporaliter gessit. Viæ ejus sunt vivendi ordines quos ad se venientibus monstravit.* Sed an omnes hæc consilia sequuntur? proinde mendaces Christiani isti sunt in suo nomine. Ambr. 22. q. 5. cap. Cavete. *Mendacium est Christianum se dicere & opera Christi non facere.* Aug. lib. 4. de doctr. Christian. *Ex Sacramento unctionis vocabulum omnium Christianorum descendit & nomen ille frustra sortitur, qui Christum minimè imitatur.* Sed fortasse accidit quod tempore suo deplorat Greg. l. 1. c. 10. *Quidam idcircò Christianitatis vocatione signantur, quia Christi nomine sublimiter exaltato, penè omnes jam fieri Fideles erubescunt, sed esse negligunt quod dici gloriantur. Rem virtutis intimæ sumunt ad decorem visionis externæ, & qui ante supernum Judicem nudi conscientiæ infidelitate consistunt apud humanos oculos professione sancta verbo tenus palliantur. Quia digna fidei opera servare contemnunt, etiam fidem perdunt quam tenere videbantur, &c.*

In Festo S. Thomæ Apostoli.

QUantum salutem nostram amaverit S. Thomas, patet ex eo, quia volebat pro mundi salute mori cum Christo, & alios ad hoc ipsum hortatus Apostolos, *eamus & nos moriamur cum illo.* Plane geminus Christi, ut enim interpretatur Cornel. à lapide, Thomas significat geminum. Sed cùm Christus socium in hac re non admitteret, Vicario Petro Christi se junxit post Christi resurrectionem Joan. 21. & cum eo piscabatur præludendo piscationi hominum accepto verò Spiritu S. totum orbem pervolavit, nam ut Th. Stapleton. in tribus Thomis, in Europa Sueciam, Daniam Germaniam:

am: in America Indias: in Asia Parthos, Medos, Bactrianos: in Africa loquitur S. Chrysost. *Æthyopes Baptismo dealbavit.* Cùm verò ex hoc mundo cessit S. Franciscum Xaver. sibi substituit. Nam ut Rhò in varia Historia. Franciscus hic apud sepulchrum Thomæ cùm illud accessisset, *hausit Spiritum Apostoli & ejus factus gemellus.* Et ipse S. Thomas ante suam mortem id prædixit ut scribit Maffejus dum à mari in loco decem milliaribus germanicis dissito crucem lapideam erigeret, addito, cùm mare ad eum locum pervenisset, similem sibi in eas terras venturum, quod factum est tempore Xaveri. Sed etiam articulum de resurrectione, in quo tota nostra nititur fides præ omnibus Apostolis roboravit. Greg. hom. 26. *Plus nobis Thomæ infidelitas ad fidem quàm fides credentium discipulorum profuit, &c. Factus est testis veræ resurrectionis.* Cùm redivivi Christi palpavit latus. Ambr. serm. 32. *Sunt accedentes ad cor altum de majori spiritûs libertate & puritate conscientiæ, &c. Talis erat Thomas qui nisi suâ manu tangeret manus & latus, credere non volebat, pusilla fides sed de magnitudine animi miro modo descendens. Talis Moyses, aut me dele de libro vitæ, aut his parce. Talis David, Tibi dixit cor meum, te exquisivit facies mea.* Dilexit omnes Thomas & cum omnibus cœlum ingredi voluit. Bern. serm. 12. in Cant. *Si Dives quispiam mulieri pauperculæ dicat, ingredere tu ad prandium meum sed quem gestas infantulum relinque foris, quoniam plorat & molestus est nobis, nunquid faciet? Nonne magis eliget jejunare quam exposito pignore charo sola prandere cum Divite? Ita nec Moysi sedet solum se introduci in gaudium Domini sui, foris scilicet remanente populo, cui licet ingrato & inquieto vice Matris dolenter inhæret.* Tantùm amamus animas, quantum pro illis facimus, & cum Thomas plurimùm fecerit, summè illas dilexit. Qui verò animas amat, Christum amat. Hic probet suum amorem erga Christum Pater familias domi, &c. Greg. Pastoral. p. 3. *Si indigentibus proximis*

ximis ipsi quas habent pecunias absconderent adjutores procul dubio calamitatis extitissent, quo ergo reatu constringuntur aspiciant qui dum peccantibus Fratribus verbum prædicationis subtrahunt, morientibus vitæ remedia abscondunt. S. Bern. tales reos facit furti serm. 18. in Cant. *Sanè cavendum in his, aut dare quod nobis accepimus, aut quod erogandum accepimus retinere rem profectò proximi retines tibi, si verbi causâ, plenus virtutibus cum sis, nihilominus donis scientiæ & eloquentiæ adornatus, metu fortè, aut minus discretâ humilitate, verbum bonum quod posset prodesse multis, inutili imò & damnabili ligas silentio, certè maledictus qui frumenta abscondit in populo.* Quodsi insuper domi tuæ peccata permittis, particeps es illorum. Quidsi adhuc pravo ipsi præeant exemplo? Jer. 10. *Quia stultè egerunt Pastores, & Dominum non quæsierunt, propterea non intellexerunt, & omnis grex eorum dispersus est.* Reddent tandem pro grege suo rationem. Audiant S. Greg. in lib. Reg. lib. 5. c. 4. *Velut proditores quidam exercitus, arma Christianæ doctrinæ induunt, profitentur se Christianos, & per exempla subito parvulos Christi feriunt, quos velle protegere loquendo putabamus.* Quia loquuntur aliqui bene sed præbent mala exempla, cùm fortiùs moveat exemplum quam sermo. Quodsi neque sermo sit bonus, & pravum exemplum? Greg. hom. 15. *Plerumque, quod est gravius, qui propria dare debuerant, aliena diripiunt, plerumque si quos humiliter, si quos continenter vivere conspiciunt irrident. Considerate ergo quid de gregibus agatur quando Pastores lupi fiunt. Hi enim custodiam gregis suscipiunt qui insidiari gregi dominico non metuunt, &c.* Et Moral. lib. 26. c. 10. *Calumniatores rectè possumus dicere omnes iniquos, quantò morum vita distat à rerum substantia tantò gravior calumniator est, qui malè vivendo vim infert nostris moribus quàm qui violenter opprimendo, damna ingerit rebus.* DEUS loco sui tradidit nobis proximum ut in eum charitatem exerceamus, quomodo isti præceptum de charitate implent qui sunt animarum homici-

dæ? S.

dæ? S. Bern. insuper dicit esse perjuros in Ps. 28. Quis ascendet in montem Domini? *Non simus nobis inutiles ne in vano accipiamus animas nostras. Non simus inutiles proximo nostro, ne in vano ei jurasse probemur, &c. De juramento convenit spiritui ut agnoscamus debitum, & promissam fidem irritam facere vereamur. Omnes enim proximis jurati sumus, cum quibus in Ecclesiæ venimus unitatem. Et hæc professio fidei Christirnæ, ut qui vivit jam non sibi vivat, sed ei qui pro omnibus mortuus est, &c. Debitor es Sacramenti, cautione & propriâ professione teneris. Hic ergo accipiet benedictionem, à Domino DEO suo, hic qui unus accipit bravium.*

In Epiphania Domini.

MAgna fit hodie rerum mutatio jam relinquere incipit SynagogamChristus & Gentes amplecti. Jacob junior, hoc estGentes præripiunt benedictionem majori Esau, id est Judæis. Jam ipse Jacob benedictionem daturus per manuum impositionem nepotibusGen. 48. transponit manus, & supra juniorem ponit dexteram. Ecce Moyses Æthyopissam ducit uxorem, & Samson alienigenam. Ecce Isai. 9. *Populus qui ambulabat in tenebris videt lucem magnam.* Apparuit Magis in stella puerulus gestans crucem. Crux etiam apud Ethnicos magnum quid significabat, juxta Horum Apollinem notabat Ægyptiis spem futuræ vitæ. Antigono comparuit Crux in cœlo ex his literis formata ΥΓΕΙΑ sive *Ygeia* quod significat salutem. Plato literam χ quæ crucem exprimit, inter admirandas habuit. Secuti stellam magi, id est, viri doctissimi, ingrediuntur Jerosolymam, & impletur quod prædixerat Tobias c. 13. *Jerusalem civitas Domini luce splendidâ fulgebis, & omnes fines terræ adorabunt te. Nationes ex longinquo ad te venient, & munera deferentes adorabunt*

bunt in te Dominum. Et cap. 14. *Relinquent Gentes idola sua, & venient in Jerusalem, & gaudebunt in ea omnes Reges terræ adorantes Regem Israel.* Vultis etiam videre in persona hos Reges? ostendet illos Beda in Collectaneis. *Primus Melchior senex & canus, barbâ prolixâ, aurum obtulit quasi Regi magno. Secundus Gaspar juvenis imberbis, rubicundus, thus quasi DEO obtulit. Tertius, adolescens, fuscus, integrè barbatus Balthasar Myrrhâ oblatâ DEI Filium mortalem professus est.* Quæ etiam verba locuti dum offerrent munera, audire possumus Doctore Cypr. Ambr. Tertull. Hilar. apud Isai. 45. *Viri sublimes tui erunt, & post te ambulabunt, vincti manicis pergent, & te adorabunt, teque deprecabuntur. Tantùm in te est DEUS, & non est absque te DEUS. Verè tu es DEUS absconditus.*

In Festo S. Dorotheæ V. & Mart.

DUM S. Greg. hom. 12. Evang. de decem virginibus explicando, ad illud pervenit. *Date nobis de oleo vestro*, ait. *Quid est quod tunc à prudentibus oleum petunt? nisi quod in Adventu Judicis cum se intus vacuas invenerint, testimonium foris quærunt, acsi à sua fiducia deceptæ. Quia nos quasi sine opere repelli conspicitis dicite de nostris operibus quod vidistis.* Sed hoc est miserum. *Ite potius ad vendentes, olei venditores adulatores sunt.* Habuit Sancta testimonium intus.

Habuit inprimis testimonium veræ virginitatis, quantùm sit crimen virginem se extra ostentare, in corde non esse, ostendit Tertull. lib. de Pudicitia. *Siquidem post interdictam alienorum Deorum superstitionem ipsorumque idolorum fabricationem, post commendatam Sabbati venerationem, post imperatam Parentibus secundam à DEO religionem, nullum aliud in talibus titulis firmandis monendisque substruxit præceptum, quàm, non mœchaberis.* Virgo fuit

fuit sancta etiam inter Ethnicos, inter sollicitationes, &c. Etenim si absque Baptismi gratia, &c. Aliqui virginitatem servârunt, quomodo non turpe erit Christiano maculari? Salvian. de guber. lib. 7. *Quæ nobis rogo ante DEUM, aut vitæ esse aut veniæ spes potest, quando castitatem in Barbaris cernimus, & nec sic casti sumus?* Quare inprimis se domi continebat ut suasit Hieron. Eustochio Virgini. *Foris vagentur virgines stultæ, tu intrinsecus esto cum sponso quasi ostium clauseris, & juxta Evangelii præceptum in occulto oraveris Patrem tuum. Veniet, pulsabit, & dicet. Ego sto ad ostium & pulso, si quis mihi aperuerit introibo, & cænabo cum eo & ipse mecum. Et tu statim sollicita respondebis vox Fratris mei pulsantis & dicentis. Apori mihi soror mea, proxima mea, columba mea.* Attendebat sibi à minimis quæ possent esse noxiæ Virginitati, ut sunt somnus aut cibus multus, sociæ vanæ, vestitus mundanus, libri parum casti, oculorum liber iactatus, &c. Quæ enim à parvis superatur quomodo resistet majoribus? Bern. de S. Clemente Papa M. *Ut quid ergo non possumus & nos cum B. Clemente Christi calicem bibere? Sed fortè respondent aliqui possemus si opportunitas non deesset, sed persecutionis tempus cessavit. At ego fateor, non satis crediderim ita dicentibus, quid enim? quotidie ceditis puncturæ actûs unius, & mucroni vos arbitramini posse resistere? in minimis probate.* Studuit summæ humilitati, nam luxuria procedit ex superbia. Greg. 26. Moral. 13. in illud Oseæ 5. Spiritus fornicationis in medio eorum & Dominum non cognoverunt. *Qui ut ostenderet quod causa libidinis ex causa proruperit elationis mox subdidit dicens.* Ibid. *Et respondebit arrogantia Israël in faciem ejus ac si diceret culpa quæ per clarionem mentis in occulto latuit per carnis luxuriam in aperto ostenditur. Si Spiritus sub DEO premitur, caro illicitè super Spiritum non levetur, habet quippe spiritus commissum sibi dominium carnis si tamen recognoscat sub DEO jura legitimæ servitutis.* Nardus dedit odorem ait Cant. Bern. serm. 42. in Cant. *Nar-*

dus est humilis herba, ideò per hanc mihi videor non incongruè virtutem humilitatis accipere. Ex humilitate processit quod vanitatem in vestitu fugerit, quod ad virginitatem requirit Cypr. de habitu Virginum dum Virginem sic affatur. *Cæterum si tu te sumptuosius comes, & per publicum notabiliter incedas, oculos in te Juventutis illicias, suspiria Adolescentum post te trahas, concupiscendi libidinem nutrias, peccandi fomenta succendas, ut & ipsa non pereas, alios tamen perdas, & velut gladium te & venenum videntibus præbeas, excusari non potes quasi mente sis casta & pudica, redorguit te cultus improbus & impudicus ornatus, nec computari jam potes inter puellas & virgines Christi quæ sic vivis ut possit adamari.* Et Tertull. lib. de Virginib. velandis. *Ejusdem libidinis est videre & videri,* &c. *Et Virgines videntur quæ à viris aliquid petere possunt?* Occurrit idem hìc illi responso. *Scandalisamur inquiunt, quia aliæ aliter incedunt, & malunt scandalisari quam provocari. Scandalum nisi fallor non bonæ rei. Bonæ res neminem scandalisant nisi malam mentem. Si bonum est modestia, verecundia, fastidium gloriæ, soli DEO cupiens placere, agnoscant malum suum quæ de tali bono scandalisantur.*

Tale testimonium habuit Sancta de Martyrio, &c. Ut est in vita ejus. Nec desunt occasiones nobis Martyrii, nolit virgo consentire, persecutionem ideò patiatur, &c. Jam est quoddam Martyrium. Greg. Dial. lib. 3. cap. 27. *Duo sunt Martyrii genera, unum in occulto, alterum in publico, nam etsi persecutio desit exterius martyrii meritum in occulto est cùm virtus ad passionem prompta intùs flagrat in animo. Quia enim possit esse & sine aperta passione Martyrium, &c. Ex Joanne constat, &c. Per hoc quòd se omnipotenti DEO in corde mactaverunt etiam pacis tempore Martyres fuerunt.*

In Festo S. Josephi B. M. Virg. Sponsi CONCIO.

Desponsata Mater JESU Maria Joseph. Matth. 1.

PAuca Evangelistæ de S. Josepho nec mirum, quia toti fuerunt in describendo Christo Matthæus probat esse verum hominem juxta promissiones factas variis. Joannes toto Evangelio verum DEUM: Lucas verum Sacerdotem, ideoque illi bos appingitur ut victima. Marcus Judicem severum. Satis tamen dixerunt cùm virum Mariæ appellarunt. Cant. 4. vocat Spiritus S. B. Virginem *fontem signatum.* Quia ut in fonte quieto, ait Ambr. Sponsus ex sponsa videri potest. *Desponsata Joseph.* Ita & Moyses describit mundi creationem ubi oportebat agere de mundi conservatione, de concursu DEI, solùm dixit. *Quievit DEUS ab omni opere* relinquendo reliqua nobis consideranda. Ita Evangelista, *Vir Mariæ.* Quid in hoc considerandum, aperiam.

Certum est quod Matrimonium B. Virginis ex speciali Divina dispositione constiterit, nam cùm B. Virgo voverit virginitatem DEO, non alteri nupsit quàm illi de quo revelatum fuit quòd Virgo mansurus esset, unde etiam custodibus ejus Sacerdotibus dictum à DEO, ut non alteri daretur, quàm cujus in manu in templo consistentis virga effloruisset. Præterea cum illud Matrimonium assumptura erat protectionem, tum Filii ne videretur ex adultera natus si fuisset ex illa quæ non habebat virum, tum ne veluti adultera lapidaretur: tum ut haberet tutorem maximè in Ægypto, &c. Certum item quod

B. Virginem DEUS in filiam ſpeciali modo aſſumpſerat juxta illud. *Audi filia & vide*. inclina aurem tuam, cùm tibi Gabriel annunciabit, *obliviſcere domum tuam*, ad hoc non reſpice, quod ſis vi conditionis humanæ ancilla & mancipium meum, eris Mater Filii mei. Itaque DEUS debebat B. Virgini talem dare ſponſum qualem decèbat dare filiæ ſuæ, Matri Filii ſui, & quod Matrimonium decebat miraculis firmari, uti & firmatum eſt, talem decebat eſſe Tutorem & Patrem licet putatitium Filii ſui: jam verò ſi B. Virginem fecit plenam gratiâ & ſanctiſſimam, etiam Joſephum plenum: ſi illa ſuper omnes Angelos, ſaltem hic non infra omnes: ſi illa ſupra omnes ſanctos, ſaltem iſte inter maximos. S. Joanne Baptiſtâ *major non ſurrexit*, quia erat præcurſor Domini, & ob hoc vocatur Angelus, an non ſit par, ſi non majus officium, eſſe Patrem licet putatitium, verum tutorem Chriſti, verum maritum Matris DEI? Si Moyſes ad colloquium DEI admiſſus, quia duxit populum Domini ex Ægypto, non dubito & Joſephum qui duxit & reduxit populi Dominum: ſi Iſaiæ labia purgata de cœlo quia clarius cæteris de Chriſto erat prophetaturus, quidni totus Joſeph qui cum Domino circiter annis triginta habitaturus? Si Abraham benedictionibus impletus, quia figuram Chriſti in monte Iſaacum exhibunt, quid iſte qui ipſum Chriſtum, &c. Unde auſim dicere hunc Joſephum decus Patriarcharum; decus Prophetarum; decus Sanctorum omnium. Cant. 4. B. Virgo vocatur *fons ſignatus* quo ſigillo? Ambr. imagine Sponſi qui in ea velut in ſpeculo videbatur, ſcilicet per ſimilitudinem maximam quam cum illa habebat, ob hanc enim vocamus filium Patris, filiam Matris imaginem. Addo quod eſt majus. *Vir eſt caput mulieris*. Et quidem Joſeph factus DEI ſpeciali ordinatione & miraculo caput B. Virginis, miracula verò non poſſunt ullo modo fieri in atteſtationem falſi, igitùr verè caput erat: & quia DEUS illud

illud ordinaverat, tale erat caput quale verè decebat habere B. Virginem, id eſt, directorem, gubernatorem, Præſidem, quantus eſt Joſephus? Sed multo majus eſt, quia per hoc erat director Chriſti, iterum cogitare quantus eſt Joſephus? *Joſeph vir Mariæ*, igitur res ejus Maria, inde *fons ſignatus* illius imagine tanquam res ejus propria, ò quàm dives hoc ſuo theſauro Joſephus? ornamentum conjugum amor mutuus, quantùm hunc virum dilexit Maria, quæ cum in omni virtute fuerit excellentiſſima, certè etiam in amore ſui conjugis. DEUS *Adamo inſpiravit Spiritum vitæ.* Sed cur non etiam Evæ, utique & illa indiguit animâ? Reſpondet Baſil. Selevcus. *Quia in utroque conjuge eſt eadem anima.* Sic Joſephus vixit ac ſi animâ Virginis viveret: ſic Virgo, acſi animâ Joſephi, Hinc paritas magna. Eccl. 24. *Quaſi palma exaltata ſum in Cades* alii legunt. *Maritata in Cades.* Cui nubit palma? certè non quercui, ſed palmæ ſibi ſimili, ſic B. Virgo ſimili Joſepho. *Cades* ſignificat Sanctitatem, ſimili in ſanctitate. Illa palma victoriæ ſignum: de hoc Miſſa incipit. *Juſtus ut palma florebit.* Dixi ideò B. Virginem nupſiſſe B. Joſepho ut ab illo in ceceſſariis vitæ juvaretur, ſed jam hoc dictum corrigo & aliquid amplius dico. S. Germanus orat. de oblatione B. V. ait. *Nutrimentum per Angelos accepit.* Nutrita eſt dum eſſet in templo, per eoſdem etiam extra templum nutriri potuit. Inprimis datus illi Joſpeh ut conjugio protegeret à ſuſpicione adulterii, ut verus maritus. Quodſi maritus jam repræſentator Spiritûs S. ſicut ille conceptum Chriſti & nativitatem obumbravit, ita Joſeph reliquam vitam. Dixit Gabriel *Spiritus S. obumbrabit tibi.* Illa de ſe dicit Cant. 2. *Sub umbra illius quem deſideraveram ſedi.* Sub cujus? Palma ſub umbra palmæ, in hoc enim eſt conjuginm palmarum. l. c. *Sicut malus dilectus meus.* Cur non alteri comparat arbori? Palmam explicat. Hieron. *Reges olim inaugurabantur ſub umbra arboris fructuoſæ.* Ex quo hunc

elicio

elicio ſenſum B. Virginis: Non putate me infructuoſam licet palmæ nupſerim, eſt mihi hæc palma ſub cujus ſum umbra, malus. Philo Carpathius, per malum vult intelligi arborem fructuoſam. Multos mihi fructus attulit Joſephus, non ſolum victum, odore me virtutum recreat multiplici, foliis exornat verborum, colore pulcherrimo bonorum operum tingit. Judic. 4. Debora dum exercitus pugnat contra Siſaram ſedit ſub palma, ut ſciret exercitus quò recurrere pro auxilio & conſilio deberet. Sedet ſub umbra mali B. Virgo, ſciamus illò recurrendum: ſed ſpectando palmam. S. Tereſia affirmat, à B. Virgine obtineri quidquid per S. Joſephum petitur, & quid mirum? pomum eſt ſymbolum amoris, unum cor, una anima per amorem in B. Virgine & Joſepho, Petamus ſubſidia contra hoſtem Chriſtianorum cùm pugnamus contra Siſaram Duce Deborâ nimirum B. Virgine, petamus per Joſephum, de hoc prophetatum eſt, ſub nomine alterius Joſephi. *In verbis ſuis monſtra placavit*. Per monſtra Dan 7. deſcribuntur Monarchæ qui orbem totum devorarunt, & noſter hoſtis eſt ejuſmodi monſtrum. *Vir caput eſt mulieris*, itaque Joſepho annuente & B. Virgo nobis annuet. S. Joſephus eſt vir Mariæ, itaque bona Mariæ ſunt bona Joſephi, itaque de illis poteſt diſponere, ſic argumentatur S. Bonav. in ſpeculo. *Quæ ſunt uxoris ſunt viri, itaque Beatiſſima virgo totum theſaurum ſui cordis, quod Joſeph capere poterat, libentiſſimè ei effundebat*. Et pro ſe quidem ex hoc theſauro multa Joſeph accepit, accipiet & pro nobis. Hieron. contra Helvidium. *Dico ipſum Joſephum virginem fuiſſe per Mariam*. Cùm S. Antonius de Padva in concione dixiſſet. *S. Joſeph eſt magnus Sanctus*. Crux aurea viſa eſt ſuper caput ejus; largitur cultoribus ſuis crucem ſed auream Joſephus. Dabit nobis contra hoſtem, crucem qualis olim data Conſtantino. Dum conſiderat Chryſol. ſerm. 46. verba. *Deſponſata eſt Mater JESU Maria*

Joseph: ait. *Quid sibi vult, Sponsa Mater? si Mater non Sponsa: si Sponsa non adhuc Mater, suffecerat dixisse, cum esset desponsata Maria.* Non mirare Diue Doctor. Quia est Josephi Sponsa tantò est magis Mater, & ex quo Sponsa tantò magis statim Mater nostra.

Desponsata Joseph, igitur ut dixi, æqualis, igitur quæ sunt Virginis sunt Josephi. Illa precibus suis concurrit ad tollenda peccata nostra, & Joseph concurrit: quod de vetere Joseph dictum. Deut. 37. *Cornu monocerotis cornua ejus* tollit venena. Illa plena gratiæ, & iste. S. Ambr. èxhort. ad Virg. ubi considerat de Joanne, *Accepit eam in sua.* Id est B. Virginem, quæ, inquit, sua, utique omnia Joannes dimisit. Sed, respondet, variis repleti sunt donis à Christo Apostoli, in hæc recepit. *Neque enim Mater Domini intraret nisi ad possessionem gratiæ.* Sed multo magis illam recepit Josephus in sua. B. Virgo, *Mulier amicta sole, luna sub pedibus ejus, Corona in capite duodecem stellarum.* Et huic Josepho competit quod de illo vetere scriptum. Gen. 37. Vidi Solem & Lunam & stellas me adorare. Quærebatur de Sponso B. Virginis Cant. 5. *Qualis est dilectus tuus ex dilecto? Candidus & rubicundus.* Candidus propter lucem Lunæ, rubicundus propter lucem solis. *Electus ex millibus* ut David. Mores similes, hæc Virgo, iste Virgo. Illa timet esse Mater DEI: hic non intelligens neque suspicare malevolens, vult occultè illam dimittere sicut Petrus, *Exi à me Domine.* Illa obediens, hic obedit & in Ægyptum terram Paganorum abit.

Desponsata Joseph Mater JESU. Christus filius putatitius Josephi, *Nonne hic est fabri filius?* Sed modo speciali, quia Joseph vere Matris ejus fuit maritus: unde illi natus ut viro uxoris, nec refert quòd ab eo non sit genitus, nam si alicui in agro ejus nasceretur seges miraculosè, absque dubio ejus esset: itaque & Christus est Josephi. Natus est è DEO Patre Christus per intellectum, è Joseph per intellectum & voluntatem quia

consensit, ut Matris ejus esset maritus. Jam si Sap. 2. *Gloria Filii Pater est.* Talis debuit esse Joseph ut deceret eum esse Patrem DEI. Præterea Filius quodammodo Josepho obligatus, per Josephum enim hæres regni David, ut ostendit Cornel. à lapide; & ideò fortè Matth. 1. per Josephum ejus deducitur genus. Quia verò filius, est sub jure Patris, & ideò nomen illi Pater imponit, proinde si Adamus debuit esse in statu innocentiæ ut bestiis nomen imponeret, Gen. 2. Debuit multò magis esse Josephus ut imponeret Domino. Si Adamus debuit plenus esse sapientiâ, certè & Joseph. Si Adamus debuit intelligere naturas animalium cùm imponeret nomina juxta eorum naturam, debuit & Joseph Christi plenius quàm alii naturam, & quidsit Christus, quod est maximum. Nec refert, quia revelavit Angelus Jesepho, quale nomen erat impositurus: nam revelavit etiam Pater cœlestis Petro, quòd Christus esset Filius DEI, tamen *Beatus es Simon Bariona.* Obediebat Filius Matri, obediebat rursum Mater Josepho, & Agnus virginem Matrem & Josephum sequebatur contra ac scriptum Apoc. 14. *Virgines sequuntur Agnum.* Tobias cap. 12. Volebat dare Angelo dimidium substantiæ suæ, quia Filium sanum duxit & reduxit, quid illi debet Pater æternus? In honore fuit verus Joseph quia Gen. 41. aluit Ægyptios: in quo honore hic debet esse Joseph quia aluit Christum? Filius quamdiu est sub potestate Patris unam in jure cum eo constituit personam: itaque & Christus cum Josepho. Respiciebat Joseph Mariam sicut in sanctuario respiciebant se Cherubim, & in medio erat propitiatorium: ita hic in medio Christus. Communia Patris & filii sub potestate Patris manentis sunt bona, itaque Christi & Josephi. Si Moyses ex consortio DEI brevi factus admirandus, quidni & Joseph ex tam longoDEI consortio? De Matre gloriatur Christus: *TotaPulchra es.* Quidni & Joseph ita pulcher ut de

illo

illo possit gloriari? S.Th.1.p.q.27.a.5. *Quò aliquid magis appropinquat suo principio, magis de illo participat.* Ut quò magis igni propinqui sumus, magis calescimus: quò magis glaciei propinqui magis frigemus, at verò post Mariam quis magis propinquus esse potuit Christo quam Joseph? inde Gerson. *O admiranda Joseph sublimitas tua, ô dignitas incomparabilis?* Christus erat subditus Josepho, igitur labores suos in bonum Josephi vertebat. Si felix fuit Simeon quia tantum semel in manus accepit Christum, quid Joseph? Si domui Obededom benedixit Dominus quia arca in illa subsistit, quid Joseph? Si Joannes ad cæli arcana admissus quia semel in pectore Domini recubuit, quid Joseph? Felix Joseph ab Arimathia qui corpus Christi ad sepulturam obtinuit, quid iste? O verè magnus Joseph, ô verè vir Maris, & Maris Matris JESU.

In Annunciatione B. M. Virginis.

QUando Christus sanavit cæcum Joan. 9. misit illum ad Naratoriam Siloën, quod interpretatur *Missus*. Aug. tr. 44. in Joan. *Expuit in terram, de saliva sua fecit lutum, quia verbum caro factum est, Inunctus erat, & nondum videbat, misit illum ad piscinam quæ vocatur Siloë,* &c. *Jam quis sit missus, agnoscite: nisi enim ille fuisset missus, nemo nostrum à crimine fuisset dimissus.* Ad hoc *Missus* remittitur peccator, videamus quomodo per hoc à peccato dimittatur. Proponit sibi S. Chrysol. serm. 1. quare sit ad S. Virginem Angelus missus, dat fundamentum ex quo respondeatur. *Ut homo cursibus eisdem quibus delapsus fuerat ad mortem, rediret ad vitam; agit Angelus cum Maria de salute, quia Angelus cum Eva egerat de ruina, ut nostræ perditionis initio conveniens nostræ reparationis principium responderet.* Quod ipsum ulteriùs explicari potest ex Dami. serm. de Annunc. *Per ipsam,*

& cum ipsa, & in ipsa, totum hoc faciendum decernitur, ut sicut sine ipsa nihil est factum, ita sine illa nihil sit refectum. Et Andr. Creten. Orat. de dormitione B. V. *Sola præter naturam electa fuit ad naturam renovandam sola deservit Opifici naturæ.* Mirari poterat aliquis, quare Angelus dum S. Virg. solutat, nomen ejus non ponit, sed solùm ponit. *Ave gratia plena.* Maria significat stellam maris, nondum fuit talis stella, quia nondum consenserat. Redeamus ad verba Chrysol. & ex illis ita discurramus. Primâ die lux à DEO creata, hîc virtus Altissimi obumbrat, nunquam est umbra nisi ubi lux. Secundâ dividuntur aquæ ab aquis. Apoc 17. Aquæ multæ, populi multi, hîc divisio fit, novum Regnum Christo erigitur, *regnabit in domo David,* &c. Tertiâ separatur terra ab aquâ, Alb. M. 17. Missus. *In Nazareth annunciatur Christus nasciturus, quia in flore speratur fructus processurus, flos hic omnibus se exhibuit medicinam, confecit sensum, refecit corpus.* Nazareth enim significat floridum, Die quartâ Sol & astra sunt producta, hîc verò *venit lux in mundum.* Rom. 13. *Nox præcessit, dies autem appropinquavit.* Die 5. Ex aquis aves & pisces prodierunt, hodierna dite tot sanctos producit. Sextâ, Adam creatus, hîc novus Adam producitur. Septimâ, DEus ab opere quiescit, hîc in utero quiescit. Bonav. in Luc. 1. *Sicut homo primus fuit conditus ad totius mundi complementum sexto die, sic secundus homo, scilicet Christus, incarnatus sextâ ætate, & sexto millenario ad totius creaturæ perfectionem.* Ibi dixit, *Crescite & multiplicamini,* hîc dedit illis *potestatem filios DEI fieri.* Quies in cœlo est, Andr. Jerosol. *Universi cœlestium potestatum Ordines magno gaudio exultant ob DEI reconciliationem nobiscum.* Et hoc factum est per verba. *Fiat mihi,* &c. Tertull. lib. de Orat. c. 2. docuit nos DEUS orare, Pater noster, cur non Filius noster, siquidem hic homo factus? *In Patre Filius invocatur, nec Mater quidem præteritur, siquidem in Filio & Patre Mater recognoscitur.* Invo-

Invocamus post DEUM S. Matrem. Quia ut Bern. super Missus *Quantum sine personali unione conditio creaturæ patitur, luci illi inaccessibili videtur immersa.* Aliis sanctis Apoc. 14. *Nomen ejus & nomen Patris in frontibus scriptum.* Aliæ virgines sequuntur Agnum, ista sole amicta. Bern. serm. signum magnum. *Illo igne labia Prophetæ purgantur : illo igne Seraphim accenduntur. Longè verò aliter meruit B. V. non veluti summatim tangi, sed operari magis undique & circumfundi, & tanquam in ipsò igne concludi.* Bernardin. tom. 3. serm. de Joseph. *Fuit B. Virgo creatura, nobilior omnibus creaturis, quæ in humana natura fuerunt, aut possint, aut potuerint generari.* Inde Dami. serm. 46. *Meritò B. Virgo dicitur Oriens orientis, fons fontis vivi, origo, principium.* S. Th. in Catena ad Luc. 1. *Totam sibi hauserat Spiritûs S. gratiam.*

Ita facta mundi recreatio, sed etiam conservatio per B. Virginem, doctrina Evangelica conservat Ecclesiam Bern. in Salut. *Scientiarum Sanctarum scientia Maria.* Sed clariùs Rupert lib. 5. in Cant. ubi eam vocat. *Prophetissam Prophetarum & Magistram Magistrorum*, id est Apostolorum illa enim ut Hieron. serm. de Assumpt. *Forma disciplinæ Christi*, de illa Cant. 4. *Sicut turris David collum tuum, quæ ædificata est cum propugnaculis* Pagninus legit. *Quæ ædificata ad docendum.* Alii, *quæ constructa ad disciplinas.* De illa Dam. serm. 23. *Totius est Religionis assertio.* De illa Germ. Orat. de Nâtiv. *Non scriptum sanctitatis folium, veteris novique testamenti sigillum.* Ubi legimus Prov. 8. *Ego sapientia babito in consilio, &c.* Salazar legit. *Habito in concilio, & eruditis præsum cogitationibus.* Apostoli Jerosolymis celebrarunt concilium, illi B. Virgo præfuit teste Rupert. lib. 1. in Cant.

In Eadem Annunciatione.

CUm verbum in carnaretur, nuptiæ fiebant, ad has B. Virgo ut

go ut esset Mater est invitata, & quia Mater, debebatur illi primus locus, sed ipsa jam tum fecit, quod postea docuit Filius Luc. 14. *Cùm invitatus fueris ad nuptias recumbe in novissimo loco.* Ancillæ accepit locum, sed DEUS jussit illam ascendere superiùs & videamus quàm altè. Ascendit ad hoc ut gloriam quasi eandem habeat cum Filio. Arnold. Carnoten. lib. de laud. Virg. *Filii gloriam non tam comunem judico cum Matre quàm eandem.* Si eadem gloria, ergo qui se recognoscit servum Christi etiam agnoscat se B. Virginis servum, qui illum Dominum, hanc Dominam: qui illum Patrem, hanc Matrem: qui illius honorem amat, etiam istius, si illi Angeli serviunt, etiam isti, &c. Sed istâ S. Virginis exaltatione non contentus Filius, adhuc illi adjicit, ut esset sui Domina, quia ille se facit ejus subditum. Paret sibi non imperant, sed subditis. Bern. serm. 2. supra Missus. *Quòd DEUS fœminæ obtemperet, humilitas absque exemplo, quod DEO fœmina principetur, sublimitas sine socio.* Sed etiam ampliùs exaltavit, ut fieret homo Filius in ejus potestate reliquit, quod est ferè idem ac vitam Patri relinquere in arbitrio Pauli, ut si dicas Petro, dabo tibi vitam, si voluerit Paulus; si ille noluerit non vives, hoc verò majus est quam dare gloriam, dominationem, quia vita his melior, nisi illa consensisset, non factum fuisset verbum caro: nisi dixisset. *Fiat mihi,* &c. Sed ampliùs processit Filius in exaltanda S. Matre. Gloriam enim suam, imperium, videtur S.Matri tribuere, quasi propter illam à Patre ista acceperit ita enim hoc orat à Patre. Ps. 85. *Respice in me, & miserere mei, da imperium puero tuo, & salvum fac filium ancillæ tuæ.* Quasi diceret, hæc da mihi, quia sum Filius ancillæ tuæ. Ita Aug. explicat. *Salvum fac Filium ejus, cujus Mater respondit, Ecce ancilla,* &c. Poterat certè multa alia Christus allegare: sed quia meminerat Patrem hic verbis *Ecce ancilla*, permotum ad vitam sibi dandam: Patri eadem repræsentat, ut & alia det sibi bona,
quæ

quæ licet illi debebantur titulo hæreditario tanquam vero non adoptivo Filio, etiam titulo Maternæ humilitatis petit, nam ut docent Bern. ſerm. 2. de Annuat. B. V. Ildefon. ſerm. 2. de Aſſumpt. Damaſcen. de eadem ſerm. 1. cùm B. Virgo dixit, *Ecce ancilla* per hoc obtinuit ut fieret Regina omnium, allegat ergo Filius hoc ipſum. *Ecce ancilla, filius ancillæ* ac ſi diceret, debetur mihi imperium à te Pater quia ſum tuus Filius qui es Rex omnium, ſed etiam ex iſta ratione da mihi illud quia ſum Filius ejus, quæ per verba *Ecce ancilla* meruit ſupra omnia imperium. Hinc duo diſcamus. 1. Quòd inter virtutes maximè DEO placeat humilitas, unde Greg. hom. 7. *Qui ſine humilitate virtutes congregat quaſi in vento pulverem portat, & unde aliquid foris cernitur, deteriùs intus cæcatur.* Et idem notat in Ezech. hom. 10. *Electi hoc ſemper in aliis attendunt quod à DEO melius acceperunt quàm ipſi, ita reproborum metus nunquam conſiderat quid alter boni ampliùs quàm ipſi, ſed quid boni ipſi ampliùs quam alter, habeant.* Ubi & medium ad humilitatem perveniendi, & ſignum prædeſtinationis innuit. De cætero Bern. de dono ſpiritûs cap. 2. *Multo melius eſt peccatorem eſſe humilem, quàm Juſtum arrogantem.* Sed & S. Ephrem ſerm. de recta vitæ ratione. *Qui ab humilitate recedit, incipit à DEO derelinqui, quem autem relinquit DEUS, à malo ſpiritu vexatur quemadmodum Saul.* Sed quid eſt iſta humilitas? B. Iſaias Abbas. *Humilitas nec linguam habet quâ de aliquo negligente aut ſuperbo loquatur, neque oculos quibus aliorum errata perſpiciat, neque aures quibus ea quæ animæ ſuæ non proſunt audiat, nihil denique habet negotii niſi cum peccatis ſuis.* Alterum eſt ut B. Virginem valde æſtimemus, honoremus, quia illi magna fecit DEUS, & ſuper alias Creaturas poſt Chriſtum exaltavit. Eccl. 24. *Primogenita creaturarum.* Primogeniti ſolebant in conviviis benedicere Fratribus, ut ſcribit Abulen. & Ligoman. Benedicat nobis.

In Ea-

In Eadem Annunciatione

MIsit DEUS Filium ſuum ut Legatum ad homines. Chryſoſt. hom. 11. in 2. Cor. *Miſit Filium Pater exhortari & legatione fungi apud humanum genus.* Illo mortuo, ſubſtituti ſunt Apoſtoli, 2. Cor. 5. *Legatione fungimur pro Chriſto.* Et tam diligenter huic officio incubuerant, ut etiam S. Paulus orationes aliorum expetierit ad impetrandum felicem ſucceſſum. Epheſ. 6. *Orantes pro me ut detur mihi ſermo in apertione oris mei cum fiducia notum facere myſterium Evangelii pro quo legatione fungor.* Nos in legatione ſuccedimus Angelo Gabrieli dicenti. *Ave gratiâ plena.* Videamus quomodo illiud negotium impleamus. Legatio noſtra eſt ad nobiliorem Perſonam quam fuerat Apoſtolorum; illi ad peccatores, nos ad Matrem DEI. Gabriel ivit ad Virginem Sanctam, ſed nos ad Sancti Sanctorum, quia tunc non fuit Mater DEI, modò eſt. Paulus in negotio ſalutis alienæ, nos in noſtræ. Et tamen propter alienam quid non fecit? nos quid propter noſtram? nec ſalutem noſtram conſequi feliciùs poſſumus quàm per B. Virginem. Bern. ſerm. de Aquæ ductu. *Plenâ eſt gratiâ, & gratiam adhuc invenit, digna prorſus invenire quod quærit, cui propria non ſufficit plenitudo, nec ſuo poteſt eſſe contenta bono, petit ſupereffluentem.* Quæ ſcilicet in nos per illam effluat. Hæc ſolata conjuges in Cana Galilææ cùm vinum deficeret, &c. Vidit Joan. in Apoc. Sole amictam mulierem Bern. ſerm. Signum magnum. *Ea eſt quæ velut alterum ſolem induit ſibi,* B. Virgo *quemadmodum enim ille ſuper bonos & malos indifferenter oritur, ſic quoque ipſa, præterita non diſcutit merita, ſed omnibus ſeſe exorabilem, omnibus ſeſe clementiſſimam præbet.*

In Eadem Annunciatione.

GAbriel idem est quod fortitudo seu virtus DEI, hic ad S. Virginem mittitur. Bern. super, hom. 1. *Non discordat nomen à nuntio, DEI quippe virtutem, Christum, quem melius nuntiare decebat quàm hunc quem simile nomen honorat?* Solam S. Virginem invenit. Ambr. lib. 2. de Virginibus. *Quemadmodum sola cui tot libri adessent, tot Archangeli, tot Prophetæ? Denique & Gabriel ubi revisere eam solebat, invenit, & Angelum Maria quasi viri specie mota, trepida; quasi non incognitum audito nomine recognovit.* Factum hoc est in Nazareth per quod finis Synagogæ proximus indicabatur. Nazareth idem est quod flos. Bern. l. c. *In Nazareth Christus nunciatur nasciturus, quia in flore speratur fructus processurus.* Adveniente fructu flos decidit. Christus est fructus, flos erat Synagogâ. *Sed prodeunte fructu flos decidit, quia veritate apparente in carne figura pertransiit.* Flores erant figuræ Christi venturî quæ dabantur Judæis. *Si flos non decidit, ubi ergo regnum, ubi Sacerdotium, ubi Prophetæ, ubi templum, ubi denique magnalia illa de quibus gloriari solebat Ps. 77. Quanta audivimus & cognovimus ea?* Idem ex serm. parvis 5. *Dies diei eructat verbum. Dies diei Angelus Virgini, dies Angelus propter beatitudinem, Virgo dies propter integritatis virtutem. Et nox nocti indicat scientiam, serpens nox propter malitiam, mulier nox propter ignorantiam.* Dies est, umbræ figurarum cessant, nox reparatur, per aurem dæmon ingressum habuit ad Evam, per aurem Christus ingressus ad S. Virginem, id est, præeuntibus verbis Gabrielis. Bern. in Pentec. serm. 2. *Missus est Gabriel à DEO, ut verbum Patris per aurem Virginis in mentem & ventrem illius eructaret.* Hîc jam nostra fortuna superat Angelicam, nos possumus dicere DEUM Fratrem nostrum, quod illi non possunt; nos, quia

DEI Filius eſt Frater noſter, poſſumus dicere DEUM Patrem noſtrum, quod illi non poſſunt. Jobius Monachus 3. de Incarnat. c. 15. apud Photinum. *Abſurdè faciunt qui mallent Angeli quàm homines eſſe; nam etſi ſint illi doloris, morborum, & mortis expertes, cognatum DEUM Fratremque non habent.* Habemus nos dolores & mortem, ſed DEUS noſter in his ſocius. Et propter hanc Incarnationem ita nobis videndum, ne id de nobis dici poſſit, quod ne Angelo conveniret. Tanta eſt ſublimitas noſtra. Advertit hoc Chryſoſt. hom. 3. in 1. Epheſ. *Revereamur caput noſtrum, reputemusque quàm adorandi capitis corpus ſumus.* Quid fieret ſi caput ſanctum cœlo digniſſimum, manus inferno, &c. Hoc nos in tribulationibus animet. Chryſoſt. l. c. *Si es Chriſti Corpus, Crucem tolle, nam & ipſe hanc tulit: fer ſputa, fer colaphos, fer clavos, fecit id corpus ab omni labe doloque alienum.* Chriſtus carne ſumptâ in tantum nos dilexit, ut quaſi nos in Sponſam ſibi rapuerit. Greg. 30. Moral. c. 16. *Labani filiam Jacob abſtulit, quia ei per Prophetam Pſ. 44. dicit. Obliviſcere populum tuum & domum Patris tui.* In tantum dilexit, ut propter nos quodammodo ſit factus ſerpens, ut illum ſerpentem qui nos per Evam perdidit deſtrueret. Ambr. 3. off. 14. *Projecit* Moyſes *virgam & ſerpens factus eſt, qui devoravit ſerpentes Ægypti, ſignificans quòd verbum caro fieret, quæ ſerpentis diu venena vacuaret per remiſſionem & indulgentiam peccatorum. Virga eſt enim verbum directum regale plenum poteſtatis, inſigne imperii. Virga ſerpens facta eſt, quoniam qui erat Filius DEI ex DEO Patre natus, filius hominis factus eſt natus ex virgine, qui quaſi ſerpens exaltatus in Cruce medicinam vulneribus humanis infudit.* Hoc myſterium videns in ſpiritu Jacob, adoravit. Gen. 47. *Adoravit Iſraël Dominum converſus ad lectuli caput.* Hebr. 11. Legit S. Paulus cum LXX. *Adoravit faſtigium virgæ ejus.* In quem locum Pauli Chryſoſt. *Jacob adoravit Chriſtum in ſuo typo, & adorandum ſignificavit à Fratribus*

tribus & nationibus. Occaſio adorationis fuit, cùm moreretur Jacob viſitavit eum Joſeph Filius ejus & juravit ſe ejus corpus non relicturum in Ægypto, ſed in terram Chanaan translaturum, quo jûrante adoravit Jacob ſummitatem virgæ Joſephi, quam ut Prorex in manu gerebat, id eſt ſceptrum, in ſummitate virgæ flos erat, ſciverat Jacob egreſſurum de radice Jeſſe virgam hunc florem adoravit. &c.

In Cœna Domini.

JUdic. 14. Samſon cum Leone decertavit, & raptum ex illius ore favum attulit Matri, ita Chriſtus cum morte pugnans, tanquam favum dedit Euchariſtiam Eccleſiæ ſed hæc nocet malis, ſicut arca in templum Dagon introducta. Et ſic decipiuntur aliqui, qui malè communicant, interea blandiuntur ſibi, ut ille Dives Luc. 16. *Anima mea habes multa.* Opus eſt fide Moyſes non permiſſus rubum ardentem accedere niſi ſolutis calceamentis, quæ erant ex pelle animalis, quod amplius non cognoſcit, quàm quod ſenſu percepit, ſed neque intellectus myſteria capit. *DEUS habitat lucem inacceſſibilem*, ſeu *In ſole poſuit tabernaculum ſuum.* Qui ſolem vult fixè intueri excæcatur. Ea quæ videmus, non percipimus; quid Divina? Dic quomodo magnes attrahit ferrum, acus magnete illita vertitur ad ſeptemtrionem, fulmen ſolvit gladium illæsâ vaginâ, Remora naves ſiſtit, anima noſtra ſpiritualis corpori unitur, & tota eſt in una parte, tota in toto? non intelligere ſed credere DEUS nobis mandavit ſua myſteria. Pſ. 70. *Quia non cognovi literaturam introibo in potentias Domini* Genebrard. *Quia non ſatis intelligo myſteria DEI magnitudinem aſſerentia, veniam ad potentias DEI recolendas, ſicque potentia DEI eſt ſuperior noſtro captu.* Accedendum cum charitate, nam peccata guſtum tollunt, ſicut abſtule-

runt Judæis circa manna. Num. 21. *Anima noſtra nauſeat ſuper cibo iſto.* Et tamen fuit cibus Angelorum, cepas appetebant. Hoc ipſum etiam in tactu evenit Jer. 5. *Percuſſiſti eos & non doluerunt.* Hic Chriſtus oſtendit quantùm nos diligat, ſicut in teſtamento oſtendimus hoc ipſum, quando maximam partem alicui inſcribimus. Unde aliqui Principes templis quæ amant ſua corda inſcribunt ut in iis ſepeliantur. *Hic calix novi teſtamenti.* Dedit ſe quidem Chriſtus etiam Angelis, ſednon ita ut ſit res illorum, nobis ſe dedit teſtamento, & quidem ſingulis, ſic de illo participare poteſt pauper ac dives & dicere poteſt, *Dominus pars hæreditatis meæ.* Teſtamento animam inſcripſit, *Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum.* Homines DEO inſcribunt Animam, bona Amicis, corpus terræ. Nos terra, Nobis ille dedit corpus, bona non habuit. Aug. in Pſ. 98. *In ipſa carne hic ambulavit, & ipſam carnem nobis manducandam ad ſalutem dedit.* Et ſic impletum Eccleſ. 12. *Revertatur pulvis in terram ſuam, unde erat: & ſpiritus redeat ad Dominum qui dedit illum.* Sed nos Chriſti corpus non convertimus in nos: ſed ille nos convertit in ſe. Reliquit nobis corpus quod valdè dilexit, & ratione cujus appellabat ſe Filium hominis, & hoc toties. Cùm DEUS animaret Adamum inſpiravit in illum: modò cum hominem roborat dat illi corpus ſuum. Lac Matris maximè nutrit Infantem, nos Chriſti ſangvis. Cùm peccâſſet homo, fugiebat DEUM, factus eſt DEUS homo, ne illum fugeret ampliùs homo, modò cum ex mundo pellitur Chriſtus, *pridie quàm pateretur*, fit illi cibus, invenit modum quo per mortem non divideretur ab homine. Et ſic *in finem dilexit nos*, quia nobiscum in Sacramento manebit ad finem mundi, de quo Nazianz. *Magnum inventum, abſens præſentia, & præſens abſentia.* Abſens quia non videtur, eſt tamen præſens. *In finem dilexit* propterea S. Cypr. hoc Sacramentum vocat, *ultimam menſuram* ſcilicet chari-

charitatis, Garzias. *Omnia in unam Eucharistiam Christus, & opera & gratias asservavit, in illa thesaurorum dona cumulavit, omnes amoris divitias in istam arcam effudit.* Sicut quando donatur monile, dantur & gemmæ quæ in eo continentur: ita cum dedit corpus & sangvinem, dedit investigabiles divitias Personæ suæ convenientes, benedictionem, dona supernaturalia, satisfactionem, donavit. Bern. in illa. *Conscidisti saccum meum.* Considerat corpus Christi fuisse thesaurum, in eo sunt adiumenta ad nostram vitam emendandam, ita ut plus una communio devota prosit ad hoc quam reprehensiones, exemplum est in discipulis euntibus in Emmaus, qui ex nulla re ita profecerunt, atque dum Christus illis fregisset panem. In hoc thesauro corporum nostrorum sanitas. *Ecce lignum vitæ.* In hoc vita æterna. *Qui manducat me, vivit propter me. Sicut vivo propter Patrem, sic vivit propter me.* Vivit eâdem vitâ quâ Pater, & nos eâdem vivemus quâ Christus, ut dicere possimus. *Vivo ego jam non ego, vivit vero in me Christus.* Quò altiùs ascendere possumus, non solùm nos facit cohæredes, sed in se mutat. *Quid retribuam Domino?* Suggerit quid. *Calicem salutaris accipiam.* Contemnit hanc gratiam qui illâ non utitur, qui mavult bobus, prædiis vacare, &c. Quam ad cænam venire.

In Festo S. Georgii Mart.

SAnctum hunc Græci in suo Martyrologio vocant magnum Martyrem & antesignanum, similis Equiti misso celitus 2. Machab. 11. *Apparuit Eques in veste candida, armis aureis, hastam vibrans, tunc omnes benedixerunt misericordem Dominum, & convaluerunt animis, non solum homines, sed bestias ferocissimas, & muros ferreos parati penetraret.* Hujus Sancti ope Nicephorus Imp. victoriam in bello obtinuit. Cedren. in compendio. Hu-

jus ope Gunibertus Rex Francorum, apud Paul. Diacon. in gestis Longobardorum cap. 5. Hujus ope Edoardus tertius Rex Francorum, & alii complures. Niceph. lib. 7. c. 15. Baron. tomo 7. Serarius in Litaneaticis lib. 2. quæst. 20. Quare merito illum Missale Æthyopicum vocat, Sydus honoris & Stellam splendidam. Hujus sacras reliquias studiosè conquissivit S. Germanus qui Jerosolymam profectus à Justina Imperatrice brachium ejus inpetravit, & Parisios detulit. Amoniscis. lib. 2. de gestis Francor, cap. 20. & lib. 3. c. 9. Hujus Zacharias Papa caput reperit cum inscriptione nominis & in templo ejusdem Martyris reposuit, ut est in libro vitæ Pontif. Extat etiam nunc templum ejus in Prospoli urbe seu Lidda in qua passus, Tyrius lib. 7. belli sacri. Hunc Venantius Fortunatus celebravit epigrammate lib. 1. epigr. 13. Non obfuit in hoc sancto militia virtuti. Bern. serm. ad Milites templi cap. 1. militem comparat Martyri. *Quàm gloriosi revertuntur victores de prælio, quàm beati moriuntur Martyres in prælio.* Rupert. Præfat ad librum de victoria verbi DEI, de Machabæis militibus ait. *Eorum bellicam defensionem non minus quàm indefessam Martyrum patientiam in S. Ecclesia legendo & cantando celebramus.* Sed vestis sit candida, sit vita casta. Tertull. de Pudicitia. *Pudicitia flos morum, honor corporum, decor sexuum, integritas sangvinis, fides generis, fundamentum sanctitatis, præjudicium omnis bonæ mentis.* Arma Equiti fuerunt aurea, per aurum in scriptura significatur charitas, ex amore DEI, Ecclesiæ, Patriæ debent sumi arma, non ad duellum, vindictam propriam, &c. Ambr. in Hexam. *Procul esto à magnanimis cupiditas ultionis.* In vitis PP. cùm quidam omnino vellet se vindicare, ita orabat quidam senior lib. 3. *DEUS jam non opus habemus tuo judicio, neque nobis necessarius es ut curam habeas de nobis, quia nos ipsi, sicut Frater iste dicit, & volumus & possumus nos vindicare.* De invocantibus DEUM in vindicem

dicem, ita apud Loberium de Fortitudine & Constantia. Aug. *Judex dicit occide, & tortor occidit, tu quando dicis DEO, occide inimicum meum, te facis Judicem, & DEUM quæris esse tortorem.* Vibrabat Eques hastam, armis utebatur Patriis, &c.

In Inventione S. Crucis.

QUid in Majo, mente amæno, crux facit? Imò facit, quia exhilarat, sicut si quis reperiret arma quibus é servitute dura per aliquem liberatus fuit, & quibus solis si reciderit in servitutem se potest liberare. S. Leo serm. 8. de Passione. *O admirabilis potentia crucis in qua & tribunal Domini, & judicium, & potestas Crucifixi.* Abduxerat Tyrannus mundum in captivitatem, misertus illus Christus Cant. 7. *Ascendam in palmam & apprehendam fructus ejus.* Delrio ita legit, *Ascendam in crucem & vincam Tyrannum.* Est etiam judicium in cruce. *Nunc Princeps hujus mundi judicatus.* Est potestas Crucifixi. Quia velut rem suam signant sigillo, ita ille nos in Capite Adæ sangvine suo obsignavit. Jo. Molamus de Sanct. Imag. cap. 17. quærit cur ab antiquo soleat appingi caput Calvariæ humanæ Cruci ut in eam stillet sangvis, & ait, esse traditionem, quòd in monte Calvariæ sit Adam sepultus, & ita ejus caput appingi. De ipsa etiam cruce Didacus della vega Francisc. asserit ex gravissimis Authoribus & Historia S. Crucis, dum Adam fuisset moriturus, mandavit Filiis ut irent ad paradisum, & ab Angelo custode paradisi impetrarent aliquem ab eo ramusculum de Arbore vitæ; tulerunt illi, sed jam mortuum invenerunt Adamum, quocirco illum ramum in tumulo ejus plantarunt, qui tandem in arborem excrevit, dum Salomon templum ædificaret, excisa in usum fabricæ est illa arbor, sed nunquam aptari potuit, itaque abjecta super aquam ut ex ea fieret ponticulus. Regina

Saba

Saba, ut hoc lignum vidit, edocta Divinitùs futuram ex eo crucem, adoravit, & prædixit in ea quendam suspendendum propter cujus mortem periturum esset regnum Israël, quocirce Salomon illud lignum jussit defodi in piscina, sed lignum enatavit. Addunt alii hoc ligno fuisse agitatam in piscina Probatica aquam, post cujus motum sanabatur æger qui prior aquam ingressus. *Ecce potestas Crucifixi.* Ad hanc aspersionem capitis Adæ potest illud adduci Heb. 12. *Acoessistis ad aspersionem sangvinis melius loquentem quàm Abel.* Vox sangvinis Abel Gen. 4. clamabat vindictam, hæc aspersio clamat *Emundationem conscientiarum nostrarum ad serviendum DEO viventi.* Hujus erat effectus & signum, quia pendente in Cruce Domino, vivi percutiebant pectora, mortui resurgebant, & teste Anonymo Græco apud Gretf. tom. 2. *Mors subitò refugit in orcum.* Ideò *Nos gloriari oportet in Cruce Domini nostri.*

De Eadem Inventione S. Crucis.

NOn est ita horribile, ut putant homines, crucem invenire, credit S. Bern. de S. Andr. serm. 1. *Si fuerit qui colligat semper lignum crucis, fructificat jucunditatem, oleum lætitiæ stillat, balsamum sudat spiritualium charismatum, non est sylvestris arbor crucis, apprehendentibus eam.* Mira hæc & in speciem creditu difficilia, propterea profundiùs inspiciamus. Dicta Bernardi illa vox faciliora intellectui reddit, *apprehendentibus eam.* Variè crucem varii apprehendunt. Alii pretio conducti ut Cyrenæus teste Vega, alii coacti ut latro malus, at qui fructus ejus supradictos percipere volunt, ferant ut Christus. Hebr. 12. qui, *proposito sibi gaudio sustinuit crucem.* Ad ferendam hoc modo hortatur *2. Petr. 3. Nemo patiatur vestrûm ut homicida, aut fur, aut*

maledicus

maledicus, aut alienorum appetitor. Isti enim illibenter ferunt crucem. De Christo dicitur Cant. 7. *Statura tua est assimilata palmæ, & ubera tua botris.* In Palæstina solent plantare vites penes palmas, & illæ se istis innectunt, & ita crescunt, palma significat crucem, an non libenter se vitis alligat palmæ, si enim humi jaceret cum fructibus suis putresceret, botri sustinent se premi, & sic vinum fundunt. Christus, proposito sibi gaudio sustinuit crucem, quia aspiciebat quantum gaudium habiturus ex sua redemptione videndo quod multi essent futuri sancti, per quos gloria Patri suo accresceret, hoc ipsum nobis faciendum. Dura crux sed qui eam fert laudem à DEO meretur, & de sua salute certior redditur, Bern. serm. de verb. Apost. Qui gloriatur in Domino glorietur, &c. *Quid sibi vult, quod, non qui seipsum commendat ille probatus est, &c. Quis est qui in hoc sæculo commendat? DEUS. Quomodo commendabit veritas eum qui adhuc reprehensibilis invenitur? Denique, ego inquit, quos amo, arguo, & castigo. Hæccine commendatio tota? prorsus, quantùm mihi videtur ipsa est, nec testimonium amoris ejus nullum certius, nullum credibilius in hac vita quam quod desiderat Propheta Ps. 140. Corripiet me Justus in misericordia & increpabit me.* Regnum cœlorum significatur per arcem Sionis; vi debet capi 2. Reg. 3. Arcem Sionis oppugnabat David, eam insederant Jebusæi, qui confisi loco munito, ad illudendum Davidi, cæcos & claudos posuerant defensores, proclamando. *Non ingredieris huc nisi abstuleris cæcos & claudos & deviceris eos.* David proposuit præmium suis militibus si quis percusisset Jebusæum, & titigisset domorum fistulas, & abstulisset cæcos & claudos, quo audito Joab unus è militibus Davidis, ut narrat Abulen. ex traditione Hebr. admovit arborem palmarum monti Sion, per eam sursum evasit, & cum militibus qui illum secuti, evasit in montem ac perfecit negotium. Et pro hoc facto creatus est Dux militiæ, ita Christus per cru-

cem aſcendit cœlum, & qui ſequuntur, idem cœlum capiunt *Aſcendam palmam & apprehendam fructus ejus.* Fructus in palma ſolùm ſunt in vertice, fructus verò hic eſt arx Sion, cœlum, hunc nobis proponamus, durum quidem eſt attendere crucem, ſed fructus eſt præclarus, quo guſtato abſtergetur omnis lachryma. Bern. ſerm. de diſcip. euntibus in Emaus. *Crux eſt ſtatera corporis Chriſti, qnam deſiderabat, qui dicebat Job. 6. Utinam appenderentur peccata mea quibus iram merui, & calamitas quam patior, in ſtatera. Crux facta eſt ſtatera corporis Chriſti, cùm enim ipſe crucifigeretur, appenſa ſunt cum ipſo pèccata quæ comiſimus, & calamitas quam incurrimus, &c. Cùm adhuc in Cruce erectus ſtaret, vacillare videbatur ſtatera, nec planè cognoſcebatur quâ cadere deberet, cum inclinato capite emiſit ſpiritum ut calamitas præponderando caderet, & quaſi arena maris gravior appareret, Gentes quaſi momentum ſtateræ reputatæ ſunt.* Nunc ad verticem palmæ elevati ſumus in ſtatera quæ ex palma crucis pendebat. Ambr. ſerm. 43. *Cùm Gentilis eſſes, ſolebas ſigna perquirere* ſuperſtitione Ethnicâ, *quæ ſigna quibus rebus eſſent proſpera, magnâ inquiſitione colligere: jam nunc nolo erres in numero* ſignorum, *ſcito quia in uno ſigno Chriſti eſt tota rerum proſperitas.* Sed, quomodo inquies Crucem conſcendemus? Crucem conſcendere, eſt illam ferre. Greg. hom. 37. *Duobus modis Crucem bajulamus, cùm aut per abſtinentiam carnem afficimus, aut per compaſſionim proximi, neceſſitatem illius noſtram putamus qui enim dolorem exhibet in aliena neceſſitate, Crucem portat in mente. Sunt plerique qui compaſſionem proximo non ſpiritualiter ſed carnaliter exhibent, ut ei non ad virtutes, ſed quaſi miſerendo ad culpas faveant, hi itaque crucem videntur ferre, ſed Dominum non ſequuntur.* Sed Crucem Chriſti qui invenit, & ut debet apprehendit, clamat cum Andrea Apoſt. *O bona Crux* cum Paulo Gal. 6. *Mihi abſit gloriari niſi in Cruce.* Beatum ſe putat Matth. 5. Cùm ei maledixerint homines.

In Fe-

In Festo S. Stanislai Episc. & Mart.
CONCIO.

Cognosco oves meas. Joann. 10.

VT sit aliquis Pastor invenio in S. Scriptura aliquot ad hoc conditiones S. Chrysol. serm. 40. *Ille vult mori antequam de ovibus suis quid mali videat.* 2. Curam illarum habet perpetuam. 3. Varias in bonum ovium adhibet industrias. *Argue, obsecra, increpa,* &c. 4. Exponit se pro illis periculo. Hieron. Epist. 12. *Legimus Aaron Pontificem ivisse obviam furentibus flammis & accenso thuribulo iram DEI cohibuisse.* 5. Ovibus Domini tanquam propriis attendit. 6. Joan. 8. Cùm oves emiserit ante eas vadit. 7. Mùltùm debet eminere in virtute. Chrysost. lib. 2. de Sacerd. *Quantâ inter se differentiâ homines rationis usum habentes, & bruta ratione carentiâ dissident: tantum sanè discrimen inter eum qui pascit atque eos qui pascuntur esse velim.* 8. Nosse oves. Sed non omnibus contingit esse Pastores plurium ovium: cuique autem unius, ideò omissis aliis conditionibus, ultimam solum accipio sine quâ nec unius ovis quisquam potest esse Pastor.

Ovicula est Anima quàm cuique DEUS pascendam dedit, hanc benè cognoscere opus. Prov. 27. *Diligenter agnosce vultum pecoris tui, tuosque greges considera.* Hanc oviculam possumus cognoscere oculo humano, Christiano, & Sanctorum. Humano oculo seu per naturalem discursum. Res vivens melior non vivente, ideò pro nulla re danda est anima. Arist. 7. Polit. *Anima nobilior est corpore & omni possessione.* Aratus Poëta à S. Paulo in Actis adductus propter animam nos vocat genus

DEI, proinde honore & cultu omni digna est. Plato in Timeo *Ad hoc anima conjuncta est corpori ut fruatur scientiis & virtutibus.* Cognoscebat ita animam suam Stanislaus, & eam primò Gnesnæ, deinde Parisiis ornavit omni scientiâ & virtute. *Inde rediit domum tanquam ex mercatura mercator bonus: integris, pietate, modestiâ, castitate: excellenti doctrinâ, rerum gerendarum dexteritate Summâ.* Jam de eo si quis animam suam vilipendit quia non agnoscit, judicium Platonis lib. 9. de Repub. audiamus. *Si quis ut acciperet aurum, Filium aut Filiam, immanissimis ac pessimis Dominis in miseram servitutem venderet an non crudelissimus esset, & stultissimus? Quid? tu non stultior multò & crudelior. qui partem tui Divinissimam, hoc est animam, impientissimo & impurissimo dæmonio vendis, ut expleas libidines?* Unde qui animam peccatis subjicit, sinit illi dominari avaritiam, ebrietatem, stultus est & impius, & nomine hominis indignus, sed hoc adhuc parum est.

Opus animam cognoscere Christiano oculo quem fides illustravit, & eâ cognitâ ornare virtutibus propriis Christianorum ac scientiis, quæ sunt altiores quàm priores. Natura docet, Redde cuique quod suum est: fides docet Matth. 5. *Qui vult tunicam tuam tollere, præbe ei & pallium.* Natura docet, nulli injuriam inferre: Fides, *orate pro persequentibus vos.* Natura, prospicere futuris: Fides, *thesaurisate ubi tinea non comedit, nec ærugo demolitur.* Natura fugere adversa. Fides, *Omne gaudium existimate cùm in varias tentationes incideritis,* &c. Sed & ipsius animæ cognitio est altior. *Vocavit nos in adoptionem Filiorum.* Sicut, si DEUS tuæ curæ permitteret suum Filium, ita etiam anima tua agere debet. Est & Filia, & Sponsa DEI, si hanc Sponsam per capillos raptam humi volutares, pedibus conculcarès. Egit ita Sanctus. Hoc in illo advertit Lampertus Ep. Cracovien. qui eum per coactionem bonam fecit Sacerdotem, Canonicum, & Concionatorem. Sed Sanctus oculo Sanctorum insuper

insuper animam suam cognoscebat, neque contentus suam exornare etiam alienas ornare studuit, & quia ut Ambr. serm. 76. *Prima doctrina est benefacere.* Et maximè virtutem docet, qui ipse facit. Scivit etiam quod Hieron. Epist. 2. ad Negotianum scripsit. *Non confundant opera tua sermonem tuum, ne, cum in Ecclesia loqueris, tacitus quilibet respondeat, cur ergo hæc quæ dicis ipse non facis? delicatus Magister est qui ventre pleno de jejuniis disputat.* Pugnandum erat Sancto, contra luxuriam: virginitatem suam integram exhibuit. Contra invidiam, adjecit mansuetudinem, cum illius nobilis qui ejus familiam vulneravit, ipsum noctu ejecit domo, Ecclesiam postera die injuriæ immemor consecravit Contra gulam continua jejunia ostendit, contra superbiam, humilitatem: contra invidiam, summam erga miseros charitatem, unde viduarum & pauperum suæ diæcesis, ne quem præteriret, conscriptum habuit catalogum. Contra accediam, zelum, quo incensus veluti Mercator tempore nundinarum nullis se passus aliis implicari negotiis. Currebat per Diæcesim, & dicere cum Paulo poterat. *Omnia sustineo pro electis ut & ipsi salutem consequantur.* Incidit in Animam Boleslai turpissimè infectam, vidit periculosum esse, Regem ferocem & in libidinem effusum aggredi audacter accedit & ingeminat. *Non licet tibi Rex.* Calumnia Sancto ingeritur à Rege, ille verò. *Quoniam diminutæ sunt veritates à Filiis hominum, veritas de terra orietur, & justitia de cœlo prospiciet. In nomine JESU Christi cui servio & cujus Ecclesiam tueor,* &c. Resuscitat mortuum, perstrictns Rex miraculo conquiescit; sed captâ Chioviâ, iterum turpior & crudelior evadit; occidit Stanislaum, &c. Ita Stanislaus animas oculo sanctorum regnoscebat, ut libenter pro illis vitam exposuerit, & DEUS miraculis hanc ejus cognitionem approbavit. Nam & post mortem corpus ejus quod fuerat concisum, factum est integrum, in Canonizatione suscitatus est mortuus.

 Si mo-

Si modò quæreremus per domos, Scholas, templa. Nostine animam tuam? fortaſſe alicubi contingeret, quod accidit Nehemiæ 2. Mach. 1. quærebat ignem, invenit aquam craſſam, quæritur cognitio hujus oviculæ, ſcilicet animæ, & ecce aqua craſſa, & ecce lutum, taliter ſe cognoſcit atque lutum. Vel certè cognoſcunt ſe,& ita curant, ac ſi eſſent bruta animalia. Ezech. 8. *Fili hominis fode parietem, & ecce omnis ſimilitudo reptilium, & animalium abominatio.* Ille ſe putat propter avaritiam talpam, ille propter aſtutiam vulpem, &c. Et agit ut vulpes, excæcavit illos malitia eorum, hæc tenebras induxit ne videre poſſint, quid inde? Apoc. *Foris carnis.* Non eſt bonum dare canibus eſcam filiorum, aut Margaritam mittere ante porcos. S. Macarius hom. 27. *Sicut in rebus ob oculos poſitis, ſi meretrix quæpiam ſe turpiter proſtituat, ita anima quæ cuicunque ſe dæmoni tradit, corrumpitur ab ipſis Spiritibus.*

In Eodem Feſto S. Stanislai Epiſc. & Mart. Fragmentum.

SIve Sanctum hunc comparavero cum Joan Bapt. non errabo, & hic dicebat Regi, *non licet.* Et tum dici poterat cùm hic vixit quod Jerem. 5. *Stupor & mirabilia facta ſunt in terra, prophetæ prophetabant mendacium*, &c. Applaudebant Regi. De Sancto ut de Banania 2. Reg. 23. dicendum. *Vir magnorum operum, ipſe percuſſit duos leones Moab, & ipſe deſcendit & percuſſit leonem in media ciſterna in diebus nivis.* Quando nimirum in pietate refrixit Polonia ſicut in diebus nivis, egit ut Ambroſius de quo Theodoret, hiſt. lib. 5. cap. 18. cùm excommunicaviſſet Theodoſium Imp. ac Rufinus Magiſter militum promitteret Cæſari id ſe effecturum ut ſpontè Ambroſius anathema ſolveret,

ret, dixit Cæsar. *Novi ego constantiam Ambrosii, & quod nullo Regiæ Majestatis timore Divinam legem transgredietur.* Et certè fortior fuit Stanislaus Reginaldo Polo Cardinale licet viro sancto, de quo Surius, cùm eum Rex Angliæ Henricus consuleret, an divortium facere posset cum priore conjuge, loqui illi volebat aliquid Polus non ex veritate solida sed officiosè, ideoque statim aliquamdiu obmutuit, & redditâ loquendi facultate, liberè Regem monuit ne id faceret. Bern. serm. de Joan. Bapt. *Ferveat etiam in nobis zelus iste, ferveat amor justitiæ, odium iniquitatis, nemo vitia palpet, peccata dissimulet, nemo dicat, nunquid custos sum Fratris mei?* Ps. 28. *Afferte Domino Filii DEI, afferte filios arietum.* Quod Chrysol. serm. 10. sic explicat. *Afferte, afferte filios arietum, quos spontè venire aut necessitas vetat, aut ætas impedit, aut tenent vitia, aut delicta morantur, adducite volentes, trahite nolentes, facite vobis de aliena necessitate mercedem, servum Dominus adducat, Pater Filium, &c. Nemo dicat, non vult, quia Abraham, ut filium offerret colligavit, & Lothum Angeli ut subtraherent flammis, subtractum manibus sustulerunt.* Duos Leones Moab occidit Stanislaus. Moab, idem est quod, *Pater meus?* respectum Affinium, quid fiet de meis si Regem offendero? non promovebuntur ad dignitates; Alter Leo, Amor sui, quid de me fiet? Sed Leo fuit in cisterna Rex, qui in profundum peccatorum venerat, de quo dici poterat Isai. 48. *Scivi enim quia durus es tu, & nervus ferreus cervix tua, & frons tua ærea.* Descenderat in cisternam, vallaverat sua peccata veluti muro, ut si quis illum accessisset, aut illi aut Regi pereundum erat, exire Rex non poterat ut è profundo. Aug. in Ps. 68. *Est quædam inquitas quam qui operatur, non potest fieri ut misereatur ei DEUS quæritis fortè quænam illa sit? ipsa est defensio peccatorum quando quis sua peccata defendit, magnam iniquitatem operatur, hoc enim defendit quod DEUS odit.* Talis ut Pistor Pharaonis supra caput

suum

ſuum ponit corbem Gen. 40. & ad hoc devenit, ut poſtea à corvis laceretur, hoc luxuriæ proprium eſt, quia mentem excæcat, & rationem pervertit. Greg. 6. in 1. Reg. 2. *Nulla ſunt vitia quæ ſpiſſiores menti tenebras ingerunt, quàm libido.* Et tales abjiciuntur à DEO. Greg. ibid. c. 1. *Juſtitiâ DEI peccator projicitur, quandò ad perpetranda luxuriæ inquinamenta curuatur.* Et ibid. c. 2. *De his qui puritatis merito jam Filii DEI vocabantur, in Geneſ. 6. dicit Dominus non permanebit ſpiritus meus in homine in æternum eo quod caro ſit. Caro quippe homo efficitur, quando ſenſui carnis ratio ſubjugatur.* Beſtia ſenſibus regitur, quod videt, audit, ab eo pertrahitur, homo per rationem ſenſui dominatur, ſed in luxurioſo ratio ſubjugatur, ideò jam non eſt homo qui ratione utitur, ſed beſtia quæ ſenſu. In tali non permanebit Spiritus S. qui eſt lumen cordium, extincto verò lumine quid aliud de homine fiet, quàm fit de cæco. A luxuria tranſitur ad cædes, virgo lapſa curat necem prolis, adultera mariti & tandem homo evadit in Leonem. Quare ſtatim poſt prohibitionem idololatriæ, feſtorum injuriæ, ac Parentum, DEUS poſuit in Decalogo legem de luxuria? reſpondet Tertull. adu Pſychicos. *Quale delictum, intellige, cujus cohibitionem poſt idololatriam ordinavit, nihil ſecundum longinquat à primo, nihil tum proximum primo quam ſecundum, quod fit ex primo aliud quodammodo primum eſt, ideoque mæchia affinis eſt idololatriæ, nam & idololatria mæchiæ nomine & fornicationis populo ſæpè exprobrata, etiam ſorte conjungetur illi, & ſerie etiam damnationis cohærebit illi, ſicut & diſpoſitione.*

In Aſſumptione B. M. Virginis.

DIcebat Martha ad Chriſtum, dic Magdalenæ ut me adjuvet, nos hæc verba circa B. Virginem repetamus, quia ſic Bern. ſerm. de Nativit. *Sic eſt ejus voluntas qui nos totum voluit ha-*

luit habere per Mariam. Et ſerm. 3. in vigil. Nativ. Chriſti. *Quia indignus eras cui daretur, datum eſt Mariæ ut per illam acciperes, quidquid haberes.* Sed neque opus ut moneatur, cùm ipſa ad ſuccurrendum ſit prompta. Richard. Victorin. in illud Cant. Duo ubera tua. *ADEO pietate replentur ubera tua, ut alicujus miſeriæ notitiâ tacta, lac fundant miſericordiæ, nec poſſit ſcire & non ſubvenire.* Scit verò multò melius noſtras neceſſitates cùm aſſumpta eſt in cœlum, quam ſcivit cùm eſſet in terra, quia ut S. Th. 3. p. q. 10. q. 2. *Nulli intellectui beato deeſt quin cognoſcat in verbo omnia quæ ad ipſum ſpectant.* Ad B. Virginem ſpectat cognoſcere noſtras neceſſitates. Quia eſt Mater noſtra. Aug. lib. de S. Virg. c. 6. *Corpore Mater Capitis, ſpiritu membrorum.* Et quidem propter nos facta eſt Mater capitis, quia ſi Adam non peccaviſſet Chriſtus non veniſſet, ex quo Anſelm. de Excell. v. c. 6. *Si igitur illa propter peccatores, ſcilicet propter me, meique ſimiles, facta eſt Mater DEI, cur illam erga me non Parentem ſperabo?* Et cap. 12. *Cur itaque non juvabis nos, utique eris Mater noſtra, quando propter nos in tantam celſitudinem es elevata, ut te Dominantem habeat atque veneretur omnis creatura.* Ex Maternitate ſecuta eſt tam ſublimis gloria quam hodie in cœlo obtinuit. Cùm ita ſit in nos prona debet orari, quia Bonav. in ſpec. *Non ſolum in te peccant ô Domina qui tibi injuriam irrogant, ſed qui etiam te non rogant.* Quia promptitudine illius nobis ad benefaciendum ſe offerente non utuntur, promptitudinem verò hunc non exercebit niſi ores, quia ut S. Th. 2. 2. q. 83. a. 2. Etſi DEUS omnia noſtra ſciat, & dare propoſuerit, tamen orari debet. *Ut impetremus quod diſpoſuit per orationes Sanctorum eſſe implendum.* Aliunde etiam DEO debetur oratio, ut ibid. a. 3. Quia, *per orationem DEO homo reverentiam exhibet, ſcilicet ei ſe ſubjiciendo, & profitendo ſe eo indigere ſicut authore ſuorum donorum.* Aſſumptio ejus deſcribitur in Cantic. *Aſcendit ſicut virgula fumi ex aromatibus,*

certe odorata. Apoc. Seniores odoramenta offerebant Agno, & ista erant orationes Sanctorum. Nostris orationibus illa quasi constaret, ascendit velut virgula fumi, illas secum defert. ut quæ petimus obtineat, ad hoc Evangelium hodie meminit castelli, quia ut Damasc. orat. de dormit. Virg. B. Virgo est, *Civitas refugii, civitas vivens Regis exercituum.*

In Festo SS. Corporis Christi.

ITa nobiscum hodie agitur, atque si alicui data esset res pulcherrima & optima, quâ satis delectari non posset, eamque per plateas circumferret, ostentaret: ita hodie habendo corpus Christi facimus, & merito. Zach. 9. *Quod enim bonum ejus aut pulchrum est nisi frumentum electorum & vinum germinans virgines?* Rursum hanc in nobis humiliatio debet oriri, si enim Miphiboseth filius Saulis cum esset jussus assidere mensæ Davidis 2. Reg. 9. *Adorans ait, quis ego sum servus tuus quia respexisti super canem mortuum similem mei?* Quantò magis nos. Quia Ruth. 2. concessit ipsi Ruth Booz colligere spicas in agro suo, non se potuit capere præ lætitia, sed hoc gaudium communicavit socrui suæ. Si Rebecca Gen. 24. ostentabat dona oblata sibi à Procuratore Abrahæ, multò magis nos dicere possumus. *Venite, videte, quanta DEUS fecit animæ meæ.* Ponebantur, ut est 1. Reg. 21. semper calidi panes propositionis, nullus calet magis amore DEI quàm iste noster, in quo nobis omnem dat benedictionem, & ut Isaac Jacobum Gen. 21. *Frumento & vino stabilivit nos,* Et ultra hæc quid nobis faciet, cogita homo quid tibi velis plus fieri. Vis cum Angelis eodem cibo vesci. Ps. 77. *Panem Angelorum manducavit homo.* Vis certus esse de salute æterna. *Pignus futuræ gloriæ datur.* Vis esse affinis Christi? Cyrill. Alex lib. 10. in Joann. 13. *Sicut si quis liquefactæ ceræ aliam ceram*

ceram infuderit, alteram cum altera per totum commisceat necesse est, sic qui carnem & sangvinem Domini recipit cum ipso ita conjungitur, ut Christus in ipso & ipse in Christo inveniatur. Et ut Cyrill. Jerosol. cathech. 4. *Concorporei & consangvinei Christi efficimur, Christiferi, hoc est Christum in corporibus nostris ferentes.* Volumus sanitatem? Idem Cyrill. Ibid. *Non mortem solum, verùm etiam morbos omnes depellit* hic panis. *Sedat membrorum nostrorum sævientem legem, pietatem coroborat, perturbationes animi extinguit, ægrotos curat, ab omni nos erigit casu,* &c. Ut in aliis lectionibus Breviarii pro hoc festo. Per carnem nos debellabat dæmon, ut patet in Davide, Samson, &c. Carne nostrâ illam Christus debellavit ut Goliathum David proprio gladio, hunc gladium reposuerunt in sanctuario 1. Reg. 21. & hanc victoriosam carnem in sanctuario habemus, ad hunc gladium recurrit David in periculo ut est ibid. nos ad hunc panem. Ps. 22. *Parasti in conspectu meo mensam adversus eos qui tribulant me*, hic panis est. *Gladius Gedeonis* Judic. 7.

In Festo S. Basilii Magni.

SAtis in laudem hujus sancti dicam, si illum ut appellat totus orbis, Magnum vocabo hic enim titulus non datur nisi valde eminentibus in aliquo. Sic Alexander Magnus, Carolus ob ingentia facta in bellis. Albertus Magnus propter summam Philosophiæ scientiam, sed in explicanda Basilii magnitudine sequar Sanctum ejus Fratrem Greg. Nyssenum, hic neque majora vero audebit dicere, quia dixit coram iis qui Basilium noverant: neque Fratri aliquid de laudibus derogare. Dicit ergo in vita ejus quod fuerit. *Par Moysi, Eliæ, Joanni Bapt. & Paulo*, & in his sisto.

Par Moysi Basilius quia Moyses ex Ægypto duxit popu-

populum præcedente columnâ igneâ: Basilium vidit S. Ephrem esse columnam igneam, nec pauciores duxit quam Moyses, quia tot millia Monachorum quot orientalis Ecclesia numerat. Ille primus regulam scripsit, statum illum ordinavit. Sæculum SS. PP. comparant Ægypto, unde S. Antonius Magnus sæculares vocabat Ægyptios. Opera eorum ostensa sunt S. Arsenio ut est in vitis PP. lib. 4. Vidit hic Sanctus tres Æthyopes, unus in fascem componebat ligna ut portaret. Et cum experiretur fascem esse gravem, plura apponebat : ita in sæculo difficile divitem intrare in regnum cœlorum, tamen plures apponunt divitias. Combussit hæc ligna columnâ igneâ Basilius per votum paupertatis. Alter infundebat aquam in dolium pertusum quod non impletur, exsiccavit istas aquas Sanctus per votum Castitatis. Tertius inferebat trabem transversam in templum, correxit per votum obedientiæ. Et hic tria signa prædestinationis seu terræ promissæ. *Beati pauperes*, &c. *Beati mundo corde. Qui sequitur me non ambulat in tenebris.* Bern. declam. *Cella terra sancta & locus sanctus est, in qua Dominus & servus ejus sæpe colloquitur.* In terra promissionis primum est templum DEO erectum, hoc est in monasteriis Bern. ibid. *Sicut templum est Sanctum DEI, sic cella est servi DEI, & in templo enim & in cella Divina tractantur, sed crebriùs in cella, in templo visibiliter & figurativè aliquando Christianæ pietatis Sacramentum dispensatur, in cella verò sicut in cœlis, ipsâ veritate, ipso ordine assiduè celebratur.* Horum omnium caput Basilius ac proinde Magnus.

Par Eliæ Basilius, resistit Imperatori, Hæretico Eunomio ac si Elias, *si DEUS est Baal*, &c. Ario, &c. *Verba ejus tanquam facula ardens.* Quod de Elia dictum, Greg. lib. 7. epist. 5. *Et quid tot & labores proderunt si in unitate fidei inventa non fuerit quæ ante DEI Omnipotentis oculos in bonis actibus animam præcipuè custodit? Hinc enim dicitur, una est columba mea, perfecta mea. Cant.*

6. *Hinc*

6. Hinc ad Moysem Dominus dicit Exod.38. Est locus penes me, & stabis super petram, &c. Est locus apud eum Ecclesiæ S. unitas, in qua super petram statur, dum Confessionis ejus soliditas tenetur. Quid ad hoc schisma? Segregavit Basil. ut Elias Balamitas, Magnus Dux Basil. nemo ante illum.

Par Joanni Bapt. Vitæ austeritatem consideremus. Greg. Nazianz. in Monachia. *Basilius unicâ tantùm tunicâ se amiciebat, humi cubitabat, noctibus totis vigilabat, quotidie jejunabat pane solo contentus, & loco deliciarum sal habebat, aquam continuò potabat.* Hic videmus quàm verum sit quod dixit Tertull. ad MM. *Nihil crus sentit in nervo id* est in equuleo, *cùm manus in cœlo est, totum hominem animus circumfert & quo vult transfert. Ubi cor tuum ibi thesaurus tuus; vocati sumus ad militiam DEI vivi, nemo miles ad bellum cum deliciis venit, nec de cubiculo in aciem procedit.* Ita egit Basilius qui à puero vixit sanctè, quid nos? Ambr. 1. de offic. 36. *Moriatur caro nostra ut in ea omnis culpa moriatur, & quasi ex mortuis viventes noctis resurgamus operibus ac moribus.* Bene monet Greg. lib. 6. in Reg. cap. 2. *Non solùm confitenda sunt peccata, sed etiam pænitentiæ austeritate delenda. Qui circa salutem suam solliciti sunt, sic delere pænitendo magna studeant ut minora plangere non omittant.*

Æqualis Paulo in laboribus. Conciones ejus videtur Apoc. 15. expressisse. *Vidi septem Angelos, &c. Cantantes canticum Moysi,* vetus testamentum, *& canticum Agni,* novum. *Acceperunt septem phialas aureas plenas iracundiâ DEI viventis, quas fuderunt super terram.* Hæc materia Concionum Basilii, ira DEI, quia concio non debet esse sicut musica, sed sicut tuba, irridet Jer. 48. dum ait. *Date flores Moab quia florens egredietur.* Quia vastabitur ab Assyriis. Oportebat hortari ad pœnitentiam non flores dare. Hostis muros quatit, & floribus carpendis occupamur. Quid alii labores Basilii? Isai 1. *Principes tui infideles.*

Hebr. legit. *Principes tui putridi & fœtidi* ut in piſce primò caput putreſcit, poſt reliquum corpus, &c. Paulus. *Caſtigo corpus meum*, &c. Ita Baſil. exemplo præibat, Cinis quamdiu jacuit, in Ægypto nihil nocuit, ſed quando illum Moyſes Exod. 9. in aërem jactando elevavit, veſicas in corporibus produxit Pſ. 11. *In circuitu impii ambulant ſecundùm altitudinem tuam multiplicaſti filios hominum* Hebr. legit Hieron. *In circuitu impii ambulant, cum exaltati fuerint viliſſimi filiorum.* Id eſt cinis ſiccus ſine pænitentiæ lachrymis, frigidus ſine charitate, tunc impii ambulant in circuitu. Greg. lib. 1. epiſt. 24. *Omni curâ vigilandum eſt, ut Rector cogitatione ſit mundus, operatione præcipuus, diſcretus in ſilentio, utilis in verbo, ſingulis compaſſione proximus, præ cunctis contemplatione ſuſpenſus, bene agentibus per humilitatem ſocius, contra delinquentium vitia per zelum juſtitiæ erectus, &c. Qui loci tui neceſſitate exigitur ſumma dicere, eâdem neceſſitate compellitur ſumma monſtrare: hinc Iſai 40. ſuper montem excelſum aſcende qui evangeliſas Sion.* Taliter egit Baſilius.

In Nativitate S. Joannis Baptiſtæ.

QUomodo S. Joannes triennis pervenerit in eremum refert S. Joan. Geometra Græcus in hunc modum, Poſtquam deluſus fuiſſet Herodes à Magis, furorem vertit in uxorem, filios, & SS. Innocentes, quos mactavit: Chriſtus verò evaſit in Ægyptum, Eliſabetha etiam cum Joanne abſcondit ſe in eremo, quæ verò ibi acciderunt, magna & ineffabilia ſunt atque incomprehenſibilia, quapropter Herodes in Zachariam vertit iram, & quia Filium abſcondit, & quia B. Virginem jam prægnantem collocaverat in templo inter virgines, aſſerens eſſe virginem, & tanquam ita manifeſtè violantem legem ſatelliter, occiderunt inter templum & altare, miniſtrantem DEO &

& sacrificantem, sangvinem sangvini commiscentes, hæc Germ. Eadem asserit Euthym. Theophilact. & Basil. hom. de humana Christi generatione. Sed quòd ideò sit occisus quòd Adventum Salvatoris prædicaverit, pro apocrypho habet S. Hieron. Joannem vocat Angelum Malach. 31. hunc Angelum dicerem eum qui stetit uno pede in mari, altero in terra. Apoc. 10. Chrysost. hom. de Joan. Bapt. *Gloriosiùs fuit Joanni quod cum homo esset, Angelus vocaretur, quàm si illud esset & nomine & naturâ.* De illo Cant. 2. *Surge amica mea & veni, vox turturis audita est in terra nostra.* Greg. Nyssen. hom. 5. in Cant. *Joannes turtur est, & veris præcursor, quo de radice Jesse flos prodibit.*

In Eadem Nativitate S. Joannis.

OMnes sancti gratiam DEI acceperunt, sed Apostoli copiosiùs ut est Rom. 8. De Moyse Eccl. 24. *Non est inventus similis illi qui conservaret legem Excelsi.* Sed Joannes etiam in utero sanctificatur, Pater Christi, quia illum baptisavit, est Propheta, Confessor, virgo, Martyr. Sed unde mos processit apud Polonos præcipuè ut per ignem cum superstitionibus aliquando excitatum saltent, artemisiâ herbâ se præcingant, &c. Dicam ex Polono Medico Martino Urzedov; ubi de herba Artemisia. Dianna habuit aliud nomen, Artemis, illi dicata fuit herba prædicta, & propter eam vocata Artemisia, die 24. Junii, hæc Dea colebatur saltibus per ignem, canticis, coronabatur levina dictâ herbâ, homines se eadem præcingebant, hic ergo cultus cum obscœnis cantionibus, superstitionibus, est cultus Dianæ, non gaudium in Nativ. S. Joannis. Similia insinuant Constit. Synodales.

In Eadem Nativitate S. Joannis.

PLeraque contraria in Joannis Nativitate, evenerunt his quæ facta ſunt in Nativitate Chriſti. In hac exultant Angeli, paſtores pervigilant, Magi veniunt, ſtella præcedit, &c. In illa Zacharias obmuteſcit, Eliſabeth abſconditur, &c. Utique Joannes *erat lucerna*, quid tenebræ inducuntur? Erat lucerna, ſed cum Sol oritur illa ſeponitur, verum Joannes nusquam magis lucet quam dum abſconditur. Dum Joannes eſſet in propatulo, erat propheta Altiſſimi, dum abſconditur *eſt plus quam propheta.* Nam in terra Meſſiam digito oſtendit, mox ſub terra Patribus eundem indicaturus jam morti proximus, mittit ad Chriſtum. *Tu ne es qui venturus es?* &c. Sciebat bene hunc eſſe illum, quid ergo quærit? Greg. hom. 6. *Hoc, an etiam ad inferos deſcendere dignaberis? inſinua.* Reſpondit illi Chriſtus obſcurè ſed ita ut ille caperet. *Beatus qui non fuerit ſcandaliſatus in me.* 1. Cor. 1. *Nos prædicamus Chriſtum crucifixum Judæis ſcandalum.* Greg. l. c. *Quid ergo eſt dicere, Beatus qui non fuerit, &c. Niſi apertâ voce abjectionem mortis ſuæ humilitatemque ſignare?* Ex quo etiam collegit animam Chriſti ad inferos deſcenſuram, quia ſciebat quod eſſet deſcenſura, ſi Chriſtus eſſet mortuus, cum iſto nuntio prævenit Joannes ad inferos, & Patres velut lucerna illuminavit, quantum ibi gaudium? Adam diutiſſimè pœnam peccati primi ſuſtinuit, ſcilicet limbum, & quò aliquis ab illo remotus, breviori tempore illam paſſus; venit tandem Chriſtus & has tenebras penitus abſtulit, ut poſſimus nullo tempore poſt mortem perferre privationem viſionis DEI, ſi ipſi voluerimus. Ne tamen Joannem quis putaret eſſe Meſſiam ipſe ſe abſcondit. *Non ſum dignus ſolvere corrigiam calceamenti ejus.* Meſſias habebat ſponſam Eccleſiam. Greg. hom. 7. *Mos apud*

apud veteres fuit, ut patet ex Levit. *Si quis eam quæ sibi competeret uxorem nollet, ille ei calceamentum solveret, qui ad hanc sponsus jure propinquitatis veniret.* Joannes ergo, non est meum Sponsam habere Ecclesiam, atque ita non sum Messias. *Ego Redemptoris nostri vestigia denudare non valeo, quia sponsi mihi nomen immeritò non usurpo.* Greg. l. c. Ita latuit, sed interea & apud Judæos & apud Gentes reluxit, nam etiam modò à Turcis æstimatur, & hoc indicatur per illud, quia mel sylvestre & locustas comedit: ita enim hoc ipsum Christo applicando explicat Greg. in Job. Moralium 31. c. 12. *Dominus quia infructuosæ Gentilitatis dulcedinem sumpsit, mel sylvestre edit: quia verò Judæorum plebem in suo corpore ex parte convertit, locustas accepit, subitos saltus dantes, sed statim ad terram cadentes.* Abscondit se in carcere Herodis, sed ut Chrysost. apud Barelet. *Non opponas mihi Evangelistam inter cæteros magis dilectum, non Apostolorum Principem omnibus aliis antelatum, non vas electionis ad cœli tertii secreta translatum, nec Apostolicus splendor audeat occurrere Præcursori. Considera mansiones regni, & ordinem humanæ generationis obambula, solumque Joannem tum novis tum veteribus videbis præpositum.* Nascitur Puer, & Ecclesia dicit. *Elisabeth magnum virum genuit.* Chrysol. serm. 89. *Joannes natus est ut nato in terris DEO suus Angelus non deesset.*

In Ascensione Domini,

CUM Christus ascenderet, meritò admirabantur discipuli. Quia viderunt Corpus Christi naturâ grave vehi nube, quæ est solùm vapor aquæ aut terræ halitus. Videbant Angelos adstantes, cœlos aperiri. Prov. 30. dixit Salomon. *Tria mihi difficilia, & quartum penitùs ignoro. Viam aquilæ in cœlo.* Hoc est, dum velut Aquila suis viribus ascendit Christus. *Viam navis in medio maris*, dum passionis rubrum mare enavigaret. *Vi-*

am colubri ſupra petram, dum velut ſerpens appenſus in cruce, deinde è petra ſepulchri reſurgeret. *Viam viri in adoleſcentia*, dum incarnaretur. Vadit Chriſtus veluti Samſon confractas ſecum deferens portas. Vadit velut David cum enſe quo occidit Goliathum. In nube ſolitus loqui Patribus, modò illum ſuſcepit nubes. Pro ſpinea corona, gloriâ & honore coronatur. Aſpiciebant cœlum diſcipuli, quia Sol recedens radios retrahit: omnia verò nobis Pater dederat cum ipſo. Sed non metuant diſcipuli. Hic qui aſcendit conſtituitur à Patre velut Joſeph Salvator Ægypti. *Data eſt illi omnis poteſtas in cœlo & in terra.* Ille cœlos reſerat & in illos captivam inducit captivitatem, tranſit ſicut Arca per ſiccum Jordanis fundum, revidet quanta ſit in cœlo vacuitas facta per Angelorum lapſum, & illam incipit implere. Hebr. 10. *En aſcendit iter pandens inter nos.* Parat nobis locum Joan. 14. *Vado parare vobis locum.* Aliquibus locum Angelorum, aliis Archangelorum, &c. Advocat nos Luc. 22. *Ut edatis & bibatis ſuper menſam meam.* Modò ſub menſa comedimus ut Adoniſebec. Poſtquam conſiſtet in cœlo funes demittet quibus nos ad ſe trahat Joan. 19. *Ego cum exaltatus fuero, omnia traham ad me.* Inflammabit deſideria noſtra, ſicut Sol quo altior, eò calidior. Et mittet ad nos in igne Paracletum, qui nos elevabit ut Sol nubem, hic Spiritus inſtar navis inſtituet Eccleſiam, erunt gubernatores Apoſtoli, arma Sacramenta, tela virtutes, Crux malus, & hanc ipſe vento impellet vehementi.

Si vidiſſemus aſcendentem, clamaſſemus ſicut Eliſæus ad Eliam, Spiritum tuum duplicem da nobis. O quam ibi triſte & lætum vale. Matri dicit, Tu interim mane pro ſolatio meorum. Apoſtolis volentibus ſimul aſcendere. *Euntes docete omnes gentes.* Magdalenæ, ſocia Matris meæ eſto. Eccleſiæ ſuæ, paulò poſt magis refulgebis. Quia Luna quò remotior à ſole magis

magis lucet. Abacuc. 3. juxta LXX. *Exaltatus est Sol & Luna stetit in ordine suo.* Sol quo magis recedit à terra, magis calefacit, vivificat, ut patet æstate, initio pauci credebant, postea multi. Jam ascendit in cœlum, si pervenit una ad portum navis, spem bonam habent & aliæ. Si Dux evasit in arcem à se oppugnatam sperant & milites. Job. 36. *Ut annuntiet de ea amico suo, & quod sit possessio ejus, & quod possit ad eam ascendere.* Micheæ. 2. *Pandens iter ante eos.* Cyrill. lib. 5. de orat. *Primus ascendit ad Patrem instaurans nobis aditum ad cœlum.* Sicut arca ad Jericho & per Jordanem. Jam ergo, *Quæ sursum sunt sapite,* &c. Isai. 49. *Nunquid oblivisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur Filio uteri sui? & si illa oblita fuerit, ego non obliviscar tui.* Sed Ps. 23. *Quis ascendet in montem Domini,* &c. *Innocens manibus,* &c. Quid statis aspicientes, quid otiamini?

In Festo SS. Petri & Pauli.

ÆDificaturus Moyses tabernaculum, assumpsit artifices Beseleel & Oliab. Aug. in Ps. 41. *Tabernaculum Christi in terra, est Ecclesia adhuc peregrinans.* Faldensis, *Beseleel & Oliab, sunt Petrus & Paulus, qui duo ædificârunt Ecclesiam Christi.* Beseleel idem est ac umbra DEI, Oliab, protectio Patris. Umbra DEI Petrus, umbra Petri sanabat ægros, Umbra. *Beatus es Simon Bariona, hoc est Filius columbæ.* Christus DEI Patris Spiritus S. columbæ. Hieron. l. 3. in Matth. 16. *Ex confessione sortitur vocabulum, quod revelationem ex Spiritu S. habeat, cujus & Filius appellandus sit.* Et sic est umbra quædam Filii Paulus, à DEO in tot periculis protegitur, de utraque S. Maxim. hom. 5. *Cujus sint meriti Beatissimus Petrus & Paulus, hinc possumus intelligere; quòd cùm Dominus Orientis regionem propriâ illustraverit passione; Occidentis plagam, ne quid minus esset, horum Apostolorum sanguine illumi-*

illuminare dignatus est. Hinc quanta ſpes noſtra. Miſerat Joſue in terram promiſſionis exploratores, retulerunt ibi eſſe gygantes, reſpectu quorum ipſi eſſent veluti formicæ: ſi dixiſſent, quòd iſti Gygantes adjuturi illos erant in occupanda terra illa, quanta fuiſſet ſpes? Petrus & Paulus in meritis gygantes, ſunt pro nobis in expugnando cœlo, quia ipſi ædificant Eccleſiam. Dum Petrus Romæ moraretur, ut eſt in actis ejus paſſionis, adſtiterunt illi Angeli cum roſis & liliis, & Chriſtus cum libro aperto, quaſi diceret, quòd inſcribam libro vitæ tam Martyres quàm Confeſſores, per te id factum. De Pauli abſciſſo collo fluxit lac in ſignum ejus, quòd Eccleſiam lactaverit ut adoleſceret. Quantus verò gygas Paulus, audi Chryſoſt. in proœm. epiſt. cap. 4. *Paulus omnium virtutum fuit arca, adeò ut etiamſi quis contra eum totum juſtorum chorum ſigillatim appendat, inveniet trutinam virtutum ponderibus à Pauli parte depreſſam.* Paulus Doctor Gentium, Petrus caput Eccleſiæ, Pauli circa Eccleſiam labores deſcribit Chryſoſt. hom. 4. de ejus laud. *In tantum virtute progreſſus eſt, ut vix triginta annorum ſpatio, Romanos & Perſas, Parthos & Medos, & Indos: Scythas & Æthyopes: & Sauromatas, & Saracenos, & omne prorſus humanum genus ſub jugum mitteret veritatis.* Ambo Eccleſiæ protectores: ambo ſtiterunt perſecutionem Ethnicorum dum M. Conſtantino apperuerunt: ambo S. Leoni contra Attilam ſtrictis gladiis adſtiterunt ut Baron. tom. 6. Scribit Fabianus Juſtinianus Epiſc. Adiacen. in cap. 4. Tobiæ. In Corſica in mea Diæceſi ſunt morbi qui jumenta invadunt, & ſi unum iis corripiatur, omnia pereunt, eſt verò templum S. Petri ad Melam oppidum, cujus ſi clavis uni jumento appendatur, omnia ſanantur. Ita verificatur, *Homines & jumenta ſalvabis.* Uno verbo ſunt iſti duo, columnæ duæ quæ ducunt populum per deſertum: Paulus ignea, quia Gentium noctem illuminat: Petrus columna nubis, quæ Judæos duxit.

De

De S. Paulo.

MIcheæ 5. *Et tu domus Effrata non es minima inter Principes Juda.* Ambr. Epist. 18. *Effrata domus furorem videntis, hoc enim habet interpretatio istius nominis, &c. Quia in Effrata & peperit Rachel Beniamin specie superiorem, mysterio posteriorem, Paulum scilicet qui antequam generaretur non minimos Matri præstitit dolores, &c. Et in paucioribus est, quia pauci sunt qui intrant in domum panis* (Bethleem) *per angustam viam. De Judæ quoque tribu est Bethleem, ut docet lib. Judic. 19.* Cum dolore Matris natus est Paulus quia persecutus Ecclesiam, & de se potest dicere quod ille: 1. Reg. 4. *Ego sum qui veni de prælio, qui de acie fugi hodie.* Greg. in 1. Reg. lib. 3. c. 1. *Quasi in prælio se fuisse memorabat, qui dicebat Gal. 1. Audivistis conversationem meam in Judaismo.* Heli Sacerdos, *vetus corruit, arca cecidit, &c. Militavit contra Ecclesiam, Ananias non credidit illi quod fugisset, in die fugit, quia lux illum de cœlo circumfulsit, uterque Filius mortuus.* Sicut Heli Sacerdoti accidit, id est uterque ordo Sacerdotis. Plaga magna in Israël facta quia tot damnantur, arca capta, quia vetera Sacramenta exinanita, Cecidit Heli de sella quia extolli desinit de doctrina, cadit juxta ostium, quia Joan 10 Christus dicit. *Ego sum ostium,* cecidit *Saulus* quando Christus dixit, *Saule, Saule, quid me persequeris?* Persequebatur Ecclesiam & inprimis Stephanum. Greg. l. c. *Lapidantium Protomartyrem vestimenta servabat, & velut omnium manibus lapidabat qui expeditos ad lapidandum omnes reddebat. Conversio autem B. Apost. Pauli facta est ad proverbium peccatoris. Audiat unusquisque peccator B. Pauli conversionem & non desperet de criminum multitudine.* Sed jam videamus qualis surrexerit. Greg. hom. 21. in Ezech. *Vultis fidem videre. Philip. 1. Mihi vivere Christus est & mori lucrum. Vultis vitam co-*

gnoscere? Gal. 6. Mihi mundus crucifixus est & ego mundo. Vultis patientiam audire? 1. Cor. 4. Usque in hanc horam instabiles sumus, &c. Vultis benignitatem cognoscere? 2. Cor. 12. Ego autem libentissimè impendar & superimpendar pro animabus vestris. Inde proveniebat quod de illo Greg. Moral. 30. c. 8. *Prædicando Paulus vult omnia simul docere, amando vult omnes simul videre, quia & in carne permanendo vult omnibus simul vivere, & de carne transeundo per sacrificium fidei vult omnibus prodesse.*

In Visitatione B. M. Virg.

ABiit S. Virgo cum festinatione, & quidem ut S. Bonav. Vespere ab Angelo salutata, statim mane sequenti processit, varii affectus in prægnantibus excitantur propter fætum quem gestant, idem in B. Virgine videtur accedisse, Filius in opere festinus Isai 26. *Ascendit Dominus super Cherubim, & volavit super pennas ventorum.* Ps. *Exultavit sicut gygas ad currendam viam suam.* Sicut Medicus dum ad ægrum periculosum properat, sicut 4. Reg. 4. missus Giezi ab Elisæo ad resuscitandum mortuum. Ita modò ut quamprimum succurrat Joanni & liberet ab originali peccato, excitat in Matre festinationem. Origen. *Festinabat Christus qui in utero illius erat, sanctificare Joannem.* Non cessavit in S. Virgine hoc desiderium succurrendi peccatoribus. Est *Aurora consurgens* quæ solem præit, & simul *pulchra ut Luna.* Quæ noctu lucet etiam bestiis. Hinc discamus quàm fædum sit peccatum, cùm ita properet, ut ab eo Joannem eripiat, certè cum Rex festinat ad aliquam domum privatam & quidem pedes, debet esse causa gravissima.

In Fe-

In Festo S. Mariæ Magdalenæ.

DUm Sancta ad pedes Christi procubuit, impletum est quod Abac. 3. *Egredietur diabolus ante pedes ejus.* Erant in Sancta septem dæmonia, ista sunt egressa cum audivit: *Dimittuntur ei peccata.* Bern. serm. 6. in Cant. *Ubi peccatum remittitur, ibi procul dubio diabolus ex cor peccatoris ejicitur*, sed idem serm. 1. ibid. *Si dixerit mihi JESUS dimittuntur tibi peccata tua nisi ego peccare desiero, quid proderit?* Hoc utrumque sit nobis in exemplum, & DEI bonitas ostensa peccatrici, & peccatricis pœnitentia.

Dicitur Christus ex Magdalena septem dæmonia ejecisse Greg. hom. 33. *Quid per septem dæmonia nisi universa vitia designantur? quia enim septem diebus omne tempus comprehenditur, rectè septenario numero universitas designatur.* Sed nunquid latrocinata, nunquid furata, &c. Solùm invenimus quod luxuriæ vacaverit, quomodo hic universa vitia? explicabit hoc nobis S. Cypr. de Singularit. Clericorum. *Omnis inconueniens sodalitas mulierum gluten est delictorum, & viscus toxicatus quo diabolus aucupatur.* Cùm dæmon ad libidinem perduxit in visco hominem, habet veluti avem, quâ pro suo placito utitur, & in universa vitia inpellit. Inprimis ad hoc inducitur ut vitium in sui formatione adscribat DEO, hinc fucos hinc colores adhibet, Cypr. de habitu Virg. *Dominus dicit Matth. 5. Non potes facere capillum nigrum aut album, & tu ad vincendam Domini tui vocem vis te esse potiorem? &c. Malo præsagio futurorum capillos jam tibi flammeos auspicaris.* Eo tempore mulieres affectabant flavos capillos. Avis pingunt facies, &c. *Non metuis ora quæ talis es, ne cum resurrectionis dies venerit, Artifex tuus te non recognoscat? ad sua præmia & promissa venientem removeat, & excludat, increpans*

vigore

vigore Censoris & Judicis dicat. Opus hoc meum non est, non est imago nostra, &c. DEUM videre non poteris, cùm oculi tibi non sunt quos DEUS fecit, sed quos diabolus infecit? illum tu sectata rutilos atque depictos oculos serpentis imitata es, de inimico tuo compta, cum illo pariter arsura. Jam ulteriùs inducit luxuria ad quandam idolatriam. Greg. lib. 6. in Reg. 15. cap. 2. *Reprobis mentibus magnum non est immunda cogitare, sed coram DEO peccatum parvum non est in templo DEI, hoc est in regenerato spiritu, immunda reponere.* In templo sordes aliquas, lupanar collocare quis non putat esse maximum crimen? clamat Paulus. An nescitis quia templum DEI estis. Luxuria facit DEUM non cognosci. Oseæ 5. ut legit S. Greg. *Spiritus fornicationis in medio eorum, & Dominum non cognoverunt.* Perjuria, cædes, neglectum rerum sacratarum, contemptum Parentum, ut totum Decalogum non excutiam, patet quomodo, luxuria impugnat, sed etiam ipsius corpus quem mulcet invadit & jam ad hoc Ethnici testimonio utar, Seneca epist. 95. *Miraris tot ubique debiles esse: morbi luxuriæ supplicia sunt.*

Jam ad Sanctæ pænitentiam, sed quid de ista loquar? Greg. hom. 33. *Cogitanti mihi de Mariæ pœnitentia, flere magis libet quam dicere.* Sed tamen dicendum est, quia idem addit. *Cujus enim vel saxeum pectus illæ hujus peccatricis lachrymæ ad exemplum pœnitendi non emolliant? consideravit quid fecit, & noluit moderari quid faceret.* Hic videte quid facit in domo Simonis, quid deinde in eremo. Hic simul consideremus, quod licet DEUS nulli desit, ut in eadem domo non defuit Pharisæo, imò fortè plus fecit Pharisæo, dum illum ex ore suo convicit, ut dixerit, *plus existimo diligit, cui plus dimittitur*, ut Greg. l. c. factus est, *quasi phreneticus funem portans ex quo ligetur.* Non est conversus, licet ligatus neque est conversus, propterea. *Unusquisque penset quo debito constringitur, quando illum DEUS expectat, ne contemptus exasperetur.* Subjicit pedibus capillos, sicut victori subjicit

victus

victus vexilla, fuerunt capilli arma contra Christum &c. Ungit modò pedes, unget postea totum corpus. O quæ felicitas Magdalenæ! Bern. serm. de divers. affect. Animæ. *Sunt quidam nolentes peccare, cum jam resipiscere vellent nisi peccati consuetudine miserabiliter obligati justo DEI judicio quo in sordibus sunt sordescant adhuc.* Recipit Christus cum omni amore pœnitentem, nam & Lazarum resuscitatum admisit ad mensam, & ipse facit quod Isai. 21. præcepit Judæis, ut scilicet redeuntibus è captivitate Babylonica obviam irent cum pane & aqua. Petro qui se negaverat, jubet specialiter suam resurrectionem annuntiari de quo Greg. *Vocatur ex nomine ne desperet ex negatione.* Agit sicut cum avicula auceps, quæ è cavea evolavit, Oseæ 9. *Ephraim quasi avis evolavit.* Laborat ut rursum capiat, si revertatur non eam castigat. Ezech. 18. *Agite pœnitentiam & non erit vobis iniquitas ad ruinam.* Non erit peccator sicut merces perditæ in mari, sed erit sicut domus ex lapidibus facta, quæ si corruerit, ex iisdem lapidibus rursus reædificabitur. Job. 22. *Si reversus fueris ad Omnipotentem ædificaberis, & longè faciet iniquitatem à tabernaculo tuo, dabitque pro terra silicem*, pro hoc ædificio ut sit stabilius quam antea. *Et pro silice torrentes aureos.* Sunt aliqui qui in desperationem labuntur, dum illud Isai. 6. considerant. *Vade & dices populo huic. Audite audientes, & nolite intelligere, & videte visionem & nolite cognoscere, excæca cor populi hujus, & aures ejus aggrava, & oculos ejus claude, ne forte videat oculis suis, & auribus suis audiat, & corde suo intelligat, & convertatur, & sanem eum. Et dixi, usquequò Domine? & dixit. Donec desolentur civitates absque habitatore, & domus sine homine, & terra relinquetnr deserta.* Sed audite quid est ista obduratio, quid excæcatio? *Est prava animi nostri affectio*, quâ quis in malo suo proposito obfirmatus, DEO præcipienti ut aliquid fiat, aut eidem corripienti parere non vult. Ex nobis excæcatio, obduratio, & causæ hujus com-

 muni-

muniter quatuor ponuntur. Homo non obstans principiis, in peccato permanens, dæmon ad malum instigans, demum ista fieri permittens DEUS, ex his illa excæcatio nascitur. Prov. 18. *Impius cùm in profundum peccatorum venerit contemnet.* Ex homine ipsius obcæcatio. Aliqui apud Salazar hunc locum ita legunt *Impius cum in centrum peccatorum venerit contemnet.* Quia res in centro conservatur, quiescit, unitur, sicut lapis si ad centrum terræ deveniret, à centro in nullum latus moveri nisi violentè non posset, ita in peccatore conscientia tumultuatur, jam quiescit, contemnit pœnitentiam, pœnas inferni, inde sequitur conservatio, quædam vana fiducia, & ut Aug. 8. Confess. 5. *Ex voluntate perversa facta est libido, & dum libidini servitur facta est consuetudo, & dum consuetudini non resistitur facta est necessitas.*

In Festo SS. Petri & Pauli.

MUltum nobis boni attulit Petrus, multùm Paulus, Petrum dicunt ad se Pontifices spectare, Episcopi, Parochi, Religiosi: Paulus est Doctor omnium. Petrus à Domino obtinuit declarationem præmii, quod manet Religiosos. *Ecce nos reliquimus omnia, centuplum accipietis.* Obtinuit claves Regni cœlorum per confessionem Christi Deitatis. *Tu es Filius DEI vivi: Tibi dabo claves regni cælorum.* Dedit societati nostræ Patriarcham, primum miraculum fecit sanando claudum, ut est in Act. & hoc modo plures ad Christum traxit; sanavit S. P. N. Ignatium pedibus Pampelone læsum, & multos in toto orbe convertit. De Paulo Chrysost. hom. 1. de ejus laud. *Non tres aut quinque urbes, sed orbem universum de diaboli extorsit manu,* &c. *Et tot propriis mortibus maximam securitatem aliis comparabat,* &c. *Job domus omni advenienti aperiebatur, Pauli verò anima universo patebat orbi.* Idem hom. 2. de eod. *Paulus Tyrannos ac*

populos

populos spirantes furorem velut quosdam culices existimabat: mortem verò & cruciatus, & mille supplicia quasi ludum putabat esse puerorum &c. Tanquam pennatus totum pervolavit docendo orbem, & velut corporis expers labores omnes periculaque contempsit. Petrus reliquit nobis pulcherrimum exemplar pœnitentiæ, negaverat Christum, in domo Caiphæ, respexit eum Christus, & nihil ipsi dixit, at ille ut Bern. in Cant. serm. 57. *Respexit Petrum & non fecit ei verbum, & fortasis ideò flevit ille, quia respiciens se, tacuerat.* Sed etiam totâ vitâ flevit quoties galli cantum audivit Joan. 21. quando Christus in mari comparuit Bern. 2. de Consideratione. *Petrus sciens quia Dominus, in mare se misit, & sic venit ad ipsum aliis navigio pervenientibus, quid istud? nempe signum singularis Pontificii Petri, per quod non navem unam ut cæteri quique suam, sed sæculum ipsum suscipit gubernandum, mare enim est sæculum, naves Ecclesiæ,* particulares. Toti mundo suam proponit pœnitentiam. Ambr. serm. 46. Dum advertit quòd Petrus dum eum in domo Caiphæ Christus respexit, nullum verbum fecerit, sed tantum fleverit, ita commentatur. *Ideò Petrus non utitur sermone quo fefellerat, quo peccaverat, quo fidem amiserat, ne ei non credatur ad confitendum pœnitenti, ac per hoc mavult suam causam flere quàm dicere & quod voce negaverat, lachrymis confiteri.* Tantus pudor dolori adjunctus. Petrus voluit sursum pedibus crucifigi in tali tamen loco ex quo ferè totam potuit spectare Romam: de Pauli collo resecto lac fluxit, de quo Ambr. serm. 68. *Quæ quidem res in S. Paulo stupenda non est, quid enim mirum si abundat lacte nutritor Ecclesiæ, sicut ipse 1. Cor. 3. lac vobis potum dedi?* Decollatus fuit in eo loco ex quo Romam videre non potuit, lac ergo reliquo: Petrus ad exitum animæ suæ gregem suum spectavit. Quot ornamenta in cœlo habet Petrus, quot Paulus? Paulus adhuc in hac vita ut de eo Chrysost. hom. 2. *Decorabatur vinctus catenâ magis quàm diademate coro-*

natus &c. in terra graditur. Sic se agebat in cunctis quasi Angelorum societate frueretur. Et hom. 7. *Paulus catenâ pro torque ornatus vinculisque suis, vulneribus, & verberibus longè splendidior est diademate purpurarum fulgentibus.* Et hom. 8. *Delectabat quicunque eum propter Evangelum vulnerabat, &c. Non minus plagis suis gaudens quàm alius triumphis, nec aliter delectatus naufragiis, quàm alter acquisitis solet gaudere thesauris.* Si hoc in terris, quid in cœlis? fluunt etiam hodie fontes quos caput Pauli amputatum Romæ excussit, & lactis saporem retinent, atque magis gloriâ Pauli quàm suâ sunt aquâ pleni. Sunt columnæ ibid. quarum uni Petrus alteri Paulus fuerunt alligati, osculis honorantur, catenæ Petri & Pauli tam ex amore mutuo quem inter suo habuerunt, & quem testati inter se osculo dum simul ad mortem educti, sed illam diverso loco subituri, sunt divulsi. Greg. hom. 18. in Ezech. *Gal. 2. Cùm venisset Petrus Antiochiam in faciem ei restitit, erat reprehensibilis, & simulationi ejus consenserunt cæteri Judæi.* Videtur hîc dissensio, sed hæc dissensio, maximè Petri erga Paulum ostendet amorem. *Idem verò Apostolorum primus cum multa discipulos admoneret atque à quibusdam detrahi Pauli scriptis agnosceret, dicit 2. Pet. 2. Sicut charissimus noster Frater Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vob. Laudat ea scripta, & in illis agnoscit sapientiam cœlestem. Ecce Paulus in epistolis suis scripsit Petrum reprehensibilem, & ecce Petrus in epistolis suis asserit Paulum, in his quæ scripserat admirandum, &c. Non revocat in memoriam quod prior ad Apostolatum vocatus, non quòd claves regni cœlestis acceperit, &c. Quis rogo nostrum, si vel extremum aliquod signum fecisset* (id est miraculum) *à minori fratre increpatus increpatiouis verba patienter audiret? &c. Pensemus, Paulus Apostolus qui tantùm patiens fuit inter persecutores, quantùm mansuetus inter discipulos?* &c. Dedit Christus in hac vita nomen suum. Ambr. serm. 84. *Sicut à Christo Christianus dicitur, ita & à Petra Christo Petrus Apo-*

stolus

stolus vocatur, Petra autem erat Christus. Dedit Paulo, quia ex Saulo vocavit Paulus. Quæ in cœlo dedit nomina ubi dat cuique nomen novum, ut est in Apoc.

In Festo S. Jacobi Apostoli.

MOs erat apud Judæos in conviviis, ut non se cogerent ad æquales, sed cuique calix apponeretur tantus, quantum illi suffecturum putabat Architriclinus, hinc proverbium enatum de calice. Calix hic à DEO diversus datus diversis. Greg. lib. 12. epist. 61. ad Mauritium Imp. qui prohibuerat ne milites fierent Monachi, sic ait. *Plerique sunt qui nisi omnia reliquerint, salvari apud DEUM nullatenus possunt.* Aliis calix alterius status, alia vocatio offertur: hic finis noster ad quem actus nostros dirigere debemus; salus nostra, quam consequemur: per calicem nostrum non alienum. Basil. Selev. hom. 24. de legendis libris Gentil. *Finem respice & ejus gratiâ cuncta facere, proprium nisi brutis æquiparari velis, oportet.* Si hunc calicem biberis, dabit DEUS necessaria, ut illi satisfacias. *Elegerunt Stephanum*, &c. Accepit hunc calicem, *faciebat prodigia*, &c. Oecumenius. *Qui ante electionem non faciebat prodigia, ut qui antè nec satis cognitus erat, ubi per electionem effectus est, tum enim donum quod electionem consecutum est, demonstrabatur.* Econtra alii dum novum calicem sumunt, ad quem DEUS vocat, in multa incidunt mala. Accidit enim sæpè quod illis duobus, quorum unus erat sapiens alter stultus dum ibant peregrè, inciderunt in bivium, una via fuit aspera, altera suavissima, volebat sapiens per asperam ire, dissuasit illi stultus, secutus sapiens stultum, inciderunt ambo in latrones, qui jam à Judice quærebantur: capti latrones, & illi: Judex omnes supplicio jubet affici, excusat se sapiens dicendo, iste me stultus decepit, tantò magis meritus es mor-

tem quia cùm ſis ſapiens ſtultum es ſecutus, ita fit, carnem ſtultam ſequimur, & perimus, atque etiam ipſa temporalia amittimus. Laur. Juſtinian. de Agone cap. 7. *Facilè quisque quod acquiſivit amittit, ſi non vocatus ſe inconſultè exponat*. Ad quàm ſublimem ſtatum Dominus vocavit Jacobum cum illi eundem calicem quem ipſe bibiturus erat, dedit, & quomodo illum Jacobus ebidit, &c.

In Feſto S. Annæ.

EOdem modo DEUS mundum reparavit, ac creavit. Initio mundi creavit DEUS cœlum & terram, initio reparationis Joachim & Annam. Ille coelum, Philip. 3. *Noſtra converſatio eſt in cœlis*. Anna licet non minus ſancta, terra eſt, de qua egreſſa eſt Virga de radice Jeſſe. Terra erat vacua & inanis, Anna ſterilis. Tenebræ fuerant ſuper faciem abyſſi, utriusque triſtitia. Spiritus Domini ferebatur ſuper aquas: ad lacrymas utriuſque miſſus Gabriel qui illos conſolatus. Dixit DEus, fiat lux. Naſcatur Filia in qua non erunt tenebræ peccati. Vidit DEUS lucem quòd eſſet bona, B. Virgo bona eſt omnibus.

In Feſto S. Ignatii S. JESU

SIcut Beniamin inter Fratres minimus fuit, ita Religio fundata à S. Ignatio minimam ſe appellat. Beniamin natus inter maximos dolores Matris, Societas inter maximam Eccleſiæ afflictionem quam paſſa propter hæreſes. In Beniamin ſacco abſconditus calix ex quo ſolebat augurari Joſeph. Figura Chriſti fuit Joſeph, hic in Societate abſcondit ſuum calicem, ut non pateat aliis licet ſit. Sed tamen ille eſt calix ex quo Joſeph augurari

gurari solebat. Videmus quid Ignatio, quid ejus societati sit auguratus hic Joseph, scilicet Christus.

Auguratus inprimìs Sancto profundissimam humilitatem. Unde Sanctus audacter dicebat. A nullo sibi minus vitio timere quàm à vanitate, interea tamen tam attentus fuit ne quid in ejus laudem redundaret, ut dum ejus Confessarius coram aliis aliqua de illo gloriosa dixisset, non amplius illius operâ usus. Confessarius ille optabat ut saltem unâ horâ superviveret S. Ignatio; qui de illo posset admiranda quædam dicere, favet DEUS Ignatio quia citius ille Confessarius mortuus. Plane agebat Sanctus ut S. Paulus, certus hic fuit de sua prædestinatione, tamen *Castigo corpus meum*, &c. Certus Sanctus de humilitate, tamen omnia abscondebat. Antequam fundaret societatem ostendebat suas virtutes in mortificationibus, cùm eam fundavit, abscondit, si certus de suâ humilitate, ergo felicior quàm David qui numerando populum lapsus in superbiam. Excusat Davidem Ambr. *Quid miramur semel lapsum & eo peccato quo Angeli lapsi?* Igitur Angelis firmior Ignatius, superbiunt multi ut Nabuchodonosor. Nonne hæc est Babilon. quam feci? nonne hoc meum opus, &c. Omnis lapsûs origo superbia, quòd aliquis deveniat ut sit veluti bestia in moribus, ex superbia est, ut patet in Nabuchod. Unde ira? ex superbia, cur me iste contempsit?

Societati id auguratus. *Nomen meum erit in te*, cùm quis admittitur in familiam nobilem ut eo nomine possit gaudere, etiam gaudet viribus. Hinc revelavit S. Teressiæ & S. Francisco Borgiæ non damnandos eos qui in Societate morerentur. 2. Revelavit S. Magdalenæ de Pazzis quòd eo tempore nulla religio fuerit sanctior. 3. Revelavit Cordubæ cuidam Moniali quæ vidit cujusdam & Societate Fratris animam in cœlum duci ab Angelis, & Christum illi euntem obviam, quòd taliter singuli

ſinguli qui in Societate moriuntur in cœlum inducantur. 4. P. Henricus Garnettus in Anglia pro fide occiſus, vidit quòd B. Virgo totam Societatem ſuo pallio protegeret. 5. Landulfus Carthuſ. & Hugo Victoria qui vixerunt ante Societatem, aſſerunt omnes, ut in terra à Chriſti Chtiſtianos, ita in cœlo à JESU dicendos Jeſuitas, & quod in cœlo nomen novum cæteri expectant, jam Societas habet in terra. 6. Quod quem calicem bibet Societas, eundem ſibi porrigi ab hominibus Chriſtus cenſebit. Dum è carcere Romano abiret Petrus, occurrit illi Chriſtus, ſuam reputavit. Dum S. Ignatius iret Romam, apparuit illi Chriſtus ſpinis coronatus, crucem portans, & dixit. Romæ vobis propitius ero. Ait Ambr. Orat. ad Auxentium, ubi ſupra citatum de S. Petro hiſtoriam adduxit. *Chriſtus non poterat iterum crucifigi, intellexit ergo Petrus quòd iterum Chriſtus eſſet Crucifigendus in ſervulo. Nam ſi illius cibus erat ut faceret voluntatem Patris, idem cibus illius eſt ut noſtris paſſionibus epuletur.* S. Ignatius hoc ipſum intellexit de afflictionibus quas erat paſſurus, ſed in eo Chriſtus patitur. 7. Quando DEUS S. Paulum vocavit in Societatem Filii ſui, ut ipſe loquitur, dixit de eo. *Hic portabit nomen meum coram Gentibus & Regibus*, &c. Bellum ſuſceperat David contra Amalecitas, dum eos proſequitur invenit quendam Ægyptium infirmum, & illo ductore vicit hoſtes. Chriſtus Ægyptium Ignatium, Ægyptios vocat S. Antonius & alii mundanos, reperit infirmum ex vulnere in arce Pampelonenſi, eo ductore debellat mundum. Et iſtæ ſunt ſtellæ. 7. in manu Chriſti, ut eſt in Apoc. & iſtæ dum poſt mortem corpus S. Ignatii transferretur viſæ ſunt tumbam proſequi. Occurrunt nobis monſtra ut Goliath, difficultates, meminerimus nomen Domini eſſe nobiſcum. Puer David in nomine Domini dejecit Goliath. Chriſtiani ſumus, in nomine JESU ſuperavit Ignatius difficultates. Videntur quædam noſtras

vires

vires superare, sed solem stitit Josue sive JESUS. Basil. hom. de transfigar. *Sol stetit ob reverentiam tanti nominis*, solâ Musicâ Josue dejecit Muros Jerichontis, & hoc est in nomine JESU agere. Alterum est pro JESU pati. Josue non vocabatur JESUS, sed filius Osee, donec Deut. 18. Jussu Moysis fuisset cum Amalecitis pugnâ congressus, in quod Origen. *Hîc primò audio nomen JESU ubi magna oportet facere.* Sed & agendum & pauca dum in JESU, hoc est, in ejus gratia propter JESUM, non nostram gloriam quærendo. Cùm aliquid facturi sumus, cogitemus an nos hoc JESUS facere juberet? inebriari, &c. juberetne? Sancti eligebant sibi aliquod symbolum, quod veluti nautæ in mari Cynosurram respiciebant. S. Franciscus Seraphicus, *Noverim me, noverim te.* S. Franc. Xav. *DEUS meus & omnia*, &c. Ego suaserim eligatis. *Itane JESUS egit?* hoc S. Ignatius habuit, nam in ejus vita scribitur. *Si duo æque gloriam DEI respiciunt, &c. Eligerem illud in qua plus est contemptûs, ut similis JESU fierem.* Hic jam moderemini, hic me sprevit, hic contumeliâ affecit, &c. Itane JESUS egit cùm illi similia contigerunt,

De Eodem.

EX tribus solent æstimare sanctitatem alicujus, ex mortificatione sui tam quoad interna quàm quoad externa: ex donis DEI & miraculis: ex magnis laboribus pro DEI gloria. Hæc omnia in S. Ignatio abundè fuisse ostendo. In primis quoad mortificationem corporis, præstitit id quod præstare potest homo, jejunavit 4. 6. aut etiam octo diebus continuis nullum sumendo cibum aut potum, jejunavit toto anno in solo pane, aquâ, præter dies Dominicos, quibus aliquid herbæ cinere conditæ addebat, pro cingulo usus spinis, pro lecto lapide

lapide, præter spinas cingebat se catenâ ferreâ aculeatâ, & alteram similem ad flagellandum corpus suum quotidie adhibebat, quinquies peregrinationes longas obivit ad sepulchrum Christi, Romam, Composiellam, ad montem Serratum, &c. Oratio de genu quotidie horis septem. Dimisit aliquid ex voluntate DEI de isto rigore qui magis Eremitæ convenit, quàm illi statui, ad quem DEUS Ignatium vocabat. Quia ut Greg. lib. 4. in 1. Reg. 3. *Qui magna carnaliter exhibet, affectum charitatis non curat.* Retinuit tamen ex his mortificationibus tantum quantum status hic novus admittebat. Et nunquam aliquid de internis quæ sunt multò difficilliores dimisit, imò illas vehementer auxit. Magna hæc fuerunt quæ circum corpus egit, magnum erat nato in Domo illustri, educato in aula Regia, animi magnitudine pleno, indui sacco, & ita mundo comparere: sed majus id erat fecisse tunc quando maximè cavillis patebat, id est, post amissam Pampelonam, virum militiæ clarum inter pueros in Schola & templo considere, Magistri arbitrio subjici, ostiatim mendicare victum, &c. Sed hæc condiebant solatia interna, ergo & istis se abdicat. Pro magno Ecclesia reputat quod sine hls solatiis S. Teressia & S. Rosa Limana per annos plures DEO servierint ferventes: & Ignatius illa veluti tentationes ultrò à se removebat dum studeret, & amplius progressus, malebat incertus beatitudinis vivere serviendo gloriæ DEI & proximorum saluti, quàm certus ejusdem statim mori.

Veniamus ad bona illi à DEO collata statim initiò Principem Apostolorum DEUS ad Ignatium mittit ut illum sanet. Venit B. Virgo & tollit omnem libidinis sensum, quod nec Hieronymus inter eremum, nec Sanctissimi multi viri post multos labores habuerunt, unde se aliqui igne, urticis, &c. conficiebant, ut eum obtunderent. Dictat eadem B. Virgo

homini tunc illiterato libellum Exercitiorum, & docet ejus uſum, dictat deinde Regulas. DEUS Pater Filio Ignatium recommendat, Spiritus S. tanquam in Apoſtolum in igne deſcendit. In raptu ut Paulum, ſed octiduanò, myſteria altiſſima edocet adeò clarè, ut ſi deinceps ſacræ literæ non extarent, ſi orbis à fide vera deficeret, adhuc ex iis quæ illi Dominus patefecerat, ſolidus in fide permaneret. Chriſtus illum quadrageſies minimùm viſitat. Globus igneus ſupra caput Miſſam celebrantis ſæpius conſpicitur, vultum ejus cœleſti luce radiantem S. Philippus Nerius aliique conſpexere. Simul comparet Romæ & Coloniæ, in dæmones exercet mirum imperium, quod ipſum imagines hactenus faciunt, quod ipſum etiam aqua quæ vocatur Ignatiana. Mortuos excitat, aridos ſanat, obſtinatum Judæum illo verbo convertit, *mane nobiſcum Iſaac.* Dum ad funus deducitur, ſtellæ in aëre proximò comitantur. O quanta habuiſſemus de Ignatio, ſi Confeſſarius ejus cui ſua revelavit, aliquamdiu illi ſupervixiſſet, qui de illo ſe admiranda dicturum promittebat? certum eſt ex ipſius ſancti ore quòd plura & majora DEUS illi fuerit largitus, quàm in omnium ſanctorum vitis ad nos pervenerint. Infans ejus feſtum poſtridie primò futurum miraculosè Calari prædicit. Quærite quæ in Sicilia dum ex imaginis ejus chartaceæ digito ſangvis fluxit, quæ in Germania circa puerperas, quæ alibi circa ignes, morbos &c. operatus.

Venio ad labores ejus pro DEO & Eccleſia. Totum mundum ſtatim agreſſus, Hæreſi Ethnicæque ſuperſtitioni bellum indixit, & ſucceſſit continuatum, &c. Mores Catholicorum reſtauravit, adeò ut Baronius Societatem ab eo inſtitutam vocaverit Anartarim, id eſt, reſurrectionem. *Ab ipſo Sacramentorum frequentia*, &c. Omnem ſtatum ad virtutem provexit, ex ejus exercitiis S. Carolus Borromæus profecit, ejus doctri-

næ S. Philippus Nerius ſuam adſcripſit ſublimem contemplationem. Illius filiis ſe aſſeruit multùm debere S. Tereſſia & S. Magdalena de Pazzis. Illi totum tribuit S. Franciſcus Xaver. & S. Franc. Borgia. B. Stanisl. Koſtka, B. Aloyſius, &c. Illi curæ damnati ad mortem, ægroti in noſocomiis, &c. Complexus ſuo labore omnem locum, carceres, triremes templa, pagos, &c. Europam &c. Germaniam &c. Omnem modum, confeſſiones ſacras, libros, Conciones, catheches, Scholas, in quibus cùm docentur literæ, pietas inſtillatur, Miſſiones, &c. Omne tempus, dum nos dormimus, in aliō orbe fiunt Miſſæ, &c. Per omnes ſuos, nam laborant Cherici in Scholis & catechiſmis; Coadjutores temporales orant pro ſucceſſu aliorum laborantium. Statim è primis ſociis, S. Franc. Xaver. regna integra convertit. Simon Rodriquez ita ſtrenuè in Luſitania rem egit, ut ab eo tempore ibidem Apoſtoli vocemur, & illi, ſi humanæ fides hiſtoriæ, gratia miraculorum adſcribitur, Jacob Laynez in Concilio Tridentino tantam oſtendit ſapientiam, ut illo ægrotante Concilium vacaverit, & alias columba ſupra caput ejus intra Miſſam dicitur viſa. Petrum Fabrum poſt mortem quidam inter Seraphinos conſpexerunt. Nicol. Bobadilla tam gravis fuit hæreticis ut eum publico decreto vitandum conſtituerint, Broëtus ſuſtinuit Nuncii Apoſtolici in Hibernia perſonam. Codurii animam ipſe S. Ignatius vidit in cœlum ab Angelis deferri; pares iſtis & reliqui duo, Claudius ſpretis Infulis, &c. Succeſſerunt his tot in India & Anglia & alibi qui uſq; ad profuſionem ſangvinis laborarunt, & alii etiam inter pericula apud Barbaros & Hæreticos laborant. Quare S. Ignatium vocabat Marcellus 2. Pontif. inſtrumentum DEI velociter operantis. Urb. 8. Atlantem Eccleſiæ, ſed & ipſe Chriſtus ut ſcribit Andr. Lucen. cuidam Eremitæ qui dum videret à Sancto acceptari pro Collegiis reditus, &c. Proptereaque illum contemneret, dixit. *Quem tu contemnis eſt mihi vas electionis ad ſalutem*

multorum

multorum plenum Apostolico spiritu. Et hîc servire potest illud scripturæ. *Non contemnendum putes, est nomen meum in illo,* & illud. *Ecce servus meus nomine meo vocavi eum.* Quia ipsemet Christus nomen suum imposuit ejus Religionis nomen quod continet in se magna, neque ullum nomen quod à DEO imponitur, dissidet à rebus. Quærit S. Bern. serm. 1. de Circumc. cur aliquod nomen ex iis quæ prædixit Isai. non sit Christo impositum. *Vocabitur nomen ejus, Admirabilis, Consiliarius, Princeps pacis, Pater futuri sæculi,* &c. Ubi est nomen JESU? respondet. *Forte in his omnibus unum illud invenies sed expressum quodammodo.* Admirabilis Societas, &c. Sed illud quomodo intelligemus? Datum nomen JESU in circumcisione, at Paulus dicit. *Humiliavit semetipsum factus, &c propter quod illi dedit nomen, &c.* Utique dedit ante crucem, sed per crucem illud meruit. Dum affligitur Societas tum in illa maximè ostenditur nomen istud, tum illi maximè propitius JESUS. Jam si nomen suum dedit, etiam sui nominis privilegia dedit sicut & homines qui in suum nomen adoptant. Revelatum S. Teressiæ & S. Fr. Borgiæ nullum damnandum qui in Societate moritur, & hoc ipsum confirmat quod Christus dixit S. Joannæ. Mea est Societas ipse ego illam in corde meo gero, & nullum in ea patiar cum gravibus defectibus, sed subitò eum ab illa dimitti faciam. Sub pallio B. Virginis parvus JESUS sæpè fuit, sub pallio ejusdem Virginis vidit Societatem Henricus Garnettus. Sanctitas mira in nomine JESU. S. Teressiæ & Magdalenæ de Pazz ostendit sanctitatem Societatis magnam DEUS. JESU ministrarunt Angeli, vidit Monialis Cordubensis animam quandam ab Angelis deferri ad cœlum cum Christi occursu, petit quale id festum ageretur in cœlò? responsum cujusdam è Societate Fratris animam deferri & honorem fieri similem omnibus qui in Societate moriuntur. Nomen JESU qui maledicit est maledictus. B. Josaphat M. Archiep. Polocen. Græci ritûs, dicebat,

 esse

esse signum certum reprobationis æternæ hanc Societatem persequi, & in illam eos consurgere, qui vel sunt Hæretici saltem occulti, vel in carne mersi. Abrumpo & claudo verbis Leonis de Passione Dom. serm. 10. *Non potest deficere quod dicam, quia non potest satis esse quod dicitur.*

De Eodem.

Quasi triumphum de toto orbe facturus Christus lumina per totum accendit, cùm ait ad Apostolos, *vos estis lux mundi.* Agnovit Card. Paleottus S. Ignatium tale lumen, dum vocat *Lumen Ecclesiæ.* Quam tantopere illustravit, ut dixerit. Laur. de Zamora S. Ord. Cisterc. esse illi plus obligatam, quàm omnibus (saltem eo tempore) in toto mundo, & addit, meritò dixisse quendam in Hispania Præsidentem, debere cum simili vexillo statui hunc Sanctum, atque statuitur S. Dominicus & Franciscus. Contemplemur hoc aliud lumen post Sanctos Apostolos.

Lumen Ignatii diffusum est inprimis per totum orbem. Congreg. Cardin. in literis ejus beatificationis ita & de Religione S. Ignatii loquitur. *Quæ non sine maxima Reipub. Christianæ utilitate per universum orbem diffusa ac dilatata est.* Utilitatem videbimus, si audierimus rationem cur potius cum S. Dominico & S. Francisco ponam Ignatium, quàm cum aliis SS. Patriarchis. Legitur in Chron. Francisc. quod DEUS tres lanceas paraverat in ruinam mundi, & quòd per S. Dominicum & Franciscum sit placatus, & duas quasi lanceas quasi extorserunt, tertia supererat, hanc S. Ignatius sistit, ita discurrit Zamora Sanctuarii tom. 2. lib. 6. discur. 51. Quare simile ac illis Sanctis dandum est vexillum Ignatio, & si illorum lux in totum se extendit orbem, etiam istius. Sed jam lumen ipsum videa-

videamus. Lumen eſt puriſſimum, quia eſt Divinum, DEUS nullam in ſe mixturam patitur, nihil habet caro in Ignatio, cujus ſtimulus omnis miraculosè ſublatus. *Scimus quia cum apparuerit ſimiles ei erimus, quia videbimus eum ſicuti eſt.* Viſio clara DEI, quâ nunc fruitur Ignatius facit DEO ſimilem, ſed ad viſionem quæ diſpoſitio? *Omnis qui habet hanc ſpem ſanctificat ſe.* Aug. legit, *caſtificat ſe.* Caſtitati ſuccedit ſimilitudo cum DEO, DEUS altior eſt rebus temporalibus; omnia ſprevit Ignatius, etiam veſtes mendico tradidit, gladium templo. DEUS in ſui contemplatione eſt totus; Ignatius in DEI. In ore ejus ſemper major DEI gloria, optabat ſemper DEI gloriam creſcere, ſuam ſemper decreſcere, cognitionem Divinam ſequitur amor, qui cognoſcit Ignatium accenditur DEI amore. Anno 1553. Joannes III. Rex Portugalliæ mittendo Aloyſium Gonzalez inter cætera præcepit illi, ut omnes Ignatii actiones exactè obſervaret. Redux Aloyſius dixit Regi, ſe id feciſſe, & nullâ oratione, aut lectione ſpirituali ſe ita fuiſſe ad amorem DEI inflammatum, ut obſervatione Ignatii. *Sicut adamantem & ſilicem dedi faciem tuam.* Lucet adamas non percuſſus, ſilex non niſi percuſſus emittit ſcintillas. Aloyſius vidit ut adamantem, ſed alii ut ſilicem. Apud Hiſpanos Aliolæ projectus in compedes, Salmanticæ in compedes, ab Hiſpaniæ militibus peſſimè habitus veluti explorator, Barcellonæ mille fuſtes ſuſtinuit, ſed omnes amore DEI incendit, ſecuta in omnibus morum emendatio apud eoſdem ipſe glorioſus factus. DEUS ſuam ſemper facit voluntatem, Ignatius DEI, paratus ad omnia quæ vult DEUS, ſive in mortem ſive in vitam, vult DEUS ut temperet pœnitentiam, veſtes aſſumat meliores, facit; vult ut contemnat dignitates, &c. Facit DEUS omnia ad ſuam gloriam, fecit Ignatius omnia ad DEI.

Jam videamus quantoperè Ignatius illuminaverit mundum.

dum. Aug. lib. de catech. rudium. *Opus est ut non solùm sanctus personaliter existat, sed etiam alios illuminando, causa sanctitatis sit.* Et hæc præstatur magis operibus quàm verbis. *Ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cœlis est.* Hoc fecisse Ignatium testatur bulla ejus beatificationis. *Ignatius multis & eximiis virtutum & gratiarum, & miraculorum donis illustratus fuit.* Plenus Stephanus gratiâ, plenus Ignatius virtute. Et in omni eminens, in paupertate, obedientia, &c. Plenus gratiâ ut illi S. Franc. Xaverius nonnisi flexis genibus scriberet. Miracula plurima. His illustravit inprimis suam Religionem, ad quam fundandam ut dicit Greg. XIII. fuit à Spiritu S. inspiratus: quare Surius illum vocat Sanctissimum. Genebrardus illum dicit à DEO missum contra Luciferum, Sanderus, *Virum DEI, & à DEO motum ad opus quod fecit.* Elias vocabatur vir DEI, Contra Luciferum missus Archangelus. A DEO motus ad opus, ut Moyses ad fabricationem tabernaculi. Bozius vocat, *Virum clarissimum sanctitate vitæ.* Doctor Pavia Portugallus vocat *Illustre exemplar sanctitatis, virum admirabilem, particulari cœli beneficio datum mundo.* Ita lucebat operibus suis, &c.

In Festo Portiunculæ.

CHristus verus Pontifex noster, sæpe etiam post suam mortem circa nos munia sui Pontificatûs exercuit, non semel de cœlo descendit ad templorum consecrationem. Non semel Sacrum Pontificaliter celebravit, &c. Hodie distribuit indulgentias, in templo suæ Matris, quæ hic loca ideò dicta Angelica, quod ibidem cantus Angelorum audirentur, dicta de Portiuncula quia ibi Dominum in portionem suam assumpsit S. Franciscus. Non dubium quin Christus in hoc loco

dando

dando indulgentias convenientissimè in hoc egerit, has convenientias inspiciamus.

S. Franciscus ad reparandam missus Ecclesiam, reparabat prædicando pœnitentiam. Sed licet pœniteat peccatorem & culpa illi dimittatur ob quam pœnam meretur æternam, adhuc manent sustinendæ pœnæ temporales. Dimissa est Moysi incredulitas, tamen in pœnam non intravit terram promissionis, &c. Duo enim sunt in peccato, Aversio à summo bono, & hæc si non sit dimissa punitur in æternum: & ad conversio ad bonum creatum. De hac Aug. in epist. ad Rom. prop. 42. *Unusquisque peccando, animam suam diabolo vendit, acceptâ tanquam pretio dulcedine voluptatis temporalis.* Ita fit nobiscum ut si quis furetur magnam pecuniam Principi propter quod meretur mortem flet, orat veniam, dimittit illi Princeps mortem, sed minorem tamen statuit pœnam. Franciscus in toto orbem voluit reparare, fuit verò mansuetissimus, ejus sunt verba in Manuali Francisc. *Postquam corrigere & emendare non possum prædicatione, admonitione, & exemplo: nolo carnifex fieri ad puniendum & flagellandum sicut potestas hujus sæculi.* Voluit etiam hæc debita temporalia exolvi, favit illi in hoc Christus, & in domo illa instituit indulgentiam plenariam, quam Pontifices ad omnia templa sui Ordinis extenderunt. Factum id in templo B. Virginis, quia per illam nobis dona sua largitur Christus, &c.

In Festo S. Dominici.

DE hoc sancto dicit Reginaldus. *Hic est qui in Adam non peccavit.* Aug. serm. de quinque panibus. *Si quis habuerit charitatem tantam, ut paratus sit mori pro Fratribus, in eo charitas perfecta est.* S. Dominicus voluit vendi pro filio viduæ, libros Palentiæ vendidit ut fame laborantibus succurreret. Coram

Innocentio Papá cum diceret in Concione admiranda, quæsitus unde ea haberet? respondit, ex libello charitatis. Ad illius Religionem B. Virgo misit Reginaldum de statu vitæ deliberantem, & ipsa illi dedit vestes religiosas. Alex Papa IV. *Hi sunt viri probati in lege Domini, Fratres Ordinis Divi Dominici, efficaces quidem in opere, atque potentes in sermone, quia ubique ipsorum ora intonant per totum mundum velut tubæ, & in omnem terram exivit sonus prædicationis eorum, & usque in fines orbis terræ salutifera verba sonant.* Cùm S. Dominicus ascenderet in cœlum, Christus & B. Virgo tenebant scalas, quod vidit Gualla Episc. Brixien. Abbas Joachim in templo S. Marci longè antea curavit depingi S. Dominicum. Constantinopoli in S. Sophiæ templo penes S. Paulum; multò etiam antè depictus in habitu hujus Ordinis vir cum inscriptione Græca, *vocor Dominicus.* Hæc ex Bareleta Ord. Prædic.

In Assumptione B. M. Virg.

ABscondebat totâ vitâ suâ B. Virgo dona DEI in se collata, & suas virtutes. Prima votum fecit Virginitatis. Aug. lib. de S. Virginit. c. 4. *Annuntianti Angelo Maria respondit, quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco? quod profectò non diceret, nisi se priùs virginem DEO vovisset.* Abdias in vita S. Bartholomæi. *Hæc Virgo cùm execraretur omnem virum, servandæ virginitatis votum cùm à nullo homine nec verbo didicisset, neque exemplo ad imitationem fuisset invitata, prima DEO obtulit, nulla enim hoc votum DEO obtulerat.* Sed clariùs Beda hom. de Annunt. *Virgini Divino munere collatum est, ut prima inter fœminas DEO virginitatis munus offerret.* Parentes habuit divites ut S. German. in encom. S. Virginis, qui, ut Hieron. de ortu Virginis, in tres partes sua bona diviserunt, templo, pauperibus, sibi ipsis

ipsis, hæc omnia B. Virgo distribuit. Apud S. Birgit. Revel. lib. 1. cap. 10. dicit ipsa. *Omnia quæ habere potui indigentibus distribui, & à principio vovi in corde meo, nihil unquam possidere in mundo.* Et lib. 7. cap. 52. *De divitiis ego & Joseph nihil reservavimus nobis, nisi necessaria vitæ ad honorem DEI, reliqua dimisimus ad honorem DEI.* Magi obtulerant pretiosa munera, quid de illis fecit S. Virgo? Bonav. de vita Christi cap. 9. *Zelans virgo pro paupertate, & intelligens Filii voluntatem, tam intus docentis quàm foris ostendentis, totum intra paucos dies pauperibus erogavit.* Habuit tamen omnia quæ ad viam honestam necessaria. In purificatione stetit inter conjugatas, & inde existimabatur non esse Virgo, obtulit par turturum tanquam egentissima. Rupert. in Cant. 2. *Cunctæ virtutes, omnes gratiæ, cuncta dona, quæ Virginem Mariam exornabant, humilitati ejus tributum pendebant.* Hoc ipsum fecit in Assumptione, cum est mortua, unde aliqui eam argumentantur in peccato conceptam, quia ex peccato originali mors profluxit, sed neque Christus originale habuit, tamen mortuus est. Duplex est causa mortis nostræ. 1. Natura nostra, quia constamus contrariis, calore & frigore, humiditate & siccitate, hæc continuò in se agunt, & tandem aliqua prævalent, & turbatur hominis temperamentum, & sic anima abit, contra hoc malum, ante originale peccatum, ut docet S. Th. 1. p. q. 97. a. 1. & 3. *Inerat animæ vis quædam supernaturaliter Divinitùs data, per quam corpus ab omni qualitate poterat præservare, quamdiu ipsa DEO subjecta mansisset.* Altera causa mortis, peccatum, *Mors per peccatum intravit.* Peccante Adamo, & arbor vitæ ablata quæ valebat ad instauranda corpora, & vis illa animæ. B. Virgo hanc vim debuisset habere, sed noluit sicut & ejus Filius, cæteris tamen effectibus peccati originalis caruit, quales sunt, corpus reverti in terram, dolores in partu sentire, morbos pati, &c. Aug. serm. 4. de Assumpt. *Putredo & vermis*

humanæ opprobrium est conditionis, à quo opprobrio cùm JESUS sit alienus, natura Mariæ excipitur, quam JESUS de illa sumpsisse probatur, caro enim JESU caro est Matris. Petr. Blesen. serm. 2. de Assumpt. *Maria à communi viri & mulieris maledictione facta est immunis, quâ dicitur, in cinerem ibis.* Idem docet S. Cypr. serm. de Nativ. Christi. *Non sustinebat justitia ut illud vas electionis communibus lassaretur injuriis, quod plurimum à cæteris non naturâ differens communicabat, sed culpâ.* Sed & mors ipsa in B. Virgine multùm differebat à nostra. Damasc. de dormit. B. V. c. 22. *Postquam dolorem sensisset, peperit, absque dolore fuit ejus quoque ex hac vita excessus.* Apud nos dolor est causa mortis apud illam amor Alb. in Mariali. *B. Virgo sine dolore præ amore mortua est.* Idem adstruit de laud. Virg. Dionys. Carthus. à. 3. idem S. Birgitta 6. Revel. 62. *Vide plura in mea Prophetissa.* Et quod mortua est factum est quasi per miraculum unde Richard. Victorin. lib. 2. de Emmanuele cap. 28. *Quæ causa est quæve justitia, ut remaneret in Maria pœna, ubi nulla est culpa?* Nam ut Damasc. l. c. orat. 2. *Ex qua omnibus vera vita manavit, quomodo illa mortem gustaret?* & rursus. *Hanc, quæ sine dolore aliquo peperit, ac DEO se totum consecravit, quonam modo mors devoraret?* His consideratis Salazar infert, mortem B. Virgini ad meritum datam, ut moriendo mereretur. Nam ut Aug. ex illo. *Spectaculum facti sumus DEO & Angelis*, deducit. *Angeli invident quòd pro Christo mori non possunt uti Martyres.* Mors enim est meritorum ferax si illâ uti noverimus & dicere velimus. Accepto mortem, quia DEUS mori jubet, & est summæ obedientiæ actus ad imitationem Christi, *Factus obediens usque ad mortem.* Accepto mortem in pœnam peccatorum meorum, ut Reus, & est actus justitiæ. Accepto mortem ne peccem ampliùs, & est actus Contritionis. Accepto ut DEO meo fruar, & est actus Amoris. Accepto ut tester hunc articulum fidei esse verum, hanc virtutem DEO gratam,

&

& est Martyrium, Hinc sancti appetebant mortem, Paulus, *Cupio dissolvi.* S. Soter quæ semper vultum habuit velatum, cum esset palmis cædenda, illum detexit, de quo S. Ambr. exhortat. ad Virgines. *Vultum aperuit soli invelata martyrio, & volens injuriæ occurrit, vultum offerens, ut ibi fuerat sacrificium martyris ubi esset testamentum pudoris.* Chrysost. hom. 67. ad pop. *Si Religionis tuba vocet, statim progredere, & animam parvipende, &c. Tantâ ergo promptitudine proprium effundamus cruorem quantâ quis aquam effunderet, nam & aqua sangvis est corpus irrigans, & tantâ facilitate carnem exuamus quantâ vestimentum.* Cùm denuntiaretur mors Cardin. Bellarmino ter in hæc verba prorupit. *O lætum nuntium!* Cùm Joanni Fischero Episc. Rosen. qui jussu Henrici Regis Angliæ securi erat pro fide decollandus, solennes accepit vestes & dixit. *Nonne hæc est dies nuptiarum mearum, ut eam honorem majori cultu opus est?* Si tanti est mors quàm alias debet homo subire quanti B. Virginis quam subire non debuit? & quia plus meretur qui in Majore DEI est gratia, B. Virgo cùm fuerit in majore quàm ullus post Christum, quantùm per illum meruit? Quid non DEUS Abrahamo dedit, quia suum obtulit Isaacum, quid non Virgini quia suam vitam?

NB. *De Eadem assumptione reperitur, ubi erratum est, in Ascensione Domini.* fol. 48.

In Festo S. Hyacinthi.

QUod S. Bern. serm. 1. dixit in die S. Andreæ optimè convenit S. Hiacyntho. *Fluvius est Prædicatorum ordo, non in eodem permanens loco, sed extendens se & currens, ut diversas irriget terras.* In hoc brevi elogio comprehensa sunt omnia Sancti.

Fluvius non desinit currere donec in mare influat, ita hujus Sancti nota devotio in B. Virginem. Fluvius nulli terræ adhæret, ille omnia contempsit, S. Nilus in Ascet. *Si quid enim retinetur, id cogitationem ad se assiduè trahit, & à præstantioribus studiis animum avertit, ad extremumque etiam penitus abrumpit à fraternitate.* Fluvius semper à suo fonte abit, sumus ex muliere, ab hoc fonte qui vult caste vivere, debet se elongare, &c. Diversas terras irrigat, &c.

De Eodem.

Quòd S. Hiacynthus expectaverit juxta præscriptum hujus Evangelii Dominum, nulli potest esse dubium, præcinxit lumbos quia virgo, Greg. hom. 13. in Evang. *Lumbos præcingimus cum carnis luxuriam per continentiam coarctamus.* Habuit lucernam ardentem in manu, ardebat versus DEUM amore, versus proximum exemplo. Erat expectans, continuò prospiciens per orationes, mortificationes, tandem illum Dominus super omnia bona sua constituit, pauca ex illis accipio ad considerandum.

Omnia quæ in mundo sunt, hujus Domini bona sunt. *Domini est terra & plenitudo ejus.* Itaque Sancto dedit terram, hinc ab ea pellit pestes, morbos, dedit aquam, incessit pedibus per fluvium Vandalum prope Vissogradum, socios etiam in pallio vexit, &c. Sed non sola hæc visibilia habet hic Dominus, habet quasdam dignitates spirituales, & supra has sanctum etiam constituit. Prima dignitas est esse prophetam, Matth. 11. dicitur de S. Joanne Bapt. *Inter natos non surrexit major Joanne Baptista*, & alibi. *Hic est plusquam Propheta.* S. Th. quærit unde ista eminentia colligi possit, & respondet, ex specialibus favoribus quos DEUS S. Joanni præstitit. Quia fecit illum suum

præ-

præcurſorem,quia ab illo voluit monſtrari digito quia àB. Virgine in utero viſitatus, inde *plus quam Propheta.* Et S. Hiacynthus viſitatus , quando illi dixit B. Virgo, *Exaudita eſt oratio tua.* Baptiſavit Joannes Chriſtum, & Sanctus nomen illius propalavit prædicando, juxta illud. *Narrabo nomen tuum Fratribus meis.* Et prædicationem ſuam adeò miraculis confirmavit, ut eum Bzovius vocaverit thaumaturgum, quomodo & Chriſtus ſuas prædicationes confirmabat Iſai 35. *DEUS noſter veniet, tunc aperientur oculi cæcorum, aures ſurdis patebunt, tunc ſaliet ſicut cervus claudus.* Quæ tam clarè probabant quòd verè ſe aſſeruerit DEUM, ut Nicodemus Joan. 3. dixerit. *Nemo poteſt hæc ſigna facere quæ tu facis.* Hoc ipſum conſiderando Richard. lib. 1. de Trinit. cap. 2. ita Chriſtum alloquitur. *Domine, ſi error eſt, à te decepti ſumus,* quod eſt impoſſibile, *nam tantis ſignis confirmata ſunt.* Quod ipſum prævidens in ſpiritu David. *Teſtimonia tua credibilia facta ſunt nimis* quaſi diceret, nimium oſtenſa clarè veritas noſtræ fidei. Pœnitentiam aſperam egit S. Joannes, egit & Hiacynthus. S. Joannes oſtendit Chriſtum, & hic per fluvium in SS. Sacramento deportavit, magnus eſt Joannes & plusquam Propheta, ſed etiam Hiacynthus inter Prophetas numerari poteſt. Quoad vitæ merita utor verbis S. Th. *Ego Prophetam Prophetæ non audeo comparare.* Sed etiam de hoc Sancto dici poteſt, *Ego vox clamantis in deſerto.* Cùm fuerit ex ſua vocatione Prædicator.

Aliud bonum Chriſti ex Apoſtolatus, Apoſtolorum fuit hoc ſingulare quia Spiritus S. deſcendit in illos die Pentecoſtes, ſpecie ignis, & quia ſupra S. Martinum Epiſc. dum celebraret Miſſam viſus eſt globus igneus, ideò illum Eccleſia appellat *Apoſtolis conſertum* ut ſcribit Joan. Bethel. in Rationali, ſed etiam lux ſupra Hiacynthum apparuit, ut in ejus vita, &c.

Alia bona ſunt hujus Domini, quibus etiam corollas ſeu aureo-

aureolas imponit, Martyrium, Virginitas, Doctoratus, & hæc dedit Hyacintho, &c. Omissis aliis innumeris, ultimum bonnm est Domini, quia ultimus noster finis, *gaudium Domini*, in hoc intravit iste Sanctus.

In Festo S. Augustini.

QUod Job. 28. dixit. *Profunda quoque fluviorum scrutatus est, & abscondita in lucem produxit.* Hoc S. Th. S. Augustino attribuit, & numerat quæ abscondita, *nimirum scripturæ, creaturæ, culpæ & gratiæ.* Scripturam S. explicuit, naturam Angelorum & animæ, culpas suis in libris confessionum, gratiam DEI, neque plura sunt in hoc mundo, quare lux est totius mundi.

Lucem Augustini ita describit Claudianus Mammertus lib. 5. de statu animæ cap. 5. *Aurelius Augustinus & acumine ingenii, rerum multitudine, & operis modo, velut quidam Chrysippus argumentandi virtute, aut Zenon sensus subtilitate, aut Varro noster voluminum multitudine enituit.* Præfert illum sibi M. Greg. scribendo ad quosdam amicos. *Si delicioso cupitis pabulo saginari, patriotæ vestri opuscula legite, & ad comparationem siliginis illius nostrum furfurem non quæratis.* De illo Hieron. *Quidquid dici potuit, & sublimi ingenio de Scripturarum SS. hauriri fontibus, à te positum atque disertum est.* De illo Sigisbert. ad ann. 406. *Librorum, tractatuum, & epistolarum, plusquam ad mille trecentum extenditur, multis numero hoc non comprehensis.* Vertit hoc suum ingenium ad illustrandum orbem, & ita illustravit, ut dixerit Hieron. *Catholici te Conditorem antiquæ rursus fidei venerantur atque suscipiunt, & quod signum majoris gloriæ est, Hæretici detestantur.* Ex quo ita diligebatur à S. Hieron, ut dixerit hic. *Ut Absque tui mentione neque unam quidem horam præterire patiamur, qui contra flantes*

ventos

ventos in ardore fidei perstitisti. Perstitit contra Pelagium, Arianos, Manichæos, & illos confutavit.

Fuit & aliud lumen in Sancto non minus, quo etiam orbem irradiavit, scilicet Sanctitas, &c. Incipiamus ab humilitate. Per triennium latuit ne Sacerdos ordinaretur. Coram toto orbe sua peccata confessus, in libris suis fassus aliquos errores ita ut illos retractaverit, &c. Et quia ut ipse Aug. argumentatur, quò altius debet esse ædificium tantò profundiùs effoditur fundamentum, cùm ita profundè effoderit, quantùm assurrexit? Fuit in eo paupertas, nam statum Monasticum professus, propterea DEUS se illi in opes donavit. S. Prosper. lib. 2. de vita contempl. c. 10. *Quid potest eo esse felicius, cui efficitur sui conditor census, & hæreditas ejus dignatur ipsâ esse Divinitas.* Ecce impensæ hujus fabricæ Divinitas, quàm celeriter verò assurrexit, patet ex hoc, quia in altum volavit Greg. hom. 18. in Ezech. *Volant qui terram quasi non tangunt, quia in ipsa nihil appetunt.*

In Nativitate B. M. Virg.

NAscitur S. Virgo velut piscina probatica ab Angelo movenda, ut omnes nostras sanet infirmitates, hæc piscina fuit vicina domui Joachim quam habebat Jerosolymis. Petr. Blesen. serm. 1. *Probatica piscina S. Virginem significavit, descendit in eam magni consilii Angelus.* Adrichom in descript. Jerosol. n. 62. *Putarunt nonnulli in loco piscinæ fuisse ignem sacrum occultatum, quem cùm requireret Nehemias, ejus loco reperit aquam crassam 2. Machab. 1.* Olim DEUS fuit ignis consumens, sed quando in S. Virgine absconditus, factus est aqua, Homo. *Omnes sicut aquæ dilabimur.* S. Th. 1. 2. q. 103. a. 3. docet festo Neomeniæ Judaicæ substitutum festum B. Virginis, de Neomenia Levit 13. *Mense septimo, primâ die mensis erit vobis Sabbatum memorabile clan-*

gentibus tubis, & vocabitur sanctum. Mense septimo, id est, in Septembri nata est B. Virgo, Festum Neomeniæ fuit vel ob legem datam per Moysen, vel in memoriam Isaac immolandi, & per Arietem liberati utrumquæ B. Virgini convenit, in illa nascitur Legislator Christus, ille liberavit occidendum Isaac, genus humanum. Est piscina in qua ignis absconsus, postquam è Dalmatia translata S. Domus Lauretana in Italiam, ut scribit Tursellin. l. 1. c. 7. Petrus à Sylva Eremita, per decem annos continuos sexto Idus sept. quartâ vigiliâ noctis semper videbat flammam in illa domo, quæ in cœlum postea abibat & petiit à DEO id sibi explicari, atque didicit hoc fieri in honorem festi hodierni; iidem ignes etiam ad nostra tempora quibusdam comparent, & in nostram devotionem descendunt.

De Sanctis Angelis.

Nullus ita salutem nostram desiderat ut Angeli, sicut nullus ita desiderat civitatem suam reparari ut cives illius, Bern. in vigilia Nativ. serm. 2. *Putatis quantùm desiderant cives cœli civitatis, suæ restaurari ruinas, quomodo solliciti sunt ut veniant lapides vivi, ut coædificentur eis quomodo medii discurrant inter nos & DEUM?* Quia quod ex illis cum Lucifero decidit, per nos est complendum. Propterea Hebr. 1. *Omnes sunt administratorii spiritus*, ut nobis serviant, & nos ad salutem deducant, nos ubique consequuntur. Unde Bern. serm. 12. in Ps. Qui habitat, nos monet. *In quovis diversorio, in quovis angulo, Angelo tuo reverentiam habe, tu ne audeas illo præsente, quod me spectante non auderes.* Illi circa nos decreta DEI exequuntur. Greg. hom. 38. *In hominibus omne judicium per Angelos exercet.* Illi actus nostros inspiciunt, & si non viderint inter nos concordiam, ut ait Bern. serm. 1. pro S. Michaële. *Dicunt Sancti illi & beati spiritus, ubi scandala*

ſcandala invenerint & diſſenſiones, quid nobis & generationi huic ſpiritum non habenti? Hic jam ex eodem Bern. ibid. diſcemus cur in feſto SS. Angelorum legatur Evangelium de ſcandalo. *Videtis quàm congruat huic ſolennitati Evangelica lectio, quæ ſic deterret nos à ſcandalo parvulorum, quandoquidem tam vehementer diſplicent Angelis ſcandala.* Quia vero ex omni Angelorum choro corruit aliquis, & novem ſunt chori juxta illud Greg. hom. 34. *Angelus non ad ſimilitudinem DEI factus, ſed ſignaculum ſimilitudinis ejus dicitur Ezech. 38. ut quò in eo ſubtilior eſt natura eò in illo imago DEI ſimilius inſinuetur expreſſa, quo in loco mox ſubditur, omnis lapis pretioſus operimentum tuum, ſardius, topazius & jaſpis, &c. Ecce novem dixit nomina lapidum, quia profectò novem ſunt ordines Angelorum.* Sic etiam ſingulæ ſuam civitatis partem reſtaurari quærunt, & reſtauramus illam pro diverſitate noſtrorum meritorum dum alii capimus locum inter Angelos, alii inter Archangelos, &c. Hinc quia pœnitentes locum Angelorum occupant, *gaudium eſt Angelis in cælo ſuper uno pœnitente.* Sed omnibus quidem aſſiſtunt Angeli, ab aliquibus tamen abſterrentur, Baſil. in Pſ. 33. *Omni in Chriſtum credenti Angelus aſſiſtit, niſi nos illum ob noſtra peccata abſterreamus; velut enim fumus opes fugat, & fætor columbas abſterret: ſic Angelum vitæ noſtræ cuſtodem, tenebroſum fæculentumque peccatum.* Ambr. lib. de Virginibus, Cant. 7. *Mille Salomoni & ducenti, qui ſervant fructum ejus,* &c. Sexaginta potentes. *Crevit numerus ubi crevit fructus, quia quo ſanctior quisque eo munitior, ſic Eliſæus propheta exercitus Angelorum ſibi præſidio adeſſe monſtravit, ſic JESUS nave Ducem militiæ cæleſtis agnovit,* &c. Ubi oſtendit S. Doctor quòd ſanctioribus viri plures aut nobiliores Angeli aſſiſtant, & de Virginibus ait, *Vobis Virgines Sanctæ ſpeciale præſidium eſt, quæ intemerato pudore ſacrum Domini ſervatis cubile.* Alludit ad lectulum Salomonis, &c. *Neque mirum ſi pro vobis Angeli militant, quæ Angelorum moribus militatis.*

Sed id firmemus ampliùs, quòd bonis plures Angeli aſſiſtant. Jacob Patriarcha tot Angelos ſibi obvios habuit, ut dixerit. *Caſtra DEI hæc ſunt,* quod ipſum eſt Pſ. 33. *Caſtra metabitur Angelus Domini in circuitu timentium eum.* Et de Angelis ſerm. 39. in Cant. explicat Bern. caſtrorum Choros in Sunamitide. Cùm Abbas Moyſes graviter affligeretur tentationibus, oſtendit illi ad ſolatium ex loco edito Abbas Iſidorus exercitus Angelorum, ſuppetias fetentium ſervis DEI, quia per quos magis ſperant civitatem reſtaurandam iis majorem curam impendunt & ad hoc Angeli ſuperiores mittant inferiores, & ipſi orant pro nobis & preces noſtras offerunt, S. Anton. Magnus epiſt. 2. *Verè nati mei, hæc noſtra humiliatio,* in peccata dejectio, *Angelis triſtitia eſt, ſicut iterum ſalus & gloriatio noſtra lætificationem eis ac requiem omnibus præbet,* ſed etiam pro quovis orant. Origen. l. 8. contra Celſum. *Hominibus bonæ voluntatis precantibus ultrò ſe adjungunt Angelorum exercitûs millia, & intercedunt pro mortali noſtro genere.* Et hoc ſpecialiter faciunt cùm miſſæ interſumus, in qua apud Græcos mos erat ut totus populus laudes DEO acclamaret, ut patet ex Chryſoſt. hom. 3. de incomprehenſibili DEI natura. *Tempore illo* ſacrificii *non ſolùm homines clamorem illum horribilem reddunt, ſed etiam Angeli DEO genufleſtunt, ſic Angeli tunc pro ramis oleagnis corpus Domini, prætendentes, rogant pro genere humano.*

Oremus omnes SS. Angelos ut docet Ambr. lib. de viduis. *Obſecrandi ſunt Angeli qui nobis in præſidium dati ſunt.* Sed ſpecialiter S. Michaël quia ut Viegas in Apoc. 12. cujus etiam eſt ſententiæ Serarius in Joſue 5. q. 45. pag. 551. *Creditur Michaël animas corpore diſcedentes particulari judicio exercere, indeque eſt quòd cum ſtatera & gladio depingitur, ut ſumma ejus poteſtas, juſtitiæque æqualitas declaretur in noſtris ſive meritis ſive demeritis expendendis,* & hoc ipſum inſinuare Eccleſia. *Archangele Michael conſtitui te*

tui te super omnes animas. S. Michaël *repræsentet eas in lucem sanctam.* Quare precemur cum S. Ildefonso, lib. de Virginit. B. M. c. 12. *Oro te S. Angele per indissecabilem hæreditatem fidei nostræ, per tuæ hæreditatis statum, per meæ redemptionis mysterium, &c.* Siquidem ut Bern. serm. 1. de S. Michaële. *Nos, ô B. Angeli, catelli sumus Domini illius quem tanto affectu diligitis, catelli inquam cupientes saturari de micis, quæ cadunt de mensa Dominorum nostrorum, qui estis vos. Et hæc dixerim Fratres, ut ampliorem de cætero erga Beatos Angelos fiduciam habeatis, ac proinde familiariùs in omni necessitate vestra eorum invocetis auxilia.* Et serm. 21. in Ps. qui habitat. *Quoties ergo gravissima cernitur urgere tentatio, & tribulatio vehemens imminere, invoca custodem tuum, Doctorem tuum, adjutorem tuum, in opportunitatibus, in tribulatione, inclama eum & dic. Domine salva nos, perimus.*

In Festo S. Angeli Custodis.

QUia dæmon ad infernum detrusus à DEO, odit DEUM, & quia illi nocere non potest, imaginem illius invadit, scilicet hominem, homo se non posset tueri, addit DEUS homini Angelum. Greg. *Bellum inter DEUM & dæmonem est, sed materia belli homo.* Arma quibus nos oppugnat, sunt membra nostra, ideò Rom. 6. *Non exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato,* & 1. Petr. 2. *Abstineatis à carnalibus desideriis quæ militant adversùs animam.* Angelus etiam nostris armis pugnat pro nobis, cui potiùs illa commodemus. Veniet profectò tempus quando Angeli canent tubis, & tum ad se eos colligent qui contra dæmonem militârunt.

In Festo S. Francisci Seraphici.

ETsi in verbis simplex fuerit S. Franciscus dum conciona-

retur, mirabilis fuit efficaciæ, quare ipſum audiamus, & inprimis dicat nobis unde accepit ſuam regulam. Sed DEUS pro ipſo reſpondet cùm illi dicit. *Franciſce nihil eſt in tua regula de tuo, ſed totum eſt meum quidquid eſt ibi. Et volo quòd ſervetur hæc regula ad literam, ad literam, ad literam, ſine gloſſa, ſine gloſſa, ſine gloſſa. Ego ſcio quantùm poteſt humana fragilitas, & quantùm volo eos juvare.* Hoc DEUS, ſed quid etiam ille ipſe? Solebat dicere, profeſſionem ſuorum eſſe librum vitæ, ſpem ſalutis, arrham gloriæ, medullam Evangelii, viam Crucis, ſtatum perfectionis, clavem paradiſi, & pactum æterni fœderis. Revelavit illi Angelus quòd Religio ſua non ſit defectura ad finem mundi, & quòd nullus in ea volens male vivere, diu ſit in illa manſurus. Quod quicunque ex corde dilexerit hunc Ordinem, quantumcunque ſit peccator, tandem miſericordiam conſequetur: & quòd nullus illum ex induſtria perſequens diu ſit victurus. Ipſemet Sanctus Gregorio Papæ aſſeruit. Quod quantò plures Fratres eſſent in Ordine ſuo, tantò illis DEUS abundantiùs ſit proviſurus, & quod nullus ſuum deferens habitum male eſſet moriturus, ſed quid amplius ipſe Chriſtus dixit Sancto. *Quando mundus perdet fidem Ordinis tui, non remanebit ultrà lux, quia poſui eum in lucem mundi.*

Jam audiamus quid de humilitate? *Moneo & exhortor in D. JESU Chriſto ut caveant Fratres ab omni ſuperbia, &c.* Minores ideò vocati ſunt Fratres mei, ut majores fieri non præſumant, ex humilitate naſcitur patientia, ſic de illa ſanctus. *Curent diligere eos qui nos perſequuntur, reprehendunt & arguunt, quia dicit Dominus, Diligite inimicos veſtros, &c. Amici noſtri ſunt omnes illi, qui injuſte inferunt nobis anguſtias, tribulationes, injurias, dolores, & tormenta, martyrium & mortem: quos multùm diligere debemus, quia ex hoc quod nobis inferunt, habebimus vitam æternam.* In obedientia quantus ipſe fuerat dixit ipſe de ſe. *Firmiter obedire volo*

Miniſtro

Ministro Generali Fraternitatis hujus, & illi Guardiano quem sibi placuerit mihi dare: & ita volo esse captus in manibus suis, ut non possim ire vel facere ultra obedientiam, & voluntatem suam, quia Dominus meus est. De hac ipsa virtute ita concionatur. *Fratres qui sunt subditi recordentur quòd propter DEUM abnegaverint proprias voluntates, unde firmiter præcipio eis ut obediant in omnibus suis ministris.* Sed quid esse verum obedientem? *Tolle corpus exanime & ubi tibi placuerit, loca ipsum: videbis illud non repugnare motum, non murmurare situm, non reclamare dimissum; quodsi in cathedra exaltetur, non alta sed ima respicit sic verus obediens, &c. Charissimi ad primum verbum, præceptum implete, nec expectetis iterari quod dicitur vobis, nihil etiam impossibilitatis causemini si judicatis esse in præcepto, quia etiamsi supra vires ego vobis mandarem, obedientia viribus non careret, & scitote quòd ille qui præcepto obedientiæ festinanter non obedit, nec DEUM timet, nec homines reveretur.*

Paupertas fuit Sancto carissima hinc. *Caveant Fratres & eorum Ministri ne soliciti sint de eorum rebus temporalibus*, & rursus. *Fratres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, sed tanquam peregrini & advenæ in hoc sæculo in paupertate & humilitate Domino famulantes vadant pro eleemosyna confidenter, nec oportet eos verecundare, quia Dominus pro nobis pauperem se fecit in hoc mundo. Hæc est illa celsitudo altissimæ paupertatis*, &c. A Paupertate ad Castitatem transeamus. *Omnes Fratres ubicunque sunt & vadunt, caveant se à malo visu & frequentia mulierum*, &c. Adjunxit servandæ huic virtuti jejunium, hinc omne otium proscribebat. *Cuidam Fratri otioso dixit, vade Frater juxta viam tuam, quoniam vis comedere laborem Fratrum tuorum, & esse otiosus in opere DEI, sicut apis otiosa & sterilis, quæ non lucratur & non laborat, & comedit laborem & lucrum bonarum apum.* Et seipsum in exemplum allegat. *Ego manibus meis laboravi, & omnes Fratres mei volo ut laborent, &c. & qui nesciunt discant*, &c. Vide in Manuali Franciscanorum.

In Fe-

In Festo SS. Omnium.

QUia in hoc mundo præmium cœleste cognoscere non possumus nisi per quosdam circuitus, & similitudines, cogitationes perfectionum demendo ab illis inperfectiones. Dyon. Areop. *Impossibile est nobis aliter lucere Divinum lumen nisi velamine figurarum fuerit circumvelatum.* Creavit DEUS ad hoc creaturas, ut nos ex illis velut pueri literulas, id est perfectiones colligendo, verba aliqua formare possimus. S. Th. de Villan. conc. de S. Aug. *Mundus iste sensibilis non solùm in ministerium, sed & in magisterium hominibus datus est, ut in visibilibus istis visibilia discant.* Hinc Aug. 10. confessio. Dum quærit quid sit DEUS, & singulos ad hoc sensus adhibet, & respondet, non esse DEUM coloratum, sonorum, &c. Et 10. Confess. 6. Interrogat singula elementa & respondent illi quod ipsa non sint DEUS; tum ille. *Dixistis mihi de DEO meo quòd vos non estis, dicite mihi de illo aliquid. Et exclamaverunt voce magnâ, ipse fecit nos,* & pergit. *Quid autem amo cùm te DEUS amo? non speciem corporis, non decus temporis, &c. Non hæc amo, & tamen amo quandam lucem, quandam vocem, quendam odorem, &c. dum amo DEUM meum.* Et sic aliquam voculam de DEO componit. S. Th. villan. l. c. *O quàm decora litera Sol! quàm pulchræ literæ Luna, stellæ, orbes, mare, bestiæ, pisces, quas in hoc mundo ut in puerorum pagina, cœlestis ille scriba depinxit, nobisque proposuit legendas!* &c. *Quid noster discursus est nisi laboriosa literarum compositio?* Componam creaturarum perfectiones, ut aliquid dicam de Sanctorum illa felicitate.

Beati mundo corde. S. Th. Villan. conc. de S. Ildefonso. *Effugit omnem iniquitatem Spiritus DEI, sed ab hoc fædo turpique contagio* luxuriæ, *amplius elongatur, propterea quòd præter ipsam criminis*

criminis deformitatem annexam habeat turpitudinem quandam spiritûs decori maximè contrariam. Itaque mundum cor magis accedit ad spiritum, &c. &c.

Pro Fidelibus Defunctis.

TAnta est pœna purgatorii, ut S. Th. ut 4. dist. 21. a. 1. affirmet, minimam pœnam purgatorii excedere maximam hujus vitæ. Quia quò creatura est nobilioris naturæ, tantò pœna illi inflicta est gravior, anima verò est nobilior omni corpore, in hac vita corpori non animæ infertur sensûs pœna. Præterea pœna quanto universalior tanto major, at verò in anima nihil est quod in purgatorio non affligatur. Præterea quæ fiunt miraculosè, fiunt meliora, potentiora, sic vinum in Cana Galilææ fuit quovis alio vino melius, panis allatus Eliæ per Angelum, ita confortavit ut illo semel comesto ambulaverit quadraginta diebus & totidem noctibus, ustio verò animæ ab igne materiali est miraculosa, ignis ille ex se est vehementissimus, quia ut S. Th. l. c. est idem cum igne inferni, de illo Aug. lib. de vera & falsa pœnit. *Excedit omnem pœnam quam unquam aliquis passus in hac vita, etiam Martyrum tormenta* S. Th. l. c. *Duplex est locus purgatorii, unus secundùm legem, alter juxta dispensationem Divinam.* Hinc aliqui in terra purgantur. Sciunt verò ibidem quis pro illis aliquid faciat boni. Aug. l. c. vel quia DEUS revelat hoc illis, vel quia nunciant Angeli, aut animæ ex hac vita venientes.

Pro iisdem.

VEnit ad nos mendicatum æger, sed ita febri ardens ut manus instar ferri candentis ardeant, oculi instar carbonum,

num, ex ore, auribus flamma ut è carbone prorumpat, caput veluti statuæ ligneæ pice illitæ eructat flammam, &c. Vultisne illius misereri, & dare id illi quo dato nihil vobis decedet, imò accedet? Anima ex purgatorio ista est. Miserant olim animæ legatum ad Concionatorem ex Ord. Prædic. ut ardentem faceret concionem de juvandis animabus, quia DEUS constituerat quindecem millia ex purgatorio dimittere, si concione ejus homines moti deprecarentur. Mittunt & modò cùm auditis repeti, *Miseremini mei*, &c. Cùm pulsantur campanæ, &c. date illis saltem poculum aquæ frigidæ, quodsi dederitis, non carebitis mercede, ut promissum. Matth. 10. Alphonsus Rex Castellæ morbum, quo mortuus, per dies traxit decem, tertia ex illis ante mortem erupit fons ex altari, ad quem venientes, duo Episcopi biberunt, & conjecerunt quòd post mortem Rex petiturus esset aquam frigidam, quæ scilicet effluxit ex latere mortui Christi, hanc in animas derivemus. Memineritis præceptis, si pauci fuerint in domo ad sumendum Agnum paschalem, *assumes vicinum.* Agnus immolatur in altari qui à toto mundo consumi non potest, assumite Vicinos, Parentes, Fratres, mortuos, sed dicetis. Eant ad ipsum fontem, qui dicit. *Qui sitit veniat ad me.* Respondebunt non ibimus, tempus apud nos patiendi, non merendi, non satisfaciendi, si ire possemus, à vobis non mendicaremus. Bethardus Provincialis interrogatus à Benedicto, ambo erant. Ord. Prædic. cur sæpissimè pro vivis oraret, non item pro defunctis? respondit, defuncti sunt in tuto, vivi in periculo. Ad hoc Benedictus, si tibi duo Pauperes occurrant, unus juvenis & laborare potens: alter senex mutilis manibus, cui potiùs eleemosynam dares? certè posteriori, quia se juvare non potest, tales sunt defuncti, nihilominus Bethardus pro vivis orabat, licet ipsæ Animæ aliquando preces ejus exposcerent, tandem semel animæ illum

in lecto jacentem gravibus lignis obruunt à quibus se cùm liberare non posset, conatus opem aliorum inclamare; ex quo didicit, illis qui se juvare non possunt, succurrendum esse. Torquentur illæ animæ gravissimè, S. Bern. de obitu Humberti, putat pœnas purgatorii graviores centuplò quàm sint ullæ in mundo, S. Greg. majores tormentis Martyrum. S. Th, Christi suppliciis, S. Anselm. omnibus in hac vita possibilibus, S. Cæsarius, omnibus cogitabilibus. Multi Theologi affirmant non differre illas pœnas à pœnis inferni, hoc de pœnis sensûs, quid de pœna damni, quæ adhuc est gravior? Monet autem Jo. Euseb. Nieremberg. de gratia l. 3. c. 10. Satisfactionem non acceptari à DEO si quis illam faciat existens in peccato mortali, sed cum aliquis est in gratia, pondus ejus meritorum attollit, ut si obolus attolleretur ad valorem millium, & ita modico labore possumus exolvere illorum ingens debitum, quod animæ in purgatorio solvendum habent, si sumus in gratia.

In Festo S. Stanislai Kostka.

HIc Beatus videtur similis nubeculæ quæ instar vestigii hominis apparuit Elisæo, magnam tamen adduxit pluviam. Videtur similis lapillo Danielis de monte abscisso qui statuam contrivit, & ipse in montem excrevit. Similis puero illi quem Christus in medio discipulorum statuit Matth. 18. De hoc sui patriotæ possunt dicere quod Joseph de Beniamin.

De Eodem.

COnstat quòd Beatum Virgo jusserit Societatem JESU ingredi, in obediendo huic præcepto non minus fecit quam Abraham circa Isaacum, quia seipsum immolavit, in

præmium dedit DEUS Abrahæ literam de ſuo nomine. De qua S. Hieron. *Literam de ſuo nomine communicari voluit DEUS cum nomine Abraham, ut oſtenderet ſe non ſolùm bona ſua imperiturum ei, ſed etiam ſeipſum.* Beato totum nomen ſuum impoſuit, & ſupra pectus Matris gravidæ illud depinxit, & in aëre ſupra infantem intra faſcias jacentem exhibuit, & jam tunc dicere cum Paulo poterat. *Benedictus DEUS qui nos vocavit in Societatem Domini noſtri JESU Chriſti.* Nomen JESU eſt tantum ut DEUS Pater illud in præmium laborum Chriſto dederit. *Humiliavit ſemetipſum, &c. Propter quod DEUS dedit illi nomen quod eſt ſupra omne nomen, ut in nomine JESU omne genu flectatur.* Sine dubio & Beato cum hoc dedit hujus nominis eſſe ſocium, multa contulit. Pſ. 22. *Deduxit me ſuper ſemitas juſtitiæ propter nomen ſuum.* Euthymius & Nicephor. legunt. *Propter hoc quod nomine DEI vocor, tot videlicet in me DEUS beneficia congeſſit.* Certè in præmium dabitur in cœlo *nomen novum*, quod illud? Hugo Cardin. in Apoc. 2. ex ſententia Ludolphi Carthuſ. *In gloria cœleſti ab ipſo JESU dicemur Jeſuitæ.* In hoc nomine etiam oportebit non unum flecti genu eo modo quem Dion. Areopag. de S. Hierorch. c. 7. explicat juxta translationem Ambroſii Camaldulen. *Eadem quoque ratione, JESU feliciſſimâ Societate dignatus, intelligendum non quòd ex fictis imaginibus aut formis, illæ Deificam ſimilitudinem nitantur exprimere, ſed quod illis Divina imitatio excellentiarum modo donata ſit, communicantque quantum par eſt Deificis ipſius, benigniſſimisque virtutibus.* In nomine JESU omne genu flectitur, ad ſimilitudinem iſtius & Stanislao flectitur. Fugantur dæmones, terra mortuos reddit, &c. Chriſti imperium, unde oritur dicta adoratio. Deſcribit Pſ. *Reges eos in virga ferrea & tanquam vas figuli confringes eos.* Quod Arnobius ita explicat. *Reget Gentes in virga quaſi ferrea, non enim cedet fortibus mundi, nec miſerorum deſpiciet facies : iram venturam contemptoribus*

ptoribus pollicetur, fictilibus vasculis comminatur interitum. An non similia Beatns? Non cedit vivus furori Patris, mortuus exaudit, & in suos contemptores est severus, fragiles ad pœnitentiam conterit. Fratrem monita aspernantem in sua vita sustinet. S. Pacianus Parænesi ad Pœnitentiam, de spernentibus monita, dicit. *Ut cœnum maximè solet fætere si moveas, ita illi.* Quæ non passus à Fratre? sed ut Nazianz. orat. de moderat. in disput. dixit. *Tu qui spirituali illo unguento (nomine JESU) delibutus es, fraterni fætoris nonnihil perfer, sive verus sit ille fætor, sive ita tibi videatur, ut illi vecissim boni tui odoris aliquid impertias.* Impertiit, in virum sanctum mutavit Fratrem. Ita feceret antea Christus quem timebat Martha invitare ad Lazarum, quia jam fætebat, sed Chrysol. serm. 65. *Quod proditori fætet, non fætet Creatori.* Habuit adversarios Christus, habet ejus Societas, habet Beatus qui illum jam mortuum ab ea extrahere volunt, sed illis dicere potest quod Optatus Milevitanus lib. 7. adit. Parmenianum. *Aliqui vestrûm volentes nos populis suis contemnendos ostendere, illud miscent tractatibus suis, quod à Salomone dictum est Eccles. 10. Muscæ moriturae exterminant olei suavitatem, & quasi muscas morituras nos appellant, sed dum vos invidiæ tempestatibus impulsi quasi in oleum caditis vos ipsos exterminatis, non suavitatem illius olei quod in nomine Christi confectum est, unde condirentur mores, unde incenderetur lumen mentis ad salutarem & veram intelligentiam, vos exterminatis rem ubi oleum fuit & suavitas.* Orat Beatus in cœlo pro Patria quæ sæpè vim precum ejus experta, orat etiam pro sua Societate, Isai. 64. juxta lectionem Procopii. *Nostri miserere quos nomen tuum exornat. Hæreditas tua nuncupamur, id ergo nomine tuo largire* (orat pro tota Ecclesia) *ut apud Gentes non blasphemetur.* Ezech. 47. *Stabunt piscatores ab Engaddi usque ad Engallin.* Patria hic nostra descripta. Engaddi idem est, atque fons hædi, Engallin idem ac fons vitulorum. Alexander Magn. Græcos repræ-

ſentat, & pro ſtemmate hædum habuit. Judæi ad vituli adorationem ſæpè redibant, in has duas Gentes totum orbem diſtinxit Paulus Rom. 10 *Non eſt diſtinctio Græci & Judæi.* Inter nationes Barbaras & Chriſtianas non Catholicas ſita eſt Polonia. Ora Beate, ut ita vivat, ne nomen DEI occaſione illius blaſphemetur, ora ita bellet, ut agnoſcant, quia nomen DEI, Chriſti, ſunt Catholici, eſt in ea.

In Feſto S. Elizabeth.

LAudat viduam Luc. 2. *Erat Anna prophetiſſa filia Phanuelis de tribu Aſer.* Anna idem eſt quod gratia, Phanuel idem quod vultus DEI. Aſer, beatitudo aut divitiæ. Hieron. ad Furiam, de Anna. *Quia ab adoleſcentia uſque ad 84. annos onus viduitatis ſuſtinuerat, et non recedebat de templo diebus ac noctibus inſiſtens jejuniis & obſecrationibus idcirco meruit gratiam ſpiritualem, & nuncupari filia vultûs DEI, & ditari beatitudine divitiſque conſequi.* Altera vidua laudatur in ſcriptura 3. Reg. 17. Sareptana. Tertia Judith. cap. 10. Quarta Noëmi, Ruth. 1. Quinta paupercula Luc. 13. Marc. 12. ſed aſſerit Hieron. l. c. *Omni populo Iſraëlitico ditiorem, quæ recipiens granum ſynapis & mittens fermentum in farinæ ſatis tribus, Patris & Filii confeſſionem Spiritûs S. gratiâ temperavit, & duo minuta miſit in gazophylacium, id eſt, quidquid habere poterat in ſubſtantia ſua, univerſaſque divitias in utroque fidei ſuæ obtulit teſtamento. Hæc ſunt duo Seraphim ter glorificantia Trinitatem, & in theſauros Eccleſiæ condita. Unde & forcipe teſtamenti utriuſque ardens carbo comprehenſus Iſai. 6. purgat labia peccatoris.* Hæc omnia ſunt laudes Eliſabethæ, ac de ſola hîc prima loquamur. Fuit vidua. Tertull. ad uxorem lib. 1. *Durum planè & arduum ſatis continencia ſaxum fœmina poſt viri exceſſum, DEI cauſa, cùm Gentiles ſathanæ ſuo & virginitatis & viduitatis ſacerdotia proferant:*

ferant: Romæ Vestæ, Achajæ Junoni, apud Ægeum oppidum Affricanæ Cereri, &c. Hoc diabolus præcipit & auditur, provocat nimirum DEI servos continentiâ suorum quasi ex æquo continentium Gehennæ Sacerdotum. Quare sancta hæc, ne dæmon haberet viduas, Christus non haberet, constituit vidua vivere. Nam licet Ecclesia etiam secundum Matrimonium permittit, tamen Bern. serm. 58. in Cant. *Nuptiarum secundarum etsi forsitan culpa propter incontinentiam venialis est, ipsa tamen tanta incontinentia turpis est. Pudet ad negotium honestatis quod natura possit involucre.* Scilicet, turture, quæ secundum maritum non accipit, sed gravius quid insinuat Hieron. epist. ad Salvinam. *Unde illud Apostoli quòd fornicationis metu indulgere compellitur scribens 1. Tim. 5. Volo adoloscentulas nubere, filios procreare, matresque familias esse, nullam occasionem dare adversario maledicti causâ. Cur id indulserit, statim subjicit. Jam enim quædam declinaverunt post sathanam. Ex quo intelligimus, illum, non stantibus coronam, sed jacentibus manum porrigere. Vide qualia sunt secunda matrimonia quæ lupanaribus præferuntur, quia declinaverunt quædam post sathanam.*

Vacabat jejuniis, quia qui vult castè vivere, inquit Cassian. collat. 22. cap. 3. *Non solum lautioribus epulis abstinendum, sed etiam à vilioribus cibis æquali continentiâ temperandum, imò etiam panis & aquæ sasietas cavenda est, ut possit in nobis diu acquisita puritas corporis permanere.* B. Laur. Justinian. in Schola PP. *Pudicitiam cum carnalibus blandimentis, nihil aliud esse quàm ignem velle extinguere & ligna super injicere.* Fuit Sancta in obsecrationibus, quia continentia est DEI donum. Greg. in Ps. 4. Pœnit. *Non est virtutis humanæ ita ab illicitis motibus mundare animam, ut perstrepentium voces non audiat cogitationum.* Non recedebat à templo, quia ut idem Greg. lib. 5. in Reg. cap. 4. *Ad extinguendum fornicationis Spiritum virtus una non sufficit, abstinentia quidem ciborum contra hoc vitium fortissima, sed sola non prævales, velut enim miles*

miles est, pugnare potest, superare exercitum *non potest, qui ergo fornicationem percutere appetit, addat abstinentiæ corporis virtutem humilitatis, nam si mens DEO subdi humiliter despicit, carnis suæ desideria dominando ac præeminendo non premit, addatur frequens numerus orationis, &c,*

In Præsentatione B. M. Virg.

QUod Chrysost. dixit de Anna Matre Samuelis dum filium offerret in templo, *suorum viscerum facta est immolatrix.* Hoc de S. Anna Matre B. V. amabat Filiam, &c. Filiam DEUS recipit, & sicut Samuelem in locum Heli qui perierat substituit, ita B. Virginem in locum Evæ, & jam figura impletur. Deplorabat Jeremias cap. 18. ruinam suæ patriæ, misit illum DEUS in domum figuli, hic unum vas à se factum collidit, sed collectâ eâdem argillâ, facit aliud vas. *Conversusque fecit illud alterum vas sicut placuerat in oculis ejus ut faceret.* Sic DEUS alterum vas fecit B. Virginem pro Eva, Eccl. 50. *Tanquam vas auri solidum ornatum omni pretioso lapide.* Jam hodie quale sit hoc vas incipit ostendere. Hieron. tr. de ortu Virginis. *Jam Dominus in Virginis suæ infantia magnum quid operabatur, & quanta futura esset hujus miraculi indicio præmonstrabat.* Quia cùm esset trimula, nullius ope eguit ut gradus quindecim templi conscenderet. Ascendit ergo, & Angeli mirantur. Cant. 3. *Quæ est ista quæ ascendit sicut virgula fumi?* Fumus res est vana, quid illi cum S. Virgine? Job. 3. *Dies mei sicut fumus evanuerunt.* Sed videte, Num. 16. fuit de cœlo ignis missus in filios Core ut eos absumeret, opposuit igni huic fumum Aaron de thuribulo suo & ignem extinxit, talis fumus B. Virgo. Fumus hic est umbra DEI. *Virtus Altissimi obumbrabit tibi.*

In

In Feſto S. Matthiæ Apoſt.

DOcet S. Th. 2. 2. q. 85. a. 8. *Sors dicitur cum ſit aliquid, ut ejus eventu conſiderato, aliquid occultum innoteſcat.* Proinde non oportet cogitare, aleas fuiſſe Mathiæ datas. Ita ſortis vicem obiit quando floruit virga Aaronis, quo ſigno habito factus eſt ſummos Sacerdos. Columba erat ſors S. Fabiani, quæ oſtendit illum in Papam eſſe aſſumendum. Mathiæ ſors fuit lumen quoddam è cœlo in eum deſcendens, ita S. Dyoniſ. Areop. S. Aug. ſerm. 2. in Pſ. 30. Orig. hom. 33. in Joſve. Cùm factus eſt Apoſtolus accepit ſpem proximam ut in gratia DEI confirmaretur, ut non ampliùs peccaret mortaliter, accepit poteſtatem miracula faciendi. Juriſdictionem ſpiritualem in totum mundum juxta illud. Pſ. *Conſtitues eos Principes ſuper omnem terram.* Accepit ſpecialem aſſiſtentiam Spiritûs S. accepit ſapientiam ad gubernandas Eccleſias. Poteſtatem faciendi ſacerdotes & dandi illis hoc ut poſſent remittere peccata. Accepit ut Judici in judicio extremo mundi aſſideat, accepit intelligentiam ſcripturarum, cuſtodem Angelum ex altiore ordine, hæc enim etiam aliis Apoſtoli data. Natus fuit in tribu Juda, èducatus à Simeone ſacerdote, factus Joan. Bapt. diſcipulus, deinde unus è ſeptuaginta qui Chriſtum ſecuti, & ut S. Vincent loquitur, intravit in Societatem Chriſti, natus fuit in Bethleem. In Apoc. ubi gemmæ attribuuntur Apoſtolis, Mathiæ adſcribitur Amethyſtus, de hoc lapide narrat Aug. in Pſ. 101. quòd eum ponat Aquila in ſuo nido ut eum ſic reddat tutum à ſerpentibus. Ponat Aquila Polonica contra ſuos ſerpentes. Joſeph. lib. 3. Antiq. c. 12. Quod apud Judæos fuerit vexillum Sacerdotale, & in eo 12. gemmæ quales in Apoc. Apoſtolis attributæ, ex his antequam exercitus confligeret, tantus fulgor

emicabat, ut procul videretur, & oculos hostium perstringeret, & hoc certum erat signum victoriæ. Emicet, rogemus in nostris vexillis hic Amethystus.

In Dedicatione Templi.

SAnctus Augustinus successus bellorum, quos habuerant Romani, rejicit in hoc, quia templa Deorum in maximo cultu habuerunt. Crassus dum spoliâsset templum Jerosolymis occisus in bello à Parthis, idem Pompejo accidit. De Balthasare lege Dan. 5. De Abimelech Jud. 9. qui ut regnum Israël usurparet, argentum tulit templi, & à muliere occisus. De Heliodoro vide 2. Mach. 3. Fridericus 2. Imp. qui in res Ecclesiæ involaverat, à filio suffocatus. Veraca Hispaniæ Regina dum vasa argentea de templo S. Isidori Hispalensis aufert, crepat media, & terrâ absorbetur, ejus maritus Alphonsus Rex Arragonum, dictus bellator, à Saracenis victus, nescitur quò devenerit. Alphonsus Lusitanorum Rex aliàs in bellis victor dum bona Ecclesiis eripit, miserè perit. Dum similia facit Constantinus 2. Imp. Orient. ex hac ipsa causa pugione confossus; Ataulfus verò Longobardorum Rex in simili scelere, fulmine occisus. Lotharius Gallorum Rex, etsi cum consensu omnium Regni sui Prælatorum, accepturus erat argentum templorum: quia tamen unus de Episcopis minatus est vindictam DEI, abstinuit, & sine sacro argento rem benè peregit. Sed nonnisi ictus Rex Lusit. Emmanuel restituit Ecclesiæ, cum scilicet experiretur continuam in se manum DEI. Prudentiùs Ferdinand. Rex Hisp. dicebat, malle se Orationibus Ecclesiæ juvari quàm auro. Perferunt & modò non pauci pœnas de hac rapina, sed illis accidit quod alicui gulosò qui experitur certo cibo se graviter lædi: vel ebrioso qui ob vini copiam, se in podagram relabi, nec tamen abstinet.

INDEX

Fragmentorum de Sanctis totius anni.

O 2 *In*

FINIS.

1200 —